MDK

Mednyánszky László báró

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. Bpest 1901.
31.l.

MDK

Mednyánszky László báró

A mücsarnok őszi kiáll. Vas. Ujs. 1886. 649.l.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Hatott ró Munkácsyval és Paál Lászlóval való ismeretsé

sége

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők öröksége 18.1.

Az alföldi festészet kérdései. Hómezővásárhely, 196(

Mednyánszky László festő M.D.K.

Müködésében sok a ziláltság, üzöttség , keserüség

gyötrelem

Pogány Ö. Gábor: Az alföldi festők ör ksége 24.1.

Az alföldi fe tészet kérdései Hódmezővásárhely 1960

Mednyánszky László festő M.D.K.

"Csodálatos az Alföld !" irja egyik elvelében

Bényi László : Az Alföld festő zetünkben 46.1.

Az alföldi festészet kérdései Hódmezővásárhely 1960.

mdk

Mednyánszky László
(1852-1919)

Csavargó feje e. müve
reprodukció

L-y. Muzeumi séták
Képművelés 1963. 9. sz

30.l

mdk

Mednyánszky László

részt vett a „Művesztáz" kiállításain.

Dévényi Iván Dokumentumok Medgyessy Ferencről
Alföld 1963. 10. sz

78. l

Mednyánszky László

A Vasárnapi Ujság dec. 10-i számában közlik a Nemzeti Szalon Téli tárlatán kiállított képeit.

(emlitve)

Pestmegyei Hirlap, 1899 51. szám. D. Gy.

mdk

Mednyánszky László

művei a kiállításon IV. Galeria

- dor XX Századi Magyar Művészet
Népművelés, 1963 8. sz

33. L

Mednyánszky [László], festő MDK

Ék Sándor tájképein felismerhetők

Mednyánszky öntöntözései.

Artner Tivadar: Ék Sándor Kiállítása 2-l.

Bp. 1962. szept. 1.

ESTI HIRLAP

Medvyánszky László

Festményének reprodukciója a Vasárnapi Ujság 1899 dec 31. számában (emlitve)

Festmegyei Hirlap 1900 jan 7. 8 old.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Utca

Telepy Katalin: A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményei
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

155.1

Mednyánszky László festő M.D.V.

/1852-1919/

Két csavargó. repr.

Telepy katalin: A Magyar nemzeti Galéria uj szerzeménye
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

90.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Árviz, of.

Hajnal, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 42.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept. 12.1.

MDK

Mednyánszky László br.

Művészet 1918. 6.l.

Mednyánszky László

Az első világháborúban szenvedő katonák ábrázolása.

Váyi Gábor: „A Modern Magyar Festészet"
(Könyvszemle)

THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 1. 1961
168 l.

Medny ánszky László
festő

M.D.V.

Méltatás

Horváth Béla: Róna József archipe Kernstok Károlyhoz
Művészet, 1964. jelszám - 13 lap

Mednyánszky László, festő MDH

Megemlíti a tárcaíró.

Kellér Andor: Kusett 5.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 18.

Mednyánszky László
festő

M.DK

Művéből a Képcsarnok Vállalat
sy grafikai szakürletében láthatók.

—: Grafikai szakürlet nyílott.
Művészet, 1963. október – 46 lap

Mednyánszky László, festő MDu

Tíz festménye kerül aukcióra:

G. J.: Művészeti aukció 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 15.

M.D.K.

Mednyánszky

Wolfner Gyula képgyüjteményéről szóló cikk közli, hogy az Eskü téri palotájában a hatalmas ebédlőt "..főleg Mednyánszky képei töltik meg."

A képek cimeit nem közli, csupán annyit, hogy "...Az egyik oldalfalat teljesen elfoglalja egy hatalmas és poétikus tájkép."-e.

"Világhirü festmények budapesti palotákban"c. Szinházi Élet. Bp. 1927. dec. 11-18. XVIII. évf. 50. sz. 46-47. lap.

MDK

Mednyánszky László báró, festöm.
szül.1852.Beczkó.

179.. Tájkép.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 19o2.
Kat. 2o.l.

MDK

Mednyánszky László, festöm.

Legmélyebb hatást ö keltette tájképeivel. "Zivatar" nagyszabásuan monumentális. "Hajnal" még az ecset szilaj járásával is szuggerálja nekünkazt a hatást, amelyet a hajnal elsö szinfontásának láttára érzünk.

Lyka Károly: A Mücsarnokból. Bihari Sándor. A tavaszi kiállitás.

Uj Idök. 1906 348.l.

MDK

Mednyánszky László báró, festöm.
szül.1852. Beczkó.

209. Szeles hajnal.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 22.l.

Mednyánszky László MDK

Sziklák, olf.

Mücsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Alkony a lápon, repr.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Város széle, olf.

Napkelte az erdőben, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Eső után, olf.

Csend, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

A Vág mentén, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Alkony a lápon, olf.

Este, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Tavasz, repr.

Mücsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MTK

Szeles hajnal

Műcsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállítása

Mednyánszky László MDK

Tájkép

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Mednyánszky László MDK

Egy esős nap, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Hegyi tó, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Téli alkony, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1902/3 téli kiáll.

MDK

Báró Mednyánszky László, festö

Erdöszéle.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiálli. 1934.szept.27.-okt.28
Kat. 8.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Sáros ut

Téli erdő

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat.
15.1.

Mednyánszky László MDK

Mocsaras táj, olf.

Őszi délután, olf.

Poprádi tó, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Mednyánszky László báró

Mocsaras táj,repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat.

-MDK

n.br.Mednyánszky László, festöm.

muzeális festménye emeli Sándor János képkiállításának nivóját.

/-/ : Sándor János festömüvész kiállítása.
Dunántul. Pécs. 1962. dec.17.

Mednyánszky László

festő

M.D.K

Képeit egy adott táj különleges at-
moszferája hatja át:

Csete Balázs: Vágó Pál

Gáskunság, 1954 - 3 lap

Mednyánszky László, báró (Beckó, 1852. ápr. 23. -- Bécs, 1919. ápr. 17.): festőművész. Festői tehetsége korán jelentkezett. 1870-ben a zürichi Technische Hochschule, 1872-től pedig a müncheni festészeti ak. növendéke volt. 1873--75 között a párizsi École des Beaux Arts-ban I. Pils-nél tanult. Ekkortájt festett tájképein a Barbizoniak, főleg Corot hatá-

KSné

sa érezhető. 1877-ben kiállították egyik képét a párizsi Salonban. Ezév őszén Szolnokra látogatott, ahol Pettenkofen hatására képeinek tónusa levegősebbé és világosabbá vált. 1878-ban olaszo.-i tanulmányuton járt. A 80-as évek első harmadában Bécsben volt müterme, közben Mo.-ra is el-ellátogatott. Anyja halála után, 1883-ban Nagyőrre vonult vissza. 1884-ben Bp.-en bérelt mütermet, és ettől kezdve rendszeresen részt vett a Mücsarnok tárlatain. 1889-től 1892-ig ismét Franciao.-ban tartózkodott, s az ott megismert impresszionizmus hatására müveinek kezdeti bánatos hangulatu, szürkén borongós alaptónusát, lassan ellentétesen élénk, erős szinhatásokat alkalmazó, levegős, közvetlen festésmód váltotta fel. 1892. őszén Máramarosban készitett tájvázlatokat Feszty Árpád körképéhez. 1896 nyarától 1897 őszéig ismét Párizsban tartózkodott, 1900-ban Galiciában, 1901-ben az Adria vidékén, majd négy évig Bécsben dolgozott. Ezidőtájt készült képeit ismét sötét szinárnyalatok, sürü fényárnyék, hangulatok jellemzik, melyek csak 1909 körül oldódnak ujra világosabb tónusuvá. 1905-től 1911-ig Bp.-en élt, ezután visszatért Bécsbe. A háboru kitörése idején ismét Bp.-en tartózkodott, s harctéri rajzolóként bejárta Galiciát, Szerbiát és D-Tirolt. Megrázó harctéri emlékeit számos festmény és vázlat őrzi (Szerbiában), mélységes humanista tartalommal gazdagitva töltötte, októbertől ismét Bécsben tartózkodott haláláig. Tájképfestészete mellett müveinek másik nagy csoportját képezik az un. csavargóképei, melyek mintegy előkészitői későbbi katonaábrázolásainak. A nyomor- és indulatábrázolásban Rembrandt mélységéig jutott. Nagy értéket képviselnek tanulmányfigurái is. Számos kitüntetést kapott. 1888-ban a Mücsarnok téli tárlatán társulati dijat, 1898-ban a Mücsarnok őszi tárlatán

+ művészetét. Élete utolsó nyarát 1918-ban Nagykőrösön

társulati dijat, 1898-ban a Mücsarnok őszi tárlatán állami aranyérmet (Hegyi táj c. képéért), 1914-ben ismét társulati dijat, stb. 1897-ben Párizsban nagysikerü kollektiv kiállitást rendezett. Sok képét és vázlatát őrzi az MNG. Hamvait 1966. februárjában hazahozták és Kerepesi temetőben diszsirhelyen temették el. -- Irod. Malonyay Dezső: M.L. (Bp., 1905); Bálint Dezső: M.L. (Nyugat, 1919); Kállai Ernő: M.L. (Bp., 1943); Brestyánszky Ilona: M.L. naplója (Bp., 1960); Solymár István: M.L. (Művészet, 1965).

Mednyánszky László, báró festőművész

Magyar Életrajzi Lexikon

Medgyaszay László Béla

festőművész

Barcelonai világkiállítás - magyar képzőművészeti kiállítása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.V.9.

Mednyánszky [László], festő M.D.K.

„tragikus... komor tájaiban, alakjaiban él tovább Munkácsy feszültsége, megfelelő átértelmezésben..." ... Későbbiekben – Csontváry Kosztkával együtt – a magányos utakon járó, seková sem sorolható művészek közt emliti az előadó

Zádor Anna vitaindító előadása a MTA ankétján "Az ujkori magyar művészet periodizációjának problémái"-ról

Művészettörténeti Értesitő, Bp.196 7. XVI évf. 1. sz. 4. old. + 5. old.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Utunk 967. V. 19

▲ A londoni Royal Institute Galleries termeiben, a Picadillyn magyar képzőművészeti kiállítás nyílt. *A XX. század magyar képzőművészetének gyűjteményes kiállítása* százötven festményt (Mednyánszky, Ferenczy, Csontváry, Ripp-Rónai, Czóbel, Derkovits, Szőnyi, Bernáth és mások), majd ötven szobrot (Kisfaludi-Stróbl Zsigmond és Ferenczy Béni műveitől Borsos Miklós és Schaár Erzsébet alkotásaiig) és gazdag grafikai anyagot tartalmaz.

Mednyánszky

műve szerepelt a 19. század magyar művészetét és a mai iskolát bemutató exter-gomi kiállításon (Városháza nagyterme), melynek megnyitásán Géo-Charles jelen volt. (Költő és műkritikus.) Mednyánszky más meghalt.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet 1949. 16. évf. 2. sz. 66. l.

Mednyánszky László (1852-1919)

Gellérthegyi részlet I.
Oljf.21x26 vászonLtsz:952.Sign.

Gellérthegyi részlet II.
Oljf.21x26 vászon.Ltsz:953.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Medny[á]nszky László (1852-19[1]9)

Ujlaki templom.
Olj f.24x35 v[á]szon.Ltsz:2230.Sign.

Erdei temető.
Olj f.21x28 v[á]szon.Ltsz:39[6]1.Sign.

Erdőrészlet rőzseszedőkkel.
Olj f.18.5x26.2 v[á]szon kartonra huzva.Ltsz:
4688.Sign.

Erd[ő]részlet tavasszal.
Olj f.27.5x32.5 v[á]szon.Ltsz:4[0]91.Sign.

A Fővárosi Képt[á]r h[á]borus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 19[5]2.

Mednyánszky László

1852 -1919

Szerbiában / repr./

Rajztanitás 1963. II. sz 14.1.
M;Kiss Pál:Történeti ábrázolások

Mednyánszky László MDK

Tisza halászat, 188o. körül, repr.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a Festészetben

Mednyánszky László MDK

Alföld, vizf.

Pihenő, vizf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Mednyánszky László MDK

Tájkép, olf.

Tihéncsorda, olf.

Táj fákkal, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Mednyánszky László MDK

Tiszai halászat, olf.

Férfifej, olf.

Tájkép, olf.

Csavargó, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Mednyánszky László MDK

Tájkép, olf.

Csavargófej, olf.

Parasztlegény, olf.

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Medvyánszky

Szerepela Nemzeti Szalonban a szepességi mutvészek kiállításán

Magyarság 1937 III. 13

Medgyaszay László

Az Ernst-Múzeum retrospektív kiállításán
megjelent művei.

M. 1932. XII. 18.

Medgyánszky László

Az Ernst-múzeum retrospektív kiállításán szereplő művei

MO 1932. XII. 18.

Medgyánszky László

Az Ernst-museum retrospektív kiállítá-
sán szerepeltek művei.

EK 1932. XII. 25.

Hadrejánszky László

Szerepel a Nemzeti Szalonban

a szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Újság 1937 III. 14.

Medgyarészky László
festő

M.D.

„Tiszai halászat" – a szerepel
" a tarlaton

D. Fehér Zsuzsa: Az alföldi festészet . . .
Művészet, 1967. julius – 8 lap.

Mednyánszky László, festő

MDK

Szerepel a Magyar festők

Itáliában c. tárlaton.

(nóti): Nápolyt látni... 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1967, apr. 10

Medgyánszky László

Az Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepeltek művei

PH. 1932. XI. 18.

Mednyánszky László

A Magyar Nemzeti Galéria legszebb grafikáiból és érmeiből rendezett kiállitásán szerepelt müve. 1959.

Hirek néhány sorban

Rajztanitás 1959. V. sz. 32.l.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Cigányfiu, olajfestmény, 43x31 cm. - 300 Ft-ért kelt el.

Vizparti füzes, olajfestmény, 45x57 cm. - 700 Ft-ért kelt el.

Szilárd Vilmos: Az aukciós házak hirei - Árverési eredmények. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 43. l.

Medgyánszky László

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.
Tájkép.

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Megnyánszky László

Müve a Nemzeti Galéria rajzkiállitásán szerepelt.

Rajztanitás 1960. I. sz 28.l.

Mednyánszky László MDK

Tátrarészlet, olf.

A pécsi modern magyar képtár, 1964.

MDK

Mednyánszky László

Táj, cer.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MNK

Mednyánszky László

Gellérthegyi részlet I., o.

" " II., o.

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Kosztka Jozsef stb. elismertetése a nagybányaiak érdeme.

Nagy Ildikó:Hollósy-Ferenczy-Thorma Bp.1964.3o 1. 18 képmell. Az én muzeumom 5.

Mednyánszky László

Ujlaki templom, o.

Erdei temető, o.

Erdőrészéet rőzseszedőkkel, o.

Erdőrészlet tavasszal, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Sp. 1952.

MDK

Mednyánszky László

Figurális kép, vf.

Tájkép, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MEDNYANSZKY LASZLO

Valószinüleg Szolnokon festett képe a Szekerek Mészöly Géza hatását mutatja, s törekvései mintegy folytatása Hollósy müncheni festmenyeinek.

Végváry Lajos:Munkácsy és kore,1962. Bp.
TIT. József A. szabadegyetemének előadásai 51.

M.D.K.

Medunyánszky [László] J. festő

nevét említik

Ambrus Zoltán levelezése, Bp.1963. Akadémiai Kiadó

57. old.

Mednyánszky László MDK

Csabargó, szén

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Mednyánszky László báró

Estszürkület, of.

Kora tavasz, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 47.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Hóolvadás, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 47.l.

Mednyánszky

festőművész

Postatakarékpénztér műtárgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.11.

Hedvigánszky

„Trén" és „Legeltetés" c. műve
nézepel a BÁV 14. aukciójás
(aukciós)

Nagyova 1966 márc. 17

Mednyánszky László

Müveiből Tompa Kálmán is őrz magángyüjteményében. A gyüjtemény anyagát a veszprémi muzeumban 1965-ben, a kaposvári muzeumban 1966-ban mutatták be.

Vigilia 1966. VII. 487.l.

Mednyánszky

festőművén műve szerepel az Esztergomi Keresztény Múzeum magyar anyagában.

Zolnay László – Lettrich Edit: Esztergom. h. n., é. n. – 295 l., 162 t. (Panoráma.) 190. l.

Medunyánszky László

festő

M.D.K.

Részt vett a Szolnoki Művésztelep megalapításában.

Telep y Katalin: Fenyes Adolf emlékkiállítása Kecskeméten
Művészet, 1967 december - 40 lap.

Mednyánszky László MDK

Trén Galiciában, olf.

A pécsi modern magyar képtár 1964

Mednyánszky László

MDK

Táborzás, olf.

A pécsi modern magyar képtár 1964

Mednyánszky László MDK

Táborzás olasz fronton, olf.

Szekerek, fa olf.

A pécsi Modern magyar képtár 1964

Mednyánszky László 1.

A család a XIII. sz-ban Lengyelországból került a Telekiekre, II. Endrétől kaptak első birtokukat, Medvét /Trencsén m./ Innen nevük először Medvei, ebből lett a Mednyánszky. Egyik ág 1500 k. Erdélybe telepedett át, ahol az aranyosmedgyesi előnevet kapták, az ő leszármazottuk a festő is.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

5.l

Mednyánszky László 2.

Édesanyja a Rók nemzetség késői utódja, Szirmay Mária Anna. Apja és nagybátyjai részt vettek a szab. harcban.
1852. ápr. 23-án Beckón született, itt élte gyerekkorát, a Vág völgyének, a Magas Tátrának motívumait figyelte.
„A természet szemlélete volt fő foglalkozásom ..."

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

5.l.

Mednyánszky László

Thomas Endre bécsi tájképfestő 1863-64
Nagyszőllői tanította
Szülei a zürichi Politechnikumba küldték,
az előkészítő osztályt elvégezte, de 1873.
a Münchení Akadémiára iratkozott be, ahol
Strehuber, majd Seitz tanítványa, de
szept.-ben a párizsi Ecole des Beaux-Arts
növendéke lesz. Először Izidore Pils tört.
csinerfestő tanítványa.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.
5.l

Mednyánszky László 4.

1875. Párizs. Paál és Munkácsy hat ia
ezt jelzi 1875-76 „Favágó az erdőben".
Később festette az „Erdőrészlet"-et,
1877-ig Franciaországban élt, csak nyaranta
a felvidéken.
Barangolt olaszországban, 1877-ben az
Alföldön, Szolnokon megismerkedett Deák
Ébnerrel, Böhm Pállal, Hegyhátyval, Paczka-
val, Spányi Bélával.

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963. 6.1

Mednyánszky László

5.

Alföld hatására művészete felvirágzik:
Tiszai halászat, Itató, Mocsaras táj
/még akadémikus festésmód/
1881. Bécs. E. J. Schindler festővel barátkozik össze. /< német szenk mentalizmus/

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963. 6.1

6.

Mednyánszky László

1881-től Bécsben és Magyarországon, Bp-en, Szepességben, Bechón él.

1884-től rendszeresen kiállít Műcsarnokban.

1884. „Koldusasszony" (Munkácsys/

1888. „Mindszentek" - Társulati díjjal jutalmazzák.

„Hajléktalan", „Öreg csavargó".
„Zuzmarás erdő"

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László
Bp. 1963. 7. l.

Mednyánszky László

7.

1889-91. II. franciaországi tartózkodása, az impresszionizmus hat.
Elveti a bitumenes alapozást.
„Várhegy, A várrom, Boltives kapualj, Beckói kastély, Szőlőskert, Gyümölcsfák"

1895. Csorba tónál festette a Hegyi tó-t.
„Tavasz a Gellérthegyen."
Justh Zsigmond barátja, tolsztoji eszmék a társ. igazságtalanság ellen.

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László
Bp. 1963.

8. l.

8.

Mednyánszky László

Többezer képet festett.
Ritkán elment a Három Hollóba, A Kairó kávéházba, ahol Ferenczy Károlylyal megismerkedett, Majaszky Pállal Petroviccsal és Lykával.
Műteremszomszédja volt a századforduló idején Ferenczynek.
1899. csatlakozott a kéréshez a szolnoki művésztelep létesítéséért.

P.Brestyánszky Ilona:Mednyánszky László
Bp. 1963. 8-9.l.

Mednyánszky László

1902. Bécsbe költözik.

Portréi:

1880-as évek - fiatal, derűs parasztfiúk
/Kalapos férfifej, Tanulmányfej, Csavargó,
Kalapos tanulmányfej./

Legjobb barátját, Kundy Bálintot többször festette.

Ritkák az eseményes képei: Népgyűlésen, Prátertben.

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László
Bp. 1963. 9.-10.l.

Mednyánszky László 10.

1897. Párizsban gyűjteményes kiállítása a George Petit Galerie-ben.
Alvilág mélységébe vezet: „Részegen" Verekedés után, Népgyűlés, Kocsmában, Öreg és fiatal csavargó.
Rembrandt-tól sokat tanult
1900 körüli tájképstílusára a „Tényhödös vízi táj" jellemző.

P.Brestyánszky Ilona:Mednyánszky László 11.l.
Bp. 1963.

Mednyánszky László

11.

1900 k. dalmáciai utja.
Új technikával foglalkozik: vakarás,
kaparás, pontozás.
20 évig foglalkozik a Tátrai havasok,
Tarpataki rizesés, Popedd folyó témái.
Erzelem hangsúlyozása.
Vörös - zöld; vörös - kék ellentétek.
1905. Tanya.

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László 11. l.

Mednyánszky László

12.

„Kutönösen a szürke hangulatot szerettem, Ebben a tárgyak lokálszíncikben jelennek meg." – naplójában írja 1896-97.

Régi term. tanulmányait átdolgozza: „Első hó"

Utolsó korszaka: Derengő hajnal, Csatakos út, Bevonulás

12-13. l.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

1900 – haláláig festi alakos képeinek javát. „Miért szeretem a testeket a tökéletes nyugalom állapotában ábrázolni, mert a szellem akkor a legtevékenyebb."

Mednyánszky László 14.

1910-ben írja: A veres skála (zöld alapon) határozottan a legizgatóbb, disszonáló közé tartozik... A sárga skála viola alapon meleg, érzéki, de nem olyan disszonáló, mint a veres, és nem hat olyan fájdalmasan az idegekre. A kék skála (narancs alapon) hideg disszonancia, fölétet ébreszt, különösen nyugtató hatása van az idegekre. -

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

Mednyánszky László

15.

A narancs skála (viola alapon) izgató, érzéki és kissé disszonáló.
A zöld skála (veres alapon) nagyon disszonáló, beteges. – A viola skála (sárga alapon) kevéssé disszonáló, megnyugtató, tündérregeszerű, fiatalkorunkra emlékeztető. A meleg skála egyáltalában: dramatikus hatásokra. A hideg skála egyáltalában: lírikus hatásokra.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963. 14.l.

Mednyánszky László

16.

1908-10. Éjszakában figyelő, Leselkedő, Két fej, Agrolszakadt, Koldusasszony és vak fia, Két csavargó, Töprengő, Leselkedők, Rablótámadás, Csavargófej, Támaszkodó Csavargók az éjszakában.
Arcképe kivés: Csáky Albin, Katona Nándor.

14-C

P.Brestyánszky Ilona:Mednyánszky László Bp. 1963

Mednyánszky László

17.

I. világháboni a táj és ember összhangját meghozta képein.

Kárpáti, szerbiai, olaszországi harcteréken vázlatokat készít.

Hadifoglyok karácsonya; Szerbiában, Az elesett orosz katona.

Az „Új Idők" és „Budapesti Hírlap harctéri rajzolója" Kiállít.

15

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

Medgyánszky László

1915. Ernst Múzeumban gyűjteményes kiállítása

1918. vesebaja miatt Nagyedre utazik, okt-ben Bécsbe.

1919. ápr. 17-én meghal. Bécsben eltemetve.

P. Brestyánszky Ilona: Medgyánszky László 1963. Bp 16.l

Mednyánszky László

Schanzer M.: Mednyánszky
doktori értekezés 1935. Bp.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.
18.1.

Mednyánszky László

MDK

Férfifej, o.

Lövészárok két halott katonával, o.

Tompa Kálmán gyűjteménye. Rippl Rónai Múz.
Kaposvár 1966 IV.

MDK

Mednyánszky László

Hóolvadás hegyvidéken, o.

20. sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móre F.Muz. Szeged, 1966.

MDK

Mednyánszky László

Tanulmányfej, o.

" o.

2o. sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móre F.Muz. Szeged, 1966.

MDK

Mednyánszky László

Szerbiában, o.

A sebesült, o.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, M.Gal.

1955.

MDK

Mednyánszky László

Szerbiában, repr.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Mednyánszky László

Szerbiában, repr.

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

Medryánszky

Szerbiában c. mure (szepró)

szerepel a „Magyar tépőmüvének a fasimusellen" c. kiállítás a Nemzeti Galeriában

Népmüvelés 1966 II. n. 39 old.

MDK

Mednyánszky. László, festő

Tárlatvezetésen ismertetik műveit.

(Nemzeti Galéria)

—: A hét végi kulturális programlóg 11

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 17

MDK

Mednyánszky László, festő

Tárlatvezetésen ismertetik.

— : A mai kulturális programból

12

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 24

Mednyánszky László

Mikor 1914-ben zitört a háború és a hadveretőség hadi tudosilókat és hadi festőket küldött a csatatérek közelébe M. L. jelentezett ifjen volgálatra. A hadveretőség vonazodott a már 62 éves festő kivánságát teljesíteni, de ő megmorgatta minden barátját, és merőzét, mert minden répen ott akart lenni a véres merőzőn. Si terült is kiyutnia és halálásig harctéri emlézeinek, élmézeinek megfestésével foglalzatott.

Lyra Károlj, Festőkelünk a zút világ — 91.
Háború 75 ött, Bp. 1956.

Medrigáneszky László
festő

M.D.V.

Méltalás

Budai Tímót: Bozsógáros
Alföldi, 1967. december – 32 lap.

M.D.K.

Mednyánszky

Ungerleider Mór, a Projectograph Film Rt. vezérigazgatójának birtokában van a müvész festménye mas müvészek alkotásai között, -irja a lap "A direkció" c. beszámolójában.

Szinház és Divat, Bp. 1916. nov. 19. I. évf. 14. sz. 4-6. lap

Medvyánszky

Kiállítása volt a Nemzeti galériában

Népművelés 1968 I. 7

Medunyánszky László

Amikor a háború folyamán Berlinben, Bécsben és Bp-en ziállítottat a 3 szövetséges hatalom hadiferlőinek munkáit, kitűnt, h. ő adja a legmegrendítőbb képet a háborúról — Éveken át egyre-másra kénültek igen képei és vázlatai, mennyiségüt át nem tekintheto, és mindmegannyi eszéssel telitett.
M. L. 1919-ben halt meg.

Lyka Károly, Festéne lünt a két Világháború között. Bp. 1956. 91-92.

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

(1852-1919)

egyik festőcsoporthoz sem tartozott, erőteljes, különc egyénisége, festői tezetsége és mélyen emberi meglátásai a realizmus egyéni utjaira vezetik. Tájképeiben a barbizoniak lírája csendül fel, karakterfejeiben, csavargórról készített képmásainak lélektani mélységeiben Kokoszkát előzi meg.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 937. old.

+ „Tájkép" a 936. "

MDK

Medvyánszky László, festő

A ferencvárosi Pincetárlaton szerepelnek művei.

–: A nap programjától 6

ESTI HIRLAP, bp. 1968. jan. 30.

Mednyánszky László

Kállai E:Mednyánszky Bp. 1943

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1

Mednyánszky László

dr. P. Brestyánszky I.: Mednyánszky naplója
Bp. 1960.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1

Mednyánszky László

Végvári L.: Mednyánszky L.

Szabad Nép 1952.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1

Mednyánszky László

Radocsay D.: Mednyánszky L.

Szabad Művészet 1952.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1

Mednyánszky László

Pogány Ö G- né: Bevezetés Mednyánszky László emlékkiállitásához
Katalógus Fővárosi Képtár 1952. VI-VIII

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1

Mednyánszky László

K. Vaculik: L. Mednansky maliar slovenskej zeme a l'udu Bratislava 1962

P;Brąstyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1.

Mednyánszky László

Bodnár É.: Expozitia László Mednyánszky /1852-191
Bucuresti 196I./Katalógus.

P;Brastyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963
18.1.

Mednyánszky László

Bodnár Éva: Mednyánszky Müvészete

Müvészet 1961. VI.

P;Brastyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1.

Mednyánszky László

Csernátony Zs.: Mednyánszky László rajzai és vázlata
A.M. Müvtört. Munkaközösség Évkönyve Bp .1951

P;Brastyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963

18.1.

Mednyánszky László

Csavargófej 1900-as évek cer.,tus és akv.papir
42,5x28 j.j.l. "Mednyánszky Beckó"
Magyar Nemzeti Galéria repr.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp.1963.
7.l.

Mednyánszky László

Katonák erdőben 1900-as évek szén papir 41,8x29,4
jelzés nélkül Magyar Nemzeti
Galéria repr.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp.1963.

9.1.

Mednyánszky László

Katonavonat 1914-1918. akv.papir 30,8x21,6
jelzés nélkül
Magyar Nemzeti Galéria repr.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp.1963.
12.1.

Mednyánszky László

Elhagyott csatatér 1914-1918. szén szines papiron
21,5x31,7 jelz.nélk. .
Magyar Nemzeti Galéria repr.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp.1963.
15.1.

Mednyánszky László

Töprengő repr.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp.1963.
a boritón

Mednyánszky László

Mocsaras táj 1880 k. o. fa, 28x42cm j.l.l.:"Mednyánszky" Magyar Nemzeti Galéria /repr/

Tiszai halászat 1880k. o. v. 153.5x 249
j.j.l.:"Mednyánszky"
Magyar Nemzeti Galéria
és részlet /repr/

Itató 1888. o. v. 113x200 jjl: Mednyánszky
Magyar Nemzeti Galéri /repr/

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.
képjegyzék

Mednyánszky László

Tanulmányfej /Nyuli, Kurdy Bálint/ 1890.k.
o.v. 47x32 j.j. l. :Mednyánszky
Glücks Ferenc gyüjt.

Népgyülés /Sztrájk/ 1895-1900 k.
o.fa 46x37 j.j.l.:Mednyánszky
Magyar Nemzeti Galéria

Virágzó fák 1900 k. o.v. 243x190 j.j.l.:Mednyánszk
. Móra Ferenc Muzeum Szeged

/reprók/

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László 1963.Bp
képjegyzék

Mednyánszky László

Beekói kastély 1890. o.v. 27x38 j.j.l.: Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéri

Hegyi tó 1895. o.v. 33x41,5 j.j.l: Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

Csavargófej 1897. o.v. 45x34,5 jjl:Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László 1963.Bp képjegyzék

Mednyánszky László

Ágrólszakadt 1908-10 k. o.v. 120x140 j.j.l.:Mednyánszky DrPogány Imre gyüjt. Bp.

Csavargófej 1908-10 k. o.fa 32,5x24 j.j.l.:Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

Csavargófej/tanulmány/1908-10.k.o.v. 61,5x45 j.n. Magyar Nemzeti Galéria

Vizparti ház 1905.o.v. 72,5x100 j.j.l.Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László 1963.Bp képjegyzék

Mednyánszky László

Öreg és fiatal csavargó 1900. o.v. 60,5x46
j.j.l.: Mednyánszky .
Glück Ferenc Bp.

Verekedés után 1900 k. o.v. 82x66 j.j.l: Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

Folyópart fákkal/Fényködös vizi táj/ 1900. o.v.
29½x48 j.j.l:Mednyánszky M.N.G
/reprók/

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László 1963.Bp
képjegyzék

Mednyánszky László

Tanya 1905.k. o.v. 60,5x100 j.j.l. "Kis Józsefnek őszinte tisztelettel Mednyánszky"
Magyar Nemzeti Galéria

Töprengő 1910. o.v. 58x46 j.j.l.Mednyánszky
Dr.Rácz Istmán gyüjteménye Bp.

Hóolvadás hegyvidéken 1910.k.o.v. 40,5x50 j.j.l.
Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.
képjegyzék

Mednyánszky László

Bevonulás /Psockon átvonuló csapatok/1915.k. o.v. 43x57 j.j.l. Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

Szerbiában 1914. o.v. 67,6x100 j.j.l. Mednyánszky Magyar Nemzeti Galéria

Elesett orosz katona 1914-18.k. o.v.. 42,5x52. j.j.l. Mednyánszky Glücks Férenc gyüjteménye,Budapest

P. Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963. képjegyzék

MDK

Mednyánszky László

Tanulmányfej, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Pihenő katonák, of.

Csavargófej, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Sebesült, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Alvó munkás, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

NDK

Medny nszky László

Szerbiában, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mucs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Tanulmány-fej, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

báró Mednyánszky László

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon. 1888. 278.l.

Mednyánszky László

The Hungarian Quarterly, Vol. I. No. 1. 1936
(François Gachot)

MDK

Mednyánszky László báró

Szeles idő, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

Mednyánszky László

„Sebesült katonák" (repr.)

The Hungarian Quarterly, Vol. VI · No. 2. 1940

(Kállai Ernő)

Mednyánszky László

„Láptölgy" (repr.)

The Hungarian Quarterly, Vol VI. No 2 1940

(Kállai Ernő)

Mednyánszky László

"Csavargó". (repr.)

The Hungarian Quarterly, Vol. VI No. 2. 1940

(Kállai Ernő)

Mednyánszky László

„Ködös idő" (repr.)

The Hungarian Quarterly, Vol. VI. No. 2. 1940

(Kállai Ernő)

Mednyánszky László

A Müncheni Akadémián, majd 1873-ban Párisban a École des Beaux-Arts-ban tanul, mint Isidor Pils festő tanítványa.
1877-ben kiállítja első festményét a Párisi Szalonban, amelyet egy belga gyüjtő vesz meg.
Néhány hónapot tölt Barbizonban, megbarátkozik Paál László és Odilon Redon-nal
2 évtizedet tölt Magyarország, Itália, Dalmácia, Montenegró és Franciaország közt.
Első fontos kollektiv kiállitása: Páris, Georges Petit.

Mednyánszky László

A 80-as évektől kezdve, minden fontosabb tárlaton kiállított Budapesten, úgyszintén nemzetközi kiállításokon Bécsben, Párisban, Rómában, ahol nagyobb díjakat is nyert. 1898-ban a Singer és Wolthner cég szerződést köt képei eladására.
1919-ben Bécsben hal meg.

THE HUNGARIAN QUARTERLY Vol. VI No. 2. 1940.

(Kállai Ernő)

THE HUNGARIAN QUARTERLY

"ednyánszky László festő M.D.K.

Kis tájképe is hazakerült

Kiállitották az alt-aussee-i sóbányából hazakerült képeket

Magyar Nemzet 1963. december 1. 9.1.

Mednyánszky László H.D.K

festő

Frank Frigyes Mednyánszkyval az első világháború alatt hadifestő volt.

Zolnay László: Frank Frigyes művészete

Művészet, 1964. január – 18 lap

MDK

Mednyánszky László

Alvó munkás, repr.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Népgyülés, repr.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Mednyánszky László

Mednyánszky László, br. Borsos Miklós müve

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

beli indiánoktól való

A gyermek-szá
technikája azonos a k
hogy mindkét vége egy
szában a láncfonalaka
tasuk nem használtak,
a waklitasu indiánokn
gyüjtéséből őriz néhá

M.D.K.

Medunyánszky László, festő

nevét a magános utakon haladó, sekova sem sorolható, művészek között emliti a szerző, akik egyedül kürdöttek a művészi és társadalmi problémák kifejeréséért és megoldásáért.

B.Szij: Róbert Berény

Acta Historiae Artium, Bp.1966.Tom.XII.fasc.1-2.

170. old.

M.D.K.

Medveyánszky László, festő

nevét említi a könyv "Szépművészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint ariner Dosztojevszkijhez méltó mélységét nem lehet besorolni sem a Nagybányai Csoport-, sem a Magyar Alföld festőinek műveri irányzatába.

Hongrie 66, Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós
Kd.: Pannónia, 195. old.

Mednyánszky [László], Jestő MDh

dr. Kunvári Bella „magánmúzeumában"

Mednyánszky-művek és vannak.

—: József Attila Kulacsa 3

ESTI HIRLAP Bp. 1965. júl. 22.

Medgyánszky László.

A régi Műcsarnok termeiben megnyílt a Szépművészeti Múzeum új magyar képtára, melynek második termében ünnepélyes képei szerepelnek.

Nemzeti Újság, 1928. Okt. 30.

Mednyánszky.

A régi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Museum új magyar képtárában néhány képe szerepel.

Ujság, 1928. Okt. 30.

Mednyánszky László festö M.D.K.

Mü ét 1962-ben restaurálták :

Vaskapu

Csongorné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria
az 1962-1963-as évben
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp.1965
164. l.

MDK.

Mednyánszky László

Kiállitási hiradás

Keletmagyarország 1966 márc.6.

Mednyánszky László

A Képművészeti Múzeum XIX. századi magyar gyűjteményében szerepel.

N. m. 1942. VI. 14.

Hedvyánszky László festő

Szöveg közli, hogy reprodukcióját tartalmazza a képzőműrészeti alap napsára.

Műret nem emlit.

Magyar Nemzet, 1964. dec. 20.

MDK

Mednyánszky László

A sebesült, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

Medveczky Károly
festő

M.D.K.

Ramsey Jenő az első világháború alatt került közelebbi kapcsolatba a művésszel mint a sajtóhadiszállás festője.

— l — n: Ramsey Jenő
Művészet, 1965. január - 28 lap.

MDK

Mednyánszky László báró

Szeles idő, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Őszi hajnal

Csavargófej

Képzőművészet 1929. 24. sz. 223.l.

Mednyánszky László MDK

Szepesváralján, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László festő M.N.K.

Művei a pécsi Janus Pannonius Muzeum Modern Képtárában.

Sós András: Pécsi megfigyelések

Magyar Nemzet 1963. november 5. 4.l.

MDK

Mednyánszky László

Töprengő

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Mednyánszky László f estő M.D.K.

/1852-1919/

Tanulmányfej. 1910 körül. repr.

Felvidéki származásu.

Evekig Olaszországban dolgozott, összejárta Európa nagy részét.

40 évig tartó vándorlása alatt mérhetetlen tömegét festette kisebb-nagyobb képeknek.

Katonavonat. Akvarell. 1914-18. repr.

./ .

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején . Bp. 1962. 5.6.1.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Verekedés után.

Kocsmában.

Leselkedő.

Tanulmányfej.

Genthon István: Magyar müvészet a századforduló idején. Bp. 1962. 7.1.

Mednyánszky László festő M.D.K.

1899-ben ő is a a szolnoki müvésztelep alapitásának lehetővé tételéért folyamodók között van

Genthon István: Magyar müvészet a századforduló idején . Bp. 1962. 20. l.

Mednyánszky László MDK

Przemysi körül, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Mednyánszky László MDK

1915. március, repr.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Mednyánszky László MDK

Hajnalcsillag, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Medinyánszky László
festő

M.D.4

A szaicudforduló körül felkereste
szolnokot.

Oehmacher Anna: Finiges Adolf
Jászkunság, 1961. szept - dec. 132 lap.

Medgyaszay László
festő

M.D.K.

Kéltatás.

Ecsery Elemér: Gondolatok a szolnoki Téltárlat után
Fáklya, 1961. március – 16 lap.

Medrygaúszky László
festő

M.D.K.

Farkas István első mestere volt.

Patakyfénus: Farkas István
Művészet, 1964. május – 14 nap.

Mednyánszky László

MDK

Téli erdő, olf.

Hegyi tó, olf.

Micsarnok 1915. tavaszi tárlat

Mednyánszky László

Téli csend, olf.

Miesarnok 1915. tavaszi tárlat

Mednyánszky László MDK

Fehér felhők, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Mednyánszky László MDK

Téli est, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Tavasz a hegyekben, olf.

Óbudai részlet, olf.

Csavargó, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Zivatar, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László, festő MDK

biztos kézzel festett férfifeje és két kis tájképe, egyéniségének pozitivebb oldalát mutatja be, szemben kódos lyrájával.

Petrovics Elek: A Szépm. Muz. ujabb szerzeményei. Évk. . Az O.M.Szépm. Muz. I.Kötet. Bp.1918. 184.l.

Mednyánszky László

Dunai részlet Óbudánál, olf.

Téli reggel, olf.

Téli est, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László

MDK

Reggel, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Tanulmány, repr.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Korai hó, olf.

Mücsarnok 191o. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László

Ősz, olf.

Nyár a hegyekben, olf.

Tanulmányfej, olf.

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállítás

Mednyánszky László MDK

Éjszaka, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Télutó, olf.

Műcsarnok 191o. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László

Virágzó birsalmafa, pasztell

Gellérthegyi részlet, akvarell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Mednyánszky László MDK

Virágzó akaácfa, pasztell

Pataktanulmány, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Téli tanulmány, pasztell

Nyárfák, sz.rajz

Bataktanulmány esőben, pasztell

Zuhatag, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Mednyánszky László br.

Három téli kiáll. Ernst-muzeum. Müvész-Élet 1933. II.2.sz. 4.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Petrovics E.: Wolfner Gyula képgyüjteménye. Magyar Müvészet 1925. 6. sz. 301-308.l.

Mednyánszky László MDK

A nedeci kastély sz. toll
Havas ut, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Havas táj. sz. szénrajz

Müncsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Kertrészlet, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Mednyánszky László MDK

Kertrészlet, vizf.

Csavargó, színezett szénrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Havas fák, pasztell

Kertrészlet, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Csavargó, ceruza

Erdőrészlet, tus

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Mednyánszky László MDK

Csavargó, szénrajz

Műcsarnok 1909. Akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Medunyánszky Rest MDK

1885-ben Szolnokon dolgozott. Bihari is ott volt.. 110 old.

Szelesi Zoltán: Részletek Bihari Sándor leveleiből. 103.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1956. Szegedi Nyomda Váll. Szeged.1956

Nedvyánszky

Két répét ziemelik a B. H.
apr. 8-i n.-ben - 1905,
a bp-i tavani tárlat alkalmá-
ból

Kis Lajos, Vajaskeli mivinélet
3/p 1957

132.

Mednyánszky László

Az 1896-os kiállitásról beszámplva Kelety Gusztáv elismerően ir róla.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965. 41.

Medunyánszky
Istvánnivér

Szabadi kiállítás – Ernst-muzeumban – képe szerepel. –

Sz. Est
1929 IV. 21.

Mednyánszky László báró
Estőművész

Ernst-muzeum bíállítása - ritkabecsű kép-
gyűjteménye szerepel. —

Esti Kurír
1929 IV. 21.

Medvyánszky

Szerepel a BHV 16. képanyagában

Nagyvarsa 1967 V. 13 Sold.

Mednyánszky László
Istőmüvész

A nürnbergi magyar Hét képzőmüvészek kiállításának katalógusa történelmi összefoglaló részében szerepel. —

Nemzeti nyiság

1929 II. 26

Mednyánszky László MDK

Férfifej, repr.

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyült.kiáll.

Mednyánszky László MDK

Alkonyati hegyoldal.o.v.4ox35 cm.

Férfifej o.v.4ox35 cm.

Lövészárok két halott katonával 1915.k.o.v.8oxl2o c

Veszprém 1965.Tompa Kálmán Képzőm.Gyüjt. kiáll.

báró Mednyánszky László
festőművész

— **Nagy magyar mesterek kiállítása az Egyesült Lipótvárosi Polgári Körben.** Az Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör Akadémia-utcai helyiségeiben vasárnap nyilik meg az a kiállítás, melyet a kör nagy magyar mesterek magángyüjteményben lévő alkotásaiból rendezett. A muzeális értékü anyagból különösen báró *Mednyánszky László* hatalmas tájképe, a Vágvölgye emelkedik ki, amely méltó párja a művésztől a Szépmüvészeti Muzeumban látható tájképnek. A Mednyánszky-gyüjtőket bizonyára érdekelni fogja ez a magángyüjteményből napvilágra kerülő festmény. Kitünő tájképek képviselik még *K. Spányi Bélát* és feltünően értékes egy *Pentelei Molnár*-táj, mely a nagy csendéletfestőnek igen ritka tájképmunkái közül való. Pentelei Molnár azonban egy pompás virágcsendéletével is szerepel a kiállításon.

Pesti Hirlap
1929 II. 17

27

Mednyánszky László

Müve kiállitva Miskolcon 1950. a MDK által 45 képből megrendezett kiállitáson.

Megnyilt a "Magyar Festőművészek Mesterei" kiállitás a Muzeumban

Északmagyarország 1950. aug. 20

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

„aki bárónak született, mégsem az arisztokrácia szószólója. Amál becsesebb művészi szabadsága."

Maksay László: A müalkotás születése
Bp.1966, Gondolat

20. old.

M.D.K.

Medgyánszky [László J. festő]

nevét említi egy a Naplójából
vett idézettel kapcsolatban

Maksay László: A műalkotás születése
Bp.1966. Gondolat

39. old.

M.D.K.

Mednyánszky László „festő"

mondását idézi a szerző: „Egy bizonyos szenvedélyesen fokozott érzésvilág volt és lesz mindig a nekem természetes hangnem."

Maksay László: A műalkotás születése
Bp.1966. Gondolat

64. old.

M.D.K.

Mednyánszky

"Elődeink" cimmel rendezett kiállitást az Európai Iskola, amelyen szerepel a müvész alkotásaival.
Berend Ilona beszámolója.

Szinház, Bp. 1948. márc. 23-29. IV. évf. 13. sz.

Mednyánszky László MDK

Vizparti táj hóolvadáskor, olf.

Dobó István Muzeum, Eger 1964

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

és Munkácsy Mihály művészetén keresztül egyenesen vezet az út Nagy István munkásságához, aki egyrészt összefoglalását adja az addigi eredményeknek, másrészt kiindulópont a forrás a jövendő nemzedék számára.

Pap Gábor: Nagy Balogh-Nagy István-Tornyai
Bp. 1965. 29 l. 18 képmell. Az én múzeumom lo.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ/1852-1919/

és Kernstock Károly/1873-1940/ festészete a magyar munkásosztály életét és küzdelneit tükrözi.

Végváry Lajos Munkacsy Mihály Bp.1955.48 l. 24 t.
:/1844-1900/

MKD

Mednyánszky László, festő

Volt olyan valódi Mednyánszky kép, melyet hamisnak véltek a szignója miatt.

Schiffer Ferenc: Hamis volt a kút is 4

ESTI HIRLAP, Bp, 1967. nov. 11

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

„... egy hatalmas művészléler megnyilathozásaival ajándékozott meg bennünket..." – írja Fülep Lajos „A magyar műkritika" c. cikkében.

Idézve: Magyar Szemle, 1906. jan. 18. 33-34. old. róf
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 82. old.

Mednyánszky László MDK

Tátrarészlet, repr.

Szekerek, repr.

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

MDK.

Mednyánszky László

Kiállitási hir

Hétfői Hirek 1967 máj.2.

Mednyánszky László „festő" M.D.K.

„Utonálló" c. festményét körli:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, ~~old.~~

VI. képábra

MDK

Mednyánszky László, Jestő

Több Mednyánszky-kép kerül ázverésre.

(-k): Aba Novák cirkusza

2

ESTI HIRLAP, Bp, 1967. dec. 1.

Mednyánszky László

1927 okt-ben müvei szerepeltek a Tamás Henrik által alapitott u.n. Tamás Galéria első kiállitásán.

Rahinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 196
314.1

MDK

Medmyánszky László, festő

A fővárosi síremléket állíttat sírjára.

— : Művéni síremlékek 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 15.

MDK

Mednyánszky László

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Mednyánszky László

Alkonyati hegyoldal, o.

Vizparton, o

Tompa Kálmán gyüjtemény. Rippl Rónai Mus.

Kaposvár 1966 IV.

Mednyánszky László.

A történelem témája nála is megtalálható.

Körner Éva: Derkovits Gyula
Valóság VIII. (1965.) 10. n. 79. l.

Mednyánszky László

Malonyay D.: Mednyánszky Bp. 1905

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

18.1.

Mednyánszky László

Czóbel M. : Mednyánszky L. gyermekkora
Mübarát 1921.

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.
18.1.

Mednyánszky László

Lyka K.: Mednyánszky stilusa
Müvészet II. évf. 1903

P.Brestyánszky Ilona: Mednyánszky László Bp. 1963.

18.1.

MDK

Mednyánszky László

Hegyvidék, of.

Ivóban, of.

A királyi vár, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2c. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Halászó fiu, of.

Őszi táj, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-20. ss. Műcs.

1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Magány, of.

Vak fiát vezető anya, of.

Temető, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Gellérthegyi viskó, of.

Hid télen, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Országut a Tátrában, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Csavargó, of.

Cigány, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

Tót napszámos, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Mednyánszky László

repr.:

Halászok

M.festészet haladó hagyományai. Főv. Képtár

1951.

MDK

Mednyánszky László

Ülő csavargó, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

M.D.K.

Medgyánszky [László J. festő

nevét említi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 247. old.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő

nevét említi a XIX. Század
„kritikai realizmusával" kap-
csolatban:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető

36. old.

M.D.Y

Medvyánszky László
festő

Magas Tatra a Csorba tóval című
képe nemesveretű.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospatoki Galéria
Művészet, 1968. julius – 22 lap.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő

nevét cseliti

Perneczky, Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst
Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t. 215. old.

Mednyánszky László

Gavargó. (repr.)

Artner Tivadar: Évszredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

511. l.

Medunánszky László

báró műveiből az expressionizmus
érződik.
A máltai hegyekben bolyongott,
kocsisokkal, kocsmáró csavargókkal
barátkozott.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

509.1.

Mednyánszky László

Szerbiában 1914

— repr. —

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képjegyzék : 102.

M.D.K.

Mednyánszky László

Blaha Lujza arcképét készitette a lap számára.
Repr.

"Romeo és Julia a létrán" cimmel hozza a lap a müvész képének repr.-ját.

Magyar Salon, Bp. 1884. juni. 1. I. kötet.
129. lap
177. "

M.D.K.

B. Mednyánszky

"Zsendice-főzők" c. képének reprodukcióját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1884. juli. 1. I. kötet. 289. lap

M.D.K.

B.Mednyánszky László

"Az erdőben" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

1884.

Magyar Salon, Bp. ~~1884~~. szept. 1. I. kötet 526. lap

Medunyánszky László (1851–1919)

Csavargó/tj. „Medunyánszky" akv. és fedőfehér. 318×240 mm. Ltr.: 1955 – 5501.

Táj. „Medunyánszky" cer. és akv. 146×434 mm. Ltr.: 1955 – 5497.

Ülő csavargó. akv. 298×299 mm. Ltr.: 1942 – 3688.

Táj. akv. gouache. 317×475 mm. Ltr.: 1950 – 4281.

Tanulmány/tj. „Medunyánszky" szén és gouache 465×305 mm. Ltr.: 1933 – 2492.

Napot rajz és akvarell. A XIX és a XX. szé-
zad. A kat. ben. Oelmacher Anna. Bp. 1959

30.

Mednyánszky László

műcsin a Barbizon-i iskola hatását
észlelhetjük

Halász Zoltán: La vie culturelle
en Hongrie, Budapest, 1966.

2831

Mednyánszky László festő

Az 1949-ben felállított modern magyar képtárban a Szépművészeti Muzeumban külön kiállítóhelyiség

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956. 184.1.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

Müve a Szép,üvészeti Muzeumban.

Rajzok Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben c. kiadványhoz.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 160.l.

Mednyánszky László MDK

Nyárutó, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

báró Mednyánszky László, festöm.

Betléri erdö. Mgt.

Felvidéki táj. Mgt.

Felvidéki mesterek.
KMTárs. 1938. Öszi tárl. 7.1.

MDK

báró Mednyánszky László, festöm.

A Csorba-tó. Barta Károly t.

Tátrai táj. Besnyö Béla t.

Tátrai patak. Mgt.

Felvidéki mesterek.
KMT. 1938. Öszi tárl. 7.1.

báró Mednyánszky László, festőm.

Fölszed egy csomó nyomorultat, magához rendeli modellnek, ellátja élelemmel, ruhával. Érti ezeket a szerencsétlen embereket, akár Tolsztoj. - Egyik barátja meséli, h. egy olasz kikötővárosban mind szétosztotta pénzét szegény lazzarónik közt. Ott állt idegenben egy centesimo nélkül. Egy pár garasért árut cipel egy hajóra, megebédelt belőle, s aztán rögtön leült a tengerpartra és festett. - Nemcsak művészi alkotásaiban gyönyörködünk, de belelátunk egy kivételesen érdekes emberi lélekbe.

Lyka Károly: Téli tárlat. 1900-1901

MDK

br.Mednyánszky László, festöm.

Sziklák. Olf.

KMT.- Tav. Nemzk.kiáll. 1901. Kat. 32.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Lyka K.: Szinyei Merse Pál. Magyar Muzsa 1920. 4. sz. 164-170.l.

Mednyánszky László festő M.D.K.

/1844-1919/

Müve az egri muzeumban / Vizparti táj hóolvadáskor/

Bakó Ferenc: Az egri mügyüjtemények története 23.1.
Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1964.

M.D.R.

Medinyánszky László, festő

Tárlatvezetésen ismertetik művészetét.

— A hét végi kulturális programból

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. szept. 26.

Mednyánszky László festő

Szerepel az aukción.

—: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ... 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. máj. 8.

MDK

Mednyánszky László, festöm.

Déry B.: Kulturpropagandánk a külföldön. 1921. ápr. 30.
De Hofstad. Amsterdam. 25.-27.1.

MDK

Br.Mednyánszky László

Virágzó fák.Olajf.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.37.l.

Br. Meinyánszky László, festőm. MDK

46. Fenyves. Olf.

48. Tavasz. Olf.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiáll. Kat. 23.1.

Mednyánszky László, festő MTA

Tavasz c. képét árverezik.

—: Őri művészeti aukció 2.

EST/ HIRLAP, bn. 1963. nem. 14.

Mednyánszky László, festő MDL

Hat képe szerepel az aukcióú
2 – 4000 ft közötti áron.

– : A választék: Gulácsi, Vaszary, Mészöly
és Mednyánszky képei 2. l.

ESTI HIRLAP, Sp. 1961. dec. 5.

MDK

Mednyánszky László báró

Téli táj, repr.

Árverési Közlöny 1936. febr. 1. rendk. sz.

MDK

Mednyánszky László báró

Tanulmányfej, repr.

Magyar Művészet 1925. 323.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Z.I.: Szolnok és a művésztelep. Magyar Iparművészet 1936. 69.l.

Mednyánszky László báró, festöm. MDK

alak,- fej- és portraittanulmányt, arczképet küldött.

A télimkiállítás. - Szépmüv.Muz.1917-12.
Művészet.1917.53.1.

MTK

Meinyánszky László báró, festőm.

két festménye háborus vonatkozású.

A téli kiállítás. Szépm. Muzeum. 1917-18.
Művészet. 1917. 8c. l.

MDK

Medgyánszky László báró, festőm.

ott festett a művésztelepen, akit lekötött, inspirált Szolnok szép környéke.

Nyba: Fényes ünnepség keretében nyílt meg a szolnoki művésztelep jubileumi kiállítása. - Szolnok.
Nemzeti Újság. 1927. szept. 2e. 6.l.

Mednyánszky László MDK

A Duna Budapest felett

Mücsarnok 1924 február-március

Medgyánszky László báró, festőm. MDK

A műcsarnok téli kiállitásán az állam részére megvásárolt müvek között szerepel: br.M.L.
"Szürkület" c. müve.

A műcsarnok téli kiállitása. /febr.elején zárul/.
Vas. Ujs. 1900. 47.évf. 5.sz. 77.l.

MDK

Mednyánszky László, festöm.

összesen 29 festmény van a teremben kiállitva, közöttük fentnevezett művész müve is szerepel.

Különfélék. - ? - kiállitás /ím a kompl.pl.-ben/
Magyar Iparmüvészet. 1905. 223.1.

Mednyánszky László MDK

Gellérthegyi részlet

Rámfalak a Gellérthegyen

Gülbaba sirja

Gellérthegyi házak

Gellérthegyi utca

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Mednyánszky László báró

Pihenés, of.

KMT. 1917. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Csavargó feje

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Tóth Dénes: Művészeti aukció Almássy-Teleki Éva Műintézetében. Esti Ujság 1940. november 30.

MDK

Mednyánszky László

Téli csönd, o.

Téli est, o.

Csapatok behajózása, temp.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

MDK

Mednyánszky László

Árviz, o.

Május , o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Madrjánszky László

Szerepel a szepesi művészek kiállításán a Nemzeti Szalonban

Cj Nemzedék 1937 III. 12

Medunyánszky László báró
Istőmüvész

Ámerári csarnok
ankciója

Fjord:

zám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ltal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

Mednyánszky László
festő

M.D.Y

1943-ban látott napvilágot
Kállai Ernő Mednyánszky-ról
írt és gazdagon illusztrált élet
és pályarajza

Dévény Iván: Kállai Ernő.
Művészet, 1967. szeptember. 48 lap.

Mednyánszky [László], festő MDk

„Mednyánszky-képek, Krúdy-regények
télelői hangulatát idézi fel a novem-
beri Margit-sziget."

Zolnay László: Megtalálták V. István
sírját 6.l.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. nov. 29.

Mednyánszky László MDK

Szerepelt az 1906 évi első vándorkiállitáson. /Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sátoraljaujhely, Debrecen, Gyöngyös/.

Dr. Zsadányi Guido: Szolnoki művészek az 1910-es felvidéki vádorkiállitáson.

JÁSZKUNSÁG. 1963. Jun. 78. lap.

Mednyánszky László MDK

Verekedés után, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Mednyánszky László

MDK

Szerbiában, 1914. olf.

A sebesült, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Mednyánszky László

MDK

Busuló tót legény , olf.

Miccarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Medvyánky Lánló festő

1919-ben halt meg Bécsben.
Hamvait most hozták haza,
s helyezték el a Kerepesi uti
temetőben

Nagyanya 1966 feb. 16

Medvyánszky László

Több műve a székesfehérvári
Múzeumba került Ybl Ervin
hagyatékából

Nagyoda 1965 aug 24

Medvyánszky

festőművész

Csoportkiállítás - Ernst Muzsumban - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1953.I.16.

MDK

Mednyánszky László, festő

A cattarói ölöt c. képe egyik értéke a kiállításnak.

-: Ma nyílik meg a májusi képaukció kiállítása 13.

Népszabadság, Bp, 1967 máj. 13.

Mednyánszky László

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.I.6.

Mednyánszky

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

E s t .
1935.I.6.

Mednyánszky

Művével szerepel az Ernst-
múzeum aukciókiállításán.

M. O. 929. XII. 1.
Est. 929. XII. 1. P. H. 929. XII. 1.

MDK.

Mednyánszky László

A NEmzeti Galériában lévő müveiről

Pestmegyei Hirlap 1965 ápr.18.lap-

MDK

Mednyánszky László báró

Lázár-Wolfner gyüjt.

MDK

Mednyanszky László

Lankás c.művének repr.

Képzőm.Társ.1899-1900.téli kiáll.

Mednyánszky László, festő

MDK

A Fővárosi Tanács művészi síremléket állíttat Mednyánszky Lászlónak.

— : Röviden

6

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 17.

MDK

Mednyánszky László báró

Téli táj a Beckói várral

Tájkép, of.

Tátrai részlet, of.

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 30.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Spányi Béla festőművész képmása

Beckói várrom

A megsebesült katona

Ernst Muzeum aukciói XXIII. sz. 30.l.

MDK

báró Mednyánszky László

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. 31.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Dunai részlet Ó-Budán

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Képzőművészet 1929. 24. sz. 213.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Nyolc képet állitott ki a téli tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136. l.

MDK

Mednyánszky

Mednyánszky művészetével foglalkozik Körmendi András a Magazine of Art c. amerikai művészeti folyóiratban írott cikkében.

Cikk: A "Magazine of Art" a modern magyar festészetről.

Pesti Napló, 1939. jun.28.

Mednyánszky László festő MDK

Jan. 14-én Mednyánszky ról készült
Kisfilmet vetítenek a Egyetemi
Színpadon.

—: Gálor Andor emlékest — Képzőművészeti
Kisfilmek — Kohut Magda előadóestje 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. jan. 9.

04

MDK

Mednyánszky László br.

br.Mednyánszky László festm.repr. XII.tabla

Lázár Wolfner gyüjtm.

Mednyánszky László MDK

Nyárutó, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Mednyánszky László

Töprengő

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Őszi táj, of.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 57.l.

M.D.K.

Mednyánszky

Neve szerepel a "Mányoki-ut 5. II. emelet" c. közleményben, amely Gombaszögi Frida lakásáról mutat be fényképfelvételeket és felsorolja a müvésznő tulajdonában lévő müvek alkotóit.

Szinházi Élet. Bp. 193o. január 12-18. XX. évf. 3. sz. 36-39. lap.

MDK

Mednyánszky László báró

Hegyi táj, of.

Műcsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. 9.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Tavaszi táj, of.

Műcsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. 10.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Művész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

MDK

Mednyánszky László báró, festöm.

Poprádi tó. Olf.

Mücsarnok. 1904. Tavaszi kiáll. Kat. 33.l.

MDK

Mednyánszky László báró festőm.

Alkony a lápon.	Olf.
Este.	"
A Vág mentén.	"

KMT 1903/4 téli kiáll. Kat. 29.1.

MDK

br.Mednyánszky László, festöm.
1832

stilizáló impresszionizmusa örökifjuvá teszi tájait. "Csavargó feje" lélektani tanulmány lehet. Viszont Önarckép -én nem találni nagy tulajdonságait.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll.-a. Müvészet.1939.IV.évf. 27.sz. 69-70.l.

MDK

báró Mednyánszky László, festöm.

Albony. Vevöje: gr.Károlyi Tibor.

Vásárlások. Műcs. - Téli Tárl. 1897-1898
Műcsarnok. 1898. 54.1. Magyarok vásárlása.

MDK

Báró Mednyánszky László, festöm.

Köd. Vevöje: Nessi, Pál.

Mücs.- 1897-1898 téli kiáll.
Magánvásárlások. Mücsarnok.1898. 54.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Alkony c.festm.Repr.

Vas.Ujs. 1898. 49.sz. 849.1.

MDK

Mednyánszky László baró (1852-1919)

Hajnal a Dunán c.művének repr. (Dr.Laub László tul.)

Gerő Ödön: A magyar népeletkép.

Magyar Művészet, 1927. 22.1.

MDK

Mednyánszky László br.

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

M.D.K.

Mednyánszky

"Magyarország leggazdagabb koldusa" cimmel cikk Rozsnyai Kálmánról, aki mükincseket gyüjt s birtokában van az egyetlen Mednyánszky portré, melyet a müvész festett.

Szinházi Élet. Bp. 1928. aug. 26. szept. 1. 35. sz. 22-23. lap.

Báró Mednyánszky László, festöm.

1888. 400 ft-os második társulati díj:
Mindszentek napján.

1898. Állami aranyérem: Hegyi táj.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sárújhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 66. l.

MDK

Mednyánszky László

"Alkony" és "Holdvilág" c. tájképei a Műcsarnok téli tárlatán.

Cikk: A Műcsarnok.

Vas.Ujs. 1898. 50.sz. 877.lap

MDK

Mednyánszky László báró

Felvidéki táj

Pihenő tót legény

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Nyires

Szepesbélai erdő

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 22.l.

MDK

B.Mednyánszky László

A Műcsarnok téli tárlatán a képvasárlók között egész versengést idézett B.Mednyánszky László két tájképe az "Alkony" és "Holdvilág" című műve.

Cikk: A Műcsarnok téli tárlata.

Vas.Ujs. 50.sz. 877.lap

MDK

Mednyánszky László báró

Város széle, of.

Napkelte az erdőben, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Eső után, of.

Csend, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 33.l.

Mednyánszky László MDK

Kora tavasz, r epr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Viz partja, olf.

November, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Via party, etc.

November, etc.

Mednyánszky László

MDK

Kikötő, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Mednyánszky László

MDK

Fehér felhők, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Mednyánszky László MDK

Tél, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Mednyánszky László MDK

Fasor, olf.

Műcsarnok 1913. Tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Őszi est, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Hóolvadás, olf.

Műcsarnok 1913. Tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Tátra, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Mednyánszky László

„Vízparti fák" 1900 k. olaj-fa, 46×37, a Magyar Nemzeti Galériában őrzött képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről

Budapest, 1964. 64-65 l. közölt

Mednyánszky László

„Tonya". 1905. k. olaj-vászon 60.5 x 100,
a Magyar Nemzeti Galériában őrzött
képet közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.
Budapest, 1964 64-65 l közölt

Mednyánszky László

„Mocsaras tó" 1880. olaj-vászon, 28×42;
a Magyar Nemzeti Galériában őrzött
képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről
Budapest, 1964. 64-65 l között

Mednyánszky László, festő (1852–1919) M.D.K.

rövid ideig Münchenben tanult és Párizsban, ahol első önálló kiállítását is rendezte 1897-ben. Az Alföld- és a tátrai hegyvidék tájain hívül szegény embereket festett, csavargókat, alkoholtakat. Az első világháborúban mint hadifestő különböző frontokon vett részt. A XX. sz. i első évfiredet egyik legjelentősebb festője. A kiállításon két művével szerepelt, melyet körül a katalogus egy csavargó fejről készült, fehér krétával kevert vízfestmények körli (31·8 x 24)

Twentieth Century Hungarian Art
Paintings, sculpture and graphic works
Intr. István Genthon

The Arts Council of Great Britain at the Royal Institute Galleries, Piccadilly, 1967.

3, és 5. old.

MDK

Mednyánszky László

Alkonyati hegyoldal, o.

Vizparton, o.

Férfifej, o.

Lövészárok két halott katonával, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyüjteménye
Rippl Rónai Muz. Kaposvár 1966. ápr.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Mednyánszky rajz van a
Klinko műgyűjtő birtoká
ban.

Losonci Miklós: Klinkó József műgyűjtő kiallítása
Művészet, 1968. ajpszlos - 42 lap.

Nedryánszky

Kezepel a BÁV IV. művészeti
aukcióján

Nagyar Ujsag 1961 IX. 16

Mednyánszky László festő M.D.K.

A Kairo kávéházba járt, ahol Rippl-Rónaival is találkoztak .

/ az asztaltársaság tagjai: Mednyánszky, Ferenczy K. Petrovics Elek, Majovszky Pál, Lyka Károly./

Genthon István: Rippl-Rónai József, Bp. 1958.

24 .l.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

Ady törzshelyét a Három Hollót látogatta.

Genthon István: Rippl-Rónai, Bp. 1958. 30.1.

Medrygáuszky László
festő

MDF

Méltatás.

Pernecsky Géza Képaukció környche
Élet és Irodalom, 1968. jelens 6-12 lap

Mednyánszky László

Dutka Mária: A Nemzeti Galéria kiállítása. Magyar festők Itáliában.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 8. 4. o.

Mednyánszky László festő

M.D.A.

Csavargófej, repr.

Lyka: A művészetek története. bp. 1965. 246. kép

Mednyánszky László festö M.D.K.

/ 1852 - 1919 /

A Tátra sziklás vidékei, Az Alföld mocsaras tájain kereste motivumait.

Müvei legnagyobbrészt a nemzeti Galériában

Lyka: A müvészetek története, Bp. 1965. 226.1.

MDK

Mednyánszky László

neve emlitve

Fényes Adolf emékkiáll. N.Galéria és Kecskemét, 1967.

MDK

Mednyánszky László

Szerbiában, repr.

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

/MDK

Mednyánszky László

Vizparti táj hóolvadáskor, o.

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I.Vármuz. 1966.

MDK

Mednyánszky László

A Magyar Nemzeti Galéria, 1965.

MDK

Mednyánszky László

az előszóban neve említve

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm.Mus.
1966.

MDK

Mednyánszky László

Tanulmányfej, o.

" "

Hóolvadás hegyvidéken, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal. és Móra F. Muz. Szeged 1966.

MDK

Mednyánszky László

neve említve

Pór Bertalan emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Mednyánszky László

neve az előszóban szerepel

20. sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal. és Móra F.Muz. Szeged 1966.

Medunyánszky

Szerepel a XX. ind. festészete és szobr. c. kiáll. Szegeden

Izes Mihály: A XX. ind. magy. fest. és szobr. c. kiáll. Szegeden

Tiszatáj 1966 VI. sz. 503 old.

M.D.K.

Mednyánszky

N. Istvánffy Gyula: "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában nem emliti meg külön a müvész alkotásait, de igy méltatja: "minden képe egy befejezett, mély tartalmu gondolat, költemény, melyet ecsetével ir le."

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó , 23. kötet
230-243 254. lap

Mednyánnky László

Irén Galiciában, v.o. 58 x 51 cm. (I. levén)
Jábrosvár olan front... " 39 x 56 " "
Szeszerek, (Repr.) fa, o. 28 x 41 "
Tátra részlet, (Repr.) v.o. 40 x 57,5 " "

Pécs (Janus Pannonius Muzeum) Modern magyar képtár. Forgács Hanna Erzsébet gyűjtemény, Ismeretlő kísta Romváry Ferenc. Pécs 1964

13

Medvegánszky Lánló

Kiállítás lesz Szolnokon
októberben (jubileumi)

Magyar Hírek, 1967. VI. 2.

Medvyánszky László
festő

M.D.K.

Az első számú Gennekkliniket
dérneti műve -

Novák Károly: Korhár és képzőművészet
Művészet, 1968. aug - 12 kap

Mednyánszky László
festő

M.D.Y

Pazarztfyelben Bótos Sándor
munkásságán Mednyánszky
hatása érezhető.

Ecsery Ellemér: Bótos Sándor
Művészet, 1968, augusztus - 33 lap.

M.D.V.

Medugánszky László
festő

Dr. Tompa Kálmán orvs-tulaj-
donában Medugánszky kép is van.

Novák Károly: Korhár és képzőművészet
Művészet, 1968. aug - 12 lap.

M.D.A.

Mednyánszky László festő
1852-1919
Versekedés után, repr.

Halászat a Tiszán, repr.

Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956.

271-272. kép
260.l.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

1852-1919

Sebesült, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 216.kép 258.l.

Medgyaszay László

a londoni Magyar Kiállításon

Magyar Hírek, 1967. III. 14.

MDK

Medmyánszky Lánló, Jestő

Nagy helyet kapott a
Moszkvai Kiállításon.

—: Magyar Jestők Moszkvában 2

EST! HIRLAP, Bp. 1968 szept. 10.

MDK

Mednyánszky László

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

Mednyánszky László

Borsos Miklós 1955-ben megmintázta.
(Bronz, 9,5 cm. – MNG. l+sz. 56.1438.P.)

A magyar művészet kiállítása Párisban. Bp. 1966.
Kat. bev. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár I.
Bp. 1966. 31 l., 2o t.

30.l.

Hedvyánszky László

A fővárosi tanács sikemlékei
ábrázat fel a művészet

Nagyvarsa 1968 I. 16. Zold.

Medlnyánszky László

a XIX század végén a művészeti közélettől távol, a magány vállalója lett

Magyar mesterművek, Budapest, 1966

Bevezető: Kőtner Éva

Mednyánszky László

„Tanulmányfej (1910 körül) c. műveről tesz említest és színes táblán közli

Magyar mestermüvek, Budapest, 1966

Bev.: Körner Éva

Medgyánszky László

Háborúban. (repr.)

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l., ill.

23. l.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

/1852-1919/

Műve a Szépművészeti Muzeum metszetgyűjteményébe került.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 163.l.

Mednyánszky László

Nérőbb gyakorolt hatást a magyar művészetre

A. magyar művészet kiállítása Párizban Bp. 1966.
Kat. ber. Aradi N., Gerevich L-né, Solymár J.
Bp. 1966. 3 l., 20 t. –

12. l

Mednyánszky László (1852 - 1919)

Vizparti ház. o.v. 72,5 x 105 cm. J.j.l.: Mednyánszky. M.N.G. Ltn.: FK 100 29.

Jájrep, Csokolos cél; o./a, 28x 42 cm. J.j.l.: Mednyánszky. M.N.G. Ltn.: 50. 445.

Reprod.: Vizparti ház.

Mérőjardaság a Képzőművészetben. a Kat. bev. Matolcsi János. Bp. 1959.

22.

Mednyánszky László (1852-1919)

Parantlegény, cerusa,
393 × 293 mm.
M N G. Ltr.: 1939-3414.

Mezőgazdaság a képzőművészetben. A kat. bevezette Matolni János. Bp.
1959

28.

Mednyánszky László, festő

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik

életét, műveit.

— : A hét végi kulturális programból

11.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 4

Mednyánszky László

művei szakadatlanul megujhodnak ptilusukat illetően; figyelemre méltó alkotása a „Virágzó fák c. képe, hasonlókép, „Lankás" c. műve, nagyszabásu tépalakitásával; „Téli tój" c. festményét is említi

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről, Budapest, 1964. 51-52 l.

Mednyánszky László

Pál László és Mészöly Géza mellett a harmadik nagy tájképfestő.

A XIX század nagy magyar mesterei

Budapest, 1956. Bev.: Lyka Károly

Mednyánszky László

festményei a bpesti bizományi áruháznak 1907. dec. 12-én rendező árverésén kerülnek bemutatásra.

Jelnélküli cikk: 165 fine paintings for auction December 12.

Daily News, Budapest, 1907. dec. 10 6 l

Mednyánszky László

„Őszi tój" címü képén a mester oly erővel hangsulyozza a sárga és kék színeket, amilyennel csak lehet.

Lyka László: Kis könyv a művészetről, Budapest, 1964. 52 l.

Mednyánszky László

„Becko várrom" 1900. ceruza rajzót közli

Lyka Károly: Kiskönyv a művészetről. Budapest, 1964 64-65 l között

Mednyánszky László

„Illo" csavargó." olaj-vászon. 120 x 140. magántulajdonban levő képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a. művészetről.

Budapest, 1964. 80-81 l kötött

Mednyánszky László

az uj festő nemzedéknek nem iskolai sémát adott, hanem inspirációt. „Alkonyat" cimü képe nagyszabásu természetátérzés.

Lyka Károly: Kis könyv a müvészetről, Budapest, 1964. 47 l. és 48 l.

Mednyánszky [László]. festő

M.D.K.

művészetében „a legmegrázóbb... háboru-ellenes állásfoglalások sorral inkább kapcsolódtak a századfordaló általánosan elterjedt, un. „szociális érdeklődéséhez — ... mint a munkásmozgalmat bukdácsolva megérteni akaró, a „Nyugattal"-a „Ma"-val baráthozó művészeti mozgalmakhoz..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető, 205. old.

MDK

Mednyánszky László

Olasz férfi, o.

Magyar festők Itáliában. M. Gal. kat. 1967.

Mednyánszky László festő

M.D.K.

1852-1919

Bárói családból származott, gazdag volt,de mindent elhagyott.

Tiszai halászat, 1880 k. MNG repr.

Mocsaras táj, 188o k. MNG

Tanya, 19o5 k. MNG repr.

Verekedés után, 1910 k. MNG. repr.

Németh Lajos: Mednyánszky,Csontváry,Egry, Bp.1966.

1-12.1.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

Csavargófej, /tanulmány/ 1908-1910 k. MNG. repr.

Szerbiaában , 1914, MNG. repr.

Németh Lajos: Mednyánszky,Csontváry,Egry, Bp.1966.

13-14.1.

M.D.K.

Medvyánszky [László], festő

háborus képsororatát, „a megdolbentő erejű logikus-racionális képszerverést" a szerző a következő félmondatban „a téma adta pszichológiai feszültség sajátos ellentmondásának" minősíti.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits, és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 202. old.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő

nevét említi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető, 292. old.

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

„művészete... lényegében nem lépi túl a francia Barbizonnak néreteit...
„Másrészt Mednyánszky László művének nagrészét a szlovák kultura szerves alkatelemének tekintjük..."

Anna Petrova Pleshotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. Jh.s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Bratislava, 1967, 1.sz. 15 - 16 - old.
+ „Fák a Vág partján" c. képe a 19. „

Mednyánszky

Ferenczy Károly démoni jellegét látott benne – ez érvényesül róla készített karikatúráján, mely Mednyánszky ~~[illegible]~~ szerint az öt ábrázoló karikatúrák körül a legjobb Nyomra vezett.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k. – 191 l., 24 t.; 100. l.

Mednyánszky

Ferenczy Károly róla festett élet-nagyságú képén különc lényét ragadja meg.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. én. (1935.) Nyugat k. - 191 l., 24 t.,

100. l.

Mednyánszky

megrögzött szokása volt mindenkiben valamely állat vonásait felfedezni. Ferenczy Károlyt mókuskor hasonlitotta

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Br. é n. (1935.) Nyugat k. – 191 l., 24 t., 100. l.

Medunyánszky

Ferenczy Károly jó ismerőse volt.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. é.n. (1935.) Nyugat k.- 191 l., 24 t., 98. l.

mdk

Skednyanszky

Láborus sorozatából a N. Galériában

Havas d. Magángyűjtemények kincsei
a N. Galériában
Népszava 1963. jul. 10. 2. l

MDK

Mednyánszky László báró

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897.nov. 8-iki kiállitáson.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Művészet 1916. 19.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Mindszentek napján, repr. Társulati dij

SzmKT. 50.-155.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Hegyi táj,repr.,állami nagy aranyérem

SzmKT. 50-155.1.

MDK

Mednyánszky László báró

A Műcsarnok háborus kiállításan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Mednyánszky László festőművész

A barcelonai kiállitáson résztvevő müvészek listáján szerepel.

Cikk: Fordulat a külföldi kiállitások ügyében.

Képzőművészet,1929.évf. 155, 156.l.

Mednyánszky [László], festő MDk

A BÁV képaukcióján több szép
Képe látható.

– : Megnyílt a tavaszi művészeti képaukció
Kiállítása 8.(

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. máj. 5.

Mednyánszky László MDK

Tavasz, olf.

Műcsarnok 19oa tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Fenyves, olf.

Műcsarnok 19o1. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Lankás, repr.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Mednyánszky László báró, festöm.
1852-1919

Hegyvidék télen. illusztrálva az V. táblán.	Olf.	Jelz.
A Kárpátokban.	Olf.	-
Hegyi táj patakkal.	-	Jelz.
A Tarpatak. 18ox2oo	Olf.	"
Pihenö csavargók.	"	"
Romok.	"	"

Árv. Közl. 1936. márc. 76.sz.2.rk.sz. 44.l.

MDK

Báró Mednyánszky László, festöm.
1852-1912

	Tájkép.	Szinezett ceruzarajz.	Jelz.
	Óbudai részlet.	Szines kréta.	"
370.	Tarpatak.	Olajfestmény.	"
	Utcarészlet.	Gouache.	"
372.	Tarpatak.	Olajfestmény.	"

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 30.l.

Báró Mednyánszky László festőművész

Erdőszéle

Magyar kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

szövarch 20.204.lap

Mednyánszky László.

Kiállitotta képeit az Ernst muzeem 1943-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Mednyánszky László.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Mednyánszky László.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1921-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.114-3.

Mednyánszky László

Bálin Endre kikérdezéséből.
kikérdező:lakatos József.1955 szept 12.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.137.3.ó

Mednyánszky László.

Moldován István kikérdezéséből.
kikérdező:?

szövarch 84. XI.89.ó

Mednyánszky László

M és Balló Ede találkozása Párizsban 1896.

Balló Ede levelezése és naplói

Mednyánszky László

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Mednyánszky László MDK

Mocsaras táj, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Őszi világ, olf.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Tavaszi eső után, repr.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Est. olf.

Tengerpart, olf.

Ősz, olf.

Dalmát partvidék, olf.

Mücsarnok 1905/6téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

November, olf.

Műcsarnok 1905/6téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Hegyi tó, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Mednáynszky László MDK

Tavaszi eső után, olf.

Mücsarnok 19o5. tavaszi kiáll.

MDK

Mednyánszky László br.

Mocsaras

F.J.: Két kiállitás. Pesti Hirlap 1938. nov. 27. 9.l.

Mednyánszky László MDK

Őszi világ, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Mednyánszky László br.

Dr. Neuwirth A. gyüjteménye. Képzőművészet 1929.
23. sz. 185.1.

mdk

Mednyánszky

is „festett zegényembereket"

L-y S-r Muzeum Séták
Népművelés 1963, 10.11

32. L

mdk

Mednyánszky

Képek a „Magyar Tájak" kiállításáu

Kép.

Nagy László. Művészeti Nevelés, - Szonalista munkereskedelem
Népművelés, 1963 10. sz 34. l

Mednyánszky László, Jestő MDK

Tárlat-vezetésen ismertetik életét, művészetét a Nemzeti Galériában.

– : A Lét végi kulturális programból 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 30.

MDK

Mednyánszky László

Balla Ö.: "Eredeti" Csók, Szőnyi, Mednyánszky...
A Mai Nap 1941. március 21. 3.l.

Mednyánszky László, festő

Egyetlen önportréját, a Töprengőt és néhány világháborús élményrögzítését mutatja be a tárlat.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában

8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. júl. 31.

Mednyánszky László MDK

Hegyek közt, repr.

Mücsarnok 19o9. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Pitymallat, repr.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Terv szerint a Nemzeti Galéria épületére kerü
szobra

Gárdonyi Géno: 45 millió a budavári palota Képzőm
müvészeti alkotásaira
magyar Nemzet 1964. május 10. 13.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Óbudai utcarészlet, ceruzarajz

Salona, ceruzarajz

Spalato környéke, ceruzarajz

Magyar Studio II. auk. 53.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Gyanus alak, ceruzarajz

Magyar Studio II. auk. 54.l.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Az 1906 os vándorki állitáson
részt vett.

Dr. Csadányi Guidó: Szolnoki művészek az 1910 es.
Gászkunság, 1963. IX. évf. 2 szám - 78 lap

MDK

Mednyánszky László, báró festőművész (+1919. ápr. 17.)

A "KÉVE" egyesület művésztagja volt.

Nemzeti Szalon Kéve XX.kiáll. 1929. 4.l.

MDK

Mednyánszky László

Kárpáti részlet

K-n Ö-n.: A Nemzeti Szalon első kiáll. Vasárnapi Ujság 1894. 751-752.l.

Mednyánszky László MDK

Pihenés, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Mednyánszky László MDK

Menekülők táborozása. /Psecko 1915/, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi kiállitás

Mednyánszky László MDK

Hóolvadás, olf.

Téli holdvilág, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László

MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Mednyánszky Lánló

Műve szerepel az Ivanyi
Czernok Krausz Simon
aukcióján.

P. H. 929. x. 27.
P. V. 929. x. 27.
N. Ü. 929. x. 27.

Mednyánszky László

Alkotása az Árverési Csarnok aukciókiáll.-án.

P.H.930.X.10.

báró Medgyánszky László

festőművész

Aukciókiállítás - Postatakarékpénztár árverési Csarnokával - képével vesz részt.

Pesti Hirlap
1933.X.6.

MDK

Mednyánszky László br.

Dalmát partvidék, of.

November, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 33.l.

M.D.K.

Mednyánszky László,festő,1852-1919

München,Párizs.A barbizoni iskolá hatása.A szabadban nem fest,a plain air,a fényfestés nem problémája.Alakos képein az élet árnyoldalait festi.Világháborús katonaképei,Rongyos suhancok,munkában fáradt emberek.
N.Galéria,vidéki képtárak.515-16.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.1960.Budapest

-1-

M.D.K.

dnyánszky László, festő
(1852-1919)

a szadforduló romantikus rea-
lizmusának legrivalább képviselője. So-
ros csak mint tájképfestőt ismerték el.
Gyakban kezdték megbecsülni figurális
kompozícióit. München után Párisba ment
ahol a barbizoni iskola hatása és saját el-
mélyedő, melankolikus beállítottsága mel-
lett az impressionista festő-technikának
egy sajátos, egyéni változatát alakította ki.

./.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

291. old.

Mednyánszky László, festő M.D.K.

... A plein-air s a körvetlen természet-utáni festés nem érdekelte, inkább a magába vonult elmélkedés embere volt. Figurális képein az emberi élet sötét oldalait válaszlja témául: szegény embereket, a háboru borzalmait, melyeken néha rembrandti mélységekig jut el, s a kifejezőerő hangsúlyozásával már az expressziónizmus hatását éri el.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

291-292. old.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő

... Szerző 3 képét körli:

- Mocsaras táj (olaj) é.n.
- Fűtáj (olaj) 1900 körül
- Fértáj (olaj) 1900 körül

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

287. old.

báró Medvyánszky László

„Dalmát partvidék" c tetszménye szerepel az Árverési Csarnok karácsonyi aukcióján (emlitve)

Magyar Nemzet 1938 XII. 4

Medvyánszky László

Szerepel a Felvidék mestereinek kiállításán a Műcsarnokban

Neurati Lipóg 1938 XI. 9

báró hadnyánszky tanló

szerepel a Kézőmův. Társulat

öni tárlatán a hűsarnokban

Neuzeti Ujság 1938 XI. 12

Mednyánszky László

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása - képével szerepel. Kiválóan van képviselve müvészete. Egy tanulmányfeje legszebb figurális munkái közé tartozik, Mocsaras tája pedig a legszebb tájai közé. Mint annyiszor, megint felvetődik e nagy müvész munkásságának próbái láttára az örök kérdés: mikor éreznek végre az arra hivatottak arra a kötelességükre, hogy össze-

Uj Idők
1935.I.15.

gyüjtsék és nagyszabásu kiállitáson tegyék láthatóvá
hatalmas oeuvrejét ?

M.D.K.

Mednyánszky László,festő

Sebesült katonék.Bpest.Magy.Nemzeti Galéria.Fekete repr.515.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest,Minerva.1960

MDK.

Mednyánszky László

Említve Csap E. cikkében

Budapest 1967 febr.

Mednyánszky

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása- képével szerepel.
Feltünő gazdaságu sozozata, amely gondolkodóba ejt bennünket, miért hanyagolja el a mai nemzedék érdeklődése ezt a nagyszerü magyar müvészt ?

Pesti Hirlap
1935.I.6.

Medvyánszky László, /ető

Szerepelt a tárlaton, az aukción.

d.k.: Győzött a Vörösháju nő 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. dec. 7.

Medunyánszky

festőművész

Ernst Muzeum 52-ik sukciókiállitása - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.VI.17.

M.D.K.

Mednyánszky László

A Bibliotheca Officina kiállitásán szerepelnek rajzai és vizfestményei.
"A képek javarészt az első világháboru mozzanatait ábrázolják finom naturalizmussal megoldva."-mint a lap irja.

Szinház, Bp. 1946. dec. 11-17. II. évf.
48. sz.

Mednyánszky

„Adalékot a néradfaduló mozg. irod. és képz. kapcsolatáról" c. cikkben megemlítik, h. a zsolás irod. szincsenet ugyan eredeti lehetséget, mint Mednyánszky.

Irodalomtörténeti közlemények
1963, 49 l.

Németh Lajos

Medgyánszky László

festőművész

Ernst Múzeum LII. aukciója - képével szerepel.

Pesti Napló
1936.XI.17.

Medgyánszky

festőművész

Csoportkiállítás - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1938.II.7.

Hedvyánky

Szerepel a „Hogy az képzőművének a fasizmus ellen" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

Nagyova 1965 dec. 12

Kedvyánszky László

Olajtestmenye nezepel a BÁV aukciójás

Nagymaros 1965 okt. 10

Mednyánszky László MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Mednyánszky László MDK

Alvó munkás, repr.

Népgyülés, repr.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Mivészet

Mednyánszky László

MDK

Népgyülés, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Mednyánszky László

MDK

Pihenő katonák, olf.

Csavargófej, olf.

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Mednyánszky László MDK

Ülő csavargó, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Mednyánszky László MDK

Sebesült, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Mednyánszky László MDK

Alvó munkás, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi müvészet

M.D.K.

Mednyánszky László festő

Müve restaurálva

Álló csavargók

Csengeryné ~~EK~~ Nagy Zsuzsa: A MN~~G~~ az 1959-es évben 20

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961

Mednyánszky László festő M.D.K.

Müve a Galéria uj szerzeménye

Kalapos férfi

Csengeriné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évben 200.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

M.D.K.

Medunyánszky [László], festő

a Hollósy-kör és Rippl Rónai
művészetének hibontakozása egyaránt
a 90-es években indul utjára, de e kö-
zel két évtizedes perióduson belül
több elperiódus ... figyelhető meg.

Németh Lajos hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról. Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.1.sz.21.old.

M.D.K.

Mednyánszky

A "Szinház Szeme Füle" c.rovatban "Kiállitás" cimmel a lap beszámol a Népmüvelési Központ által -a XIX. és a XX század nagy mestereinek önarcképeiből- rendezett "nem mindennapi értékü kiállitás"-ról.

Szinház, Bp. 1948. febr. 4-lo. IV. évf. 6. sz.

MDK

Mednyánszky László, festő

26 kompozíciója látható.

Rózsa Gyula: A tűréves Nemzeti Galéria 8.

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 17.

Mednyánszky

Alkony, olaj festmény, 63x78 cm. – 1.300 Ft.-ért helt el Budapesten az Ázverési Garnokban (1948 XII. 8–22.).

Aukciós hírek. – Magyar Művészet, 1949 16. évf. 2. sz. 85. l.

M.D.K.

Mednyánszky

A Fővárosi Képtárban a Dési Huber-Kör által rendezett kiállitáson szerepelnek alkotásai. A több mint 4oo grafikai mü bemutatását a centenáris ünnepségek alkalmából készitették elő, amelyről Berend Ilona: "A magyar grafika loo éve" cimmel ir.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf.
2. sz.

Mednyánszky László

A miskolci Kossuth szálló emeleti kiállitási helyiségében a Szépmüvészeti Muzeum, Fővárosi Képtár és néhány magángyüjtő anyagából rendezett kiállitáson müve szerepelt.

Északmagyarország 1948.aug.12. 2.l.

Medgyánszky

naplóját kiadták.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makay Gáuló) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai) – Bev. 7. l.

Hedvigánky

Kezdet az imotai magán-
gyűjtők kiállításán

Nájmonda 1966, VI. 10, 2 old.

Nedunyánszky

Kezeprel dr. Tompa Kálmán
magángyűjteményének
kiállítása Kaposvárott

Néprava 1966 IV. 4 10. old.

Mednyánszky László, a csavargók bárója

Az 1901. esztendő egy különösen havas téli napján a Kárpátok között utazgattam. Abban az időben a lapos erszényű ember is megengedhette magának az ilyen karácsonyi szórakozást, a mellényzseb ezüstforintosaiból is kifutotta az útiköltség.

Szánon utaztam, ama lábmelegítő, szalmával, fenyőfaporral bélelt szánok egyikén, amelyek a poprádfelkai állomás előtt várakoztak a pasasérra, amikor a stációról elkanyarodott a nagy hegyi mozdony Oderberg felé; a Szepesség felé még nem volt vasúti út. A mély hóban csak a keszeg telegráfoszlopok mutatták az országutat, valamint a hideg időben sem holttá fagyott Poprád folyó, amely sustorogva, lékeket, szakadékokat vájva jégbörtönén, hűséges kutyaként követte az utazót. Itt-ott egy fehér templomtorony, amelyet el kell érni, ha melegedni akarunk.

Abban az időben még nem voltam olyan pedáns ember, hogy útinaplót vezettem volna, ezért elfelejtettem annak a falunak a nevét, amelyet átalszánkóztunk, amely semmiben sem különbözött a környékbeli falvaktól. Bús volt, mint Turgenyev regényeiben a régi orosz falvak. Ott kell neki valahol Késmárk és Szepesbéla között lenni, ódon, francia fedelű, zöld zsalugáteres, salétromosfalú, egyemeletes kastély áll a közepén, olyan kerítéssel körülvéve, mely Mária Terézia királynénk idejében lehetett új. A kőbálványos kapun hósapkája alól homokkőbe vésett címer tekintett e céltalan világba. Az udvaron kocsinyom helyett bocskortaposta gyalogút a havon, és a ház mögött szomorkodó kertben bús ciprusok és gyászfenyők, amelyek bizonyára régen megunták életüket. Szeretem az ilyen mostoha sorsra jutott régi házakat, amelyeket már arra sem érdemesítenek, hogy télire leszedjék róluk a napfényt elfedő zsalugátereket; romantikus dolgok jutnak eszembe, amilyen regényekkel valaha valóban bővelkedtek a felvidéki házak. Leszálltam tehát a szánról, és rövidesen

megtudtam, hogy egy Mednyánszky-kastélynak a látogatója vagyok. A házban egy térdnadrágos, mókusképű, evetfürgeségű öreguracska lakott, akinek olyan kék szeme volt, amilyen kék kavicsok ezen a tájon a folyók medrében találhatók. Czóbel úr volt az öreguracska neve, és néhány pillanat alatt kiderült, hogy testvérbátyja ama Czóbel Minka nevű költőnőnek, aki Szabolcsban lakott. Mire a bolthajtásos ház megnyílott minden ajtajával, a piros téglával kirakott folyosó szívesen vette, hogy hozzáveregettem havas csizmáimat, papucsos asszonyszemély szaladt elő valahonnan egy szobából, de papucsait csak a küszöbön vonta lábára. A felvidéki vendégfogadásnak ezt a módját már máskor is láttam, de bezzeg olyan folyosót még nem, amely a bolthajtások alatt a lépcsőre vezetett. A folyosó, amely valaha fehér falú volt, tele volt pingálva mindenféle gigantikus festményekkel, amelyek a plafonig értek. Csak amúgy a meszes falra voltak sebtében odavetve óriás fenyőfák, kétembernyi emberalakok, tájképek, amelyekbe majdnem belelépett az ember, mint a gyermek a panorámába. Végig a kastély folyosója ilyen képekkel kifestve, perze, ahol a vakolat lepattogott, helyén sárszínű lyuk maradt, a falra festett emberfigura orrát vagy a fenyőfa derekát emígy vitte el magával a mulandó idő. Valami szokatlan varázsuk volt ezeknek a kusza ecsetvonásoknak, amelyek látszólag rendszertelenül fedtek minden tenyérnyi helyet a falakon, hogy Dosztojevszkij kézirata jutott az eszembe, amelyet nemrégiben láttam, amely hasonló volt azoknak a prófétáknak a kézírásaihoz, akik valamely elmegyógyintézet magányában a maguk mulatságára naphosszat írnak. Ezek a festmények se mutattak egyebet, mint egy különös, rejtelmes, alig érthető emberi léleknek a gondolatait, amelyeket az ecset nyelvén akart megszólaltatni.

– Unokaöcsém, Mednyánszky László ifjúkori tanulmányai – mondotta az öreguracska, aki bizonyára régen megszokta azt, hogy látogatói (bármilyen ritkák voltak is azok) megálldogáltak a falfestmények előtt. – No, de gyerünk a fűtött szobába.

Oh, hogy tudtak mesélgetni ezek a régi felvidéki urak, ha nekik tetsző hallgatóra találtak! Az ő mesemondásukhoz képest a kandallóban pattogó tűz (amely a kíváncsiskodó akácfák, vagy pedig hegyoldalakban remetéskedő fenyők történeteit mondja el) gyermeki gü-

Persze, mindezeket a divatokat mindenekelőtt a különcködők kapják fel, akiknek az utcán utánuk mutogatnak, mint akár a libapásztor leánynak, akiből a legenda szerint grófnő vagy népszínházi primadonna lett Pesten.

Azt lehetne mondani, hogy a tizenkilencedik magyar század a különcök, bogarasok, excentrikusok százada. Lehet, hogy Jókai Mór is azért írt mindenféle különcökről annyi furcsaságot, mert az ilyenfajta ember érdekelte az olvasót.

A régi kastélyok szerte Magyarországon nemcsak hagyományos kísértetekkel vannak benépesülve, hanem eleven emberekkel is, akik úgy élnek, mintha arra készülődnének, hogy előbb-utóbb legendás vagy kísértet válhassék belőlük. Amint valaha a váruraság járt bizonyos kötelezettségekkel: olyanformán a múlt századbeli kastélylakó szinte eljegyezte magát furcsaságokkal, nem mindennapi szokásokkal, okos vagy hóbortos jelvényekkel.

Amíg sokat utazgattam a régi Magyarországon: az útinaplómban alig fordulhat elő olyan oldal, amelyen valami különös, meglepő emberről említést ne találnék – mintha itt mindenki legalábbis azért élt volna, hogy az élclapszerkesztő vagy a regényíró előbb-utóbb tollára vegye. Közeledtem ódon kastélyokhoz, amelyeknek már a kéményük állásáról látszott, hogy közhiedelem szerint itt szokott megpihenni háztetőn való sétálgatásában a kísértet vagy a holdkóros. Pókhálós arculatú férfiú unatkozva tekint ki az ablakon, miután évtizedekig hiába vár bizonyos levelet, üzenetet, hírt – talán már maga sem tudná megmondani, hogy kitől. Azt hinnéd, hogy egy elvadult, szavakat felejtett, megsavanyodott különc ember portájára kerültél, amikor észreveszed, hogy a bolthajtásos folyosó minden tenyérnyi helye figurákkal, tájképekkel van bepingálva. (Az útinaplóm Merénynek nevezi e rongyos kis falut odafent a Szepességben.) Nem nagyon kell érteni a piktúrához, hogy az ember észrevegye, hogy nem mindennapi festőtehetség hevenyészte ezeket a folyosói falfestményeket (nyilván olyankor, amidőn a pesti posta még nem érkezett meg a rendelt vászonnal). Igen, itt, a nyitott folyosón, ahová a kárpáti tél beszórja havát, az erdő fáiba kapaszkodó felhő beveri esővizét: ahol csak egy harisnyás, lovaglónadrágos öregember jár egymagában, elátkozottan – láttam egy galériára való Mednyánszky-

festményt. (Nem lehet őket elvinni, mert le kellene bontani a házat.) Ezt a kastélyt Mednyánszky-kastélynak nevezték akkoriban; és a festmények valóban Mednyánszky ecsetjéről beszélnek... A buddhista szerzetes módjára élt festőművész valamikor itt meglátogatta rokonait, és minden üres falat telepingált jókedvében. Itt vannak azoknak a nagy fáknak másai, amely fák az ódon házat körülállongják. Szinte a vadgalamb búgása is hallatszik a festett májusi fáról, és hallani a fák sóhajtásait, amikor szél zörgeti meg az eresztékükön himbálózó ablakokat. És a májusi fáktól csak egy hevenyében odavetett lénia választja el azokat a felejthetetlen őszi tájképeket, amelyeknek láttára ború és emlék, elgondolkozás és csalódottság lepi meg az ember szívét. Igen, itt vannak azok az erdei részletek, amelyeken áthaladva aranylépéseket tehet az az ember is, akinek egy poltúra se kong a zsebében. Itt vannak azok az alkonyati tájképek, amelyek elmulasztják a monyát, és arra ösztökélik a legközömbösebb lelket is, hogy valahol, valamerre lámpavilágot keressen. Az ősz költője, az alkonyat dalnoka, a köd zenésze itt festette le mindazokat a látnivalókat, amelyek a téglával kirakott folyosóról megmutatkoznak a kastély környékén. A nagy fák, ezek a leghívebb hozzánk tartozók beköltöznek az udvarról a házba, és itt maradnak gyönyörködtetésünkre akkor is, amidőn már füst alakjában elszálltak a földről. És ebben a rejtélyes, világtól eldugott, mogorva kastélyban csakhamar azt is észrevehetjük, hogy a házigazda nem is él olyan magányosan, mint azt eleinte képzeltük. Figurák is megmutatkoznak a falakon, amelyekkel éppen úttközben találkoztunk a határcsárdánál vagy a kovácsműhelynél; vándorlegények, koldusok, csavargók és más hasonló gyanús egzisztenciák, akiket a régi templomfestők dehogyis mertek volna valamely képükre felvenni, módos polgárokból választották ők a modelljeiket oltárképeikhez, a legszegényebb apostolnak is kellett valamijének lenni, hogy megörökíttessék. Míg a Mednyánszky-kastély figurái között hiába keresnénk ama ősapák, dédapák arculatait is, amelyek majdnem minden kastélyban feltalálhatók. A paripás fejtartású főispánokat, a cinóberképű követeket és mindazokat a bölcs, szigorú embereket, akiket szívesen vallunk őseinknek: itt, a borongó kastélyfalakon vén vagabundok, országút terhei, fogadói állások bujdosói helyettesítik. Csodálatos, hogy ennek az arcképfestőnek sohasem jutott eszébe még csak egy módos borkereskedőt sem lerajzolni az országúti modellek közül. De hiányoznak a környékbeli urakról való megörökíté-

Mednyánszky László

Kriidy Gyula ciszke

MEDNYÁNSZKI LÁSZLÓ

SOGA Aukciósház, Pozsony

Újabb fejlemények Mednyánszky-ügyben

Nagy visszhangot keltett a pozsonyi SOGA Aukciósház azon szándéka, hogy a tavasszal hozzá került (Műértő, 2000. május) több mint kétszáz Mednyánszky László-művet „rendkívüli" aukción kívánta értékesíteni. Az eltelt negyedév alatt az intenzív szlovákiai és külföldi (elsősorban magyarországi) tárgyalások eredménye, valamint a komoly hazai érdeklődők véleménye hatására megváltozott az eredeti pozsonyi szándék.

Az aukciósház júniusi kínálatában hét Mednyánszky-olajfestmény jelent meg, jó eredménnyel. Három portré (Fiatal férfi fehér nyakkendőben – 1890, Fiatal férfi pipával – 1890, Aggastyán – 1895) és két tájkép (Magányos fa – 1900 után, Nagyőri nyár – 1895 körül) kelt el, míg az Árva vára (1870) és a Fiatal férfi sapkával (1895) visszamaradt. Ez a „terepfelmérés" igazolta a Mednyánszky-művek szlovákiai árszintjét, valamint egy nagyobb műmennyiség piacra kerülésének behatárolt esélyeit. 1997 és 2000 között a legmagasabb leütési árat, 370 ezer koronát (2,2 millió forint) a nyolcvanas években festett Erdei út érte el, majd ezt követi az Alkonyat (1890 körül) 350 ezerrel (2,1 millió forint) és az egyik Tájkép 310 ezerrel (1,86 millió forint). Eddig egyetlen esetben volt 300 és 250 ezer korona közötti sikeres licit, és további kilenc esetben haladta meg a végső ár a 100 ezer koronát (600 ezer forint). A júniusi aukció eredményei az utóbbi kategóriát gyarapította, hiszen a portrékért sorrendben 86, 88 és 185 ezret, a tájképekért 110 és 140 ezer koronát fizettek az új tulajdonosok.

Augusztusban még reális lehetőség volt arra, hogy mind szlovákiai, mind magyarországi érdeklődők vásárlásával záruljon a Mednyánszky-hagyaték sorsa. Szeptemberre azonban egyértelművé vált, hogy a szlovák államot ez ügyben képviselő kulturális minisztérium, s a miniszter személyesen is megtesz mindent annak érdekében (bizonyára Milan Knizák prágai példája hatására), hogy előteremtsék az anyagiakat s a hagyaték egésze Szlovákiában maradjon. A költségvetés teherbírásának, valamint a szponzorkeresés eredményének függvénye, hogy megvalósuljon az állami vásárlás, és ezúton gyarapodjon a Szlovák Nemzeti Galéria (SZNG) Mednyánszky-gyűjteménye. Mednyánszky műveiből a szepesi nagyőri kastélyban (ez az SZNG kihelyezett részlege) tekinthető meg állandó kiállítás, ezt egészítené ki a hagyaték. Vannak olyan tervek is, hogy a megvásárolt anyagot önálló kiállítás keretében mutatnák be a nagyközönségnek. A művek tehát minden bizonnyal közgyűjteménybe kerülnek, és talán néhány közülük besoroltatik a még mindig bizonytalan sorsú, a Magyar és a Szlovák Nemzeti Galéria társrendezésében tervezett Mednyánszky-életműtárlat anyagába.

Lapunk információi szerint a magyar közönség a SOGA kínálatával az Antik Enteriőr 2000 kiállításon ismerkedhet meg. A rendezvény hétéves történetében először fordul elő, hogy a kiállítók között külföldi aukciósház is szerepel.

F. H. G.

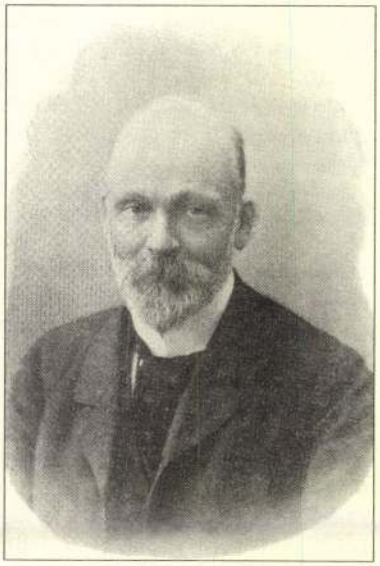

A báró ifjan és idős korában
Két fotó Malonyay Dezső monográfiájából (1905)

Aukciós körkép Lisszabonból

Címeres ezüstkancsó és Jézusk

Ha valaki a régiségek iránt érdeklődik a portugál fővárosban járva, bizonyára felkeresi a helyi „Tangót", a São Vicente-templom mögötti utcákban minden kedden és szombaton működő bolhapiacot.

A tárgyak eredete felől itt nem illik érdeklődni, ugyanis a lisszaboniak „Feira da Ládra"-nak, azaz a tolvajnők piacának nevezik a színes forgatagot, ahol a kalózkiadású CD-k és kínai „márkás" holmik egyre jobban kiszorítják az ócskások kínálatát.

Ha szerencsénk van, vagy már kora hajnalban körülnézünk, nagy ritkán felfedezhetünk egy-egy olyan tárgyat, amelyet a régiségboltokban csak jóval drágábban vásárolhatnánk meg. De valójában ez a zsibvásár csak a kispénzű turisták és persze a helyi gyűjtők vadászszenvedélyét hivatott kielégíteni, az igazi „nagyvadakat" az árverezőházak környékén találjuk meg. Portugáliában jelenleg 16 aukciósház működik, 12 a fővárosban, 4 a műkereskedelem másik központjában, Portóban.

Lisszabon kívülről kissé lepusztultnak tűnő régi postapalotájának – a Palácio do Correio Velhónak – első emeletét uralja a legjelentősebb forgalmat lebonyolító Sotheby's csapata. Itt mutatják be negyedévente kínálatukat, a többnapos liciteket is itt rendezik. A legutóbbi, nyár végi háromnapos árverésen 2540 tételből csupán 266 maradt vissza. A forgalom 562 876 500 escudo volt (100 escudo 130 forint). A vevő a leütési áron felül 11,7 százalékot fizet. Ez a ház 10 százalékos jutalékából és ennek 17 százalékos forgalmi adójából tevődik össze.

Az utazó Portugáliában többször ta-

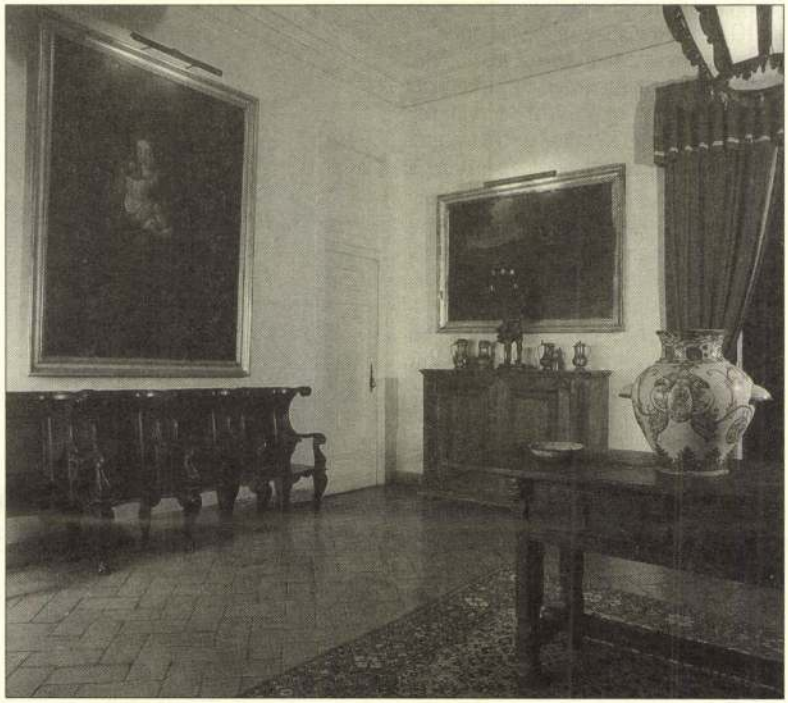

Kastélybelső
A tulajdonos elmenekült, most mindent elad

gyainak árverését – nagy sikerrel. A Dinastia árverezőcég egynapos aukcióján egy címeres ezüstkancsó (lisszaboni munka az 1720-as évekből) 30 millió escudóért kelt el. Hasonló áron talált gazdára a Sotheby'snél a 25 millióról indított Don José-írószekrény bronzveretekkel a XVIII. század második feléből. Rekordjukat is egy ilyen stílusú karfás szék tartja: az egykor a palmelai herceg tulajdonában volt ritka, mára kipusztulófélben lévő délamerikai pau-santó fából készült, míves faragású munka 56 millió escudót ért meg új tulajdonosának.

XVI. századból – tavaly áprilisban 600 ezerről 13,5 millió escudóig licitált valaki.

Az annak idején portugál exportra dolgozó Indiai Társaság kínai porceláncsészéi és -tányérjai a Kang-Si és a Csien-Lung királyság idejéből 100–200 ezer escudo közötti áron kelnek el manapság. Egy ritka gránátalmadíszes, rózsamotívumokkal festett fedeles levesestál ebből az időszakból 1,5 millióról indítva (becsérték 2,5 millió) 3,4 milliónál fejezte be a licitet. Rekordot döntött a ma-

Mednyánszky L.

volt. A pénz megmentette. És attól kezdve megváltozott köröskörül minden, bővebbek lettek az ebédek, szebbek a ruhák. És Prihodáné ragyogni kezdett, kinyílt egészen, mint a vízivirág, ha meglángolja a nap. Az egész adóhivatal rajongott érte, a szürke, fakó számemberek lelkén rímek születtek, ha rájuk kacagott az asszony és Klein kidülledő szemmel nézett rá, mintha magába akarná szívni az arcát.

— Olyan, mint egy hercegnő, — mondotta, de gyorsan hozzátette:

— Nem tudom, hogy mehetett egy ilyen paraszthoz!

Ezt Prihoda is sokszor kérdezte magától, de nem tudott megfelelni. Amikor elítélték, az asszony zokogva adta meg a választ:

— Mindig téged szerettelek. Meg foglak várni, a tied maradok!

Ez a mondat egy végtelen számmá óriásodott Prihoda láthatatlan könyvében. Mert mindennél többet ért a világon. Többet ért, mint azok a milliók ott a hivatalban, többet, mint az egész világ. Ez adta az erőt, a szívósságot, a türelmet és a nyugalmat, ha rányügöződött a rabember rettegése, megszólalt, mint egy messzi hegedű:

— Meg foglak várni, a tied maradok!

Az asszony meglátogatta minden félévben és minden hónapban üzent neki. Ilyenkor Prihoda arca megtelt ragyogással és tervek, ábrándok emelték föl szívében fejüket.

— Piványira magyarosítom a nevem. Hogy ne szégyelje magát a fiam!

Aztán elmondogatta büszkén, mint aki ünnepi verset szaval:

— Piványi Béla. Piványi Béla.

A névhez hozzáálmodott egy szőke gyerekfejet. Két nagy kék szem ragyog ki a fejből, mint a zafir. És néz rá örömmel, szeretettel, fiúi csodálkozással. Ez a kép besurrant hozzá estenden a cellába, mint valami varázsló és telerajzolta virágokkal a kopott falat. Kápolnává magasztosult a kamra, álmodások jártak be oda lábujjhegyen.

Egyszer vége szakadt mindennek. Az álomnak, reménynek, főkönyvnek, napok számlálgatásának. Pedig csak négyszáztizenhat volt még hátra. Alig-alig egy év. De akkor beüzent az asszony: többé nem jöhet, elutazik messzire.

Prihoda meggörnyedt, összeroppant. Egyszerre eltünt minden, ami volt. Azok a képek fájdalomba fultak, a főkönyv lezáródott. Minek is számlálni tovább a napokat?

Most, hogy azok a bogarak zümmögni kezdték a tavasz dalát, eszébe jutott, hogy hiszen nem messze lehet. Valami régen érzett izgalom rezdítette meg fáradt, közömbös idegeit és félni kezdett. Félt a szabadulástól, az élettől, félt az eseményektől, érezte, ismét valami történni kezd.

Néhány nap múlva csakugyan szabad lett. Amikor fölhúzta régi ruháját, félszegnek, tehetetlennek érezte magát. A kapus barátságosan mosolygott rá:

— Egész uriember formája van, Prihoda!

Odakinn a tavasz az arcába csapott egy marék sugarat, a város rázajlott százféle szóval. A kocsik csörömpöltek, a szél ölébe kapta a zajt és a káoszból kifeslett, kihámozódott a neve:

— Prihoda, Prihoda, Prihoda János.

Egyszerre mulatságosnak találta. És megfogamzott benne a legelső gondolat:

— Piványi. Piványi Béla.

A fia nevét mondta. Szeretettel, lágyan, félhangosan. És meglobbant benne az első elhatározás:

— Megkeresem. Megkeresem őket!

Mednyánszky László báró arcképe. Schattenstein festménye a Szépművészeti Múzeumban rendezett hadikiállításon. Alexander-Krauss műterem fényképe

Nekivágott az utcasoroknak, megállt a régi ház előtt. Ott tétovázott a sarkon órák hosszat: nem mert bemenni. Pedig tudta, úgy tudta, hogy nem laknak ottan. Hiszen elmentek, elutaztak, kiverte régi fészkükből az élet. Idegen arcok fogadják, ha becsenget a lakásba, tétova, gyanakvó kíváncsisággal néznek a szeme közé.

Ott vívódott magában és egyszerre csak lehanyatlott az alkonyodás. A bérházak ablaka kifényesedett, mintha megannyi tágranyílt pupilla bámulta volna az arcát, mely lángolni kezdett egy hirtelen nekibátorodás tüzében:

— Bemegyek. Megkérdezem.

A szíve hangosan kalapált, amikor meghallotta a házmesterné szavát:

— Itt lakik. Harmadik emelet tíz.

Fölrohant a lépcsőn, becsöngetett. A csengő jajdulva berrent, mint amikor a detektívek ujja alatt szólt. Az ajtó kinyílt és kidugta fejét rajta az asszony. Prihoda valamit szeretett volna mondani, de nem tudott. Reszketett. A szája lecsukódott, arcán végigcsordult a könny.

Az asszony idegenül nézett rá, aztán egyszerre indulatláng csapott az arcára.

— János! — mondotta nyöszörgő, megriadt hangon. Aztán megfogta a karját és behúzta az előszobába. Gyors, ideges mozdulattal, mint ahogy a tilos holmit úgy alá veti az ember.

Odabenn az előszobában a régi helyükön álltak a butorok. A székek, a fogas, a fehér ruhaszekrény. A fogason hosszú férfikabát. Prihoda nem szólt, csak nézte. Az asszony hallgatott. Hallgatásukon keresztülzajlott néma indulatuk.

Prihoda egy darabig nézte az asszonyt, aztán megszólalt:

— Hazajöttem.

Az asszony fölkapta fejét:

Úrnapja falun. Az Uj Idők fényképe

— Minek?

— A fiamért. Béluskáért.

Az asszony lehajtotta a fejét.

— Nincs. Meghalt. Eltemettem. Tavaly. Nem akartam megmondani. Azért nem mentem be. Nem tudok hazudni.

Prihodából kitört a sírás. Lassan, csendesen hullt a könnye, mint az őszi eső. Az asszony a falnak támaszkodott és nézte. Kiégett szemmel, bámészan. Mintha nem volna hozzá semmi köze. Prihoda egyszerre letörölte könnyes szemét és fölállt. Odament a fogashoz:

— Kié ez a kabát?

— A szobauré.

— Kiadtál egy szobát?

— Muszáj volt. Nem tudtam volna élni.

Prihoda körülnézett, a szeme megakadt egy névjegyen. Az ő régi szobájának ajtaján fehérlett. A névjegy elárult mindent:

KLEIN DEZSŐ
m. kir. adótárnok

Prihoda felhördült:

— A gazember! A hitvány!

Fölemelte a kezét, mintha ütni akarna és rárivallt az asszonyra:

— Hol van?!

Az asszony csendesen felelt:

— Nincs itthon. Kórházban van. Beteg!

Prihoda a kalapja után nyúlt:

— Megyek. Majd megveri az Isten. Veled együtt.

Az asszony eléje állt:

— Ne menj még. Még beszélni akarok veled. Mert nem én vagyok a bűnös. Muszáj volt. Kellett, hiszen éheztünk mind a ketten.

Prihoda föltette a kalapját. Ebben a pillanatban egy árnyék rajzolódott az ablaküveg mögé. Az asszony kinyitotta, még mielőtt a csengő megszólalt volna. Egy kórházi szolga volt. Száraz szóval beszélte:

— A Klein úr nagyon rosszul van. Szeretne még egyszer a nagyságával beszélni. Mit mondjunk neki?

Az asszony csak ennyit mondott:

— Jól van.

A szolga elment, az asszony pedig ott állt remegve, tétován, tanácstalanul. A szeme belerévedt a semmibe, mintha nagymessze reszkető fénypontok villanását nézné. És a némaságba, a tanácstalan vergődésbe belecsattant Prihoda hangja. Ellenségesen, kihivón:

— Menj. Eridj. A szeretőd volt. Vár. Mért nem mozdulsz?

Az asszony arca sápadt volt, mint a fehér márvány. Nagyot sóhajtott. A sóhajtás levegője lefújt lelkéről mindent, ami fájt. És megszólalt. Csendes hangon, alázatosan:

— Nem megyek, János!

Egy gyors asszonymozdulattal a konyhába surrant. Csak a hangja szállt ki, ahogy a szolgálóval beszélt:

— Kettőre terítsen, Mari.

— Hát hazajött a nagyságos úr?

— Hazajött... Az uram.

Prihoda odakinn a sötét előszobában zokogni kezdett. Megértően, megbocsátóan. Lenn az utcán pedig orgonavirág illatát ringatta ölében az este.

„A HÁROM GALAMB", Kádár Lehel regénye, a csendes kispolgári élet poézisét szólaltatja meg és vetíti elénk szászínű reflektorral. A regény ára 6.50 K.

— Ugy-e, milyen nagyszerű! — mondta Málcsi diadallal. Tóni mama azonban ráförmedt.

— Nem szükséges erről beszélni! Nesze, itt a kamarakulcs, aztán ne legyen rá gondod, hogy mi mit csinálunk...

Tóni mamának azonban nem sikerült a dolog olyan jól, mint a leányainak, mert — Isten tudja, miért, — a haja még jobban összeragadt, mint mosás előtt. Másnap újra kellett kezdeni az egészet elölről. Valószínűleg ez volt az oka, hogy többet nem „ugrott be" semmiféle hasonló műveletnek, amit Blanche ajánlott. Pedig ajánlott sok mindenfélét.

Egy napon azt kérdezte az ebédnél, a világ legközönyösebb hangján, mintha arról volna szó, hogy szerda van-e, vagy csütörtök:

— Hol van itt a városban egy jó manikür?

— Micsoda hol van? — kérdezte Tóni mama.

— Manikür.

— És hogy hol van-e manikür?

— Benn Törökszálláson.

— Mi az a manikür? — kérdezte Dezső bácsi.

— Körömápoló. Aki rendben tartja az ember körmét! — felelte Málcsi elpirulva, mert szörnyen restelte Blanche előtt az apja tudatlanságát.

— Nincs itt semmi afféle! — mondta Tóni mama kurtán. — Nincs is rá semmi szükség. Itt mindenki rendben tartja a körmét saját maga... Nem vagyunk főhercegek...

Blanche nem felelt. Azokra a körmökre gondolt, amit Tóni mama szerint mindenki rendben tart a környéken. Dezső bácsit azonban nagyon érdekelte, hogy vannak emberek, akik rendszeresen mással vágatják a körmüket.

— A kis késit neki! — mondta, mikor megértette világosan a dolgot. — De pofon ütném, ha az én körmömhöz merne nyúlni!... Hehehe! Azt próbálná meg...

Délután azonban Blanche előszedte a körömápolóholmijait s az Esztáry-leányok a vacsoránál már folyton az asztalon tartották elnyújtott újjú kezeiket, hol a saját, hol egymás fehérholdas, rózsás körmeiben gyönyörködve. Piroska néninek föltünt a dolog s azonnal észrevette, hogy mi történt. Nem szólt azonban semmit, csak ökölbe szorította mind a két kezét, hogy a hüvelyke se látszott ki, s amint lehetett, megszökött a társaságból. Ida néni ott találta a közös szobájukban, amint egy ollóval és egy reszelővel fölfegyverkezve, ugyancsak kínozta a körmeit.

Ez azonban csak a kezdet volt. A három Esztáry-leány és Blanche állandóan súgott-búgott egymással, mindig főztek valamit, mindig terveltek, üzentek, jöttek-mentek. Ha valaki bement Törökszállásra, annak hatféle megbízást is adtak, hogy mit hozzon a patikából, ami még mind nem lett volna baj. De azon már nagyon megütközött Gábor, hogy a felesége egy este bekötött arccal feküdt az ágyba.

— Mi bajod? — kérdezte. — Fogad fáj?

— Nem! Dehogy!

— Hát?

— Csak bekentem az arcom... És be kell kötni éjjelre, hogy puhuljon...

— Mi puhuljon?

— Az arcbőr... Majd meglátod, milyen szép leszek...

Ugyanez történt Lujzáéknál is, azzal a különbséggel, hogy ő még keztyűt is húzott elalvás előtt.

— Hát az minek? — kérdezte Béla.

— Hogy a kezem fehér maradjon...

Bodnár Béla dörmögött:

— Mindegy az már, fiam, ha fehér, ha nem fehér. Most kezded ezeket a szamárságokat, öreg korodra?

Lujza nagyon megsértődött.

— Nem vagyok öreg, és éppen azért csinálom, mert fiatal akarok maradni... Inkább örülj neki.

Béla nem folytatta a témát, de másnap az ebédnél szóba hozta a dolgot. Ida néni nagyon mérges lett.

— Már pedig, — mondta, — az ilyesmire nincs semmi szükség. A legjobb szépítőszer a hideg víz. Az az igazi... Minél többet kentyefityéli magát valaki, annál hamarább megvénül...

Tóni mama egyetértett a testvérével.

— Az már igaz! Aki öreg, legyen öreg... Nem való az ilyesmi úri asszonynak...

— A mi időnkben... — kezdte Ida néni, Lujza azonban közbevágott:

— Az ember tartozik vele saját magának is, de főként az urának, hogy fiatal maradjon, amíg lehet...

— Nem igaz! Tagadom! — szólt Tóni mama hevesen. — Úri asszonynak az a kötelessége, hogy tisztességesen megvénüljön, ha eljön az ideje... Ismerem az ilyen hosszú fiatalságot. Sohase vezetett jóra... Ott voltak a Bajontay-leányok...

— Akik festették magukat! — bólintott Ida néni.

— Festették magukat, — folytatta Tóni mama — és olyan puccosak voltak mindig, majd elrepültek... Mi lett belőlük?

— Az egyik megszökött egy katonatiszttel! — kapta el a szót Ida néni.

— A másikat az ura elkergette! — vágta ki Tóni mama diadallal. — Azért mondom, hogy nincs semmi szükség arra a hosszú fiatalságra. Minél tovább fiatal egy asszony, annál több bolondságra ér rá... Én sohase törődtem semmi effélével, mégis itt vagyok és...

Ekkor azonban majdnem baj történt, mert Dezső bácsi közbeszólt évődve:

— Hát a púder? Te is púderezted magad...

Tóni mama olyan piros lett, mint az ünnep a kalendáriumban.

— Az más! — mondta mérgesen. — És neked nem szükséges az ilyen asszonyi dolgokba beleszólni, amihez nem érthetsz...

Egy kis ijedt csönd támadt s a szépítőszerek témája abban maradt. Lilla néni azonban, aki az egész társalgásban nem vett részt, alig várta, hogy ebéd után négyszemközt beszélhessen Blanche-sal.

— Ha azt a receptet ideadnád fiam, nekem is! — mondta elpirulva. — Azt, amelyiktől az arcbőr olyan fiatal marad...

...Aztán történtek egyéb furcsaságok is. Lujza és Juliska egy nap azt kezdték el, hogy nem ettek levest, teát ittak cukor nélkül, a gyúrt tésztához, krumplihoz nem nyúltak és alig ettek egyebet egy kis pecsenyénél. Tóni mama kérdőleg nézett előbb az egyik vejére, aztán a másikra, de mind a kettő csak fölhúzta a vállát és intett a fejével, hogy nem érti a dolgot. Komplikálta a helyzetet, hogy mind a két asszony elkezdett nagy sétákat tenni, s a délutáni alvást is abbanhagyták, azaz nem feküdtek le többé ebéd után, hanem a verandán bóbiskoltak egy-egy karosszékben ülve. Felvilágosítást azonban nem adtak a különös viselkedésük okáról senkinek.

Bodnár Béla egy nap meglátta, hogy az igáskocsis átfog a szekérből a homokfutóba.

— Hová mész? — kérdezte tőle.

— A faluba. A tudós asszonyért!

— Kinek kell a tudós asszony?

A kocsis vállat vont.

— Nem tudom, — felelte, — azt mondták, Lujza tekintetes asszonynak.

Béla sarkon fordult és visszament a házba. Megkereste a feleségét.

— Te hivattad Böczögőnét? — kérdezte. — És nekem nem is szólsz?...

Lujza egy pillanatig szótlanul meredt az urára, aztán hirtelen megértve a helyzetet, elkezdett kacagni.

— Ugyan menjen! — mondta. — Még mi jut eszébe! Böczögőné kenő-asszony is és azért hivatom, mert masszíroztatni akarom magam. Juliska is, én is... Kell már valamit csinálni, hogy lefogyjunk egy kicsit...

Bodnár Béla megkönnyebbülten sóhajtott föl:

— Vagy úgy? — mondta. — Az már más! — Hanem aztán hozzátette bosszúsan: — Ez a Blanche belevisz benneteket mindenféle szamárságba...

Tóni mama erről nem igen tudott semmit, mert Böczögőné el tudta kerülni a tekintetes asszonyt, azt azonban, hogy a nagymosás után észre ne vegye a Lujza és a Juliska fehérneműi közt a sok új, csipkés holmit és selyemharisnyát, lehetetlen volt megakadályozni.

— Mi ez? — kérdezte megdöbbenve. — Hát elment az eszetek egészen? Tisztességes asszonyoknak való dolgok ezek?... Az én leányaim vagytok ti?

Igy kezdődött az a vita, amelyet veszekedésnek is nevezhetnénk, s amely semmiben sem különbözött más hasonló vitáktól és sem a kölcsönös sértődés, sem a sírás, sem a kimagyarázkodás és kibékülés nem hiányzott belőle. Az érzelmeknek ilyen módon való kicserélése után azonban természetesen a béke teljesen helyreállt Tóni mama és a leányai között s kisült, hogy az öreg asszony fő sérelme az egész ügyben az volt, hogy a leányok az ő háta mögött rendelték a holmikat.

Pedig ő is szerette a szépet és finomat s most már megbékülten az iránt kezdett érdeklődni, hogy mi mennyibe kerül.

— Nem is olyan drága! — szólott elgondolkozva, aztán hozzátette: — Málcsinak is fogok ilyeneket rendelni, ha férjhez megy... Gyere csak, Málcsi! Próbáld föl csak ezt a leibchent.

Málcsi félve vetette le a blúzát, mert sejtette, hogy ebből baj lesz.

— Szent Isten! — csapta össze a kezét Tóni mama, meglátva, hogy már egy ugyanolyan csipkés leibchen van a leányán. — Hát ezt hol szerezted?...

Amire Málcsi pirulva sütötte le a szemét s alig hallhatóan felelte:

— A Blancheé! Megengedte, hogy viseljem...

Folytatjuk

Tudom, tudom...

Jönnek napok és mennek évek...
Én nem tudom, hogy meddig érek?
Tudom, tudom:
Egy asszonyt holtig elkísérek.

Jönnek napok és mennek évek...
Én nem tudom, hogy mennyit érek?
Tudom, tudom:
Mindent adok, semmit sem kérek.

Jönnek napok és mennek évek...
Nem számolom, hogy hova érek?
Tudom, tudom:
Egyszer, egy éjjel, visszatérek!

Vidor Marcel

Hazatérés

Elbeszélés

Irta KÁDÁR LEHEL

Egy tavaszi reggel bokrétát kötöttek az orgonafák és a börtönudvarban eltévedt bogarak zümmögték a tavasz himnuszát. Prihoda úgy érezte, valami betévedt zenekar muzsikált a szürke falak között és a szíve megtelt vággyal, reménységgel...

Kádár Lehel „A három galamb" c. regény szerzője. Amster fényképe

— Nem sokáig tart, — gondolta, — nemsokára kikerülök innen.

Egy esztendővel ezelőtt még pontosan meg tudta volna mondani a napot, lelkében láthatatlan könyvet vezetett, mint valamikor az adóhivatalban. Beleidegződtek a számok, a rubrikák, gondosan ügyelt a számsorokra, meg az oszlopokra, és hogy egy napon kiszaggatták onnan, a régi helyről, magával hozott mindent és bejegyezte a kínosan vonagló napokat. Amikor behozták, kinyilt lelkében a nagy lajstrom és egy gondos, pontos, kíméletlen számjegyet rótt belé:

— 1195.

Aztán lefordította:

— Három év. Három évi börtön.

A feje lerokkant, a szeme megtelt könnyel és amikor lerótta az első napot, fájdalom és a tehetetlenség érzése nyilallott keresztül a szívén.

— Mikor fogy el az utolsó? — kérdezte csüggedő szóval, de azért bejegyezte. Lassankint lemállottak róla, elfogytak, mint az imádkozó vénasszonyok kezén az olvasószemek. És lett az ezerszázkilencvenötből ezer, az ezerből nyolcszáz, Prihoda pontosan tudta, pontosabban, mint a kezelők. Ha fölkeltették volna álmából, még a hátralevő órákat is megmondta volna, mert agyveleje automatikusan osztott, szorzott, összeadott, a négy számtani alapművelet lelkének megnyilatkozó útja volt, azokon keresztül formált meg mindent. A szabadság egy fogyó összeg volt, a bűn egy megtámadhatatlan számjegy, melyet nem tudott megközelíteni. Pedig egyszerű volt nagyon: 8000. Ennyit sikkasztott másfél esztendő alatt. Ravaszul, okosan, óvatosan és talán sohasem jönnek rá, ha nincsen a Klein. Ez az ember leste ki titkát, manipulációit. Gyűlölte, mert ő, Prihoda János eléje került, gyűlölte, mert különb volt, gyűlölte, mert az övé volt a legszebb asszony az egész hivatalban. Tudta, hogy Klein utána vetette magát, de az asszony keményröviden kiadta az útját:

— Én tisztességes asszony vagyok!

Megtudta, hogy Klein mit felelt. Rikácsoló szóval vágta az asszony szeme közé:

— De az ura nem az!

Prihoda már ekkor tudta, hogy elveszett. Hogy nem menekülhet, mert ez az ember nyomában van. Még egyszer hozzányúlt az állami pénzhez és odaadta asszonyának:

— Tedd el gondosan, nehogy megtalálják!

Az asszony eltette. Úgy, mint a többit. Nem kérdezte soha, hogy honnan való. Jött. Lett. Az Isten küldte. Az elsőt akkor, amikor Béla, a fiú halálán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1968 FEB 17

A HÉT VÉGI KULTURÁLIS PROGRAMBÓL

SZOMBAT

TIT-előadás: A társulat budapesti székházának (VIII., Múzeum u. 7.) előadótermében du. 4 órakor: A palota enteriörtől a mai otthonig. A lakásművészet című előadás keretében. Előadó: Almár György, az előadást vetített képek bemutatása kíséri.

Éjszakai mozielőadások: A Csillag Filmszínházban este 10-kor: Azok a csodálatos férfiak (amerikai film). — A Szikra moziban fél 11-kor: Fantomas a Scotland Yard ellen (francia film). — A Bartók Filmszínházban ugyancsak fél 11-kor: Fantomas a Scotland Yard ellen. — A Bástya moziban este 11-kor: Azok a csodálatos férfiak.

A Zeneakadémián este fél 8 órakor: Gergely Ferenc orgonaestje. Közreműködik a Budapesti Madrigál Kórus, vezényel: Szekeres Ferenc. Műsoron: Bach, Janequin, Dowland, Liszt, Esterházy Pál, Messiaen és Langlais művei. — A kisteremben ugyancsak este fél 8-kor: Katona Agnes zongoraestje. Műsoron: Beethoven- és Schumann-művek.

A Filharmónia kamaratermében este fél 8 órakor: Neményi Lili előadóestje. Zongorán kísér: Arató Pál, bevezetőt mond: Gál György Sándor. Műsoron: Reinitz Béla, Ady Endre, Kerekes János, Kardos István, Kelen Hugó, Respighi stb. művei.

A művelődési házak programjából: Az Ikarus Művelődési Házban este 7 órakor: Abrahám Pál: Viktória. Az operettet az Állami Déryné Színház együttese adja elő. — A Gutenberg Művelődési Otthonban du. fél 3-kor: Bókay: A feleség. Háromfelvonásos színmű, du. 5 és este negyed 8 órakor: Gyilkosság a tengerparton (NDK-film). — Az Újpesti Munkásotthonban este 7 órakor: Népszerű melódiák. A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett Vasas Központi Művészegyüttes Szimfonikus Zenekarának és énekszólistáinak hangversenye. Műsoron: Verdi, Rossini, Bizet, Mascagni, Leoncavallo, Puccini és Donizetti legnépszerűbb alkotásai. Közreműködnek: Palotai Erzsébet, Olga Kozlova, Pásztory Melinda, Pécsa Sarolta, Dulya István, Fogarassy Sándor, Rézbányai László és Simon Ferenc. A zenekart vezényli: Vétek István karnagy.

A Belvárosi Kávéházban este 6 órakor: Az idegen nyelvek klubjának rendezésében a Ramajanát és Mahabharatát ismerteti angolul Nagdee Fatima. (A József Attila Művelődési Ház rendezvénye.)

VASÁRNAP

TIT-előadások: A társulat budapesti székházának előadótermében de. 11 órakor: Tóth Árpád matiné. Bevezetőt mond: Miklós Róbert. Közreműködik: Bánffy György, Csernus Mariann, Demján Éva. — Az Operaház Klubjában (VI., Dalszínház u. 8.) 11-kor: Nagy énekesek. A magyar gárda megszületése III. Az Operaház emlékalbuma sorozat keretében. Előadó: Várnai Péter; az előadást hanglemez bemutatása kíséri. — A Fészek Művészklubban (VII., Kertész u. 36.) 11-kor: A Színházművészeti Szövetséggel közösen rendezett „Színházaink élete" sorozat keretében: A Thália Színház. Előadó: Keres Emil, a színház igazgatója és dr. Székely György, a Színháztudományi Intézet igazgatóhelyettese. — A Nemzeti Galériában (V., Kossuth Lajos tér 12.) 11 órakor: Csontváry: Taormina. Előadó: dr. Solymár István. Az előadást az eredeti műtárgy bemutatása kíséri. — A Szépművészeti Múzeumban (XIV., Dózsa György út 41.) 11-kor: Velasquez: Étkező parasztok. Előadó: Harasztiné dr. Takács Mariann.

TIT-látogatások: Az egyetemi botanikuskert. Találkozás de. 10 órakor a botanikuskert bejárata (VIII., Illés u. 25.) előtt. Vezető: dr. Simon Tibor kandidátus. — A budai Várbarlang. Találkozás de. 10-től du. 6 óráig (csoportokat minden egész és félórában indítanak) a Várbarlang bejárata (I., Úri u. 9.) előtt. — Öltözködés a képzőművészetben. Találkozás a Szépművészeti Múzeum (XIV., Dózsa György út 41.) előtt de. 10 órakor. Vezető Ember Ildikó.

Tárlatvezetések: A Nemzeti Galériában de. 10 órakor: Nagybánya. Vezető Szabó Katalin művészettörténész; Mednyánszky László. Vezető Kisdéginé Kirtmi Irén dr. művészettörténész; Munkácsy Mihály és Paál László. Vezető N. Pénzes Éva művészettörténész. — A Szépművészeti Múzeumban reggel 9 órakor: Az olasz bronzkorszak című kiállítás. Vezető: dr. Eszláry Éva művészettörténész. — A Kína Múzeumban de. 11 órakor: Kína művészete (A régi és az új kínai művészet). Vezető Ferenczy László.

A Filharmónia kamaratermében este fél 8 órakor: Szűcs Mihály (hegedű) és Szabó Zsuzsa (zongora) szonátaestje. Műsoron Händel-, Beethoven-, Roussel- és Prokofjev-művek.

Az Idegen Nyelvek Klubja nyelvgyakorló sétája a budai hegyekben. Találkozás fél 10-kor a 22-es busz Moszkva téri megállójánál. Szabad csatlakozás (az angyalföldi József Attila Művelődési Ház rendezvénye).

Az Eszpresszó Színpadon du. fél 5 és este 8 órakor: A kiválasztott. Kompozíciók Thomas Mann műveiből. Szereplők: Csernus Mariann, Bánffy György és Budai István, rendező Szécsi Lajos.

megelőzéséről. ...világ Budapesten. 10.12: Zene hangv. Közben: 11.06: József At versek. 12.15: Operettrészletek. 1 Népi zene. 13.30: Néhány perc t mány. 13.35: Kóruspódium. 14.00: bolcs-Szatmár gondjai. 14.15: A. thenberger és N. Rossi-Lemeni éne 15.10: Csak fiataloknak! 15.55: Hét ge. 17.35: Két R.-jelenet. 18.05: Brah d-moll zongoraverseny. 19.25: Jelentés az Ú. Dózsa—FTC jégkorongrangadóról. 19.30: Gyilkosság a sztriptízbárban. Rádiókrimi. I. 20.21: Nótacsokor. 21.05: Gondolatok a zenés színházról. 22.15: Jelentés az országos asztalitenisz-bajnokságról. 22.20: Táncoljunk!

PETŐFI RÁDIÓ

10.00: A hét könnyű- és tánczenei műsoraiból. 12.00: Haydn: D-dúr trió, Schumann: Esz-dúr zongoraötös. 13.00: Wagner-lemezek. 13.33: Fúvószene. 14.08: Az Ifj. R. műsora Ady Endréről. 14.38: Csárdások. 14.47: Kenessey: Az arany meg az asszony. Egyfelv. opera. 16.05: A dzsessz kedvelőinek. 16.20: Tolnay Klári műsora. 16.58: Orvosi tanácsok. (Ism.). 17.03: Operettrészl. 17.20: Előadás Vasco da Gamáról. 17.35: Kodály: Szonatina — Beethoven: F-dúr szonáta. 18.05: Rozsos

zesedéséből

ROLJON

NDÁT,

BŐRKABÁTOT

és Bőrruházati
szövetkezet fióküzleteiben

SZTÉK!

VII., Landler Jenő u. 38.
(Irhakabát szaküzlet)
VIII., Üllői út 2/4.
VIII., Luther u. 2.
IX., Üllői út 109/b.
XI., Bartók Béla út 49.
XXI., Rákóczi u. 120.

TELEVÍZIÓ

8.58: A puszta világa. Riportfilm (ism.). 9.20: Nótaszó (ism.). 9.40: Úr és kutya. Thomas Mann-novella tv-filmváltozata (ism.). 10.35: A lelocsolt locsoló. Francia zenés film. 11.25: Tájak, városok, emberek. A „fekete hegyek" országában (ism.). 16.05: A tél. A KISZ Központi Művészegyüttes útörő irodalmi csoportjának műsora. 16.25: A téli olimpiáról jelentjük. Majd: Férfi műlesiklás. 17.00: Hírek. 17.05: Falusi randevú. Kisfilm. 17.15: A Tv jelenti. 18.00: Húszéves szerződés. F. J. Tyitovnak, a Szovjetunió budapesti nagykövetének beszéde. 18.10: Téli olimpia: Svédország—Csehszlovákia jégkorongmérk. közv. 19.50: Cicavízió. 20.00: Tv-híradó. 20.20: Budapesten harcoltak. Tv-film. II. rész. 21.20: Téli olimpia: Szovjetunió—Kanada jégkorongmérk. 23.00: Tv-híradó — 2.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: A szevillai borbély (N. bérl. 6. el., 7). **Erkel Színház:** Otelló (7). **Nemzeti Színház:** Mózes (7). **Katona József Színház:** Fáklyaláng (7). **Madách Színház:** Kaviár és lencse (7), Oszlopos Simeon (Stúdió Színpad 10). **Madách Kamaraszínház:** A bolond lány (7). **Vígszínház:** A Komédia bosszúja, A cilinder (Komb. bérl. 5. sor. 5. el., 7). **Pesti Színház:** Furcsa pár (7). **Fővárosi Operettszínház:** Egy éj Velencében (7). **Ódry Színpad:** Bunbury (fél 8). **József Attila Színház:** Ketten az úton (7). **Thália Színház:** Zrínyi (7), Sírkő és kakaó (Stúdió el., 8). **Zeneakadémia:** Európai zenetörténet (Középisk. bérl. 4., fél 5), Gergely Ferenc orgonaestje (fél 8). **Zeneakadémia Kisterem:** Katona Ágnes zongoraestje (Orgona-, csembaló-, zongoraestek II/1., fél 8). **Filharmónia Kamaraterem:** Neményi Lili előadóestje (fel 8). **Vidám Színpad:** Álom az államban (fél 8). **Kis Színpad:** Férjvadász (7). **Mikroszkóp Színpad:** Érem a színházban (fél 9). **Irodalmi Színpad:** Váci Mihály-est (T. sor. 2. el., 7). **Egyetemi Színpad:** A pokol nyolcadik köre (este 10). **Kamara Varieté:** Helló, Dolcsi! (6 és fél 9). **Vörös Csillag Művelődési Ház:** XIX., Marx Károly út 50. És mégis mozog a Föld (az Állami Déryné Színház előadásában, de. 9). **Állami Déryné Színház:** És mégis mozog a Föld (7). **Ikarus Művelődési Ház** (XVI., Margit u. 2): Viktória (az Állami Déryné Színház előadása, 7).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 SZEP 28.

MAGYAR NEMZET

NAPL

A Magyar Nemzeti Galériában két művészettörténeti előadássorozat indul októberben. 13-án délelőtt Mednyánszky Lászlóról beszél Pogány Ö. Gábor főigazgató. Ezzel az előadással kezdődik a Galéria és a TIT úgynevezett speciális kollégiuma. Október 16-án délután a szokásos vetítettképes előadássorozat kezdődik meg ugyancsak Pogány Ö. Gábor előadásával Munkácsy Mihály művészetéről.

⊕

Francoise Sagan új szinda-

1965-ben már Babócsa látja

A Dunántúli Kőolajfúrási Üzem körülbelül nyolc évvel ezelőtt kezdte meg a szénhidrogén kutatást a Somogy megyei Babócsa környékén. A kutatás eredményes volt, *nagy mennyiségű, jól égő földgázt, s több kisebb olajtárolólencsét tárt fel.* A további sikeres olajkutatás előrehalad-

Grafikai szaküzlet nyílt Budapesten

1021

Új kulturális intézménnyel gazdagodott Budapest, pénteken délután megnyílt a Képcsarnok Vállalat grafikai szaküzlete a Bajcsy-Zsilinszky út 52. szám alatt.

— Az új szaküzlettel *külön fórumot* kívánunk létrehozni *a grafika számára*, s köréje szeretnénk tömöríteni a grafikagyűjtőket. Ebben a boltban kizárólag grafikát árusítunk, *sokszorosított és egyedi műveket, többnyire olyanokat, amelyek másutt nem kaphatók* — mondotta az üzlet feladatairól szólva *Nagy* László, a Képcsarnok Vállalat igazgatója. A szaküzlet a grafika legkülönbözőbb műfajaiból kíván kiállításokat rendezni, sőt olyan tárlatokat is, amelyek például könyvillusztrációnk mai helyzetéről tájékoztatnak.

Az új szaküzlet két ízléses portállal köszönti a járókelőket, s belül rendkívül egyszerű elrendezésben, szerénységében is méltó azokhoz a grafikai művekhez, amelyeket kiállítanak és árusítanak majd. A falak mentén, üveglap alatt, sokszorosított és egyedi grafikákat állítottak ki. Középütt átlósan két függőleges vasrúdra erősítve vízszintes tartórudak között, ugyancsak üveglap alatt, a Szőnyi-hagyaték néhány rézkarca látható. Ezeket a rézkarcokat négy sorozatban egyenként tizenkét lapon hozzák forgalomba, s egy-egy műből mindössze 50 lenyomat készül.

Az üzlet másik oldalán még sok értékes mű vár a látogatókra és a vásárlókra. Egy Benczur-tanulmány ára 535, Mednyánszky László Szekér című képének ára 153 forint. Berény Róbert, Gulácsy Lajos, valamint Szőnyi István két eredeti grafikája látható még itt, s a maiak közül — a többi között — Domanovszky Endre, Gadányi Jenő, Csernus Tibor, Reich Károly eredeti rajzaival, grafikáival találkozhatunk.

A szép megvilágítású, tetszetősen berendezett, otthonos grafikai szaküzlet *ma már nyitva áll* a grafika barátai és gyűjtői számára. Örvendetes lenne, ha ez üzlet létrehozása fiatal és kevésbé fiatal művészeinket is arra ösztönözné, hogy rajzaikkal, sokszorosított alkotásaikkal gazdagítsák ezt az intim boltot, s a művészetkedvelők szélesedő táborát.

(—r —n)

ságtudományi Eg
jában ma este
évadnyitó gólyab

∞

A Végzet hata
tásával ünnepli
tésének 150. évf
tóber 25-én a Sz
Színház. Néhány
magyar ősbemu
geden; Hubay I
bálók című kéts
játékát adják e
színházban.

∞

A KISZ Központi Mű
együttesének VIT-díjas tánckara és kétszeres VIT-díjas rajkó zenekara hazatért nyugat-európai körútjáról.

✉

Budapesten szervezik meg a műszaki tudományos filmek nemzetközi tájékoztató központját. Évente, világszerte mintegy tizenötezer műszaki tárgyú film készül. Ezek adatait gyűjtik össze a budapesti tájékoztató központban és bocsátják az érdeklődők rendelkezésére.

♀

Robert Goffin, a Belga Pen Club elnöke, a belga költészetről tart előadást a Magyar Pen Club klubdélutánján, amelyet október 1-én, délután 5 órakor rendeznek meg az Írószövetség székházában.

1963 SZEP 28

MAGYAR NEMZET

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

tudatosan a ...
vitás, mely egyetlen témát ...
riál: korunk ellentmondásainak feltárását, forrongó, lázas, lüktető időnk képekbe sűrítését. Izgalmas, érdekes, gondolkodásra, s mi több: állásfoglalásra késztető piktúra ez, mely mindenképpen figyelmet érdemel.

(g. i.)

A JÓZSEF ATTILA SZÍNHÁZ JEGYIRODÁJA

(XIII., Acél u. 3. Tel.: 110—403) vasárnap is árusít jegyeket délelőtt 10-től 2-ig a színház előadásaira.

Műsoron levő darabok:

A potyautas, A hozomány nélküli menyasszony, Férjek a küszöbön, Üvegfigurák.

A Nemzeti Galériában megnyílt az Ausztriából hazaérkezett képek kamarakiállítása

A Magyar Nemzeti Galériában szombaton kamarakiállítás nyílt az ausztriai altausseei sóbányából hazaszállított műkincsek legszebb darabjaiból.

A tárlat anyagát 17 festményből és grafikából állították összsze. Látható többek között *Paál László* Napos ház az erdőszélen, *Hans von Aanhen* XVI. századi német mester *Hungária felszabadítása*, *Székely Bertalan Murányi Vénusz*, *Mednyánszky László Őszi táj és Mező*, *Ferenczy Károly Női arckép*, *Liezen-Mayer Sándor Mátyásnak felajánlják a királyságot* című festménye és *Szinyei Merse Virágzó fa* című tanulmánya. Ezenkívül *Molnár József*, *Brodszky* és *Telepy Károly* képei is szerepelnek a kiállításon. A grafikai anyagban látható két térkép Győr városáról, az egyiket 1789-ben, a másikat 1818-ban készítették.

hatatlanul hivatkozik „magasabb szempontokra, az ügy érdekében". Gracsikov, a másik területi vezető és az iskolaigazgató szembefordult vele: az épület iskolának készült — átalakítása hatalmas összegeket emészt fel és ami a legfontosabb, a diákok maguknak emelték e falakat...

A történet egyszerű — de a novella felépítése ismét tömör, sehol egy felesleges szó, egy elnyújtott dialógus. Nem is az elbeszélés irodalmi erényeit, sokkal inkább mondanivalóját vonta kétségbe cikkében J. Barabas, a Lityeraturnaja Gazeta főszerkesztője. A helytől és időtől való megengedhetetlen absztrahálása, az ellentétek szükségtelen kiélezése miatt bírálta Szolzsenyicint, kétségbe vonta a mű eszmei mon-

igazság, amelyért Szolzsenyicin pozitív hősei verekszenek — elvont, idő felett álló... Így nem szabad, így nem lehet cselekedni mondja elbeszélésében Szolzsenyicin, védelmébe véve kommunista igazságosságunkat, erkölcsi kódexünk etikai normáit és életünk demokratikus alapjait."

EGY EMBER HELYTÁLLÁSA AZ IGAZSÁGÉRT — ez a témája az év vége egyik legérdekesebb filmjének is, amely most készül el a MOSZFILM Stúdió Leninhegyi műtermében. Rendezője és egyben a forgatókönyv szerzője *Agranovics*, a film címe: *Egy ember, aki kételkedik*... Témája gyilkosság egy kis városban. Még sem a bűnügyi filmek műfajához tartozik, sokkal több annál. A kezdő képsor: a bíróság nyílt tár-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Mednyánszky László

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 JAN 4
1021

Mednyánszky Lászlóra emlékezik Hénel Gusztáv pápai festőművész

Mednyánszky László: Fiatal legény. — Olaj.

Egy kezünkön is könnyen megszámlálhatnánk azokat, akik még élnek a *Mednyánszky László* festőművésszel egykor jó barátságban élők közül. (Zárkózott egyéniség lévén, kevés közeli ismerőse, barátja volt.) Egyikük a Pápán élő s öregségére méltatlanul elfelejtett Hénel Gusztáv festőművész így emlékezik vissza neves mesterére:

— Mednyánszkyval az első világháborút megelőző években ismerkedtem meg. Gyakran változó lakhelyein rendszeresen felkerestem, másrészt huzamosabb ideig is laktunk és dolgoztunk együtt több alkalommal, így 1914. tél végén, tavaszán Fiumében a Nádor Szállóban. Kikötőrészleteket festettünk. Mednyánszky inkább csak rajzolt. Átmentünk Susakra Horvátországba. Bársonyos világításban szépek voltak a karsztok, gyönyörködtünk a sziklákban.

Munkáimat korrigálta. Nagyon óvatosan fejezte ki magát: *„Ha nem csalódom..."* mindig így kezdte a bírálatot. Egyszer Abbáziából jött, a kikötőben találkoztunk. Előttem van középtermetű alakja, amint esernyőjére támaszkodott. Soha nem hagyta el. *„Ha elhagyom, esik az eső"* — mondta. — Edzett ember volt, télen is meleg nagykabát nélkül, úgynevezett felleghajtóban járt. Rendkívül egyszerűen öltözött. Egyszer megjegyeztem: *„Ott megy egy férfi, új divatú a ruhája."* Hiányzó foga miatt egyik oldalról kicsit lejjebb fésült bajusza alól mosolyogva felelte: *„Nota bene! Nem is tudtam, hogy a férfiaknál is van divat."*

Öreglegény voltára célozva, huncutul szokta emlegetni: *„Ha a túlvilágon nősülni lehetne, nekem több feleséget kellene elvennem".*

Valamely alkalommal budapesti lakásán kerestem, de idegeneket találtam ott. Egy kilakoltatott családnak adta oda éjszakára. Addig ő a Városligetben rajzolt. Másnap aztán szerzett nekik más lakást. Lakása környékén gyakran ténferegtek segítségre várók. Volt egy jó barátja, *Kurdi Bálint* váci fuvaros: a Naplójában sokszor emlegetett *„Nyuli"*.

Megismerkedésük úgy történt, hogy Kurdi Bécsben volt katona; kemény hidegben őrségben állt, rossz egészségi állapotban. Mednyánszky kieszközölte a felváltását.

A hozzá forduló művésznövendékeket anyagilag is támogatta. Megtörtént, hogy kezükbe adta egy-egy képét, vigyék el a műkereskedőkhöz, így pénzhez jutnak.

A tengerparton jártunk. Mednyánszky sajnálkozott, hogy nincs vele a festőkészlete, pedig nagyon szerette volna megfesteni az érdekes hangulatú tájat. Felajánlottam a magamét. Német szóval hárította el a segítséget: *„Idegen szerszámmal ügyetlen az ember."* Ecseteimet szokta mustrálgatni: *„Egyes"* — mondta jó hangosan, ami az elismerést jelentette.

Néha annyira zárkózott volt, hogy a lehető legszükségesebbre korlátozta a beszédet. Nagy gyalogos barangolásokat tett. Gyalog ment ki Párizsba is. *„Mindent látni akarok. Ezt gyalog tudom leginkább elérni".* Roppant egyszerűen étkezett.

Mednyánszky László: Koldusasszony. — Olaj.

Kint általában rajzolt, festésre csak ritkán adta magát. Otthon, emlékezetből festett, gyakran éjszaka. Műtermében ágy, fogas, asztal, szék és vázlatokkal teli szekrény volt a a bútorzat.

Élvezettel szokta mesélni az apacsokkal, az alvilág embereivel való találkozásait. Például Párizsban arra kért egy apacsot, hogy vezesse a banda főnökéhez. A gyanakvót beavatottságának bizonyítékaival sikerült rávennie, hogy bekötött szemmel a főnökhöz vigye. A kísérő nagy meglepetésére a bandavezér ölelve fogadta Mednyánszkyt.

Tudta, hogy hamisítják a képeit. Kézlegyintés volt rá válasza. Barangolásai közben betért a kocsmákba. Nem ivott, a különböző ember-típusokat kereste és találta meg ilyen helyeken. Tudomásom szerint így fedezte fel Katona Nándort is, egy kocsmáros fiát és segítette a tanulásban.

Sok elesett embert segített. Modellnek fogadta fel őket csak azért, hogy ürügye legyen az ajándékozásra. *„A letiprottak"* — így nevezte őket. Ha sorsukra terelődött a szó, visszatértek ezek a szavai: *„Ennek másképp kellene lenni"* és *„Eljön még az ő idejük".*

Utoljára 1914-ben voltunk együtt. Megegyeztünk, hogy Fiuméból lemegyünk Lussin Grandéra. Előbb indultam pár nappal. Meghívott, hogy béreljek két egymás melletti szobát. A jelzett időben nem érkezett meg. Pár nap múlva levélben értesített megbetegedéséről.

Heitler László

Szellemi export — 2·5 milliárd forint értékben

Hatalmas szellemi exportot tettek lehetővé 1963-ban az Út- és Vasúttervező Vállalat mérnökei olyan létesítmények — hidak, kötélpályák, gépkocsiforgalmi telepek, gyárberendezések stb. — terveinek kidolgozásával, amelyek külföldön épülnek majd meg, részben a magyar ipar közreműködésével.

Az Egyiptom számára végzett eddigi sikeres tervező munkájuk gyümölcseként például újabb négy forgóhidat terveztek az Izmailia-csatornára, amely a Nílust a Vörös Tengerrel köti össze.

Jelentős részt vállaltak az Uvaterv szakemberei a Szovjetunióban létesítendő hét hatalmas, egyenként évi 700 000 darabot termelő vasbetonalj-gyár gépi, technológiai berendezésének tervezésében.

1963-ban adták át a jugoszláv megrendelőknek nagy világcég lépett a porondra.

Mindent összevéve, az Uvaterv mérnökeinek 1963-as évi munkája által lehetővé vált szellemi export összesen csaknem 2,5 milliárd forint értékű létesítmények létrehozója.

Hármasikrek Bácsalmáson

A bácsalmási szülőotthonban a napokban három leánygyermeknek adott életet a 27 éves Futó Istvánné, a kúnbajai szőlőgazdaság dolgozója. Anya és gyermekei egészségesek. Futóéknak eddig nem volt gyermekük.

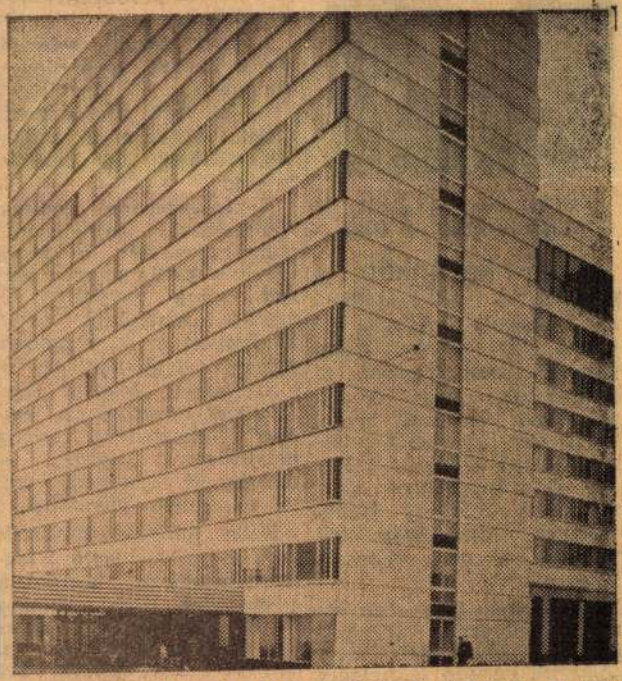

Befejezték a Pravda új székházának építését. A modern, nyolcemeletes épületben a Pravdán kívül még számos újság szerkesztősége kap helyet, így például a „Krokogyil", „Ogonyok", „Pionyer", „Szovetszkaja Pecsáty", „Novaja Zsizny" és más szerkesztőségek. A sajtópalota nyomdája a legkorszerűbben berendezett.
MTI Külföldi Képszolgálat

Huligánok bombatámadása

Január 2.-ra virradó éjjel Róma Portuenze kerületében fasiszta huligánok támadást intéztek egy tömegszervezeti székház ellen, ahol bombát helyeztek el. A bomba felrobbanása súlyos anyagi károkat okozott. A fasiszta provokáció felháborította a kerület lakosságát, amely követelte a rendőrségtől, hogy a támadókat szigorúan vonják felelősségre.

mekrádió műsora. 18,15: Világvárosok: Róma. 18,45: Fúvószene. 19,00: Mi történt a nagyvilágban? 19,15: Könnyű zene a Szófiai Rádió műsorából. 19,40: Láttuk, hallottuk ... 20,00: Simonffy, Szentirmai nótáiból, Rózsavölgyi verbunkosaiból. — 20,17: Operetthangverseny. — 21,05: Hangversenyközvetítés Hamburgból. 22,33: Vers. 22,38: Tánczene.

A televízió műsora: 9,55: TV Híradó (ismétlés). — 10,10: Egy asszony, aki tudja, mit akar (ismétlés). 11,50: A jövő hét műsora.

SZOMBAT, JANUÁR 11.

Kossuth-rádió: 8,10: Lányok, asszonyok ... 8,30: Operettrészletek. 8,50: Riport. 9,15: Beethoven: VII. (A-dúr) szimfónia. — 10,10: Magyar nóták. 10,47: Thézeusz és Ariadné. Játék. 12,15: Tánczene. 13,00: Alkotóműhelyben. 13,15: Bartók-művek. 14,10: Ifjúsági Magazin. 14,35: Könnyű hangszerszólók. 15,05: Hét nap a külpolitikában. — 15,15: Operaáriák. 16,10: Hét vége ... 18,10: Szép ez is! Ádám Jenő írása. 18,21: Gondolat. 19,00: B. u. é. k., 1964. A szilveszteri kabaré ismétlése. 0,30: Tánczene.

Petőfi-rádió: 14,00: Filmzene. 14,35: Ajándékfelvételeinkből. — 14,52: Tudósítás az ENSZ-ből. 14,55: Eszperantisták órperce. 15,05: Téli szél. Rádiójáték. — 16,15: Válaszolunk hallgatóinknak. 16,30: Zenekari muzsika. 17,40: Földeák János karcolata. 17,55: Hegedű- és zongorahangverseny. 18,20: Orvosi tanácsok. A beteg bizalmáról. 18,25: Népdáljáték. 19,04: Ponchielli: Gioconda. Négyfelvonásos opera. Közben: 20,47: Előadás. 21,43: Illemtan egy falusi iskolában. 22,35: Táncoljunk.

A televízió műsora: 17,40: Hírek. 17,50: Tánciskola. 18,15: Falusi könyvespolc. 18,20: TV Ma-

9,05: Édes anyanyelvünk. 9,10: Diákélet. 10,10: Vezényel: Leonard Bernstein. 10,50: József Attila verse. 12,15: Jó ebédhez szól a nóta ... 12,50: Mikrofonnal a Föld körül. 13,10: Tánczene. 13,40: Magyar tájak. 14,10: Új Zenei Újság. 14,45: A Berlini Filharmonikusok Zenekara játszik. 15,00: Családi körben. 16,07: Hanglemezparádé. 16,50: Publicisztika. 17,00: Operakedvelőknek. 18,05: Tánczene. 18,34: Hosszú út az éjszakába. Közvetítés a Nemzeti Színházból. 21,43: Könnyű zene. 22,20: Kamarazene. 22,55: Verbunkosok, népdalok. 23,29: Esti hangverseny. 0,10: Könnyű zene.

Petőfi-rádió: 7,30: Az unitárius egyház félórája. 8,30: Miska bácsi lemezesládája. — 9,00: Operakalauz. 10,00: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 10,15: A madarász. Karl Zeller operettje. 12,18: A riporter jegyzetfüzetéből. 12,30: Művészlemezek. 13,40: Népdalcsokor. 14,25: Könnyű fúvósmuzsika. 14,45: Riport. 15,00: Részletek a Fidelio című operából. — 15,30: Könnyű zene. 16,05: Előadás. 16,25: Mendelssohn: e-moll trió. 16,55: Tizennégykarátos humor. Rejtő Jenő műveiből. 17,30: Nótacsokor. — 18,04: Százados szenzációk. 18,34: A hét könnyű- és tánczenei műsoraiból. 20,41: Holland fesztivál, 1963. 22,00: Operettrészletek.

A televízió műsora: 10,00: A Tenkes kapitánya. I. rész. A vérdíj (ismétlés). 18,30: A játékigazgató. Magyarul beszélő szovjet film (ismétlés). 10,55: Mesterművek. A Berlini Állami Hangversenyzenekar hangversenye. Közvetítés az NDK-ból. 14,05: Hogyan nyerhetünk több növényi fehérjét? Előadó: Detre István, az FM főelőadója. 14,30: Közvetítés az Ódry Színpadról. A Színház- és Filmművészeti Főiskola vizsgaelő-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁJ

KÖNYVTERJESZTŐ TÁJ.

Mednyánszky

1931

„A modern életet kell visszaadni nagy és festői ellentéteivel. Ezen tárgyakban elég a drámai momentum, nem kell azért a mindennapi anekdotázás unalmába süllyedni és nem kell az erőltetett szimbolika konvencióiba merülni. Az általános, ami egyszersmind konkrétan hangzik." „A szigorúan természet után csinált dolgok reávittek, hogy ismét az abszolút szín- és vonalproblémákkal is foglalkozzam. Az ornamentális-dekoratív elemmel is számolni kell. Ezzel párhuzamosan ismét foglalkozni kell mindazon szigorúan egyéni hangulatokkal, amelyeket oly nehéz megérthető alakba önteni."

Ezek a gondolatok Mednyánszky Lászlótól származnak, a magyar századforduló egyik legérdekesebb és legrejtélyesebb alakjától, a különctől, akinek volt bátorsága, hogy a konvencióktól oly erősen kötött korban széttépjen minden konvenciót, s főúri származása ellenére hátat fordítson a társadalomnak, amely pedig dédelgette volna. De ő a maga útját járta és látását nem hagyta elmomályosítani a kellemes látszatoktól. Nem vett részt a művészeti közéletben sem, mégis nézetei korszerűek, sőt művésztársaihoz képest a legkorszerűbbek voltak. A természet szerelmese, a természet titkainak lesője, a táj, egy-egy virágzó fa a képeken pantheisztikus mély érzés sugallója. Saját osztálya, vagy a művészvilág helyett társakat a számkivetettek között, társadalmában, csavargók és más nyomorultak között keresett. Megragadja őt az emberi érzések mélysége, tompítatlan ereje, pusztító szenvedélye, amely csak e szomorú szabadság világában nyilvánulhat meg. Mednyánszky harmadik nagy témája a háború. Ebben a helyzetben is az emberi szenvedés, megalázatás, kiszolgáltatottság végletessége ragadja meg.

E rendkívüli egyéniséggel foglalkozik Pataky Dénesné, Brestyánszky Ilona — a Trezor-sorozatban megjelenő — tanulmánya. A kötet mintegy 25 színes és négy fekete-fehér illusztrációja hiven tolmácsolja a képek erejét.

UNNEPE

...Akadémiai Kiadó. Kritikai jegyz. nélkül.
—.— 31.—

Karvaš, P.: **Fintorgó muzsa.** Szépirodalmi Kiadó.
4.— —.—

Kozsevnyikov, V.: **Bemutatom Balujevet.** Bp. — Kossuth Kiadó — Uzsgorod. Kárpátontúli Területi Kiadó
—.— 20.—

Laczkó Géza: **Nyári feleség.** Magvető Kiadó.
—.— 27.—

Lewis, S.: **Fő utca.** Európa Kiadó.
—.— 38.—

London, J.: **A vadon szava.** Magyar Helikon Kiadó.
Év. —.— 14.—
Fb. —.— 21.—
Eb. —.— 33.—

Mann, Th.: **József és testvérei.** Magyar Helikon Kiadó.
Sríps. —.— 80.—
Eb. —.— 125.—

Mikszáth Kálmán: **Galamb a kalitkában.** — **(A lohinai fű.** — **A beszélő köntös stb.)** Szépirodalmi Kiadó.
—.— 26.—

Móricz Zsigmond: **A fáklya. 1—2. köt.** Szépirodalmi Kiadó.
6.— —.—

Nemes György: **Kánaán.** Magvető Kiadó.
—.— 24.—

Nyilin, P.: **Kegyetlenség.** Kossuth Kiadó
10.— —.—

Pintér István—Szabó László: **Különös vadászat.** Kossuth Kiadó.
8.— —.—

Roumain, J.: **Az élet vize.** Kossuth Kiadó.
4.— —.—

Sipkay Barna: **Messzi harangszó.** Magvető.
9.80 13.50

Szaltikov—Scsedrin: **A Galavljov család.** Európa Kiadó.
Fv. —.— 20.—
Ev. —.— 23.—

Szczepanski, J. J.: **Árulás.** Kossuth Kiadó.
4.— —.—

Szerelmes levelek. Vál. Pintér József. Európa Kiadó.
Ev. —.— 30.—
Fb. —.— 35.—

Tull József: **Bocsánatos bűn.** Magvető.
10.— 13.50

Tyendrjakov: **A múló idő nyomában.** Európa Kiadó.
—.— 22.—

Veress Zoltán: **Menetirány.** Bukarest. Irodalmi Kiadó.
8.— —.—

Voltaire levelei. Vál., Gyergyai Albert. Gondolat Kiadó.
—.— 20.50

Zsigray Julianna: **Tékozló élet.** Reményi Ede életregénye. Zeneműkiadó.
—.— 44.—

Színmű

Gáspár Margit: **Hamletnak nincs igaza.** Gondolat Kiadó.
4.— —.—

IFJÚSÁGI- ÉS GYERMEKIRODALOM

Képes- és meséskönyvek

Barabás Éva—Gábor Éva: **Cirkuszkocsi.** Minerva.
—.— 8.—

Drégely László: **Babafarsang.** Magvető Kiadó.
—.— 8.—

Kolozsvári Grandpierre Emil: **A lóvátett sárkány.** Móra Kiadó.
—.— 26.—

Németh István: **Róka Rudi a békaember.** Minerva
4.90 —.—

Pospíšil, A.: **Háziállatok.** Bratislava. Mladé letá.
—.— 8.—

Rózsa Imre—Gábor Éva: **Mit hoz a nyuszi?** Minerva
—.— 9.—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Mednyánszky László

1968 FEB 3

1021

Alföldi mocsaras táj

Nagyértékű Mednyánszky festmény a Damjanich Múzeumban

Mednyánszky László nyughatatlan, örökvándor természetével, báró létére a csavargók, nyomorgók közti otthonosságával, vagyonos családja ellenére abszolut igénytelenségével, naplójának, — meditációinak különös világával, de mindenekelőtt csodálatosan egyedi festészetével egyedüli helyet foglal el a magyar képzőművészet történetében.

1852-ben született Beckón, ahová hosszabb rövidebb utazásai során visszatért. Hajtotta az új tájak felfedezésének, idegen emberek, világok megismerésének olthatatlan szenvedélye. Tanult Münchenben, Párizsban, utazott Itáliában, Bécsben. Az első világháború alatt végigrajzolta Galíciát, Szerbiát, Tirolt, mentőt állítva a háború szenvedéseinek, a megfagyott, sebesült katonák keserű sorsának. Végigcsavarogta — sokszor egyetlen ruhában a Kárpátokat, az Alföldet, a külvárosok nyomornegyedeit.

Az 1870-es évek végén néhány hónapot Barbizonban töltött, ahol a tájfestést többek között Corot, Millet, Daubigny forradalmasították. Az akadémizmus művilágításával készült látványos tájfestészetével szemben az intim, bensőséges, természet után való festést hagyták örökül az európai művészetre. Nagy szerepet játszott a levegő rezgésének puha, párás függönye, a fények természetes hatása művészetükben. Mednyánszky az alatt a rövid idő alatt, amit itt töltött, rátalált azokra a festészeti lehetőségekre, — amelyek már ezt megelőzően is foglalkoztatták. Különösen Corot gyöngyházfényű, remegő színei hatnak rá. Mednyánszky a táiban rejtező hangulatot, mindazt, amit egy természeti látvány, szín, forma, illat, íz hatása együttesen adhat vászonra akarta rögzíteni. Legfőbb kifejezési szándéka a hangulat megragadása volt. „...A hangulat irányát, én csak azt látom mindenben. Azt keresem a színben úgy, mint a vonalban, a levegő minőségében úgy mint a növények illatában, a meleg lankasztó hatásában, úgy mint a hideg hatásában." — Írja feljegyzéseiben. — (Pest, 1895. december 14.)

A barbizoni hatás azonnal jelentkezett, amikor még ugyanazon esztendőben, 1877-ben leutazik Szolnokra, s ott az Alföld kínálta lehetőségeket, mocsaras tájakat, tágterű sík földeket fest végtelen finom színátmenetben, ködös párás felületekkel.

1880 tavaszán ismét Szolnokon dolgozik, ahol szorosabb barátságot köt Deák Ebner Lajossal. Mednyánszky László szolnoki kapcsolatainak pontos felmérése még a művészettörténet feladata, jelenleg a kutatás a két konkrét itt-tartózkodáson kívül annyit tud, hogy az alakuló Szolnoki Művésztelep 1899-es beadványát, amelyben az itt dolgozó festők a kultuszminisztertől műteremlakások építését kérték — Mednyánszky is aláírta.

Nem datálható pontosan az „Alföldi mocsaras táj", de valószínűleg két alföldi tartózkodása egyikén festhette. A festmény 1.40x2.20 méter méretű, vászonra olaj technikával készült. Mocsaras síkságot ábrázol felröppenő varjakkal. A kompozíciót kétharmad részében osztja a horizont vonala, melyből egyharmad a mocsaras föld, kétharmad a ködös felhőzet. Mednyánszky különösen kedvelt barnás színárnyalatait használja fel, hogy a kietlen táj lényegét megragadja. A víztócsás földfelszín szinte színben tükre a fehérbarna átmenetekben gomolygó felhőzetnek. Mindkét felület csodálatosan példázza Mednyánszky modellálló készségét, ahogy a fehér vibrációktól eljut a legsötétebb barnákig. A téma szinte feloldódik, épphogy jelzett a festményen, hangulatában azonban tökéletesen visszaadja a mocsaras Alföld belső lényegét.

Ez a kép a Damjanich Múzeum legújabb vásárlása a Magyar Nemzeti Galéria ajánlására jutott gyűjteményünkbe. Ez ideig magánkézben volt, és vételi felajánlás útján került birtokunkba. Mint magánszemély tulajdonát eddig igen kevesen látták Mednyánszky László Alföldi mocsaras táj festményét. Most, hogy múzeumunk tulajdonában van, a közeljövőben megnyíló állandó festészeti kiállításunkon minden múzeumlátogató megtekintheti.

Egri Mária

SZÍNHÁZ

A szolnoki Szigligeti Színház **Szolnokon** este 7-kor: Bűnbeesés után.

MOZI

Szolnok: Vörös Csillag: Árnyak a Notre-Dame felett. **Tisza:** Nővérem, a színésznő, MÁV: A tizedes, meg a többiek. **Jászberény:** Lehel: Antigoné. **Kisújszállás:** Ady: Nem várok holnapig. **Kunhegyes:** Szabadság: Szűzet a hercegnek! **Kunszentmárton:** Körös: Az első kudarc. **Mezőtúr:** Béke: Egy magyar nábob, Kárpáthy Zoltán, — Dózsa: A Nagy Medve fiai, Szabadság: Zűrzavar a Park-Hotelban. — **Tiszafüred:** Tisza: Az „Angyal" lesen. **Törökszentmiklós:** Dózsa: Barátnőm Sybille. — **Túrkeve:** Vörös Csillag: A bizánci aranykincs.

RÁDIÓ

SZOLNOKI RÁDIÓ:

Hétvégi kaleidoszkóp. — Csendes esték. — Előadja a szerző. — Az idő nyomában. — Zenés ki mit kér.

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.23: Lányok, asszonyok. — 8.42: Mezei csokor. 9.10: Orvosi tanácsok. 9.15: Zenekari muzsika. — 10.10: Zenés est több tételben. — 11.04: József Attila verseiből. 11.11: Schubert-művek. 12.15: Részletek Lehár operettjéből. 13.08: Verbunkosok. 13.30: Olvasónaplómból. — 14.00: Néhány perc tudomány. — 14.05: Carmen. 15.15: Csak fiataloknak. 15.55: Hétvége. 17.38: Willem Mengelberg vezényel. 18.20: Az én könyvtáram. 18.50: Népdalfelvételek. 19.30: Lemezek közt válogatva. 19.57: Rumra cserélt feleség. — 20.27: Nótacsokor. — 21.00: Kapcsoljuk San Remót! 23.00: Apácafőkötő. — 23.08: Zenés játékokból. 0.10: Tánczene.

PETŐFI RÁDIÓ:

10.00: A hét könnyű- és tánczenei műsoraiból. — 12.00: Zenekari muzsika. 13.19: Tudósítás az ENSZ-ből. — 13.29: Mörike. 14.08: Az Ifjúsági Rádió műsora Ady Endréről. — 14.34: Népdalok, népi táncok. 14.55: Orvosi tanácsok. 15.00: Hangverseny. 16.05: Az emberbarát. 16.25: Hangverseny a stúdióból. 17.00: A dzsessz kedvelőinek. — 17.12: Rádiójáték. 18.05: Népi zene. 18.45: Rodelinda. 21.30: Ismeretterjesztő előadás. — 22.45: Hangversenynaptár.

TV

BUDAPEST

9.08: Sok a tej? 9.30: Műsor 8—10 éveseknek. 10.00: Nótaszó. 10.20: Emil kelepcéje. 11.15: Aranygombos Telkibánya. 12.00: Kisfilmek. 16.03: Ha megengedik, bemutatkozunk. 16.55: A Magyar Hirdető műsora. 17.05: Ez az én otthonom. 17.50: Hírek. 17.55: Az ember arca a művészetben. — 18.20: Mario V. A bukósisak. 18.45: A TV jelenti. 19.00: Cicavízió. 19.45: Legkedvesebb verseim. 20.00: Tv-híradó. — 20.15: Támadás a világűrből. 21.15: Olasz dalok fesztiváljának záróestje. 22.10: Tv-híradó — 2. kiadás. 22.30: Szegénylegények.

POZSONY

9.30: Látogatóban majmok-

Húsz csöppség otthona

A város határain túl nem sokan tudtak arról, s talán még a városban lakók mindegyike sem, hogy a kisújszállásiak számára milyen nevezetes nap volt a szerdai. A munka, az élet lüktetése a megszokott mederben folyt, de ennek a dolgos hétköznapnak néhány órája mégis többek számára emlékezetes marad.

S ennek oka van. Mégpedig az, hogy bensőséges kis házi ünnepség keretében átadták rendeltetésének az új, húsz gyermeket befogadó bölcsődét. Demeter Imréné, vezető óvónő, a városi tanács végrehajtó bizottságának tagja meleg szavakkal köszönte meg a segítségét mindazoknak, akik közreműködtek a bölcsőde létesítésében.

Van kit dicsérni. Hiszen az új létesítmény társadalmi összefogással épült. A város termelőszövetkezetei 110 ezer, a megyei tanács 500 ezer forintot adott erre a célra. A gépjavító állomás, a városi tanács és más szervek vezetői, munkáskollektívái is segítették, hogy a strandfürdő szomszédságában elkészüljön a bölcsőde. A kunhegyesi TÖVÁLL, a karcagi, illetve a kisújszállási építőipari ktsz vezetői, munkásai is azon fáradoztak, hogy mielőbb átadhassák rendeltetésének az új létesítményt.

Foerk Ernő

(Temesvár, 1868. február 3.—Bp., 1943. jan. 26.): építész, tanár. Szobrásznak készült, építőmesteri gyakorlatot szerzett, majd a bécsi képzőművészeti akadémián tanult. Budaepstre visszatérve Steindl Imre mellett asszisztens, majd első építőipariskolai tanár volt. Kiemelkedőbb alkotásai: a zágrábi főposta, az újpesti fa- és fémipari szakiskola, a daruvári (Daruvár) Tükörykastély, a szegedi Foga-

MDK.

Mednyánszky László

A Nemzeti Galériában lévő müveiről

Tolnamegyei Népujság 1965 ápr.18.lap -

MDK

. Mednyánszky László báró

Művészet 1915. 155.l.

MDK

báró Mednyánszky László, festőm.

egy-egy lapjával a 70-es, 80-as, 90-es évek naturalista művészetét hozta a közönség elé.

Művészet.1918. 23.1.

MDK

Mednyánszky László báró, festőm.

21. 1915. március. Olf.

25. Távoli tüzek. "

KNT 1915/16. téliműállítás. Kat. 32.1.

Mednyánszky László báró, festöm. MDK

187. Lankás. Olf.

Képzöm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. Kat. 31.1.

Báró Mednyánszky László, festőm. MDK

a VI.-ik teremben több kép tükrözi a világtörténeti
idők hangulatát.
A csatatereken látott élményeit mondja el müve.
Arcképe is itt látható. Inkább tanulmányfő.

Mücsarnok. - Kiállitás.
Müvészet.1918. 6.l.

Mednyánszky László

MDK

Estszürkület, olf.

Kora tavasz, olf.

Mücsarnok 1913. Tavaszi kiállitás

Medgyánszky László

Betegségekről, stb.

Kora tavasz, stb.

Mednyánszky László MDK

Eső, olf.

Mücsarnok 19o7. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Tájkép

Civita Vecchia

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Mednyánszky László, festő MDK

Eredeti Mednyánszky-művel gyarapodott a balassagyarmati palóc múzeum.

– :Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. febr. 24

Medvyánszky László (1852–1919)

1960-ban jelent meg „Naplója"
Báró volt – ősei kéntvetőt a
48-as nagysághatban.
1947-ben Kálai Ernő írt
róla monográfiát.
Naplójegyzetei görög betűkkel,
magyar, német és francia nyelvű
íródtak

Vigilia, 1960, 12 sz., 659 old.

Medvyánszky Sándó

„Padon ülő csavalyó" c. képe
a Nemzeti Galériába került

Vigilia, 1961, 3 m. 184 old.

Nedvyánky Lóvló

Szerepel a pécsi modern
képtár kiállításán (pl.:
„Az öreg Rabbinus")

Vigilia, 1960, 10 sz., 628 old.

Medvyánky

Szerepet az entergami
„modern grafikai kiállításon"

Vigilia, 1960, 10 sz., 627 old.

MDK

Mednyánszky László báró

Modern magyar festőművészek 138.l.

Nedunyánszky

Dóczey Géza prépost gyűjteményében lévő műben a Nemzeti Galériába levültek

Vigilia, 1964. 9 sz, 567 old.

Mednyánszky László, festő MDK

Tárlatvezetésen ismertetik
művészetét.

-: A hét végi kulturális programból
11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jún. 5.

Mednyánszky László, festő MDK

A székesfehérvári „A századfordulós művészete" c. kiállításon bemutatásra kerül Mednyánszky sajátos festészete is.

Rózsa Gyula: Jegyzetek kiállításokról

8

NÉPSZABADSÁG

1 Bp. 1965. jún. 3.

Hedvigánszky

Szerepelt a székesfehérvári

múzeum kiállításán

Négnava, 1965, jun. 4. 20.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Siremlékét Somogyi József szobrász készíti

Sárvári Márta: Szobrok gazdája
Dolgozik a Fővárosi Emlékmű Felügyelőség

Magyar Nemzet 1965. március 24. 7.l.

MDK.

Mednyánszky László

Müvei szerepelnek a Századforduló müvészete - kiállitáson

Fejérmegyei Hirlap 1965 máj.16.lap -

DK.

Nedvényessy László

Művei szerepelnek a Szénadiordalú milvészete -
kiállításon

Fejérmegyei Hirlap 1965 máj.16.lap -

Mednyánszky László festő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: A szecesszio két évtizede

A századforduló müvészetének kiállitása Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1965. május 20. 4.l.

Medgyánszky Károly, Perlő

Ybl Ervin több Medgyánszky művet hagyott a székesfehérvári múzeumra.

— : Rövden

6.

NÉPSZABADSÁG, hp. 1965. aug. 24.

M.D.K.

Mednyánszky László

Festőművész munkáiról előadást tart Oelmacher Anna a Nemzeti Galériában.

Napló.
Magyar Nemzet 1961. febr. 15. 4.old.

MDK.

Mednyánszky László

Müvei a Hanság-muzeumban

Kisalföld 1965 ápr.28.lap -

MDK

Mednyánszky László báró

Lázár Wolfner gyüjt. 34.l.

Medunyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatai

Angyal Endre: Csorba Tibornál Varsóba
Művészet, 1965. julius - 30 kap.

Mednyánszky László

Kurucz D.I.: A hadifestészet.

SZABAD MÜVÉSZET, 1956. 4.sz.

182, 184.l. Képpel

M.D.K.

Mednyánszky László

"..téli alkonyának egén hatalmas kék-zöld-sárga szinakkordok megkapó viziót tárnak elénk.."
-irja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1902. dec. hó, XXXVIII.kötet 257-266. lap

M.D.K.

Mednyánszky

"A lirai hatásokat felhő alakulatokkal fejezi ki...a kék ég tüzét tulozni szereti, máskor az alkonypir opálszineivel gyönyörködtet"
-irja Lázár Béla: Téli tárlat c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet
273-281. lap

MDK

Mednyánszky László

Sir a Kárpátokban, of.

Tátra, of.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 1930. március. 51.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Tavaszi alkonyat

Szerbiában

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. lol.l.

MDK

Mednyánszky László

Bozsó János festőm. kiáll. Fényes A.terem 196o. febr.

MDK

Mednyánszky László

Bokros Birmann müve. Bronz

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
33 l.

MDK

Mednyánszky László festő

Fényes Adolf eml.kiáll. NMG. 1960.

9 l.

Mednyánszky.

Az Ernst-Múzeumban rendezett arc-képkiállításon műnei szerepettek.

Magyar Nemzet, 1952. Jul. 2.

MDK.

Mednyánszky László

Müvei a Völgyessy gyüjteményben

Délmagyarország 1965 okt.5.

MDK.

Mednyánszky László

Említés kiállitási kritikában

Közmü és Szolgáltatás 19 65 okt.8.

M.D.K.

Mednyánszky László festő

Emléktervet mintázott róla Somogy József

[illegible]

Ritly Valéria: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1965. nov. 5. 4.l.

Medvyánszky László, Jestő MDK

Tárlatvezetésen ismertetik

művészetét:

— : A hét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1966. febr. 5.

Mednyánszky László, festő MDK

1919-ben halt meg Bécsben.
Most hazahozatták hamvait
és a Kerepesi temetőben díszsírhelyen
temették el.

R. Gy.: Hazahozták Budapestre Med-
nyánszky László hamvait 7

NÉPSZABADSÁG sp. 1966. febr. 16.

Medgyaszay László
festő

M.D.K

Lakner László Medgyaszay László művészetét hagyományainak tartja.

Frank János: Lakner Lászlónál
Élet és Irodalom, 1966. jan. 22-8 lap

MDK

Mednyánszky László

Bécsben tartózkodik

Magyar müvészek külföldön. Budapesti Hirlap
1882. V.4. 122. sz. 2 l. melléklet

MDK

MDK

Mednyánszky László

Mednyánszky László Zichy Ferenc mestere

Zich Ferenc. Müvészet, XII.é. 1913. 41o.

MDK.

Mednyánszky László

A Nemzeti Galériában szereplő müveiről.

Nógrádi Népujság 1965. ápr.11. lap -

Madnyánky

Szarapal „Az alföld a magyar festánosban" c. kiállítása

Vigilia, 1959, XI. n., 691 old.

MDK

Mednyánszky László

Ungarn. Bp. 1917. 457.1.

MDK

Mednyánszky László

Poprádi-tó, of.

Proféta, of.

Tájkép, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept. 50.l.

MDK

Mednyánszky László

Spalato, vf.

Klissa, vf.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept. 5o.l.

Medgyaszay László
festő -

M.D.K

Tóvári Tóth Istvánra Medgyaszay
művészete hatással volt.

Vidor Lóltán: Tóvári Tóth István
Művészet, 1965. március - 47 lap

Mednyánszky László M.D.

festő

A „Menekülők", a „Szavasok alján", az „Alpesi faluban", a „Bevonulás" az 1916-ból való „Szerbiában", 1917 januárjában készült az „Ernyészet" c. műve.

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

1852-ben született Trencsén megyében
a beckói kastélyban és 1919 április
17-én Bécsben halt meg.

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap

Medunyánszky László M.D.K

festő

Töprengő
Csavargófej
Beckói kastély } repro
Hegyi tó

Solymár István: Medunyánszky László
Művészet, 1965. cépszlis – 6 lap

M.D.K

Medgyaszay László
festő

Tanulmányfej I.
Tanulmányfej II.
Tanulmányfej III.
Vlasz férfi

Solymár István: Medgyaszay László
Művészet, 1965. április - 6 lap

Mednyánszky László M.D.K.

festő

Szerbiában
Fényhódos vízi táj
Tanya
Tiszai halászat

} repro

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április - 6 kep

Mednyánszky László

M.D.Y.

festő

Szicszta
Menekülök
Havasok alján } repro
Alpesi falubán

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. ápriki - 6 kep

Medvegyinszky László

festő

M.D.K.

Elesett orosz katona
Sebesült
Sebesült katona
Orosz hadifogoly

} rézkarc

Solymár István: Medvegyinszky László
Művészet, 1965. április - 6 kép

Mednyánszky László M.D.K.

festő

Üteg
Tetvészkedő katonák
Pekenő-katonák } repro
Katonatemetés

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április - 6 kep

MDK.

Mednyánszky László

Müveinek pécsi képtári elhelyezéséről

Jelenkor 1965 ápr.378 lap.

Mednyánszky László

MDK

Téli alkony, olf.

Áradás, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK.

Mednyánszky László

A Nemzeti Galériában kiállított müveiről

Északmagyarország 1965.márc.28.lap -

MDK

br. Mednyánszky László

Nagy Iván:Magyarország képzőművészei. Századok 1874. 184-205.1.

Mednyánszky László, festő M.D.K.

a Korzót, a Váczi-körutat és a Várbazárt ábrázoló festményeivel vett részt a bpesti látképekre kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1885. VI évf.
jan. 7. sz.

Medgyánszky László, festő

Tárlatvezetésen ismertetik.

–: A hét végi kulturális programokról 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jún 30.

Medvyánszky László, festő

Művei vannak a pécsi Modern Képtárban.

(barabás): Régi Kocsmából – modern képtár

2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. okt. 18.

Mednyánszky László
festő -

M D.K

„Kôdös tój", az „Elesett katonák"
és a „Kocsihúró" c. képei képvi-
selték a bajai tárlaton.

Szabó Julia: 88. szaládi művek bajai magángyűjteinnyelv
Művészet, 1965. február - 43 kep

MDK

Mednyánszky László báró

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 439.l.

Mednyánszky László festő M.N.K.

Aláriása szerepelt azon a felíraton, melyet 1899-ben a kultuszminiszterhez intéztek a szolnoki művésztelep felállitása ügyében.

Berdácsné Haulisch Lenke: Vaszary 1867-1939
Bp. 1960. 18.l.

Medunyánszky László
festő

.MDK

Méltatás

Haulisch Lenke: Gondolatok az 1962-es salgótarjáni
Őszi tárlat kapcsán

Művészet, 1963. május – 43 kap

mdk

Mednyanszky László és
Somssich József

Párisban Georgeas Petit termeiben 87
képet állítottak ki.
Adrien Remacle a legkitünöbb kritikus
szép biralatot mondott kulönösen Mednyanszky-
ról

/. Magyar művész dusösége Párisban
Pestmegyei Hirlap 1897 22. sz. máj 29 vasárnap

Mail

Mednyánszky László festő M.D.K.

Sajátságos magyar érzésvilágu ember

Bernáth Auréll: A Musza körül Bp. 1962. 218.l.

.

Mednyánszky László festő M.D.K.

N yiltan foglakozott az első háboru idején az esztelen vérontás embertelenségével

Oelmacher anna: Fényes 1867-1945. Bp. 1962.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Szolnokon dolgozott

Oelmacher Anna: Fényes 1867-1945 Bp. 1962.

MDK

Mednyánszky László

Sir a Kárpátokban, of. repr.

,Tátra, of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
51.l.

MDK

Mednyánszky László báró

"Segitség". Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

MDK

Mednyánszky,
kitünik a régibb festök közül melegs,barna szineivel.

Malmö. Landskrona Posten. dec. 14.

A stockholmi magy.képzöm.kiáll. /1928/ a svéd sajtóban. -MIP 1929 3.sz. 179.l.

MDK

Mednyánszky László báró, festöm.
1852-1919

Kövesi tábornok képmása.	Gouache.	Jelz.
Öszi táj.	Olf.	"
Illusztrálva a III.táblán.		
Végtelen.	Olf.	"
Nyirés.	"	"
Tábori konyha.	Gouache.	"

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 29.1.

MDK

Mednyánszky László báró, festőm.
1852-1919

Melegedő kisgazda. Olf. Jelz.
Sziklafal a Felka-i tónál. Ceruzarajz. Jelz.

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 29.1.

Mednyánszky László MDK

Kora reggel, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli. kiáll.

Mednyánszky László MDK

Tavaszi eső, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Alkony, repr.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Köd. olf.

Alkony, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Mednyánszky és Magyar-Mennheimer Gusztáv szeinte: a legtipikusabb impresszionisták, sok-ban rokon egymással müvészetük. Mindketten megegyeznek bizonyos romantikus melancholiában és elmélyednek a szürkületben, meg a viharban.

az Aftonbladet okt.18.sz.-ban Gotthard Johansson 12 hasábot szentel a kiáll.-nak. /.. eddig csak Munkácsyt ismerték a magy.müvészek közül./

A stockholmi magy. képzőm.kiáll./1928/ a svéd sajtóban. -MIP.1929. 3.sz. 173.l. 174 l.

MD K

bátó Međnyánszky László, festöm.

Az anyag legszebb darabjai négy müvész alkotása.

/Vigil/: A Tamás/Tandlich/Galéria kiállitása./102/
Magyarság. 1938. nov.28. 20.1.

Mednyánszky László MDK

Téli erdő

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Sáros ut

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László, festő

M.D.K.

művészetét Szinyei ével egyült említi a szerző, mert - bár nincs nagyobb ellentét, mint a „Majális" gondtalan szinőröme és Mednyánszky éjszakai sötét erdőinek gótikus ábrátafa, vagy csavargóinak reménytelensége - mégis ők képviseltek a mult századnak azt az örökséget, mely nem ellenállásra késztette a fiatalokat, hanem amely előtt akkor is meghajoltak, ha maguk más utakon jártak.

Kisdéginé Kirimi Irén: Lyka Károly

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2.sz. 75. old.

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

művészetéről a legelsők körök s a legnagyobb elismeréssel állapítja meg Lyka Károly, hogy: „a festés neki benső szükségesség, életének fő tartalma, benne csapódik le minden lelki élménye... melyeket elsősorban, sőt kizárólagosan csak festéssel leket kifejezni."

Kisdéginé Kirimi Irén: Lyka Károly

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2.sz. 76. old.

MDK

Mednyánszky László báró

A Műgyüjtő. 1930. évf. 299.l.

MDK

Mednyánszky László

Téli alkony, repr.

Puskás L.: A festői tél. Tükör 1936. febr. 109-111.l.

MDK

MDK

Mednyánszky László báró

Tenger, olajfm.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.51.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Kunyhó. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900-téli kiáll.24.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Szürkület. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 23.l.

MDK

báró Mednyánszky László

Téli táj

Csavargó

Kézdi-Kováca L.:A Nemzeti Szalon uj otthonában. Pesti Hirlap 1907. 59. sz.

MDK

Mednyánszky László báró

Malonyay D.: A Nemzeti Szalon házavatása. Budapesti Hirlap 1907. 59. sz.

MDK

Mednyánszky László báró

Zboray A.: Az uj Nemzeti Szalon. Magyarország 1907. 59. sz.

MDK

Mednyánszky László báró

Gerő Ö.: Az uj Szalon. Pesti Napló 1907. 59.sz.

MDK

Mednyánszky László báró

Erdőben

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekművek.
1921. máj. 15.1.

Medunyánszky László

Tanulmányfej

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 2. sz. 61. l.

MDK

Mednyánszky László báró

Fasor, of.

Őszi est, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 4o.l.

MDK

Mednyánszky László, festő 7 Dk

Több művét megvette a Nemzeti Galéria.

–: Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, br. 1963. máj. 2.

Makai Péter, díszlettervező MDh

Az Ármyék c. szovjet nímmű Vigszinházi előadására kénít díszleteket. Ő is rendezi a darabot.

(barabás): Az ember és ármyéka 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. máj. 4.

Mednyánszky László, festő MDK

A M.D.K. irattárában őrzik Mednyánszky jegyzeteit.

—d— : Csók István, ...

.... hangja 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. ápr. 23.

Mednyánszky László MDK

Hegyvidék, repr.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Tót napszámos, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Csavargó, olf.

Cigány, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Magány, olf.

Vak fiát vezető anya, olf.

Temető, olf.

Halászó fiu, olf.

Miccarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Temető, olf.

Halászó fiu, olf.

Őszi táj, olf.

Hegyvidék, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Ivóban, olf.

A királyi vár, olf.

Hajnal a Dunán, olf.

Reggel az erdőben, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

A hidon, olf.

Régi temető, olf.

Csavargó, olf.

Gellérthegyi viskó, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Mednyánszky László MDK

Hid télen, olf.

Országut a Tátrában, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Parkrészlet. Lemezpapir. 36x22.5.

Podgyászon üló férfi. Jelz.l.j.: Mednyánsz
kx. Lemezpapir. 35x24.5.

Ernst Múzeum aukciói. XVII. 28.1.

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Árvavármegyei részlet. Jelz.l.j.: Mednyánszky, Árvavármegye. Vizfestmény. 44.5x30.

Roccabrunnai részlet. Jelz.l.j.: Mednyánszky, balra: Roccabrunna. Vizfestmény. 26x19.

Ernst Múzeum aukciói.XVII. 28.1.

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Férfitanulmány. Jelz.l.j.:Mednyánszky.
Vizfestmény.44x29.5

Beczkó. Jelz.l.j.: Mednyánszky, 1880,
balra:Beczkó. (A művész hagyatékából,1919)
Szénrajz. 34x24.5

Ernst Múzeum aukciói. XVII. 28.1.

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Férfi tanulmányfej. Jlez.l.j.:Mednyánszky
Fa. 34.5x23

Tátrai táj. Jelz.l.j.: Mednyánszky.
Vizfestmény. 19.5x27.5

Ernst Múzeum aukciói.XVII. 28.1.

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Esti hangulat. Jelz.l.j.: Mednyánszky. Fa. 25.5x38.

Esti hangulat.Jelz.l.j.: Mednyanszky. Vizfestmény. 30x46.

Ernst Múzeum aukciói.XVII. 29.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.

797.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Művészet 1917. 61.l.

MDK

Mednyánszky László báró

A 70 éves Réti István... Esti Kurir 1943. jan. 8.

MDK

Mednyánszky László báró /1852-1919/

Petrovics MN IX

MNK

Mednyánszky László br., festöm.
1852-1919

Havas táj. Vizf. 8.5x15.5
Tanulmány. Jel.l.j.: Mednyánszky. A müvész hagyatékából. Fa. 33x44
Virágok. Jel.l.b.: Mednyánszky. A müvész hagyatékából. Lemezpapir. 26.5x33.5

Ernst Múz. aukciója. XXVIII. 1921. Kat. 33.1.

MNK

Mednyánszky László br., festőm.
1852-1919

"Könyöklő fiu" Jel.l.j.: Mednyánszky.
Vizf. 26x32
"Ferencváros" Jel.l.j.: Mednyánszky. Ferencváros
A művész hagyatékából. 1919.
Ceruzarajz. 29.5x43
Szürkület. Jel.l.j.: Mednyánszky. Vászon.
18ox198

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. 1924. Kat. 34.l.

MDK

Báró Mednyánszky László, festőm.
1862-1919.

	Tanulmányfej.	Olf.	74x55.	J.l.j.
	Cattarói öböl.	Olf.	-	-
	Csavargó.	Gouache.	42x26.	J.l.j.
477.	Tájkép.	Olf.	48x34.	J.l.j.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 29.l.

MDK

Báró Meinyánszky László, festőm.
1862x- 1919.

Erdei ut. Olf. 26x2o. J.l.j.

Árv. Közl. 193o.4.rk.sz.55.szám. 28.1.

MDK

Báró Mednyánszky László, festöm.
1862-1919

468.	Tájkép.	Olf.	33x24.	J.l.j.
469.	Tájkép.	"	38x26.	J.l.j.
	Virágos rét.	"	21x13.	-
	Tolvajok.	"	200x120.	J.l.j.
	Tábortüznél.	"	27x20.	J.l.j.
473.	Tájkép.	Pasztell.	40x30.	J.l.j.

Árv. Közl. 1930.4.rk.sz.55.szám. 29.1.

MDK

Báró Mednyánszky László, festöm.
1852-1919

Virágos rét.	Olf.	
Tanulmányfej.	"	J.l.j.
Virágzó fák.	"	J.l.j.
Apacs.	"	J.l.j.
Alaktanulmány.	"	J.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 61.l.

Mednyánszky László

MDK

Alkony, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Nyirfák, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Vizen, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Városliget, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

MDK

Mednyánszky László

Művészet 1907. 3. sz. 186.1.

Mednyánszky László MDK

Munkács vidékéről, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Munkács vidékéről, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Molnár Béla gyűjteményében
Mednyánszky László „Tátrai táj"
cimű műve, valamint a „Sebesült
katona" és tölb-taglépe szerepel

Szij Béla: Molnár Béla gyűjteménye
Művészet, 1963. április — 20 lap

M.D.K.

Mednyánszky László

festő

Méltatás

Pachas Zoltán: Szablya-Frischauf Ferenc

Művészet, 1963. április – 34 lap

MDK

Mednyánszky László báró

Város széle, of.

Napkelte az erdőben, of.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Eső után, of.

Csend, of.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 33.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Hajnalcsillag, of.

KMTára. 1907. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Mednyánszky László

/T.D./: Uj történeti anyagát mutatta be a Székesfővárosi Képtár. Esti Ujság 1940. aug. 17. lo.l.

MDK

Mednyánszky László

Csorba tó

Tátra táj

Művészet 1938. III. 22. sz. 149.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub. kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Kende B.: Felvidéki művészek és az őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 148.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Éj, of.

Hajnal, of.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Ősz, of.

Köd, of.

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat. 41.1.

MDK

Mednyánszky László báró (szül.1852)

"Hegyi táj" c. olajfm. Nagy aranyérem.1898.

Szm KT 50-125.1.

MDK

Mednyánszky László báró (szül.1852)

400 frtos második társulati-díjat kapott,
1888-ban, "Mindszentek napján" c. olajfm.-ért.

Szm KT 50-125.l.

MDK

Mednyánszky báró

Művei a Műcsarnok tav.kiáll.-án.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

MDK

Mednyánszky László báró

1927.13-tól 2o-ig rend.pécsi kiállításon szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Erdei tisztás. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky. Vászon, 35x27.

Őszi táj. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky. Lemezpapir, 26x35.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 28.lap

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Tájkép. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky. Lemezpapir, 27x34.

Tábori konyha. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky. Vászon, 42x59.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 28.lap

Tájkép. Jelz. Lent jobbra: Mednyánszky. Lemez-papír, 27x34.

Tábori konyha. Jelz. Lent jobbra: Mednyánszky. Vászon, 42x59.

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Havas ut. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky.
Lemezpapir. 20x30

Háborus jelenet. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky.
Lemezpapir. 24x35.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 27.lap

Medunanszky László báró (1852-1919)

Nagy mt. olaj. lent jobbra: Medunanszky.
Nemzetségtr. 20x30

Naborna jelenet. olaj. lent jobbra: Medunanszky.
Nemzetségtr. 24x35.

Ernst Museum mukotái. XXXIV. 27.lap

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Lőcsei részlet. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky
Lőcse. Toll- és ceruzarajz. 26x37.

Hóolvadás. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky,
Vászon. 47x62.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 28.lap

Medjanszky László berö (1852–1919)

Locsei részlet. 1 db. Lent jobbra: Medjanszky
Locse. Toll- és ceruzarajz. 20x37.

Hódvadász. 1 db. Lent jobbra: Medjanszky,
Vászon. 47x62.

Ernst Museum anyagai. XXXIV. 28.1cp

MDK

Mednyánszky László báró (1852-1919)

Tátrai hegyek. Jelz.lent jobbra: Mednyánszky. Fa. 21.5x33.

Téli táj. Jelz. lent jobbra: Mednyánszky.Vizfestmény. 25x35.

Ernst Muzeum,aukciói. XXXIV. 27.lap

Mednyánszky László báró (1852–1919)

Tétrai Nagyek. 1913. Lent jobbra: Mednyánszky.
Fa. 21.5x33.

Tél. tej. 1913. Lent jobbra: Mednyánszky.Vízfest-
mény. 25x35.

Ernst Museum,aukciói. XXXIV. 27.lap

MDK

Mednyánszky László bbr.

Tél, olajfm.
Eső, "

KMTárs.1900/1. téli kiáll. 42.lap

MDK

Mednyánszky László

A Műcsarnok téli kiáll.-án egy sor figurális képe van kiállitva: öreg zsidók, züllött, nyomor és szenvedésmegtörte alakok, csodálatos közvetlenséggel odafestve.

Cikk: A Műcsarnok...

Uj Idők, 1900 VII.évf. 10.sz. 222.lap

MDK

Mednyánszky László

A Múcsarnok téli kiall.-án egy sor figuralis képe van kiállítva: öreg zsidók, züllött, nyomor és szenvedésmegtörte alakok, csodalatos közvetlenséggel odafestve.

Cikk: A Múcsarnok...

Uj Idők, 1900 VII.évf. 10.sz. 222.lap

MDK

Mednyánszky László br.

Tél, olajfm.
Eső, "

Műcsarnok, 1900/1. téli kiáll. 42.lap

MDK

Mednyánszky László báró

Almásy-Tellki. VII. 1941.

MDA.

Mednyánszky László

Solymár István cikke a Mednyánszky tv. filmről.

Müvészet 1965 ápr.lap 6-11.

Mednyánszky László

megállított életvalóság. Velázquez paraszti vacsoraképén láthattunk hasonló ellesett másodpercet; egyáltalán: Szinyei Merse Pál művét ezer szál köti a festészet régi, nemes hagyományaihoz, de az egész mégis ragyogóan új, a fény teszi azzá, a simogató májusi napfény barátságos varázslata, mely meleg érintésével gyűröget finom árnyalatokat a ruhákra, váratlan fehér pettyeket ejt a sötétebb felületekre, és világos foltok játszi sokaságával hinti be a rét zöldjét. A festészet, miután végigjárta a valóságábrázolás különböző (de nem alárendelt viszonyú) fokozatait, s a holland iskolával eljutott az alakmintázás mintegy végső, fényképszerű tökéletességéhez, hogy már-már úgy látszott, a természethűség elvét nem lehet továbbfejleszteni, — a múlt század második felében új elemét fedezte föl a valóságnak: a szabad levegőn hullámzó, csattogó, libegő, enyésző fényt, mely színjátszó árnyékokat

Mednyánszky László: Csavargó feje

Népművelés 1963. 9. sz.

vet maga alá, egymásba rezgő reflexeivel elmossa a tárgyak körvonalait, megváltoztatja a színek világáról alkotott szokásos, fakó, műtermi elképzeléseket; és bármit kiáltozott is az értetlen maradiság, a festésnek ez az új módja — nevezték plein-air-stílusnak, impresszionizmusnak — a *valóság újfajta* s a korábbiaknál *másabb* tökéletességű megközelítése volt, s nekünk büszkeségünk, hogy Szinyei Merse Pál a nagy francia kortársakkal egyidőben és tőlük függetlenül tárta ki a természetnek ezt a rejtek-ajtaját.

Festésének újszerűsége különösen szembeszökő, ha *Munkácsy Mihály* (1844—1900) alkotásmódjával vetjük össze. Munkácsy tájképein az olajzöld és az őszi barna uralkodik, a fény áttetsző sugárzása ismeretlen, az árnyék feketébe haj-

A híres Health House (1927) A meredek lejtőjű terepet úszómedencék és játszóterek céljára használják ki

pompás látképét ismerem földünknek...

Csapong a képzelet: Neutra, aki most egyidőben épít *Pakisztánban agráregyetemet* és *Kenyában lakótelepeket*, régi bécsi éveiről beszél, amikor együtt volt naponta Schönberggel, a zeneszerzővel és Kokoschkával, a festővel. Így nemcsak Otto Wagnertől tanult az Akadémián, aki előadásaiban a szerkezet és forma egységét hangsúlyozta, hanem művésztársaitól is, s a neves osztrák pszichológiai iskola művelőitől. Így teljesedhetett ki most, félévszázad után, *Kaliforniában egy*

tudományos és művészeti központ a C. I. A. S.

melynek Neutra mellett tagja Huxley az író, Morandini, a pedagógus, de fizikusok, matematikusok, pszichológusok, képzőművészek is, köztük a magyar származású Arthur Erdélyi és Carl Sugar. A feladat: népszerűsíteni a kultúra és a technikai haladás eredményeit, olyan módon, hogy a nem-szakember is meg tudja érteni. (Amerikai TIT?)

Zsibong a Gellért-szálló hallja. A budapesti randevúra érkezett Neutra láthatóan jól érzi magát, elemében van: magyaráz, érvel, kissé színészkedik is, hiszen a bécsi kedvességet s kedélyeskedést Kalifornia napja sem tudta kiégetni belőle. S az újságíróban feltámad a kíváncsiság ördöge — talán magával ragadja az érdekes öreg építész életének annyi tanulsága, az építészet lényegének megértéséhez vezető annyiféle út egyikének, a Neutra által megvívottnak őszinte tisztelete... Felteszem tehát a kérdést, ami előadása alatt is kísértett:

Neutra Los Angeles-ben épített iskolája (1935). Az épület és hajlékony kiképzése olyan oktatási ideálnak felel meg, amelynél az oktató a tanulók partnerévé válik

1964 APR 12
1021

Múzeumok

A Nemzeti Galéria a Várban

Hőmérséklet-szabályozás, világítás

Az ablakon át: panoráma

Fel Budára!

Csoportosan és egyénenként mind nagyobb számban keresik fel külföldi látogatók a Nemzeti Galériát. A XIX. és XX. század történeti értékű magyar képzőművészeti alkotásainak bemutatásával, kutatásával és ismertetésével 1957 óta foglalkozik ez az önálló országos múzeum. Állandó, időszaki és vándorkiállításai, tudományos és ismeretterjesztő kiadványai, előadássorozatai révén munkája hamar ismertté vált és mind szélesebbkörű érdeklődésre tarthat számot.

A magyar képzőművészet története sok igen tehetséges alkotót tart számon, s vannak zseniális mestereink, akik bármilyen kritikai összehasonlítást is megállnak. Képzőművészetünkre ugyan általánosságban nem jellemző a kísérletezés frissessége, az újabb és újabb formálásmódokkal való első jelentkezés, annál inkább a kibontakozott erős művészi egyéniségek által fenntartott nemzeti sajátosságok folyamatossága.

Medgyánszky László művészetéhez például nem kapcsolható valamilyen nemzetközi jelentőségű formai újítás, mégis olyan erőteljes, egyéni, nemzeti jellegű, alapjában modern életművet hagyott maga után, hogy elfogultság nélkül legjobb külföldi kortársai mellé állíthatjuk. S ugyanezt elmondhatjuk Derkovits Gyula, Egry József, Nagy István és még számos más magyar festő, szobrász, grafikusművész munkásságáról. A hozzánk látogató külföldiek meglepetéssel látják képzőművészetünk színvonalát. Ha a magyar képzőművészet alkotásaiból többet és jobb kiállítási lehetőségek között tarthatunk a közönség elé, akkor képzőművészetünk méltóbb nemzetközi értékelést kaphat — nem szólva arról, hogy magunk is jobban megismerhetjük, érzékelhetjük gazdagságát.

A budavári palota újjáépítése még hosszú évekig tart. A Magyar Nemzeti Galériának e reprezentatív történelmi épületben történő elhelyezéséről azonban már most részletesen kidolgozott terveink vannak. Készen állanak a palota új funkcióinak megfelelő kivitelezési tervek, amelyek meg tudják határozni gyűjteményeink helyét, a többi helyiség rendeltetését, berendezési szükségleteit is. A tervekben már kidolgozott kérdés például a közönség áramlása, ennek megfelelően a látnivalók sorrendje a belső munkafolyamatok, szállítások ésszerű összekapcsolódása, a biztonsági, fűtési, hőmérsékletszabályozó berendezések, a restaurátori műtermek és egyéb műhelyek korszerű berendezése stb. Ugyancsak kidolgozták az előadások, nemzetközi konferenciák, hangversenyek rendezésére szükséges előfeltételeket.

Külön problémakör a kiállítások, illetve a bemutatandó műtárgyak megvilágítása. Nem múzeumnak épült műemlékről lévén szó, a világítás érdekében nem lehetett a palota külső átalakítására gondolni. A megvilágítást legnagyobb részben mesterséges fény szolgáltatja majd. E tekintetben korszerű megoldásokról a magyar muzeológia igen kevés tapasztalattal rendelkezik, általában nincs jól megoldva múzeumaink és kiállítótermeink világítása. Külföldön is sok vita, kísérletezés folyik e körül, nehéz összeegyeztetni a különféle igényeket, melyek részben a műtárgyak állapotának minél jobb megőrzése — a fény káros hatásainak csökkentése — részben a jó megvilágítás szükségessége miatt adódnak.

Kísérletek során megállapítást nyert, hogy azonos erősségű megvilágítás esetén a mesterséges fény vakító hatása a nap fényének egyharmada sincs. Hazánk éghajlata a jelenlegi építészeti megoldásokat figyelembe véve, nem is alkalmas a természetes fényre való berendezkedésre. Ehhez még azt is hozzátehetjük, hogy a múzeumok nyitvatartási idejét kívánatos minél inkább kiterjeszteni az esti órákra, hiszen a közönség legnagyobb része munka után látogathatja a múzeumokat. A megvilágításnak olyan megoldásai korszerűek, amelyek elrejtik a világítótestet, és közvetlen fényt semmilyen irányból sem vernek a látogató szemébe. A kiállítótermek mennyezetére irányított, s onnan részben szórt fényként visszaverő világítás általánosan használt, kellemes a szemnek. De kizárólagosan ilyen módon minden műtárgyat jól megvilágítani egy nagy múzeum valamennyi kiállításán rendkívül költséges volna. Ezért szokásosabb az egyes festmények, szobrok megvilágítása rejtett fényforrásokkal. A Magyar Nemzeti Galéria új otthonában valószínűleg kombinálható, lesz a többféle világítás. Néhány ponton a természetes fénybe is belép majd a látogató, hiszen a főváros panorámáját nem kívánjuk mindenütt kirekeszteni.

A tervek muzeológiai, szakmai része még sok előkészítést igényel. Egyetlen olyan kérdés például, mint a képkereteké, elvezet egyrészt a korhűség, másrészt az esztétikai, rendezési követelmények labirintusába.

Egy-egy emlékkiállításon kiderült, hogy mennyivel szuggesztívebb a gazdag válogatás képzőművészeink munkásságából, mint a szerényebb, néhány művel jelzett bemutatás. A várbeli lehetőségek a bemutatás mennyiségi intenzitását a jelenleginek a többszörösére növelhetik, mód nyílik majd a magyar grafika váltogatott ismertetésére és a szobrok is tágabb teret kapnak. Időben is tágíthatók a keretek: közelebb léphetünk a jelen képzőművészetéhez, s a múlt századot megelőző művészettörténeti anyagból is végre együtt, egy helyen láthatunk magyar mesterműveket.

A múlt században ugyan szinte a teljes újrakezdéstől indult el képzőművészetünk Ferenczy Istvánnal, Barabás Miklóssal, mégis történetileg magyar művészet például virágzó középkori művészetünk még akkor is, ha ismeretlen, vagy külföldről jött mesterek dolgoztak magyar megrendelőknek, közönségnek. A régi mesterek alkotásait úgy mutatjuk be, hogy a Galéria kiállításai e részükön összefüggenek majd a Budapesti Történeti Múzeum hasonló kiállításával.

Helyes egyébként az egész várkomplexumot egységnek tekinteni. A kiállítás, bemutatás, gazdagítás kérdéseiben nemcsak a múzeumi társintézményekkel kell a Nemzeti Galériának együtt dolgoznia, hanem az idegenforgalmi intézményekkel is, sőt még egyházival is, mint például a Mátyás templom plébániájával.

A budavári palota építési, helyreállítási munkálatainak nagyrésze elkészült, a belső helyreállítás, felszerelés, kialakítás a következő évek munkája. A megvalósulás csendben folyó munka után, a sokak részvételével végzett kollektív munka eredménye lesz. Így kerülhetnek majd a Kossuth Lajos téri ideiglenes otthonból a következő évtizedben a magyar képzőművészet alkotásai a legnagyobb megbecsülést jelképező helyen és környezetben, soha nem látott gazdagságban a nyilvánosság elé.

SOLYMÁR ISTVÁN

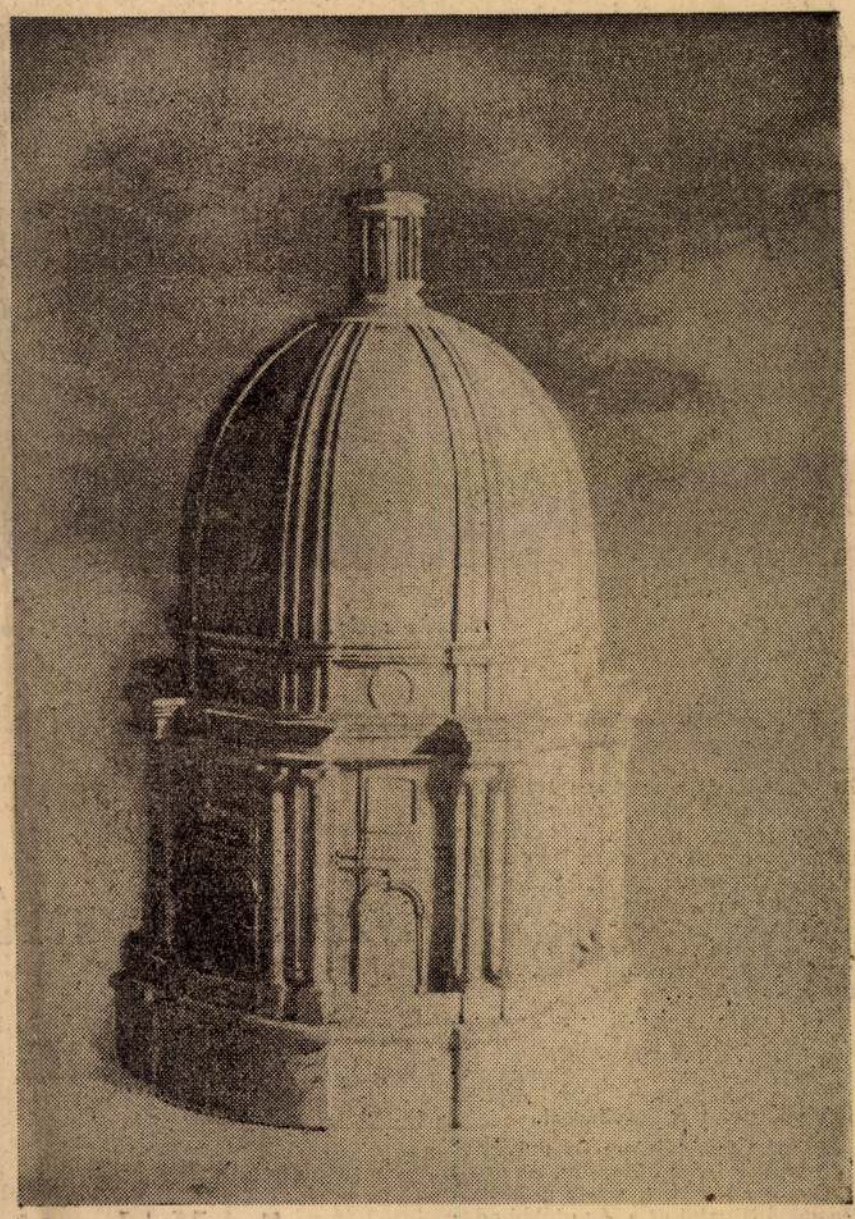

AZ ÚJ KUPOLA MAKETTJE
A természetes fénybe is belépnek

FÜST MILÁN

ILLÉS BÉLA

ILLYÉS GYULA

NÉMETH LÁSZLÓ

Francia nyelvű antológia készül Párizsban, spanyol nyelvű Argentínában, angol New York-ban

Irodalom, zene

Magyar művek a világban

Meglepetést okoztak a fiatalok

A könyvpiac szeszélyei

Esztendőről esztendőre egyre több magyar irodalmi antológia készül különböző nyelveken, Európában és a tengeren túl. Jónéhány magyar vers- és prózagyűjtemény jelenik meg a közeljövőben németül (az NDK-ban, a Német Szövetségi Köztársaságban, Svájcban); francia nyelvű antológia készül Párizsban, holland és flamand nyelvű Hollandiában és Belgiumban, spanyol nyelvű Argentínában, angol New Yorkban...

Az utóbbi években, következetes és szívós munka eredményeként, lehetőség mutatkozik a magyar irodalomnak mind több igazi értékét megismertetni a külvilággal.

A magyar irodalom és művészet két úton is indul külföldre. Az egyik a Corvina Kiadó, a másik a Szerzői Jogvédő Hivatal útja. Az utóbbi adatai szerint 1956 óta a külföldi kiadók Angliában 8, az Egyesült Államokban 3, Franciaországban 6, Olaszországban 5, a Német Szövetségi Köztársaságba 34, Ausztriában és Svájcban 6, Spanyolországban 7, Hollandiában és Belgiumban 7, a skandináv országokban 8, Portugáliában 3, Japánban 4 magyar irodalmi művet adtak ki. (Ezeken túl, 1961 óta a felsorolt országok szerződésekben 174 művet kötöttek le kiadásra, a művek egy-két éven belül jelennek meg. Ez majdnem a kétszerese az 1956 és 1964 között kiadott munkáknak.)

A Szerzői Jogvédő Hivatal vezetőinek tapasztalatai szerint a magyar irodalom iránti érdeklődés ma már nem azokból a kifejezetten politikai forrásokból ered, mint 1956—57-ben. A mostani érdeklődés részint annak az általános figyelemnek az eredménye, amellyel Nyugaton a szocialista országok felé fordulnak, részint pedig annak a ténynek a következménye, hogy kezdik felismerni a magyar irodalom értékeit.

Több nyugati kiadó, üzleti és politikai okokból, korábban bizonyos reményeket táplált, hogy a mai magyar fiatalok között olyan írókat talál, akik „beatnikek", az új hullámhoz tartoznak, vagy egzisztencialisták. Nehezen értették meg, hogy a mi fiataljaink nem „beatnikek", — hiszen a szocialista társadalom körülményei gyökeresen különböznek azoktól a feltételektől, amelyek között a polgári irodalom „dühös fiatal" nemzedéke létrejött. De miután rájöttek, hogy fiataljaink írásai nem olyanok, amilyeneknek elképzelték, vagy várták, akkor is tetszettek a közönségnek. Új hang szólalt meg könyveikben, eddig ismeretlen irodalom, az olvasók szívesen fogadták, s ez kétségtelenül mai irodalmunk vonzását, erejét mutatja. Természetesen van haladóbb, tájékozottabb olvasóközönség is; Pierre Seghers kiadója Franciaországban, az Editori Riuniti Olaszországban, vagy az Ediciones Horizonte Argentínában ehhez a közönséghez szól. (Vagy az angol Peter Owen és a milánói Nuova kiadó; mindkettő például sorozatban szándékozik kiadni Lengyel József műveit.) Néhány írónak van állandó külföldi kiadója; a többi között Illyés Gyulának, Németh Lászlónak, Szabó Magdának, Illés Bélának. S vannak szeszélyei is a könyvpiacnak, — a Feleségem története például, Füst Milán könyve, amely Európában nagy sikert aratott, s van már francia, német, lengyel, holland, jugoszláv kiadása, Angliában, úgy látszik, nem jelenik meg, az egyik kiadó azt írta róla, hogy „kontinentális ízlésre szabott".

Érdemes megemlíteni a rádió- és televízió-játékok külföldi terjedésének örvendetes sebességét: míg 1961-ben és 62-ben hat-nyolc rádió- és tv-játékra kötöttek szerződést, tavaly ez a szám már 27-re emelkedett és további növekedést mutat.

A magyar irodalom külföldi terjesztésének jelenleg egyik legnagyobb problémája a fordítás. Kevés a jó fordító, — s akik vannak, nyakig ülnek a munkában. De a legnagyobb baj az, hogy évek óta alig történt valami a fordító-utánpótlás nevelése érdekében. (Most pedig, amint legutóbb értesültünk róla, a nyári debreceni lektor-tanfolyam is megszűnik. Vajon lesz-e másik helyette?) Nagyon kevés az olyan műfordító, aki a magyar irodalmi alkotásokat megfelelő művészi színvonalon tudná tolmácsolni. Több ösztöndíjat kellene talán adni, hogy a külföldön élő magyar anyanyelvű fordítók jobban lépést tarthassanak az élő nyelv fejlődésével, — s lehetővé tenni esetleg a Magyarországon dolgozó fordítóknak, hogy hosszabb külföldi tartózkodás révén ismerhessék meg alaposabban azokat a nyelveket, amelyekre fordítanak.

A Szerzői Jogvédő Hivatal kiadásában megjelenő bulletinek, amelyek minden irodalmi műről németül, angolul és franciául számolnak be, több mint ezerkétszáz kiadóhoz jutnak már el, és évről évre nagyobb eredményeket hoznak. (1963-ban 68 élő magyar író művét ismertették idegen nyelveken; a művek egyharmadát nemzetközi szerződések kiadásra már lekötötték. Ez nagyon szép eredmény.)

Az elmúlt években — különösen 1957—58 óta — jelentős fejlődés tapasztalható a magyar irodalom külföldi megismertetésében. Az eredmények feljogosítanak arra, hogy higgyük: a külföldi olvasók a jövőben az eddiginél jobb képet kaphatnak a mai magyar irodalomról.

Ehhez a reményünkhöz most már zenei remények is társulnak. Az erőteljesebb külföldi propagandatevékenység az elmúlt időszakban indult meg; most adják ki Szabolcsi Bence professzor bevezetőjével az első — az irodalmihoz hasonló jellegű — zenei bulletint ugyancsak három nyelven, az új magyar zene megfelelő propagálása érdekében. (Szabolcsi professzor beszélgetésünk során megjegyezte: úgy véli, Liszt, Bartók s néhány más magyar zeneművész munkássága óta most van lehetőség arra, hogy a mai magyar zene is megkeresse és megtalálja helyét a világban.) Rendszeresen juttatnak el a külföldi zenekarokhoz, karmesterekhez, zenei kiadókhoz kottákat, hangszalagokat, hanglemezeket.

Mutatkozik eredmény; külföldi zenekarok Bartók és Kodály művei mellett előadják már Kadosa, Petrovics, Szervánszky, Kurtág s más mai magyar zeneszerzők alkotásait. Néhány zeneszerző könnyűzenei művére nemzetközi szerződést kötöttek. (Balassa, Bágya, Behár, Gyulai-Gaál és mások.)

De hadd tegyünk ezzel kapcsolatban egy kiruccanást. Meg kell hallgatni, mondjuk, egy-két héten át azokat a magyar slágereket, táncdalokat, amelyeket a Magyar Rádió sugároz. Lehetséges-e elképzelni ennek alapján sok olyan külföldi kiadót, aki azokat megveszi? Tisztelet — természetesen — a színvonalas, jobb műveknek; fájdalom, ilyen egyelőre kevés akad. Mondják, ösztönzik a szövegírókat és dalszerzőket, hogy igényesebb műveket alkossanak. Bár sikerülne. (Az igazság kedvért azonban tegyük hozzá: talán nem is csak a dalszerzőkön múlik ez a — reméljük csak átmeneti — nívócsökkenés.

Feltehetőleg objektív okai is vannak. Lehet ilyen ok, hogy a rádió és a televízió tánczenei anyaga, egyes adatok szerint, körülbelül 60—70 százalékában külföldi művekből áll? Elképzelhető. Mindenesetre érdemes elgondolkozni azon, hogy 1945 és 1950 között népszerű, nagysikerű magyar könnyűzenei művek szinte tömegével születtek — ma pedig alig.)

Nemsokára megszervezik a mai magyar zene archívumát, ahol megtalálható lesz a mai magyar zeneművészet minden fontos alkotása részben kottaanyag, részben hanglemez és hangszalag formájában. Így megteremtődik az a lehetőség, hogy a magyar zenét az itt járó külföldi művészekkel megismertessük, s az archívum elősegíti a külföldön folytatott propagandatevékenységet is. Ez annál könnyebb lesz, minél több külföldi zenei kiadóval teremtenek kapcsolatot. Jelenleg 21 ország kiadóival áll fenn nemzetközi kapcsolat: az európai országokon kívül az Egyesült Államok, Japán és a Fülöp-szigetek kiadóvállalataival.

A Szerzői Jogvédő Hivatalnak a zenei kapcsolatok kiszélesítése terén — a természetes arányokat figyelembe véve — talán még sürgősebb teendői vannak, mint az irodalmi művek exportjában, hiszen a mai magyar zeneművészet alkotásait csak kevés országban ismerik.

„Hírünk a világban" — ahogy mondani szokták, kétségkívül gyarapodott az utóbbi esztendőben. S örvendetes, hogy a külföld érdeklődése, — eltekintve azoktól a köröktől, amelyek saját kommunistaellenes babonáikat és rágalmaikat szeretnék igazolva látni — elsősorban valódi értékeink felé fordul, klasszikusaink és mai alkotóink felé.

Az érdeklődést és az eredményeket azonban fokozni lehet és kell. Elsősorban jobb propagandatevékenységgel. Mert ne felejtsük el, hogy tájékoztatókat és bulletineket egy-egy nagy kiadó naponta százával kap. Továbbá átgondoltabb tervezéssel, amely nagyobb befolyást igyekszik gyakorolni a nyugati kiadók választására és a magyar kultúra reprezentálására legalkalmasabb művek külföldi megismertetésére törekszik. És amint már mondtuk: a fordítás problémáiról sem szabad megfeledkezni. Mindenek fölött persze a korszerű, érdekes új magyar művek megszületése a legfontosabb.

TAMÁS ISTVÁN

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

ESTI BUDAPEST
Világosság

1952 JUL 4.

Mednyánszky László.

2176

A budapesti múzeumok kiállításai:

Orsz. Természettudományi Múzeum (Múzeum-krt. 14—16.) Fejlődéstörténeti kiállítás. Afrika élővilága. Ásványok általános tulajdonságai. Nyitva: hétfő kivételével mindennap 10—18 óráig.

Orsz Történeti Múzeum (Múzeum-krt. 14—16.) A magyar föld népeinek őstörténete. A magyar nép története a honfoglalástól 1848-ig. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 10—18 óráig.

Orsz. Szépművészeti Múzeum (Hősök tere.) Régi Képtár, Modern külföldi képtár, Régi szoborgyüjtemény, Egyiptomi kiállítás, Régi magyar gyüjtemény, Görög és római művészet. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 10—18, vasárnap 9—14 óráig.

Orsz. Néprajzi Múzeum. (Könyves Kálmán-krt. 40.) Tiszaigar, egy agrárproletárfalu élete. Bíró Lajos emlékkiállítás. A Csendes oceán szigetvilága. Magyar népi fazekasság. Pásztorművészet. Festett parasztbútor. Szovjet Örményország. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 10—18, vasárnap 9—15 óráig.

Orsz. Iparművészeti Múzeum. (Üllői-út 33—37.) Kerámiaművesség története. Nyitva: kedd, 12—20, csütörtök 10—18, szombat 10—18, Textiltechnikák. Nyitva: szerda 10—18, péntek 12—20, Művészi bőrmunkák Európában. Nyitva: Ez a kiállítás a fent meghatározott napokon, időpontban látható. Mindhárom kiállítás vasárnap 9—14 óráig látogatható.

Keletázsiai Művészeti Múzeum. (Sztálin-út 103.) India kiállítás. Július 1—15-ig zárva.

Budapesti Történeti Múzeum Régészeti Osztálya. (Egyetem-u. 6. sz.) Budapest őstörténete. Nyitva: kedd kivételével minden nap 11—19, vasárnap 10—14 óráig.

Budapesti Történeti Múzeum Ujkori Osztálya. (Kiscelli-út 108.) Budapest, 1686—1848-ig. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 12—17 óráig, vasárnap 9—14 óráig.

Aquincumi Múzeum. (Szentendrei út 193.) Állandó kiállítás. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 9—16, vasárnap 11—18 óráig.

Petőfi és József Attila Múzeum. (Bajza-utca 38.) Állandó kiállítás. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 16—20, vasárnap 9—14 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum. (Városliget, Vajdahunyad vár.) Vadgazdálkodási kiállítás. Hal- és nádgazdaság. Erdőgazdaság. Nyitva: kedd, csütörtök 9—17, szombat és vasárnap 9—14 óráig.

Földalatti Múzeum (Március 15. tér.) Római régészeti kiállítás. Nyitva: vasárnap 10—14 óráig.

Hadtörténelmi Múzeum. (Tóth Árpád-sétány 40.) Állandó kiállítás. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 8—16, vasárnap 9—16 óráig.

Fővárosi Képtár. (Egyetem-u. 6. sz.) Magyar festészet a XX. században. Mednyánszky László emlékkiállítás. Nyitva: hétfő kivételével minden nap 11—18, vasárnap 9—14 óráig.

Bajor Gizi Múzeum. (Stromfeld Aurél-u. 16. sz.) Állandó kiállítás. Nyitva: kedd, csütörtök, szombat 15—19, vasárnap 10—14 óráig.

Nagytétényi Kastélymúzeum. (XXII., Csókási Pál-u. 9. sz.) Magyar kerámiaműhelyek. Magyar bútorok a XVIII—XIX. században. Nyitva: hétfő kivételével minden nap délután 15—19 óráig.

ESTI BUDAPEST
a MDP Budapesti Pártbizottsága és a Fővárosi Tanács lapja
Főszerkesztő: Bíró László
Felelős szerkesztő: Gál György
Lapkiadó tulajdonos:
Budapesti Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Kürti Lászlóné

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3. Tel.: 343—104, 343—105, 343—107, 343—108. Terjeszti a Posta Központi Hirlap Iroda ÜV., Budapest, V., József nádor-tér 1. Telefon: 180—850. Arusitási osztály telefon: 382—325. Expedíció telefon: 330—552. SZIKRA Lapnyomda. Felelős nyomdavezető: Kulcsár Mihály.

5.00: Falurádió.
11.30: Női szemm
11.50: Thomas: Mi
Hanglemez.
12.30: Magyar s
13.00: A Munkaer
együttesene
13.26: Rózsavölgyi
magyar. Ha
14.15: A Studió-ze
15.30: Vidám turi
15.50: „Nyaralás
16.20: Hajóbérés
Wedding n
mazta Mán
17.15: Dicsőség n
17.45: Termelési
18.00: Mégis mi
vasza! Szűc
összeállítás.
19.00: Egy falu — egy nóta
20.00: Hangos Ujság.
20.40: A begyűjtési verseny hirei.
20.45: Peng a kasza . . Nagy Vilma
irodalmi összeállitása.
21.25: Épül az ország. Hangl
22.15: A magyar rádió tánczenekara
játszik.

Petőfi rádió

6.00: Nyári hajnalon. Magyar művészek szovjet filmdalokat énekelnek.
6.35: Indulók. Hangl.
6.45: Jó reggelt, gyerekek!
7.00: Részletek két magyar daljátékból.
7.35: Megérett a búzakalász. Hangl.
8.30: Operarészletek. Hangl.
9.20: Olimpiai hiradó.
9.40: Daltanulás.
10.10: Csehszlovák tapasztalatok felhasználása a gépipari minőségi ellenőrzés munkájában.
10.25: Romantikus zongoramuzsika.
10.40: Zenekari művek. Hangl.
15.00: Harcolunk Franciaországért! Hanglemezek.
15.15: A magyar rádió szórakoztató zenekara játszik.
16.00: „Eltünt a múlt, a Nap felé megyünk . . ."
16.30: Zenekari hangverseny Bach és Mozart müveiből. Hangl.
17.40: Fanica Luca román népművész furulyázik. Hangl.
18.40: Szív küldi szívnek szívesen.
19.00: A burzsoá orvostudomány elfajulása.
19.15: Sporineqyedóra.
19.30: A MÁV szimfónikus zenekara játszik.
22.00: Magyar művészek hangversenye

MOSZKVA I.: 16
Zenei rádióalmanach.
18.00: Orosz dalok. — 18
Esztrádhangv. — 20
Repülők hangversenye.
22.05: Tánczene. — 23
Csajkovszkij: A hatt
tava. — 23.30: Arensz
II. vonósnégyes. — 24
Könnyü zene. — 0
Népdalok és táncok.

MOSZKVA II. 16.
Orosz dalok. — 18.
Hgvközv. — 19.20:
művészek hgve. — 20.
Ukrán népdalok. — 20.
Tánczene. — 21.30: Gli
kirai albuma. — 22.
Orosz zeneművek külf
művészek előadásában.
22.30: Népzene.

HÉTFŐ, JUL. 7.

MOSZKVA I.: 17.
Dalok, táncok. — 18.
Mezőgazdasági dolgo
hangversenye. — 22.

Mednyánszky László Jertő"
Szolnok Megyei Néplap 1956 szept. 28.-
Zoldal:

MDK

Mednyánszky László

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

Mednyánszky László báró

A szolnoki müvésztelep.P.H. 1928 évi nagy naptára.
76.l.

MDK

Mednyánszky László báró

A szolnoki müvésztelep.P.H. 1928 évi nagy naptára.
75.l.

báró Mednyánszky László, festőm. MDK

a Tamás Gáléria, melyet Tamás Henri
alatt Akadémia-utcai helyiségében, eddig már
ötven kiállítását rendezett. 1927 okt.-ben rendezte
első kiállítását, melyen fenti művész művei is sze-
repeltek. Azóta a legmodernebb törekvésü festök és
szobrászok müveiből állitott ki.

E.G. II. 521.l.

2/.

báró Mednyánszky László festőm.

776.	Füzfák.	J.l.j.	Ceruza.
777.	Tanulmány.	J.l.j.	Ceruza.
778.	Fjord.	J.l.j.	Olf.
		Illusztrálva a XII.táblán.	
779.	Fedezékben.	J.l.j.	Olf.

Árverési Közlöny.1929.ápr 3.rk.sz. 33.l.

1/. MDK

báró Mednyánszky László, festőm.
1852- 1919

772. Tájkép. J.l.j. Pasztell.
774. Tanulmányfej. J.l.j. ceruza.
775. Utcarészlet. Ceruzarajz, utólag
szinezve. J.l.j.

[illegible].1929.ápr. 3.rr.sz. 33.l.

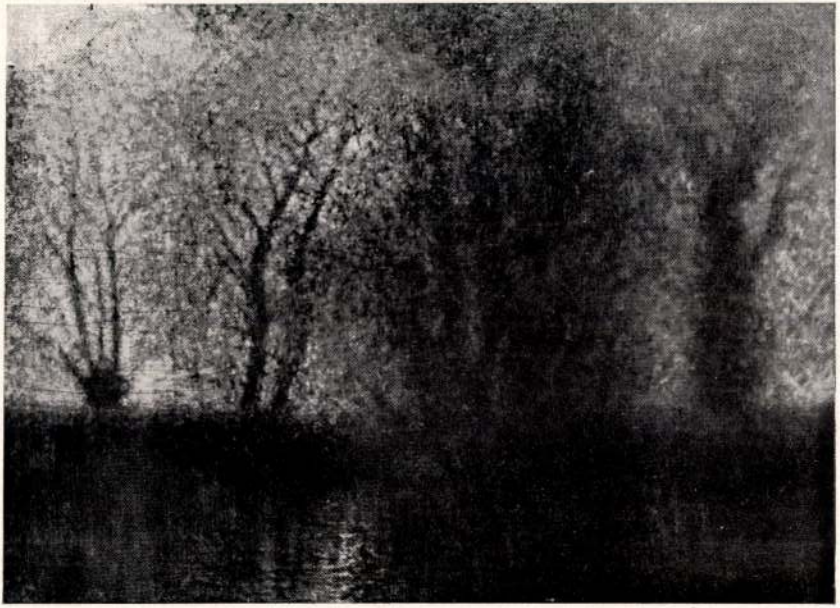

700. *Báró Mednyánszky László:* Erdőrészlet.

295. *Daffinger Moritz Michael:* Női képmás.

Medvyánszky László

Ernst Múz. kiáll. 47 n

Magyar remekművek.
1921. maj

Erdőben
Téli táj. Dr. D. J. tulajd

realizmus és a valósat annál tovább alakjukban jelentkeznek. Természeténél fogva az idealizálás felé hajlik és azért pl. utcagyerekei is ildomosak, kimosdottak Velazquez népi alakjaihoz képest. Nem járt külföldön, úgyszólván állandóan Sevillában élt és ha fiatal korában Madridban meg is ismerkedett Tiziano és Van Dyck, valamint Velazquez műveivel, utóbb külső benyomásoktól távol, művészetét egy csapáson fejlesztve élte le életét. Amit előtte Ribera, Zurbaran és Cano a valóság sokszor szinte megdöbbentő, realisztikus erejével tolmácsolt, azt a földöntúliság idealizmusába vonva, gyakran ellágyítva, a szentimentalitás általánosabban érthető nyelvén adta elő, aminthogy a szentek mártiriumai is távol estek tőle. Nagyobb elbeszélő képei nélkülözik az architektonikus elrendezés szigorúságát és már a korra jellemző genreszerű részletekkel terhelten folynak szélességbe széjjel. Mint a színek és világításnak mestere, a fény és árnyékok erős ellentététől, a kissé egyhangú színezéstől, a könnyed, légiesen egybefolyó, világító árnyékokhoz, finom világos színharmóniákhoz a „stile vaporoso"-hoz megy át, mely a könnyed kezelés folytán nem egyszer felületességbe csap. Előadása általában simább, elfolyóbb, lágyabb, és nem oly erőteljesen széles, mint Velazquezé. A XIX. század első felében neve még a Raffaelé mellett ragyogott és innen van az, hogy a Szépm. Múzeum spanyol gyüjteménye, mely alapjában Esterházy hercegnek a század első három évtizedében eszközölt gyüjtésére vezethető vissza, egész sor M.-t, de egyetlen Velazquezt sem mutathatott fel. Rendkívüli termékenysége — mintegy 500 munkája ismeretes — csak természetes, hogy olykor felületesebb munkára is csábította. Műveinek jórésze ma is Spanyolországban van, a Pradóban 40, a sevillai múzeumban 24,

M.D.K.

Medugánszky László

festő

Н.Б.К.

Medgyánszky László

Kiállít

P.N. 1936. V. 31

TAMÁS GALÉRIA

MODERN KIÁLLITÁSOK
MODERN IPARMŰVÉSZET
MODERN KERETEZÉS

BUDAPEST, V.
AKADÉMIA U. 8.
TELEFONSZÁM: 25-4-23.

LEVELEZŐ-LAP

Nagyságos

KIRÁLY KÁLMÁN
urnak,

BUDAPEST.
Andrássy-ut 75.

Mednyánszky László

Igen tisztelt Uram!

A Tamás Galéria a Juniusi Hetek alkalmával "M a g y a r T á j a k" cimmel kiállitást rendez, melyre igen tisztelt Uramat tisztelettel meghivjuk. A kiállitáson, mely f. hó 31.-én, vasárnap d.e. 10 órakor nyilik meg, Mednyánszky, Csók, Koszta, Rudnay, Iványi, Vaszary, Kernstok és Szőnyi muzeális értékü alkotásai kerülnek bemutatásra.

Fogadja nagyrabecsülésünk őszinte kifejezését és vagyunk

kiváló tisztelettel

Budapest, 1936. máj. 28.

TAMÁS GALÉRIA

Mednyánszky László festő M.D.K.

Alkotása bajai magángyűjteményben

Ködös táj,
Elesett katonák,
Kocsihuzó

Szabó Julia: XX. századi művek bajai magángyüjteméi
ben

Művészet 1965. febr.

Mednyánszky László festő M.D.K.

Müve bemutatva Helsinkiben

Magyar festészet Helsinkiben

Hétfői Hirek 1965. márc 15.

M.D.K

Mednyánszky László
festő

Az első világháborút megörökítő
művei drámai erejűek.

D. Fehér Ilmzsa: Sohra többé fasimust
Művészet, 1966. április – 7 lap.

Rednyánszky László

Müvei aukciós kiállításon

M. 1930. XI. 30.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a t

Nedvánszky László

Kiállít

NÜ. 1931. X. 9.

Mednyánszky László

Kallit

Est 1931. X. 4.

Mednyánszky László:

A szolnoki Művésztelep kiállításon szerepelt a Ernst-múzeumban:

Esti Budapest, 1952, Jún. 5.

MDK.

Mednyánszky László

Lövészárok két halott katonával c. müvéről

Magyar Nemzet 1965 juli.14.lap -

19

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)
TANYA

Koppfövkept

Mednyánszky László

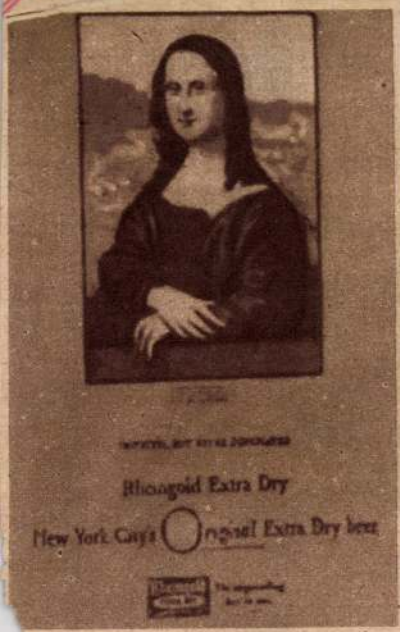

MONA LISA A SÖRREKLÁMON

Leonardo da Vinci, a reneszánsz egyik legcsodálatosabb művésze és tudósa születésének ötszázadik évfordulóján a világ demokratikus sajtójában százszámra találkozunk a mester remekműve, a Mona Lisa reprodukciójával. A megemlékezésből, úgy látszik, a monopoltőkés amerikai sajtó sem akart kimaradni, mert a New York Journal and American legújabb számából is ránkmosolyog Mona Lisa. Az aláírás azonban nem Leonardo érdemeit méltatja, hanem a Rheingold-cég sörspecialitására hívja fel az olvasók figyelmét.

Hogy kerül a Mona Lisa és a sörmárka egy kalap alá? Az összefüggés a Rheingold-cég szemében napnál is világosabb: »Leonardo da Vinci műve sokmillió embert hódított meg, akárcsak a Rheingold-féle extra-sör.« Egy pohár sör és Leonardo legnagyobb remekműve — az amerikai »kultúra terjesztőinek szemében egyenlő »művészi« értéket képvisel.

A százéves Mednyánszky László

Száz esztendővel ezelőtt, 1852. április 20-án született Mednyánszky László. A századforduló magyar képzőművészetében egyedülálló színt képviselt nagyszerű realista művészete. A természeti és társadalmi valóság tükrét tartotta közönsége elé, amely akkor még jórészt azokból állt, akik mindent inkább kerestek a művészetben, mint a realizmust és az igazságot. Mednyánszky magas művészi fokon ábrázolt tájakat, tárgyakat és embereket, eleven élményeit, az élettel való szoros kapcsolatát fejezte ki vásznain, kerülte kora sok művészének mesterkéltségét. A szép magyar vidékek és a kapitalista társadalom elesett, szegény embereinek megrázóan őszinte festője volt. A nincstelenek és kisemmizettek, a hajléktalanok és a szenvedők között töltötte életét és művészete éppen azáltal magasodott ez uralkodó rend elleni vádirattá, hogy a nyomorultakat a maguk meztelen valóságában ábrázolta, ezzel mintegy érzékeltetve azt is: melyek az emberi nyomorúság okai s gyökerei. Az úri világ ezért megbélyegezte, őrültnek, különcnek kiáltotta ki. A népi Magyarország annál nagyobb szeretettel őrzi emlékét, a magáénak, a szocialista realista festőművészet előfutárának tartja Mednyánszky Lászlót.

Hajléktalan (Mednyánszky László festménye).

$11\frac{1}{á}$

(Dallos György, Szódliget, rejtvénye.)

Mennyi negyven hétnek a fele — kérdezi Ágoston Márta Pécsről.

Hány éves lenne Lenin április 22-én, ha élne?

DALOLJ VELÜNK!

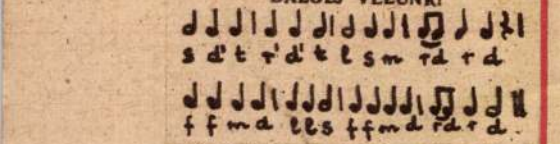

Mi a szövege annak a kis dalnak, amelyet most szolmizációs jelekkel leírtunk?

A most közölt fejtörők megfejtését április 30-ig küldjétek be a Béke és Szabadság gyermekrovata címére (Budapest, VII., Lenin-körút 9—11). Minden helyes megfejtés után megfelelő pont jár. Értékes könyvjutalmat azok kapnak, akiknek legtöbb a pontjuk. Aki tehát szorgalmas és mindig pontosan beküldi megfejtéseit, előbb-utóbb jutalmat kap.

(Amerikából importált új »sport« Bécsben. Üres tojáshéjat kell a billiárdasztalon az ellenfél kapujába fújni. Bolond lyukból bolond szél fúj...)

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

BÉKE ÉS SZABADSÁG
1952 APR. 22

Április 23-án, 1616-ban, a világirodalom két óriása hunyt el egy és ugyanazon a napon, Cervantes és Shakespeare. (Az utóbbi ugyancsak április 23-án született 1564-ben).

VÍZSZINTES:

1. Cervantes világhírű regényének, a Don Quijote-nak klasszikus alakja, Sancho Pansa mondja (Folyt. a 23. sz.) 14. A felsőfok ragja — más rendben. 15. A repülés közhasználatú idegen kifejezése. 16. Alak, test. 17. Tartó. 18. Mult századból származik. 19. Az égbolt legalsó pontja. 22. A nem kezünkben lévő, magunkhoz szorított tárgy ide kerül. **23. A vízsz. 1. folyt.** 24. N. C. 26. Mikszáth Kálmán. 27. Azonos mássalhangzók. 28. Lám! 29. Aszlányi Károly. 30. Fiúnév. 32. Északi férfinév. 33. Kis Albert. 35. A Sándor Mátyás írója. 36. Férfinév. 37. A 13 vértanú városa. 38. FPR. 40. Szatirikus írónk volt (Porzó). 41. Germanium vegyjele. 42. Egyforma magánhangzók. 44. Zene abbahagyását kérő szó. 45. T. S. 46. A 27. bármelyike kimondva. 53. Más helyen. 55. Arany János trilógiája. 56. Tudását adja át. 58. Jég — Németországban. 59. Néhány darab hanglemezjátszó kelléke. 61. Ikerszavas beszélgetés egyik fele. 63. Épület fontos része.

FÜGGŐLEGES:

1. Juttass kimondva. 2. Darócdolmány. 3. Egy anya beszél . . .« c. gyönyörű békeszózat cseh írója. 4. Könyvbe jegyez. 5. Félig erre. 6. Gömbölyített írásfajta neve. 7. Üzletembereket fűz. 8. A 3. utóneve. 9. Nedű belseje. 10. Vidámság. 11. Híres olasz hegedűkészítő. 12. Megbízatást teljesít. 13. Odébbhelyez. **14. A legismertebb Shakespeare-idézet.** 20. Üveggyár, bányavidék helye. 21. Dunántúli község. 25. Én ezt adom, te azt adod. **26. Shakespeare, az avoni földbérlő ingyeniskolába járó gyermeke, üldözött vadorzó, alkalmi munkás, lenézett komédiás írta ezt a pompás vígjátékot.** 29. A szabad térrel való összeköttetés lakásunkban. 31. Trombitahang. 34. Függ. 38. Kellemetlen érzést kiváltó. 39. Hirtelen megijed. 43. Ügyetlenül. 45. Csavarva erősít össze szálakat. 47. Nősténydisznó. 48. Leánynév. 49. Barbusse regényének címe: »A« lelkesedés másképpen. 50. Szópárharc. 51. Kukoricát tároló léces építmény. 52. Kávéház — idegen neve. 54. EiL. 57. A hét vezér közül az ötödik. 60. Kétszeresen bányahely. 62. Elő vös Károly.

Beküldendő a vastagabb betűkke nyomtatott sorok megfejtése, legkésőbb május 2-ig.

Megfejtések — Nyertesek (15. sz.) Leonardo da Vinci: A gyakorlatnak mindenkor a jó elméleten kell alapulnia. — Madarak repülése. — Az anghiari csata. — Anatómia. — Óriás nagy. — Mona Lisa. — Geometria.

Könyvjutalomban részesültek:

Szilvási Sándor tékesi, Göblyös Simon szekszárdi, Molnár Lajos dabronyi, Török Leventéné debreceni, ifj. Balogh Szabó Sándor szentesi, Korlik Júlia tokodi, Galambos Kálmán dunaalmási, Ráth Ottó szombathelyi, Szőnyi Pál diósdi és Venczel Mária budapesti lakosok.

BÉKE ÉS SZABADSÁG

Az Országos Béketanács lapja.
Főszerkesztő: BOLDIZSÁR IVÁN

Megjelenik minden héten. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Lenin-körút 9—11. Telefon: 221-285. — Kiadásért felelős a Lapkiadó V. igazgatója. — Előfizetés: Posta Központi Hírlap Irodája, V., József nádor-tér 1. Telefon: 180-850. — Előfizetési díj egy hóra 5 forint, negyedévre 15 forint.

2-523543 Athenaeum mélynyomása. (F. v. Soproni Béla)

a kormány és a gazdasági csoportok, az ezredéves nagy állatkiállítások s egyéb időszaki tárlatok rendezésére a földmívelésügyi miniszter külön irodát szervezett, mely a kiállítási igazgatóságtól függetlenül működik. Ennek az irodának az élén most a mezőgazdasági és erdészeti kiállítás igazgatója, a földmívelési miniszterium elnöki osztályának vezetője, Krisztinkovich Ede osztálytanácsos áll. *Krisztinkovich* 1859-ben született Kaposvárott. Jogot végzett s már pályája kezdetén szépirodalmi és publiczistikai dolgozatokat irogatott a lapoknak. Jelent meg egy regénye is, «A bűn», melyet Barang álnév alatt adott ki. Előbb a m. kir. semmitőszéknél volt tb. jegyző; a semmitőszék megszüntével pedig az akkori közmunka- és közlekedésügyi miniszterium szolgálatába lépett. 1886-ban igazgatóvá nevezték ki a Rába-szabályozásához, mely nagy kulturális mű törvényjavaslatát ő tervezte. A győrvárosi védművek állami építkezésének befejeztével 1888-ban megint a közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumba tért vissza, honnan a földmívelésügyi miniszterium szervezése alkalmával 1889-ben a vízügyi szakosztálylyal együtt ebbe a miniszteriumba tétetett át. Itt indította meg a «Vízügyi és Hajózási Közlöny» czímű szaklapot, mely most már 6-ik évfolyamát éli. 1893-ban a földmüvelésügyi miniszterium elnöki osztályának vezetése bizatott rá. Az elnöki osztály vezetésével járó bokros teendők mellett is volt ideje külföldi tanulmányutakra, részt venni fontosabb közgazdasági kérdések tárgyalásánál Bécsben az osztrák-magyar vámkonferenczián, s megállapitani és szerkeszteni a földmívelésügyi miniszter népirodalmi vállalatát, a négy nyelven megjelenő gazdasági heti lapot. Krisztinkovich szerkesztette a földmívelésügyi miniszterium 1893. évi működéséről szóló vaskos jelentést is; ezeken kivül majd minden nevezetesebb közgazdasági munkálatnál fölhasználták a közreműködését. Legutóbb pedig, mikor kiállítási igazgatóra lett szükség, ismét ő felé fordult az intéző körök figyelme, ő rá bizták az ezredévi kiállítás azon részének rendezését, mely az országnak, mint földmívelő államnak, fejlődéséről és előhaladásáról lesz hivatva számot adni.

Marton Ödön dr. miniszteri fogalmazó, a földmivelésügyi miniszterium kiállítási irodájának fias odaadással működtek közre kiállításunk rendezésében, kiknek nevezetes részük van a nagy munka sikerében, s a kik szintén méltók a legnagyobb elismerésre.

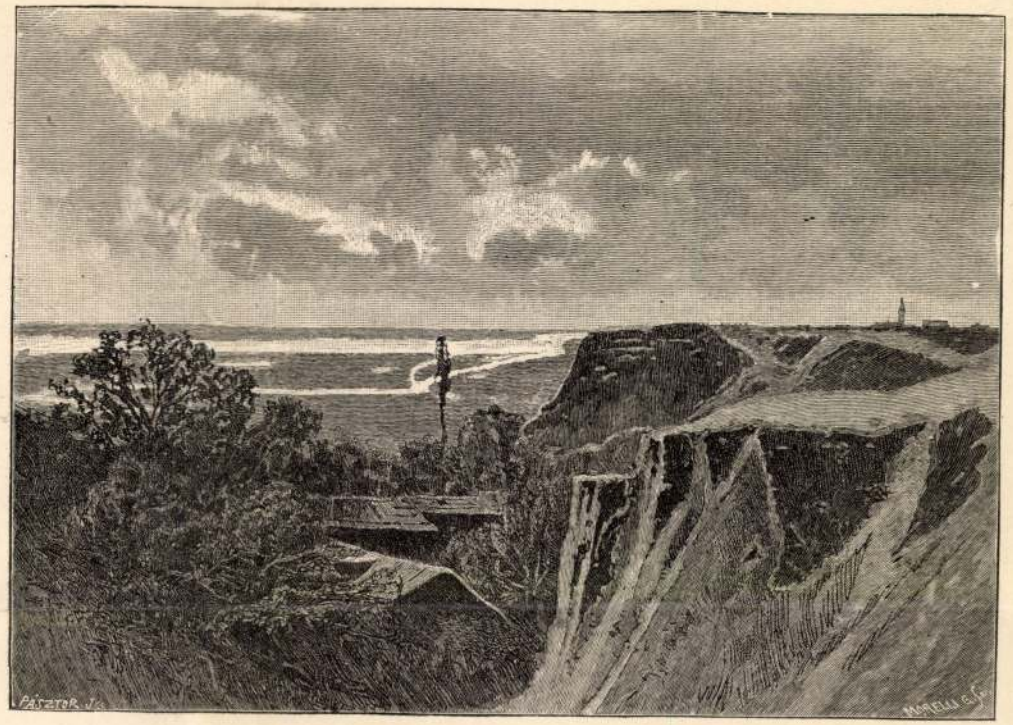

ALPÁR. Báró Mednyánszky László rajza.

KÖLTŐI HANGOK EZER ÉVES MULTUNKRÓL.

Árpád emeltetése.

Nézz Árpádra, magyar, ki hazát állíta nemednek;
Nézd, s tiszteld képét Álmos fejedelmi fiának.
Őt magas Ung mezején vérontó férfiak, és bölcs
Hadvezetők szabadon választván harczos urokká,
Bátor örömriadás közepett paizsokra emelték.
Mint kel erős viharok tetején a sziklai nagy sas:
Úgy kele a fejedelmi fiú országos erőben,
Párducza lebbenvén és kardja az égre ragyogván.
S a mint lelkében végig pillanta temérdek
Hunnia térségén, láng lett egyszerre szeméből.
És rettentőbben rezegett buzogánya kezében. —
Úgy lőn, mint érzé. Tisza boldog partjait, és a
Nagy Duna mellékét ellepték gyenge fiakkal

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁS FALUJÁNAK TEMPLOMA.

A tetétleni halmon.

Még áll a domb s én állok a felett,
Játszik velem bűbájos képzelet.

Csekély a domb, alig emelkedő,
Ormán csak fű, nem a bércz fenyve nő.

Csak, mintha pajzán szélfiak szeszélye
Egykor magát mulatta volna véle,

Midőn a porba' játszván, mint szokott,
Fövényből a pusztán csibét rakott.

Vagy, mintha ember hányta volna nem rég...
Ki gondolná, hogy százados nagy emlék!

Hogy épen e halmon verette sátrát
Honunk szerzője, diadalmas Árpád!

Innen tekinte szét uralkodó
Szemekkel a vitéz honalkotó.

Le a Tiszáig, melyen túl ama
Berek sötétül, a táj karama,

Mint gyönge pacsirta, mely ég felé szárnyal,
Üdvözli a tavaszt csicsergő dalával:
Vegyitsd te is hangod' a nagy örömzajba,
Azt a hangot az ég onnan is kihallja.

Örvendj, hogy mikoron már szellemed ébred,
Nemzeted e dicső ünnepét megérted
S szíved hont szeretni mindig lángolóbban,
A második ezred küszöbénél lobban. —

Ezer éve hogy itt felütötte sátrát,
Győző seregével fejedelmi Árpád,
Nagy lelke vezérlé a hős hadi rendet
S szilárd alapon itt uj hazát teremtett.

Szelleme most köztünk álmélkodva jár itt,
Nézi alkotását s késő unokáit;
Elborítja olykor mély bánat borúja,
Büszkeség, önérzet deríti fel újra.

Nézd vele a nemzet ezer éves multját:
Pusztítva felette hány vihar vonult át
S hogy ura maradjon drága örökének,
Vérével a földet hányszor öntözé meg.

Török, tatár, német gonoszul rá esvén,
Öldöklő sebeket hányszor ütött testén
S mint a kit a végzet zord vaksággal megvert,
Önön maga ellen hányszor emelt fegyvert.

De saját Istene őrködött felette,
Sorsa örvényéből mindig csak kivette;
Ősi erő, jellem, csudát mívelt nála
S vész hullámai közt, mint kőszirt, megálla.

Égő honszeretet, mikor egyet értett,
Vont kebele körül áttörhetlen vértet...
Éltével összeforrt arany szabadsága,
Nem volt neki *azért* élete sem drága. —

Folytasd te is, gyermek! atyáid erényét,
Ne hagyd füstbe menni a jövő reményét;
Adj foglalót, hisz rád hosszu évek várnak,
Egy uj ezer évre köz édes anyánknak.

Gyüjts szellemi kincset, útaidon járván,
S örömmel tedd le majd a haza oltárán,
Honszerelmed szívben s nem dicsekvő szájon,

EGY EZREDÉV...

Egy ezredév — Istennek annyi, mint
Egy pillanat! A pillangó, röptébe'
Egy napig él csak; és az ember élte
Hetven vagy nyolczvan év — s órája int.

Országok kelnek s eltünnek megint...
De Khinának egy század egy-egy éve;
S Rómának, annyi változást megérve,
Harmadfél ezred, melyre föltekint.

Magyar hazám, egy ezredév határán
Állsz már te is; ifjabb mint valaha —
Romok közt, miken századok moha,
S duló csatáknak vérmezőin járván,
Új ezredévet igérő szivárvány
Biztat, hogy Isten el nem hagy soha!

Szász Károly.

M e d n y á n s z k y László
f

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
372-383.
"A modern tájkép"

M e d n y a n s z k y László

festo

M Ű V É S Z E T

II.évf. 1903.

73.

"Müvásár"

Mednyánszky L.

festő

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz. 154. l.

Egy magyar magángyűjtemény a Tamás Galériában.

Kiallitasok, XX.sz. 1900-1919.

Mücsarnok, Tavaszi kiállitas, 1914.
Mednyánszky László:
Dunai részlet Budánál.

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
232.
"A Tavaszi Kiallitás pályabirósága"

Hedmyánszky - Kiállítás - 1943.

Bp. - almási Teleki Éva kiállító helyisége.

Magyar Csillag, 1943 II. 1.

III. évf. 3. sz. 194-196. o.
Farkas Zoltán: Hedmyánszky kiállítás.

Medvegánszky kiállítás – 1943. –

Almási Teleki Éva kiállításáról.

Magyar Csillag, 1943.

III. évf. 3. sz. 184–186. l. – Farkas Zoltán: M. kiállítás.

Medunyánszky László kiállítása Párisban

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXV. Tome,

169 - 175 o.

Gerlóczy Zoltán: Magyar festők Párisban.

Medugáurczy (László) festő".

„Mindszentek napja"

Igazmüvészet 1895-ben 65. l.

Mednyánszky László

festő

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz. 148. l.

Kende Béla: Felvidéki művészek és az

őszi tárlat.

Mednyánszky László

festő

Magyar Iparmüvészet, 1897/98.

I. évf. 8. sz. 372. o.

Hivatalos Tudósítások.

Páris

Mednyánszky László kiállítása

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXV. tome,

169–175 o.

Farkas Zoltán: Magyar festők Párisban.

Bécs, Kedujánszky László festő

letelepedése

Budapesti Hirlap, 1881, VIII. 19.

60. sz. 2. o. (Ujics K.)

Medvyánszky László festő

Pesti Hirlap. 1932. jan. 24. 13

Medvyánszky-képekkel kamisított egy festő

Mednyánszky László festő

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5

Prém József: A jubiláris műtárlat

Medrzánszky László festő

Művészet, 1921 I. 331-334.

Medrzánszky László művészete.

Mednyánszky László festö.

Szab.Nép.1950. 166.sz.jul.20. 6.l.

Mednyánszky László festő

Magyar Müvészet .1948.XV.évf.257-265. lap.

KAMPIS Antal: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei

Kiszimi

Mednyánszky László festőmű.

Művelt Nép, 1954. jun. 20. 8. old.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

M e d n y á n s z k y László:
Kikötő.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet, XX. sz. (1900-1919) — Önálló táblakép

Mednyánszky László képei

Revue de Hongrie

1908. I. sem. 611-615. l.

Téli Tátrát a Műcsarnokban.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

M e d n y á n s z k y László:
November
/nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet — XX. sz. — Önálló Tárlatok.

Mednyánszky László „Téli táj"

Revue de Hongrie, 1908.

I. ann. 367-373. l.

Tavasi Tárlat a Műcsarnokban.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tájkép

M e d n y á n s z k y László:
Tél
/ Megvásárolva a téli kiállitáson, 1913-14 /

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Tajkép

M e d n y á n s z k y László
Viz partja
/ nyeremény a téli kiállitáson,
1913-14 /

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Gyüjtők, 1900-1919.

dr. D e l m á r E m i l :
Vásárlás a téli kiállitáson,
/Mednyánszky László:Tél/
1913-14.

M Ü V E S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet (1900 – 1919) – Önálló táblaképp

Mednyánszky László: „Éjszaka" – „Tél" –
+ 5 kép.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777 – 782. l.

Nagy Tavaszi Tárlat (Műcsarnok)

Festiszet. XIX sz. Táblakép. „Erdei ut." (Mednyánszky)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: A jubiláris mű tárlat

Festészet. XIX sz. Táblakép. „Rödös ödzi nap." (Mednyánszky)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 24. 4-5.

Prém József: a jubiláris mű tárlat

Festészet (1900-1919) — Önálló táblakép

Mednyánszky László: Kódös tájképek.

Revue de Hongrie

1909. II. ann. IV. t. 760-763. l.

Téli Tárlat.

Mednyánszky László festö.

Katol.Szemle.1930.I.449-58.l.

/ve

Táblakep, tájkép Medusaünnepkyj tól

Budapest, Kiilap. 1882 III 2.

61. n. 4.0 (h. és M.)

Táblakép. „Az elitélt", Medvyánszky

Pesti Hirlap. 1884. apr. 16. 12

A Műcsarnokból

Mednyánszky, Pistő

Pásztortűz, 1928. 23 sz.

546. l.

Magyar kultúrkrónika

Rossi

Pester Lloyd, 1867
XIV. évf. 241. sz., l. n.

A budaörsi Illi-ház

Mednyánszky, Pető

Pásztortűz, 1931. 25 ct.
565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely
lépcsára

Művészetszociológia.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 138-172 l. 9 ab.

– hány –: hraságod szolgája: a gép.

Medvyánszky László festő

Budapest. Hirlap 1882 V 4

122 sz. 2 o. Melléklet

Magyar művészet kilföldön

Medyczny Lwów [illegible]

Budapesti [illegible] 1882. III 2

61 n. 4.o. (K. ci M.)

Mednyánszky László festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXV. Tome,

169-175 o.

Farkas Zoltán: Magyar festők Párisban.

Mednyánszky (László)

festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I. 236-238. l.

Téli tájlat a Tátrában.

Mednyánszky László, festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 782–784. l.

Impresszionista iskola.

Medvyánszky László, festő

Budapesti Hirlap 1881, VIII. 19

60. sz. 2. o. (Sz. és K.)

Medunyánszky László, festő, 1852-1919

Pásztortűz, 1931. 25. 26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Mednyánszky festö.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 8. 2-nell. 1. l.

Mednyánszky festö.

Pesti Hirlap.1882.máj.13.1-mell.3.l.

M e d n y á n s z k y László
festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
150.
"Müvásár"

M é d n y á n s z k y László festő

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
284–287.
"A magyar festők.."

br. Mednyánszky László festő

Pesti Hirlap. 1881. jún. 28. 5.

Az állandó Képcsarnok

Mednyánszky László festő

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXIV. 447.-454. l. Erdey Aladár:
Ujabb művészeti mozgalmak.

Medny ánszky László festő"

Budapesti Szemle, 1904. CXVII.

131. – 136. l. – Meller Simon: A Téli Tárlat.

Medgyaszay László festő"

Budapesti Szemle, 1903.

(CXIII.) 127.–133.l. – Meller Simon:

A Téli Tárlat s a Paál László-Kép gyűjtemény

Mednyánszky festö.

Katol.Szemle.1937.I.230-32.l.

Br Mednyánszky festö.

Képzömüvészeti Szemle. 1880. 8. sz. 117. l.

Mednyánszky László

festő

Budapesti Szemle CLXXXV.
1921. 67-83. o. Berzeviczy
Albert: Festészetünk áttekin-
tése az utolsó hét évben

M e d n y a n s z k y László festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
410.
"Zich Ferenc"

Medgyánszky László festő

Budapesti Szemle CLVII. é. f.
1914. 280-291. o. Berzeviczy
Albert: Jelentés az 1913. évi
Greguss-jutalom tárgyában

Medgyánszky László festő

Budapesti Szemle, 1889.

LVII. 126.–137. l. — Pasteiner Gyula:
A képzőmüv. Tais. Őszi Tárlata.

Mednyánszky (László) festő

Budapesti Szemle, 1899.

XCVIII. 454.-462. l. Meller Simon:

a tavaszi tárlat.

Mednyánszky festő

Katol.Szemle.1936.II.? 1.
Nemz.Szalon: Magy.Mestermüvek.

Medgyánszky László festő

Magyar Csillag, 1943.

III. köt. 3. sz. 184-186. l.

Farkas Zoltán: Medgyánszky kiállítása.

Medgyánszky László festő

Magyar Csillag, 1943.

III. köf. 2. sz. 116. l. – Kállai Ernő

Medgyánszky életrajzának ismertetése.

(Farkas Zoltán cs.)

br. Mednyánszky László festő

Pesti Hirlap. 1884. ápr. 16. 12

A Mücsarnokból

Mednyánszky László festő

Magyar Sparmüvészet, 1900

1/2. sz. 32-40. o. Radisics Jenő: A magyar iparmüvészet Orchomenoj ban.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
371.l.

Péczely
Béla

M e d n y á n s z k y László
vázlatkönyvéből/Hegyoldal/
Ceruzarajz.

M Ű V É S Z E T . Péczely Béla
II.évf. 1903.
369.l.

M e d n y á n s z k y László:

Tájkép.

Olajfestmény.

MŰVÉSZET. Péczely Béla
II.évf. 1903.
362.l.

Mednyánszky László

Őszi táj.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
364.l.

Péczely
Béla

M e d n y á n s z k y László

Lankás.

Olajfestmény.

Egész lapos kép.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
365.l.

Péczely
Béla

M e d n y á n s z k y László

Alkony a lápon.

Olajfestmény.

Egész lapos kép.

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
368.l.

Péczely
Béla

M e d n y á n s z k y László:

Napkelte az erdőben.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
370.l.

Péczely
Béla

M e d n y á n s z k y László:

Város széle.

Olajfestmény.

Péczely Béla

B. M E D N Y Á N S Z K Y
LÁSZLÓ:

Szárnovszky Ferenc arcképe.

Tollrajz.
Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
197.1.

Magyar Müvészet 1925.32o.o. Kerényiné

Mednyánszky László:Tanulmányfej

Magyar Müvészet 1925.318.o. Kerényi

Mednyánszky László: Tájrajz

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
124.

Péczely

M e d n y á n s z k y László :

Hegyi táj

Olajfestmény

Nagy aranyérem, 1898.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
138.

Péczely

M e d n y á n s z k y L á s z l ó :

Mindenszentek napján

Olajfestmény

Társulati dij 1888.

Magyar Művészet 1927.22.o. Kerényiné

Mednyánszky László /1852-1919/:Hajnal a Dunán.
Laub László tul.

TÜKÖR.1935.
III. évf. 10.sz. 15. l. Virág.

Mednyánszky László: Őszi esö.

TÜKÖR. 1940.
VIII. 8. sz. 563.1. Virág.

Medinyánszky L-. Tanulmányfaj.

TÜKÖR. 1938.
11. sz. IV. évf., 813. l.

M e d n y á n s z k y L : Nagyér.

VIRÁG

TÜKÖR. 1940. VIII. évf.
8.sz. 664. l.

Öregasszony : MEDNYÁNSZKY László képe.

/ dr. Laub R, tulajdon

Mednyánszky László: Vizparti fák

Nouvelle Revue de Hongrie 1938.
XXXI. année, LVIII. tome 54 lap.

Mednyánszky László: Csavargó

Nouvelle Revue de Hongrie 1938.
XXXI. année, LVIII. tome, 54 lap.

Mednyánszky László: Mocsár

Nouvelle Revue de Hongrie 1938.
XXXI. année, LVIII. tome, 53 lap.

Medhyánszky László :

Szürkület.

Pasztellrajz.

Autotipia, szines alányomással.

/A szöveg magyarázat szerint az eredeti olajfestmény/

Melléklet.

M Ű V É S Z E T

I.évf. 1902.

1.sz. 16.old.után

Péczely Béla

Mednyánszky László:

T é l .

Pasztellrajz.

Háromszínnyomásu melléklet.

M Ű V É S Z E T .

I.évf. 1902.

3.sz. 153.old.előtt.

903.

ágos bizottsága.

A beadvány { száma: 6/ 1903
kelte: III/14 1903
beérkezése: III/15 1903.

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
200.l.

Péczely Béla

bráó Mednyánszky László:

Budafoki barlanglakás.

Rajz.

A Szépmüvészeti Muzeum grafikai kiállitásáról.

Művészet. 1939
IV évf. 28. sz. 91. l.

Mednyánszky Dániel: Csavargó

VIRÁG

TÜKÖR. 1940.
VIII. évf. 8. sz. 3631. l.

Medvyánszky : Duratáj .

/ Laub R. dr. tulajdona./

Mj S dök. 1895.
I. c. 520.

Medny ánszky László: Magas Tátra

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
33.

Péczely

M e d n y á n s z k y László b.:

Alkony.

Olajfestmény

A Mücsarnok téli kiállitásából

Mednyánszky László: Zsákot vivö csavargók.

Hungarian Quarterly 1940.
Vol. VI. No. 2. 254 lap.

Mednyánszky László: Téli kikötö

Hungarian Quarterly 1940.
VOL! VI. No. 2. 255 lap.

Mednyánszky László: Sebesült katonák

Hungarian Quarterly 1940.
Vol. VI. No. 2. 308 lap.

Mednyánszky László: Mocsaras táj .

Hungarian Quarterly 1940.
Vol. VI. No. 2. 309 lap.

Mednyánszky László: Csavargó

Hungarian Quarterly 1940.
Vol. VI. No. 2. 312 lap.

Mednyánszky László: Vizparti fák,

Hungarian Quarterly 1940.
Vol. VI. No. 2. 313 lap.

Művészet. 1939.
IV évf. 27 sz. 68. l.

Medgyaszay László: Emlékezés.

VIRÁG

TÜKÖR. 1940. VIII. 8sz. 366. l.

Medgyánszky L.- : Pihenő trén.

vinàs

1939. VI. 172.l.
TÜKÖR.

Medgyánszky L. Téli alkonyat.

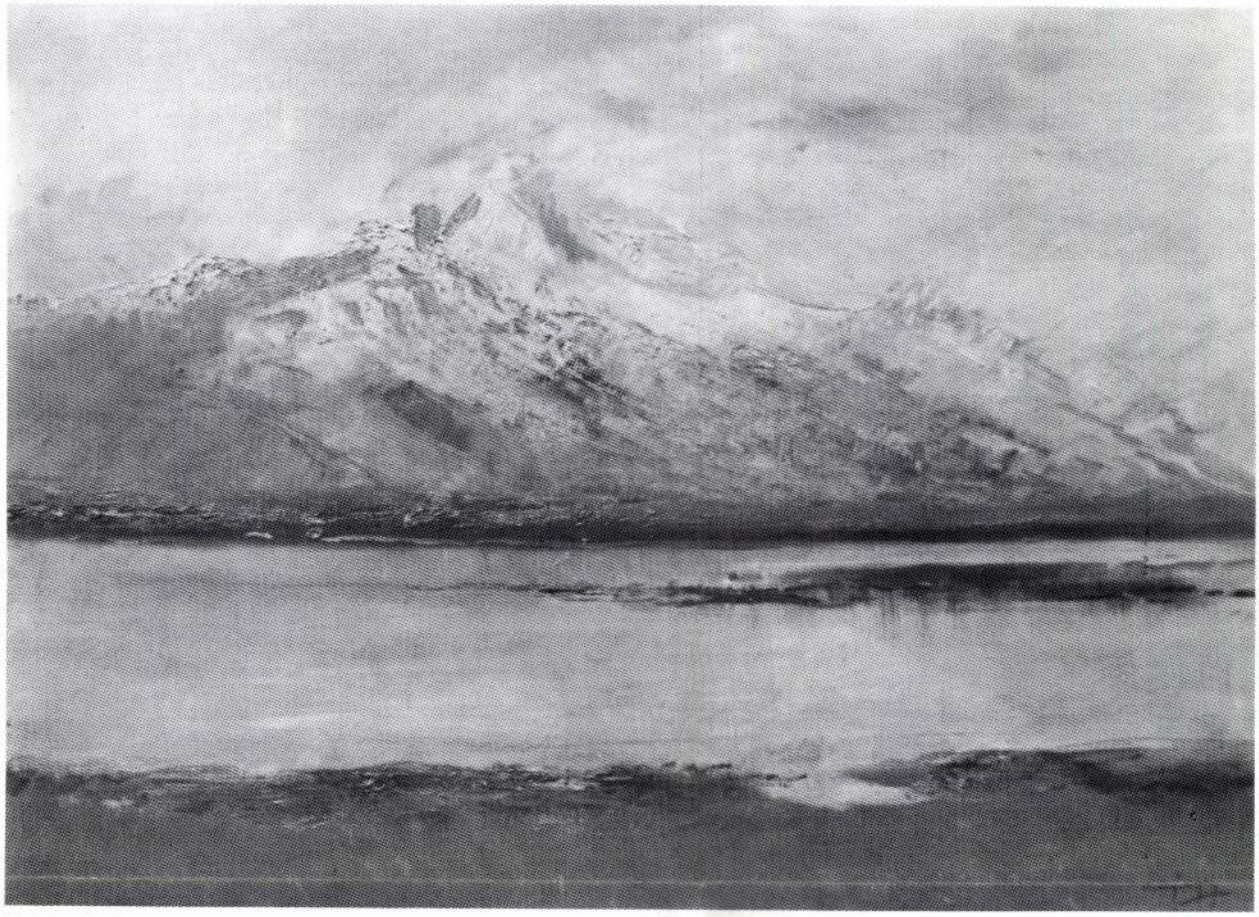

Ladislav Medňanský: Tatranská krajina, olej, po 1900. SNG Bratislava. Foto A. Mičúchová

tak, ako ho sformulovali maliari Barbizonu. Autonomizácia lokálnej farby, fascinácia škvrnou charakterizuje najmä obrazy tatranských krajín, v ktorých maliar už neakcentuje "strnulosť tatranského masívu, ale jas jeho povetria, trblet jeho vôd a hmotnosť jeho hmiel".[10] Radikálnosť a nekompromisnosť Medňanského krajinárstva možno najlepšie posúdiť v porovnaní s plenérami iného velikána našej maľby tohto obdobia - *D. Skuteckého* (1849-1921). Odchovanec talianskeho anekdotického žánru dospieva v prvých rokoch nášho storočia k analytickému, uvoľnenému luminizmu. Ani vtedy však neprekročí limity dané manierou maliarstva A. Menzela (krajiny a mestský žáner z rokov 1903-1905). Aj dodnes nedocenený *E. Halász-Hradil* (1873-1948) prijal nové parížske umenie a približne v rokoch 1906-1911 viditeľne lavíroval na pomedzí luminizmu a impresionizmu. Zaujímavý je z tohto aspektu paradox jeho monografistu, že "aj náš Halász-Hradil sa domnieval a hádam až do konca života veril, že maľoval 'impresionisticky' už od čias svojich školských zájazdov do Nagybánye. Nie je preto div, že za vedúcu hviezdu impresionizmu pokladal (nielen on, ale i mnohí jeho generační druhovia a priami i nepriami učitelia z mníchovských čias) Bastiena-Lepagea! Z uvedeného vychodí, že sa u nás za impresionizmus pokladalo už aj samotné maľovanie, nazývané Francúzmi en plein-air... Dnes v historickej perspektíve vidíme, že najmä na začiatku storočia mali sme iba málo maliarov, čo by robili niečo v impresionistickom duchu, ale zato mali sme a máme skutočne veľa maliarov, pracujúcich v impresionistickom rúchu".[11] V roku 1908 sa v súvislosti s Halászom-Hradilom prvý raz spomína meno ďalšieho košického maliara *Ľ. Čordáka* (1864-1937). Relatívne dôsledný pokračovateľ pražskej mařákovskej neskororomantickej krajinomaľby práve v tom čase nakrátko podľahne sugescii svetelného maliarstva, v ktorom "sa uplatnili najmä vzdušné pohornádske krajiny s vysokými oblohami".[12] Zato mladícke maliarske skusovanie *M. Schurmanna* (1890-1969), najmä jeho plenéry z Giverny (1914-1915) možno považovať za azda jedinú, i keď oneskorenú splátku dlhu slovenskej maľby manetovskému impresionizmu. A napokon - aby sme uzavreli gene-

V diferenciácii metód a premenách dobových náhľadov sa pritom zdôrazňuje alebo potláča vždy len jedna stránka mince Benkovho umenia: vyzdvihuje sa buď význam Benkovho "rozhodného odmietnutia iluzívnosti v každom smere a vytýčenie expresívnych zásad moderného výtvarného diela", alebo naopak, obsahové fenomény originálnej maliarskej transpozície národnej myšlienky. V Benkovi sa vidí počiatok vývinu, ktorý sa dial (prinajmenej do roku 1935, teda do nástupu Generácie 1909) na pôde "dialektického" protirečenia dvoch hybných princípov: snahy o uchovanie nacionálnej pôvodnosti obsahu a nadnárodnej tendencie k umeleckému tvaru, zodpovedajúcemu internacionálnej podobe maliarstva modernej doby. Len tí, ktorí dokázali prepojiť tieto dve dobové požiadavky, majú podľa našej historiografie právo na to, aby sa plnohodnotným spôsobom zapísali do dejín našej modernej maľby. V každom prípade sa v takejto historickej optike javí Benkov prínos rovnako osamotený ako (možno práve preto) primárny a vývinovo jedine produktívny. Toto vynímanie Benku z dejín, resp. jeho autonomizácia v nich, má svoj skrytý utilitárny zmysel: dokonalé zapadá do dejinnej štylizácie počiatkov našej moderny ako neproblematickej adície maliarskych príspevkov na tému "slovenský človek a jeho krajina", v úvode ktorej stojí solitér Benka, potom nadväzujú snahy ďalších "zakladateľov" (Mallý, Alexy, Bazovský, Palugyay), a ktorú uzatvárajú "dovŕšitelia" benkovskej koncepcie (Fulla a Galanda). A nielen to. Kedže všetko, čo sa dialo pred Benkom, popri ňom a po ňom, sa vlastne dialo len cez neho a pre neho, je celkom logické, že to ostatné, čo nespĺňa kritériá prepojenia nacionality témy a jej modernistickej výtvarnej štylizácie, možno diskvalifikovať na úroveň parciálneho, regionálneho, dejinne okrajového. Tak sa zo súvislostí našej modernej maľby fakticky vylúčilo (či aspoň podcenilo) obdobie secesie ako maďarský a rakúsky import, a ďalej v tomto duchu - východoslovenská moderna, obdobie vyžarovania vplyvu bratislavskej Školy umeleckých remesiel, inonárodné komunity a podobne.

Bol však Benka skutočne magnus parens našej modernej maľby? - Odpoveď na túto otázku treba hľadať v detailnom skúmaní podstaty jeho "modernosti". Predbežne a aproximatívne tvrdíme, že Benka bol skôr vzorovým dedičom duchovnej klímy "fin de siécle". Nikdy mu nešlo o expresívnu autonomizáciu obrazu, ale o tendenčné prehodnocovanie istého duchovného modelu, pre ktorý nachádzal inštrumentárium v štylizácii apriórnej reality. To však vytváralo rozhodujúci limit, brániaci v konečných dôsledkoch uskutočneniu rozhodujúceho kroku k prahom moderny v jej skutočnom, ontologickom zmysle. Jeho celoživotným problémom bol výtvarný program, vystavaný mimo autenticity "obrazu", na pôde "idey", pre ktorú "štýl" nie je cieľom, ale len prostriedkom. Apologéti osamotenosti, jedinečnosti Benkovho umeleckého činu by radi videli jeho výtvarnú filozofiu ako produkt čisto individuálneho, subjektívneho zrenia. Akoby umelcove diela, a koniec koncov i jeho vlastné literárne sebareflexie, neponúkali riešenie ďaleko logickejšie: práve preto, že v jeho tvorbe bolo všetko podmienené individuálnym prežitím, jeho alegorickou tématizáciou, nemohla byť umelcovi oporou realita ako taká, slovenský ľud a "jeho skutočnosť", ale len tradíciou podmienená predstava o ňom. Preto zároveň so skúmaním Benkovej modernosti si treba položiť ďalšiu kardinálnu otázku - aká to tradícia formovala Benkov "vonkajší" model, čo predstavovalo duchovnú motiváciu jeho umeleckých úsilí?

Predbežne necháme tieto otázky otvorené. Pre začiatok našich úvah postačí, ak vyslovíme axiómu, že okrem Benkovho okruhu sa v čase jeho začiatkov (resp. s istým časovým predstihom) sformovali najmenej dve ďalšie ohniská moderny, vývinovo rovnako plodonosné.

II.

K základným tézam našej umelecko-historickej literatúry patrí tvrdenie, že *našej modernej maľbe chýba impresionistický zlom*. Už *V. Wagner* konštatoval, že "naši umelci predvojnovej generácie, až na niektorých, osvojili si toto nové hľadisko, pravda redukovane, nakoľko geografická a časová vzdialenosť zmenšovala intenzitu priameho vplyvu. Jednako ani jeden z našich umelcov nedostal sa na rodnú pôdu impresionizmu, do Francie. Prijímali nový smer z druhej ruky, alebo z tretej a prispôsobovali ho novým potrebám. V dušiach našich impresionistov vznikol boj medzi starým názorom z akadémie a názormi nového prúdu a takto sa vytvorila celkom nová metóda zobrazovania ... V práci našich maliarov impresionistov len zložka svetelná sa uchytila z tohto slohu. V takomto náladovom osvetlení zjavujú sa i maľby našich impresionistov, pravda, bez škvrnovitého spôsobu vyjadrovania ...".[9]

Skutočne, ak uplatníme ortodoxné kritériá, tak potom slovenská redakcia impresionizmu sa dá rekonštruovať len z epizodických zaujatí plenéristov niekoľkých generácií, pričom kulminácia tejto doktríny je približne vymedzená rokmi 1908-1914. Azda jedinú výnimku znamenal génius *L. Medňanského* (1852-1919), ktorý sa na pomedzie impresionizmu dostáva už od jesene 1889, po ceste do Paríža a najmä po dlhších francúzskych pobytoch v nasledujúcich rokoch (1889-1892 a 1896-1897). Medňanského plenéry z tohto obdobia možno klasifikovať ako radikálnu modifikáciu pojmu "intímnej krajiny",

diela autorov inonárodných komunít (najmä maďarskej, českej a židovskej), uchopiť celý problém nie v intenciách xenofobického "hľadania národnej identity", ale v duchu autentickejšej predstavy križovania sa kultúr, domestikácie európskych podnetov.

Kameň úrazu je však v tom, že dialogický vzťah tradičné - moderné mal v našich kultúrno-historických podmienkach značne odlišný význam a zmysel než v európskych avantgardných centrách. Mechanická aplikácia paralelity domáce - internacionálne môže viesť k tvorbe modelových vývinových reťazcov, ktoré sú neadekvátne skutočnému fungovaniu maliarskej moderny v organizme slovenskej kultúry. Tým sa však aj obmedzujú produktívne možnosti takéhoto modelovania, a to v oblasti najdôležitejšej - v odkrývaní zmyslu našej moderny ako priemetnice premien spoločenského vedomia. Namiesto nacionálne či tendenčne selektovaných dejín sa tak modeluje história, z ktorej sú paušálne vylúčené diela nespĺňajúce ortodoxné kritériá modernistickej "pôvodnosti", "originality" či "dobovej, nadnárodnej aktuálnosti". Okrem toho, že sa tu neustále naráža na odiózny aspekt "dobiehania európskeho vývinu", hrozí - pri rigoróznom uplatnení modernistických kritérií - nebezpečie slepej uličky heterogénneho obrazu evolúcie našej maľby vyznačenej pohybom v kruhu, znovuobjavovaním už objaveného. Dejiny umenia sa tak menia na dejiny vplyvológií. Výpovedná hodnota tohto modelu je preto v konečných dôsledkoch pomerne úzka: priezorom avantgardnej dogmy možno skúmať našu maľbu len ako nejasný, zmätený, periférny odlesk bohato diferencovaných podôb maliarskej moderny ohnísk európskeho diania. Možnosť spätnej verifikácie modelu na pozadí domáceho duchovného a spoločenského podhubia a jeho špecifických tradícií, je prakticky nemožná.

Tri koncepcie, či modely vývinu našej maľby 1. polovice 20. storočia sa, pravdaže, nikdy nekodifikovali v absolútne čistých podobách. Možno ich však pomerne ľahko vydedukovať z fundamentálnych diel najvýznamnejších bádateľov (K. Vaculík, M. Váross, R. Matuštík, L. Saučin a niektorí ďalší)[6] s tým, že v ich prácach ide najčastejšie o účelové kombinácie spomenutých koncepčných prístupov. Približne v polovici šesťdesiatych rokov, keď už boli vydané syntetické knižné publikácie týchto autorov, počína petrifikácia dosiahnutého poznania, bez výraznejších inovačných pokusov. A tak napriek množstvu parciálnych historiografických analýz, monografických prác, relatívne vysokému stupňu odborného spracovania štátnych výtvarných zbierok, rastúcemu počtu galerijných stálych expozícií a základných retrospektívnych výstav, stojí ešte i dnes slovenský dejepis umenia pred nedoriešenými problémami zásadnej povahy. I tak sa však nazdávame, že cieľom by nemalo byť apriórne odmietnutie doterajších koncepcií a stvorenie absolútne nového, spásonosného modelu. Skôr treba zamietnuť modelovanie vôbec, v prospech neapriórneho prístupu, otvoreného interpretácii umeleckých tendencií, generačných a skupinových umeleckých stanovísk a aj jednotlivých diel vo všetkých ich podstatných súvislostiach: kultúrno-historických, individuálne tvorivých, sociologických, štýlových, etnických a podobne. Prístup, ktorý navrhujeme, má bezpochyby svoje úskalia. Absencia ideologicky nazaťaženej dejinnej koncepcie kultúrneho a spoločenského vývinu na Slovensku nás núti obrátiť sa priamo k výtvarnému dielu ako pramennému materiálu. Bude teda potrebné vypomôcť si našimi, úzko špecializovanými analytickými prostriedkami v hľadaní duchovného a sociologického ekvivalentu maliarskeho diela, čo je počínanie nanajvýš riskantné. Javí sa však ako jediné možné, aktuálne a potrebné. V súčasných sporoch o národnú identitu, v ktorých sa často i sklenníková historiografia stáva nástrojom politických ambícií, možno poznávanie národa a jeho duchovného prostredia cez umenie, ktoré je v ňom zakotvené a nemôže z neho uniknúť, považovať za jednu z mála možností dopátrať sa autentického významu jeho jestvovania a zmysluplných perspektív.

I.

"Rozmýšľal som o kubizme, ktorý doniesol z Paríža Kubišta. V Prahe totiž práve vtedy oduševnene hlásali: odpútať sa od tradície, zavrhnúť provincionalizmus, nacionalizmus a všetko, čo zaťažuje voľný prejav v umení. Tak som si tiež kládol podobné otázky. Zavrhnúť tradíciu? Ako? Veď na Slovensku nemáme taký! Zavrhnúť provincionalizmus? Ani ten som nevidel ... Netrápil ma. Moderné umenie ma zaujímalo potiaľ, pokiaľ prekonávalo staršie generácie. Hľadel som si utvoriť vlastnú mienku. Mne zneli tóny, hučanie dolín, videl som naháňanie chmár a vábilo ma povedať o nich niečo rečou maliara." (M. Benka)[7]

Dnes sa zdá, že vonkoncom nie je možné predstaviť si také dejiny našej modernej maľby, na počiatku ktorých by sa neskvelo meno *Martina Benku*. Niekoľko monografických prác - z nich posledná z pera M. Várossa[8] je už asi definitívou, vyčerpávajúcou snahy o interpretáciu vývinových podôb Benkovho umenia - a tiež vlastný, viac sebaštylizujúci ako faktický portrét, ktorý nám umelec zanechal vo svojich autobiografiách, to všetko už ustálilo názor o Benkovom diele ako o zakladateľskej, východiskovej hodnote našej modernej maľby. Konštrukcia jej počiatkov je nemysliteľná bez Benkovej monumentalizačnej štylizácie *"života a mýtov rodnej zeme"*.

K počiatkom slovenskej maliarskej moderny (1890-1935) [1]

JÁN ABELOVSKÝ

Slovenská umelecká história má v súčasnosti k dispozícii v podstate tri alternatívne modely vývinu maľby 1. polovice 20. storočia:

a/ *Sociografický model* traktujúci dejiny našej moderny ako súbežnosť štýlových riešení istého, hieraticky usporiadaného okruhu tém. Podľa pragmatických východísk jednotlivých bádateľov sa spravidla vyčleňujú dva prúdy - (1) *nacionálny a artistný* (Benka - zakladateľská generácia: Alexy, Bazovský, Palugyay - Fulla, Galanda - mladšia, "konštruktívna" vrstva Generácie 1909: Matejka a Nevan - skladobne a racionalisticky orientovaná časť Generácie 1919: Guderna, Zmeták a Dubay) a (2) *sociálno-kritický a expresívny* (východoslovenská moderna: Köváry, Jasusch, Bauer, Krón, Jakoby - Sokol, Weiner Kráľ, Gwerk - jadro Generácie 1909: Majerník, Mudroch, Želibský - hložníkovská odnož pokolenia druhej svetovej vojny). Hierarchizácia tém sa potom prejaví v subordinácii sociálneho nacionálnemu. Hoci za ideál sa pokladá syntéza oboch, v skutočnosti sa "sociálno-kritické" skúma ako viac-menej samostatný historiografický problém.[2] V oboch prípadoch sa však hlavný dôraz kladie na spoločenskú podmienenosť podoby diela a postoja jeho autora. Vnútorné zákonitosti evolúcie umenia, redundantné pôsobenie tradície a vplyv širšieho, nadnárodného umeleckého kontextu sa považujú za druhoradé, nepodstatné, marginálne. Predstava komplementárnosti národných a umeleckých dejín vedie k jednoduchému stotožneniu politických "medzníkov" s uzlovými bodmi kvalitatívnych zmien vo výtvarnom umení. Tým je samozrejme daná i periodizácia vývinu vyčleňovaná pomocou historických "zlomov", obvykle rokmi 1918, 1921, 1929, 1935, 1939, 1945, 1948. Najpodstatnejší limit tohto modelu spočíva v tom, že chtiac-nechtiac musí falzifikovať dejinný vývin našej maľby, či už do podoby národne oktrojovanej, alebo politicko tendenčnej.

b/ *Generačný model* ako predstava vývinu, v behu ktorého každá nová výtvarná generácia premieta do svojej tvorby vlastnú neopakovateľnú, originálnu "ľudskú" skúsenosť (ktorá je však viac výrazom spoločensko-politickej generačnej situovanosti než skúsenosťou umeleckou). Oproti predchádzajúcemu modelu, stavajúcemu na neprotirečivej kontinuite generačných príspevkov k problematike národného, resp. sociálneho, zdôrazňuje tento model *podstatnú diskontinuitu.* Charakter generačných prínosov je predvádzaný ako jedinečný, nezameniteľný, pričom však - paradoxne - vnútorná generačná rozdielnosť sa navonok manifestuje len tak, že sa vlastne nemenná spoločenská realita, resp. nemenný súbor preferovaných tém, reflektuje radikálne iným, diskontinuitným riešením. Najznámejším príkladom je historická predstava autora pojmu *"Generácia 1909" K. Vaculíka* o disparite medzi zameraním na "obsahovosť, schopnosť vyjadrenia myšlienky, citového afektu, individuálneho a celospoločenského postoja" tejto generácie a programom "vcelku formovo orientovanej predchádzajúcej medzivojnovej generácie", čím zrejme myslí generáciu "zakladateľov", ale najmä Fullu a Galandu. [3] Povedané slovami *J. Bakoša,* takýto model "opisuje priebeh výtvarného umenia tak, ako si ho jeho súčasníci predstavovali, ako si sami štylizovali svet, dobu a seba. Sú to vlastne dodnes dejiny toho, akými ich chceli ich účastníci mať, dejiny sebaštylizácií". [4] Bez ohľadu na množstvo konkrétnych i všeobecných výhrad, ktoré možno voči tomuto modelu vzniesť, a napriek ojedinelým už publikovaným kritickým názorom,[5] treba priznať, že generačný model je už natoľko ustálený (najmä v galerijnej praxi a vo výtvarnej kritike), že by bolo utópiou chcieť ho nahradiť iným, vedecky zdôvodniteľnejším. Má totiž jednu neodškriepiteľnú prednosť: je prehľadný, z historického makropohľadu dostatočne transparentný.

c/ *Imanentistický model* vychádzajúci z presvedčenia o prepotencii umenia k "moderne" a "avantgardnosti". Táto koncepcia má oproti predchádzajúcim jedno podstatné pozitívum: umožňuje prelomiť uzavretosť dejinného obrazu našej modernej maľby oproti európskemu kontextu. Dovoľuje, okrem iného, včleniť do "histórie"

Mednyánszki.

A bajai Türr István múzeumban kiállítás nyílik, melyen Budapestről alkotott látképe fog szerepelni. (emlétve.)
A kiállítás címe: „Duna a festészetben".

Bácskiskunnegyei Népújság. Kecskemét, 1952. Febr. 24.

MDK.

Mednyánszky László

Hirek kiállitásának előkészületeiről

Népszabadság 1966 jan.21.

MDK

Mednyánszky

Balatoni nyári tárlat 1964.
Keszthely Tihany, Veszprém

MDK.

Mednyánszky László

Müvei a Nemzeti Galériában

Kisalföld 1965 május 9.lap -

Mednyanszky László

l

Oelmacher Déri

14. l.

M. D. K

MEDNYÁNSZKY László festő

Egrey Margit-Wellisch Judit: Az Országház

43f

M. D. K.

MEDNYÁNSZKY László festő

Pusztán
Tátrából

Ybl Budo 261, l.

MDK

Medgyánszky László
festő.

Kállay Ernő Medgyánszky monográfiája

H. Ládor Anna: A Magyar Művészettudomány
Történetének Vázlata 1945-ig

MMM Évkönyve 1951. 37 l.

MDK

Medgyaszky László
(1852-1919)
festő

Pogány Ö. Gábor: a haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben

MMM Évkönyve 1951, 49. l.

MDK

Mednyánszky László festő

Könyvszemle. Müvészettörténeti Tanulmányok szerk. Dávid Katalin Müvért 1957.VI.évf.4.sz.324.l.

MDK

Mednyánszky László festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Müvészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Müvért 1957.VI.évf.4.sz.321.l.

Mednyánszky László festő

Magyar Nemzet VII. 1950 okt. 6. 5 e.
Végvári L.: Magyar grafika.

M. D. K.

MEDNYÁNSZKY László festő

Szerbiában, toló

Aradi Törlfest. 325, 326, 327. l.

Hedvigárszky László festő

Magyar Nemzet VII. 1957 aug. 17. 3.

Medgyánszky László festő

Magyar Nemzet VII. 1951 jan. 21. 7.

Képzőművészeti kiállítás Kentheje

Mednyánszky
Táborozás

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Mednyánszky
Átvonuló csapatok
Trén Lengyelországban
Hegyi tó
Sir a Kárpátokban

Tamás Galéria. 1934. máj.27. Csop.kiáll.

Mednyánszky
Tanulmányfej

Zamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

br.Mednyánszky László

Egy esős nap, olaj

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

Mednyánszky László br. sz.Beczkó 1852, +Bécs,

Holdas táj

Esti hangulat

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 15 l.

MEDNYÁNSZKY László festő M.D.K.

1952)

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállitás 114.

M.D.K.

MEDNYÁNSZKY ~~[illegible]~~ László festő

Kalapos férfi (fotó)

Müvért. 1955. 1. sz.

Harasztiné Takács Marianna: Az Országos Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei 1945- 1955. 86. l. 87. l.

M.D.K.

MEDNYÁNSZKY László festő

Dunai látkép (olaj)

Budai és Pest (olaj)

Obudát ábrázoló pasztell, és vízfestmények

Művért. 1955. 1. sz.

Hell Imre- Seenger Ervin9 A Budapesti Történeti Muzeum műtárgygyarapodása a felszabadulástól 98.l.

Mednyánszky László báró festőművész
Hazatérő kaszálók
A szent-máriai templom
Podhrágy
Tiszamenti tölgyerdő
Erdős részlet az ecsedi lápból
Budafoki barlanglakás
Temetvény vára
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

Mednyánszky László br festőművész
Alkony.
Magyar müvészet a párizsi kiállitáson
Mücsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

Herkules a sárkánnyal
Színes viasz, üveglemezen, 25 × 20, ill. 22 × 28 cm.

Diana (200. kép)

Saturnus

Najád
Viasszobrok, 30, 37 és 29 cm.
Hardy műveit Simor prímás vásárolta 1874-ben. Goethe: Aus einer Reise am Rhein. Sämtliche Werke, 25. kötet, Stuttgart, é. n. 190—191. l. — Maszlaghy Ferenc: Hardy viaszművei az esztergomi érseki képtárban. Új Magyar Sion, VII., 1876., 528—541. l. — Esztergom, III., 1876., 26. szám. — Az esztergomi érseki képtár... Vas. Újs., 1876., 412. l. — Maszlaghy Ferenc: Újabb adatok Hardy Bernát Gáspár életéhez. Új Magyar Sion, VII., 1876., 853—857. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — -ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 16. szám. — Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 522. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 245. l. — Maszlaghy II., 129—142. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 288. l. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 12., 5. l. — Thieme-Becker, XVI. kötet 36—37. l. — Gerevich, PA. 250. l. — Lepold—Lippay.

Báró Mednyánszky László
Erdő széle of. Kassa város tul.
Felsőmagyarországi festők képkiállitása. Kassa
1918 február 17

299. kép. *2. Antipho*

Mednyánszky László festőművész
Nagy Zoltán: Az alföldi tájkép
Puszták Nép,e, Hódmezővásárhely, 1947, jun.sz.

Szk.: 1900. jan

1900.

Mednyánszky László festőmüvész
Virágzó fák, olajf.
A Szeged-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

jan. 30. 1911

73/911
ér. 7/31

A vallás és közoktatásügy

7.735. sz.a.kelt és a

de

A Louis de Meulen

Rohault de Fleury "La Messe

cz.müvek vételárának másod

Tizenegy /:11:/ K 35 fillér

állampénztárt, hogy ez össz

lékek Orsz. Bizottsága elnö

molás kötelezettsége mellet

lölt alnaplójában kiadáskép

Mednyánszky László
Rajec-vidék, olaj
Sebesült vitéz, olaj

Szent-György-Céh XLVI. művészeti aukciója. A Gyűjtő. I. évf. 2.sz. 4 l.

Báró Mednyánszky László, 1852-1919

Tüz mellett az erdőben, olaj
Hegyi folyó a Kárpátokban, akv.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp.
1923. 6 l.

br.Mednyánszky László

Csavargók

Tamás-Galéria CXVIII. kiállitásn. 1941.febr.

2 l.

br. Mednyánszky László

Csavargó, olaj

Műterem II, csoportkiállitás. 1935.

br. Mednyánszky László

Á“ló alak, olaj

Miterum II. csoportkiállitás. 1935.

Mednyánszky

Téli patak
Tanulmányfej

Tanács Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Mednyánszky
Kora tavasz

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Mednyánszky
Csatakos utca
Csavargó

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Mednyánszky
Mocsaras

Tamás Galéria. 1934. máj. 27. Csop.kiáll.

Mednyánszky László br. 1852-1919
A Dnjeper, olaj
A hadikórház előtt, olaj
Havas táj, olaj
Tengerpart, olaj
Mocsaras táj, olaj
A Duńapart Budapest közelében, olaj
Alsósztregovai kastély előtt, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 9-1e l.

br. Mednyánszky László, 1852-1919.

A sebesült, olaj
Népgyülés, "
Csavargófej, "
Csavargó, "
Férfifej, "
Tengerszem, "
Busuló férfi, "
Gyümölcsfák, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 1.

br. Mednyánszky László, 1852-1919.

Táj, olaj
Tavaszi táj, "
Táj házikóval, "
Kettős tanulmányfej,"
Csatakos ut, olaj
Tájkép, "
Csavargófej, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 13 1.

Mednyánszky László br. /1852-1919/
Tábori konyha, gouache

Árverési csarnok, 1939. 18 1.

Egyházasdgerge /Baranyainé/

Irodalom: Mocsáry I. 256 l.
la: A nógrádmegyei Kisgerge
XLIII-1928, 237-240 l. /kép
artisti Italiani in Ungheri
tábla/. - Horváth,Enrico: I
riao, Studi e Documenti Ita
/különnyomat 54 l./ - Pálin
országon. Bp. 1942, 13 l. - B
bátori templomai. Bp. 1943,

Nep.Szt.János-kápolna, egys
melyet az 1861-es Canonica
vőnek mond. Azóta lebontotté

Volt Mocsáry-kastély /Liptag
Borovszky említi mint XVII.
régi börtönhelyiséggel. Mocs

báró Mednyánszky László
Titok

Könyves Kálmán 103. kiállitás. 2 **1.**

Szügy /Szabó/ 3

tályépület látható a k
udvarban. Ebben a részl
évi Canonica Visitatio
Kálvária-oltárát és ré
idejéről nincs adatunk,
ben lévő helyiségek sz
hogy Balassagyarmatra
ba pedig katonaságot h
1785.nov. 2o-án kelt i
Comisariatico sub fonte
diensis in Szügy existe

Külseje: Két egyformán
alaprajzu, manzárdtetős
rités köt össze. A tele
zata az utcára, kettő-k
a négy oldalán három ab
disztelen, egyeneszáród

br.Mednyánszky László
Vihar előtt, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
13 l.

Br.Mednyánszky László
Táborozás a Dunajec partján, olaj

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 1.

br. Mednyánszky László

Borus hangulat, olaj

Hóolvadás, olaj

Friss hó, olaj

Tavasz Galiciában, olaj

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

15 l.

Mednyánszky László br.

Az erdős Kárpátok temetője 1915-ben, olaj

Koritnica 1916., olaj

A Kárpátok tövében, 1915-ben, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

14 l.

Mednyánszky László br.
Az orosz tábor, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

14 l.

Báró Mednyánszky László
Szerbiában, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
12 l.

Mednyánszky László br°.

Galiciai falu 1911-ben. Olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

14 l.

Br. Mednyánszky László
Pihenés, olaj

Os.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.T.
9 l.

MDK

Báró Mednyánszky László
Galicia 1915, festm.

XX. század magy. festészetének kialakulása. Tamás Galéria XXXVI. kiáll. 1931 okt.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

Folyó sz. XIII/65

KITÜNTETVE:
WIEN 1881.
PARIS 1878.
BUDAPEST 1885.
TRIEST 1882.

ÖCSÉS K. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCZEG.

ALAP

Klösz Gyo

udv. fényképészeti, térképész

Sürgönyczim: Klösz műintézet Budapest.
Telefon 579.

M. k. postatakarékpénztári clearing forgalom 15.198.

Tekintetes Müemlék

becses számláj ára/ükra

kérjük, hogy az alábbi számla összegét 33

Báró Mednyánszky László festőművész
Városszéle, olajf.
Szekér két lóval, olajf.
Przemysl körül, olajf.
Átvonuló tr~~é~~n, olajf.
Menekülők Galiciában, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

MDK

Mednyánszky László festő

Kis Károly: Egy Mednyánszky képre Kortárs 1957. I.évf.2.sz. 266.l.

M.D.K.

Medny ánszky László
festő

Képein a háborús eseményekből a népre nehezedő-
terhet jabrázolja.

Aradi Nóra: A magyar történelmi festészet fejlődése. 111 f.

M.D.K.

Medunjanszky
festő

Szerbiában

Aradi Nóra: Magyar történeti festészet fejlődése.

MDK

Mednyánszky László

sz. 1852.ápr.23.

1872. München
1875-76.Paris
1895. apja meghal
1896.ujból Paris
Első világháb.ban frontszolg.ra jelentkezik /62 éves/ Megsebesül.
1919. ápr.17. +

Vigilia, 1952.aug.XVII.évf. 8. sz.406-412.old. Dezső László:A ködember. Emlékezés Mednyánszky Lászlóra.405-412.l.-

MDK

Mednyánszky László

"Mocsaras táj"

"Hóolvadás."

Vigilia, 1952,aug. XVII.évf.8. sz. 4o6-412.l.-Dezső László:A ködember. Emlékezés Mednyánszky Lászlóra. 4o5-412.l.

MDK

Mednyánszky László

Önarcképe

Vigilia, 1948, márc. XIII. évf. 3. sz. 187. l. Hályts Géza: Önarckép kiállitás. 187-188. l.

MDK

Medunginszky László (1852-1919) festő

Temető

Bényi L.: Az Alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952, 2, 5.

MDK

Mednyánszky László

világháborús ábrázolásai szerepelnek a Műcsarnoknak az Októberi Forradalom 40. évfordulója tiszteletére rendezett kiállításán. (más adat nincs.)

Artner Tivadar: Egy kép, A Műcsarnok nagy kiállításáról.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 48. sz. [4.l.]

Mednyánszky László báró
Tél, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 4 l.

412

270

= kursív. sitke

tva.

~~lajdonát képezte~~ vrel. Különálló, egyeme-
sszicista nyomok, de emeleti szakaszán
engelyen. A kapuk egyenes záródásuak,
tott fékörives ablak. Az a Ablakok egyenes
l, alattuk tükörrel.

záth Kálmán fiának Kálmánnak 1885-
iglói Szontágh Pálnak /+1904/ fekete
ı István MDCCCXIV-ből való sirköve.
zárul, alatta füzér, melynek végei az
k. Feliratát részben belepte a moha,
t elolvasni a nevet és részben az

Mednyánszky László

Háboruellenes képei -.-

56.o.

"Busuló tót legény"
repr. 60.o. 7. kép.

Németh Lajos: A "Magyar Forradalmi Művészet" kiállításáról.
Műv.Ért. 1958. VII.évf. 1. sz. 54-61.o.

Mednyánszky László báró
Zenélő fiu
Beczkó vára
Munkás fiu
Férfi tanulmányfej

Ernst Múzeum aukciói. XII. 25-26 l.

, melyek azután laza tömegü felhő-
n. A "Pacsirta" sikere visszaadhat-
és ujabb Pacsirták felé lendithette
ıdszeres festői gyakorlat, az alko-
elismerés minden bizonnyal egyre
ıtő erejét és minden uj müvével egy
.s" nivéjára emelkedhetett volna. A
akültözött Jernyére s most már vég-
kül megadta maát környezetének.
ıegyei tisztségeket viselő nemesség
müvészetek és tudományok szeretete,
volt, mint az eszkimó számára a
tartották ők másnak, mint érdekes
ek. Mert hát normális ember e az,
gy-egy vásznon olajos, piszkos fes-
sétalovaglások, egymás-látogatások
maradéktalanul ki tudják tölteni
dolgozni sem marad ideje. Ilyen volt
ırsadalmi osztályból alakult ki ez,
tozott, nyugodtan elmondhatjuk, hogy
osztésére alkalmatlanabbat és ellen-
volna.

Mednyánszky László báró
Párisi Concierge, tus és ceruzarajz
Férfi tanulmány, ceruza
Drótostót, tollrajz
Imádkozó férfi, tollrajz
Tájkép, tollrajz
Tél az erdőben
Esti hangulat

Ernst Museum aukciói. XII. 25-26 l.

Az egot tiszta fehérrel, az ala-
alá s az egészet szintén
optje szerint vizszinü firnisszel
lazurfestés egyébként nagymultu
latta, amikor a felső festékréteget
hogy az alsó réteg szinhatása is

ről még csak annyit jegyzünk meg,
ből festette meg Szinyei; vázlato-
részitett.
mény, részvétlenség volt. Az 1873-as
ség méltánytalan helyre akasztja,
mükereskedőnek adja oda. Mivel
vére, végül is hazaküldi Jernyére.
dja megvételre a Nemzeti Muzeumnak.
ett.
tett a véletlen müve. Okáb abban
hatalma és pénze révén az elisme-
) a kapitalizmussal egyezkedő feu-
Majális"-ának kacagó, piros pozsgás
érthette meg ugyanazért, amiért
hatag a daliást. Ennek a társadal-
te természetlátása idegen volt, ne-
a. Nem felemelő, tetterőre serken-
, melyek léte jogosultságát bizony-
ták. Bársonyok, brokátok, aranyak

Mednyánszky László báró /1852-1919/

Svábhegyi kertrészlet

Csavargó

Két csibész

Sárga felhők

Esti táj

Pálffy /?/ kastély, tussrajz

Ülő paraszt, vízf.

Ernst Muzeum aukciói. XII. 25-26 l.

élet nagyszerüségének, szépségé-
diosérete. Erről beszél az ala-
a szinek is. Mert hát mi másról
kékje, a rét füszőnyegének sárgás-
ok mesés pompája. Csupa fény, ragyo-
k sem élettelenek; kékes árnyalatu,
t kérnek és részt vesznek a szinek
Szinyeinek. A kép közepére oda-
b virágát, a kirándulóknak külön-
ársonyos mély barnák szineiből ala-

egy uj harci eszközzel gazdagitot-
törekvő festészeti irányzatot. E-
o a táj fölött és az alakok körül
, hogy képe a plein-air festésnek,
estésnek, egyik legnagyobb és leg-
rténetben ő a legelső, az európai-
blémát maradéktalanul oldja meg,
ctése, ha nem szólnánk néhány szót
i megoldásáról. A "Majális" Benczur
szédságában Böcklin dolgozott, u-
ején a "Faun és nimfa" témáját
es barátságot kötött és Szinyei most
A hatás azonban ezuttal rendkivül
fogásával szemben, hanem azzal egy-
k annyiben befolyásolta müvészünket,
pasztalataival segitette a "Majá-
az ő tanácsára az egész domboldalt
bánból keveri sárgával aláfestette

Hednyánszky Lánló festő

Magyar Nemzet XI. 1955 dec. 23. 5.

Hedugánszky László festő

Magas Nemset VIII. 1952 jún. 20. S.

Medvigánszky László festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jún. 19. 5.

Kedmyánszky László festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 jul. 2. 5.

Medvyánszky László

Péter J.: A vázlatkönyv védelmében

Irodalmi Újság 1955 11 ért. 30 n. júl. 23. 8 l

Mednyánszky László festőm

csak utalás Bernáth A-al kapcsolatban

Gentkon J: Bernáth A,
Művészettörténeti Értesítő, 1957, II. évf. 1. sz. 1 l.

Medgyaszay László

festőm.

csak megemlítés

vita Végvári L. Medgyaszay M. ifjúsága c. kandidátusi értekezéséről

Genthon I. opponensi véleménye

Művészettörténeti Értesítő 1957 VI évf. 1sz. 77 l.

MEDNYÁNSZKY László

Bencze L.: Csók István sír

Szodalmi Nyiság 1955 11 ért 26 n. jun. 25, 5 e

Mednyánszky László 1852-1919

Erdei táj, olaj
Tanulmányfej, olaj
Csatakos ut, olaj
Budapest, olaj

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 29-3o l.

Mednyánszky László 1852-1919

Pipázó férfi, szinezett ceruza
Katonai tábor, " "
Két rabinusról készült tanulmány, olaj
Erdei beszélgetés a tüznél, olaj
Tavaszi virágzás, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. XX.Müvészeti
sukció. Bp. 1948. 15-16 l.

Mednyánszky László 1852-1919

Havas téli táj katonákkal, temp.
Erdőben menetelő katonák, olaj
Pihenő szekerek, szinezett szén
Pipázó öreg katona, olaj
Tájkép sirkettel, olaj
Virágzó gesztenyefák, olaj

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. XX. Művészeti
szukció. Bp. 1948. 15-16 l.

Mednyánszky László, 1852-1919

Önarckép

Önarckép-kiállítás. 1948. jan.

Mednyánszky László báró, 1852-1919

Hegyvidék télen, olaj
A Kárpátokban, olaj
Hegyi táj patakkal
A Tarpatak, olaj
Pihenő csavargók, olaj
Romok, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
44-45 l.

Br. Mednyánszky László
Vág mentén, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 28 l.

Pásztó /Bojár/3I

lata el és kezdte f
egyházmegye schemat
tési idejét I765-ben
a templomot a rácok
emberei segitségév
müködésével épitett
ták. A tanuk egyönt
lékeznek arra, hogy
elkészült és az ist
ő idejében kezdődöt
tudni véli, hogy a t
váth István " más f
templomba." -Canoni
pök I766-ban tartot

Jellege: Részben kö
-------- és XVIII.s

Külseje: Egy előreu
------- négyszögal
fölötte kis félkörö
rös ablak, órapárkán
sarkain lizénák, a h
gyed oszlopok helye
kal. Déli oldalán k

Mednyánszky László báró, 1852-1919

Jegeskocsi, olaj.
Tájképvázlat, toll
Koritnicai részlet, vizf.

Árverési közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
1.

44-45

Mednyánszky László báró

Tanulmányfej

Tanulmányfej

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.

3 1.

alul egy, felül négy csucsi
Zsindelyes barokk hagymasis
a balon két gotikus támpill
szentélyen három támpillér.
szék alatt. A szentély mell
Belseje: Egyhajós. A hajót
Ehhez csatlakozik a diadal
~~nyolcszög három oldalával~~
bordás boltozat. A bordák
nélküli, korongos zárókövek
~~a bordák összefutásából ke~~
gyámokon nyugo~~szmak~~. Ennek
~~ély támpilléres.~~ A támpill
csucsives ablak világitott

MDK

Medgyánszky István:
festő

Vízparti fák (Repr.)

M.M.M. Évkönyve 1951, XXXIV.

Medunyánszky László
festő

MDK

Zsákot vivő csavargók
(Repr.)

M.M.M. Évkönyve 1951. XXXV.

Medvjánszky László
festő

MDK

Tanulmányok a „Tiszparti fák"-hoz.
(Repr.)

M. M. M. Évkönyve 1951, XXXIV.

MDK

Mednyánszky László
festő

Tanulmányok a Zsákot vivő csavargók festményeher. (Repr.)

M.M.M. Évkönyve 1951, XXXV.

Medgyánszky László festő

Élet és Irodalom II. 7. n. 1958 febr. 14

Artner T.: A magyar művészet archívumában.

Medgyaszay Lánló festő

Élet és Irodalom I. 22 sz. 1957
nov. 29.

Aradi Nóra: Magyar forradalmi
művészet

~~Fényes Adolf~~

Mednyánszky László
festő

MDK

„Federéképítés"
"

Csernátony Lszussa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

MDK

Mednyánszky László
festő

Hollósy Simon leveleiből

MMM Évkönyve 1951, 179. l.

Medyánszky László festő

Magyar Nemzet X. 1954 jun. 19. 5.

MDK

Mednyánýszky László
festő

„Sorakozó" vázlata

Csernátony Zsuzsa: Mednyánýszky László rajzai
és vázlatai.

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

Mednyánszky László
festő

MDK

„Zsákot vivő csavargók"

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

MDK

Medunyánszky László
festő

"Figyelő állásban"
"

Csernátonyhussa: Medunyánszky László rajzai
és vázlatai

MMM Évkönyv 1951, 184 l.

MDK

Mednyanýszky László
festő

„Fiumei tanulmányai"

Csernátony Zsuzsa: Mednyanýszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve, 1951, 183 l.

MDK

Medgyaszky László
festő

"Civita Vecchia" rajza
"

Csernátony Zsuzsa: Medgyaszky László rajzai
és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 183 l.

MDK

Medgyaszky László
festő

„Favágás"

Csernátony Lajos: Medgyaszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

MDK

Medunyainszky László
festő

Barbizonba utazik és Paál László jó hatással van rá.

Csemátony Zsuzsa: Medunyainszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve, 1951, 182 l.

MDK

Medveczky László
festő

Becskói nagyfa "képe

Csernátony Zsuzsa: Medveczky László rajzai és
vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 182.l.

MDK

Medgyaszay László
festő

„Virágzó fa Beckón" képe

Csernátony Zsuzsa: Medgyaszay László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 182 l.

MDK

Mednyánszky László
festő

"Parkban" című képe
"

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 182 l.

Mednyánszky László
festő

MDK

„Vizparti fák" motivumai foglalkoztatják

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László ~~ú~~ujsai
és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 183 l.

MDK

Medunyánszky László
festő

Asztalra borulva alvó"
"

Csernátony Zsuzsa: Medunyánszky László sajtai
és vallatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

Mednyánýszky László
festő

MDK

„Padon alvó"
"

Csernátony Zsuzsa: Mednyánýszky László rajzai
és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

Mednyánszky László
festő

MDK

„Reménytelenségében egyedül maradt".

Csmátony Lusza: Mednyánszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve 1951, 184 l.

Hedyánszky László ferd.

Magyar Nemzet X. 1954 jun. 5. 5.

Medgyánszky László Jestő

Magyar Nemzet X. 1954 szept. 12. 7.
szept. 16. 5
nov. 5. 5

MDK

Mednyánszky László
festő

Mocsarastáj" motivumait várlathönyvebe jegyzi fel,
szőlőki utazása alkalmával.

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai
és várlatai

MMM Évhönyve 1951, 183 l.

Mednyánszky László
festő

MDK

„Ható" vázlatát szolnoki utazásán készítette

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai.

MMM Évkönyve 1951, 183 l.

Mednyanýszky László
festő

MDK

„Országút" vázlatát szolnoki útján készítette.

Csernátony Zsuzsa: Mednyanýszky László rajzai és vázlatai

MMM Évkönyve, 1951, 183 l.

MDK

Mednyánszky László
festő

Csernátony Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai.

MMM Évkönyve 1951, 181 l.

Mednyánszky László br.

Hegyi tó, olaj

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

Mednyánszky L. br. festőművész
~~Osztrák-~~Magyar ~~monarchia~~ művészet~~nek kiállitása~~
Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

t.miniszter f,évi február 25-én
pénztárhoz intézett rendeletének

FIZETTETETT
ASY. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR IX. ker.
est. 1908 év 11/7 hó

npénztárt,hogy a Kilián Frigyes utó
emlékek Orsz. Bizottságának szakbeli
yvek vételára fejében négyszáznegy-
emlitett bizottság elnökének hiva-
telezettsége mellett fizessen ki s a
dáskép számoljonnel.

M. d.K.

MEDNYÁNSZKY László testő

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. l.

br.Mednyánszky László festőművész
Esti hangulat.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

nc cementáru gyáros úrnak

Budapest
XIV. Angol utca 30.

29-iki ajánlata értelmében

Bizottsága vénére

előbbi nállításra a

ajlókat a megajánlott

Bp. IX Högyes Endre n. 10 alá

br.Mednyánszky László festőművész
Tavas táj.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

Tájkép. Olajfestmény.

Méltóságos U

Schubauerné lakásával
merültek fel ezért nagyon kérem,
utalt MOB ellátmányokról nekünk
vagy ha különösebb nehézséget ne
küldeni.

Egyben nagyon kérem Mé
a két méter fa, ami a hegyen van
engedélyt már megszereztem. A vi
Budapestre való szállitásért, ugy
kocsis teherautóval fogjuk a hiv

Medryańszky László

l.

Szépmüv. Mus. Erk

I 184. l.

Mednyánszky László

MEGHÍVÓ

A MŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTÉRIUM, A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE ÉS A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA értesíti ÖNT, hogy

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

hamvait a bécsi Zentralfriedhofból hazahozatta.

A hamvak ünnepélyes elhelyezésére a Kerepesi úti sírkertben,
a Főváros által adományozott díszsírhelyen február 15-én
12 órakor kerül sor

Minthogy a magyar művészettörténet nagy alakjának földi maradványai hazatértek, itthoni földben való elhelyezésük alkalmából

Dr. Pogány Ö. Gábor

a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

mond díszbeszédet

Múzeumok Rotaüzeme

Mednyánszky László

Schanzer Mária: Mednyánszky

8°, 11K, 52L, Budapest, 1935.

Mednyánszky László

Malonyay Dezső: Mednyánszky

8°, 118 K, 127 L, Budapest, 1905.

Medunyánszky László

Kállai Ernő:
Medunyánszky László
Tükör 1940. VIII. évf.
363–366. l. 4 kép.

Mednyánszky László

Kállay, Ernest:
László Mednyánszky.
The Hungarian
Quarterly. 1940.
Vol. VI. 306–313. l.
5 tábla.

Mednyánszky László

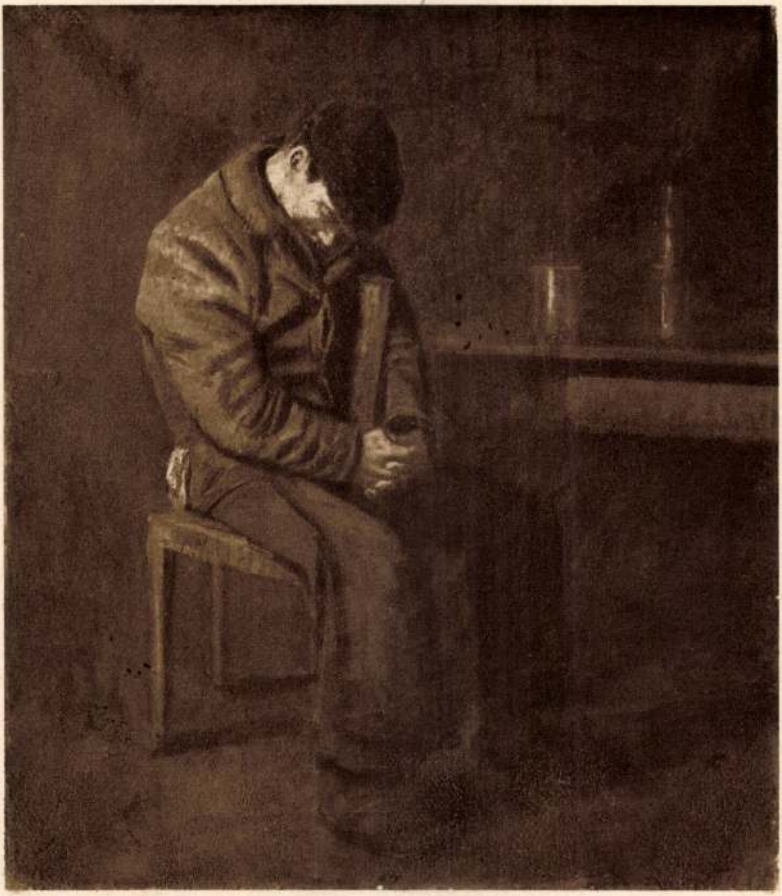

BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: ALVÓ CSAVARGÓ

KM Társ. 1932. febr.-márc. Eiáll

PÁLLIK BÉLA: A MŰVÉSZ NEJE

Mednyánszky László

Új Magyarság

1943. jan. 29.

* **Hibaigazítás.** Mednyánszky Lászlóról szóló cikkünkbe értelemzavaró sajtóhibák csúsztak. Ezek közül a legfeltünöbbeket korrigáljuk: — Az ő rőtt levelei — helyesen: Az ősz rőt levelei fölött gomolygó feketéskék ég az elmulás végzetszerűségét szirénázza..., ugyanolyan kolorista festőt jelentenek, mint a viharos tájak,... a Halottszállítás misztikus fényében dereng képein — helyesen: ...ugyanolyan kolorista festőt jelentenek, mint a viharos tájak... a Halottszállítás misztikus fényben derengő képei.

Medgyaszay Lajos

XXVII. aukció
A Gyűjtő 1916. 41, 46. l.
Vágvölgye 1500.—
repr. a katalógusban.

Gomez, M. A.

75

Medvyánszky László

Rēszeg
Fasor
Faluvége
c. Egyei
repr.
Uj Idők
1945. 14. z. nov 3.

1905 · XI · 9

20 Orsz. gzüjteményeknek: az 1904 évi jelentés elküldése (980/905)

Mednyánszky László

Cród

z

Lyka Károly:

Mednyánszky -

Uj Idők. 1919 -

~~I~~. 298. l -

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Mednyánszky László

Csavargó c. képe

repr.

Müvészet (Kende)

1939. 28. sz.

91. l.

21. HÉT

MÁJUS

31 NAP

VASÁRNAP

19

Kat. Cantate
Prot. Ivó

HÉTFŐ

20

Kat. Bernardin
Prot. Bernát

KEDD

21

Kat. B. András
Prot. Konstant.

SZERDA

Meduyanszky László

Źródł
z

Michel 1016 l.

ky Ede.
XIX század közepén.

48. Ereklyemuz.

n ülő
fordul, de szembe néz. Jobbkezével, melyet
rojtos karfájára, baljával pedig, melyben
fésült haja, szemöldöke, bajusza és sza-
lt. Paszomántgallérú és hajtokájú kabátja
rsonyval hurzták be. Jobbról függöny lóg,

.8 cm.
arczi emlékek muzeumából (107/95. No 74).
8-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

rata

456

Medvyánszky László

l.

Petrélet

60, 111. eskv.

M.

~~Szétesfehérvár, Ásatás~~

10

Medinyánszky László

wód

Kállai neve

22. l.

Mednyánszky László

vád

Lázmüvkérd

15. l.

Medwyanisky L.

wód

Keleti 1893

454 l.

IRODALOM

- 1886: i kiáll. ~~tört.~~ főcsop. katal. T. 50.
- Gerecze: Arch. Ert. 1895, 336. l. Kép: 337.
- Gerevich: M. o. románkori eml. 173. o., képe CLXXII b és CLXXVI.
- Heider-Eitelberger: Mittelalterliche Kunstdenkmale des Oesterreichischen Kaiserstaates. Wien. 1857, I. B. S. 77.

JEGYZET

Medrnyánszky László

vrod

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. k. 4. f. 753. l.

936 DEC 3 123

Mednyánszky László

vod
z
Lykamúrtost. II.
312. l. 59.2–3.
képekkel

Ernesta Oltremonti: *Il risveglio.*

Medvyánszky László

l.

Csókcsal

82, 83. l.

Medunyánszky Károly

Október 6.

Repr.

Új Idők

1928. II. 421-l.

879. Philips Wou

Sz. Haarlemben 1619-ben

A gázló.

A domtos vidék előtere
~~ha csatlakozó~~ korlátos
házott szamarat ~~[illegible]~~
fára támaszkodott (nézi
kiknek mindegyike ~~[illegible]~~
tya ~~[illegible]~~ (megugat
gyik vidék térül el, férfi
felhős.

Vászon, me
Pyrker Ja

L balról látható

83

Mednyánszky László

zvod

Vozáry Munkács

23. C.

Mednyánszky László

wód

Pest Művelőd

V. 516-l

525-l

Mednyánszky László

vrád

Reinach-Lázár

A művészet kis tükre. IV. kiadás
Bp. 1933. 289. p.

GÁCSI URADALOM
GÁCS
Nógrád megye.

Tekintetes

Ajánlott
Gács
427

Müemlékek Országos Bizottsága

Ajánlva

Budapest. IX

Högyes Endre ucca 10

Mednyánszky László

Mulandóság c. képe
repr.

Uj Idők
1945. 13 sz.
okt. 27.

Ősz c. képe repr.
u.o.

Havasok c. képe
repr. u.o.

Szepesi férfi, repr. u.o.

Medvyánszky László

Szód

Szal. szlovák

300. l.

Római aranyfüggő VIII. 186.

Medvyánszky Lászlo

vród
z
Wagner Profil

~~Római ezüstfibula VIII 126~~

Medwyańszky Lanto

wód

Petermagyniw

Verecke V. 108-l.

ezen a két vásáron, amelyek közvetlenül követték egymást. (Königsberg augusztus 15—19, Lipcse augusztus 29—szeptember 3.)

A königsbergi vásáron a Külkereskedelmi Hivatal bocsátott díjmentesen rendelkezésünkre kiállítási területet a hivatalos magyar kiállítás területén. A Külkereskedelmi Hivatal által létesített installációnak nemes eleganciája erősen járult hozzá a látogató közönség érdeklődésének felkeltéséhez. A vásáron meglepő érdeklődés mutatkozott a magyar háziipari és iparművészeti cikkek iránt és négy nap alatt csak a detail forgalomban kb. 10.000 P volt elérhető.

A lipcsei őszi vásáron a Petershofban lévő állandó kiállítási fülkénkben rendeztük be kiállításunkat a tavalyi installáció felhasználásával. Az iparművészeti és háziipari kiállításunk iránt az eddigi nagy érdeklődés megismétlődött. A magyar fülkék állan-

Mednyánszky László

irod

Petr Ver

V. 226. l.

hírlap szemányos
RÁKOSCSABA

944 JUN -3 18

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Medvyánszky László

Mitt. nagy erem

Közlezrkiàll

1266-1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Mędrzyańszky László

zvěd

Divald 1927

179. l.

, kissé jobbrafordultan áll.
rító övet fogja. Balról elvá-
t, bajuszt és leberetvált álla
kkendője rojtos, atillájának
állravetett prémes mentéje
lóg.

9 cm. — Lelt. sz. 810. — Értéke
reith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 62. lapon az 580
április 30-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1896 április
).

Medvyánszky László

Alföldi táj, olajf.
Fév. Képtár
Repr.

Szépmüvészet

1943. 37. l.
elöt

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Mednyánszky László

lárd

Mariay Ödön:

A Mednyánszky emlékkiállítás.

Szépmüvészet

1943. 47–51. l.

Számos képpel

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Medvyánszky László br

red

Farkas Szolnok

Szépmüvèszet

1942. 228. l.

er 25-én jelent meg a Magyar Nemzeti
ánsk kiáltványa a magyar néphez. Ennek a
között ezt mondja:
államgépezetet azoktól a reakciósok-
re ott maradtak és hanyagságból vagy
nép akaratának érvényesülését. "
y ez a közös kiáltvány lett a később
ammjának alapjává. A miniszterelnök
ány értelmében szólt a reakciós próbál-
özéletben, mind az államgépezetben és a
a vidéki közigazgatási apparátusban."
tisztitása a reakciósoktól tehát kor-
az "Igazság" vezércikke, néhány napra
nemzetgyülési vita után, szót emel a
pontjának végrehajtása ellen." Stb.

o

Medvyánszky László

vród

Jelképrom

333. l.

Mednyánszky László

l.

Kremsnéplit

206. l.

Achmet basa:

Egész alak, lóháton, …
jával balra fordult lová…
bán van L köpenyege pré…
lán kard lóg, térdéné…
kardját szorítja le. Hos…
lines. Az égbolt felhős. …

„Der Türkisch…

sez után:

„Dieß ist der …
Durch welche …
Das werthe …
Daß sie sich …

Rézmetszet, méretei a …

Happel: Thesa…
Lebenslauf des (kais.) Leopo…

L, bajuszt és rövid szakált hord. Pánciélt visel,

MDK

Mednyánszky László

Balaton, festm.

Romhányi Gyula: A Balaton tájfestészetünkben.
Szépművészet 1941. 7.sz. 169 l.

MDKDK

Mednyánszky

Y.E: Uj szerzemények a Szépmüv. Muzeumban. B.H.
1934. jun. 17. 2o 1.

MDK

Mednyánszky László

Tanás Galéria. 73/a.sz. 1936. máj.

K. J. K.

/

KEDNYÁNSZKY László

„Aggasztyán"

végvári 1958. 197., 202., 307.

Mednyánszky László báró
Tél

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása, 1932. május, 2o 1.

Karton, olaj, 28×23 cm.

BUBICS ZSIGMOND (1821—1907)
Fertőrákos, a győri püspök nyaralókastélya
Vászon, olaj, 42·5×58 cm.

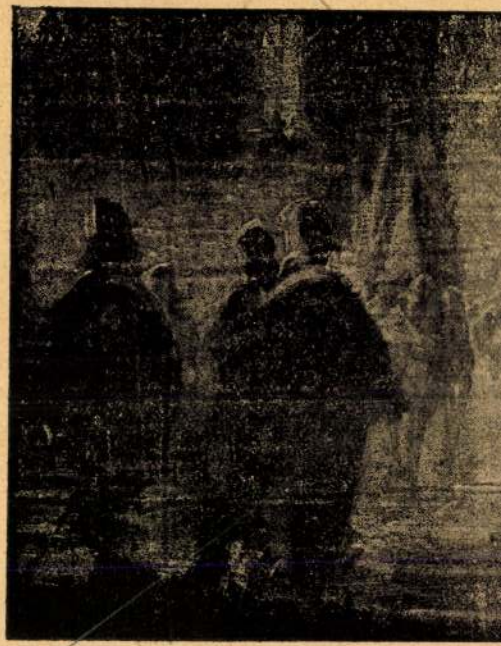

59. kép. *Benczúr G*

Agyházy Gyula: Ipolyi Arnold ü

Mednyánszky László báró

Havas táj

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május 21 l.

oz pártolt Beckenschlager János primás
irat. II. Mátyás király még kormányzó
rajzoltatni" Mátyás király kálváriáját
es sürgetésére küldte vissza. Kollonich
a lefoglalta a Bécsben Szelepcsényi pri-
kincsek egy részét is. Szelepcsényi föl-
l fedezték jórészt Bécs védelmének költ-
1793., 1799., 1810. és 1848. esztendők-
n nagy részét beolvasztotta.
ak és fájdalmas veszteségeinek ez a rövi
t a hiányt, amelyet tapasztalnunk kell,
it összehasonlitjuk a mai tényleges ál-
tár 1528-ból maradt fenn. Majd ezt köve-
Azután már átlag minden tizedik évben
az ujabb szerzeményekkel kiegészitették.
zlegesek s általában annyira szükszavuak,
rgyak alig ismerhetők föl, mégis felvi-
ő műkincs eredetéről és az elveszettek
műek, s általában a textiliák természe-
a régi arany- és gyöngyhímzési mester

Mednyánszky László br.

Őszi virág

Az 1904-iki téli tárlat. 4 l.

Mednyánszky László báró
Budapesti részlet, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll.
Nemzeti Szalon, 1940. január. 9 l.

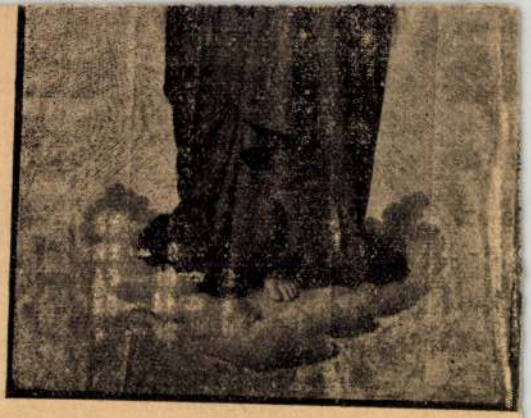

139. kép. *Deger, Ernst: Madonna.*

Simor prímás rendelte a művésznél.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 116—117. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Rényi 21—22. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 768—769. l. — Körösy: Esztergom. Esztergom, 1887., 238. l. — Maszlaghy II., 207. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in

Mednyánszky László br.
Tanulmányfej

Ernst-Múzeum (XXXI. /jubiláris/ kiállítása.
1932. május. 8 1.

D I, HOLLAND
D KÉPEK

OLLAND FESTŐ, XVIII. század
ikép tengeri kikötővel
szon, olaj, 104×139 cm. (39. szoba.)
Maszlaghy II., 431. szám.

OLLAND FESTŐ, XVIII. század
varlás
varlás
szon, olaj, egyenkint 46×36 cm. (44. szoba.)
brünni Volavy gyüjteményből.
Maszlaghy II., 370. és 371. szám.

OLLAND FESTŐ, XVIII. század
élő gyermekek
láló fiú
olaj, egyenkint 36×30 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 309. és 310. szám.

LLAND FESTŐ, XVIII. század
nypénzeket mérő férfi
zon, olaj, 85×104 cm. (43. szoba.)
alábbinak párja.

Mednyánszky László br.
Tanulmányfej

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 8 l.

SCHROTH, ANDREAS (működött a XIX. század elején)

Rudnay prímás arcképe

Jelezve lent jobbra: Andreas Schroth, 1829.
Vászon, olaj, 145×96 cm. (Folyosó.)
Maszlaghy II., 469. szám.

SCHUSTER, JOHANN (1812—1890)

Fogolymadarak

Foglyok egy meredek szélén

Mindkettő jelezve lent jobbra: J. Schuster.
Vászon, olaj, egyenként 69×85 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 374—375. szám.

SWOBODA, EDUARD (1814—1902)

I. Ferenc József

Erzsébet királyné

Mindkettő jelezve lent balra: Eduard Swoboda, 1857.

Vászon, olaj, egyenként 260×180 cm. (Első emeleti fogadó.)
A Fundus tulajdona.
Maszlaghy II., 466—467. szám.

WÖRNDLE, EDUARD (0000—0000)

A Nemi-tó

Jelezve lent balra: E. v. Wörndle
Vászon, olaj, 46×62 cm. (Első emeleti fogadó.)
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár.

MDK

Mednyánszky László báró, 1852-1919

Őszi hangulat, olaj

Árverési Közl. 1941. márc. 1.rk.sz.

12 **1.**

Mednyánszky MDK

katonatetemeinek realizmusa

B Supka Magdolna: Ember és müvészet

Müterem 1958 I. évf. I. sz. 33. o.

Mednyánszky László MDK
festő

"Csavargó" repr. 25.o.

Lyka Károly: Miért szép Mednyánszky "Csavargó"-ja?
Müterem 1958 I.évf. 8. sz. 24.

Mednyánszky László MDK

festő

"Tanulmány" /mediterrán ? férfiarc/ 22.o.
"Tanulmányfej" / rabbinus ?/ repr. 23.o.

Gál György Sándor : Találkozás Mednyánszkyval
Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 22-23.oä

Mednyánszky László MDK

"Tanulmányfej" repr.

Müterem 1958 I.évf. 8. sz. a fedőlapon.

Mednyánszky László MDK

művei szerepelnek az
1958 szept. második felében Bukarestben
megnyilt magyar kiállitáson.

Müterem 1958 I. évf. 9. sz.46.o.

MDK

Mednyánszky L.

Szépmüv. Muz. Évk. VII. 194 l.

EDK

Vas. Ujs. 1863. 267 l.

M. D. K.

HEDNYÁNSZKY László festő

Tombor Ilona: A piatai Kossuth József 106. l.
levéltár. 1953. 1-2. sz.

Hedmyánszky László festő

Magyar Nemzet VIII. 1952 ápr. 23. 5

MDK

Mednyánszky László

A Székesfőv. Képtár uj szerzeményei. Magy. Nemz. 1940. aug. 14. 6 l.

MDK

br. Mednyánszky László

N. Szal. XLIX. csop. kiáll. 1926. jun. 1 1.

MDK

br. Mednyánszky László

MUT II. kiáll. N. Szel. 1925. márc. 2 l.

MDK

Mednyánszky László

Park esti szürkületben, festm.

Új romantika. Tanács-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 6 l.

MDK

br. Mednyánszky László

Hegyi táj, festm.
Tájkép, festm.
Poprádi tó, festm.
Téli táj, festm.
Téli táj, festm.
Tavasz, festm.
Erdő hiddal és egy alakkal, festm.
Tanulmányfej, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

br.Mednyánszky László

LXII. csoportkiáll. 1928. szept. 1 1.

V. Prol.

M D K

Mednyánszky László

Szent Anna tava, olaj

Szent-György-Czéh XL. Aukc. A Gyüjtő. VII. évf. 7. sz. 1918 máj. 200 1.

MDK

Mednyánszky László br.
Erdőrészlet
Fenyők
Hegyi tisztás
Beckó
Falurészlet
Absinth
Fizetés

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 17. 1.

M D K

Mednyánszky László br.

Fürdés a Vágparton
Ház a Tátrában
Őszi borongás

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 18. 1.

Mednyánszky László br.

Őszi reggel, olaj

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 27 l.

Mednyánszky László br.

~~Szolgalegény, olaj~~

Téli alkony, olaj

Mücsarnok 19o2/3. téli kiáll. 28 l.

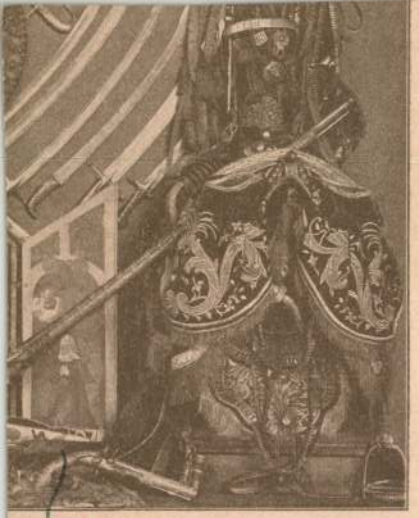

álffy Miklós a győri hős síremlékének mintája.

ített aranyozott ezüst foglalvány-
és apost. kir. Felsége.
ű keleti paizsot. (452. ábra.)
tből beszőve. Szélét aranyozott
ürkiszes boglárkák váltakoznak
melyben egy hat ctm. átmérőjű

hadtörténelmi momentumot eme

Mind e három korszakn
hol az illető korszakok fegyvere

A RÁKÓCZY FÖLKEL

A kurucz hadsereg főer
hőstetteket vitt véghez. Hősies
fényesen igazolja. Így például
alatt húsz mértföldnél többet já
ostromolt és zsákmányolt erődí
600 huszárral átúsztak a Garam
Német-Prónát, átmentek a Facsk
vívtak. Lipótvár alatt egy csász
ötödnap Érsekujvárra érkeztek;
Pozsony és Nagyszombat között
vonalon ismét áttörve, a császá

Főfegyverük nekik is a
nak neveztek.

A hadsereg, mely 1704
láris és a mezei hadakra.

Fegyvernemek: lovassá
tozott a 400 főből álló török-t

* 1999. május 8., szombat

GALÉRIÁK, MŰVEK, AUKCIÓK

Portrék tengeri ütközettel

Amíg a nagy aukciósházak egy része egyre inkább csak az évi három-négy nagy árverésre koncentrál, a Belvárosi Aukciósház számára egyaránt fontos a bolti forgalom, a hetente ismétlődő kisebb aukciók sora és az évi néhány nagy, esetenként több száz műtárgyat felvonultató árverés. A cég legutóbbi, festményeket, bútorokat, szőnyegeket, ékszereket, ázsiai műtárgyakat felvonultató nagy aukciójára május 3–4-én került sor, olyan időszakban, fogalmazott *Kovács Dezső*, az aukciósház tulajdonosa, amikor a hitelesség, a kalapács alá kerülő műtárgyak eredetisége az elmúlt hónapok eseményei miatt különösen fontos helyre került a galéria működését meghatározó tényezők sorában. A nagy nevek olykor vitatható műveivel szemben felértékelődnek a kevésbé ismert mesterek jelentős alkotásai vagy azok a közepes árkategóriába tartozó munkák, amelyek eredete vitathatatlanul igazolható. Az utóbbiak közé tartozik például Czóbel Béla egyik korai munkája, amely az ötvenes években a Képcsarnok Vállalaton keresztül cserélt gazdát, jeleként annak, hogy az akkori, nem igazán jó hírű zsűrik elé időnként kiváló mesterek is beadták munkáikat. A licit során a 300 ezer forintos indulóár majdnem megkétszereződött, s a mű 550 ezer forintért talált gazdára.

Szép, XVIII–XIX. századi portréanyag gyűlt össze az aukcióra, benne például a romantikus történelmi tájairól ismert *Ligeti Antal* egyik női arcképe, amelyet 1845 áprilisában még Hecklerként szignált „Erzsimé 16 éves korában" kommentár kíséretében (120 ezer forintért talált gazdára). Ugyancsak indulóáron kelt el *László Fülöp* idős hölgyet ábrázoló portréja. Az árverés fő értékei közé tartoztak *Mednyánszky László* festményei (Csavargó, Vonuló katonák), az utóbbi az aukció legdrágább képének bizonyult 800 ezer forintos árával, de nagy érdeklődés nyilvánult meg a művész ülő férfit ábrázoló ceruzarajza iránt is.

Különös figyelmet szentelt az aukció a magyar művészet történetében jelentős szerepet játszott szolnoki művésztelep művészei, például *Zombory Lajos, Chiovini Ferenc, Olgyay Ferenc* műveinek, Ujváry Ignác képeinek. A művész Délutáni pihenő című, a katalógus címlapján szerepeltetett festménye félmillió forintos árat ért el. Akik az aukció előtti kiállításon nem látták, talán azon a tárlaton találkozhatnak vele, amelyet az aukciósház ősszel a szolnoki művésztelep hivatalos megalakításának századik évfordulójára rendez. Mednyánszky mellett *Zichy Mihály, Munkácsy* neve fémjelezte a grafikai anyagot, előbbitől egy főúr portréja, utóbbitól a Golgotához készült vázlat szerepelt sikeresen. Nem elsősorban esztétikai, inkább történelmi értéke miatt érdemelt figyelmet *Stróbl Alajos* Ferenc József-portréja, hiszen a szignó tanúsága szerint három héttel a császár halála után, 1916. december 10-én készült Bécsben.

Kivétel nélkül elkelt az a száznegyven szúró-, illetve lőfegyver, amely egy jeles gyűjtő fegyverkollekciójából származik, s nem maradtak meg a keleti szőnyegek sem. Visszamaradt viszont az aukció egyik legizgalmasabb tárgya, egy selyemre nyomott plakát, amely 1905-ben készült *Hornyánszky Viktor* nyomdájában, az Uránia Magyar Tudományos Színház számára. Az intézmény, amely az akkor Kerepesi útnak nevezett Rákóczi úton álló, mai Uránia mozival azonos, *Strausz Adolf* Az orosz–japán háború című „darabját" hirdeti a plakáton, három felvonásban, 190 vetített képpel és 24 mozgófényképpel, a harmadik felvonás végén 20 percig tartó, „nagy tengeri ütközetet" ábrázoló mozgóképpel. A mozi megszületésének, legizgalmasabb korszakának emlékei közé tartozik a plakát, amelyre persze azt sem felejtették el fölírni, hogy „a férfiak pálca, felöltő és esernyő, a hölgyek kalap nélkül foglalják el helyeiket".

P. SZABÓ ERNŐ

Újabb gépek érkeznek

Korszerűsíteni kell a MiG-eket

Ferihegyen bemutatták tegnap a sajtó képviselőinek azt az amerikai különítményt, melynek légi utántöltő repülőgépei a Jugoszlávia elleni légicsapások támogatására települtek Magyarországra. A gépeket megtekintették a NATO hazánkban akkreditált képviselői is. Az eseményt követő sajtótájékoztatón a Magyar Légierő vezérkari főnöke a konfliktus kezdete óta először hozta nyilvánosságra a magyar légtér védelmével kapcsolatos tapasztalatokat, felhívva a figyelmet a szükséges korszerűsítésekre.

A Pennsylvania állambeli Pittsburgből érkezett KC–135E tankergépek a nemzeti gárda állományába tartoznak, a személyzet jelentős része így tartalékosokból áll. „A személyzet tagjainak sorában olyanok is vannak, akik a civil életben orvosok illetve ügyvédek – ez is bizonyítja az Egyesült Államok elkötelezettségét a konfliktus minél gyorsabb rendezésére" – jelentette ki a Ferihegyre vezényelt alakulat alezredesi rangú parancsnoka, akinek neve biztonsági megfontolásból nem hozható nyilvánosságra. A tisztek láthatóan alapos eligazításban részesültek, mielőtt Magyarországra érkeztek, hiszen többségük ismeri nyelvünk alapvető fontosságú szavait.

A személyzettől megtudtuk, hogy bár a gépek kora negyven év körüli, a kitűnő konstrukciónak és a szemmel láthatóan kifogástalan karbantartásnak köszönhetően üzembiztonságuk kiemelkedő. A gépek iránti bizalmat jellemzi, hogy az eddig hazánkba érkezett nyolc gépből hatnak becenevet is adott a személyzet, szinte művészi festményekkel díszítve azokat.

A gépek alapvetően képesek az amerikai légierőnél alkalmazott „merev töltőcsöves" utántöltés végrehajtására, de átalakítással „tölcséres" módszerrel is tudnak üzemanyagot átadni – ez utóbbi módon a haditengerészet illetve a tengerészgyalogság (Marine Corps) kétszázadnyi – 24 darab – F/A–18D típusú többfeladatú gépet telepít Taszárra, hogy onnan felszállva hajtsanak végre főként csapásmérő feladatokat jugoszláviai célpontok ellen. *Peter Tufo* budapesti amerikai nagykövet ezzel kapcsolatban méltatta a magyar részvállalást, a légtér és a repülőterek rendelkezésre bocsátását, de utalt arra a vezető szerepre is, melyet Magyarország az elkövetkező újjáépítésben játszhat. Mint mondta, a gépek érkezésével nemcsak Magyarország biztonsága nő, hanem azoké a kisebbségeké is, amelyek jelenleg Jugoszláviában elnyomás alatt élnek. A nagykövet felhívta a figyelmet az akcióban részt vevő katonák áldozatvállalására is. „Ők azok, akik a kitűzött célokért készek akár az életüket is feláldozni" – emlékeztette a sajtó képviselőit Peter Tufo, aki egyébként korábban a tengerészgyalogságnál szolgált.

A sajtótájékoztatón jelen lévő *Talla István,* a magyar légierő megbízott vezérkari főnöke lapunk kérdésére első ízben hozott nyilvánosságra általános jellegű információkat a magyar légvédelmi alakulatok tevékenységéről a légicsapások kezdete óta. A kecskeméti MiG–29-esek emelt szintű készültségi szolgálatot látnak el, és „kijelölt őrjáratozási légterekben" mindennap maguk is részt vesznek a honi légtér védelmében. Megemlítette ugyanakkor, hogy bár az elmúlt hetekben – többek között a veszprémi légtér-szuverenitási központnak (ASOC) hála – a NATO Magyarország fölött tevékenyedő erőivel jó volt az együttműködés, vannak hiányosságok is. A tapasztalatok alapján a magyar vadászgépek barát–ellenség azonosító rendszerét rövid úton fejleszteni kell. Noha MiG–29-eseink rendelkeznek ilyen nyugati szabványú berendezéssel, az a részegység hiányzik, mely lehetővé teszi a NATO számára a „barátként" történő azonosítást. A nyilvánosság tájékoztatását szolgálja, hogy jövő héten – több mint öthetes zártságot kö-

festőművész

Mednyánszky László jubileumára

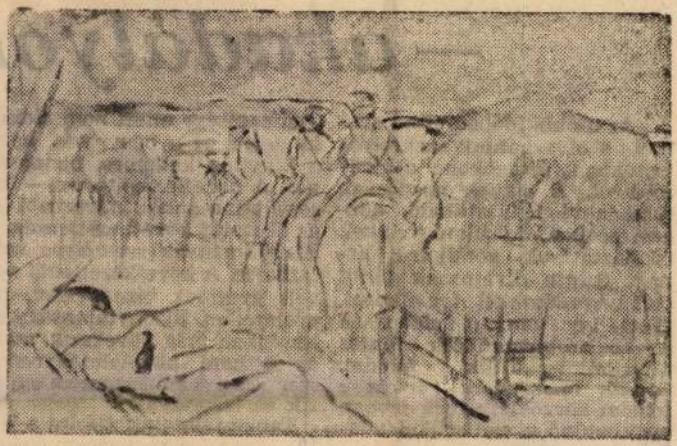

Ma 125 esztendeje, 1852. április 23-án született *Mednyánszky László*, a századforduló éveinek különös sorsú és egyéniségű festőóriása. Ősi nemesi családból származott, s ha tehetsége, nyugtalan szelleme nem hajtja a művészet és a filozófia felé, a vadregényes tátrai tájtól övezett beckói kastélyban élhette volna le életét, arisztokrata kortársaihoz hasonlóan mit sem törődve a világ és a társadalom dolgaival. Mednyánszkyt azonban a művészet szenvedélyes szeretete, s a maga körül látott szociális igazságtalanságok kiragadták a munkátlan életvitelből és élesen szembefordították osztályával. Élete folytonos bolyongás hazánk s Európa legkülönbözőbb vidékein; önmagára, kényelmére igénytelen, de annál igényesebb arra, hogy a természet közvetlen szemléletében elmerülve és az élet kitaszítottjait felkarolva, festészete mind elmélyültebben fejezze ki belső meggyőződését.

Valamennyi alkotása — tájképei és figurális ábrázolásai egyaránt — voltaképpen lelki önarckép: szubjektív hangulatait, az őt foglalkoztató gondolatokat vetíti ki a valóság motívumainak segítségével. A sejtelmes, borongós természeti részletek, a fásult, magukba roskadt emberarcok ürügyén a maga meghasonlott életérzéséről, korával és társadalmával szembeni idegenkedéséről vall szuggesztív erővel, arról, a feloldhatatlan ellentmondásról, amely közte és a képmutató, álarcot viselő külvilág között feszül. Irtózott minden művitől, formálistól, ezért is menekült a természetbe, majd kötött ki azok között, akiknek nincs vesztenivalójuk, tehát őszinték és közvetlenek. Így lett végül a szegény emberek, a csavargók festője, akiknek tárgyilagos, őszinte ábrázolásával piktúránk kritikai realista irányzatának legmagasabb szintű remekeit teremtette meg.

Nem véletlen, hogy ő volt az egyetlen művészetünkben, aki maradandót tudott létrehozni a háború problémakörében is, hisz a nagy világégést sem kívülről, hanem belülről, a részvevők oldaláról szemlélte. Világháborús festészete őszinte tiltakozás az embertelenség minden megnyilvánulása ellen, s pártos kiállás az örvénybe taszított, a hatalom urainak kiszolgáltatott népek mellett.

Mednyánszky életműve a magyar művészet egyik legkiemelkedőbb csúcsa, ő köti össze a nemzeti törekvéseket megtestesítő Munkácsy-hagyományt modern századunk intellektuálisabb irányzataival.

Képünkön: Trén című, 1914—18 között készült háborús rajza a Nemzeti Galériából.

T. A.

NÉPSZAVA
1971 APR 23
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Társadalmi — akadályokkal

Az utóbbi időben mind gyakrabban olvashatunk szakfolyóiratokban, újságokban a cigányokról. A cikkek gazdasági, társadalmi helyzetükkel, közegészségügyi körülményeikkel, iskoláztatásuk gondjairól írnak. Szinte divatosnak tűnik cigánykérdésekkel foglalkozni. Nem így van. A cigányság egész problematikája fontos társadalmi-politikai feladat. Sorsuk megoldásra vár és e feladat sürgőssége még jobban szembetűnő a statisztikai adatok ismeretében.

1893-ban közölt adatok szerint Magyarország akkori lakosságának 0,47 százaléka volt cigány, az 1960-as statisztika szerint 2 százaléka. Ma hazánkban körülbelül 320 ezer cigány él, a lakossághoz viszonyítva az európai országok közül nálunk legtöbben.

Évszázados lemaradás

A felszabadulás utat nyitott felemelkedésükhöz — központi intézkedések hatására javult helyzetük —, de fejlődésük tempója nem megfelelő ütemű, nincs arányban az erkölcsi és anyagi támogatással. Az intézkedések nem értek el nálunk olyan szintű társadalmi beilleszkedést, amit azoktól vártunk. Ezért a cigányság helyzete a szocialista társadalomban egyre sürgősebb megoldást

esetlegessége miatt nem alakul ki benne az a benyomás, hogy a külvilág kellemes, biztonságos. A nevelés módszere — ha egyáltalán annak nevezhető — az abszolút következetlenség, a követelmények szeszélyes váltogatása. A következetlenül nevelt gyermek bizonytalan, figyelmetlen. Bizonytalansága az iskolában még növekszik, mert az otthoni követelményrendszer soha, semmiben nem egyezik az iskolaival.

Tapasztalataink szerint a 7—10 éves cigánygyermekeket elég nehéz rávenni szellemi munka végzésére. Minden, ami körülöttük van, leköti figyelmüket: egy gomb, repülő rovar, sőt, néha saját ruhájuk is elmélyült vizsgálatra készteti őket. Bármi alkalmas arra, hogy felkeltse figyelmüket és elterelje gondolataikat a megoldandó feladattól. De azt is tapasztaltuk, ha türelemmel foglalkoznak velük, kellő időt szánnak rájuk, akkor ráérezhetnek a munka „ízére" és aránylag hosszú ideig — 15—20 percig — képesek koncentrálni.

A cigánygyerekek oktatásának, nevelésének tehát legnagyobb problémája az idő. A vegyes osztályban tanító pedagógus nem foglalkozhat korlátlan ideig egy-egy gyerekkel, mert eközben a többi gyerek unatkozik és a tétlenség fegyelmezési nehézségeket szül. Meg a tanterv is szorítja. A vegyes osztályban oktató ne-

Hosszú évek során cipelik hátrányos helyzetükből adódó hiányaikat, s ezeket az iskola nem tudja megszüntetni. A társadalomba való beilleszkedésüket elsősorban környezeti tényezők akadályozzák. Ezt a gátló hatást a szokásos pedagógiai eljárások nem képesek megszüntetni, ezért a gyerekek szocializációs retardáltsága az évek során még fokozódik.

Arra kell törekednünk, hogy átvegyék szociális értékrendünket. Nem „beolvasztásról" van szó, hanem beilleszkedésről. Pozitív csoport értékítéleteiket megtartva, tegyék magukévá a nagyobb közösség, a társadalom normáit.

A megoldás nem a cigánygyerek állami gondozásba vételében keresendő. Érzelmi kapcsolatai miatt a primitív családi környezet — a kirívó eseteket leszámítva — is jobb mint az intézeti élet. Az anya-gyermek kapcsolat megszakítása különösen a korai gyerekkorban traumatizáló hatású. A cigánygyereket családjától nem szabad elszakítani, hanem ki kell fejleszteni benne azt az igényt, hogy más életet éljen mint amibe beleszületett.

A gyerekkel kapcsolatos teendők természetesen nem csekély anyagi fedezetet igényelnek. Jól tudom, hogy a népgazdaság teherbíró képessége nem korlátlan, de nem képzelhető el, hogy az anyagi teher kizárólag az államháztartásra hárítható. Ennek ér-

festőművész

1021

A Magyar Nemzeti Galéria gyüjteményéből

Katonavonat. Vonatajtó. Katonák.

Ez az összes bizonyosság, amit címe után és első ránézésre megtudunk erről a képről.

Na és! — a többi?

Az alakok vonalai — körvonalai — gyorsan odavetettek. Meg egymásba mosódók. Összemosódók. Legjobban az arcok mosódnak el. Nincsenek arcvonásaik.

Mert a vonat már elindult. Vagy: a vonat csak elfut előttünk, s a vonatajtón — az egyiken — megakad a tekintet, de a mozgás miatt ennél többet, mint most látunk, nem tudott rögzíteni a szem. Az emlékezés.

Egy emlékképet látunk. Az emlékképek rendszerint elmosódottak.

A festő akarta így: hogy emlékképet lássunk. Ha akarta volna, pontosan — részletesen — megrajzolhatta volna, vízfestékbe mártott ecsetjével, ezeket a katonákat. Mert jól ismerte őket. Személyesen ismerte őket. Hiszen közöttük volt. (Lehet, hogy az egyik katona? — ő maga?)

Mednyánszky László, a magyar festészet jeles és sajátos egyénisége, részt vett az első világháborúban. Együtt élt a katonákkal. Együtt utazott velük a szabadságos vonatokon. És a frontra induló vonatokon. Állandóan úton volt, mint a katonák. Megjárta a harcteret; kint, az első vonalban is. Megrázóak az eredeti helyszíneken, a csatatereken készített vázlatai. Még megrázóbbak azok a képei, amelyeken a háborúba kényszerített, kergetett emberek — kevésbé látványos — mindennapi gyötrelmei jelennek meg.

Amikor pedig levetette a katonaruhát, akkor is az első vonalban járt. A festői témák — az élet — első vonalában. Szürke, kopott kabátjára rávetette a festékes málhát; a Kárpátok szakadákaiban bolyongott; és dolgozott. Amikor tájképeket festett. Szénégetők kunyhójában telepedett meg, máskor csavargókkal, éhező munkanélküliekkel lakott és élt együtt. Amikor embereket festett.

Furcsa ember volt.

Bárónak született. De odahagyta azt a világot. És őbenne született meg a borongós, fullasztó magyar tájak, de még inkább az egyszerű, a legegyszerűbb — az elesett — emberek festője.

Meg a modern magyar festészet egyik előfutára is.

Mednyánszky László (1852–1919): KATONAVONAT (akvarell)

A TV „URALMA

Az elmúlt hetekben a Dunántúlon j
tam, s alig néhány száz lelket számláló
faluban töltöttem néhány napot. Jelleg
tes, az emberi és gazdasági viszonyo
szinte tipikusan tükröző helység a k
ség, s neve is az, általánosítás, a hely
liek gondolatainak, véleményének ös
foglaló jellege végett maradhat meg
lítetlenül.

A téesz növénytermesztési brigádvezető
jének otthonába későn este csöppentem,
éppen a tévéműsor végére. Az állatorvos,
és az egyik traktoros vendégeskedett a
néhány éve épült, fürdőszobás ház gaz-
dájánál. S mivel az alkalom kínálta a
beszédtémát, a könnyű, pincehideg fehér-
bor társaságában a televízióról esett szó.

A vendéglátó szívesen és színesen szólt
„varázsdobozáról", ahogyan a sokat olva-
sott kedves jelzőt szinte valamennyi mon-
datába beleszőtte; az otthoni mozit, az ott-
honi színházat, az otthoni utazást említet-
te. Számára elsősorban az otthoni élmény,
a kényelemben és megszokott körülmé-
nyek között élvezett gazdag szórakozás, a
sokféleség a legmegnyerőbb. Elmondta,
hogy szinte válogatás nélkül szívesen ül
kényelmes karszékében a készülék előtt,
és a döntést, hogy melyik műsort, filmet,
avagy zenét szolgálja föl önmagának estére,
ennek elhatározását nála szakszerűbben
és jobban válogató emberek végzik,
azok, akik összeállítják a műsort. No meg
az időt, a munkát nevezte meg, amely a
maga követelései szerint szabja ki számára
az esti, vagy hétvégi pihenőidő mennyiségét,
helyét.

A traktoros, fiatal házas, alig huszon-
éves ifjú, szigorúan és hevesen szállt ve-
le vitába. Őt nem lehet elaltatni magával
a ténnyel, hogy ámuljon a tévé varázsán;
a gombnyomásra házhozszállított világ
technikai nagyszerűségét csodálja. Hiszen
ugyanígy csodálhatná az újonnan érkezett
betakarító gépek ötletes szerkezetét, a
masinát, amellyel nap mint nap együtt
dolgozik. Ő már beleszületett a technika
világába, szinte természetesnek veszi az
új, meg új gépeket, azok szerkezetének,
működésének nagyszerűségét. Őt igenis a
műsor érdekli, mégpedig azok a produkciók,
amelyek a valóságot, az életet, az igazat
mesélik el. Dokumentumfilmekért, ripor-
tokért, tudományos és ismeretterjesztő mű-
sorokért ül szívesen a tévé elé.

Az állatorvos alig szólt. A kérdésre és
noszogatásra mondta el, hogy legszíve-
sebben a sorozatokat veszi. Említett né-
hány nagy sikerűt, amelyek után sokan
megkeresték a könyvesboltban a regényt,
hogy a látott élmények által megnyerve,
elolvassák az eredeti művet. Mert akkor
szolgál igazán a tévé, ha elindít és meg-
mozgat, ha fölébreszti a szunnyadó vágyat
az önállóan, saját erőfeszítéssel megszer-
zett kulturális élmények elérésére.

A pincehidegen megkezdett palack bor
átmelegedett a hosszú éjszakában. Nehezen
jutottunk egyezségre, mert furcsa módon
valamennyien ugyanazt hangsúlyoztuk a
televíziót illetően, csakhogy más és más
nézőpont, megközelítés alapján. A tévé
uralmában egyeztünk meg. Abban, hogy
ez erő és felelősség egyben.

Erő: hiszen olyan gazdag és változatos
élményt kínál és juttathat az emberek
százezrei, mindenki elé, amellyel semmi
nem versenyezhet. Ám felelősség: hiszen
a legszélesebb és legvegyesebb összetéte-
lű közönséget elégíti ki és szolgálja. Erejét
tehát, lehetőségeit a felelősségnek kell
megzabolázni, hogy valóban okosan és
hatékonyan uralkodjon.

Hajduska János

KÉPES ÚJSÁG
1974 AUG 10
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Hasznos szer

Ötvennégy éves, napbarnította arcú férfi a jánossomorjai Istók László. Ízesen beszél, szabatosan fogalmaz. Ki kérné tőle számon iskolai végzettségét, ki okvetetlenkedne azzal, hogy felnőttként érettségizett, hisz művészettörténészek vitapartnere lehetne. Festőiskolákat elemez történetiségükben, nagyszerűen eligazodik a kő- és faszobrászatban, ismeri a népművészet hagyományait. Mennyire ismeri!

Az egykori kereskedősegéd, falusi napszámos addig járta a határt, addig formázta nyelvét a dunántúli parasztok, Győr-Sopron megyeiek, tolnaiak, somogyiak tájszólásaira, míg őt is rabul ejtették szokásaik, titkuk őrzője, hagyományaik továbbplántálója lett.

— Apámra nem emlékszem, hároméves voltam amikor meghalt. Anyám nevelt, egyengette az utam, ahogy erejéből telt. Boltos lettem, a felszabaduláskor beálltam a Kávészergyárba, aztán egy kis szerencsével termeltető lettem, a falvakat jártam, az volt a dolgom, hogy meggyőzzem az embereket, mégse dobják ki a földjükből a cikóriát.

— Megismertem eközben szűkebb hazámat, a paraszokat, életüket. Ekkor kezdtem gyűjteni a falusi házak lim-lomjait, mindig egy-egy új darabbal tértem haza, egy faragott szék Somogyból, parasztbarokk komód, mikor mi. A feleségem ájuldozott: mit csinálunk a sok ócskasággal, már férni sem lehet tőlük. A barátság volt legtöbbször a vétel alapja, az útjaimon hagyott szerény keresetem pedig új barátságaim megpecsételője. Belekóstoltam a művészettörténetbe, örökösen tanultam, olvastam a magam feje után csiszolódtam. Kitárulkozott előttem a világ, mindjobban felleltem az igazi értékeket, a poros padlásokon is a megőrizni valót.

És közben a Kávészergyár szerződései is jól alakultak. Ügyes ez az Istók, meg tudja bűvölni az embereket, mondták rá. 1950-ben Budapestre hívták a Mezőgazdasági Minisztériumba, három évvel később saját kérésére tért vissza az akkori Mosonszentjánosra: 1957-ig a kétezer holdas célgazdaság vezetője volt. Amikor a gazdaságot átvette az Állami Gazdaságok megyei Központja, Istók László visszament az üzembe termeltetési vezetőnek. Ma termelési osztályvezetője az üzemnek.

— A cikória volt a másik szenvedélyem Kinek fontos ez a hányatott sorsú növény egyáltalán? Nekem, nekünk, hisz mi ebben nőttünk fel. Valamikor az mondta az elődöm, amikor átadta a munkát: „Te fogod eltemetni a cikóriát. Nem így történt. Az aszalvány jól fize az országnak, bármennyit el lehetne adni belőle. Franciák, olaszok, arabok ver sengenek a szállításunkért.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 APR 17

Mednyánszky László

Dunaújvárosi Hírlap

festőművész

Képes naptár

1021

Április 17., szerda; RUDOLF

55 évvel ezelőtt, 1919. április 17-én hunyt el **Mednyánszky László** festőművész, akinek legjellemzőbbek az élet hajótöröttjeit ábrázoló ún. „csavargóképei" a századelő magyar festészetének jelentős hagyatékát képezik. Itt a **Csavargó fiú feje** című vázlatát közöljük.

Április 18., csütörtök; ANDREA

155 évvel ezelőtt, 1819-ben ezen a napon született **Franz Suppé** osztrák zeneszerző, a klasszikus bécsi operett mestere. Harmincegy operettje közül megemlítjük a **Szép Galathea**, a **Boccaccio** és a **Könnyű lovasság** (nálunk **Magyar huszárok** címmel is került színre) című műveket, melyek a világot is meghódították.

erejű rendszabályok e
csösebbé, tisztábbá s
jobbá is teszik a magyar
darúgást.

A.

Iskolai sport:

Úttörőolimpia

A X. Nyári Úttörő Olimpia labdarúgás II. korcsoport városi döntőinek mérkőzéseit április 22—25. között rendezik meg. A mérkőzéseket a Ságvári Endre Általános Iskola udvarán lévő új pályán a nevezéstől függően egy, vagy két csoportban, körmérkőzéses rendszerben bonyolítják le. A nevezési határidő 1974. április 17. szerda, 16.30 óra. A nevezéseket a városi sportfelügyelőségnél kell leadni (Irodaház fszt. 5.), Ugyanit lesz a sorsolás 1974. április 19-én 14.00 órakor. A versenybizottság ebben az évben is számít a 9 általános iskola csapatának részvételére.

A versenyen kitűnő eredményt ért el Kozma M., a DKSE nehézsúlyú birkózója. Három győzelme után a döntőben a kecskeméti Szűcstől szenvedett csak pontozásos vereséget, aki nála 35 kg-mal nehezebb volt. Kozma súlycsoportjában a 2. helyet szerezte meg.

*

Kecskeméten vasárnap II—IV. osztályú kötöttfogású versenyt rendezett a KTE. A versenyen a DKSE birkózói is részt vettek s jó eredményekkel tértek haza.

Eredmények: 52 kg: 1. Malácsik J., 57 kg: 1. Szabó L., 62 kg: 1. Védli L., 74 kg: 1. Lábodi J.

125 éve született Mednyánszky László

1852. április 23-án született Mednyánszky László festőművész. Puha, havas tájak, a Kárpátok hegycsúcsai, vízesései, az Alföld mocsaras tájai, párás, ködös égboltok Mednyánszky legjellegzetesebb témái. A müncheni, párizsi iskoláit itáliai, majd párizsi tartózkodás követte. Nyugtalan élete során felváltva Bécsben, Budapesten és szülőföldjén, Beckán töltötte napjait. A század végefelé érdeklődése a külvárosok elesett szegényei, ágrólszakadt nyomorúságos alakjai felé fordul. Az I. világháború idején rajzolóként bejárta Galíciát, Szerbiát, Dél-Tirolt. Háborús képein a megrázó emberi tragikumot festi meg: katonákat, menekülőket, harcban megfáradottakat. Képei sokszor látnoki erejűek, emberábrázolása olykor rembrandti mélységű.

Pihenő katonák (Németh Ernő felvételei — KS)

A nap négyszáznyolcvan perce munkára van rendelve.

Valóban azzal töltjük?

Egy alkalommal hosszan figyeltem egy vállalat energetikusának szobájában, hogy változik szinte minden másodpercben az energiafelhasználás. Milyen lendülettel fut előre a mutató műszakkezdéskor; mennyire ingatag a harmadik-negyedik órában, amikor már sok dolgozón jelentkezik kisebb-nagyobb mértékű fáradtság; hogy stabilizálódik megint a munkaközi szünet után. És a mutató bizony arról is árulkodik, hogy az utolsó órában már igen-igen megcsappan az energiafelhasználás, és ennek a kevés áramnak a nagy részét is a fürdő villanybojlerei fogyasztják. Hamarabb abbahagyták a munkát? Vagy nem is volt mit csinálniuk? Ez is, az is nagy baj, nagy kár.

Az előbbi példában egy cigarettaszünet egyenlő volt évi húszmillió forinttal. S hány cigarettaszünetet tesz ki a rossz munkaszervezés, az anyaghiány, a soron kívüli átállás más termék gyártására! Hánnyat tesz ki, ha sokan és gyakran kérnek kilépőt ügyes-bajos dolgok intézésére!

És ugyanennek az igazságnak másik oldalán ott jelentkezik a szabad időből — a pihenés, a szórakozás, a tanulás, a közösségért végzett önkéntes munka idejéből — elfecsérelt idő, mert várni kell a megállóban a buszra, a boltban a kiszolgálásra, várni a szerelőt, sorba állni a postán.

Azt, hogy az idő pénz, körülbelül azóta mondják az emberek, amióta ismerik a pénzt. Valóban nagy érték. A munkaidő és a szabad idő egyformán. Mindenkinek egyformán jár az óra. Egy életünk van. Perceit se vesztegessük!

Kovácsvölgyi Sándor

gandista.

Művészi pályára készült, mégis tanítóképzőt végzett, később tanárképző főiskolán szerzett diplomát.

Munkásemberek leszármazottja, természetszerűen kötődött a fizikai munkához is. Mint diák nyaranta kőművesek mellett dolgozott, hogy pótoljon iskoláztatási költségeibe. Talán a kőműves apa, a családi környezet megnyugtatására, talán csak józan meggondolásból, de mellesleg a kőműves szakvizsgát is letette. Máig is őrzi segédlevelét.

Felsorolni is sok, hogy eddigi életében mi mindennel foglalkozott. Szertornászbajnokságot nyert, labdarúgó volt. Énekes színésznek készült, mégis inkább a valódi életbe vágyott, a pedagógiával, a tudatformálással jegyezte el magát. De azért énekel, szaval ha kell, és verseket ír. A fényes szellők nemzedékének hitével vetette magát bele a felszabadulás utáni új világba.

Pedagógus pályáját Nyíradony mellett, tanyasi iskolában kezdte el. Később Nyíradonyba került. Mint sportoló sokfelé elvetődött. Egy mérkőzés alkalmával Vámospércsre is eljutott. Megtetszett neki, s amikor 1952-ben három iskolából is hívták igazgatónak, ezt választotta ki. A sors iróniája, hogy ar

ÁFÉSZ
bizottság

Lehetn
ségeit, m
szolgálatn
minden é
ügye. Mag
munkáját,
sítani, ne
Úgy érzi, h
valamivel,
a bizalmat
szítani.

A közé
zösség út
útja teretesen vezetett a párthoz. Fi
Huszo
pagart
is n
okta
tiki
el
k
gozóknak. Oktatott
ű kérdéseket, ve-
kai tanfolyamot.
állandóan tanult,
kizmus—Leniniz-
xista középfokú
ak a marxista

történetét, aminek felügy
i tagja.
e sorolni társadalmi t
egbízatásait. Pataki t
ak tekinti őket. S
rdekli, ami őket
a is bevallja, ha ké
nehezen tudja vissz
n tud nemet mor
a őt kérik, őt bízzál
akkor benne bízna
pedig nem szabad

iránt érdeklődő,
magának való
1946-ban lett a párt-
éve már, hogy pro-
dolgozik. Felsorolni
hányféle politikai
tette. Tartott poli-
pedagógusoknak,
ről évre bevonuló
munkásőröknek és a

Vajon
vállalt?
erejét?
A kérdés nem éri várat
maga is sokat
bizonyára
megfogal
szétforgácsolja-e
zés tudni
gezte.
tébből

delegeledkezik. Sokat szemléltet, új

MAGYAR NAPLÓ
BUDAPEST, IX., DÉLIDŐ ÚT 81
Telefon: 387-738, 380-726

1977 APR 2

SAJTÓOSZTÁLY

— **A Tamás Galéria kiállítása.** A Tamás Galéria már régen erős propagálója fiatal művészeinknek. Évek alatt gyüjtött jelentős anyagából rendez most kiállítást maga a tulajdonos, a Tamás Galériában. A hely szüke miatt le kellett mondania arról, hogy valamennyi tulajdonában lévő művet kiállítsa. Ez az oka annak, hogy célját — keresztmetszetét adni a mai magyar művészetnek — nem érhette el. *Mednyánszky* remek tájképei és *Szőnyi* István művészete között eltelt termékeny ideje művészetüknek, egyetlen művész alkotásával sincs áthidalva. Annál teljesebb az utolsó tíz esztendőben nagy szerepet játszó művészeinknek névsora. A vezető mester, *Szőnyi* István, több képpel képviseli az irrealitástól tartózkodó magyar művésztemperamentumot. Jellemzően mutatják be *Egry* József művei, alkotójuk természetszeretetét. A látás gyönyörét foszforeszkáló színekkel kifejező *Márffy* Ödön csendélete most is magához vonzza a szemlélőt. Az expressziv naturalizmus egyik kiváló képviselője, *Derkovics* Gyula, két remekművel idézi sajátos egyéniségét. A francia iskolázottság mindinkább elhomályosul *Kmetty* János, *Berény* Róbert, *Kernstock* Károly, *Frank* Frigyes, *Perlrott* Csaba, *Czóbel* Béla, *Lehel* Mária, *Bornemisza* Géza, *Scheiber* Hugó művein. *Vaszary* János régebben festett csendélete nem a pillanat fölületes megrögzitéséről, hanem az elmélyedés és a kiérlelt szín- és formakultuszról ad számot. A vezető mesterekhez törekvésben szorosan hozzákapcsolódó művészek közül *Barcsay* Jenő, *Szobotka* Imre, *Dési Huber* István, *Kádár* Béla, *Bor* Pál és *Modok* Mária csatlakoznak több szép és jellemző művel. A magyar ember és táj egyéni sajátságát markánsan fejezik ki *Rudnay* Gyula, *Koszta* József és *Nagy* István képei. *Ferenczy* Noémi egyetlen — szőnyegterve — akvarell-vázlat törekvésben és kvalitásban állja a versenyt uj festészetünk legjobb képviselőivel. *(B. P. L.)*

Mednyánszky László
N. O. 1935 VI. 1.

Mednyánszky László

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

Népszava

1952 JUN. 19.

276

Ma nyílik meg a Mednyánszky emlékkiállítás a Fővárosi Képtárban

Ma, csütörtökön nyitják meg a *Mednyánszky László műveiből* rendezett emlékkiállítást. A kiállított 112 mű között nagy tájképek és a mester tanulmányrajzai is szerepelnek. *Az idén ez már a negyedik emlékkiállítás a Fővárosi Képtárban.*

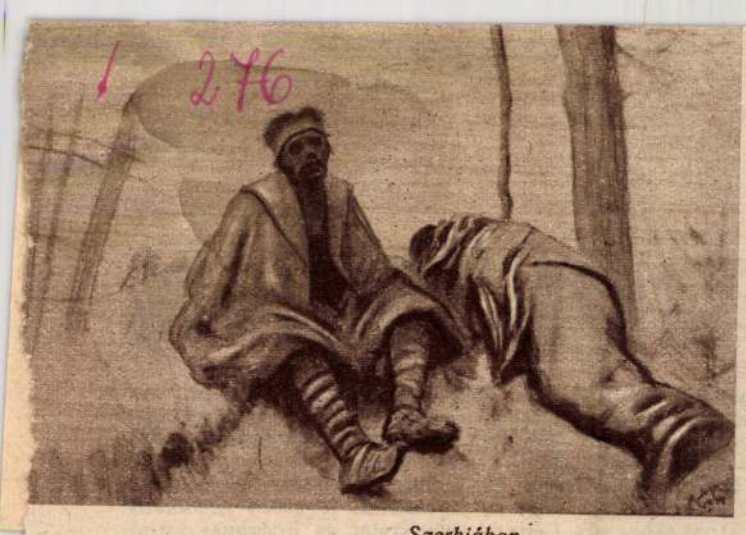

Szerbiában

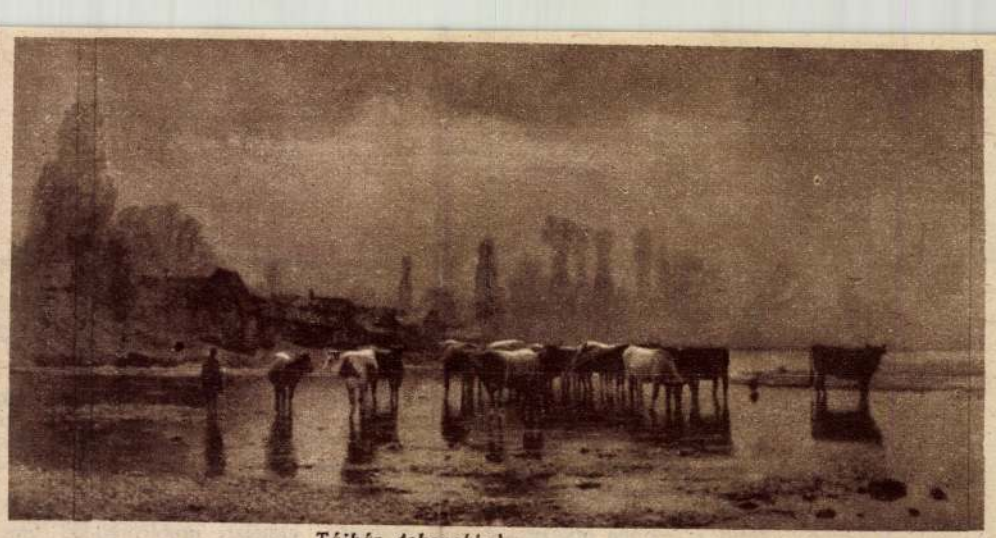

Tájkép tehenekkel

(Mednyánszky László festményei)

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Száz évvel ezelőtt, a szabadságharc után következett császári reakció idején született művészi multunk egyik kiemelkedő nagy tehetsége, Mednyánszky László. Halála már a magyar proletárforradalom napjaira esett.

Arisztokrata szülők gyermeke, de családja ott harcol a magyar szabadságért, függetlenségért csatázók között. Egyik nagybátyját Haynau végezteti ki, másik nagybátyja a bitó alól szökik Franciaországba. Ilyen örökséggel indul művészi pályáján. Az uralkodó, arisztokrata társadalmi osztályhoz már fiatalkorától, a laza rokoni szálakon kívül semmi sem fűzi. Rokonszenve a kitaszítottak, a külvárosok perifériáin lakó szegények, az elesettek felé irányul. A kapitalista társadalom legaljára kényszerített emberekkel őszintén együttérez. Messze túljut a festő és a választott téma, vagy témakör, a festő és a modell kapcsolatán. Közöttük alakul ki baráti köre, közöttük érzi jól magát, az ő nyomorukat igyekszik enyhíteni minden keresetével. Sőt, csavargó életmódja is a kitaszítottakéhoz hasonul: a legprimitívebb körülmények között él és teljesen megveti a polgári konvenciókat.

Vándorélete során végigbarangolja egész Európát. Témaköre, külföldön és itthon, élete egész során át kettős. Egyrészt a magyar tájak hű krónikása, másrészt a szegények, az elesettek életéről fest tragikus és megrázó pillanatfelvételeket, borús hangulatú, megdöbbentő hűséggel rajzolt jellemképeket.

Alkotásainak haladó jellege, komoly értéke kortársaival való összehasonlításkor bontakozik ki világosan. Élete végéig a természetet vallotta főtanítómesterének. Művészi meggyőződésében nem ingatta meg sem a divatos, hivatalosan pártolt akademizmus, sem a különböző formatorzító irányzatok álforradalmi hangja. Ezt írja róla Lyka Károly: »... művei nem természetleírások, hanem a téma döntő jelenségeit mutatják, sommázva, egyszerűsítve, kiemelve azt, amit egyéniségé fontosnak vél, fokozva azt, amit hangsúlyozni akar, kivetve azt, ami csak inventárium volna s mint ilyen fölösleges lom«. Egyenes következetességgel haladt életútján. Amikor a különböző izmusok a leghangosabban hirdették forradalmi áligazságaikat, Mednyánszky a világháború csataterein az egyszerű, szegény, fázó és gyötrődő katonák életéről fest elevenreális helyzetképet. Művészi munkássága tudattalanul is a szocializmus ügyét támogatta. A társadalmi igazságtalanság tényére figyelmeztetett szenvedélyes vázlatosságával, borongós hangulatú, kemény ítéletet rejtő szegényember-tematikájával. Munkássága szervesen kapcsolódik művészetünk haladó fejlődésmenetébe.

Radocsay Dénes

ELMÉLETI KÉRDÉ

Kultúrmunkásaink elméleti képzésének szolgálatában új rovatot nyitunk. Ebben a rovatban a marxizmus-leninizmusnak a kultúrára és kultúrpolitikára vonatkozó alapvető tételeit, s az ebbe a témakörbe tartozó fogalmakat szeretnénk rövid összefoglalásban tisztázni, továbbá nyilvánosan válaszolni az olvasóinktól érkező legáltalánosabb érdekű elméleti konzultációs kérdésekre. Kérjük különösképpen a kultúrpolitikai levelezőoktatásban részt vevő hivatásos kultúrmunkásokat, de minden e kérdések iránt érdeklődő olvasónkat is, forduljanak elméleti problémáikkal lapunknak ehhez a rovatához.

Mi a kultúra?

a társadalom gazdasági szerkezetét, azt a reális alapot, melyen a jogi és politikai felépítmény emelkedik, s amelynek a társadalmi tudat meghatározott formái felelnek meg« (Marx.)

Marx fenti elemzésében meghatározza a társadalom gazdasági szerkezetének, alapjának viszonyát a társadalom eszméihez, felépítményéhez.

Ezt a gondolatot fejleszti tovább Sztálin elvtárs a *»Marxizmus és nyelvtudomány«* című cikkében, megállapítva, hogy az alap a társadalom gazdasági rendje, a társadalom fejlődésének egy bizonyos szakaszában, a felépítményen pedig egy adott társadalom politikai, jogi, vallási, esztétikai és filozófiai nézeteit, valamint az ezeknek megfelelő intézményeket értjük.

»A felépítményt az alap hozza létre. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy a felépítmény csupán visszatükrözi az alapot, hogy passzív, semleges, közömbös magatartást tanusít alapjának sorsa iránt, az osztályok sorsa, a rend jellege iránt. Ellenkezőleg, miután létrejött, hatalmas cselekvő erővé válik, tevékenyen hozzájárul alapjának kialakulásához, megerősödéséhez, mindent megtesz, hogy segítsen az új rendnek a régi alap és a régi osztályok felszámolásában és megszüntetésében« (Sztálin.)

Minden társadalmi rend azért hozza [illegible] hogy az szolgálatára

1952 MÁJ.
Művelt Nép
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

mét
lán
tan
lett
ság
Cél
mától megfosztani és elválasztani az élet valóságától. A burzsoáziának erre azért van szüksége, hogy az irodalom és a művészet képtelen legyen a valóság visszatükrözésére, a kapitalizmus rothadásának bemutatására, e helyett titokzatosságokkal és érthetetlenségekkel, földöntúliságokkal és pornográfiával térítse el a tömegek figyelmét a kapitalista társadalom tulajdonképpeni ellentmondásairól. A burzsoázia természetszerűen titkolni igyekszik álkultúrájának ezt a pártosságát, mert azzal leleplezné önmagát.

A szocializmus építésének szolgálata *az irodalom és a művészet pártosságával* kapcsolatban világos és nyílt állásfoglalást követel.

»A polgári író, művész, színésznő szabadsága csak leplezett, vagy képmutatóan álcázott függés a pénzeszsáktól, a megvásárlástól, attól, hogy valaki kitartja őket.

És mi, szocialisták leleplezzük ezt a képmutatást — nem azért, hogy osztályjelleg nélküli irodalmat és művészetet teremtsünk (ez csak az osztálynélküli szocialista társadalomban lesz majd lehetséges), hanem azért, hogy a látszat szerint szabad, a valóságban azonban a burzsoáziához kötött irodalommal, valóban szabad, magát nyíltan a proletariátushoz kötött irodalmat állítsunk szembe.« (Lenin.)

Lenin elvtárs tanításának lényege abban van, hogy a proletariátus művészetének pártossága *nem titkolja törekvéseit.* A szocializmus építését a pártos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
Mednyánszky László
1965 DEC 14.

1021

Mednyánszkytól — Korgáig

Derkovits maga vitte ✦ Börtönséta, újra meg újra
Kiállítás a Nemzeti Galériában

Két sovány, rongyos, fázó katona. Az egyik fekszik a földön — talán már nem is él —, a másik ül, üveges, árkos szeme a szürke semmibe tekint. Hideg árad a képből és éhség, bánat és reménytelenség: erről vall a sárgás-szürke táj, s a két sárgás-szürke katona. Az első teremben találkoztunk ezzel a Mednyánszky-képpel a *Magyar művészek a fasizmus ellen* című kiállításon a Nemzeti Galériában.

S a címnél mindjárt állunk is meg. A kissé leszűkített fogalmat kifejező cím olyan képzeteket ébreszt, mintha csupán közvetlenül értelmezett propagandisztikus műveket tartalmazna. Ez a bizonyára nagy és jóleső meglepetést keltő, kiállítás azonban többet vállalt: a legjobbját tömöríti annak, amit századunk haladó gondolkodású művészei (és melyik *igazán jó* művész nem az?) létrehoztak képben, grafikában és plasztikában, az emberiség közös gondjaitól ihletetten.

Dr. D. *Fehér Zsuzsának*, a kiállítás rendezőjének nem volt könnyű dolga, amikor az összegyűjtött és kiválogatott hatalmas anyagot sorrendbe osztotta. A művészettörténeti kronológiát kövesse, vagy történelmit? A kettő ugyanis nem azonos — hiszen a régebbi mestereken kívül sok mai művész is foglalkozik például a Tanácsköztársaság, vagy a koncentrációs táborok témájával.

Persze, a *kortársi élmény* mindig különlegesen és másképp megrendítő. Ez a hatalmas transzparensre felragasztott Dózsa-sorozat például azért olyan viharvert, mert alkotója, *Derkovits, maga vitte magasra tartva az 1930-as szeptemberi tüntetésen.* Azután itt van egy téma a sok közül: séta a börtönudvaron. Hányszor visszatér a kiállításon! S vajon megfestheti, megrajzolhatja-e ilyen tragikus szépséggel a monoton körbekörbe baktatást a szürke falak között az, aki nem élte át. *Kondor György, Háy Károly László, Dési Huber* börtönképei a szomorú megmondhatói, hogy azok az évtizedek nem kényeztették el a baloldali képzőművészeket. És megrendítő történelmi hitelt kapnak azok a művek is, amelyek akkor nem kerülhettek nyilvánosság elé: a *Művészek a szabadságért* című kiállításon szerepeltek volna, ha a rendőrség be nem tiltja. Ilyen Háy freskóterve, ilyenek *Bálint Endre Gyertyafénynél* című linómetszetei. Ezek a művek sorsukkal is beszélnek. De *mai* művészek serege is szól arról a korról, mint például *Kerényi* az *Ő Bunkócska*-szobrával.

A *láger*, az embertelenség e határesete ugyancsak fájdalmasan és sokszorosan megörökített téma. Vannak itt a helyszínen született munkák, mint például az egykori fogoly, *dr. Holló Imre* lágerrajzai; s az emlékezés dokumentumai, mint a X. Képzőművészeti Kiállításról áthozott máglyás *Auschwitz-emlékmű* (*Martsa István* munkája), remek *Raszler*-grafikák, *Reich Károly*, *Hajnal Gabriella*, *Kass János* *Radnóti*-illusztrációi (a *Hetedik ecloga* és a *Razdglednicák* ihletésére). S olyan érdekes, modern munkák, mint *Korga György* jelképekkel dolgozó *Fasizmusa*, *Lakner László* különleges hangú és szuggesztív vietnami montázsa, *Kóka Ferenc Atomhalál* című műve, *Hincz Gyula Népek barátsága* című gobelinje. Galériánk ismét gondolatébresztő, szép kiállításnak ad otthont.

Fencsik Flóra

lyam, 294. szám

ecember 14. kedd

LAP

dtek

aériai

RÖVID, „IDŐJÁRÁSI SZÜNET" U

ismét folytató

a VDK elleni bom

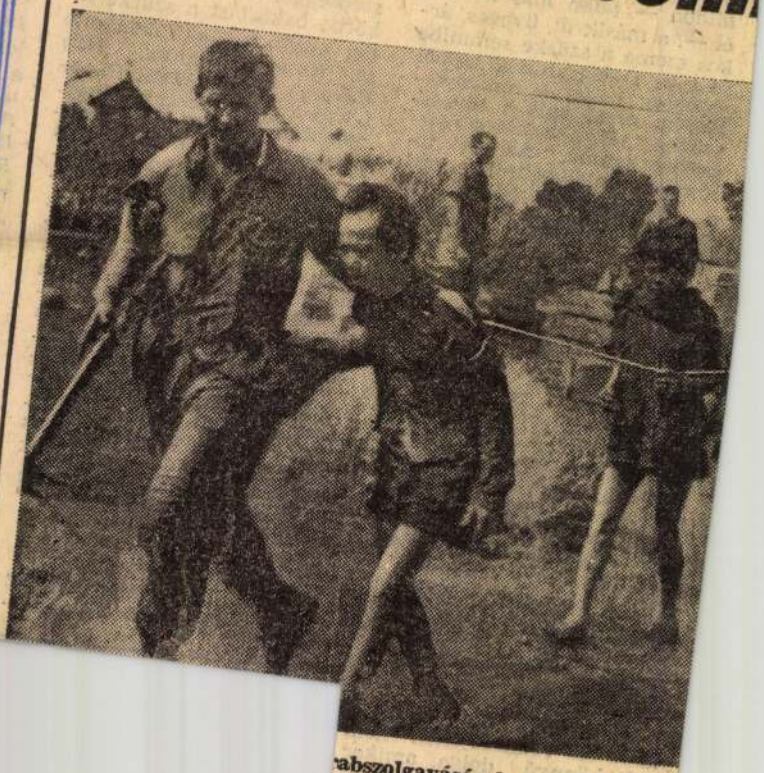

rabszolgavásárokon. Igy hajtják
en.

McCloskey, az amerikai külügyminisztérium szóvivője *Washingtonban* kijelentette, hogy

az Észak-Vietnam ellen végrehajtott amerikai légitámadások a múlt hét végén nem politikai okból,

Szovjet v
látogatás

udományos zerint a légy dalmasíthatja atikát

litjuk, a légy továbbra is szabályosan tud repülni, de gyorsasága csökken és sokkal könnyebb elfogni, mint egyébként.

Ha mindkét balancier-t eltávolítjuk, a légy repülésképtelenné válik.

Nem tud többé repülni, ugrál és minden pillanatban a hátára esik. Ennek a magyarázata az, hogy szárnyai nem bénulnak meg, továbbra is csapkodhat velük, de a két *balancier* elvesztése *lehetetlenné teszi, hogy a levegőbe emelkedjék.*

A Tudományos Akadémia szerint *Nagyotte* megfigyeléseinek a gyakorlati tudományok terén is nagy hatása lesz, mert

a légy repülésmódja merőben új elemekkel gazdagítja az aviatika elméletét.

Lehetséges tehát, hogy a zümmögő kétszárnyúak forradalmasítják majd a légi ipart s ki tudja, nem hoznak-e majd alapvető változást a légi háborúban is?

épített atból az utolsó ri békahalász

felvilágosítást adni. Lehet, hogy a békák valamilyen ízletes falatnak hiszik a levegőben lebegő rongyot, de nincs kizárva, hogy *a piros szín ingerli őket.*

— Volt olyan nap, — meséli tovább Kelemen István — hogy ezzel a módszerrel háromszáz-négyszáz békát is fogtam. Persze ügyelni kell arra is hogy csak bizonyos fajtát fogjon az ember, mert a többinek a combja nem használható.

— *Milyen íze van a békacombnak?* — vetem közbe.

— Igen jó. *Én többre tartom még a csirkehúsnál is.* Nem tudom, miért idegenkedik tőle az emberek nagy része.

A halak hóhéra — a pióca

A *piócavadászatra* terelődik a szó.

— Piócát már sokkal nehezebb fogni. Igaz, hogy jobban meg is fizetik. Az ember a part szélén ülve belelógatja lábát a vízbe.

A vízben uszkáló piócák csakhamar oda gyülnek és legtöbbjüket hálóval ki lehet emelni a vízből. Persze sok rátapad az ember lábára is vadászat közben.

Ezekre sót kell hinteni, erre azonnal leesnek. Sajnos, a piócák közül *csak a zöldhasúakat tudják használni az orvosok.* A vöröshasúak ugyanis nem szívják a vért, csak csípnek. Átlag minden tíz kifogott pióca közül csak egy-kettő zöldhasú. Bizony nem könnyű mesterség ez...

Megtudom, hogy a pióca a közhittel ellentétben nemcsak a melegvérű állatokra tapad rá, hanem a hidegvérűekre is. *Rengeteg békát halálra szívnak a piócák. De megtámadják a halakat is.* Az alig pár centiméter nagyságú vérszopó, ha teleszívja magát, eredeti súlyának ötszörösére is megdagad.

Ezzel a vérmennyiséggel aztán évekig is elél.

Ujabban azonban a piócák mindenfelé pusztulóban vannak.

Ezeket mondja *Kelemen* István és mikor elbúcsúzom, *fájdalmas sóhajjal emeli fel a temérdek piócacsínéstől agyonsanyargatott lábát a tűzhely előtt álló kis zsámolyra...*

Foltényi Tibor

— **Új főzőtanfolyamok kezdődnek** az esküúti villamoskonyhában. Január 12-én délelőtti tanfolyam kezdődik, délutáni pedig január 7-én nyílik. Időtartamuk 6 hét. A tanfolyamon időszerű ételek készítése sajátítható el. Jelentkezés és beiratkozás az Elektromos Művek Eskü-út 5. sz. alatti bemutatóhelyiségében.

MIT FŐZZEK?

Szerdán

Ebéd *Tejfeles burgonyaleves, rántott zeller, paradicsomos káposzta.*

Vacsora *Burgonyagaluska, vegyes saláta.*

Tanács Zsírral való takarékosság céljából minden levest és főzléket, amit lehet, habarjunk tejfellel és ne rántsunk.

A saláta ilyenkor gyümölcs helyett szerepeljen úgyszólván mindennap az étlapon.

Recept *Rántott zeller.* A zellert jól megtisztítjuk, sósvízben félpuhára megfőzzük és ujjnyi vastag szeletekre vágjuk. Lisztben, habart tojásban és újra lisztben vagy morzsában megforgatjuk és zsírban vagy margarinban kirántjuk.

Burgonyagaluska. ½ kg burgonyához 15 dg lisztet és 1 tojást számítunk. A nyers, lehámozott burgonyát megreszeljük, hozzákeverjük a tojást és a lisztet, megsózzuk és kanállal összedolgozzuk, mint a galuskát. Forrásban levő sósvízbe galuskát szaggatunk és kifőzzük. Pörköltlével tálalhatjuk.

Vegyes saláta. Endiviasalátát vagy madársalátát (mindkettő kapható most) jól megmosunk és tejfeles, citromos, ízes salátalébe tesszük. Sárgarépát, retket és néhány almát összereszelünk, azt is salátalébe tesszük és a tálat szépen díszítjük.

— **Mednyánszky.** *(Kállai Ernő könyve.)* Ujkori művészettörténetünk egyik legizgalmasabb fejezete bontakozik ki abból a hatalmas tanulmányból, amelyet *Kállai* Ernő írt báró Mednyánszky Lászlóról, a negyedszázad előtt elhúnyt nagy magyar festőről. A művészi képekkel gazdagon illusztrált esszé-kötet régóta érzett hiányt pótol. Komoly, alapos gondossággal végzett, részletekben elmélyedő, a sokrétű anyagot mégis biztos kézzel, nagyvonalúan összefogó munka eredménye. A kitűnő tollú esztétikus és kritikus valóban kitűnően oldotta meg éppoly nehéz, mint kényes feladatát. Teljes és tiszta képet ad a titokzatos életű emberről és csodálatos művészről, akinek érdekes alakját és értékes életművét a köréje sűrűsödött legendák köde már már kezdte eltakarni előlünk. A könyv minden tekintetben jelentős meglepetés. Vannak fejezetei, amelyek — mind az embert, mind a művészt illetően — szinte a *felfedezés* erejével hatnak. Kállai a »különc« ember belső, lelki életének egész rejtett világát feltárja Mednyánszky görög betűkkel írott, titkos naplói és jegyzetei alapján. Majd, ennek a bonyolult, olykor Dosztojevszkij vizionárius lelkiségével rokon, egyéni világnak minden árnyalati tükröződését végigkíséri és élénkvillantja a mester felejthetetlen képein keresztül. Mednyánszky művészi jelentőségének tisztázása szempontjából különösen ez az utóbbi megismerés fontos. Kiderül belőle, hogy ez a rokontalan, zseniális művész, akinek » a természet szemlélete volt főfoglalkozása«, nemcsak a legnagyobb és legköltőibb magyar tájképfestő — ahogy eddig a köztudatban élt — hanem megdöbbentő *drámaiságú* jellemábrázolója a nagyváros rejtett homályán élő kitaszítottak, »megalázottak és megszomorítottak« sokszor félelmes alvilágának is. Valóságos magyar Rembrandt. Páratlan »hídépítő a véges és végtelen között«. A halál, az enyészet, a feloszló élet sötét-komor, vérfoltos látomásainak megrendítő színidézője. Lélektani rejtelmekkel telített költő-művész s emelkedett szellemű humanista. Az ecset ama nagy varázslói közül való, akik magukban teremtik újjá a világot, kifejezőbben minden valóságnál. Művészi életünk nevezetes eseménye Kállai Ernő Mednyánszky-könyvének megjelenése. A legszebben megírt művész-biografiák egyikével gazdagítja a magyar szakirodalmat. **K. A.**

— **Kezdők részére mintafőzőtanfolyamokat** rendez a Népművelési Bizottság a Gázművek VI. kerület, Vilmos császár-út 3. szám alatti mintakonyhájában. Vezető dr. Kollmann Dezsőné. A tanfolyamok hat hétig tartanak. Tandíj 13 pengő, beiratási díj 1.50 pengő, anyagmegtérítés alkalmanként. I. csoport kedd—péntek délután 4—8-ig, kezdődik január 8.-án, pénteken, II. csoport szerda—szombat délután, kezdődik **január 9.-én. Felvétel a jelentkezés sorrendjében.**

Négy lakást elárasztott a gáz a Bernáth Géza-utcában

A Bernáth Géza-utca 7. sz. ház egyik földszintes lakásában ma kora reggel gázmérgezés tünetei között hirtelen rosszul lett *Markovics* Sándor 40 éves építőmester. Kihívták hozzá a mentőket, de mire a mentők kiértek, akkorra *egy másik lakásban Szepesi Elek tisztviselő felesége és Ilona leánya is rosszul lett gázmérgezés tünetei között, egy harmadik lakásban Bányász Lászlóné, egy negyedikben pedig Menkó Margit.* Kiderült, hogy a pincében, az udvar felől gázcsőrepedés történt és a gáz a falon át felszivárgott négy lakásba.

Jelentették az esetet a Gázműveknek és ott azonnal intézkedtek, hogy a gáz fővezetékét egy távolabbi ponton zárják el.

Markovits Sándort, *Szepesinét, Bányásznét* és *Menkó* Margitot kórházba vitték a mentők.

Megjött az üvegházi saláta

A primőrkertészetek megkezdték működésüket. Az üvegházi gyenge salátát 40—80 fillérért árusították.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: Gülbaba burgonya 24.05, nyári rózsa 24.60, őszi rózsa 23, Ella 20.40, étkezési Krüger 17.75, Woltmann 18.80, vöröshagyma 24.53—29.63, fokhagyma 68.82—89.84 pengő mázsánként. Fejeskáposzta 24, kelkáposzta 32, kalarábé 26—40, karfiol 80—220, főzeléktök 70—100, sütőtök 36—60, paraj 100—160, sóska 160—240, sárgarépa súlyra 20—26, petrezselyem súlyra 38—46 fillér.

A gyümölcspiacon az alma 80—320, körte 160—340, héjasdió 460—520, gesztenye hazai 180—450, olasz citrom 18—30 fillér.

A baromfipiacon az árak nagyban így alakultak: *Élőpiac:* tyúk 400, csirke 460, hízott ruca 470, hízott lúd 490 fillér kg-ként. *Vágottpiac:* tyúk 420—460, csirke 500—540, hízott ruca 480—488, hízott lúd 460—508, pulyka 420—460 fillér kg-ként.

A tojáspiacon a hűtőházi ládaáru 438—446, meszes főzőtojás 418—426, repedt 408—416 fillér kg-ként nagyban.

Express hirdetések

A legkisebb hirdetés ára 4 pengő — Állást keresők és oktatók részére 2 pengő
Ebbe a rovatba délelőtt 9 óráig fogadunk el hirdetést

Ujévre virág
a legszebb és legolcsóbb ajándék Budán, legrégibb és legelső virágüzlet **LOHR IRMA** utóda udvari szállító, II., Fő-utca 80. Telefon: 353-787.

Használt ruhákért
csodálatos árakat fizet **Fischbein**, Dob-utca 25. Tel. 228-380

Tökéletes
elsötétítő
fedőlapot gyorsan szerelek. Telefon 9—6-ig: 149-618.

Használt férfi és női **ruhákért**
EGYENRUHÁKÉRT, szőnyegért cipőkért legtöbbet fizetek **Freund**, Dobozi-u. 27. T: **349-860**
Hívásra lövök.

TANÍTÓNŐ
őskeresztény, olasz levelező, irodai állást keres. Bernát Gyuláné, X., Pénzügyőri telep.

Használt férfi, női ruháért **egyenruháért** szenzációs árat fizetek
Gerstl, István-út 28. Telefon 426-547

Fiatal, kezdő, keresztény **tisztviselőnő** gépírni tudó, irodába felvétetik. »Vegyészet« jeligére Balogh hirdetőbe, Szent István-körút 9.

Ékszerekért
minden eladó tárgyakért én fizetem a legtöbbet. József-krt. 35, fsz. 2. udvarban. Telefon **137-691**

20 éves állami könyvelőnő
délutáni állást keres jan. 1-re. »Megbízható őskeresztény« jeligére a kiadóhivatalba.

SZILBUNDA
középméret, olcsó áron, privátnak eladó. Párkányiné, Mester-utca 57, I. em. 2

Amerikai, angol és német
oktatás, fordítás, levelezés
Vilmos császár-út 76. II. em. 8.

Nagyothallók és süketek
figyelmébe! Minden készülékné többet ér a szájról való leolvasás elsajátítása melyet korkülönbség nélkül bárki megtanulhat magánúton is az általam ismertetett módszer alapján. Felvilágosítást nyújt Simonyi Sándorné IV. Veres Pálné-utca 19 III. 2. Hétfőn és pénteken d. e. 10—1-ig, d. u. 3—5-ig

Csak Halász kabátot, ruhát Magas nívó! viseljünk
Olcsó szabott árak!
HALÁSZ DEZSŐ
női divatháza, VII., Rákóczi-út 54

Használt férfiruhákért
egyenruhákért óriási árat fizetek **Spiegel**, Teréz-krt 2. I. 9. T. 224-842

Főzőmindenes
hosszú bizonyítványokkal felvétetik. Dr. Szörény, Nyár-utca 34.

VISELT RUHÁIT
legmagasabb áron **megveszem**
Wertheimer Teréz-körút 29. T. 424-885

Használt férfiruhák vétele, eladása!
Zálog- tárgyért, egyenruháért, fehérneműért legtöbbet fizet **Grün** ruházlet, Népszínház-u. 20. T: 342-957

Női fodrászüzlet
átadó Budán. Tel. 354-141

Szilveszterre
kölcsönbe
székek, asztalok minden mennyiségben Rosenfeldnél, Népszínház-u. 31. Telefon: 136-874.

LEICA II.
Elmár 3,5 tel. (orosz) és egy Pratifex Zeiss Biotar 1:2-vel. Tel.: 150-836.

2 gyönyörű városi
férfibunda
és egy jegesmedve megbízásból ELADÓ. Haas szőrmeszalon, Deák Ferenc-tér 3.

Elmaradt könyvelését rendbehozza:
„Kontoservice"
Telefon: **291-735**

Angol nyelvtanítást
vállal kezdőktől legmagasabb fokig volt egyetemi angol előadó, okleveles mérnök. Nyomdaké
fordítások bármely tárgykörből Referenciák. Üllői-út 30. I. em. 6. T.: 134-907.

Perzsaszőnyeget
veszek legmagasabb áron **SAGLAM ISMET**
Gr. Zichy Jenő-u. 10. T: 114-390.

FIGYELEM!
Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz**, Népszínház-utca 21. Tel. 140-667

Keleti szőnyegek
eladók!
Nádor-u. 25, IV. udvar. Gardin raktár.

Dauer 5.-P
garanciával **Schumacherné**, Hegedűs Sándor-utca 14.

Irodabútort
SZABÓ és TÁLOS-tól
IV., Eskü-tér 6. Telefon: 183-608.

Vennék zongorát
vagy pianinót sürgősen vidékről is. Andrássy-út 10. Trafik. Telefon. **115-934**

Különleges
fotelágyak
REKAMIÉK és KÁRPITOZOTT bútorok nagy választékban, **Pflum** kárpitosnál, Nefelejts-utca 29. (István-útnál.) Telefon: 226-906

Magas árat fizetek
iroda, lakberendezési tárgyakért Tel.: 126-105. Dessewffy-u. 47.

OROSZ
tűzőszalón
Tökéletes tűzők, haskötők melltartók, kész melltartók, harisnyatartók
VII. Erzsébet-körút 18. udvarban lobbra Telefon: 422-771.

Elsötétítő
légó rolettát tökéletes megoldásban rögtön szerelek. Telefon 9—6-ig: 149-618.

Államilag képzett oklevelés
zongoratanárnő
vállalja kezdőknek és haladóknak zongora tanítását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészítését. Tel.: 122-088.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvény

Mednyánszky László

XVIII. aukció
A Gyűjtő. 1914. 3–4. f.
~~XVIII. aukció~~

824. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ:
Gellérthegy. 21×28 250

XXIV. aukció
m. o. 1915. 174 l.

92. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
BÁRÓ: Tél a tátrában, 36×24 500
93. Paraszt fiu, 23×18 300

XXVI. aukció
m. o. 1915. 212. l.

123. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
BÁRÓ: Almavirág, akvarell,
50×30 150

Medinjanszky László

vod

v

Germanizmusszellemé

476. l.

484. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Mednyánszky László

arckeje Glatz
Oszkártól 1905
fekete kréterajz

Petr E.M. magyarúvész
arckepek
6 l.

KIADATOTT

nap	Átvevő	Jegyzet

Váltókészlet — Rónai

1.

BEÉRKEZETT

Kelet			Szám	Névérték		K
év	hó	nap				
1932.	nov.	1.	1	800	–	Sz
			2.	1500	–	Szatm
1932.	nov.	24.	3.	3920	–	Sz
				6220		

Mednyánszky László

l. Déry 1927

l. névmutató

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Medvyánszky László

ród

Hlusolás 51. l.

Torontál vármegye VII. 241; 242.

Medvyánszky László

1852 – 1919

vród

Lyka – Muther

II. 255. l.

837. Nén

A XVI.

Férfi

látk

Mellig, b

szemöldöke

Fodorgall

gombol

500

L = tau viseli

Fa,

A

Medvyánszky L.

Erod

Farkaspeinthongr

20, 21. l.

23. tábla.

Mednyánszky László

wód

z

Farkas Zoltán:

Magyar festők.

Bp 1941.

50 – 53. l.

Medvyanszky László

1.

Mihalik Sándor
Benczúr Kassai
Kassa, 1944-
2 T. l.

Mednyánszky László

Mednyánszky

SINGER ÉS WOLFNER kiadása.

Mednyánszky László az újabb magyar művészet egyik legkimagaslóbb és legrejtélyesebb alakja. Életét és művészetét. Kállay Ernő ismerteti ebben a hatalmas, 80 egészoldalas képtáblával díszített, gyönyörűen kiállított kötetben.

Ára kötve kb. 25.—

1942. karácsony

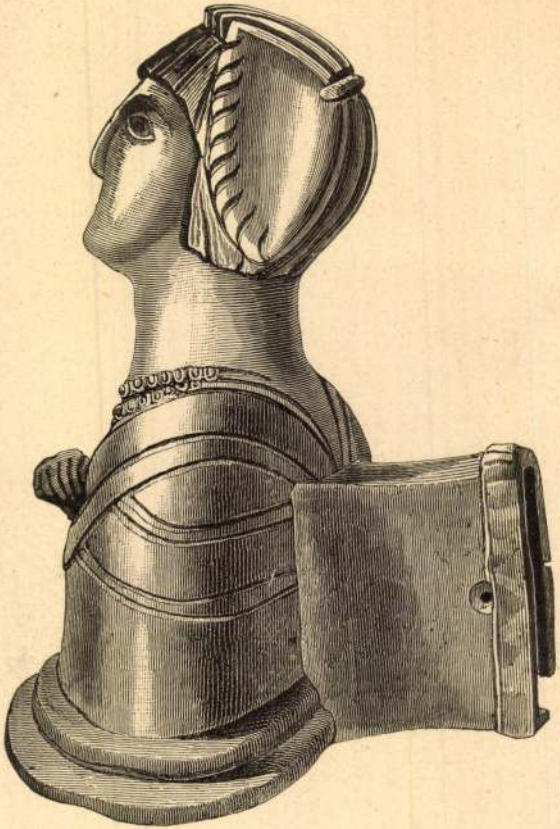

MELLSZOBOR BRONZBÓL.

sd 162—164. lapon.

Mednyánszky László

irod

001

Farkas Zoltán: Mednyánszki. Magyar Csillag. 1943 febr. 1.

Báli jelvény az 19

sze Kutnai és erőrvistyei Zelenka Zoltán tárnok, műszaki szemlélő vezetésével. Miután

februári táncestélyen.

Medrzyański Lasil's

l.

1882. becsi nemzeth-
mův. kiáll. Gat.

215. l.

költségekre: 170 P-t, Elhelyezési P
azaz Háromszázhetven Pét.

III./ a 127.689 sz

költségekre: 20 P-t, azaz Husz

Budapest, 1943.okt

A hivatalos másolat hiteléül:

min.shiv.igazgató.

Mednyánszky László

U. 1754.

Az Est, 1917. ápr. 27. (Kitüntett művészek.)

Az ellenség előtt a művészet terén szerzett kiváló érdemei és bátor magatartásának elismeréséül a király a Ferenc József-rend hadiékitményes tiszti keresztjével a vitézségi érem szallagján tüntette ki-

WLASSICS
MÚZEUMO
SÉGÉNEK
A A MAGYA

bocsáthatlan tévedést követnénk el, ha eltaszítanók a történelmi alapokat, ha fejlődésünket nem a hagyományokba kapcsolnók, hisz mi nem a nyers erőben bizakodhatunk, hanem az erkölcsi erő, a történeti jog és történeti alkotmány az a termőtalaj, melybe fejlődésünk, nemzeti életünk gyökérszálai lenyulnak. De ha a történelmi hagyományokhoz ragaszkodunk is, a nagy király példája arra buzdít, hogy a teljes fogékonyság legmelegebb érzetével kell haladnunk a korszellem, a visszautasíthatlan folytonos fejlődés útján.

A korszellemet mindenkinek, de különösen kisebb nemzeteknek jól át kell érteniök, át kell nekünk is érteni úgy miként átértették azt nagy királyaink, nagy államférfiaink, nagy nemzedékeink. Amit a korszellem valóban követel — mely azonban gyakran nem egyértelmű a változó hullámvonalú közfelfogással — azt annyi bátorsággal és őszinteséggel kell felkarolni, amily bátorságot és őszinteséget tanusítottak a nagy kulturai és világnézleti átalakulásainkban a nemzet átmeneti korszakainak történelmi alakjai és nemzedékei.

Mednyánszky László

vrod

Kopp Jenő:

Uj magyar festészet.
[Bp 1948?] Officina
9. t.

félbe maradtak.

A mun kálatok é
és elhelyezésre váró farag
nagy mennyiségü felhasznál
raktározás nélkül várják

Ma a mikor a köz
met igényelnek kötelesség
ságod figyelmét arra, hogy
a Hadvezetőségnél esetleg
lönitmény kirendelését ké

Ily célból a hi
törvényszéki Elnök ur Őmé

A különitmény /
ház ez idő szerint szüksé
ben fennakadás nélkül vol

E célból külön

Vajdahunyad 1914

Nagyságos
Müller István kir. tanács
müépitész Urnak.

Medgyaszky László

róla

Pogány G. Gábor

Magyar realisták-
Szabad Művészet

1948. 340, 341. l.

Képpel-

95. kép. *Neri di Bicci: Tóbiás az angyallal és Szent Jeromos.*

Medunyainszky László

U. 2266

Az Est. 1916.
aug. 13. (M.F. =
M. megszerzése.)

az Isonzo fronton.

1. - 31. U.

Esztergom
Buzárovits Gusztáv
1882.

Medvyánszky László

U. 2268.

Pesti Hirlap

1916. aug. 11.

(M. megjelent.)

Gróf Forgách István 1906-ban.

1.-31. ll., 14 rajzos tábla,
4 táblázat

Máriadok
1906

Medveczky Károly

U. 2292

Az Est 1919. ápr. 19.

(M. meghalt.)

Müv.

G. 9.

1 Röt. 8°

Bergner,

Dr. Heinrich

Handbuch der kirchlichen Kunstaltertümer in Deutschland

Mit 9 Tafeln in Farbendruck und Autotypie sowie über 500 Abbildungen im Text

Medrzyańszky Kanló

I.

Magy. Müvészet

1948. 35. l.

Tormay Cecile: Két forradalom. 202
Tóth Dezső: A hevesnagykunsági egyházmegye multja 133
Ifj. Dr. Varga Zsigmond: A hellenistikus papyrusok, feliratok, ostrakák világa és az újtestamentum . 202
Vásárhelyi János: [illegible]
Dr.

Baja
Szige
Vaja

Tisz

Alsós

Baln
Hajd

Hajd
Haja
Hajd

Bere

Bark
Bere
Bótr

Béke

Béke
Gyo
Gyu
Hód
Kör

Bihari egyházmegye: 20, 71, 189, [illegible]

DEBRECENI PROTESTA

1942. év Főszerkesztő: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE — F

Tartalom

I. Vezércikkek.

(—): Vitéz Nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes halála 173
(—): „És lőn világosság" 9
Böszörményi Jenő: A propaganda 197
Böszörményi Jenő: Ének az aratásról 137
Böszörményi Jenő: Megújulás 77
Dr. Farkas Pál: Az iskolai év mérlege 111
Dr. Farkas Pál: Vitéz Nagybányai Horthy István Magyarország kormányzóhelyettese 33
Illyés Endre: Az igehirdetés időszerűségéről 121
Kardos Lajos: Gondok és gondolatok iskolai év kezdetén 189
Módis László: Nemzetünk és szolgálatunk nagy kér-

Mednyánszky L.

u. 3959

Erdőrészlet c.

képe repr.

Pesti Napló képes

mell. 1929. jun. 9.

Medvyanszky László

1.

Pog Wien 1948

23. P.

folyó hó 9. én pósta utalvánnyal becses címére elküldöttem.

M. kir. fővámhivatal.

Orsován 1912 március 16 án.

2 mell.

Kerekteszy Lajos

p. ü. tanácsos korona kápolna fővámszedő felügyelő

Sovább

Mednyászky László
Mendlik Oszkár
Mészöly Géza
Mihalik Daniel
Molnár János, Pentelei
Munkácsy Mihály
Nádler Róbert
Nemes Eliza
Nyitasy Sándor
Olgyay Ferenc
Paál László
Paczka Cornélia
Paczka Ferenc
Pöllik Béla

l. Rónai nemzetk. kiáll
kat. 1911. 201 — 205. 1

sal.

fordulva ül és ölében a gyermek Jézust
ket dicsfény veszi körül. A Madonna öl-
takarja, palást és szük ujjú ruha; Jé-

fakeretben, melynek méretei 39.3:47 cm.
Bene Ödöntől 400 Kán. (539/901.)

Medrzyańszky L.

Novotny Janus.

Rippel Róna József

Spitzer Emánuel

Szamossy Elek

Tölgyessy Artur

l. Szépm. Muz. Évk

VII. 196. l.

Tétel Giulio San
(1830 pr.). Elszámolták
59601/95 sz.

ârad második felében M-

lophoz kötve.

A mellig és jobbra fordulva ábrázolt, de egfelé néző
a helyzetben latjuk, midőn öt a poroszlók
özték és kegyetlen ostorozás után tövissel
szoruzták. Arczán és mellén vér- és könny-
nyak. Vállaira omló haja, szeme, szemöl-
s szakálla barna. Szája kissé nyitva tartja, úgy
k élei látszanak. Nyakára kötél csavarodik
gei a bal vállról lógnak le. Mögötte balra,
on, fölül a mester jelzése olvasható: „PETRVS-
PINXIT"

Fa, méretei 35.7: 29.3 cm] Véte-
~~4000 lira~~. 1830 fr

1356.*)

. 31-én Fonyó és tosa úvog alá tette (178/99)

Medvyaňszky László

irod.

Pirchan - Szalai

255, 256. l.

1318/1914 szám.

Tekintetes Müemlé

Van szerencsém értesit
rona uradalmi véderői védk
Alfonz m.kir. főerdőőrt bi

Tekintettel arrahogy
megállapodás szerüen a vár
a várkörnyékén elhelyezett

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42
Telefon: 296—534

Lap: Szabad Nép SZFD 4
Megjelent: 1949.

93

Mednyánszky László-emlékkiállítás (1852—1919)

Mednyánszky: Parasztfej

A nagy magyar realista festők sorában is az elsők közé tartozik Mednyánszky László, aki a magyar tájnak, az elnyomott szegényembereknek mély humánummal telített ábrázolója volt. Művészetében a valóság kendőzetlen kifejezésére törekedett. Bejárta az országot, látta a szegény zsellérek és nincstelenek nyomorát, s ez az élmény kitörölhetetlen nyomokat hagyott művészetében. A társadalmi rend igazságtalanságai — öntudatlanul is, saját emberségéből vezetve — sorsát összekapcsolták a szegényemberek életével. A kiállításon szereplő arcképeinamelyeken megelevenedik a magyar paraszt kemény arckifejezése, az előadásmód egyszerűsége, a színek meleg barnái mély átéléssel párosulnak. Realizmusa romantikus hévvel volt áthatva, festményei igaz emberi tartalmukkal ragadnak meg. A magyar festészet legértékesebb alkotásai közé tartoznak ezek a művei.

Az első világháborúban szerzett tapasztalatait számos festményén örökítette meg. A magyar festészet történetében az egyetlen művész, aki az első világháború eseményeit a festészet magasrendű eszközeivel ábrázolta. A valóságot kendőzetlen realizmussal elevenítette meg, mint a „Halott katonák" című festményén, amelyen a hóban fekvő két halott teleme megrázóan fejezi ki a háború borzalmait. Nem kevésbé lenyűgöző erejűek Vak kajona, Sebesültek, Telvészkedők, Foglyok című festményei, amelyek előadásmódjuk igényessége mellett tárgyválasztásuk merészségével és eszmei tartalmuk magasrendűségével a magyar realizmus egyik kimagasló alakjává emelik alkotójukat.

Mednyánszkyt korjárai és az uralkodó osztály előkelőségei különcnek tartották, aki meglagadta a származásával járó előnyöket és az arisztokrata szalonok pompája helyett inkább választotta a magyar parasztok szegény otthonát s valóban közöttük érezte otthon magát. Számtalan művét ajándékozta szét kóborlásai közben alkalmi ismerőseinek, megemlékezésül. Mednyánszkyt a multban elsősorban, mint tájképfestőt tartották számon. Csak felszabadulásunk óta ismertük meg teljes egészében művészetét, amely számos alakos kompozíciójával és arcképtanulmányával bontakozik ki valójában.

A természettel és a néppel elválaszthatatlanul eggyé forrott, ezért tudta távol tartani magát a hazánkban is meghonosodó izmusoktól. A magyar hagyományok tiszteletben tartása mellett, számos festményén a fény és árnyék alkalmazása rembrandti erőt visz műveibe. Mednyánszky László művészetét példaképül állíthatjuk a ma művészei elé.

(Népművelési Központ, Rákóczi-út 30.)

F. A. E.

mát ad kezembe, szép szakmát

A műszerészeknél is sok
Apró csavarhúzókkal, kis kalap
finom reszelőkkel dolgoznak.

Egyik öröm a másik utá
mondja Krecskó László moso
cal. — Tegnapelőtt voltam
iskolára jelentkezettek kád
tegnap pedig tagjelöltje
Pártnak.

Domán János géplakatos-ta
beszél:

— Nem azért megyek ka
nek, hogy egyenruhámban a

Il Duce sulla nuova via sotto il Campidoglio (28 ottobre 1930).

Mednyánszky L.

U 3902

vod

Esti Kurír. 1927

febr. 16. (b. m. = A Múcsarnok egyik M.-képét Kemény Nándor festőnnivész festette.)

A kép címe:

Hegyitáj, olaj

Múcsarnok: 444. szám

között barokkoszlopos architektúra ajtóval, a fiókokon és az ajtón régi emlék bronz-másolatai, tetején és kétoldalt Louis XVI. akvarellek, olasz látképekkel. Olasz, XVII. sz. Kilényi-aukció 1055. — SCHRÄNKCHEN, weiss lackiert, mit Goldleisten und Architektur. Auf der Vorderseite zwischen Laden Barockarchitektur mit Säulen und Türchen. Auf der Türe und den Laden Bronzeabgusse alter Kameen. Auf der oberen Platte und auf den Seitenwänden Aquarelle der Louis XVI.-Periode. Italienisch, XVII. Jahrh. *(Illusztrálva a X. táblán.)*

992. **Butorkészlet,**

1 kanapé, 2 karszék, 2 szék, 1 asztal. XIX. sz. k. — MÖBELGARNITUR, 1 Divan, 2 Stühle, 2 Sesseln, 1 Tisch, Mitte XIX. Jahrh.

993. **Irószekrény,**

középen lehajtható lap mögött íróasztalos, felső részén sokfiókos beosztás. Topolyafa, szalagberakással. XIX. sz. e. — TABERNAKEL. Anfang XIX. Jahrh.

994. **Két karszék,**

reneszánsz-stílusban. — ZWEI STÜHLE in Renaissancestyl.

995. **Commode,**

háromfiókos, gazdag virágmintás berakásokkal. Louis XVI. — COMMODE, reich intarsiert. Louis XVI.

996. **Irószekrény,**

3 fiókkal, felnyíló felső lapja mögött íróasztalos beosztással, gazdag berakással. XVIII. sz. — COMMODE, reich intarsiert. XVIII. Jahrh.

Mednyánszky L.

l.

Off München 1905

94. l.

Medgyánszky László

1.

Szabad Művészet

1948. 4. sz. 153. l.

Mednyánszky L.

u. 3480

Pesti Hirlap Vasár-
napja. 1932.
apr. 10 (A legszebb
magyar képek. B.
Mednyánszky L. =
Fenyves. Szinesen
repr. és
archeppel.)

Melléklet száma: 12

jesztett utiszámlákat érvényesitésnek csatoltan megküldöm.

, 1939.évi február hó 9-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr.lovag Ybl Ervin s.k.

miniszteri tanácsos.

l:

Mednyánszky László

bútorterverő

1929.–33

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 46. l

~~924.4~~ 17

az oldalra
hozni, ami
85 oldalról a
jás következtében
ki marad.

itkitásra ázest
sühség, mert
az oldal
üres maradna!

Mednyánszky László

Ház a tájban (Tabáni részlet)

repr.

Kortárs

1948. márc. 1.

315 l

évi március hó 24.-én 50.913/19

i március hó 24.-én kelt 50.913/
kassai dóm további helyreállitái
pengőt engedélyezett.Tisztelettel
ek Országos Bizottsága postataka-
ámolás kötelezettségével kiutalni.

15.

Mednyánszky László

Támaszkodó c.
képe repr.

Kortárs. 1947. 1. sz.

10.) Kolozsvári Szt. Mihály Templom

Kintaltatott: 45.000.

Felhasználtatott:

Rendelkezésre áll:

A fentiösszeg terhére történt utdv.

Min. rendelkezésre áll

11. Aranyosmeggyesi vánka

Mednyánszky László

Tátrai tájrép

repr.

Szépm. Mus. Erk.

IX. 39. tábla

Beckói rendet

repr. u. o. 41. tábla

Mednyánszky László

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Képes Figyelő
Megjelent: 1949 SZEP 10.

Mednyánszky László emlékkiállítása

Mednyánszky Lászlónak, a századforduló nagy realista festőjének emlékkiállítását rendezte meg a Népművelési Központ.

Mednyánszky olyan korban élt, amikor a képzőművészetet minden jellemezte, csak éppen az őszinteség nem. Mednyánszky emberséges szemmel látta a világot. Az élet elesettjei, nincstelenjei kerültek elé. Kutató művészi ösztönével bevilágított azokba a rejtett zugokba, amelyeket nemcsak a jólét fénye, hanem a napfény is elkerült. Társadalma különcnek, hóbortosnak tartotta, holott csak az igazságot kereste és azt sikerült is megtalálnia. Harmincöt kiállított művében a legteljesebb festői erények érvényesülnek. Szívvel, lélekkel a természethez szegődött, de nem szolgai másolással, hanem a színek költészetével lett annak igazi kifejezője.

Berend Ilona

I monumenti di Roma erano considerati come vere cave di marmi, che si mandavano anche ad altre città: migliaia di carri carichi di quel prezioso materiale furono inviati ad Orvieto per la costruzione del Duomo, a Napoli per le fabbriche dei Re Angioini.

Il primo a levare la voce in difesa dei monumenti romani, fu Francesco Petrarca, che più volte visitò la città intorno alla metà del Trecento, e fu incoronato d'alloro sul Campidoglio. Egli ebbe la visione della grandiosità delle rovine romane; spesso, come egli stesso racconta, saliva all'ora del tramonto sulle volte delle Terme Diocleziane, e tra quelle alte muraglie invase dalle piante selvatiche meditava in religiosa solitudine sulla grandezza dell'Impero dei Cesari. Ma il Poeta con ragione poteva esclamare che in nessun luogo i monumenti della Roma

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534
Lap: KisÚjság
Megjelent: 1913 SZFP - 4

KIÁLLÍTÁSOK

Mednyánszky László

93

(1852—1919)

válogatott festményeinek bemutatásával nyitja meg új kiállítási évadját a *Fővárosi Népművelési Központ* galériája, (Rákóczi-út 30.) *Pogány* Ö. Gábor és *Kmetty* Jánosné, valamint a *Fővárosi Képtár* munkaközössége rendezésében.

Szépművészeti Múzeumunk nemrégiben megnyílt Modern Képtárának *Mednyánszky-terme* mellett ez a kiállítás teprezentálja leghívebben a magyar dolgozók nagyközönsége s a földi vendégei előtt világhírű mesterünk alkotó személyiségerejét. Sok más nemzeti kultúrnagyságunk mellett *Mednyánszky* László is most, halála után 30 évvel és a dolgozó nép Magyarországán kap végre méltó hivatalos megbecsülést. A régi rend Magyarországa rideg gúnnyal vagy felszínes anekdotikus haugsúlyal beszélt a „különc báróról", akinek volt hite és bátorsága elszakadni főúri osztályától és „előkelő" családjától, hogy életét a nincstelenek, a proletárok, kisemmizettek s elnyomottak között élhesse. Azok közt, akikkel igaz emberként érzett együtt s akiket oly megragadó valóságérzékeléssel tudott megjeleníteni pikturájának szines és gazdag nyelvén.

„Ha beszélhetünk realizmusról a századforduló magyar művészetével kapcsolatban, úgy az elsősorban Mednyánszkyra vonatkozik" — írja igen találón katalógusbeli előszavában *Pogány* Ö. Gábor Mednyánszky művei valóban a természeti és társadalmi élet valóságát tükrözik a klaszszikus alkotókra jellemző nagyvonalú egyszerűséggel. Míg *Csontváry* és *Gulácsy* egy álomvilágba menekült a századforduló Magyarországának közéleti hazugságai elől, hogy ne kelljen kiszolgálni se a feudális világszemléletű díszmagyarkodókat, se a tőkés iparbárók szalonjait, se a giccset, se a formalizmust, — *Mednyánszky* a népi és társadalmi valóság felé fordul színes, fogalmilag és hangulatilag egyaránt sok-sok oldalú érdeklődésével. Azokkal osztotta meg szívét, akik közt legnagyobb magánosságában sem érezhette magát számkivetettnek. Ugyanúgy nevezhető a magyar festőnisevszkij híres regényének forradalmárhősére, *Rahmetovra* is igen hasonlít. Hogyan is tudhatták volna őt igaz mértékkel értékelni ama Magyarország úgynevezett úri köreiben, amikor még Juszth Zsigmond, ez a torzófélben maradt, de mégiscsak kiemelkedő realista író kortársa is gúnyosan ír híres naplójában Mednyánszky *„nép közé keveredéséről"*.

Kinek volt igaza: a nép közé keveredő s a dolgozó néppel azonosuló Mednyánszkynak-e, vagy pedig egykori kigúnyolóinak — erre a kérdésre válaszol most a felszabadult nép Magyarországa ezen a kiállításon keresztül is. A népi Magyarország nemcsak annak a Mednyánszkynak az életéért és alkotásaiért hálás, aki igazságérzetével az elnyomott nép felé fordul s élményszerüen azonosította művészi érdeklődését az elnyomottakkal. Mednyánszky mint stílusforradalmár is most kap először hivatalos nemzeti megbecsülést. Hiszen akik figurális képeinek társadalmi valóságától távol állnak, azok az ő természetszemléletének sajátos színskáláját sem tudták megközelíteni. A Fővárosi Képtár kiállítása egyaránt megszólaltatja a természet- festőt és a társadalmi valóság megjelenítőjét. Ismert figurális képein kívül a haladás és a béke nagy világtáborának nemzetközi harcában különösen szuggesztív erővel hatnak itt háborús képei. Ezekben már a század első két évtizedében kapott élményei alapján is csak elijesztő módon jellemezhette az imperializmusba növő kapitalizmus emberteleu erőszakvilágát.

Nagy Tibor

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
várm
juttatta a
községben lévő, egykor
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van
A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-á
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".
A hivatkozott 1881. XXXIX. tc.

Mednyánszky László

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Független Magyarország
Megjelent: 1949 SZEP 5

93

Mednyánszky emlékkiállítás

Mednyánszky László (1852—1919) festményein az egészséges paraszti arcok mellett komortekintetű zsellérek és ijedt csavargók jelennek meg. Majd az első imperialista világháború katonáról láttunk emlékkiállításán megdöbbentő feljegyzéseket. A gyönyörű tájakra valami feloldhatatlan szomorúság nehezedik. A századforduló magyar valóságának mély művészi megfogalmazása ez. A nagybirtok és a tőke elnyomása alatt senyvedő, de az egymást követő nemzedékekben mindég újjászületö nép megtörhetetlen küzdelmét láthatjuk képein.

Mednyánszky László ábrázolási módja is arról tanuskodik, hogy a művész, aki az embereket és világukat társadalmi összefüggéseikben szemléli, témáit nem rendelheti alá öncélú festői önkényeskedéseknek. De részvéte nem tűri az aprólékos lefestés semlegességét sem. Mednyánszky ösztönös realistáink közé tartozik: figyelmét igazságérzete fordította a szegények és nyomorultak felé, művészetét a valóság kendőzetlen, hű ábrázolásának parancsszava irányította.

A századelejei eszmei zűrzavarban igaz emberi részvéttel, őszintén szólt az elnyomott és kizsákmányolt nép szomorú sorsáról, de meglátta benne azt az erőt is, amely a felszabadulás záloga. Mednyánszky emberi és művészi magatartása példaképül szolgálhat mai művészeinknek is. (Fővárosi Népművelési Központ kiállítóhelyisége, Rákóczi-út 30.)

liók, hogy ez a béke megmaradjon, hogy a nyomor, a szenny, az árulás és a halál imperialista erői ne győzelmeskedjenek az alkotás, a szépség, a jobb jövő sokkal hatalmasabb erői felett.

Tíz esztendő. Zsúfolva történelmi dátumokkal az imperialisták meghátrálásának útján. A Független Magyarország tíz esztendeje erre a tíz esztendőre esett és most a jubileumon a lap tíz esztendejét nézve a történelmi tízesztendőben talán a legjellemzőbb a cím, amely ott állott azon a komor szeptemberi napon a háborút bejelentő közlemény felett: Független Magyarország.

A lap szerkesztői, munkatársai és olvasói azt mondották akkor, hogy a lap programja a címe. A lap programja a független, szabad és demokratikus Magyarország követelése volt a német imperialisták és a magyar csatlós uralmi [illegible]

Mednyánszky László

Wód

Csánky Ung-Mal

23. l.

Báró Mednyánszky László művészi egyéniségének kutatása szinte izgalmas föladat. Mert a kutató olyan ellentétek közt kénytelen bolyongani, amelyeket akár természetelleneseknek is mondhatna, ha a kikutatott művészi egyéniség nem azt bizonyítaná, hogy az a természetellenesség csupa értékes harmónia. Íme a legfinomabb impresszionizmust olyan mesteri konstruálás fejezi ki, a mely szorgalmas előtanulmányok eredményeit dolgozza föl. Íme a legsejtelmesebb miszticizmusnak a legtudatosabb pozitivitás a megszólaltatója. Íme a megindító hangulatoknak a legalaposabb természetkutatás a kifejezője. Íme a megindító líraiságnak a hatásokat korrektül kiszámító festői technika az érvényesítője. Mednyánszky képei beszédesen bizonyítják Whistlernek azt a tételét, hogy az igazi művész képén a festés és tanulmány szorgalmatossága sohasem látszhatik meg. A képből nem szabad a veriték savanykás szagának kiáradnia. Ennek a párázatnak belélegzésétől elvész művészi gyönyörűségünk. És kellett, hogy Whistler nemcsak a megfestés szorgalmára, hanem a tanulmányozására is gondolt, amikor a szorgalom megjelenéséről ilyenformán elmélkedett. Mednyánszky képei a legszorgalmasabb, a legpedánsabb természettanulmány eredményei és megjelenésük mégis merő közvetetlenség. És azt sem érezhetni rajtuk, hogy ezek a nagy ellentétek játszanak bennük össze. A pillanat őszinteségét s az őszinteség meleg mélységét éreztetik. Misztikusságuk nem színlelt, pedig a kifejezése kiszámított, hangulatuk nem affektált, pedig a megszólaltatásukban a festő a hatást latolgatta. Mednyánszky a természetet nem festi le, hanem természetet komponál. De olyan biztossággal, amelylyel a természetet akár megteremthetné. Meghódította a természetet szüntelen megfigyelése, észrevevése, tanulmányozása útján. Neki a tájék nem modellje, amelyet beállít, hanem témája, amelyet megalkot. Mert „a kisujjában van“ a természet egész rekvizituma. Úgy fest, mint valamikor Böcklin, a ki szintén mindent megfigyelt és mindenre emlékezett. Nem rabja a világításnak, mert maga teremt világokat és bennük valóságos világítást. És az alkotásai a teremtő erő nagyszerűségén kívül a valóság erejével is hatnak. Minden költő ezzel a két hatással hat.

Mednyánszky László

A KECSKEMÉTI NAGYTEMPLOM FA

Mednyánszky László

1943

Híd

2. SZ. *Zilahy Lajos:* A függöny mögött. *Kállay Miklós* krónikája. *Ereky Károly:* A nagyobb darab kenyér. *Nagy Lajos:* Ebéd után (elb). *Bakó József:* Csutorások (vers). *Németh László:* Giraudoux: Sellő. *Gáspár János:* Szaporodás és szellemi kultúra. *Papp Antal:* Látogatás Szabó Dezsőnél. *Rátoók Emma:* Nevetés (elb). *Féja Géza:* Gárdonyi Géza titkai. *Kassák Lajos:* Mednyánszky élete és művészete. *Marcel Pagnol:* A pék felesége. *Földeák János:* Panye Bubenyik (elb). *Mikes Margit:* Őszi lombok (vers). *Szentkirályi János:* Erzsi, Erzsi (vers). *Szitnyai Zoltán:* Furcsa világ. *Dr. Philipp Kálmán:* A jövő középiskolája

Mednyánszky László

Alföldi táj, olajf.
Fővárosi képtár
kincsen repr.

Nagyjmag VIII. tábla

c

magyarságának követésében. Azért hat meg, hogy ezt követelhesse tőlünk. Hisszük, Isten segítségével engedelmeskedni tudunk Neki.

Medgyaszay László br

Ernst Múzeum kiállításai

CXXXI. 1932

27, 31, 202a, 220.

75. OLVASÓ ARY . . . . . 1000.—
76. FEJTANULMÁNY . . . . . 300.—

MIKOLA ANDRÁS.

77. SZAMOS VÖLGYE . . . . . 700.—

BÁRÓ HATVANY FERENC.

78. ÖNARCKÉP . . . . . 450.—

MATTYASOVSZKY-ZSOLNAY LÁSZLÓ.

79. UTCAI CSŐDÜLET . . . . . 1500.—

Medwyańszky

l.

Lykanemzromantika

115. l.

pa r.t.

Budapest

V. Visegrádi u 36.

Medgyaszky László

Tanya c. kepe repr.

Kopp Jeno: Magyar mesterművek Budapest székesfővárosi képtára gyűjteményében. Bpest, 1942.

Madonna-Rép XV. 17. VIII. 137.

ezen az úton tudatosan továbbhaladva el fog
nemzeti stílushoz.

ART BOOKS

UME

ARCHITECTURE

MEDNYÁNSZKY Lajos

A Magas Tátra.

Az Uj Idők számára rajzolta Mednyánszky
Lajos. = 1895. június 30. 520.
I. évf. 28. sz. (1. lap)

Verő György: Zivatar- és napfény a Tátrában
c. cikkének illusztrációja. uo. 523-527.

Mednyánszky László

Írod

3

Jelenkor 1942

24. *SZ. Horváth Sándor:* A házasság és jövőnk. *Katona Jenő:* Őrző, mennyi van hátra az éjszakából? *Lengyel Balázs:* «Régi Magyar Próza». *Gertrud Le Fort:* Vissza az Egyházhoz (vers). Szirmai Borbála fordítása. *Ambrus Géza:* Egy két szó Márai Sándor röpira áról. *Kállai Ernő:* Mednyánszky Párisban. — Karácsonyi ének (vers). — Franciaországi himnusz a Szent Szűz anya

Mednyánszky László

Sebesült c. kiáff.

repr.

Magyar Művészet

1948. 183. l.

I.

Medugaúszky László

unterneben c.
kép Kernstok Károly-
tól.

l.

Szépm. Muz. Évk

IX. 275. l

Mednyánky László

Jesti

Gentmüeml

245, 315, 458.

503.1.

14		15		16		17
folyó évi téritmény		mult évi téritmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláirása
P	f	P	f	P	f	
				710,1	5 Cr	[illegible]
				582,2	7 Cr	[illegible]
				216,8	7 Cr	[illegible]

Medvyánszky László

184 képe veszett el a
háborban

Jesz. 102. l.

Ampostatakarékpénztártól

16136

MÜEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest
IX. Högyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

MDK

Mednyánszky

Mücs. tav.kiáll. Vasárnapi Ujság. 1914. 14.sz. 269-71. l. képpel.

MDK

Mednyánszky László br.

Alkony

A: M.müvészet a párisi kiáll.-on. Mücsarnok,
1900. jun. 17. 315 l.

Mednyánszky László, festő

Dr Dh

Megjelent a művén naplója, melyet eredeti-leg görögül és németül írt.

-: Mednyánszky naplója, Caravaggio-kötet és más jelentős művek a Képzőművészeti Kiadónál

8.l

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 28.

Medvegyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatás.

Kiállítások. – 39 kép.
Művészet, 1960. augusztus.

M.D.K.

Medveczky Károly
festő

Tamás Henrik tulajdonában lévő
műveit a pécsi Janus Pannonius Mu-
zeumnak ajánlotta fel.

Pro memoria – 37 lap
Művészet, 1960. augusztus

Mednyánszky László, festő MDK

A sok képpel s facsimilével megjelent Naplójáért 28 forintot kérnek – fűzve. Zóformán minden vásárló megadna 3-4 forinttal többet a kötött példányért. De az nincs...

–: Ezt olvastuk

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 15. 6.l

Medmyánszky László, festő Dk

A képzőműv. Alap Kiadóvállalata kiadásában megjelent Medmyánszky László Naplója.
A kötet sok várlatot körül.

–: Mj. Könyvek

8.l

Népszabadság.Bp. 1960. júl. 2.

MDK

Mednyánszky László

Kampis Antal: A Szépmív.Hun. uj szerzeményei.
Magy.Művészet, 1948. 262 l.

MDK

Báró Mednyánszky László, festö

A tó partján. Olajv.

Budapesti részlet éjjel. "

Nemzeti Szalon.1900. Nemzetközi graf.kiáll. Kat. 38.l.

MDK

Br. Mednyánszky László

Szentendrei festők 1. kiáll. 1930. márc.
M.Szal. 2 l.

Mednyánszky László - MDK
/1852-1919/

Tanulmányfej. 1910 körül.
Olaj, vászon. 59.45 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. XV. tábla.

Mednyánszky László

1.

Képm. Mus. Ek

IX. 277 l.

397 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Dr Gangel Judit 600 F-ös nyugtája

A beadvá

Melléklete

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolva

Mednyánszky László

l.

Képmi Mur. Erk.

IX. 278. l.

Medvyánszky László

l.

Szépm. Mur. Eik

IX. 274. l.

(Hobbhör)

648 szám.

1

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Sarlay Ilona lakúmének bejelentése

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Medveczky László

1. Óbudai részlet
2. Tabáni részlet

1932 főv új szerzemkiá... Tücsarnok

FABRICA
GRATIOSA

Medvyánovsky László

Rózsahegy, fenti
vajra, repr.

Om V. 381. l

Galgalévíz, r. k.

68

Medinyánszky László

Alsókubin, fenti rajz

vége.

Om V. 357. l.

TÓRY GERGELY NY. ÁLLAMTITKÁR ÉS FELESÉGE
SZÜL. LÁZÁRI NAGY EMILIA ÖRÖMMEL TUDATJÁK
HOGY LEÁNYUK

KLÁRI

ÉS

DR. DÓZSA KÁROLY

A CREDITANSTALT-BANKVEREIN MAGYARORSZÁGI
FIÓKTELEPÉNEK CÉGVEZETŐJE

Medunyanszky László

A Vág és Árva folyók
találkozása Kralovány-
nál, fenti rajza,

repr.

OmT. 357 l.

Medunyánszky László

Podhrágy, fenti rajz

Repr.

Orsz. T. 313. l.

BUDAPEST

III.

Kiscelli Malaster

Képe VV 1876, 181 l

Mednyánszky László

A mednei szilva-
aszaló, fenti rajta
Repr.-
Om V, 305. l.

BUDAPEST

III.

Aquincum

Borsztyáni Vándor: Régészeti kirándulás Aquincumba. VV 1876, 603-604.

Medmyánszky László

Budatin, fentiráfta

Repr.

Om V. 297. l

BUDAPEST

III.

Aquincum

Az ó-budai ásatások... VV 1880, 166 l.
Az amphiteatrum romjai: VV 1880, 681 l.
Németh Lajos: Ó-Buda romjai 1602-ben. VV 1880, 703 l, 706 l.
Az amphiteatrumnál... VV 1880, 713 l.

Medunyánszky László

Temetvény vára c.
rajza

Repr.

Om T. 269. l.

BUDAPEST

III.

Margitszigeti főhercegi lak.

József főherceg ... VV 1875, 332 l.

Medveczky László

A brnóci kastély c.
rajza repr.
OmT. 265. l.

BUDAPEST

III.

Margitszigeti Hercegi lak.

— rs: Képek a Margitszigetről VV 1880, 575 l.
(Képe 576 l)

Mednyánszky László

Vágyjhely c. rajza

repr. -

Om T. 263 l.

BUDAPEST

IV.

Belvárosi plébániatemplom

A pesti belvárosi plébánia-templom
VV 1815, 592-593 l.
(képe 592 l)

Medunyánszky László

A szentmári ai templom
c. rajza repr.

Om V. 383. l.

Tarnos, r. h.

63

Medvyánszky László

Liptószentmiklós c.
rajza, repr.

Om V. 385. h

Csomád, ev.

49, 274,

Medveczky László

Erdei patak c. képe
repr.

Tavasz a művészet-
ben. (Brassó, 1940.) 2. l

Medvyánszky László

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 352. l.

HUNGÁRIA-GYÓGYFORRÁS
VIZZEL KÉSZÜLT KÉTSZERSÜLT

Budapest, 193 4 X 9

Szállitó-jegy

T. Dr. Szentiványi úr

		Ár	Pengő	fillér
	drb. sütemény reggel			
	„ „ délután		16	70
	„ jour kenyér			
	„ „ sütemény			
	kg. fehér kenyér			
	„ félbarna kenyér			
	„ rozskenyér			
	„ Graham kenyér			

30-X. — Merkur, IV., Prohászka-u. 6.

TELEFON:
69-3-33

GROSS MIHÁLY
finom fehér sütődéje
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT 43.

Medvyánszky László

Rabhaladó

199, 200, 201. l.

Mednyánszky László

Schanzer Mária:

Mednyánszky. 8-r
11 kep, 52 l. Bp
1935

Gent (1967)

M. KIR. ÉPITÉSZETI HIVATAL
BRASSÓ.

1362-szám.
1917

A

műemlékek tek. a

Sürgöny utj

u. n. Fekete templom állvány

k. 853-917 sz. ügyiratában fog

tel és Gáll helybeli cégnek

Mellékelem

kapott faanyag kimutatást,

tát. Folyó évi aug. hó 16.-á

míg a vevő cégtől a csato

<Mednyánszky László>

Kállai Ernő:

<> 4-r, 81 kép,
121 l. Bp. 1943

Gent (1129)

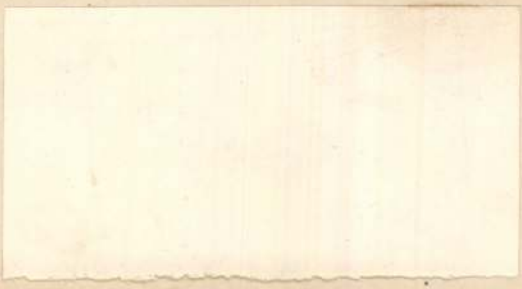

R. 44876/917.

Másolat .

F.

Breznóbánya szab. k

Mult évi december hó 1
nóbányai rom. kath. templom to
végére helyezett vázáknak vörö
országos bizottsága által is e

Mednyánszky László
István
butorterverő
1933. végbiz. elégs.

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

Medvyanszky László

Malonyay Dezső [ ].

8-r., 118 kép. - 127 l.

Bp. 1905

Gent (1485)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE.

....116612../1917-I.eln.

T á r

Miniszteri leirat

H a t á r

A nagyméltóságu m.

4100/4-1917. számu rendelet

ügyében megtartott bizottsá

évi...október..hó ..6.

honvédelmi miniszteri határ

....festőművész

érvényét ... veszti...

Mednyánszky László

1852 - 1919

wód

Toman

441. l.

Mednyánszky László

Liptónyvár c.
rajza repr.

Om V. 389 l.

Erinhota, hastely

51

Képe 53

Medugaňszky László

Szeňagyűjtő és kaszáló
kötok Gyetva vidékén,
fenti rajza, repr.

Om VI. 27. l

Margitor, domenicana

264

Mednyánszky László

A stomfai kastély.
fenti rajza
Repr.
Om V. 217 l.

ESZTERGOM

kéttornyos vízivárosi templom

Kép VI 1856, 285 l.

Medveczky László

Csejte vár c. rajza

Repr.
Orsz. T. 133. l.

Anonym a XVIII sz.

Frangepan Feren
Mellig, kissé jóbbra fo
medaillonban van ábra
FRANG

fölül balra: Pag. 320.

Rézmetszet, r
Ltn. XXXX
Szakl. 9
510-914

Medveczky László

Borostyánkő várrom,
fenti rajza
Repr.
Om V. 213. l.

GYŐR

Püspökvár

Képe VV 1858, 65 l.

Mednyánszky László

Vöröskő vár, fenti rajza

Repr.

Om V. 219.1.

BUJÁK

Várrom

Képe VU ~~1864~~, m 1864,
176 l.

Mednyánszky László

A stůrecz hágó,
fentí rajza,
repr.

Om V. 377 l.

Galgahévíz, rom

68

Mednyánszky László

A Város kútja a Svábhegyen c. ~~[illegible]~~ rajza repr.

Om III. 123. l.

BUDAPEST
940 JUN -4 21
Lkd 4 PKT

~~Budapest~~

~~Károlyi 1~~

Medunyánszky László

Budapesti barlang-
lakás c. rajza
repr.

Om. III. 549. l.

Mednyánszky László

l.

Sörbereto. 309. l.

Mednyánszky László

cród

z

Nagyímagy

36. l.

Mednyánszky László

wód
z

Velence 1922

154. C.

Medunyánszky László

Műcsarnok

1932. febr. - márc. kiáll.

60, 61, 70, 71, 85.

gy újból ránk ne rontsanak..... 598
mantika a háborúban 612
Új gazdagok 804
A béke indulása 842

Medgyánszky

Pernecky Géza: Nagy István
emlékkiállítás a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 24. 11. o.

Medunyánszki László

„Téli este", „Pihenő katonák", „Fiatal lepény" c. műve (eml.) szerepel a „Lappai festészet a XX. században" c. kiállításon a Lett Állami Múzeumban

APN-KS: lappai festészet Rigában

Kisalföld 1968 XI. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 5.

ORSZÁG VILÁG

Mednyánszky László

A magyar képzőművészek a fasizmus ellen

1021

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett nagyszabású kiállításon »fasizmus« gyűjtőnév alatt festmények, grafikák, domborművek, érmek nyújtanak megrázó élménysorozatot a háború iszonyáról, a terror irgalmatlan kegyetlenségéről, az ember embertelenné válásáról. A látogatót meglepheti, milyen teljes felfogásbeli egység tükröződik a békeakarat meggyőző erejű hangsúlyozásával félszázad magyar képzőművészetében. Mednyánszkytól Korga Györgyig. A kiállítási termek zsúfolásig roskadoznak vádoló emlékektől, tanúskodva a süket fülektől se visszariasztott művészi lelkiismeret éberségéről. Néhány kiragadott villanás, csak úgy kapásból: Vaszary keskeny útszakaszon hajtott fogolycsapatának pokoljárását jelképezi a nagy vásznat beborító lángtenger izzó vöröse. Derkovits egyre jobban megcsodált vásznain, grafikáin: Daumier-re emlékeztető, keserű gúnnyal leplezett vérfagyasztó leleplezés. Varsányi Pál apró fametszete; »Háború«, monumentális látomás: idillikus szerelmespár ül a padon, mögötte halálfejű szuronyos katona. Tass János: »Terror«, két akasztott lóg a levegőben, fej nélkül, lent, fegyveresen a pribékek. — A felsorolást hosszan lehetne folytatni . . .

(H. G.)

Részlet a kiállításból
(Bojár Sándor felvétele)

S. OLGA, ENDROD. Mikor jelent meg lapunk első száma? A címoldal dátumából kiderül, hogy ebben az évben a tizedik évébe lépett az Ország-Világ. Az első számmal 1957. május 28-án jelentkeztünk.

Petres Sándor, Montreal. Lapunkat külföldön a Kultúra külképviseleti szervei terjesztik. Kanadában: Progress Books, 42—48 Stafford st. Toronto 3. Ont. Megrendelhető még a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalatnál, Budapest II., Fő utca 32.

SZITÁSSY KÁLMÁNNÉ, DEBRECEN. A szövetkezeti tag szabadságát a vonatkozó OKISZ-határozat szabályozza. Eszerint tizenegy éves folyamatos tagság alapján 12 nap alapszabadságra és 5 nap pótszabadságra lehet a szövetkezeti tagnak igénye.

Jelenleg készítés alatt áll és jóváhagyás után forgalomba kerül egy mindenre kiterjedő, a javításokat felölelő részletes árjegyzék. — Fotó — Optika KTSZ, Budapest.

LEVELEZŐTÁRSAKAT KERESNEK

Bélyeggyűjtő levelezőket keres Ratamin J. M. Cím: *Moszkovszkája* obl. N-Fominek-i, dom 198—54. SZSZSZR. — Német nyelven levelezne turistákkal H. Joachim Czekalla, címe: 75 *Cottbus*, Drebkauer str. 38. DDR. — Franciául, németül, oroszul levelezne diáklány, Sigrid Dorn, címe: *89 Görlitz*, an der weissen Memer 28, DDR. — Irodalombarátokkal levelezne németül, oroszul, angolul: Barbara Sauder, címe: 4271 *Heiligenthal/Siedlung*, kr. Heftstadt, DDR. — Könyv-, bélyeggyűjtőkkel, zenebarátokkal levelezne Arun Nath, címe: 11. Shyam chand, P. O. *Santipur. Dt. Nadia (W. B.)* India. — Diáarul Islam gimnazistákkal levelezne angolul, címe: Akbar House, The Cadet College, Farydarhat, *Chittagong, East Pakistan*. — Orvostanhallgató keres bélyeggyűjtő levelezőpartnert: Klaus-Dieter Koza címe: *8219 Possendorf*, Karl Marx str. 19. DDR. — Dencs Ildikó irodalomkedvelő fiatalokkal levelezne, címe: *Beregszász*, Csajkovszkij út 29. USZSZR.

»Előbb-utóbb lebukik, de miért utóbb?« című cikkünkkel kapcsolatban alábbiak kívánságára készséggel közöljük, hogy a cikk egyes kitételei sem *Horváth Ferencné*, sem *Pecsanka Lajosné*, sem *Dugmonits Józsefné* személyét nem érintik. A cikk szerzője, Barát Endre őket nem is nevezte meg — sajnálnánk, ha a szemrehányó vagy felelősségrevonó kitételeket magukra értenék.

Medgyánszky

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1021 1968 NOV 9

HÁBORÚELLENES grafikákból kiállítást rendeztek Kisújszálláson a Búzakalász Termelőszövetkezet klubjában. A kiállításon, amely november 10-ig lesz nyitva, Medgyánszky, Zádor, Szüle 1914—18 években származó műveit mutatják be.

1021

A madarak érthetetlen já-

Medvyánszki László

Téli este; Pihenő katonák; Fiatal lepény c. műve (eml.)
Szerepel a „Magyar festészet a XX. században" c. kiállításban Rigában

N.N.: Magyar festészet Rigában

Nógrád 1968 XI. 17 7 old.

Mednyánszky László

Szerbiában, 1914.

Pogány Ö. Gábor:
A Magyar Nemzeti Galéria ~~II~~ 21. l.
Budapest 1966

Mednyánszky Lánló, festő

Lengyelországban az év második felében gazdag Mednyánszky-anyagot állítanak ki.

-: Érdekes | külföldi | tárlatok Budapesten, magyar bemutatók külföldön 12.

NÉPSZABADSÁG Bn. 1969. m. 3.

MDK

02

Medveczky László
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bajkay Éva: Farkas István halálának ...
Művészet, 1963. április – 16 lap.

M.D.K

Medveyánszky László
festő

Farkas István mestere volt.

Bajkay Éva: Farkas István balálának.
Művészet, 1969 - ápszlis - 16 lap

Mednyánszky László

1919-ben zárta életművét.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép /Művészeti szakköri utmutató 1./

3. l.

Mednyánszky

Az új Derkovits-monográfia... méltó a kiemelkedő jelentőségű mesterhez; aligha túlzunk, ha e könyvet... igényesség tekintetében – a modern magyar festőkről írott legjobb monográfiák (Kállai Ernő: Mednyánszky; Tolnay Károly: Ferenczy Noémi, Genthon István: Ferenczy Károly, Németh Lajos: Nagy Balogh János, Németh: Csontváry) mellé állítjuk.

Dévényi I.: Új Derkovits monográfia. Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc. 297. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET

Budapest

Mednyánszky László emlékkiállítását Aradi Nóra nyitja meg a szolnoki Damjanich János Múzeumban június 15-én.

1074

MDK

Mednyánszky László festő

Tárlatvezetésen ismertetik
festményeit. (Nemzeti Galéria.)

-:t hétvégi kulturális program lesz 9.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 2.

MDK

Medgyaszay László festő

30 művéből kiállítás

nyílt meg Nyíregyházán.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 26.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Mednyánszky László, Jestő

Két ismeretlen Mednyánszky-rajz
került a szolnoki Damjanich
J. Múzeum birtokába.

— : □ Két ismeretlen ..... 2.

EST! HIRLAP, Bp. 1969 aug. 15.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ/ festő

1. Csavargófej
2. Sebesült katona

Xantus Gyula: Rajz kézikönyv az általános iskolák rajzot tanitó nevelői számára. Bp., 1960. /Ált. iskolai tanári kézikönyvek./

100

MDK

Mednyánszky László

Csavargók, o.

Téli reggel, o.

20. sz.i művek bp.i műgyűjteményekből. M.Gal.
1963. jul.

Mednyánszky

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban szerepelt.

M. 929. X. 6.

Madnyánszky

Műcsarnok őszi tárlatain szerepelt az akvarellisták között.

Est 929. X.6.

Mednyánszky

Műcsarnok őszi tárlatán a víz és pastell-festők körött szerepelt.

NU. 929. X. 5.

Medňyánszky

Képzőművészeti Társulat őszi tárlatain a Műcsarnokban a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán szerepelt.

PN. 929. X. 6.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Valódi Mednyánszky kép egyil-
mások mivel szigválva és baradja
Palmay pótolta a hiányt.

Bernyi László: Jegyzetek a Szépművészeti Múzeum...
Művészet, 1967. junius - 34 lap

MDK

Mednyánszky László

Ülő csavargó , akv.

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N. Gal.

1963. jul.

Medrzyánszky László
testőrnűvész.

Postatakarékpénztár aukciója – igen kapósak voltak alkotásai, nagy verseny indult meg a „Friss hó a Kárpátokban" c. művéért, – amelyet 1100 pengőre licitáltak. –

Nemzeti ujság
1934 X. 27 –

MDK

Mednyánszky László

Alpesi falu, o.

Töprengő, o.

26. ss.i müvek bp.i magyüjteményekből, e.gal.
1963. jul.

MDK

Mednyánszky Lánló festő

„Munkács vára" c képét a király vette meg.

1891.

MDK A I - 1/2989.

MDK

Medunyánszky László futó

Fenty Árpád vendége Ógyallán, 1886.

KT őni tárlatára 2 képét küldi:

„Harangláb a Szepességben"

„Skrumplikapálók"

MDK-A-I-1/1653

MDK.

br Madnyánszky Kánló futó

„A hartben"

„A folyam partján

„Tájkép" c kapcsi KT-tárlatra 1886.

MDK-A-I-1/1829.

MDK

Madnyánszky Lánlé fertő

„Erdei táj" c képét dr Fodor József vesi meg

(KT tárlatán, 1886)

MDK-A-I-1/1797

MDK

Mednyánszky Lánló festő

„Erdei út" c képét Bittó István vette meg

KT öni tárlatán 1886.

MDK-A-I-1/1719.

MDK

br Mednyanszky Lajos festő

„Az elítélt" c. képét a KT-tárlatra hutolt.

1884.

MDK-A-I-1/1322.

MDK

Medunyánszky László festő

„Erdőrészlet" c. képét eladta (KT-nak?) 1886.

MDK-A-I-1/1354.

MDK

Mednyánszky László festő

„Mindenszentek napján" c képével KT II. díjat

(400 Ft) nyert el. 1838.

MDK-A-1-1/2345.

MDK

MDK

Mednyánszky László festő

„Mosóné" c képét KT őni tárlatán Császka György

repesi püspök vette meg. 1888.

MDK-A-I-1/2341.

Medgyánszky László

festőművész

Barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.9.

Madnyánszky

Műcsarnokban a Magyar Vízfestők és Pasztell-festők Egyesületének jubileumi kiállításán vízfestménye szerepelt.

Mo. 929. X. 6.

Mednyánszky

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

Esti Kurir 929. IX. 18.

Mednyánszky

Testőrnivász

Árverési Csarnok sukciókiállítása - Postatakarékpénztár Árverési Csarnokában - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.II.26.

Mednyánszky László báró

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - Postatakarékpénztár
árverési Csarnokában - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.II.26.

Mednyánszky

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

NM. 929. IX. 18.

Madnyánszky László

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban tájvázlataival szerepelt.

PH. 929. X. 6.

Madnyánszky

Művészeink őszi tárlatain a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállításain szerepelt.

MH. 929. X. 6.

Mednyánszky

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain szerepelt.

BH. 929. X. 6.

MDK

Mednyánszky László

repr.:

Halott orosz katona

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N.Gal.
1963. jul.

Medvyácsky László

Ferity Mihály kerésére sejtelmet a kőrép festésénél.

Ferity Mihály és Ippolyt Mihály, Ferity Mihály élete és művénete, M.D.K. 1951. 76 l.

M.D.K.

Mednyánszky [László], festő

művei, a Műcsarnokban
rendezett tavaszi nemzetközi
kiállítás úgy külföldi, mint ma-
gyar anyagának gyenge milió-
jében, „szépen megálltak helyüket."

– Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 16. old.
– /a cikk megj.: „Magyarország", 1905. ápr. 22./

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

tűz mellett didergő csavargója ez egyetlen kép, melyet szerző a hűcsarnok téli tárlatáról megemlít. Az egész rövid beszámoló művészeti életünk nivótlanságának, értéktelen emberek tülekedésének, a nemzedékről nemzedékre átöröklődő tekintségtelenség kultuszának a legbátrabb és leglesújtóbb kritikája.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 120. old.

/a cikk megjelent: „Magyar Nemzet", 1909. nov. 17./

Mednyánszky László, festő

Pikenő vándor-ként ábrázolja
Mednyánszky Lászlót – síremlékén –
Somogyi József szobrász.

–: Új művészi síremlékek a Kerepesi
és a Farkasréti temetőben 12

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 18.

MDK

Mednyánszky László

Halott orosz katona, o.

Tanulmányfej, o.

Nyészet, o.

20. sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből, M.Gal.
1963. jul.

MDK

Medvyánszky László, festő

A fenty kőkép megfestésénél segített Fenty Árpádnak.

Most restaurálják a háborús rombolásból megmaradt részt.

—: Hír

8.

ESTI HIRLAP Bp. 1967. jan. 14

Mednyánszky László, festő

MDK

Közre működött, a körkép megfestésében.

—: Fenty-körkép

6.

ESTI HIRLAP Bp. 1957, máj. 17

MEDNYÁNSZKY László festő

M.D.K.

A magyar festők közül Hollósy nagy dicsérettel emlékezett meg. Mednyánszkyról, Székelyről, Szinyeiről

Felvinczy Takáts Zoltán: Hollósy Simonról I.

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 203. l.

203.

Medunyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatás

Lánczi Sándor: Képzőművészet felinen

Élet és Irodalom, 1961. dec. 16 – 10 l.

Medgyánszky László MDK

Magyar festészet a XX. században
címmel Pogány Ö. Gábor könyvet ad ki.
Fenti művész is szerepel benne.

Esti Hirlap 300 sz. 1959. dec. 22 2 old.

MDK

Medgyánszky László

A Legujabbkori Történelmi muzeum a Petőfi muzeumban kiállitást rendez.
a müvész "Háboruban" c. festménye látható.

Esti Hirlap 268 sz. 1959. nov. 14. 2 old.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

A Mednyánszky film mel
kaposolatban.

K. Á: Mai művészetünk

Művészet, 1962. február — 34 l.

báró Mednyánszky László festőm. megh. 1919.ápr.

7.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szel. ~~2.~~ 1.

3. o.

MDK

br. Mednyánszky László

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

l. o.

M.D.K.

Mednyánszky László
festő

Magyar táj képeiről.

B. Szepka Magdolna: Festészetünk körutja Ausztriabaci
Művészet, 1962. január — 39.

M.D.K.

Medugánoszky László, festő

egy tájképét az 1954-évi
uj szerzemények körött emliti;

Redő Ferenc: A Szépmüvészeti Muzeum 1954-ben.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1955.
6.sz. 110.old.

Medgyánszky László, festő M.D.K.

„Alvó munkás" c. képéről, mely az Új Magyar Képtár 1955-évi gyarapodásáról, emlités történik.

Szépmüvészeti Muzeum 1955-ben. Hongrois des Beaux-Arts, 1956. Bulletin du Musée 8.sz. 129. old.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő

„Ítélő" c. képéről az Új Magyar Képtár 1955-évi restaurálási munkái körött említés történik:

A Szépművészeti Muzeum 1955-ben. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1956. 8.sz. 130. old.

M.N.K.

Medgyánszky László, festő

„Tátrai tenger-szem" c. képéről a Restaurátor Osztály 1956-évi munkálatai körüli történik említés:

A Szépművészeti Muzeum 1956-ban. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1957. 10.sz. 110.old.

Mednyánszky László

festő

M.D.K.

Méltatás

Pap gábor: Nagy István.

Művészet, 1962. január. — 4 l.

MDK

Mednyánszky László br.

a Cennini Társ.tagja.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. 1.o.
febr.

MDK

Mednyánszky László

Nürnbergi magy.kiáll. kat. 1929.

MDK

Mednyánszky László

Férfifej

XXVI. Festészet és társadalom. kiáll. Népmüv.Közp. lözp.kiáll. 1949. II.

MDK

Mednyánszky László

Fővárosi Népmüvelési Központ I. kiáll. 1947.szept.

MDK

br.Mednyánszky László

Szépm. Muz. graf.o. 61.kiáll.1931. Uj szerzem.

MDK

Medgyánszky László: Tél. repr.

Stockholmi Magyar Kiáll. 1921. máj.

MDK

Mednyánszky László: Fehér felhők. repr.

Műcsarnok 1913/14.téli kiáll.

MDK

Mükincsek vásárlása

Mednyánszky László

Népszava 1958. szept. 25.

MDK

Mednyánszky László

Népszava 1959.jul.8.
Az Alföld festészete

MDK

Tabáni kiállitás

Mednyánszky László

Hirlap 1948. jun.18.

MDK

A szolnoki művésztelep ügye.

Mednyánszky László

Műcsarnok 1899.27.sz. 415.o.

MDK

A székesfőváros párisi képei.

Mednyánszky László

Műcsarnok 1900.4.sz.63-67.o.

MDK

Művésztelep Szolnokon

Mednyánszky László

Műcsarnok 1899.25.sz.385.o.

MDK

Mednyánszky László

Képzőművészet 1927.3.sz. 13-14.o.

Mednyánszky László

Alkotásai a Tamás Galéria kiáll.-án.

Ujság, 934.V.27.

Medvyánszky

Szerepel a „magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Magyarság 1927 I. 15

Medgyánszky László

szerepelt a szegedi IV. országos magyar

művészet kiállításon.

Tiszatáj 1966. VI.

Mednyánszky László

A csavargó /repr/

Rajztanitás 1961. V. sz képmellékłete

Mednyánszky László

Csavargófej /repr/ rajz

Rajztanitás 1960. I.sz. 27.1.

Megnyánszky László

A Nemzeti Galéria időszaki rajzkiállitásán szerepelt müve.

"Csavargó fej"

/repr. 27. lapon/

Körner Éva: Magyar rajz és akvarellkiállitás XIX - XX. század

Rajztanitás 1960. I. sz. 28.l.

MDK

Mednyánszky László br.

Holdvilág, of.

Alkony, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. ~~xkkk~~
21.l.

Mednyánszky László MDK

Patak, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Mednyánszky László MDK

Pitymallat, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Árviz, olf.

Hajnal, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Este, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László

Hegyek között, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Siesta, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

mdk

Mednyánszky

müve a müveszeti képaukcion

%. Ma nyílik a IX képaukció (Kiuvzsi u 12 sz.)

Nepszava, 1963. dec 7.

2 L.

M. D. K.

Medvyánszky László
festő

1899-ben lehetőséget kér a kormányból
Szolnokon a letelepülésre és a műves-
telep megindítására.

Szeszegh Szivánné Kramer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep
Jászkunság, 1956. III. évf. 2 szám, éjszelés.

Mednyánszky László

Az 1852-ben, száz esztendővel ezelőtt született művész kiállítása, amelyen a 80 mű között, néhány ismeretlen alkotás is szerepel.

Kiállítás készül két nagy festőnk műveiből
Esti Budapest, 1952 márc. 15.

MDK

Mednyánszky László báró

Tájkép. (Wolfner József tul.)

Civita Vecchia. (A Szépmüv.Múz. tul.)

Tájkép. (Wolfner József tul.)

KMTárs. 1929. őszi kiáll.19.1.

MDK

Mednyánszky László báró

Patak partján, repr.

Kézdi-Kovács L.: A magyar genre-és tájfestészet első virágzása. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza. 404.l.

Mednyánszky László

A nedeci várkastély

c. képe repr.

Vas. Ujs. 1896. 84. P.

Mednyánszky László

Vizpartja és képe repr.

Vas. Ujs. 1913. 934. l.

2420.—
750.—
680.—
650.—
890.—
560.—
90.—
240.—

6280.—

Madarassy László

Erdő

Paur Gerő =

A téli kiállítás a Műcsarnokban.

Vas. Ujs. 1899. 890

Medunyánszky László

Hegyi táj c. Epé

repr.

Vas. Ujs. 1913. 85. l.

Mednyanszky László

Cród
z
Lyka Károly

A székesfehérvár
Képes-gyűtemény
Magyar Művészet

1930. 497. l.

Medgyaszay László

ÉRTESITÉS

Kállai Ernö f.hó 11-én, szerdán este ½7 órakor a Szabad Egyetemen, Múzeum körut 6-8, II.em. VIII. sz. tanterem) vetitett képes előadást tart

Medgyaszay Lászlóról

Belépö dij 60 fillér, a Népmüvelési Bizottság Tanulmányi Csoportja tagjai számára kedvezményesen 40 fillér.

Feladó:

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1939.

Ára 6 fillér.

LEVELEZŐLAP

BUDAPEST 940 DEC -9 11 Ae 62 Ae

Műemlékek

Országos Bizottsága

IX. Nőgyes Endre-ucca 10.

Budapest

Medgyánszky László MDK

Fenti művész alkotásával gazdagodott a Nemzeti Galéria.

Esti Hirlap 230 sz. 1958. okt. 1 2 old.

Medvyánszky László

Kámos képe késtnél Cypestou

dr. Berti Béla: Cypesti hirességek

Budapest 1969 I.

Medunyanszky László

U. 3904

vrod

Az Est 1927. febr. 17.
(A tájkép – kiállítás egyik M. – képe hamis?)

A Kép cime

Hegyitáj.

444/1 szam

ROMSZÍNŰ REPRODUCTIÓJA
ZAKOSZTÁLYON KÉSZÜLT.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁRO KÖZSÉGI IPARRAJZ ÉVKÖN

WOLFNER JÓZSEF. Bár nem volt művész, mégis művészeti kultúránk halottja Wolfner József, akit február 16-án szólított el körünkből a halál. Tevékenységének köre a könyvkiadás volt és ezen a téren 1885 óta, amikor a Singer és Wolfner kiadócéget megalapította, nagyszabású eredményeket ért el. Minket azonban ebben a folyóiratban azok a vonatkozások érdekelnek, amelyek őt a művészethez fűzték. Ezek pedig többfélék és jelentékenyek. Elsősorban kiadványait igyekezett mindenkor a kor művészi színvonalán tartani s hogy ez sikerrel járt, arra bizonyság, hogy legutóbb is a kiadásában megjelent Pósa-féle Arany Ábécét tüntette ki a kényes ízlésű Bibliophil Társaság. Számtalan kiadványában az illusztrátorok egész hadát foglalkoztatta s állandóan azon volt, hogy kiadványai necsak jó, hanem szép könyvek is legyenek. Ő volt az első nálunk, aki iskolakönyveit oly mesterekkel illusztráltatta, mint például Mednyánszky. Legszorosabb viszonyba a művészettel néhány oly kiadvánnyal lépett, amelyek hathatós tényezőivé lettek a művészet népszerűsítésének. Ő volt az, aki hatalmas album alakú művet iratott Malonyay Dezsővel Munkácsyról s e sokezer példányban terjesztett mű, a kor színvonalán álló reprodukcióival, először ismertette meg a közönség széles köreivel a teljes Munkácsyt. Ő volt az, aki a Képzőművészeti Társulattal kötött egyezmény alapján megalapította és 17 éven át fentartotta a „Művészet" című folyóiratot s kiadói áldozókészségével a kor nyomdatechnikai színvonalán tudta tartani. Mily hathatós lehetett e folyóirat hatása, kiviláglik, ha elgondoljuk, hogy leleményes és fáradhatatlan buzgalma révén kevéssel a háború előtt a folyóirat elérte a tízezres példányszámot, oly szám, amelyről a régibb kiadók álmodni sem mertek volna. Ugyancsak az ő kezdeményezésére s az ő kiadására értek el a Műcsarnok ízléses katalógusai odáig nem remélt példányszámot. E művészeti vállalkozások kitervelése, gondos adminisztrálása, páratlan propagandája rávallott a geniális kiadóra. Ezernyi-ezer emberhez vitte közelebb a művészetet s költögette az iránta való érdeklődést, de belső hajlama személy szerint is szoros kapcsolatba hozta kiváló mestereinkkel. Ezek közt is elsősorban Mednyánszkyval, aki legszorosabb baráti köréhez tartozott. Aki ezt a nagy művészt ismerte, tudta, hogy lágyszívűségénél fogva szinte prédájává lett fosztogató ingyenélőknek. Erre a szomorú körülményre Malonyay és Pekár Gyula hívta fel Wolfner figyelmét, aki azután sok éven át nagy fáradsággal végezte Mednyánszky ügyeinek bonyolult adminisztrációját. Számos képet is vásárolt tőle s megtoldotta ezeket Rudnay Gyula, Vaszary János, Csók István, Ripp-Rónai s más kitünő mestereink képeinek sorával, ezek ékesítették lakását, lettek művészi díszeivé kiadói hivatalos szobájának is. Ebben a művészi légkörben folytak polgári egyszerűségű napjai, ez frissítette fáradhatatlan munkájában, amely munka irodalomtörténeti jelentőségű kötetek egész sorából állott s Herczeg, Gárdonyi, Kiss József ma már klasszikussá vált szerzőkön kívül a kitünő magyar írók egész falanxával ismertette meg közönségünket. Ebbeli érdemeinek méltatására nem tartjuk magunkat illetékeseknek, csak azt állapíthatjuk meg, hogy nemzeti művészetünk propagálására ki sem fordított annyi fáradságot, kockázatos munkát és meleg szeretetet, mint ő. A művészetnek ez a vágya és megértése kiáradt családja körére is: fia, Farkas István, menye, báró Kohner Ida, festők. Szomorú véletlen, hogy fia annyi párizsi siker után éppen most rendezte első nagyobb bemutatóját az Ernst-múzeumban, amidőn atyja, hetvenhat év terhével a vállán, örökre behúnyta szemét s nem láthatta művészfia munkásságának eredményeit.

Magyar Művészek
1932.

ELSHEIMER ÁDÁM (1578—1610):
Alaktanulmány a művésznek a londoni National Galleryben lévő „Szent Lőrinc vértanusága" című képéhez
Biszter, ecsetrajz. Az Esterházy-gyüjteményből. Orsz. M. Szépművészeti Múzeum

PÉCSI KIÁLLÍTÁSOK

Ha Pécsett valakit megkérdezünk: merre van a képtár vagy a Tudomány és Technika Háza, készségesen útba igazít. Ez a szép, régi és mindjobban gazdagodó város szereti a művészetet. Aki szereti Pécset, és alkalma van időnként odautazni, mindig új meglepetésekkel, mondhatni ajándékokkal találkozik.

Ilyen meglepetés például a *Janus Pannonius Múzeum modern magyar képtára*. Adományokból és vásárlásokból kitűnő gyűjteményt állítottak össze a pécsi muzeológusok. Csak a XX. század művészeit gyűjtik és ha be is került a gyűjteménybe egy-egy gyengébb — de baranyai — művész munkája, igen magas színvonalú kiállítás. Mednyánszky László, Rudnay Gyula, Nagy István, Gulácsi Lajos kevéssé ismert, nagyszerű képeit láthatjuk, és sok szentendreit: Kmetty t, Barcsayt, Amost. Dési Huber rajzaiból rendkívül gazdag a kollekciójuk és érdekes a gyűjtemény névadója, *Forgách Hann Erzsébet* önálló anyaga. Hadd szóljak még egy személyes felfedezésről is: *Bocz Gyuláról*, aki csöndes, szerény gépgyári munkás és nagyon tehetséges — jó szobrokat farag, a felhasznált anyag adottságainak és lehetőségeinek ritka ismeretével.

A Zsolnay-hagyomány lehet talán az oka, hogy éppen Pécs vállalta az első *országos kerámiabiennale* megrendezését. A Tudomány és Technika Házában, ahol a biennale kiállítása megnyílt, kellemes meglepetés várja az embert. A szépen gondozott kertben zománc-díszítőművészeti kiállítás látható. Maguk a kiállított munkák külön-külön nem feltűnően jók, sőt akad köztük igen gyenge is. Az egész kis kerti „kamarakiállítás" azonban egyrészt rendkívül dekoratív, másrészt felhívja a figyelmet az épületdíszítés egy eddig kellőképpen ki nem használt eszközére.

A biennale egytermes — és ezért minden rendezői jó szándék ellenére túlságosan zsúfolt — kiállításán egymás mellett szerepelnek a mesterek és a tanítványok, a gyári tervezők és az egyénileg dolgozó keramikusok. A „nagy régiek", *Gádor István*, *Kovács Margit* megmaradtak kiforrott, érett, és színvonalas stílusuk mellett. *Gorka Lívia* és a már ismert finom artisztikus, leegyszerűsített figurákkal — hallal, madárral — szerepel. Formái már klasszikussá csiszolódtak.

A kiállítók többségére viszont nem a klasszikus nyugalom keresése jellemző, hanem az élénk színek, a tematikus vagy legalábbis figurális kompozíció és a gyakori — nem mindig indokolt — humorizálás. Sok a „jópofa" kerámia, és a könnyebb út, a tetszetősség keresése. Busómaszk kerámiából — ez a legegyszerűbb módja a „modernségnek". Egyéni és ötletes viszont a fiatal *Balczó Edit* régi kályhacsempékre emlékeztető figurális sorozata, a *Veszélyes foglalkozások* vagy *M. Kiss Katalin* szép színű *Kulcsos tálja*. A legfiatalabbak közül kiemelkedik *Zákány Eszter* a *Cirkusz* című igényes falképpel és a *Szüret-sorozattal*. Stílusa még kicsit egyenetlen, de tehetségesen vegyíti egymással a kellemes színeket, az ízes humort és a kerámia hagyományos formáit. Szépek *Vén Edit* ikonhatású samottképei és *Simo Ágoston* felületmegmunkálásai.

Schrammel Imre, az Iparművészeti Főiskola tanára különös, mohos fatörzsekre emlékeztető reliefeket mutatott be. Kellemes felületi hatást nyújtanak — és nyilván fontos akusztikai szerepet tölthetnek be — *Szávoszt Katalin* és *Horváth László* falburkolatai.

Sajnos a mindennapi élet kerámiatárgyai, a kávéskészletek sikerültek a legkevésbé. A fa és kerámia itt látott vegyítése halva született ötlet. A vázák között se nagyon akad olyan, amely igazán, egyértelműen szép volna. Ezeknek a tárgyaknak kicsit „családtagként" kellene belenőniük az ember környezetébe, ajánlatos erre is gondolni tervezés közben. *Gálócsy Edit* érezte ezt. Végtelenül egyszerű, tökéletesen megkomponált, semleges színű fedeles edénye tökéletes kerámia. Olyan szép és őszinte, mint az első fazekasok edényei.

Székely András

...mlékei helyreállítási munkálatokat.

— **Tűz ütött ki** a chicagói Buena Oaks Hotelban. A szálloda túlnyomórészt idős vendégeit a tűzoltók csak nagy nehézségek árán tudták a lángokból kimenteni, mivel kevesen voltak hajlandók önszántukból a kifeszített ponyvákra ugrani. A tűzvésznek négy halálos áldozata van; tizenkét személyt súlyos füstmérgezéssel szállítottak kórházba.

— CSAKNEM SZÁZ GÉPKOCSI karambolozott szerdára virradó éjjel, a sűrű ködben Olaszországban, a milánó—torinói autósztrádán. Haláleset szerencsére nem történt, de a sebesültek száma meghaladja a 30-at.

— **Most jelent meg:** Mikszáth Kálmán művei II. Kisebb elbeszélések 1883—1885. (Helikon). — Méliusz József: Aréna — Balla Zsófia: A dolgok emlékezete — Csiki László: Esőt-kaszáló — Papp Ferenc: Én is voltam gyermek — Földes László: A lehetetlen ostroma (Szépirodalmi). — László Gyula: Az ősember művészete (Corvina).

KÖZLEMÉNYEK

Az OPERAHÁZ IGAZGATÓSÁGA közli, hogy a berlini Staatsoper 25-i, péhteki Walkür-előadása fél 7 órakor kezdődik.

A MADÁCH SZÍNHÁZ IGAZGATÓSÁGA közli, hogy a Madách Kamaraszínházban 29-én, kedden és 31-én, ...

— A BUDAPESTI ORVOS... NYI EGYETEM az 1969—70-... re szóló felvételi vizsgára ... esti tanfolyamot indít. A j... si határidő november 10. ... ges nyomtatvány az egy... ponti épületének portájá... Üllői út 26.) kapható.

— **A juhtenyésztés korsz... ről** tanácskozott Budap... Tudományos Akadémi... kétnapos állattenyészt... mányos ülésszak, amel... mint hatszáz szakem... részt.

— DÍSZKIVILÁGÍTÁST kap... nyi templom, a hazai ron... építészet egyik nagyszerű... amely még a híres jáki t... is régebbi.

— **Befejeződött a szür...** megye történelmi bo... A Mátraalján és az eg... déken mintegy félmillió mázsa szőlő termett, s a mustok minősége jobb az átlagosnál.

— A DÉLI DUNA-SZAKASZ legszebb halászcsárdája készült el Mohácson, a hajókikötő közelében. A csárda a vízparton áll; földszintjén bisztró nyitottak, emeletén 150 személyes éttermet. A teraszról remek kilátás nyílik a folyóra és a Mohácsi-szigetre.

— **Már csak hárman élnek** az október 2-án született angliai hatos ikrek közül; keddről szerdára virradó éjjel az életben maradt négy bébi közül meghalt a kis Lynne Thorns is.

— **Pályaválasztási ankétot** tartanak pénteken a pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban, a XX. kerület VIII. osztályos általános iskolásainak. A diákok — az általános tájékoztatáson túl — részletesen megismerkedhetnek a ...

...kével, az EFIM keretében műkö-...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 UKT 24
NÉPSZABADSÁG

...okot.

Nappal 12

Európának a Glasgow—Koppenhága—Minszk vonaltól délre elterülő fele fölött a nyugalomba jutott sarkvidéki származású hűvös, száraz levegőben leszálló légmozgás alakult ki és ennek következtében csapadékmentes, jobbára derült, a hajnali, reggeli órákban párás, ködös időjárás uralkodik. Európa legnyugatibb részein, valamint az említett vonaltól északra fekvő területen nedves, viszonylag meleg óceáni légtömegek áramlanak élénk, helyenként erős széllel észak, illetve kelet felé, erősen felhős időt, többfelé esőt, Skandinávia és a Szovjetunió európai területének északi részein, továbbá Finnországban havazást okozva. A hőmérséklet napi csúcsértéke Európa nyugati, északnyugati részein 2—5 fokkal magasabb, máshol általában kb. ugyanennyivel alacsonyabb, mint az évszaknak megfelelő átlag.

Hazánkban szerdán is tartott a derült, csapadékmentes, hajnalban és reggel párás, helyenként ködös idő. A hajnali, plusz 2 és mínusz 5 fok között váltakozó minimum-hőmérséklet után 14 órára 11—14 fokig melegedett föl a levegő. 14 órakor a Kékestetőn plusz 10 fokot mértek; ez azt bizonyítja, hogy a magasabb légköri rétegekben a melegebb óceáni levegő már fölöttünk van, csak egy néhány száz méter vastag hideg légréteg, ún.

1062 Budapest, Bajza u. 32.). A határidőn túl érkező pályázatok érvénytelenek.

A pályázathoz szükséges adatlap ugyanezen a címen, továbbá a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Ügyfélszolgálati irodáján (1077 Budapest, Wesselényi u. 20-22.), szerezhető be személyesen. Az NKA Igazgatóságától adatlap – bélyeggel ellátott A/4-es válaszboríték mellékelésével – postai úton is igényelhető, valamint letölthető az NKA honlapjáról: www.nka.hu

Az alapprogramból nyújtott támogatás építési beruházásra, felújításra, állandó fenntartási és üzemeltetési kiadásokra, alaptőke emelésre nem használható fel, illetve harmadik fél részére át nem ruházható. A támogatás terhére a fenntartási és üzemeltetési kiadásokra a pályázó vagy a lebonyolító – a pályázóval történő megállapodás alapján – a jóváhagyott összeg legfeljebb 5%-át számolhatja el átalánydíjként.

A pályázatokat a kollégium a benyújtási határnaptól számított 60 napon belül bírálja el. A döntés felülbírálatát kérni nem lehet.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítás az NKA Igazgatóságának címén és telefonszámán (351-5461/141-es mellék) az ügyfélszolgálattól kérhető.

majdnem mellékes, hogy [illegible] művét egyenletesen magas színvonalúnak tekintjük-e. Mint ahogy az is mellékes – más nézőpontból –, hogy kielégítette-e igényeinket a sokat szidott Nemzeti Színház az elmúlt évtizedben. Tudniillik senki

Alapítvány idei díjazottairól, akik úgy vélték, tenni akkor is kell, ha a kortársak nem mindig ünneplik tetteiket. Tenni önmagukért, a közösségért. Amíg lesznek kitüntetendő személyek, nem kell félnünk. És miért ne lennének?

Arisztokrata festők

MTI

Kiállítás nyílt Arisztokrata művészek a polgárosuló Magyarországon (1840–1940) címmel vasárnap az Ernst Múzeumban.

A február 11-ig nyitva tartó kiállításon az eddig ismert néhány arisztokrata művészen túl – *báró Mednyánszky László, gróf Batthyány Gyula, báró Hatvany Ferenc* – mintegy negyven alkotó munkája kerülhet a nyilvánosság elé. Így többek között az Apponyi-, a Bánffy-, a Lónyai-, a Pálffy-, a Pongrácz-, a Teleki-, a Zichy-családok művész tagjainak alkotásai tekinthetők meg.

A száz esztendőt átfogó tárlat megkísérli bemutatni, miként látták a világot 1840 és 1940 között az arisztokrata művészek.

1990-től örökös tagja. 1956-tól a milánói Scala magántáncosa és balettmestere. A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével kitüntetett táncművészt kívánsága szerint Budapesten, a Rákoskeresztúri temetőben, római katolikus szertartás szerint ma délután fél egykor helyezik örök nyugalomra. (M. K.)

Szöllősy Zoltán estje

A BERZSENYI DÁNIEL Társaság rendezi meg a Rátkai Klubban (Budapest, Városligeti fasor 38.) Szöllősy Zoltán József Attila-díjas költő estjét január 25-én, csütörtökön 18 órakor. A költő vendéget bemutatja és vele beszélget Vasy Géza irodalomtörténész. Közreműködik: Szabó András előadóművész. (K. P.)

Magyar Nemzet 2001. január 22.

Mednyánszky László

	FURFANGOS DIÁKOK (Balett)			
		18	NABUCCO (11h)	Vasutas/3
Bérletszünet	Premier II. C'EST LA GUERRE FURFANGOS DIÁKOK (Balett)	18		
Kórodi/4	(18h) C'EST LA GUERRE FURFANGOS DIÁKOK (Balett)	20		
Tiszay/4	C'EST LA GUERRE FURFANGOS DIÁKOK (Balett)	21		
		23	SYLVIA (Balett)	Gyurkovics/5
	OPERABÁL	24	NABUCCO	Báthy/4
		25	SYLVIA (17h)	(Balett) Losonczy/5
Dohnányi/4	(19.30h) FILHARMÓNIAI KONCERT	26		
Simándy/4	(18h) BORISZ GODUNOV	27		
Nádasdy/4	LEONCE ÉS LÉNA	28		

Infoline: 06-60/594-594 www.opera.hu

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ TÁMOGATÓJA A

Magyar Nemzet

gárd művészettől az „amerikai precizionizmusig" eljutott különös sorsú művész, *Gross-Bettelheim Jolán* emlékkiállítása, a Kassák Múzeumban pedig most is nyitva tart az Interieur kalitkából szabadult madárral című, kortárs magyar műveket bemutató tárlat.

rodalmát mutatja be, amely a puhuló diktatúra, a részengedmények ellenére is zsarnoki maradt fennállása utolsó pillanatáig. Legkorábbi, 1973-as műve viszont *Kassákra* emlékezik, miközben a képfelületet befoglaló tükör segítségével szembesíti a nézőt önmagával. Ebben az

Ganczaugh Miklós spirituális töltésű, bibliai tematikát feldolgozó műveit egyszerre jellemzik a szakrális és az apokrif elemek. A szellemi-morális dilemma fogalmazódik meg *Szemadám György* festményein, amelyek különös időutazásra hívják nézőjüket.

Út menti pléhkrisztusok

K.G.

Olasz Ferenc Krisztus-kereszteket ábrázoló fotóiból nyílt állandó kiállítás Győrött, a Révfaluban lévő római katolikus plébánián. A művész a Kárpát-medence minden szegletét bejárta fényképezőgépével, s az út menti keresztek világának megörökítésével egy eltűnő Magyarországnak állít emléket.

Makovecz Imre építész a kiállítás megnyitóján elmondta: a keresztény magyarság utakkal hálózta be az országát, s melléjük kereszteket, pléhkrisztusokat emelt. E keresztek emelték fel a földről az arra járó emberek tekintetét a magasba. A régi utakat ugyan sok helyütt beszántották, a megfakult, düledező keresztek előtt elhaladó utasok ajkán is elhalkult az imádság, de Magyarország mégis él. Megmaradtunk és megpróbálunk mindent újra kezdeni – zárta gondolatait a Kossuth-díjas építész.

András faszobora, XVI. század. 9. Szárnykép, XV. század első feléből, az orgonakarzaton. 10. Szentélyszék, égetett, gót stílű, lombos díszítéssel, XV. század, 190 cm hosszú.

Képjegyzék: 796–801.
Irodalom: Divald 1905. 59.; Divald 1906. 39., 49., 90–91. és IX/4, 66. kép; Gerecze 1906. 821., 1178.; Divald 1907. 40., 41. és 39., 41. kép; Radocsay 1954. 184.; Radocsay 1955. 72., 176., 200., 201., 400–401.; Radocsay 1967. 29., 30., 31., 32., 36., 37., 44., 71., 82., 87., 109., 110., 120., 201–202. és 21., 218. kép; Pamiatky hnuteľné 1969. 187–188. és ill.; Súpis 1969. 202–203. és 425. kép ; Radocsay 1977. 154.; Tombor 1968. 173.; Dvořáková – Krása – Stejskal 1978. 36., 37., 61., 62., 145–146. és 176–179. kép; MM 1987. 197., 202., 343., 469., 712., 721., 722., 822., 866. és 200., 1788–1790. kép

CAMPANILE
(R., F.)

Képjegyzék: 802.
Irodalom: Divald 1900. 22.; Divald 1905. 81. és 83. kép; Gerecze 1906. 821.; Súpis 1969. 202. és 610. kép

KASTÉLY

Felső-magyarországi renaissance stílben, négy saroktoronnyal. XVI. század. A kastélyban báró Mednyánszky család régiséggyűjteménye. Bútorok, festmények, ötvösművek, egy XV. századbeli miniatúrás kódex, fegyverek stb. stb.

Képjegyzék: 803.
Irodalom: Divald 1900. 17.; Divald 1905. 59., 73–74.; Divald 1906. 64.; Gerecze 1906. 821.; Divald 1925. 62–63.; Garas 1953. 75., 124.; Súpis 1969. 202–203. és 532. kép; Pisoň 1977. 302–304. és ill.

NAGYSZALÓK
(Gross-Schlagendorf, Velký Slavkov)

R. K. PLÉBÁNIATEMPLOM

Kéthajós, csúcsíves kori kőépület, nyugati toronnyal. Szentélye zárókövén szőlőkoszorúval ékes, egy keresztboltozattal bír s egyenes záródású. A hajóban két szakaszban két-két keresztboltozat, amely belső sarkaival nyolcszögletes oszlopon nyugszik. A szentély boltozatbordái levélékítményes gyámkövekben végződnek. A hajó bordái gyámkövek nélkül illeszkednek a falba. A déli kapu csúcsíves keretének bélletét öt-öt, csaknem hengeres oszlop, hornyokkal váltakozva tagolja. Az oszlopfejek frízzé olvadva, nyers alakítású, szőlőlombokkal díszítve. Szentély hossza: 8,50 m, szélessége: 6,40 m. Hajó hossza: 12,50 m, szélessége 9,10 m. 1. Szárnyasoltár, szekrényében Madonna-szobor fából, predelláján két angyal Veronika kendőjével, festve. Szárnyképein belül Mária életéből négy jelenet, kívül Passióképek.

Nagyőr · r. k. templom, Mária-oltár, 15. század, 1903-as felvétel (kat. szám: 796.)

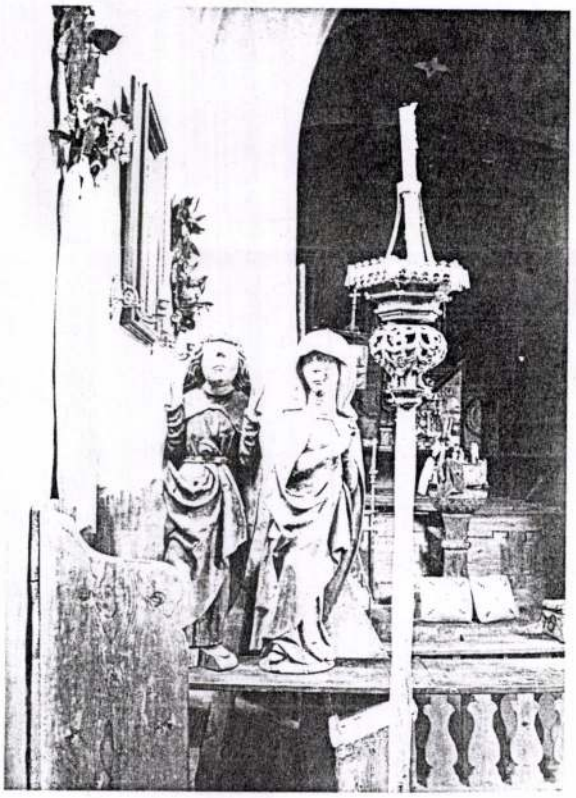

Nagyőr · r. k. templom, Evangélista Szent János és Mária szobra, 15. század, 1903-as felvétel (kat. szám: 798.)

Mednyánszky László

Divald.

Szeretek Guvanon
Bp. 1999

Mednyánszky László: *Szerbiában*

Documentum Humanum - emberi bizonyságtétel, vallomás minden napló, mert fényt vet írójának gondolataira, érzelmeire, vágyaira - olvashatjuk Mednyánszky naplójának bevezető tanulmányában, Brestyánszky Ilonától. A megállapítás többszörösen is igaz. Megvilágítja a szerző tetteinek titkos rugóit és elárulja környezetéhez való kapcsolatát. Mednyánszky görög betűkkel írt, részben magyar, illetve német és francia feljegyzései kulcsot adnak művészete mélyebb összefüggéseinek megértéséhez, és felölelik pályafutásának legfontosabb korszakát.

Mednyánszky, az újabbkori magyar festészet egyik legnagyobb és művészetében legelőremutatóbb alakja merész kalandozásokat tett Dante pokolbeli „bugyraiban", hogy kora társadalmának hazug, fojtogató világából kimeneküljön.

Beckón (ma Szlovákia) született, bárói családból, 1852-ben. Párizsban és Münchenben tanult, a kor szokása szerint, ám ezek a tanulmányok nem hagytak mélyebb, kimutatható nyomot művészetében, hacsak a barbizoni iskola hatását nem tekintjük annak, intim hatású, sötét tónusú tájképein. Egyre egyénibbé váló stílusa utazásai során fokozatosan alakult ki. Megjárta Itáliát, Ausztriát, s közben többször viszatért szűkebb hazájába, a Felvidékre, bebarangolta a Kárpátokat és az Alföld ingoványos lápjait.

Útjainak szövevényéből ki kell emelnünk galíciai, szerbiai és dél-tiroli portyázásait az első világháború idején, hiszen háborús képeinek legtöbbje ezeken az utakon készült. Merész vargabetűt kellett leírnia a sokat betegeskedő arisztokrata ifjúnak ahhoz, hogy idős korára frontokat, harctereket járó hadifestő váljék belőle, és a pusztulás krónikása legyen. Vázlatain, képein sorra megjelennek a csataterek, amelyeken járt. Hófödte lövészárkokban pihenő, elcsigázott, sebesült és halott katonák közé vezet bennünket.

A Szerbiában című képét Mednyánszky a háború első évében, 1914-ben festette, olajtechnikával, vászonra. A festmény méreteit tekintve közepes nagyságúnak mondható: 67,6x100 cm. Mégis, mint legtöbb művén, a mondanivaló itt is drámai tömörséggel, összefogottan és monumentálisan tárul elénk. A centrálisan szerkesztett kompozíció elő- és középterét majdnem teljesen kitölti a két haldokló katona erőteljes, határozott kontúrokba foglalt alakja. A festő e kései remekén a szenvedés, az elmúlás, a halál és a gyász lélekbe markoló fájdalma, rideg, üres sivársága ragadja meg a nézőt. A mély horizontú tájban, vértől áztatott hóban, rozzant kerítés törött léceinek és a csupasz fatörzsnek tövében katonák halódnak. A szemben ülő sebesült kínjaiba roskadva elgyötörten, réveteg, üres tekintettel néz a semmibe. Enyhén félrebillent arcáról a döbbent csodálkozást és a beletörődés kényszerét olvashatjuk le. Testét durva anyagú, földszínű köpeny fedi, esetlenül tartott lábait lábszártekercs szalagjai fáslizzák körbe. A másik elesettből még ennyit sem látunk. Teste vérfoltos, a piszkosszürke takaróba burkolva a dermedt mozdulatlanság pózában fekszik. Akár ha álomba szenderedve pihenne, de a hóban szétmosódott vértócsa másról árulkodik. Kegyetlen kíméletlenséggel tudtunkra adja, hogy az itt fekvő katona már áldozat. Az ő számára a háború már befejeződött, végetért földi életének minden gyötrelme, szenvedése.

Mednyánszky művészetére általában a monokrom festésmód - a kevés szín használata - a jellemző. Palettáján a színek nagyon szűk skálán helyezkednek el, azok is inkább kevert tónusok. Jellemző példája ennek a fent leírt kép is, amely a földszínű okker, a kék, a tört fehér és ezek árnyalataira épül.

Mint látjuk, Mednyánszky festészetének egyik fő témája a kiszolgáltatott, szenvedésekkel sújtott, esendő és múlandó ember. A reális indítékú megfogalmazásban, a lélek mélységeit kutató erőben rejlik művészetének pátosztól, hamis romantikától és érzelgősségtől mentes realizmusa, őszinte, együttérző, igazságot kereső humánuma.

A művész életének utolsó két évtizedét - mintha csak a sok megörökített tragikus hős útján járna - betegségektől szenvedve, nélkülözésekkel küzdve, nyomorban élte le. 1919. április 17-én halt meg Bécsben.

Szentes Lajos

M. Honvéd, 1991. aug. 30.

Bíró Lajos

Haparan

Egy rokkant tiszt beszéli el ezt a történetet.

Nektek sejtelmetek se lehet arról a sóvárgó epedezésről, amellyel mi az orosz fogságból hazavágyódtunk. Hiába ismeritek a honvágyat - én is vágyódtam haza Párizsból, ahol egyetemre jártam -, ez a fulladozó, szomjas epekedés egészen más, mint a békeidő táncoló kis hazakívánkozása. Egymást inficiálja talán a sok ezer ember, aki éjjel és nappal szakadatlanul azon tépelődik, hogyan lehetne hazajutni, és mikor lehet majd hazajutni. Minél jobb dolga van az embernek - közülünk sokan szabadon jártak kis orosz városokban, kedves emberek között - annnál nyugtalanabb, annál korbácsolóbb, annál elviselhetetlenebb a hazavágyódása.

Vannak, akik a vágyódásba belehalnak. Vannak, akikben a vágyódás felkorbácsolja az erőt, a fantáziát és a vakmerőséget. Ezek elkábító cselekedeteket visznek végbe; néha olyan groteszk hősiességgel, a szenvedésnek és türelemnek olyan virtuozitásával, hogy az embernek eláll tőle a lélegzete, és könnybe lábad a szeme. Ilyen volt az is, akivel én együtt jöttem Pétervárról Haparandáig.

Pétervárott találkoztunk. Én Dél-Oroszországból jöttem, ő Szibériából. Nagy és szép iskolaépületben helyeztek el mindnyájunkat: valamennyi csererokkantat, akit holnap útnak indítanak Svédország ... Magyarország felé. A társaság már körülbelül együtt volt - négyzáz boldog nyomorék -, amikor a mi termünkbe, ahol még néhány ágy üresen állott, behoztak egy sötét tekintetű főhadnagyot. Elkopott egyenruhájában mozdulatlanul feküdt a hordozószéken, és mikor az orosz vöröskeresztes katonák letették a mellettem levő ágyra, ideges, gyors biccentés után hátrahajtotta a párnájára a fejét, és behunyta a szemét. A szomszédai közül néhányan odamentünk hozzá, és megkérdeztük, nem lehetnénk-e szolgálatára valamiben. Köszöni, mondta, csak pihenni akar.

Lassan alkonyodott, azután jött az este, és végül elszántuk magunkat rá, hogy megkezdjük az éjszakát. Újra meg újra felbuggyanó mondanivalónkat erőszakosan elhallgattattuk, és megpróbáltunk aludni. Nehezen ment. Izgatottak voltunk. Amint ide-oda forgolódtam az ágyamon, a terem egyetlen lámpájának gyenge világosságában észreveszem, hogy a szomszédom felém fordulva, mozdulatlanul, de égő szemmel néz. Összeszedtem magamat, előrehajoltam, és halkan átszóltam hozzá (németül, mert eddig németül beszéltünk), nincs-e valamire szüksége. Intett, hogy nincs. Amikor újra el akartam helyezkedni, egyszerre megszólalt. A hangjában elviselhetetlen fszültség reszketett.

- Te magyar vagy? - kérdezte suttogva.

- Az - feleltem meglepve. - Akarsz valamit? Miért nem mondod?

A szeme, hirtelen felriadva, gyanakvó tekintettel suhant végig a homályos termen; azután behunyta a szemét; de nemsokára megint rám nézett önkívületben parázsló tekintettel.

- Nem bírom - mondta suttogva. - Gyere ide.

Kiugrottam az ágyamból, odamentem hozzá, és azt mondtam, hogy orvost hívatok, de ő megfogta a kezemet, mind a két kezével megmarkolta, és magához húzott.

- Nem kell nekem orvos - mondta suttogva. - Csak beszélni akarok. Nem bírom tovább.

Közelebb húzott magához, és halkan kérdezte:

- Mikor indulunk?

- Holnap. Legkésőbb holnapután.

- Mi van még addig?

Nem értettem a kérdést. Megmagyarázta:

- Miféle hivatalos aktus?

- Holnap ide jön még valami bizottság, amelynek helyben kell hagynia a rokkant voltunkat. De azt hallottam, hogy ez már csak formalitás, a bizottság meg sem vizsgál már senkit, a dolga csak az, hogy hivatalosan kiadjon bennünket.

Ekkor az egész teste megrándult. Lehúzott magához; látszott rajta, hogy nem bír többé magával; minden erejének vége, és átadja magát az egyetlen vágynak, amellyel a lelke minden szeglete tele van; szélesre nyitotta a száját, mintha kiáltani akarna, azután forró lehelettel suttogta bele az arcomba:

- Nincsen énnekem semmi bajom.

A homályos teremben már csend volt. Körülnéztem. Alighanem mindenki alszik. Egészen közel hajoltam hozzá, és halkan és gyöngéden mondtam neki:

- Csak nem félsz tőle, hogy elárullak, testvér?

Elborult a szeme, és láttam rajta, hogy mindjárt sírni fog. Szólni akartam, de még mielőtt szólhattam volna, elereszteti a kezemet, és a fejére rántotta a takaróját. Az egész teste rázkódott. Sírt a takaró alatt. Azután a takaró alól újra előbukkant könnytől ázott arca. Megint megfogta a kezemet, és most már megkönnyebbülten, felszabadultan, lihegve és lelkendezve áradt az ajkáról a suttogó szó.

- Semmi bajom - lehelte reszketve. - De holnap elindulok Magyarország felé. Nyolc hónappal ezelőtt határoztam el, hogy én hazamegyek. Megbénultam mind a két lábamra. Én nem tudok ráállni. Én összeesem. Teljes és tökéletes bénulás. Én nem tudom, kérem, mitől. Talán a volhiniai mocsaraktól. Nem nagyon akarták hinni.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Markója Csilla:
Mednyánszky-fordító volnék

Teljes életmű-katalógust csinálni Mednyánszky Lászlóról képtelenség – mondja Markója Csilla, aki jelenleg készülő doktori disszertációját tudományos háttérmunkaként használva könyvet ír a festőről. Színes képekkel teli, költségigényes és hiánypótló album lenne, megjelentetésére ezért nem vállalkozhat az általa szerkesztett és kiadott folyóirat, az Enigma, amely ősszel egy Mednyánszky-olvasókönyvet tervez kihozni még nem publikált dokumentumok, naplók, levelek, korabeli újságcikkek, memoárok, fotók felhasználásával.

– Miért éppen most vált a művészettörténeti kutatás tárgyává Mednyánszky homoszexualitása, illetve ennek hatása, megjelenése művészetében? Ha pedig eddig is tudni, sejteni lehetett róla, hogyan kezelte ezt a kérdést a szakma?

– Nem vagyok hajlandó erre azt válaszolni, hogy mert „egy ilyen megközelítés benne van a levegőben". Ha vannak olyan kifejezések, melyektől borsódzik a hátam, akkor azok az „up to date", a „gender studies", a „pc" meg a „feminista művészettörténet". Értem, de mint minden pragmatikus és emiatt szimplifikált dolognak, ezeknek a szellemi hordaléka ideologikus és ócska. Felületes. Nekem minden eleve gyanús, ami trendy, és igyekszem is a gyanúmat ébren tartani. Ez egyelőre nem nehéz, mert például a homoszexualitás témájában sem találtam még egyetlen olvasható könyvet magyarul. Szóval, bár trendy is lehetne, de nem ezért fontos, hanem mert eleve kevesen foglalkoztak eddig komolyan Mednyánszkyval. Egy kezemen meg tudom számolni őket, és ezt a szemegy kis szenzációhajhász turkálás a művész magánéletében..." Holott ez nagyon komoly, mondhatni filozófiai kérdéshez vezet. Gadamer tette fel Celan versei kapcsán. Celan versei olyanok, mintha keresztrejtvények lennének. Ha nem ismered bizonyos szavak mögöttes (másik) jelentését, nem érted a verset. Csak a tények előzetes ismerete vezethet teljes sikerre. Gadamer azt kérdi: „Mit kell/lehet tudnia az olvasónak?" A lényeg, hogy verseket konkrétumok nélkül még blöffből sem nagyon lehet lefordítani. Érezni lehet, de fordítani nem. Én pedig Mednyánszky-fordító volnék.

– Milyen közvetlen vagy közvetett bizonyítékok vannak arra, hogy Mednyánszky meleg volt?

– Nem tudom, a gyertyát nem én tartottam... De a naplóiban elég világosan körülírta a kérdést. Vannak titkos jelek is, melyeket kicenzúráztak a megjelent naplóból, ezekhez a jelekhez nincs kódtábla, de azért rá lehet jönni. Az ő idejében ez tabu téma volt, még Justh Zsigmond sem meri leírni, aki pedig közeli ismerőse volt és szalonpletykákra szakosodott. Sarah Bernhardt-ról és a színésznők erkölcseiről általában mindent, de arról, hogy az arisztokráciában, pláne az intelligencia körében milyen sok a homoszexuális, arról egy hangot se.

– A források alapján mit lehet tudni arról, hogyan élte meg ezt ő és a környezete?

– Sok mindent, mivel rengeteg a publikálatlan vagy cenzúrázott napló, de erről most hadd mondjak csak annyit, hogy valószínűleg pont úgy, mint ahogy az Proust Szodoma és Gomorrájának első fejezetében áll. Különben nagy tanulság, hogy a heteroszexuálisnak fogalma sem lehet a férfihomoszexualitásról, de még egy leszbikusnak sem. Ezek nagyon különböző dolgok, más mértékben és módon érintenek olyasmit, mint a hatalom stb. De a szex önmagában semmi, és akár promiszkuus volt Mednyánszky, akár plátói kapcsolatokat folytatott, ez így direktben tény-

Mednyánszky László: Lincselés, 1910 körül
olaj, fa 23,5x31 cm

pontot ők is mellőzték. Kállai Ernő 1943-ban úriemberesen elkerüli a kérdést. A keresztény-konzervatív úri Magyarországon kínos lett volna, meg hát a családnak és Mednyánszky mecénásainak is, akik a könyvet finanszírozták. Különben nem kell ezt túlartikulálni, ellenállásba sem ütközöm, ez az egész csak egy újabb aspektus, nem is biztos, hogy olyan lényeges. A szakma prűd. Nem, ez így nem igaz, de ezekről nem illendő beszélni, bár Brestyánszky Ilona már 1962-ben leírta, szóval tudható. Kicsit mindenki csalódott lesz. „Ja, csak leg nem tartozik a művészettörténetre. Nem az a lényeg, hogy Mednyánszky homoszexuális volt és most ezzel kell foglalkozni. Ennek a túldimenzionálása bernhardi értelemben trágár cselekedet.

– Miért, mi a lényeg? Egyáltalán miért fontos ez Mednyánszky művészete szempontjából?

– A Celan-példára visszatérve, egyszerre kell ismerned a szó mindkét értelmét ahhoz, hogy megértsd a játékteret, melyben a szavak „verset játszanak". Egyszerre mindkettőt vagy akárhányat, és nem csak a mögöttest! Mednyánszky fiatal korától, és nem csak a háborúban, foglyokat festett, már huszonévesen megkötözött, térdeplő figurákat, sebesült halászokat, lincselési jeleneteket, és a szadizmus mibenlétével foglalkozott naplóiban. Ezek a képei nem közismertek, naplói nem publikusak. A motívum érdekelte, és azt a korban egyedülálló felfedezést tette, hogy ugyanaz a motívum, képi alakzat feltölthető ellentétes tartalommal is. Leghátborzongatóbbak azok a formációi, mint például egy három alakból álló csoportozat, ahol az egyik esetben a közrefogó figurák sebesültet támogatnak, másik esetben viszont ízekre szaggatnak, vagy az a széken ülő figura, mely fölé egy másik emberi alak hajol: a vázlatkönyvek lapjain egyik esetben orvos az, épp sebet kötöz, a másik esetben viszont kínvallató, aki foglyát kötözi meg. Ezt a tematikát nem érthetjük meg az erő iránti elkötelezett kíváncsiság nélkül. Ez nemcsak homoszexuális téma, de innét is hozzáférhető: ez egy lehetséges, bár nem kötelező adalék. Mednyánszkyt kell jobban, mélyebben megérteni, ez a lényeg. Alakos képeire eddig csak egy közhelyes értelmezési séma volt forgalomban, a szociális érzékenységé. Csak azt mondom, a szó egyik jelentése a szociális érzékenység, a másik a homoszexualitás, amely például lehetővé tette a kasztok közötti mobilitást. És a szónak lehet még harmadik jelentése, például teozófiai, mert az is hozzátartozik, és így tovább. Nekem, ha Mednyánszkyt szeretnék fordítani, a szó minél több jelentésével kell tisztában lennem.

est

nyitó

kodva címet kapott kép 95 ezer forinttal zárta a licitet. Valamivel később Mednyánszky László egyik vegyes technikával készült alkotásáért – Téli utcarészlet – pedig már 240 ezer forintot is megadtak.

Czóbel Béla pasztell Virágcsendélete az árverés egyik erőssége volt, 400 ezerről indítva 650 ezer forintot ért. Ismét találkozhattunk Ferenczy Noémi akvarelljeivel, ezúttal 180 (Virágporzó) és 280 ezer (A mezőn) forintért találtak gazdára. A festmények és grafikák 195 tételéből 147-re akadt vevő, ezek összleütési ára 24,5 millió forint volt.

Másnap egy nagy érdeklődésre számot tartó, 49 darabos térképalbum indította a sort: 380 ezer forintot adtak meg érte. A szőnyegek kevés kivétellel elkeltek, bár jelentős árat egyedül egy tebriz ért el, 700 ezer forintért vihette haza a győztes licitáló. Egyáltalán nem meglepő, hogy mindhárom Kovács Margit-kerámia visszamaradt, 320–400 ezres kikiáltási áruk jócskán meghaladta a gyűjtők tűréshatárát. Gorka Géza vázája viszont 85 ezer forintért ment el, jelezve a Gorka-divat folytatódását.

Legnagyobb sikert a harmadik napon sorra kerülő ékszerek és ezüsttárgyak érték el. A tételek zöme elkelt, az árverést a 4,8 milliós összkikiáltási ár után 7,3 millió forintos

MAGYAR NEMZET

2000. szeptember 23., szombat

magazin

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Műkincsek – árverések – galériák

Mednyánszky, Markó, Ligeti

■ P. Sz. E.

Napjaink magyar műkereskedelmében két párhuzamos tendencia érvényesül. Az egyiket azok az aukciósházak képviselik, amelyek a műtárgyak egyre szűkebb körét, egyre magasabb áron indítható csoportját viszik kalapács alá. Ezek a vállalkozások a gyűjtők, vásárlók azon rétegét célozzák meg, amely számára „a pénz nem fontos". A másik tendencia képviselői „több lábon" állnak, a kiemelkedő értékű művek aukcionálása mellett fontosnak érzik a néhány tízezer forint értékű műalkotások forgalmát is – lévén, hogy a műtárgyat vásárlók legnagyobb részének pénzügyi lehetőségei behatároltak.

Ahogyan az angolok mondják, a puding próbája az evés. Mindkét elgondolás vállalható, ha van fizetőképes kereslet a művekre. Nos, az őszi aukciós évad első nagy aukcióján, a Belvárosi Aukciósház szeptember 11–13-i festmény- és műtárgyárverésén – noha előzetesen alaposan „megcikizte" a céget az egyik gazdasági napilap – meggyőzőnek bizonyult az elképzelés, miszerint az alacsonyabb árkategóriájú művek szélesebb merítésével kísérik a kimagasló értékű alkotásokat.

Egyben újra bebizonyosodott, hogy nem feltétlenül csak a tízmilliós nagyságrendű művek képviselnek magas színvonalat. Az aukció festmény-grafikai anyagában kitüntetett hely jutott például *Mednyánszky László* műveinek. Hét alkotása, közöttük az első világháború hadszíntereiről készült több rajza került kalapács alá, öt *Gábor Andor* hagyatékából. Mindegyik gazdára talált, igaz, a kikiáltási vagy ahhoz közeli áron. Az ellenkező példát kínálta a román *Florin Mares* impresszionisztikus tavaszi folyóparti tája, amely megnégyszerezte árát. Gobelinek vázlataiként születtek meg *Ferenczy Noémi* Virágporzó és A mezőn című alkotásai, de esztétikai értéküket tekintve önálló alkotásokként értékelhetők – érzékeltette ezt az is, hogy másfél-, illetve kétszeres áron keltek el.

A néhány százezres induló árú mű manapság a közepes árkategóriába sorolható, nos, ebben is szerepelt az aukción néhány figyelemre méltó alkotás. *Kmetty János* Szobában című, lírai hangulatú, de összefogott, szerkezetes akvarellje, *Iványi Grünwald Béla* allegorikus aktkompozíciója, a Tavasz, *Czóbel Béla* pasztell-virágcsendélete – az előbbi kettő indulási áron (250, illetve 400 ezer, utóbbi 400 ezerről indulva 650 ezer forintért). Az aukció különleges értékét jelentette *Ligeti Antal* két festménye. A festőtől kevésbé megszokott, fiatalkori kompozíció a szűkebb kivágatú városrészletet ábrázoló 1858-as Udvarház Nagybányán (300–480 ezer), míg az Alkonyat az Alföldön alacsony horizontja, végtelen felhős égboltja a lenyugvó nappal az 1880-as évek nagy romantikus kompozícióinak kis méretei ellenére is méltó társa. Mutatja ezt a mű iránti érdeklődés is (400 ezer – 1,1 millió).

Az aukció első napja, a festményárverés igazi főszereplője azonban nem ez, hanem egy másik, kisméretű vászon, id. *Markó Károly* Tájkép alakokkal című, 1860-as alkotása volt. A jellegzetes itáliai tájat és figurákat ábrázoló kép, amelynek egyik változatát a művészről szóló 1980-as monográfiájában *Bodnár Éva* reprodukálta, 3 milliós induló ár után 6,5 millióért került új tulajdonosához.

Ritka csemegét jelentett a második nap kínálatában az az 1775-ben Velencében, *Antonio Zatta* által kiadott térképalbum, amelynek metszeteit *G. Juliani Panovelli* készítette. A korabeli Európa országait, közöttük a Magyar Királyságot ábrázoló lapokat tartalmazó album licitje 250 ezerről indult és 380 ezernél zárult. A szőnyegek iránti érdeklődést jelzi, hogy a legértékesebb darab, a szenné csomózású tebriszszőnyeg több mint háromszoros áremelkedés után kelt el (180–650 ezer). Ami az aukció egészét illeti, a számok érzékeltetik legjobban, milyen is volt az a bizonyos puding: az 594 tételből elkelt 473, a tételek leütési ára 44 millió forint volt, ami több mint másfélszerese a leütött tárgyak indulási árának. Soha rosszabb kezdést!

Az elmúlt héten tartotta háromnapos árverését a Polgár-galéria is, amelynek szenzációja a 44 millió forintért elkelt Bűnbánó Magdolna című kép volt. A festményről és a nagy nyilvánosságot kapott aukcióról a 32. oldalon olvashatnak.

Ezen a héten is egy kis játékra hívjuk a kedves olvasókat. Sőt még nyerni is lehet hétről hétre, amennyiben beküldik címünkre a két kis rejtvény helyes megfejtését. A címzésnél kérjük feltüntetni a **„JÁTÉK"** jeligét. Ezen a héten a nyereményt a VOLÁNBUSZ ajánlotta fel: egy szerencsés olvasó Bp.–Bécs–Bp. retúrjegyet nyerhet.

Szeptember 9-i számunk nyertesei:
Szánthó Gyula, Sopron

Cím:
Magyar Nemzet Magazin
1450 Budapest 9., Postafiók 74.
Határidő: 2000. szeptember 30.

Számoljunk!

Három alapműveleti jel – összeadás, kivonás, szorzás – és a megadott számok beírásával végezze el a számolást! Csak **1, 5, 9, 10** számjegyek szerepelhetnek, és segítségül azt is eláruljuk, hogy minden sorban minden szám szerepel, csak más sorrendben!

							=14
	■		■		■		■
							=90
	■		■		■		■
							=44
	■		■		■		■
							=49
=10	■	=94	■	=46	■	= 6	■

Közmondás dominón

Ha a dominókockákat a szabályok szerint egymás után sorba helyezi, akkor egy magyar közmondást kap. Az alsó kockába berajzolva a hozzátartozó betűkből lehet kiolvasni a megfejtést. Az első betűt könnyítésül beírtuk a helyére.

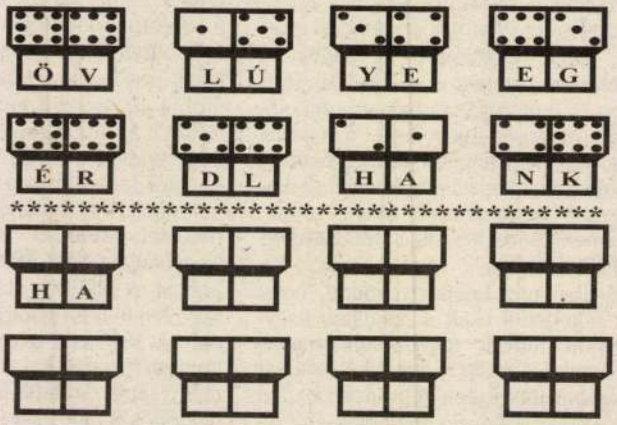

NYÁRI UTAZÁSHOZ
eurolines pass
a felfedezés szabadsága
BÉRLET EURÓPÁBA
21 ORSZÁG 48 VÁROSÁBA

VOLÁNBUSZ
eurolines
VOLÁNBUSZ Nemzetközi pénztár,
Budapest, Erzsébet téri autóbuszállomás ☎ 317-2562
EURÓPAI EXPRESSZ KAPCSOLAT

Mednyánszky László

Arcterek

■ Beregszászi

Garas Kálmánt, a neves fotográfust, akinek Arcterek című albuma Szombathelyen jelent meg *Fábián László* kísérő esszéjével, mindenekelőtt az emberi arc foglalkoztatja. A látható világ, s főként ami mögötte van, hiszen a látás képessége mindnyájunké ugyan, ám a művész feladata épp a felszínen megmutatkozó jelenségek mögött megkeresni a láthatatlan lényeget, azt a rejtett tartományt, ami több, mint amit a véletlen kép felvillant.

„A fotóportré zárt erőtér. Négy képzeleti mozzanat kereszteződik, ütközik össze, váltakozik benne. A fényképezőgép lencséje előtt egyszerre vagyok az, akinek hiszem magam, akinek láttatni szeretném magam, az, akinek a fényképész hisz és az, akinek a fényképész művészetének bemutatására használ fel..." – idézi Garas Kálmán művészetét jellemzendő Fábián László Roland Barthes izgalmas könyvét, a Sötétkamrát.

A felsorakozó portrék többnyire Szombathelyen élt vagy élő, oda kötődő vagy valaha kötődött művészeket és tudósokat ábrázolnak. Weöres Sándort például felolvasás közben, elkomorodva és cigarettázva, vagy épp manósan huncut mosolyával, melyről pontosan nem tudható, mennyi benne a derű és mennyi a visszafojtott indulat. „*Weöres* szeme, ami a képről tekint ránk, hajdan *Babitson* csüggött, *Hamvas Bélára* figyelt, Babitsé pedig *Adyra* stb. – vissza a mélységes mély múltba..." – rajzolja a portré mögé a spirituális erőteret Fábián László. *Nagy Lászlót* is felolvasás közben látjuk – jellegzetes mozdulatával: kicsit félrebillent fejjel, önmagába merülve. *Bartha László* festőt kutyái körében – vászon, rajz vagy táblakép véletlenül sincs a felvételen. *Gazdag Erzsi*, emlékezetes gyermekversek alkotója, szigorúan néz a tá-

Az impresszionizmus sodrában

A magyar plein air festészet ötven évét reprezentáló kiállítás nyílt meg a múlt hét végén Krakkóban, a Művészetek Palotájában. A Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában lévő képeket bemutató, 1870–1920-ig tartó időszakot magába foglaló válogatásról dr. Szinyei Merse Anna művészettörténész, a kiállítás rendezője nyilatkozott lapunknak.

■ Kerékgyártó György

– A kiállítást magyar impresszionizmus címmel hirdették meg a szervezők. Az igazság az, hogy annak ellenére, hogy Közép-Európában nálunk jelentkezett legelőször, a franciákkal szinte egy időben az új természetszemlélet, vannak impresszionisztikus tendenciák, vannak az impresszionizmus körével érintkező mesterek, de nem szívesen hívjuk az egészet impresszionizmusnak. A német festészetben például a Deutsche Impressionisten egyértelműen az 1910-es években érte el a csúcspontját, míg nálunk ez már a lecsengés időszaka. A kiválasztott ötven év a magyar művészet sorsdöntő korszaka, melyet a nagy művészegyéniségeknek köszönhetően a sokféleség jellemez. *Szinyei Merse* például már 1870 előtt képes volt a napfényben fürdő színpompás látvány korszerű visszaadására. *Mészölyt*, majd később *Mednyánszkyt* a vízpartok, illetve a hegységek különleges atmoszférája vezette el a plein airhez, mely utóbbinál misztikus jelleget öltött. *Paál László* és *Munkácsy* ugyanakkor a realizmusból kiindulva érkezett Barbizonba, hogy ott általános megbecsülést szerezzen. Ez még csak korszakunk kezdete, a kibontakozás a századvégen nagybányai és alföldi festőink érdeme. Mindenütt, ahol külföldön ilyesmit bemutattunk, döbbenetes erővel hatott a közönségre és a kollégákra az a változatosság és az az erős autonóm karakter, amely a magyar nemzeti festészetet ebben az időszakban jellemezte. Művészeink legtöbbje a korabeli kritika támadásai ellenére is vállalta ezt a karakteresség. Ez az erős, bátor színhasználat, amely a korszak művészeit a többi korabeli tendenciától el is különíti, mindig meglepi a külföldieket. Svéd, dán és olasz művészeknél tapasztalni hasonló törekvéseket, de a franciákra ez kevésbé jellemző.

Iványi Grünwald Béla: Plakátterv, 1903

– Ez az anyag, eltérésekkel, több helyütt szerepelt már Európában. Miben különbözik a mostani válogatás az előzőektől?

– Ez koncentráltabb. Először Osnabrück kért tőlünk 1994-ben magyar plein air festészeti anyagot. Mivel kisebb, vidéki múzeumról volt szó, kevesebb főművet adtunk oda. Egy évvel később Hágában, majd Gentben egy sokkal erősebb anyagot állítottunk ki a vendéglátóink kérésére realizmussal és naturalizmussal kiegészítve. A krakkói kiállítás részletesebben, még több főművet felvonultatva koncentrál egyetlen stíluskör lehetőségeire: megmutatjuk az érintkezést a francia impresszionistákkal, a barbizoniakkal, a hágai iskolával, az olasz foltfestőkkel stb. A fő tengely azonban a Szinyeivel kezdődő és a nagybányai iskolában kiteljesedő irány. Az itt bemutatott mesterek olyan alkotók, akiknek ott a helyük a nemzetközi festészeti palettán, ezt az eddigi nyugat-európai kiállítások sajtója is bizonyítja.

– A Rodin- és Meunier-szobrok hogyan kerültek a kiállítás anyagába?

– *Kazimierz Witek* úr, a krakkói Művészetek Palotája igazgatója egy ravasz menedzserfogást alkalmazott, amikor úgy döntött, hogy három különböző műfajt mutat be budapesti múzeumok gyűjteményéből. Számításai szerint ez nagyobb érdeklődést vonz. *Rodin* és *Meunier* neve mindenütt jól cseng, ez az, ami a közönséget becsalogatja. Arra azonban, aki beteszi a lábát a kiállítóterembe, bizonyosan rendkívüli hatással lesz a magyar festészeti kiállítás, és végignézi. Ami a rendezést illeti: itt helyben úgy improvizáltunk, hogy egy elegáns, franciás kicsengést adtunk az anyagnak. A szobrok *Vaszary*, *Berényi*, *Tihanyi* és *Kernstok* még az impresszionizmus hatása alatt álló, de már erősen expresszív képeivel egy teremben állnak. Ez szerencsés társításnak bizonyult. Az alagsori teremben ugyanakkor fotótörténeti kiállítás nyílt a Nemzeti Múzeum anyagából a századforduló Magyarországáról. Ez dokumentumértékével ad biztos alapot a festmények szubjektív megközelítéséhez.

Szinyei Merse Anna

– Igaz, hogy itt, Krakkóban olyan művek is közönség elé kerültek, amelyek Budapesten nem láthatók, mert raktáron vannak?

– Természetesen. A Magyar Nemzeti Galéria 1800–1945 közötti anyagát őrző festészeti osztályon tízezernél több kép van. Ez azt jelenti, hogy akár öt egyenrangú kiállítást tudnánk párhuzamosan megrendezni. Ezzel a lehetőséggel többször éltünk is. A gyűjtemény tehát annyira gazdag, hogy a főművek közül is többet kénytelenek vagyunk raktáron tartani. Ezért szeretjük az ilyen kiállításokat: ilyenkor megmutathatjuk ezeket az alkotásokat.

NÉVNAP

Köszöntjük a ma névnapjukat ünneplő **STELLA** és **ÖRS** nevű olvasóinkat!

A **Stella** a latin Stella Maris (a tenger csillaga) kifejezésből rövidült, amely Szűz Máriának egyik díszítő jelzője. Becézése: Esztike, Stelkó.

Az **Örs** régi magyar személynévből származik. Az Árpád-korban gyakori személynév volt. Több dunántúli helységnév is ebből a személynévből származik. Becézése: Örcsi, Örsi(ke), Örsöcske.

Ezen a napon történt: 1660-ban *Ali* pasa, az Erdély elleni portai hadjárat hadvezére ötvenezer emberrel ostrom alá vette Váradot. – 1684-ben a szövetséges seregek *Lotaringiai Károly* herceg vezetése alatt körülzárták a törökök által birtokolt Buda várát. – 1703-ban, a Rákóczi-szabadságharc kezdetén *Ocskay László* és *Borbély Balázs* csapatai megfutamították a tiszai átkelőhelyet őrző megyei hadat. – 1789-ben a párizsiak lerombolták a Bastille-börtönt, ezzel kezdetét vette a francia forradalom.

Ezen a napon született: *Gustav Klimt* (1862) osztrák festő; – *Irving Stone* (1903) amerikai író; – *Ingmar Bergman* (1918) svéd rendező és forgatókönyvíró; – *Lino Ventura* (1919) olasz származású francia filmszínész; – *Karsai Elek* (1922) történész, levéltáros.

Ezen a napon halt meg: *Jean Augustin Fresnel* (1827) francia fizikus; – *Alfred Krupp* (1887) német hadiiparos, acélgyáros; – *Szentpétery Imre* (1950) történész, egyetemi tanár, akadémikus.

IDŐJÁRÁS

ICI Interaktív Kommunikációs Rt. **METEOROLÓGIA**

Vízállás-jelentés

	cm (°C)
Dunaremete:	104 (18)
Budapest:	266 (20)
Dunaújváros:	146 (20)
Baja:	305 (21)
Tokaj:	462 (22)
Szolnok:	-154 (23)
Szeged:	86 (24)
Gyoma:	338 (20)
Balaton:	81 (20)
Velencei-tó:	142 (18)

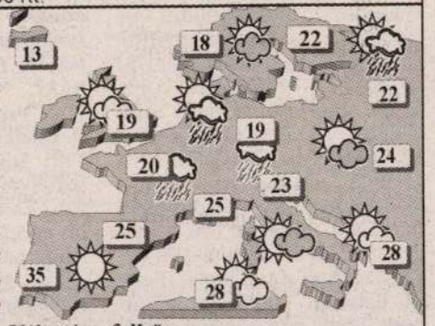

Változóan felhős

Kontinensünk nyugati és középső területein változékony, hűvös az idő. A hőmérséklet csúcsértéke sokfelé a húsz fokot sem éri el. Többször erősen megnövekszik a felhőzet, és elszórtan esők, záporok alakulnak ki. Kelet-Európában egy hidegfront felhőzete található, ott jelentős mennyiségű csapadék hullik. A Földközi-tenger középső medencéjét leszámítva a mediterrán térségben nyárias az idő.

Hazánkban pénteken délelőtt jobbára napos lesz az idő. Később nyugat felől [illegible] zápor. A szél általában

Gyűjtés magyar kárusultakért

■ MTI

Segélyakció indult a sziléziai (Slaskie) vajdaságban Borsod-Abaúj-Zemplén megye árvízkárosultjainak javára. A vajdasági hivatal tájékoztatása szerint így akarják viszonozni azt a segítséget, amelyet az észak-magyarországi megye az 1997-es nagy lengyelországi árvíz idején nyújtott a vajdaság bajba jutott lakóinak. A vajdasági marsall adakozásra szólította fel az intézményeket, vállalatokat és a térség lakóit. Az összegyűlt pénzösszeget a magyar megye árvízkárosultjainak javára és a természeti csapás következményeinek felszámolására akarják felajánlani. E célból a vajdasági hivatal külön bankszámlát nyitott Katowicében, amelyre az adományozók átutalhatják a pénzösszegeket. Borsod-Abaúj-Zemplén megye 1997-ben az akkori katowicei vajdaság árvízkárosultjainak több mint 13,6 millió forint (200 ezer zloty) értékű pénzadományt és tárgyi segítséget nyújtott, ezenkívül a megye lakói lengyel gyerekeket fogadtak magyarországi nyaraltatásra. Az észak-magyarországi megye régióközi együttműködést folytat a sziléziai vajdasággal.

Már tizennyolc áldozatot szedett a hideg

Latin-amerikai tél

■ MTI

Az erős széllel, havazással és esőkkel kísért kegyetlen hideg 18 ember életét oltotta ki tegnapig Argentínában, Uruguayban és Bolíviában. A fagy már csaknem egy hete keseríti a Latin-Amerika déli részén élő emberek életét.

Argentínában kilenc ember halt meg szerdára virradóra szén-monoxid-mérgezés vagy kihűlés miatt, illetve a hibás fűtőtestek okozta lakástüzekben. Buenos Aires tartományban az ítéletidő több települést elvágott a külvilágtól. Az áradások miatt mintegy háromszáz embert kellett kitelepíteni otthonából. A rendkívül kemény tél nem kíméli Bolíviát sem: itt az Andokban fekvő legtöbb városban, köztük a fővárosban, La Pazban is, 0 Celsius-fok alá esett a hőmérséklet, és időnként mínusz kilenc fokig süllyedt a hőmérő higanyszála. Rengetegen kaptak hörghurutot vagy tüdőgyulladást, e betegségeknek már hat halálos áldozata van.

Uruguayban kedden hárman vesztették életüket. Paysandu városban a mínusz 7,5 Celsius-fokos hidegben két idős ember halt meg, egyikük kihűlés, másikuk szívroham következtében. Maldonado városban egy 47 éves férfit ütött agyon egy fa, amelyet az erős szél csavart ki. Az országban áradások is pusztítanak. A hatóságok emberek százait telepítik ki otthonaikból.

Chilében helyenként mínusz húsz fokot mértek. Argentína és Chile felől Brazília, a világ legnagyobb kávétermelő országa felé is terjed a tél. Általában már a fagy szóba hozása is „tűzbe hozza" a világpiacot, a kávéárak ilyenkor percek alatt felszöknek. (Brazíliából származik a világ kávétermésének közel egyharmada.) Ha Brazília déli részén fagypont alá csökken a hőmérséklet, az a kávétermelők szerint katasztrófát okozhat.

A tél pedig keménynek ígérkezik, nem csupán a kávétermelés, de az lakosság szempontjából is: ha nem igazolódnak be azok a meteorológiai előrejelzések, amelyek a következő napokra némi enyhülést ígérnek az időjárásban, Brazíliában is tömeges megbetegedések várhatóak. Bolíviában július 3. és 9. között 25 200 légzőszervi megbetegedést jegyeztek fel a hideg, a havazás és a rendkívül erős esőzések miatt. Chile is elrettentő példa: becslések szerint eddig már tízmillió dolláros kárt okozott az állatállományban és a vetésekben a kegyetlen hideg. Brazília déli részén ezért egyre idegesebben figyelik a hőmérőket a farmerek, ahogy a tél az ország felé „halad".

Kamionstop

■ MTI

A török hatóságok két napra megtiltották az ország némely övezetében a kamionok és a teherautók közlekedését. A tegnap kiadott tilalom azért vált szükségessé, mert az Európa déli részén tomboló hőség miatt Törökországban számos országút aszfaltburkolata annyira megolvadt, hogy a nehézgépjárművek súlyos károkat tehetnek bennük. A török meteorológusok mára is jóval 40 Celsius fok feletti hőmérsékletet jeleztek előre.

Vulkánkitörés Chilében

■ MTI

Működésbe lépett a chilei Andokban fekvő Copahue vulkán. A hatóságok szerint egyelőre nincs szükség a lakosság kitele-

nagyobb erejű kitörése az utóbbi harminc évre visszatekintve. A gáz- és hamufelhő 500 méter magasba emelkedik a levegőben, és a szél észak–északnyugati irányban már 50–60 ki-

végén működésbe lépett, de a kedvezőtlen időjárás miatt a szakértők először csak szerdán mérhették fel a helyzetet a helyszínen. Az argentin–chilei határt mintegy 1800 vulkán

ALPESI TRAVEL
UTAZÁSI CENTRUM
LAST MINUTE TIPPEK!

ROSOLINA MARE (Olaszország) 07. 22.
8 nap apartman 21 500 Ft/fő-től

HORVÁT RIVIÉRA 07. 22.
8 nap hotel + fp
Bungalow Povile/N. Vinodolski 39 840 Ft/fő
H. Uvala Scott/Kraljevica 41 860 Ft/fő
H. Bellevue/Orebic 39 830 Ft/fő
Az év slágere: különvonattal az Adriára (9980 Ft/fő)

BLANES (Spanyolország) 07. 21.
10 nap hotel + fp + busz 52 900 Ft/fő
TUNÉZIA 07. 18., 25.
8 nap hotel + fp + repülő 69 900 Ft/fő-től

FAAKERSEE (Ausztria)
6 nap ****luxusapartman 28 900 Ft/fő-től

SZLOVÁKIA
Szállodák, panziók az Alacsony- és Magas-Tátrában, Fátrában, Beszkidekben félpanzió 17 900 Ft/fő/héttől
H. Barbora 07. 23. 18 900 Ft/6 nap
SIÓFOK (Hotel Pelsö) [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mednyánszky László

Dél-Magyarország

1966 DEC 17.

1021

Gazdagodó magyar—lengyel kulturális kapcsolatok

Pénteken a lengyel külügyminisztérium fogadópalotájában aláírták a magyar—legyel kulturális és tudományos együttműködés 1967—1968. évekre szóló munkatervét.

Az új munkaterv a két ország közötti tudományos, kulturális, közoktatási és művészeti együttműködés további kiszélesítését irányozza elő.

A két ország tudományos akadémiái közvetlen megállapodás keretében fejlesztik kapcsolataikat és a tudósok cserelátogatásait.

Szorosabb együttműködés alakul ki a lublini Marie-Curie-Sklodowska és a debreceni tudományegyetem, a krakkói műegyetem és a miskolci műegyetem, a krakkói Jagelló Tudományegyetem és a pécsi tudományegyetem, a gliwicei és budapesti műegyetem, valamint a gliwicei és veszprémi műegyetem között.

A lengyelek az elkövetkező két évben többek között részt vesznek a budapesti Bartók-szemináriumon, a magyarok a „Varsói ősz" és a bydgoszczi „Régi zene fesztiválján". Megállapodás történt 1967. és 1968. évre egy-egy reprezentatív színházi együttes cseréjére.

1968-ban Magyarországon Tadeusz Makowski, Lengyelországban pedig Mednyászky László festőművészek kiállítását rendezik meg. Az új megállapodás értelmében az irodalmi fordításokat kölcsönösen műfordítói ösztöndíjakkal segítik elő.

sonyra

ék a hangszer

2, 3/4-es 320.— FT

1000—4100.— Ft

1100—4600.— Ft

PISZTON — PIANINÓ

OTP-re is.

Kárász utcai
BOLTUNKAT!

KER. VÁLLALAT x

x. V. 122 170

A Felgyői Állami Gazdaság keres kerületi AGRONÓ-

A tv kar

Lassan hagyománnyá válik, hogy a karácsonyi kettős ünnepeken nonstop műsort sugároz a televízió.

25-én, vasárnap délelőtt a legifjabb nézőkhöz szól a műsor. Délután a „Gusztáv és a hálátlan vajú" című kisfilmet mutatják be, majd megismétlik a „Hét tenger ördöge" című amerikai játékfilmet és a képfelvételről felelevenítik a televízió első táncdal-fesztiváljának legsikeresebb és az augusztusi atlétikai Európa-bajnokság legizgalmasabb számait. 17 óra 25 perckor új gyermekopera, ezután a „Nótaszó" és a bűvésziskola jelentkezik. Ezen az esten kerül a nézők elé a „Princ, a katona" című televíziófilm ötödik része.

RÁDIÓM

Kossuth Rádió

4.30 Hírek. 4.32 Hajnaltól reggelig... 5.00 Hírek. 5.30 Reggeli krónika. 5.50 Falurádió. 6.00 Hírek. 6.30 Hírek. 7.00 Reggeli krónika. 7.15 Körzeti időjárás. 7.30 Új könyvek. 7.40 A budapesti mozik műsora. 8.00 Hírek. 8.0

Medgyaszay László

szerepelt a „Magy. Képzőművészet a fasizmus ellen" c. kiállításon.

Evangélikus Élet 1966. jan. 9.

MDK.

Mednyánszky László

Kiállitási hiradás

Dunántuli Napló 1966 dec.11.

Aláírták Varsóban a magyar—lengyel kulturális tervmegállapodást

Varsó, (MTI):

Pénteken a lengyel külügyminisztérium fogadópalotájában aláírták a magyar—lengyel kulturális és tudományos együttműködés 1967—1968. évekre szóló munkatervét.

Az új munkaterv a két ország közötti tudományos, kulturális, közoktatási és művészeti együttműködés további kiszélesítését irányozza elő.

A két ország tudományos akadémiái közvetlen megállapodás keretében fejlesztik kapcsolataikat és a tudósok cserelátogatásait.

Szorosabb együttműködés alakul ki a Lublini Marie-Curie-Sklodowska és a Debreceni Tudományegyetem, a Krakkói Műegyetem és a Miskolci Műegyetem, a Krakkói Jagelló Tudományegyetem, a Budapesti Műegyetem, valamint a gliwicei és a veszprémi műegyetem között.

A lengyelek az elkövetkező két évben többek között részt vesznek a budapesti Bartók-szemináriumon, a magyarok a „Varsói ősz" és a bydgoszczi „Régi zene fesztiválján". Megállapodás történt 1967 és 1968 évre egy-egy reprezentatív színházi együttes cseréjére.

1968-ban Magyarországon Tadeusz Makowski, Lengyelországban pedig Mednyánszky László festőművészek kiállítását rendezik meg. Az új megállapodás értelmében az irodalmi fordításokat kölcsönösen műfordító ösztöndíjakkal segítik elő.

---

val. Bővítsük azok körét megyénkben, akik e tanfolyamon *jobban megismerkednek pártunk IX. kongresszusának határozataival.*

Gönczi Balázs,
a megyei pártbizottság munkatársa

Borisz Petrovszkij egészségügyi miniszte[illegible]

felszólaló foglalkozott a mezőgazdasági termékek fel[illegible]zásának kérdésével.

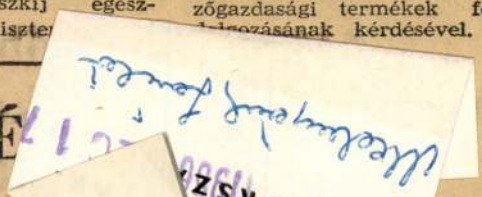

É[illegible]

Liu [illegible]

Peking, (MTI):

Uj, minden eddiginél erőteljesebb és élesebb támadás indult Pekingben Liu Sao-csi a KNK elnöke és Teng Hsziao-ping a KKP főtitkára ellen. A Vörös Zászlóban, a KKP elméleti folyóiratában Csen Po-ta, a „kulturális forradalom" egyik fő irányítója cikket tett közzé, amely szerint „a Mao elnök vezette pártközpont forradalmi irányvonala elleni burzsoá reakciós vonalat a tömegek felismerték és leleplezték, de a párton belül a burzsoá utat járó maroknyi [illegible] minimá[illegible]entő bur[illegible]ányvonalát [illegible]nem nyug[illegible]ségükbe".

Ta[illegible]KP KB-nak a „kulturális forradalom" időszakában kinevezett új titkára — december 13-án az egészségügyi dolgozók előtt elmondott beszédében egyértelművé tette, hogy a Vörös Zászló cikke Liu Sao-csire és Teng Hsziao-pingre vonatkozik. Tao Csu kijelentette: „A Liu és Teng képviselte burzsoá reakciós irányvonal amely mérgezte az egész országot, lelepleződött és birálatot kapott".

Ez az első alkalom, hogy a legfelső kínai vezetés egyik tagja nyilvánosság előtt támadta meg Liu Sao-csit és Teng Hsziao-pinget.

Kelet-Magyarország

1966. december 17.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1966 DEC 17

Mednyánszky László

... az amerikai külügyminiszté-

Aláírták Varsóban a magyar—lengyel kulturális tervmegállapodást

1021

Varsó. (MTI). Pénteken a lengyel külügyminisztérium fogadópalotájában aláírták a magyar—lengyel kulturális és tudományos együttműködés 1967—1968. évekre szóló munkatervét.

Az új munkaterv a két ország közötti tudományos, kulturális, közoktatási és művészeti együttműködés további kiszélesítését irányozza elő.

A két ország tudományos akadémiái közvetlen megállapodás keretében fejlesztik kapcsolataikat és a tudósok cserelátogatásait.

Szorosabb együttműködés alakul ki a lublini Marie-Curie-Sklodowska és a debreceni tudományegyetem, a krakkói műegyetem és a miskolci műegyetem, a krakkói Jagelló tudományegyetem és a pécsi tudományegyetem, a gliwicei és budapesti műegyetem, valamint a gliwicei és veszprémi műegyetem között.

A lengyelek az elkövetkező két évben többek között részt vesznek a budapesti Bartók-szemináriumon, a magyarok a „Varsói Ősz" és a bydgoszczi „Régi Zene Fesztiválján". Megállapodás történt 1967. és 1968. évre egy-egy reprezentatív színházi együttes cseréjére.

1968-ban Magyarországon Tadeusz Makowski, Lengyelországban pedig Mednyánszky László festőművészek kiállítását rendezik meg. Az új megállapodás értelmében az irodalmi fordításokat kölcsönösen műfordítói ösztöndíjakkal segítik elő.

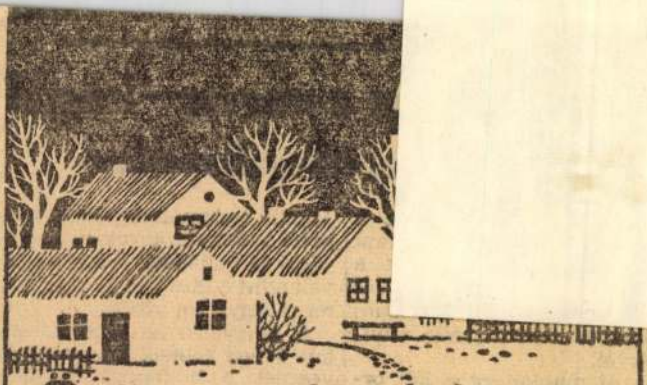

Öröm az ajándékozás

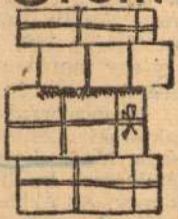

Férfi Wostok karóra	620—650 Ft-ig
Férfi Pobeda karóra	370—400 Ft-ig
Férfi Sztolicsnie karóra	450—480 Ft-ig
Férfi Junost karóra	285 Ft
Női Lucs karóra	460 Ft
Női Sláva karóra	500 Ft
	2350

szövetkezeti boltból

MDK.

Mednyánszky László

Aukciós hirek

Esti Hirlap 1966 dec.7.

Madarassy László

Szerepel a „magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1927 I. 14.

Medgyánszky László

Tájtanulmányokkal szerepel a „Magyar penre és tájkép festészet" kiállításon a Műcsarnokban

Pesti Hirlap 1927 I. 13

M.D.K.

Mednyánszky László, festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt. 1852-1919.

Csatkai Endre: "Győr város kultúrképe." Az 1903-as képkiállitás. 236.o.

Arrabona, _. A Győri Múz. Évkönyve. Győr. 1966. Aantus János. Múz.

Medugánszky

Szerepel a „Magyar táj és élettér" c. kiadvánban a Műcsarnokban

Esti Kurir. 1927. I. 14

NU. 930. III. 25.

Az Alpin-képkiállitás bemutatója

Vasárnapi számunkban már beszámoltunk az *Alpin*-kiállitás megnyitásának társadalmi eseményeiről, most a kiállitás kritikai méltatásánál elsősorban azt kell megállapitanunk, hogy az adott témák és kötött tárgyak keretébe kényszeritett tárlatnak mindig meg kell küzdenie azzal a veszéllyel, hogy egyhanguvá válik és felborul az az arány, amelynek a téma és a képalkotás egyéb, tisztán művészi tényezői között meg kell lennie. Az Alpin-kiállitás termeiben is óhatatlanul jelentkezik a reakció: egyébként szép tájrészletek a levelezőlapok banális liráját, a zord hegyi tájak, havas magaslatok, kulisszahatásokat idéznek emlékezetünkbe. Az alkalmi alkotás ballasztja csakugy ránehezedik egy-egy falfelületre, mint ahogy az igazi művészi értéknek az alkalmi versből, az ünnepi szónoklatból, a jubileumi aktualitásból is nehéz kiverekednie igazi rangját.

Ami már most a kiállitott anyagot illeti, megállapithatjuk, hogy éppen egy-két magyar művészi alkotás jelenti a tárlat legfelső szinvonalát, jelenti azt az értéket, ami a turistaemlékek nélkül is, a természet-barátság jóindulatu támogatása nélkül is abszolut művészi értéket jelent. Néhai *Mednyánszky* László báró egy kis tájképe ma is bámulatosan friss, egyéni hangu, nem alkalmi lira, hanem örök poézis. *Katona* Nándor a nyári alkony, az őszi borongás, a komorrá felhőzött egek, a vihar előtti légköri feszültség dramatikus előadásával meleg és egyéni izü szinskálájával a tárlat egyik legnagyobb értéke. Nagyon szépek *Glatz* Oszkár, *Magyar-Manheimer*, *Nádler* Róbert, *Szlányi*, *Kövesdy*, *Orbán*, *Biró* József és *Déry* József tájképei, de a magyarok közül külön is ki kell emelnünk *Kőszeghy* Elemért, hat tátrai képe mély perspektivájával, párás, fátyollal boritott világos szineivel, artisztikus előadásával erősen felhivja magára a figyelmet.

A külföldi mesterek dolgai közül a svájciak és osztrákok vonulnak fel legteljesebb anyaggal, kár, hogy hiányzik az olasz-svájci *Segantini*, a hegyiképfestés klasszikus nagymestere, de hiányzik az a különös, monumentálisan nyugodt és mélyen zengő férfilira is, amelyet a fjordvidékek festőművészei szólaltattak meg a legtisztább hangon. Viszont különös örömmel fedeztünk fel a sokszáz kép sorában néhány tehetséges, előttünk eleddig ismeretlen lengyel festőt.

Külön is ki kell emelni *Mulley* tájképeit: robusztus erejü, spachtlival felkent képei technikájukban és szineikben is mintha Munkácsira emlékeztetnének, szép *Ackermann-Fasegg* *Örökkévalóság* cimü képe, *Gross* opalizáló hajnali tája *Gurschner* szines fametszetei, *Handel-Mazetti* mélytüzü „Vörös sziklatömb"-je, *Hengge* figurális tájképei, *Kaan-Albert* stilizált dolgai. A svájciak képein a világosabb szinek, az impresszionisztikus szinek dominálnak, a legjobbak közé tartozik *Rüegg*, *Wieland*, *Ullrich*, az osztrákok között *Pooscht*, *Reisert*, *Murrt* és *Lachot* kell elsősorban megemlitenünk.

Szépek *Compton* olajképei és grafikái, *Henel* levegős tájképei, a párisi *Lorain* könnyed aquarelljei, *Mac Conch* érdekes modern képei, Augustin *Rey* remek aquarelljei, a londoni *Richmond* kanadai tájképei, az olasz *Sarporelli*, *Giovacchini* havas tájképei és a lengyelek: Galek *Staniszláv*, *Filippovszki*, *Dorsevszki*, *Kooper Willfred*, *Zapoticzni* olajképei, illetve aquarelljei.

A kiállitás mindenesetre megküzd azokkal a nehézségekkel, amelyekre előljáróban utaltunk s különösen azok számára nagy gyönyörüség, akik szeretik a tájképi szépségeket.

(m. v.)

néhai Mednyánszky László

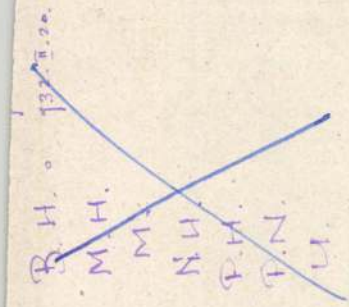

A Csörsz-uteai Kisegitő Kápolna Egyesület a missziók előkészitésére március 26-án, szerdán este fél 7 órakor a Ferry Oszkár-uteai tanitóképző intézetben értekezletet tart, amelyre minden katolikust szivesen látnak.

Az erzsébetvárosi római katolikus plébániatemplom vegyeskara Gyümölcsoltó Boldogasszony napján V. Goller In honorem B. M. V. de Loreto miséjét adja elő. Offertóriumra Liszt Ferenc Ave Maria-ját énekli a kórus. — A *Batthyány-téri Szt. Anna-plebániatemplomban* Gyümölcsoltó Boldogasszony napján *Malicska* Annuska és *Krén* Géza karnagy vezetésével a Liliomkoszoru énekkar a 10 órai nagymisét *Zászlós* Márta *Szűz Mária*-énekeiből állitotta össze. Ugyanaznap délelőtt fél 12 órakor a Margit-körúti Ferencrendi templomban a szentferences énekkar *Schleicher* Antal karnagy vezetésével, a nagymisét ezen énekkel és *Zászlós* Márta „Tantum Ergo"-jával éneklik. Az *„Ave Maria"*-szólót énekli *Bikich* Lórándné dr.-né.

Agoston Géza dr., a budapesti árvaszék elnöke vasárnap este a régi képviselőházban előadást tartott a Szentföldről. Az érdeklődő közönség ebből az alkalomból zsufolásig megtöltötte a régi képviselőház üléstermét és mindvégig élénk figyelemmel kisérte a vetitett képek hosszu sorozatával tarkitott rendkivül érdekfeszitő előadást és szines utleirást. A közönség soraiban megjelent *Zichy* Gyula gróf kalocsai és bácsi érsek, aki legutóbb a szentföldi zarándoklatot vezette, továbbá *Sipőcz* Jenő polgármester és édesanyja, özv. *Sipőcz* Lászlóné, *Csiszárik* János c. püspök, meghatalmazott miniszter, *Mészáros* János érseki helynök, *Bezegh-Huszágh* Miklós főkapitány, *Berczel* Jenő alpolgármester és felesége, *Tormay* Cecil, *Vécsey* Aurél báró szentszéki

Madnyánszky László

Nemzetközi Alpinképkiállításon a Nemzeti Szalonban munkája szerepel.

Est 930. III. 23.

báró Mednyánszky László

Postatakarékpénztár aukcióján az árverési
csarnokban képei szerepelnek.

MH. 930. III. 30.

báró Madnyánszky László

Nemzetközi alpesi-képkiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PH.930.III.23.

MAGYAR KIRÁLYI

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

T á r

A..... *számú ügyiratok alapján:*.....

A könyv lap-	Tartozók			Korona	fillér

Mednyánszky

Műve, a Beczkói-Biró magángyüjtm.kiáll.-án.

P.H.934.X.6.

Madnyánszky László

Nemzetközi Alpin Képkiállításon a Nemzeti Szalonban képeivel szerepelt.

EK.930.III.25.

báró Madnyánszky László

Postatakarékpénztár aukció kiállításán képével szerepelt.

PH. 930. III. 30.

Reshmyánszky

Említve

Kiosk Márta, Kitérer szolár-bonzlál
ülőt

Pinkantinki Napló, 1. cs 1970. febr. 11.

MDK

Mednyánszky László br. 1852-1919

Baka képmása, vf.

Ernst Muz. 21. aukc. 27 l.

MDK

Mednyánszky László br. 1852-1919.

Téli táj a Beckói várral, festm.

Tájkép, "

Tátrai részlet, "

Ernst Muz. 22. aukc. 30 l.

MDK

br. Mednyánszky László

Erdő hiddal és egy alakkal

Tanulmányfej

100 év festészete, Szalmássy Gal. 1948. jan.

MDK

br.Mednyánszky László

Csavargó

100 év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. Jún.

MDK

.br.Mednyánszky László, sz. 1852.

Patak partján

Uj szerzemények kiáll. Szépm.Muz. 1918.
12 l.

MDK

Br.Mednyánszky László, sz.1852

Kopasz fák

Uj szerzemények kiáll. Szépm.Muz. 1918.
12 l.

MDK

br.Mednyánszky László, sz. 1852

Olasz férfi

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.

14 l.

Medvyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatás.

Pogány Ö. Gábor: A kiskunhalasi múzeum Thorma-kiállítása.
Művészet, 1960. október – 23 lap.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

„Csavargó"-ja
„Parasztlegény"
„Alföldi tájkép"

Bényi László: A Szolnoki Galina
Művészet, 1960. október. – 22 kep.

M. D. K.

MEDNYÁNSZKY László festő

Virágzó fák

Magyar Nemzet 1960. XVI.) 228. sz. 7. l.

Hétfőn nyílik a BÁV kiárusítása

MDK

Mednyánszky László

1911 szept 4. /Bécs/

lerajzoltam egy kocsist lovával, kutyájával.

Sok uj festői motivum: I. égő ház fák között/este/ égő gyár, mozgé viz előtérben Heiligenstadt, kertek holdvilág... drámai motivum a déli napsütéssel.

97.o.

Mednyánszky László naplója. B. . 1960.

MNK

Hednyánszky László

Wien 1911 aug 17

Mozgó falevelek, mozgó viz, mozgó árnyak

95.o.

MDK

Mednyánszky László

Wien 1911 Aug. 24

.... amit érzek, amit keresek... csak ciklusban lehet érthetővé tenni.
A/ Élő viz. B/ Mozgó lomb. C/ Élő, cselekvő alakok.

95.o.

Mednyánszky László naplója. B. 1960.

Medgyánszky László

[illegible] MTK

Beczkó 1909 jan 25

ábrándozás holdvilágos havas tájról.

87.o.

[illegible] Ep. 1960.

Medgyánszky László

Fiume 1908

rajzoltam többek közt a Temetőt.

83.o.

Medgyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNYZKY László MDK

Fiume 1908. jan. 24.

az Adria lokális szine télen.

79.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNZKY László MDK

1907 jan 9.

hóhatások nappal

76.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MDK

Bécs 1904 ápr. 10

erdőt ábrázoló vázlat

75.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MOK

Beczkó, junius /1900/

hosszu és részletes visszaemlékezések festői élményekre.

61-67.o.

Mednyánszky László naplója. Kp. 1960.

Medgyánszky Medgyánszky László

1897 aug 4 /PÁris/

Fagyos őszi táj -ról ir.

51.o.

Medgyánszky László naplója. sp. 1960.

MDK

Mednyánszky László

Pöstyén /1910/

Szobámat festettem és ezen alkalommal rájöttem hogy milyen sok érdekes hangulatot láttam, interieuröket/régi szobákban, parasztházakban.../ /aztán egy egész oldalon sorolja fel azokat a karakterisztikus szobákat, melyekben érdekes hangulatot látott/.

91.o.

Mednyánszky László naplója. B. 1960.

MTK

Hodnyánszky László

Nagyőr 1908 jul 2.

ábrándozás a nagyőri tájról.

83.o.

Hodnyánszky László saját kézjegye. P. H. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MDK

Fiume 1908.

Rajzoltam a Fiumarán horgonyzó hajókat
Festettem egy!sziklatanulmányt
Rajzoltam egy szétronycsolt hajót.
82.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MDK

Fiume 1908 jan 16.

Zuzmarás fák; egy terrénum dérrel; ködhatások.

79.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MDK

1905 jan 22.

a csavargó- tipus

76.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

MEDNYÁNSZKY László MOK

Justh Zsigmond képe

64.o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.

Medgyánszky László

Innsbruck 1897/nyarán/
Témák:

Este a kocsmában.
51.o.

Kis erdei vizesés
52.o.

Délutáni napsütés
Kis tavacska
53.o.

Medgyánszky László naplója. Bp. 1960.

Medgyánszky László

[illegible].

1898 febr 11

az évszakok szineiről ir.

55,ó.

Medgyánszky László naplója. sp. 1960.

Medgyánszky László

[redacted] László

MK

"A favágók"

63.o.

Medgyánszky László naplója. ap. 1960.

MDK

Mednyánszky László, 1852-1919

Férfi arckép

Csavargófej

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll.1948.jan.
9 l.

Medvyánszky László, festő

MDK

Túrlatvezetésen ismertetik.
(Nemzeti Galéria.)

–: A hét végi kulturális programból. 13

Népszabadság Bp. 1968. nov. 2.

Mednyánszky

szerepel a Nemzeti Galéria
kiállításán a Budavári Palotában

Mátffy Albin: Munkácsy és Paál László
rezmetei Pesterzsébeten

Nagyművelés 1968 II. n. 39 old.

M.D.K.

Mednyánszky

"Csavargói"-ról irja Lázár Béla: "Téli tárlat"
ról szóló cikkében: "jelentősége azokban a go
dolatkban rejlik, melyeket önkéntelenül fel-
kelt a szemlélőben, gondolatokat, melyek a fes
tő izlését, kedélyállapotát és lelki organizmu
sát magyarázzák."

Magyar Salon, Bp. 19ol. február
982-994. lap

M.D.K.

Mednyánszky László

"Ködbe takaródzó" képeit emliti meg Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. febr. hó
982-994. lap

Medinyánszky László

Sebesült katonák c. képét (emlj.)

restaurálják a Nemzeti Galériában

Kasztag László: A műtárgyak varázslói

Közalkalmazott 1969 I. 12

M.D.K.

Mednyánszky

"Ismét mélyen költői, aki igen nagy müvész a hangulat fixirozásában, s a lehető legegyszerübb eszközökkel való kifejezésében"-irja Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 19oo. január
811-832. lap

Kadnyánszky

Emlékkiállítása nyílik közelesen a Nemzeti Galériában

Solymár István: A magyar Nemzeti Galériáról

Népművelés 1968 I. sz. 33 old.

Mednyánszky László
festő

M. DK

1919-ben halt meg a művész,
a művész alkotásaiban mindent
elmondott az egész civilizált
világot megrendítő háborúról

M. Heil Olga: Schönberger Armand hőszörítése
Művészet, 1968. szeptember – 16 lap

Mednyánszky

Somogyi József Mednyánszky
síremlékéről.

Perneczky Géza: Városmúvészet
géta a salgótarjáni uj városköz-
pontban.
Magyar Nemzet, 1967. XI. 18. 4. O.

Mednyánszky

A Bir. Ázulrai 17. nagy Szentiró-
ja. Bp. a Kiniszi -u. -ban

Pesturepei Kislap. 1967. dec.
Egy. Bertovits, Abc-Novart.
Ásvezési Kiállítás.

Medvegácsky Károly
festő

M.D.K.

Méltatás.

Szabó Julia: Derkovits Gyula szobrai és . . .
Művészet, 1968. november - 26 lap.

Mednyánszky László

háborus képei az első világháboruból tanuskodnak társadalmi kritikai érzékéről.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles." L'art du X au XX siècle en Hongrie. Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

MEDNYÁNSZKY

Fővárosi Képtár kiállitásáról
Oelmacher Anna cikke

Szabdság, 1948. április 27.

HDK

Mednyánszky L., festőm.

1852-1919

Ülő férfialak. Hátul: Dr. Takács Zoltán hitelesítése. 32 x 23 Ceruzarajz.

Téli táj. J. alul balra: Mednyánszky. Lemezp. 19 x 27 1/2

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.a ukciója. Bp. 1921. Kat. 20.l.

M.D.K.

Mednyánszky

Képe szerepel Fleiner Jenő magángyüjteményében.

Magyar magángyüjtemények c. közlemény
Szinházi Elet. Bp. 192o. juli 25-31. IX. évf.
30. sz. 25. lap.

Mednyánszky
festő

M.D.K

Méltatás

Ecsery Elemér: Bonannyó Sándorról
Művészet, 1963. február – 34 kep

Mednyánszky

MDK

Ripplé Rónai, Mednyánszky, Katona Nándor, Fényes Adolf, Vaszary, "éti festményei Kiss József otthonában, melyeket - mint Fényes Adolf meséli - gyönyörűséggel mutogatott.

Komlós "ladár: Kiss József

Hatvany Lajos /szerk/ : Beszélő házak.
Bp. 1957. - 137-138.l.

137.l.

MDK

4./ Mednyánszky /?/

Öregasszony az ablakban. Jel.: Mednyánszky.
Kréta és vizf.
17 x 13 cm.

Almásy - Teleki. XI. 1943. Kat. 21.1.

mdk.

Mednyánszky

is festett miniatürt Sas Nair palettáira

F.T Palettáról-Palettára

Ország-Világ 1962. 23 sz 4. l

Mednyánszky Ladislaus, Baron MDK

Wald

Wien, Kunstlerhaus 1924. Maj-Juni

MDK

Báró Mednyánszky László, festöm.
1852-1919

585. Fehér felhök. Olf. 80x105 J.l.j.
Illusztrálva a VIII. táblán.

586. Virágos rét. Olf. 14x21

587. Akt-tanulmány. Szénrajz. 47x30

589. Virágzó fák. Olf. 23x32 J.l.j.

Árv. Csarn.1932. 1.rK.a. 30.l.

61. k. márc

MDK

Megnyánszky László br.

"Eső" c.kép repr.

KMT 1907.tav.kiáll.

M.D.K.

Mednyánszky László festőművész —

"Kora tavasz" repr.

Képzőm.Társ.1913. Tav.kiáll.kat.

MDK

Mednyánszky László, festöm.

1915. Március.

A Mücsarnok téli kiállitásából.

AK?
Szépmüv. Muzeum.-Téli Tárlat. - Müvészet. 1915. 4338

MDK

Mednyánszky László 1852-1919

Sebesült, cer. akv.

Csavargó, akv.

" kréta

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf.kiáll. 1954.

szept. 24. l.

MDK

Báró Mednyánszky László

Tavasz, repr.

Sz.: A Műcsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 19ol. 16.sz. 261.l.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ báró

Zivatar. Olajf.
Eső. Olajf.
Reggel. Olajf.

KMT 1907.tav.kiáll.kat. 25.oldal.

b áró Mednyánszky László festőművész:

MDK.

/A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt/

"Nyárutó"

Ország-Világ. 1912. 527. l.

MDK.

Mednyánszky László festő:

" A lkony a lápn" /kép/

KMT. 19o3./4 téli kiáll.

MDK.

Mednyánszky László /1852-1919/
festőművész.

"Tavaszi alkony"

Képzőművészet, 1930. IV. évf. 31. sz. 134. l.

MDK

Mednyánszky László

neve említve

Magyar Őstehetség kiáll. katalógusa, 1935. jun. 1. képekkel.

11. l.

MDK

Mednyánszky László báró

Neve csak említve a XIX. sz. tájképfestői közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

75.1.

MDK

Mednyánszky László festőművész

Feszty Árpádné visszamlékezései elmult időkre...
y-n cikke. Magyarság, 1936, febr. 2. 13.l.

Mednyénszky László festő

Balás Piri 4: A m. tört. fest. a 19. sz.ban. 60-61 l.

MDK

Mednyánszky László báró

A "Magyarok bejövetele" Londonban. Múcs. 1898. 38 l.
4.sz.

MDK

. Mednyánszky László

Herczeg Ferenc: Emlékezései-ből. Magyar Kulturszemle, 1939. 5.sz. 9-lo l.

MDK

br. Mednyánszky László, festőn.

Hivatalos tudósitások. Magyar Iparművészet 1899.
175-177 l.

Medvyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatás + Repro

Dutka Mária: Felvidéki séta . . .
Művészet, 1962. július.

MEDNYÁNSZKY László festő M.D.K.

müveiből a Szépmüvészeti Muzeum örökletéteként több Györbe került, onnét 1945. januárjában Nyugatra szállí tották, kiderült ,hogy az ausztriai Alt Aussee sóbá- nyájában vannak.

Gábor István: Ezer magyar festmény egy osztrák sóbá- ny ában

Magyar Nemzet 1962. julius 11. 7.1.

M. D. K

MEDNYÁNSZKY László festő

Városképe a Budapest Történeti Muzeum festménygyüjteményében

Budapest müemlékei II. Ep. 1962. 394.1.

Medgyánszky László, báró festő MNK

Tanulmányfej - című műve

szerepel a kiállításon.

Horváth Béla: Basilides Sándor, Csébi Pogány István stb. gyüjteményes kiállitása.
Bp. 1933. 14. l

Madrugánszky Lánló báró, festő MDK

Csirke fogó,

Alvó - csinü művei nevezetesek

a kiállitáson.

Horváth Béla: Basilides Sándor, Gébi Pogány István stb gyüjteményes kiállitása.

Bp. 1933. 15. l.

Medgyánszky László MDK

Itató, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1960 AUG 6.

Magyar képzőművészeti kiállítások nyílnak külföldön

A Kulturális Kapcsolatok Intézete több külföldi ország közönségének bemutatja magyar mesterek alkotásait, illetve csoportos kiállításokat rendez. Derkovits Gyulának azokat a műveit, amelyek most a velencei biennálén láthatók, kiegészítik még 14 festménnyel, valamint grafikai műveivel és együtt mutatják be őszszel *Amszterdamban.*

Bécsben magyar karikatúra kiállítást rendeznek szeptemberben és számos kiállítás nyílik külföldön a kulturális egyezmények alapján is. *Bukarestben* Mednyánszky Lászlónak csaknem félszáz olajfestményét tekintheti meg a román főváros közönsége, a *Szovjetunióban* magyar plakátművészek mutatják be műveiket: az ötven művész százötven plakátjának egyharmada filmplakát lesz.

Varsóban szeptemberben nyílik meg a Derkovits-ösztöndíjas fiatal művészeink tárlata, itt 21 művész mutatja be képzőművészeti alkotásait. Az *NDK-ban* a fiatal képzőművészek stúdiójának kiállítása járja majd be a nagyobb mezőgazdasági központokat. Az itt bemutatott művek jó része mezőgazdasági jellegű. *Bulgáriában* több magyar művész csoportos kiállítását rendezik meg.

tal elkövetett k
A szovjet törvé
rint kémkedésne
állami vagy katc
pező adatok áta
államnak, szerve
ügynökségnek, il
adatok elrablása
se a fenti céllal, tovabba olyan más adatok gyűjtése a külföldi hírszerzés megbízásából, amelyeket a Szovjetunió érdekeinek megkárosítására használnak fel. Az ilyen adatokhoz tartoznak a többi között a megerősített körzetek, haditengerészeti támaszpontok és hasonló objektumok tervrajzai, leírásai, alaprajzai és fényképei, valamint a repülőtér-hálózattal, a repülőterek minőségével, befogadóképességével, a honvédelmi jellegű és különleges rendeltetésű intézkedésekkel kapcsolatos adatok.

A szovjet törvényhozás a kémkedést *a különösen ve-*

a 16. cikkely szerint minősítik, arról tanúskodik, hogy a szovjet nyomozati és bírósági szervek *igen nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek az ügynek.*

Az amerikai kémpilóta pere *augusztus 17-én kezdődik Moszkvában.* A tárgyalás *nyílt lesz.* Részt vesznek majd rajta a szovjet társadalom képviselői, s minden bizonnyal *a külföldi sajtó-, rádió- és televízió-tudósítók is.* Moszkvai újságíró körökben úgy tudják, hogy *ott lesznek a tárgyaláson a vádlott családtagjai is.*

Kulcsár István

Medungánszky László
festő

M.D.V.

Az első vízlagháboruts ábrázoló képeiről.

Pogány Ö. Gábor: Művészek a bikcharcban
Művészet, 1962. szeptember — 3 lap

MDK

Mednyánszky László

V.P: N.Szal. törzstagjának kiáll. Szépművészet, 1941. 157. l.

MDK

Mednyánszky László

ZPA: "Uj romantika" és még 2 kiáll. Magyarországm,
1944. márc. 3.

Mednyánszky László MDK

Áradás után, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

MDK

báró Mednyánszky László, festöm.

A nedeczi várkastély. Rajz. Repr.

/gróf Pongrácz István otthona./

/Édesatyjáról Rudolfmgrófról olajfestm. a biliárdterem falán, ismeretlen müvésztöl./

Marczianyi György: "Turócz királya"./A Nedeczy Várkastély. - Vas.Ujság. 1896. 43.évf. 6.sz. 84.l.

MDK

Mednyánszky László

Pogány Ö.G. : A magyar festészet haladó hagyományai. Szabad Nép 1950. jul. 20.

MDK

Mednyánszky László

Koppfővképt. 1943. 18.sz.

MDK

Mednyánszky László

Perneszy K: Képzőművészeti év története. Pesti Hirlap 1939. naptára 113-115.l.

Mednyánszky László

MDK

Est az erdőben. olf.
A Duna mellett. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Mednyánszky László MDK

Falu végén, olf.

Műcsarnok 1894. őszi kiáll.

Mednyánszky [Lánló], Jestő MDh

Szívesen hamisítják. „A hamisítók kedvence."

Hajdú Endre: „Vigyázat, hamisítvány! 2. l.

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. máj. 21.

Mednyánszky László MDK

Éji táj, olf.

Mücsarnok 1884. őszi kiáll.

Mednyánszky László MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

MDK

Mednyánszky László br.

Hely- és néprajzi képei, "A felső-magyarországi tótok" c.tanulmányban,melyet Pechány Adolf irt. /A tanulmány megjelent,"Magyarország" V.k.13.f az osztrák-magyar monarchia irásban és képben c.vállalat 302.f./

Vas.Ujs. 1898.45.évf. 27.sz. 471.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Hegyi táj, repr.

Ropalotafela

MDK

báró Mednyánszky László

Képkiállitások megnyitása. Vas. Ujs. 1898. 51. sz. 897.l.

Mednyánszky László MDK

Őszi est az erdőben

Miccarnok 1877. dec. 16.

Mednyánszky László

MDK

Őszi est az erdőben

Mícs rnok 1877.nov.8.

Mednyánszky László
Szerbiában. 1916. – En Serbie – В Сербии

On fait la queue devant la boulangerie

Очередь у булочной

Aïvegel

1962 Sept

MDK

Báró Mednyánszky László

"Temető" c. festmény repr. a 304-ik oldalon.

Művészet, 1915.

MDK

Medgyászky [László], festő

Nagy Sándor fiatal szobrászművész
Álló portréjához Medgyászky
drámai erejű emberábrázolásaira
emlékeztet.

Csech Miklós: Tíz fiatal szobrászművész a
Műcsarnokban

2. l.

ESTI HIRLAP, 1962. jún. 18.

Mednyánszky László MDK

Erdőrészlet, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Mednyánszky László báró, festöm.
1852-1919

596. Fjord. Olf. 113x193. J.l.j.
597. Sebesültek.. Olf. 37x30. J.l.j.
598. Tanulmányfej. Ceruzarajz. 7x5
599. Tájkép. Vizf. 28x39. J.l.j.
600. A forrás. Olf. 70x100. Illusztr. a III. tbl.
601. Tájkép. Szinezett rajz. 21x29. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.sk.sz. 68. aukció. 28.l.

Mednyánszky László MDK

Erdei ut
Ködös őszi nap, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Nyirfa erdő, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Mednyánszky László MDK

Mindszentek napján, repr.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Szélmalmok, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Erdei táj, Őszi reggel, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Mindszentek napján, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Mosóné, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II.sorozat

Mednyánszky László MDK

Parkrészlet, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Mednyánszky László MDK

Erdei táj.Őszi reggel, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
I. sorozat

Mednyánszky László

MDK

Szélmalmok, olf.

Műcsarnok 1888.őszi kiáll.
I. sorozat

MNK

Mednyánszky László

"Munkásfej"
"Tátrai táj"

Heitler László: Magyar remekművek másolatainak kiállítása Pápán.
NAPLÓ/Veszprém/ 1962. máj. 10.

MDK

b.Mednyánszky

"Őszi est az erdőben" c.képe a képzőművészetek sugáruti palotájában megnyitott műtárlaton,

Cikk: A műcsarnokból.

Vasárnapi Ujság, 1877. XXIV.évf. 46.sz. 729.l.

M.D.K.

Medgyánszky László, festő
(1852-1919)

művészete talán azért fakrós annyi keserűséget, mert sok más festőtársával egyetemben ő is a magyar tájban akarta megtalálni a legegyetemesebb emberi és művészi problémák megoldását.

G.Ö.Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium, Bp. 1962. tom. VIII. fasc. 1-2. pag. 154.

M.D.K.

Medveczky László, festő

művei is magukon viselik, szerző szerint, Munkácsyval és Paál Lászlóval való barátságának, s a velük együtt eltöltött párisi évek hatását. Hazájába való visszatérése után Munkácsynak az a tanácsa erősítette meg művészetében, hogy saját személyes meglátásai szerint fessen.

G.Ö.Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium, Bp.1962. tom.VIII. fasc.1-2. pag. 147.

Mednyánszky

~~Ujja~~ Ízja: Az öreg naturalizmus csödöt mondott a fotográfia által.

Maksay László: Műalkotás, kompozíció, stílus. Bp. 1961. Gondolat k. Franklin ny. 13,3 l., 52 t. (Gondolattái S.) 120. l.

Mednyánszky László

„Stóolvadás hegyvidéken." 1910. k. olaj-
-vászon, 40.5 x 50., a Magyar Nemzeti
Galériában őrzött képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészet-
ről, Budapest, 1964 64-65 l között

MDK

Mednyánszky László

A Műcsarnok a Felvidékért. Pesti Hirlap, 1938. okt. 16. 30. l.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Méltatás

Aradi Nóra: Nagybányáról
Művészet, 1963. felmér - 3 lap

mdk

Mednyánszky László

naplója mint emberi dokumentum, mint irodalmi alkotás egyaránt érdekes. Ő átlépte osztalya korlátait. Vonzottak „a rakodópart félelmetesen festői alakjai amelyeken kiütközik a nyomorúság és a szenvedés" 1896, A millennium idején írja ezt

Angyal Endre: Mednyánszky László naplója. Jelenkor 1961 1sz 106-107

Medgyánszky [Károly], festő

Megemlítve.

-o-: Pataky Dénes: A magyar rajzművészet 28-29. l.

A KÖNYV, BP. 1961. január I. évf. 1. sz.

MDK;

Báró Mednyánszky László festő:

"Tanulmány-fej" /:kép:/

KM.Társ. 1932. febr. márc., kiáll.

MDK.

Báró Mednyánszky László festő:

"Alvó csavargó" /kép/

Mücsarnok, 1932. febr-tól márc.k.

MDK.

br.Mednyánszky László festőművész.

"Őszi világ" /kép/

Műcsarnok 1904/5. téli k.

Báró Meduyánszky László, festőm.
1852:1919.

698. Tanulmányfej. olf.
72x52. J.l.j.

699. Az erdő csendjében. "

700. Erdőrészlet. 100x132. K.l.j.
Illusztr. az V. táblán.

701. Csavargó. 41x26. J.l.j.

Árverési Csarnok aukció. Kat. 1931. dec. 4 sz. 41.l.

- 1 -

M. D. K

MEDNYÁNSZKY László festő

(1852 - 1919)

„Szekerek" (valószínűleg Szolnokon festette)

„Szerbiában" (repr.)

Felvidéki származású

Néhány évig Münchenben tanult.

./.

Genthon-Németh-Végh-Záder: Magyar művészet 1800-1945. Bp. 1962. 178, 250, 258, 281, 282 -

M.D.K

MEDNYÁNSZKY László festő

Évekig Olaszországban dolgozott,
összejárta Európa nagy részét.
Különc, buddhizmussal zacérko-
dó különc
„Kalapos férfi" (repr.) tanulmány tej
„Csatakos út" (repr.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945
Bp. 1962.
282, 283, 284.

Mednyánszky László festőművész

Erdei táj

Tanulmányfej

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Mednyánszky László festőművész

Csatakos ut

Budapest

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

MDK

báró Mednyánszky László

Lázár Wolfner gyüjt. 92-97.l. képekkel

M.D.K.

Mednyánszky László festőművész

A Székesfővárosi Képtár kiállitásán két tájképe szerepel. Egyik a Csorba tavat ábrazolja.

Kiállitások.

Magyar Kulturszemle 1941 7.sz. 168.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mednyánszky László

NÉPSZABADSÁG

1962 JUN 15

*

A TIT ÉS A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA közös rendezésében vasárnap, június 17-én délelőtt 10 órakor a következő tárlatvezetések lesznek a Nemzeti Galériában: XIX. századi festészetünk, tárlatvezető B. Haulisch Lenke művészettörténész. Mednyánszky László művészete, tárlatvezető dr. Bodnár Éva művészettörténész és Nagybányai művésztelep, tárlatvezető B. Supka Magdolna művészettörténész.

*

...ÁD. KOCSIS BÉ... iparművészek ... 15-én, ma ... a Csók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

...is jár-
...gkeretgyár.
...III., Dol-

...szakmában
...eg techni-
...égű, vagy
...nyt folyta-
...ellenőrzési
...továbbá
...yors- és
...segédmun-
...felveszünk.
...erszám és
...ő Válla-
...VI., Dal-
...I. em.

...Helyiérde-
...ételre ke-
...lak...

...karbantartó Ktsz. XII., Hertelendy utca 13.

Azonnali belépésre felveszünk vasesztergályosokat, vasszerkezeti lakatosokat, hegesztőket (autogén és villany) és segédmunkásokat. Jelentkezni lehet: Villamosgép és Kábelgyár. Bp., X., Gyömrői út 128. Személyzeti osztály.

Felvételre keresünk esztergályos, lakatos, villanyhegesztő szakmunkásokat, 18 éven ... férfi segé... Jele...

Veszek h...
gyatékot,
miét, kor...
tollat, va...
neműt, ...
255.

Vásárolok
kombinált
miékat, sz...
gyatékot,
resem...

MDK

báró Mednyánszky László, sz.1852. Bečkó

A Bodrog vize, of.

Tavasz a Gellérthegyen, of.

Erdőrészlet, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

báró Mednyánszky László, sz.1852. Beckó

Tájkép, of.

Fák a viz mellett, of.

Falu a hegyek alatt, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

báró Mednyánszky László, sz.1852. Beckó

Téli reggel, of.

Gyárváros viz mellett, of.

Zuzmarás táj, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

báró Mednyánszky László, sz.1852. Beckó

Férfi fejtanulmány, of.

Férfi profil, of.

Szikla-tükröződés, of.

Societaire-ek 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

br.Mednyánszky László

a N.Szal. törzstagja

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ báró

117. Este. Olajf.
135. Téli alkony. Olajf.
157. Áradás Olajf.

. . . . . .

Képzőm.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 31.oldal
32.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Őszi borongás. Olajf. 15ox22o.

Szent György Céh XVII. aukc.1914. márc.kat.
66.olda 1

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Pitymallat. Olajf.
Patak. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 35.oldal

MDK

Mednyánszky László

Szabad Művészet, 1951. 7.sz. 310 1. képek

M.D.K.

Mednyánszky László

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

MDK

br. Mednyánszky László, festőm. +1919.ápr.17.

Kéve 12. kiáll. 1920. okt. N.Szal. 5. l.

MDK

br.Mednyánszky László

N.Szol. törzstagja

N.Szol. tov.törl. 1922. máj.

Mednyánszky László, festöm MDK

1852 -1919

Öreg férfi. Tanulmányfej. J.alul jobbra:
Mednyánszky Vászon.
54 x 42

Sárospataki vár. J.alul jobbra:
42 x 55 Mednyánszky. Vászon.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.a ukciója. Bp.1921.
Kat. 20.1.

MDK

Mednyánszky László, festőm.
1852 - 1919

Sárospataki berek. J.alul balra: Mednyánszky
36 x 77 Vászon
Fiu-tanulmányfej. J.alul jobbra: Mednyánszky.
42 x 33 "
Svábhegyi kertrészlet. J.alul jobbra: Mednyánszky.
25 x 34 1/2 Vászon.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.a ukciója. Bp.1921.
Kat. 2o.1.

MDK

Mednyánszky László, festöm.
1852 -1919

Munkásfiu. J.alul jobbra: Mednyánszky
34 x 27 Vászon.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. I.a ukciója. Bp.1921.
Kat. 21.l.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

48 Ősz. Olajf. Magánt.
49 Nyár a hegykeben. Olajf. Eladó
5o Tanulmáynfej. Olajf. Eladó
51 Tanulmányfej. Olajf. Eladó.
52 Korai hó. Olajf. Eladó

Képzőm.Társ. 1910.tav.kiáll.kat.

MDK

Mednyánszky László, festö

a magyar mesterek közül ö is szerepel.

Aukciókiállitás az Ernst Muzeumban. N.Ujs. 1934 XII.2.

Mednyánszky [László], festő MDK

Az elmúlt év termésétől kiemelkedik a Mednyánszkyról szóló kisfilm.

–: Tizenhat fesztiválon vett részt a Budapest filmstúdió 21 filmje 6.

ESTI HIRLAP | Bp. 1961. márc. 11.

-1- M.D.K.

MEDNYÁNSZKY László festő

(1852 - 1919)

„Szekerek"

Magyarországon dolgozott

Felvidéki származású,

Néhány évig Münchenben tanult

Évekig Olaszországban dolgozott

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-194

Bp. 1958. 180, 252, 260, 283-286, 321, 411.

— 2 — M. D. K

MEDNYÁNSZKY László festő

Összejárta Európa nagy részét

40 évig vándorolt

Különc, buddhizmussal kacér-

kodó bizonytalan egyéniség

„Szerbiában" (repr.)

„Kalapos férfi" tanulmány tei (repr.)./.

Genthon-Németh-Végvári-Z ádor:Magyar müvészet 1800-19

Bp. 1958. 283 — 284.

1 -3- M.D.K.

MEDNYÁNSZKY László festő

„Csatakos út" rest.

Szolnoki művészteleb egyesület tagja.

Genthon-Németh-Végvári-Z ádor:Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 285, 321,

Madnyánszky

Báró Kohner Adolf aukcióján az Ernst Múzeumban képeivel szere-pelt.

PH. 934. II. 18

Medvyánszky festő

hűvei nezepelnek a

Pesta tabarékpénztár 79.

aukcióján

Pesti Hirlap 1936 X. 11

Mednyánszky

Megemlitik Farkas István-ról is
cikkben.

B. H. 1935, IX 25

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
MEGHÍVJA ÖNT

MAGYAR FESTŐK ITÁLIÁBAN
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1967. MÁRCIUS HÓ 25-ÉN, SZOMBATON DÉLBEN 12 ÓRAKOR

MEGNYÍTÓ BESZÉDET
DR. VAYER LAJOS TANSZÉKVEZETŐ EGYETEMI TANÁR
MOND

FNyV 3414

Mednyánszky

Alkotása szerepel az Ernst-muz. II aukc.-kiállitásán.

M.935.III.30.

Mednyánszky

Alkotása szerepel az Ernst-muzeum LI aukcióján.

P.H.935.III.31.

Medvyánszky

Szerepel a Pasto-tarazék pénztár
anklíbján

Magyarság 1927 X. 13

Mednyászky Alajos

iró, rajzolt is?

Devény várát abrázoló

(műkedvelőre valló

rajza) repr.

Janota I

167. l.

Petit 34.

itott kisérő oszlopokkal való összekap-
ték gyámként felhasználni, de átvágni
oszlopkötegnél ugy látszik egy harma-
éli fal/ jól ismert megoldás látszatát
törzs közös alapról indulna el, illet-
tartoznának, és ezért a szélső oszlopok
módon az oszloptörzsgyürü alá gyürtek.
g, hogy a diadaliv melletti sarkokban
zlopfőt használtak fel és a főhajó bol-
ntélyben és a nyugati részen elmaradhat~~a~~
maiak a helyreállitáskor készültek!/.
zt, hogy a középső oszlopok törzse is
lanul vaskos és szabálytalan lesz, bizo-
őhajó támaszrendszerének ~~xxxiiix~~ befeje-
aradása a harmadik épitési szakasz szük-

M.D.K.

Medvyanitzky Bertalan
festő

Szófiában „Az Alföld a festészetben"
c. kiállításon részt vevő művész.

Magyar Nemzet, 1959. nov. 19,
a Vasárnap: A magyar Alföld képei Szófiában. 4l

M. D. K.

MEDNYÁNSZKY „József Pestő"

elüvért. 1955. 1. 27

Bigvári Lajos: Tíz év kiállításai 81. l.

MDK

Mednyánszky László, 1852-1919

Havasi tó

Ernst Múz. 43. aukc. 1929. dec. 51. 1.

MTK

Mednyánszky László br., festő
1852-1919

Csavargófej. Olf.fa. Jelz.nélk.

Erdei temető. " v. Jelz.l.j."Mednyánszky"

Hegyipatak. Olf.lem.papir.Jelz.l.j."Mednyánszky"

Mocsaras táj. Olf.v. Jelz.l.j."Mednyánszky".

Önarckép. Olf.v. Jelz.nélk.

Sir a Kárpátokban. Olf.v. Jelz.l.j."Mednyánszky"
Viharos táj. Olf.v. Jelz.l.j."Mednyánszky".

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzemények.1937/38. 1939.máj.-jun. Ka t.

Mednyánszky László, festő MDh

Czigány Tamás befejezte Mednyánszkyról szóló kisfilmjét.

„Játék az életért" .....

– : Új Kisfilmek Kénülnek 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1960. nov. 5.

mdk.

Medveczky László

Tanulmánytáj: reprodukció

Tamás Ervin: A tanulmányrajzolás problémái

Népművelés, 7. évf. 2. sz. 1960. 27. l.

Medgyánszky László, festő

MDK

Június 17-én Medgyánszky művészetét ismerteti a Nemzeti Galériában dr. Bodnár Éva művészettörténész tárlatvezető.

—: Kulturális hírek

9.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 15.

MDK

br.Mednyánszky László

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Mednyánszky László br.

Vágvölgye, festm.

Képzőművészet, 1929. 19.sz. 93-94. 1. képek.

MDK

Mednyánszky László

Virágzó fák, of.

Vásárlások a tav. nemzetk. kiállitáson.
Mücsarnok, 1899, 14. sz. 2o8.l.

MDK

Mednyánszky László

Lázár B.:A francia impresszionista festészet. Művészház.1910.márc.-ápr. 42,43,48,49,50,51 l.

MDK

Mednyánszky László br. /1852-1919/

Csavargó, paszt.

Tanulmányfej, of.

Óbudai kikötő, of.

Füzes tehenekkel, of.

Magyar mesterművek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

MDK

Mednyánszky László

Férfifej

Festészet és társadalom. Főv.Népmüv.Központ
Képzőm.kiáll. 1949. febr.-márc.

Mednyánszky [László], festő 70 k

„Az Alföld a festészetben" prágai kiállításáról írva a Rudé Právo kritikusa megemlíti Mednyánszkyt, „a ~~[illegible]~~ külvárosok s kisemmizettek festőjét" is.

–: Nagy érdeklődés a prágai magyar kiállítás iránt

6. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 28.

Medgyánszky László báró, festőm.
1852-1919

egy telet töltött Szolnokon. Ő a hegyek, ligetek a r
rohanó patakok hegyitevak költője. Reá az alföld
és délibábja nem hatottak.

dr.Lázár Béla: Magyar művészek Szolnokon.
Szolnok a művészetben. c. Emlékkönyv/ifj.Costa Béla szer
kesztésében/ a 25 éves jub.alkalmából. 1927.szept.
19 -24.l.

MDK

Medgyánszky László báró, festőm.
1852-1919

Tanulmányfej.

Csirkefogó. 15.1.

Alvó. 15.1.

Ernst-Muzeum. CXXXVII. Magy.Mesterek mestermüvei.
Gyüjt.kiáll. 1933 febr. Kat.14.1. és 15.1.

báró Mednyánszky László, festőm. MDK

többedmagával a kult.Min.-t kérte a magyarság je
jellegzetes központjában-Szolnokon- való letelepülés
ügyében. /K.Lippich Klok érdeme, h. később ez elke-
rült./

dr. Lázár Béla: A művésztelep története a háboruig .
Szolnok a művészetben. c. Emlékkönyv/ifj. Gonda Béla szer
a 25 éves jub. alkalmából. 1927. szept. 24-25.1.

Mednyánszky László báró, festőm. MDK
1852-1919

Téli táj. Jelz.l.j.: Mednyánszky. Vászon
115x 87

Tátrai részlet. Jelz.l. j.:Mednyánszky. vászon
28x36.5

Részlet a Tátrából. Jelz.l. j.Mednyánszky. vászon
100x70

Ernst Mus. cuke. XVI. 1921. Ke t. 38.1.

Mednyánszky László báró, festön.
1852-1919

Fenyöfák. Jelz.l.j.:Mednyánszky. Vászon.
23.5x2o.5

Erdö parasztnövel tüz mellett. Jelz.l.j.:Mednyánszky
24.5x32 Tollrajz.

Ebédet fözö favágók az erdöben. Jelz.l.l.: Mednyánszky.
21x32.5 Tollrajz.

Ernst Muz.aukc. XVI. 1921. Kat. 39.l.

Mednyánszky László

Lyka: Tájképek és emberképek. Uj Idők 1899. V. 32.sz. 706-7.l.

MDK

1/.

Mednyánszky László báró, festö
1852 - 1919

Havas hegyek. Jelezve. Olf.
40 x 54 cm.
Erdö mélyén. "
Hagyatéki pecséttel.
Öszi este az erdöben. Jel.+Mednyánszky. Olf.
200 x 137 cm.
Ködös táj. Jelezve. "
100x 130 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. XX 21.1.

3./

Mednyánszky László báró, festö
1852 - 1919

Erdörészlet. Jelezve. vászon.
21 x 32 cm.
Erdei ut. Igazoládsal. Pasztell.
35 x 26 cm.
Az erdö télen. Jelezve. Kréta és vizf.
22 x 17 cm.

Almásy-Telcki XI. 1943. Kat. XX 21.1.

Mednyánszky László báró, festö
1852 - 1919

Tavaszi táj. Jelezve. Olf.
22 x 30 cm.
Tanulmányfej. Jel.-Mednyánszky,Beczkó.
Vizfestmény és ceruzarajz.
28 x 20 cm.
Tavaszi kert. Jelezve. Vizf.
29 x 40 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. XX 21.1.

Medovyánszky László festő

M.D.K

„Szerbiabau, 1916" c. műve.

Aradi Nóra: A kritikai realizmus néhány kérdéséről
Művészet, 1962. szeptember – 4 lap

Mednyánszky László MDK

Gellérthegyi részlet
Támfalak a Gellérthegyen
Gülbaba sirja
Gellérthegyi házak
Gellérthegyi utca
Mücsarnok 1924. febr.-márc.

Mednyánszky László MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Mednyánszky László

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Mednyánszky László MDK

A Duna Budapest felett

Műcsarnok 1924. ~~xxxxxxxxx~~ febr.-márc.

Mednyánszky

Alkotása szerepel a Szépmüv.Muz. új szerzeményeinek kiállitásán.

M.O.934.VI.17.

Mednyánszky László

P. Gy.

NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN.

III.

Mednyánszky László báró, a magyar tájképfestészetnek kiváló mestere, nagyobb szabású művel vesz részt a mostani tárlaton. «Virágzó fák» a címe e festményének. Kopasz faágak között kihajtott a kökénybokor és mandulafa virága, töveik árnyékában, elaszott fű között oldalra dőlt sírkeresztek rejtőznek. A természet újjáébredő évszakának viruló szineit hozta a művész ellentétbe az örök álmukat alvók csöndes nyugalmával. A téli napokat átaludt természet oszladozó felhői között áttetszik az ágak mögött derülő kék égbolt. Mednyánszky e művével felülmúlta a téli kiállításon kiállított, nagy feltünést keltett «Alkony»-át. Wlassics miniszter azonnal meg is vásárolta mostani művét a Nemzeti Múzeum számára.

Vas. Ujs. 1899. 296. l

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

JÚNIUS

30 nap — 24. hét

11 Vasárnap	
12 Hétfő	
13 Kedd	
14 Szerda	
15 Csütörtök	
16 Péntek	
17 Szombat	

Medvyaňszky László

Ősz c. képe repr.

Vas. Ujs. 1900. 817.
l. (Téli kiállítás
a Műcsarnokban.)

mak

Mednyánszky László

festményei Nyíregyházán.
Tájképek

Sey Béla: A Magyar Nemzeti Galéria kiállítása
Nyíregyházán.

Alföld 1962, 1. sz. 82.2

MEDNYÁNSZKY Alajos

91 6. 47

Új Művészet

MEDUYÁNSZKY László

90 2. 66
91. 1. 47
3. 59, 61,
4. 62
7. 26, 66-67
9. ~~66~~ 45

Új Művészet

Medvyáurszky Zánti

festőművész

Postatakarékpénztár aukció kiállitása - Árverés i Csarnokban - képével szerepel. „Pihenő Favágó"

Pesti Hirlap
1930.II.8.

Mednyánszky László

Tiszai halászok /repr/

Dr. M Kiss Pál: A tájkép
Rajztanitás 1962. I.sz. 12.l.

Medunánszky László

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - Árverési Csarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.II.8.

Medgyánszky

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - Árverési Csarnokában, - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.II.8.

A Szaktanács főtitkárának és az igazságügyminiszternek együttes javaslata alapján a Minisztertanács úgy határozott,

A saigoni buddhista intézet vezetője csütörtökön felkereste *Henry Cabot-Lodge* amerikai nagyköve-

rit matrózok őkig harcolnak

gerészek száma meghaladja a 23 000-et. A tengerészszakszervezet végrehajtó bizottságának legújabb határozata értelmében »vesztegzár« alá lyeznek minden brit

pokon belül megsokszorozódik.

Szakértők szerint *egy havi tengerészsztrájk 25 millió font sterlingbe fo kerülni.* A 65 000 kereskedelmi tengerész követelé

1966 JUN 1 0

NÉPSZAVA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A pénzügy
ntést tett
lami költs
hajtásáról,
z erre vor
ényerejű re
etét az Elnöki Tanács
lé terjeszti.

A kormány megvitatta és tudomásul vette a földművelésügyi miniszter beszámolóját *a mezőgazdasági munkák* menetéről, az aratásra történt előkészületekről.

A SZÖVOSZ elnöke *a burgonya, a zöldség és a gyümölcs* felvásárlására és értékesítésére tett előkészületekről tájékoztatta a kormányt.

do-
esz
A
gyi
ap-
a gümökórban megbetegedett termelőszövetkezeti tagok fokozott anyagi támogatására. *(MTI)*

É
egy an

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mednyánszky László

KISALFÖLD

1962 ÁPR. 7

Hírek

MA

HÉTFŐ:

110 éve született Mednyánszky László festőművész, a képzőművészeti kritikai realizmus egyik legnagyobb magyar képviselője. Sok tájképet, városrészletet festett rendkívül gazdag előadásmóddal. Híres képei: Hegyi táj, Óbudai részlet, Alkony, Őszi világ, Szürkület.

KEDD:

45 éve tartották meg Pétervárott az Oroszországi Szociáldemokrata (bolsevik) Munkáspárt VII. (áprilisi) összoroszországi konferenciáját. Ez volt az első legális bolsevik konferencia Oroszországban.

★

[illegible]. április 2[illegible].

Halmos László jubileumi sz[illegible]

Halmos László nemcsak műveivel, hanem karmesteri működésével is sokat tett a magyar kóruskultúra fejlesztéséért. Zeneszerzői munkásságának nagy részét adják azok a könnyen megtanulható, hatásos és mégis igényes művek, amelyeket azzal a céllal alkotott, hogy — Kodályhoz és Bartókhoz ha-[illegible] kedvet ébresszen

Ének- és Zeneegyletnek is, ahol a nagy vegyeskaron kívül kamara vegyeskart és kamara nőikart is szervezett. Mind ezekkel, mind számos más kórusával igen sok hangversenyt adott Győrött és a budapesti rádióban, és hozzávéve ehhez a vidéki szereplések tömegét is, bizonyára jelentős kedvet ébresztett falvainkban új kó-

be
A
veg
me
tük
Én
Szv
Ta
jük
Szo
ma
nép

1960
/117

Mednyánszky László: Mocsaras táj (1880)

Ismerd meg a magyar képzőművészetet!

TÁBORTŰZ

RŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÉPES FOLYÓIRATA

15

1960

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÁBORTŰZ

1668 15

Mednyánszky

MŰVÉSZET

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA
1962. JÚLIUS III. ÉVFOLYAM 7. SZÁM

Mednyánszky László

Irod

Ferenczy Valér:
Ferenczy Károly. (Bpest
é. n.) 110-l.

Budapest-Magdolnavárosi Szt-Lász

XIII., Béke-tér 1. s

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Küldi: Miklós László

Medunyanszky László

László. élete.

Farkas Zoltán

Báró Medunyanszky László.

MAGYAR MŰVÉSZET

1936. 257–266.

Barna Egyed

~~30~~

~~32~~

söpréssel, száz pálczaütéssel s azonfelül a városból örökre kitiltattak a *Kovács* Antal két irnokán elkövetett erőszakoskodásért *Aigner* Antal, *Erlein* József, *Budinger* Venczel polgárok, továbbá *Csák* József, *Pachl* Lipót, *Schmidt* Simon, *Hemerle* Ferencz; félévre és 50 botra ítéltettek: *Magister* Ferencz pinczér a «Schneeweisz»-nál, *Vittlein* György, *Oexl* Márton polgárok; ugyanannyira és kitiltásra *Stoffer* György, *Arnuld* András, *Német* Ferencz, *Viszinger* József mészároslegények; három hóra *Schuster* János, *Akerl* Mátyás, *Lubicsek* János mészároslegények, *Francsics* István, *Veszely* András polgárok, két hóra *Gojzinger* Jakab, egy hóra *Passer* Pál mészároslegény. Az ítélet kimondotta, hogy a vesszőzés mindannyiszor nyilvános helyen, lehetőleg hetivásár alkalmával történjék.

Az aradi és szegedi börtönbe rendelt foglyokat beható vizsgálat után 1776 junius 3-án megyei brachiummal indították útnak; ellenben a szökésben levő *Hummel* Ignácz «volt káplár, most kőműves» ellen, a ki, mint a személyleirás mondja, «alacsony termetű, kissé ragyás, fekete szemű s hajtincset, kék kaputot és sárga bőrnadrágot visel», továbbá az ismeretlen, de Klobusiczky gróf személyzetéhez tartozónak hitt vadász ellen, a ki «befont hosszú hajat, fehér kaputot, karimátlan fekete kalapot és csizmát hord», körözö levelet bocsátottak ki.

Hummel Ignáczról kezdetben azt hitték, hogy

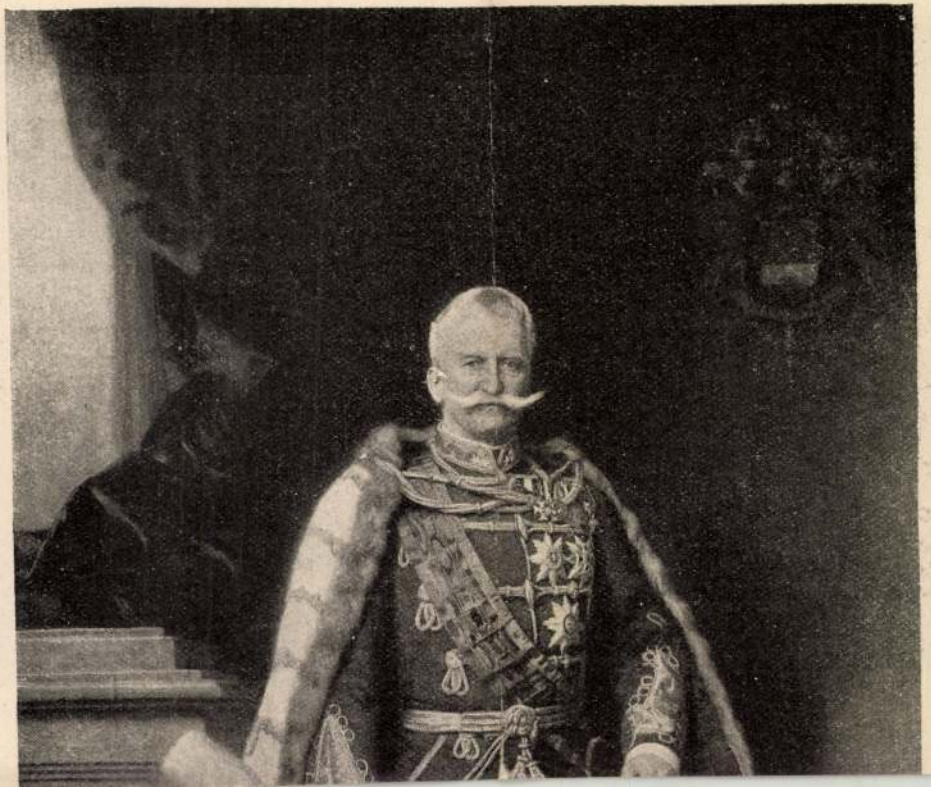

A Könyves Kálmán intézet jogositványával.

Báró Mednyánszky László: Őszi világ.

Iudex Curiae lett s egyetlen fia magtalanúl halt el, *Ferencznek* több fia volt, köztük *Károly*, kiből egri püspök lett s *Miklós*, Ausztria követe az orosz udvarnál. Antalnak csak egy fia volt: *Bálint József*, második feleségétől, *Nigrelli* grófnőtől, az emlékiratok szerzőjének atyja.

Ez a *Bálint* apjával Rodostóba ment s csak 1720-ban költözött Franeziaországba.

A franczia nyelvet még nem birta tökéletesen ekkor s anyagi javai sem igen voltak, mert atyja magyarországi birtokait elkobozták. Franeziaországban tehát *Bercsényi* Lászlóhoz fordult, a ki rokona is volt s ez időben már tábornagyi rangot viselt. Ez a Bercsényi László tudvalevőleg 1720-ban tulajdon huszárezredet szervezett törökországi magyar menekültekből franczia szolgálatban. Ebből juttatott egy századot *Esterházy* Bálintnak is, sőt 1735-ben királyi kegydijat is eszközölt ki számára. Strasbourgból, a hol állomásozott, nemsokára Dél-Franeziaországba küldték Esterházyt, a hol 1740-ben nőül vette *Nougarède-Lagarde* Philippinát, egy előkelő de elszegényedett család sarját. 1740 október 22-ikén született *Bálint*, az emlékiratok szer-

B. Mednyánszky László rajza.

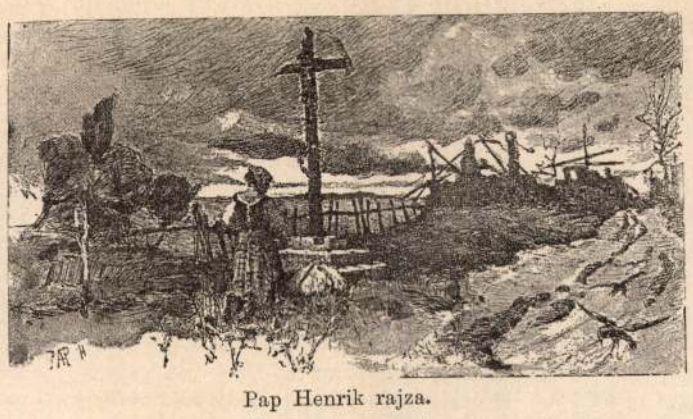

Pap Henrik rajza.

B. Mednyánszky László rajza.

TŰZVÉSZNÉL.

a második császárság óta egyenrangba birta magát e tekintetben is küzdeni Angliával. Igaz ugyan, hogy Baltazzi «Kisbérjének» diadala az angol Derbynél és a franczia «Grand Prix»-nél, a Blaskovics istálló «Kincsem»-jének csaknem legendaszerü győzhetlensége ujabban a magyar lovaknak is elismerést es tekintélyt szereztek a külföld előtt, de ezek csak egyes esetek, s nem szabad belölük tulságosan vérmes következtetést vonnunk ki. Ezt jól tudják az osztrák-magyar sportkörök és épen ezért mellőzték is eddig még azt az inditványt, melyet mára bécsi jockey-klubb 1878-diki közgyülésén tettek, hogy a mi Derbynket is nyissák meg a külföldi lovak előtt. Ellenben egyezményre léptek a német és osztrák-magyar jockey-klubbok, hogy úgy a német lovak az osztrák-magyar gyepen, mint ezek viszont a németen mindenkor egyenjogosúltak legyenek.

Különböznek nálunk és Németországon magok a versenyek is azoktól, a melyeket Angliában és Francziaországban évről-évre megszoktunk látni. Ott a lóverseny nemzetgazdasági faktor, melyet a társadalom minden osztálya hasznára bír fordítani, s nagyon helyes érzékkel bírják megitélni a nagy előnyöket, melyeket a lótenyésztés emelése az államnak biztosit. Nálunk és Németországon is, talán az egyetlen hamburgi meetingek kivételével, melyek tökéletesen angol mintára vannak berendezve, a lóversenyek ma sem elég népszerüek, s inkább csak kizárólagos körök költséges szórakozásai, s jövedelmei elenyészően csekélyek a külföldiekehez képest, úgy hogy a díjak csak nagyon jelentéktelen összegekben szerepelnek, s nem fedezik a versenylovak beszerzésének s idomitásának költségeit.

Pályáinkon a totalizátör is csak alig néhány év óta talált befogadásra, bookmakerekről pedig egész a legujabb időkig szó sem volt; pedig a külföldi versenyeken nem egy talál magának jövedelmező foglalkozást a fogadási rendszer ez intézményei után. Nem csoda ennélfogva ha a mi bevételeinknél csak ezerek állanak szemben a külföld százezereivel. A versenyre jelentkezések száma is elenyészően csekély, ha meggondoljuk, hogy Angliában a Derby-dijra 200, sőt harmadfélszáz nevezés történik, melyek közül 20—25 startol, mig nálunk 60—70 nevezés közül legtöbb, ha tiz. A mi végül a versenydijakat illeti, tanulságos összehasonlitás fekszik előttünk, melyből megtudjuk, hogy Anglia évenként több, mint negyedfél milliót fizet ki a győzteseknek dijakban, betétekben és bánatpénzekben, mig Francziaország valami harmadfél milliót, Németország 500 ezeret és Ausztria-Magyarország alig 300,000 frtot. Ugyanez az arány a négy állam Derby-dijai közt is, melyeknek magassága nálunk alig üti meg a 15—16 ezer frtot, holott az angol 50—60 ezer frtra is felmegy, a párisi Grand Prix 140—150 ezer frank s a német Derby is ritkán marad a 27,000 márka alatt. Mind e számok igen ékesen beszélnek magok mellett, s eléggé jelzik azt a sok teendőt, mely ránk a lótenyésztés emelése körül még mindig vár. — nd. —

A «SEGÍTSÉG» 2-IK KIADÁSÁBÓL.

A nagykároly-toroczkó-eperjesi tűzkárosultak fölsegélésére szerkesztett képes albumból az egy és három forintos példányoknak második kiadása is megjelent s szétküldése megindult egyelőre azok számára is, a kik tiz és százforintos példányokra fizettek elő, mely utóbbiak elkészülése a mellékletek, szines nyomatok, nagy gondot igénylő nyomdai kiállítás és diszes bekötés következtében több időt vesz igénybe.

A rendkivüli pártolás, melyben ez emlékalbum részesült, s melyhez hasonlóval magyar irodalmi vállalkozás alig dicsekedhetett valaha, érthetővé teszik, ha a magyar irodalom, a magyar művészet s a magyar műipar vállvetett összeműködése által létrehozott diszes munkára visszatérünk s abból mutatványt adunk, hogy fölhívjuk rá azon olvasóinknak is figyelmét, a kiknek maga a mű szemök elé még nem került.

E czélra három kis és egy nagy képet választottunk.

A bemutatott három kis kép közül a középső Pap Henriktől egy leégett helység képe, az első kiadásban is ugyanaz volt. A két szélső azonban már a második kiadás számára készült s tüzoltási jeleneteket mutat, melyeket József főherczegnek szintén a tüzoltásról szóló czikkéhez báró Mednyánszky László rajzolt.

A bemutatott nagy kép, mely az albumnak is egy egész lapját foglalja el, Zichy Mihály allegorikus képe s művészi tekintetben is kiválóan nagybecsü alkotás. A tüzvész által meglátogatott három várost tünteti itt föl a művész, falromokon, égő üszkök között szomoruan ülő három nő alakjában, kik fölé a felhők közül megjelenő angyal áldólag terjeszti ki kezét. A geniális kompozicziő megható egyszerüséggel állítja elénk a csapást s az enyhítésére nyomban megjelenő vigasztalást s egyuttal magának a «Segítség»-album eszméjének is ékesen beszélő magyarázatát adja.

A MUNKAKERESET ÉS MUNKÁSÉLELMEZÉS EURÓPÁBAN ÉS AMERIKÁBAN.

Egy Amerikában élő hazánkfia illetékes kezeiből veszszük a következő sorokat:

A «Vasárnapi Ujság» hasábjain közelebb R. aláirással megjelent «Munkásélelmezés és munkakereset Európában és Amerikában» czimü czikkre, azon tapasztalataimnál fogva, melyekkel mint értelmes amerikai munkás birok, a következőket kell megjegyeznem.

A mi a czikkirónak azt a kifejezését illeti, hogy «Amerikában is kisért a vörös rém», nem szorul statisztikai adatokra, hogy New-Yorkban a munkásmozgalom (a strike-ot, munkás meeting-eket stb. értem) egy hét alatt számilag nagyobb mérvü, mint egész Magyarországban egy egész év alatt. Bizonyitja ezt bárminő amerikai napilap számainak egy heti gyüjteménye ből való kivonat, szemben egy magyarországi lap egész évfolyamával. És ha azt állitom a többi európai államokkal szemben, hogy a munkásmozgalom oly arányban áll az európaihoz, mint egy a tizenkettőhöz, akkor sem túlozok.

Mennyiben jogosultak azon tényezők, melyek itten ezen munkásmozgalmat előidézik, annak buvárlására számos kitünő amerikai politikus egész életének tevékenységét szenteli, mit tudva, azon egy évet, melyet Merriwether «munkásruhában, tényleg munkások közt forogva» eltöltött, méltányolnunk kell, de alapos tanulmány irására — ha tekintetbe veszszük azon területet, melyre Merriwether vizsgálódása kiterjedt — keveseljük. Ezen tanulmányidő rövidségének kell tulajdonitanom azon téves állításokat, melyeket R. ur utána közöl, s a melyek a mennyiben Amerikáról szólanak *magyar kiadásban, félremagyarázásokra* adhatnának okot.

Ha gazdasági értelemben amerikai pénzegységről beszélünk, akkor nem szabad elfelejtenünk, hogy a dollár fémértéke *mindenütt* körülbelül két forint és ötven krajczár, de csere-értéke *ott a hol forgalomban van*, alig haladja meg az egy forintosét; vagyis egy dollárért *általában* annyi javat kaphatunk itten, mint odahaza egy forintért. Az hogy az amerikai koldus nem tud abból élni, a miből az olasz munkás, annak oka abban rejlik, hogy mig az olasz munkás 1 centimet ad ki, addig az amerikai koldus 1 cent-et, a mi körülbelül $4^1/_4$ centime-mel egyenlő fémértékü. Azért látszik azon húsz forintnyi minimum, melyből az amerikai munkás megélhet, oly nagynak, mert az nem több, mint 8 dollár, s ha csereértékét veszszük tekintetbe, akkor kisebb hibát követünk el, ha 8 dollár helyett 8 frtot mondunk, mert *általában egy dollárt megkeresni oly munkaszolgálatba kerül itt, mint egy forintot Magyarországban; s egy dollárért annyi javat vásárolhatunk itt, mint Magyarországban egy forintért*, mint azt már fentebb megjegyeztem. És ha ezt tudjuk, akkor nem lehet csodálni, hogy alig van munkás, ki 8 dollárnál kevesebb havi bérrel ki tudna jönni, s pedig «ilyen áron New-Yorkban csak a legpiszkosabb lakás kapható.*» Azon bizonyos brooklyni ácscsalád jövedelme is 2400 dollárból 6000 forint csak akkor lesz, ha pénzét Magyarországba küldi.

Ha sikerült ezen gyakorlati kérdést annyira megvilágitanom, hogy a pénz csereértékének fogalmát tisztáztam fémértékének fogalmától, akkor fáradságom meg van jutalmazva. S azon hiszemben, hogy ez tényleg sikerült, zárom soraimat arról biztositva a Tekintetes Szerkesztő urat, hogy a számok (Merriwether után) mitsem bizonyitanak, csak azon tény, hogy az amerikai munkásnak az élettel küzdenie nem kell s a mennyiben néha munkán kívül van, annak gyakran a munkás-politikusok túlbuzgósága vagy maga a munkás az oka. Az amerikai munkásélet ege minden viszonyaiban derültebb minden más államénál és aligha csalódom, ha hozzá teszem, hogy Európában a jelenleg fennálló társadalom és kormányrendszerek mellett hasonló munkás-élet nem tartozik a lehetséges dolgok közé.

New-York, 1887. szeptember.

HOLLENDER JÓZSEF.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Az Osztrák-magyar Monarchia Irásban és Képben.» czimű vállalatból most jelent meg a 45-ik füzet, vagyis a Magyarországra vonatkozó rész I. kötetének 12-ik füzete. Folytatását és befejezését találjuk e füzetben Jókai Mór «A magyar népköltészetről» irt érdekes czikkének; továbbá Imre Sándornak a «Magyar közmondásokról» irt czikkét; végre kezdetét Bartalus István czikkének «A magyar palotás zenéről és a népdalokról». Valamint Imre Sándor a magyar nyelvnek, ugy Bartalus a magyar zenének első rendü buvárlója hazánkban s e közleményeik igen becses adalékokkal járulnak a nemzeti kultura és szellemi élet ismertetéséhez. Az e füzetet diszitő művészi illusztrácziók is nem kevéssé emelik a közlemények érdekességét. Igy a Jókai czikkéhez Vágó Pál illusztrálja a «Jeges az ut» kezdetű dalt, Liczenmayer Sándor pedig a Molnár Annáról szóló szép népballadához rajzolt egy egész oldalt elfoglaló képet, míg a népköltészetről szóló czikk zárképe Roskovics Ignácztól való, valamint a magyar zene kezdő képe is az ő művészi ónja alól került ki. E czikk illusztrácziói között találjuk Lavotta János arczképét, melynek eredetije Mag-

* Nyolcz dollárért, *havonként* értve, tiszta lakást *is* lehet kapni. Konyhával, szobával s mellékhelyiségekkel. Mit kapnak nálunk 96 frt évi házbérért?

*

lódon Koczán Ferencz birtokában van, továbbá Bihari János arczképét az országos történeti képcsarnokban levő eredeti után. Mind a kettőt Vágó Pál rajzolta. A «piczi piros alma» népdal illusztrációjaképen Roskovics Ignácznak a képzőművészeti csarnok kiállításán oly általánosan feltűnt hasonczimű kedves képe szerepel igen sikerült másolatban. A magyar zenéről szóló czikkben érdekes mutatványokat is találunk különböző dalokból hangjegyekre szedve. E füzet ára is, mint a többié 30 kr. A Révai-testvérek bizománya s minden hazai könyvkereskedésben kapható.

Jókai regényeinek, «*A három kőfej*»-nek füzetes kiadásaiból a Révai testvérek a 6—8-ik füzetet bocsátották közre a «Jókai Mór ujabb regényei» czímű vállalatban, Jókai Róza k. a. rajzaival. E füzetekben a regény első kötete végződik, s a második kötet megkezdődik. Egy füzet ára 20 kr. A füzetes kiadások lehetővé teszik, hogy Jókai regényei minél könnyebben elterjedhessenek az olvasók közt.

Uj Dante-forditás. Csicsáky Imre kalocsa-főegyházmegyei pap Dante «Divina Commediája» legfényesebb részének, a Paradicsomnak forditásához kezdett, s abból egy részt közre is bocsátott. Míg Dante nagy művének másik két részével, a Pokollal és Purgatoriummal többször tettek kisérletet forditóink, s a Pokol Szász-Károly költői forditásában régebben a magyar közönség kezei közt van, addig a «Paradicsom» kisérletképen sem foglalkoztatta Dante-forditóinkat. Csicsáky ezuttal az első hét éneket adja bevezetésképen Dante rövid életrajzával, az Isteni színjáték, főleg pedig a Paradicsom ismertetésével, s minden ének után fölvilágositó, a szöveg vonatkozásait magyarázó bő jegyzetekkel. A forditás mellett közli az eredeti szöveget is. Dantet forditani a legnehezebb föladatok egyike. Csicsáky főkép a hűséget tartotta szem előtt, s forditásával szolgálatot tesz a magyar közönségnek, melyet közelebb visz Dante megismeréséhez, s egyengeti az utat a későbbi Dante-forditók előtt. A mű Aigner Lajos bizománya, s a csinosan kiállitott első rész ára 1 frt 60 kr.

Akadémiai kiadványok. A tud. akadémia harmadik osztályának külön kiadásában megjelent: *Adatok a központi idegrendszer szerkezetéhez*, irta Thanhoffer Lajos akadémiai tag. A szerző saját tapasztalatait, buvárlatait ismerteti meg, s értekezéséhez szinnyomatu számos ábra is van mellékelve. A központi idegrendszerben előforduló idegsejtek vizsgálatával foglalkozik s a szak-körök érdeklődésére méltán számithat.

A tud. akadémián tartott értekezésekből pedig kettő jelent meg legujabban: *A brassói hegység földtani szerkezetéről és talajviz viszonyairól*, dr. Koch Antal egyetemi tanártól. Ára 20 kr. — *A dinamika alapegyenleteinek jelentéséről*, König Gyula levelező tagtól, ára 30 kr.

Reményeim, költemények, irta Farkas Emőd. A lyrai költeményeken kivül hazafias tárgyuakkal tett kisérletet a szerző, s nagyobb verses darabokra is találunk «Petőfi halála», «Világos», «Dárius kincse» czím alatt. A kötetet a szerző «hazám ifjuságának» ajánlja. Megjelent Budapesten, s ugyanitt rendelhető meg a szerzőnél (Ferencz József-rakpart 13. sz. a.) egy forintjával.

Folyóiratok. A *Figyelő* irodalomtörténeti közlöny legutóbbi füzetében dr. Ferenczy József közli Dessewffy József levelét, melyben Aurél fia, a jeles publiczista vázlatos életrajzát irta meg; dr. Máté Sándor folytatja Pauler Tivadar műveinek ismertetését, Vachott Sándorné pedig visszaemlékezéseit. Csaplár Benedek nagyobb részlettel gyarapítja a Révai életrajzát. — A «*Magyar Philosophiai Szemle*» tartalma: Az arisztokráczia, Kuncz Ignácztól; A csillagászat a pozitiv filozofia rendszerében Ormay Lajostól. A középiskola tantervei, Bokor Józseftől. Az angol technikai oktatás. Az egészséges nevelés és a szellemi tulterhelés. Bokor József még a Berlinben feltünt magyar filozofus, Schmitt Jenő filozofiai egyéniségét és kitüntetett értekezését ismerteti. — A *Magyar Paedagogiai Szemle* októberi száma, több tanügyi czikk mellett, Nagy Kálmán kolozsvári községi iskolai igazgató-tanitó arczképét és életrajzát közli. — A *Nemzeti Nőnevelés* augusztus-szeptemberi kettős füzetében a szerkesztő, Sebestyén Gyula kezd meg nagyobb fejtegetést magasabb foku leányiskoláink reformjáról; Donner Lajos czikke a családias szellemről szól a nőnevelésben; Karacs Teréz a régibb idők nőnevelési mozgalmairól emlékezik meg, György Aladár a Mária-Dorothea egylet épülő intezetét irja le és rajzban is bemutatja; Subert Zsófia az Eötvös és Kemény Zsigmond regényeiben előforduló női alakokról ir. Ezen kivül még több kisebb közlemény gyarapítja a tartalmas folyóirat e füzetét is.

A Magyar Ifjuság, a Révai-testvérek kiadásában megjelenő ifjusági folyóirat, ötödik évi pályafutását kezdte meg s ezentul megbővített tartalommal, kétheti füzetekben fog megjelenni. Tartalmát mint eddig, ugy ezentul is jó irók gazdagitják dolgozataikkal s képeit is megválogatja. A most megjelent első szám a többek közt Mikszáth Kálmán, Bartók Lajos és K. Tóth Kálmán tollából hoz érdekes közleményeket, az első lapon pedig Berzeviczy Albert államtitkár arczképét. A közlönyt Trefort miniszter, mint «komoly és tanulságos irányánál fogva, pártolásra érdemes vállalatot» ajánlotta a felügyelete alatt álló intézetek ifjuságának s az ifjusági könyvtáraknak. Előfizetési-ára egész évre 6 forint.

Paedagogiai zsebnaptár az 1887—88 tanévre, tanárok, tanitók s más tanügyi tényezők számára szerkesztette *Orbók* Mór tanitóképző intézeti tanár. — Kiadja Heckenast G. utóda: Drodtleff Rudolf Pozsony ban. Második évfolyam, gondosan szerkesztve és a tanügyre vonatkozó számos tájékoztató közleménynyel. Külseje is csinos, vászonba kötve. Táblája pénz tárczával s czeruzatartóval ellátva. Közli a magyarországi tanfelügyelők arczképeit s rövid életrajzait, továbbá a magyarországi népoktatási intézeteknek s azok tanárainak és tanitóinak névsorát. A tanitóképezdék, a felsőbb leányiskolák és polgári iskolák s azok igazgatói külön és csoportositva vannak. Egy példány ára 60 kr.

Az egyházi közigazgatás kézikönyve czimű műve hirdet előfizetést Eötvös Károly Lajos. Az összes hazai egyházak közigazgatási rendszerét foglalja magában, s első munka lesz, mely az egyházak közigazgatási jogát mai érvényében tételesen tárgyalja. Minden egyház és minden felekezeti iskola adminisztrácziójának lehetőleg teljes rendszerét törekszik ismertetni. A kutfőket a törvények, rendeletek, szabályok, egyházi döntvények s a bő monográfia-irodalom szolgáltatták. A mű katholikus és protestáns részét egy-egy szaktekintély nézi át. Két kötetre van tervezve s az első az egyházi közigazgatásról, a hatóságokról, lelkészi hivatalról, házasságról és törvénykezésről, javadalomról, egyháziak hagyatékáról szól. A második kötetet a felekezeti iskolajog tölti be. A mű 20—22 négyives füzetben fog megjelenni Hornyánszky Viktor kiadásában. Egy-egy füzet ára 30 kr.

Zenemű. Ungvárt Lévai Mór kiadásában megjelent: *Ungvári polka* (mazurka), zongorára szerzé Kemény Bertalan, ára ára 80 kr.

A műcsarnok őszi kiállítása e hó első napján nyilt meg összesen 244 festménynyel és szoborral, s ebben 55 magyar művész 120 művet állított ki. Ezenkivül a belgák és németek vannak legnagyobb számmal képviselve, továbbá francziák, olaszok és a lengyel Siemiradzki. A kiállítás egészen a középfaju genreknek van szánva, s a történelmi festészet köréből alig egy-kettőt találunk. Hazai festészeink életképeket, tájképeket és arczképeket festettek. Az őszi kiállításnak ezúttal első sorozata nyilt meg, míg a második sorozat — melyben a díjakért is versenyeznek — novemberben kezdődik. Tavaly, mikor a Munkácsy-díj napirenden állt, s a jubiláris kiállításra is régen készültek, a műtárlat gazdagabb volt, de most is meg van igazi értéke s a műszerető közönség figyelmét igen foglalkoztathatja.

Az életképek közül a Párisban élő *Ebner* Lajos «Vásári balesete» tűnik föl, élénk vásári csoportozatával, jellegzetes alakjaival. A kép egy vásári zürzavart tüntet föl, mikor az elragadt lovak elől menekül a tömeg. *Temple* János is nagyobb genreképet állított ki, egy párbaj-jelenetet, melyben az egyik fél halálos szúrást kap. *Koroknyay* Ottó, a Munkácsy-díj tavalyi nyertese, ezúttal nem igen szerencsés életképével, melynek hőse a sekrestyében papnak öltözködő két fiu. A Münchenben lakó *Böhm* Pál «Uj gondolat» czímmel, vén czigányt ábrázolt, ki mindennap egy nótát felejt s most örül, hogy egy perczre megszállta az ihlet s lelkesen hegedül a szabadban. *Benczur* Gyula két képe: egy «Vadász-jelenet», mely rokoko lovasokat, kopó falkát ábrázol, s egy arczkép (gróf Csekonics Endréé) méltán sorakozik a külföldi legjobb művekhez. Életképeket találunk még *Skuteczky* Dömétől, *Aggházy* Gyulától, *Balló* Edétől, *Szirmai* Antaltól, *Karcsay* Lajostól, *Pap* Henriktől, *Vajda* Zsigmondtól, *Margittay* Tihamértől, *Greguss* Imrétől, *Nemes* Eliza grófnőtől, *Knopp* Imrétől, *Tahy* Antaltól. Az arczképfestők közt *Csányi* Gizella pastel-rajzaival hivja föl a figyelmet. *Vastagh* György, *Burger* Lajos, *Maszák* Hugóné, s egy pár fiatalabb festő ecsete alól kerültek ki a többi arczképek. *Ligeti* Antal jeles tájfestőnk «Lándzsér romjai» a kiállítás egyik legszebb műve. *Mészöly* Géza apró miniatur kedves képei közül gr. Andrássy Manó azonnal megvásárolta az «Eső után» czíműt. *Spányi* Béla, *Brodszky* Sándor, *Telepy* Károly, *Tarnóczy* Berta, *Molnár* József, *Tölgyessy* Arthur, *Nádler* Róbert, *Györök* Leó tájképeit érdeklődve lehet szemlélni. Szobrászaink közül *Loránfi* Antal (Huszár Adolf mellszobrával), *Kiss* György, *Szász* Gyula veszne részt a kiállításban. A külföldiek közül *Siemiradzki* nagy festménye «A kalózok barlangja» (a rablott prédán és rab lányokon osztozkodó kalózokkal) a hires lengyel művésznek ha nem is nevezetes alkotása, de egyike azon műveinek, melyekhez hirneve füződik. Másik szép nagy festmény Firle Walter képe «Vasárnapi iskola», kifejező gyermek-alakokkal, s egy kifáradt, buzgó tanitóval. Kitünő *Verstraete*, (a kiállításunkban annyira kedvelt belga művész) tájképe, melyen egy hatalmas bükkfa-sort látni, az ősz hidegétől megvörösödött lombbal. A természet hervadásának igaz képe. Kiállításunk másik rendes belga művésze *Verhas* Jan is teljes művészetében jelent meg «Egyedül» czímű festményével. Fiatal hölgy áll a parton, elmerengve a messze habok fölött, s kifejezve arczán, hogy mily vágygyal gondol a távolba, a honnan vár valakit. Egyszerű az egész, de mély érzésű.

A műcsarnok folyosóin a «Segitség» album eredeti rajzait találjuk kiállitva. Az egész tágas folyosót elfoglalják a csinos keretekbe foglalt rajzok, melyek a tűz és árvíz által károsultak javára rendezendő «Segitség» sorsjáték nyereménytárgyai közé tartoznak. A 30 krajczáros sorsjegyeket is árulják a műcsarnokban.

A kiállítást már a megnyitás előtti napon meglátogatta *József* főherczeg, *Klotild* főherczegnő, *Mária Dorottya*, *Margit* herczegkisasszonyokkal s a fiatal *László* és *József* főherczegekkel. Egy óránál tovább időztek a műcsarnokban. A megnyitás napján *Trefort* miniszter is a látogatók közt volt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magy. tud. akadémia e hó 3-ikán kezdte meg üléseit a nyári szünetek után. Kettős ülés volt. Először összes ülést tartottak, melyen a beérkezett pályaműveket jelentették be; aztán pedig az első osztály (szépirodalom és nyelvtudomány) ülésezett.

Trefort Ágost elnökölt az összes ülésen, s üdvözölvén a tagokat. *Fraknói* főtitkár legelőször is az elhunyt tagokról (dr. Arányi Lajos lev. tag, Pott Ágost külföldi tag) emlékezett meg, egyszersmind meleg szavakat szentelt Bükk Lászlónak is, ki még életében jelentékeny adományt tett az akadémiának s mint szenvedélyes könyvgyüjtő, ha ritkaságra talált, az akadémia könyvtárának ajándékozta. Jelentette, hogy az akadémia elnöksége Brassai Sámuelt és Kacskovics Lajost, az akadémiának ötven év előtt választott tagjait, a félszázados évfordulókor üdvözölte. Az üdvözletre mind a ketten köszönő levélben válaszoltak. Bejelentette ezután a tizenkét pályázatra érkezett műveket.

Az első osztály ülésén *Hunfalvy* Pál elnökölt s *Budenz* József tartotta az első felolvasást az ugor alaktanról. Majd *Mailáth* Béla mutatott be egy XVI. századból való magyar könyvet, mely föltett kérdések szerint versekben mond jóslatot. Mailáth sorsvető könyvnek nevezi, s érdekesen ismertette a külföld hasonló műveit, minőket még a könyvnyomtatás előtti korszakból is sűrűn találunk. Nálunk mint a népies irodalom egyik jelensége érdemel figyelmet. Ez a könyv háromszáz év alatt tizenkét kiadást ért, legutóbb 1868-ban Budán nyomtatták ujra. A nemzeti muzeum könyvtárában van egy ilyen könyv, régi nyomtatásban. Czimlapja és az elején hét iv hiányzik. Szabó Károly a régi magyar nyomtatványok közt leirja tüzetesen s azt a meggyőződését fejezi ki, hogy Kolozsvártt nyomtatták. Mailáth talált egy másik példányt Pongrácz Imrének, Liptó egykori alispánjának iratai közt, mely teljesen ép. Szövegben csaknem azonos a muzeumi példánynyal, némi változtatásokkal. Ez 1594-ben Bártfán nyomatott; kiadta Kléz Jacab bártfai nyomdász. Képzelni lehet, hogy a régi időkben nem a ponyván volt helye, hanem a jobb módu családoknál. Mint jövendőmondó könyvet kellő becsben tartották, sokat forgatták. A magyar sorsvető könyv előmintáit az olasz, franczia és német hasonló könyvekben találjuk. Teljes czime: «Fortuna, szerenczénec avagy szerencsétlenséghez kereke.» Mailáth vitatja Szabó ellenében, hogy a muzeumi csonka példány (mely kétségtelenül régibb kiadásu, mint a melyet ő talált) nem kolozsvári nyomtatás, hanem sokkal több valószinüség szerint szintén bártfai. Hogy az 1594-ikénél régibb kiadás is volt, kitünik az előszóból, mely ezt tisztán megmondja. Irálya a népiesség azon fokán mozog, melyen kiméletlen leplezetlenséggel szórja tréfáit. Költészeti értéke nincs. — Az értekezést megéljenezték.

Pályázó művek a tud. akadémián. Szeptember utolsó napján tizenkét pályázat határideje járt le az akadémián. Három pályadíjra nem érkezett egy munka sem. A pályázatok közetkezők:

A *Teleki-díjra*, melyért az idén vigjátékok pályáznak, tizenöt pályamunka érkezett: «A bölcsek köve.» «El Pasteurhöz!» «Vilma.» «A pályamunka.» «Egy nap.» «Cselvetés.» «Gőzhajón.» «A nagyképűek.» «Az unokanővérek.» «Csalódások.» «Életképek a régi időkből.» «Csak asszonyt!» «Az eladó lány.» «Koronát szerelemért.» «A régi és az új.»

A *Karácsonyi-díj* 200 aranyáért, mely komoly drámára van kitűzve, tizenhárom darab versenyez: «Anya és hitves.» «Ágotha.» «Könyves Kálmán.» «A mult árnya.» «Judit.» «Az ideálért.» «Ujlaki Gáspár.» «Istenítélet.» «Az erények legnemesebbje.» «Bölcs

Medgyaszky László

írod

Dalműbarátok

77 l.

semhogy vásárlásainál üzletről-üzletre
álunk egyhelyütt megtalál mindent, amire
e lehet. Szebbnél-szebb férfi szöveteket,
abb selymeket, izléses férfi inganyagokat,
s fehérnemü-anyagokat is. Mindent olyan
alóban egyedülálló, amint egyedülállóak
ek kellemes meglepetésként fognak hatni.
vásárlásánál évtizedes tapasztalatainkat,
: Ön szolgálatába állithassuk és nagyon
togatását.

, és Pásztor

vászonáru nagykereskedés

Bálvány-utca 4.

Medvyánszky László

l.

Ernst-Muzeumaukciója I.

32. l.

Mednyánszky László

—

ród

—

Ferenczy Valér =

Ferenczy Károly.

(Bpest é. n.) 98, 100,

101. l.

Medunyánszky László

Cro 4

Petrovics Elek:

Ferenczy Karol – Bpest
c. n. Müvészeti Pant-
heon. 3. l.

BUDAPEST
39 FEB. 11 7.
1 LEI

Mednyánszky László

Részlet a Tátrából

c. képe repr.

Vas. rýs az Uj Magyar-
ság képes mell.
1938. nov. 6

Medvyánszky László

Csavargó c. képe
repr.

Lyka K. Téli tárlat
1900–1901.
Bpest 1901.
35. l.

Medunyánszky László

Erod

Zádor Annadr.

Az erdőábrázolás a magyar festészetben.

MAGYAR MUVESZET

1928. 616 l.

bólitóara vagyok bátor

318. KÉT NAGY CSÉSZE ALJJAL, porcellán, színes virágokkal. (Hasadt.) Cseh, 1845 körül. 20.—

319. KETTŐS SÓTARTÓ, színes porcellán, puttó alakkal. Herend, XIX. század. 30.—

320. KEREK TÁLCA, színes jelenettel. Cseh porcellán. Festették Tatán. XIX. század v. 120.—

321. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, piros virágokkal. Herend, 1870 körül. 30.—

322. TEATARTÓ, porcellán, kerek tálcán négy palack, középen térdelő kínai, piros-arany díszítéssel. Herend, 1865 körül. 200.—

323. KÉT FEDELES DÍSZVÁZA FEDŐVEL, porcellán, domború virágokkal, két-két puttóval és lila jelenettel. Herend, 1870 körül. 800.—

324. NÉGYZETES TÁLCA, porcellán, áttört peremmel, közepén kék alapon, színes női mellkép. Sèvres mintára. Herend, 1885. 60.—

325. MOKKÁS KÉSZLET, porcellán, kínai jelenetekkel: kanna, tejszínes kannácska, cukortartó, és hat csésze aljjal. (Kanna födele javított.) Herend, 1867 300.—

326. TEÁSKÉSZLET, porcellán, piros alap, színes alakokkal: két kanna, cukortartó és csésze aljjal. Herend, 1859. 200.—

327. TALPAS TÁL, levehető tányérral, porcellán, Sèvres díszítéssel. Herend, 1861. 100.—

328. TALPAS TÁL, hasonló az előbbihez. 100.—

329. TALPAS TÁL, hasonló az előbbihez. 100.—

MÁSODIK NAP, NOVEMBER 7.

KÉPEK.

38—73.

br. Mednyánszky László (1852—1919).

38. KASTÉLYROM. Jelezve lent jobbra: *Mednyánszky.* Vászon, 23×38 cm. 250 —

39. VIHAROS ÉG. Jelezve lent jobbra: *Mednyánszky.* Vászon. 28×36 cm. 350.—

40. VÁGVÖLGYE. Jelezve lent jobbra: *Mednyánszky.* Fa, 26×31 cm. 350.—

41. TÉLI TÁJ. Jelezve lent jobbra: *Mednyánszky.* Fa, 32×48 cm. 600.—

Almássy - Telcki VII. 1941.
Tovább!

br. Mednyánszky László (1852—1919).

42. TÁJ MOCSÁRRAL. Jelezve balra lent: *Mednyánszky.*
Fa, 36×56 cm. 400.—

43. TARPATAKI VÍZESÉS. Jelezve lent balra: *Mednyánszky.*
Karton, 33×47 cm. 400.—

44. ERDŐRÉSZLET MOCSÁRRAL. Jelezve balra lent: *Mednyánszky.*
Fa, 36×56 cm. 350.—

Mendlik Oszkár (szül. 1871).

45. ŐSZI HANGULAT. Jelezve lent balra: *Mendlik O. 1916.*
Fa, 41×53 cm. 400.—

46. NAPLEMENTE A TENGEREN. Jelezve lent jobbra: *Mendlik O. 1916.*
Fa, 57×70 cm. 600.—

Molnár József (1821—1899).

47. TÖRÖKBECSEI MALOM. Jelezve lent jobbra: *Molnár J.*
Fa, 53×40 cm. 300.—

48. KETTŐS ARCKÉP. (Majláth és Hazay.) Jelezve lent jobbra: *Molnár J.*
Vízfestmény, 16×11 cm. 150.—

Mészöly Géza (1844—1900).

49. TANYA. Jelezve lent balra: *Mészöly G.*
Fa, 36×77 cm. 1500.—

Munkácsy Mihály (1844—1900).

50. TANULMÁNY AZ „ECCE HOMO"-HOZ.
Jelezve lent balra: *Munkácsy.*
Vászon, 64×48 cm. 300.—

Nyilasy Sándor (1873—1934).

51. VASÁRNAP DÉLUTÁN. Jelezve jobbra lent: *Nyilasy.*
Fa, 34×41 cm. 150.—

Pataky László (1857—1912).

52. PARASZTSZEKÉR A KÚTNÁL. Jelezve: *Pataky L.*
Guache, 27×41 cm. 100 —

Pentelei Molnár János (1878—1924).

53. BÁRKÁK A BALATONON. Jelezve lent jobbra: *Pentelei-Molnár.* Ferenc József király gyűjteményéből a Vöröskereszt céljaira auktionáltatott a világháború alatt.
Vászon: 60×80 cm. 150.—

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

54. BESZTERCEBÁNYAI PIAC. Jelezve lent jobbra: *Perlmutter.* Balra: *P. I. 1908.*
Fa, 24×16 cm. 350.—

Rigolot A. (XIX. század).

55. FOLYÓPARTI RESZLET. Jelezve balra lent: *A. Rigolot.*
Vízfestmény, 10×6 cm. 60.—

Romek Árpád (szül. 1883).

56. CSENDÉLET. Jelezve lent balra: *Romek Árpád.* Karton, 37×24 cm. 100.—

Roskovics Ignác (szül. 1854).

57. BRASSAY SÁMUEL. Jelezve lent jobbra: *Brassay-Roskovics.* Karton, 40×30 cm. 200.—

Spányi Béla (1852—1914).

58. FIÚMEI KIKÖTŐ. Jelezve lent jobbra: *Spányi B. 1899.* Ferenc József király megbízásából a budai királyi palota számára készült nagy festmény tanúlmánya. Vászon, 32×86 cm. 400.—

Stettka Gyula (1855—1925).

59. OLASZ PARASZTLÁNY. Jelezve lent balra: *Stettka Gyula, München, 1883.* Fa, 43×32 cm. 300.—

Szemlér Mihály (1833—1904).

60. TÁJKÉP. Jelezve lent jobbra: *Szemlér 89.* Fa, 17×26 cm. 250.—

Szilassy Géza (1821—1859).

61. MAGYAR TÁJ, HÁTTÉRBEN EGY VÁROS LÁTKÉPE. Jelezve lent balra: *Szilassy Gejza fest. 1861.* Kiállítva a Műcsarnokban. Vászon, 50×71 cm. 600.—

62. OLASZ TÁJ. Jelezve lent balra: *Szilassy Gejza festette, 1860.* Vászon, 50×71 cm. 600.—

Tascar (XVIII. század).

63. GYERMEK BÁRÁNNYAL. Jelezve lent balra: *Tascar f. 1794.* Akvarell, 8×9 cm. 60.—

Tornai Gyula (1861—1928).

64. ARAB FEGYVERKOVÁCS. Jelezve lent jobbra: *Tornai Gyula.* Fa, 22×30 cm. 350.—

Than Mór (1828—1899).

65. A VERECKEI SZOROS. Jelezve: *Th. M., 881.* A tatárjárás emlékére emelt obeliszkkel, amelyen a következő Felirat olvasható: „Anno 1242 usque huc fuerunt Tartari." Kiállítva: Műcsarnok, Magyar táj és népéleti kiállítás, 1927. Vászon, 60×91 cm. 400.—

Ujházy Ferenc (1827—1921).

66. A FALÚ BÖLCSE. Jelezve lent középen: *Ujházy Ferenc, 1892.* Vászon, 34×45 cm. 300.—

67. CSENDÉLET. Vászon, 50×39 cm. 300.—

Vágó Pál (szül. 1854).

68. MENYECSKE. Jelezve lent jobbra: *Vágó*. A „Jár a baba" című nagy olajfestmény egyik főalakja. Kiállítva a Műcsarnokban. A művész müncheni idejéből. Vászon, 57×42 cm. 350.—

69. VENUSZ ÉS ADONISZ. Jelezve lent balra: *Vágó*. Karton, 24×32 cm. 350.—

Vastagh Géza (1866—1919).

70. CSIRKÉK. Jelezve lent balra: *Vastagh Géza, 1888*. Karton, 32×19 cm. 250.—

Vaszary János (1867—1939).

71. ESTI TÁJ. Jelezve lent jobbra. Fa, 39×34 cm. 250.—

Wagner Sándor (1838—1919).

72. CSENDÉLET. Jelezve lent jobbra. *Wagner Sándor*. Karton, 45×57 cm. 400.—

73. A KASTÉLY KAPUJÁBAN. Jelezve lent jobbra: *Wagner S.* Vászon, 48×25 cm. 250.—

EZÜST.

146—216.

146. CUKORSZÓRÓ, ezüst, baluszter alak. Pozsony, 1835 körül. 100 gr. 60.—

147. SÓTARTÓ, ezüst, ovális alak, födelén fekvő oroszlán. Magyar, 1830 körül, 82 gr. 60.—

148. CUKORFOGÓ, öntött ezüst, gólyaalak. Hollandia, XIX. század körül. 70 gr. 50.—

149. CUKORFOGÓ, filigrán ezüst. Magyar biedermeyer. 30.—

150. CUKORFOGÓ, hasonló az előbbihez. 30.—

151. CUKORFOGÓ, ezüst, kanalas fogóval. Bécs, 1845. 45 gr. 30.—

152. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, neobarok alak. Osztrák, 1850 körül. 500.—

153. OVÁLIS SÓTARTÓ, ezüst, barok alak. I. R. mesterjegy. Kőszeg, XVIII. század vége. 50 gr. 70.—

154. NÉGYSZÖGŰ TÁLCA, ezüst, hullámos peremmel, vésett díszítéssel. Magyar, 1855 körül. 600 gr. 400.—

155. KÉT OVÁLIS SÓTARTÓ, ezüst, kék üvegbetéttel. Marosvásárhely, 1790 körül. 200 gr. 200.—

Medvyánszky László

lásd

Csánky Győr

32. 33. l.

241. TIZIÁN UTÁN: DANAE.

Mednyánszky László

Művészeti Krónika

1904. okt. 15.

A „Studio" Mednyánszkyról. Nemcsak b. Mednyánszky Lászlónak, de az egész magyar művészetnek megbecsülését jelenti az az illusztrációkkal tarkitott, meleghangu nagy cikk, mely a „Studio" szeptemberi számában látott napvilágot s mely Mednyánszkyt méltatja. A cikk dr. Rózsa Miklósnak, a „Studio" magyarországi levelezőjének tollából került ki és érdekes, hogy Holmest, a Revue kiadótulajdonosát, annyira fellelesitette Mednyánszky művészete, hogy most piacot szándékozik teremteni a magyar művészetnek Angliában és Amerikában.

IX. TEX

1251. KÉT ABLAKFÜGGÖNY, vörös
hänge, roter Brokat, mit Karnis

1252. FALISZŐNYEG, fekete bársonyka
XVIII—XIX. sz. — Wandteppich
XVIII—XIX. Jh.

1253. ARANYHIMZÉS, piros bársonyal
mánttal szegve. Egy szélesebb és
auf rotem Samt Renaissance-Ran
umsäumt. Ein breiter und ein scl

1254. RÁKÓCZI-ZÁSZLÓ, piros selyem,
gramm koronával, RF monogram
Rákóczi-Fahne, auf roter Seide i
goldener Bemalung, die Fahnensp

1255. DIVÁNPÁRNA, piros plüs és sel
Seide mit Wappenstickerei.

1256. DIVÁNPÁRNA, piros plüs, virás

Medvyeinszky László

hagyatékából

782 - 840. szám

alatt

8 db repr. a kata-

lógusban

Ernst Muzeum aukcioi

41. sz.

Medvyánszky Sándor

Graf.

406. Mednyánszky László báró (magyar festő, 1852–1919): Téli táj. Papír, akvarell. 32×47 cm.

Gerevich PA, 254 l.
Csernoch vette.

Esztergomi keresztény muzeum

407 u. az: Nagyeőri kert. Vászon, olaj, 18×20 cm.

Gerevich PA, 254 l.
Csernoch vette.

Medvyánszky Lázló

három képe az alábbi-
gyűjtben

Genthon István:

Hatvany Ferenc báró
modern képgyűjte-
ménye. Magyar Mű-
vészet 1935. 24 l.

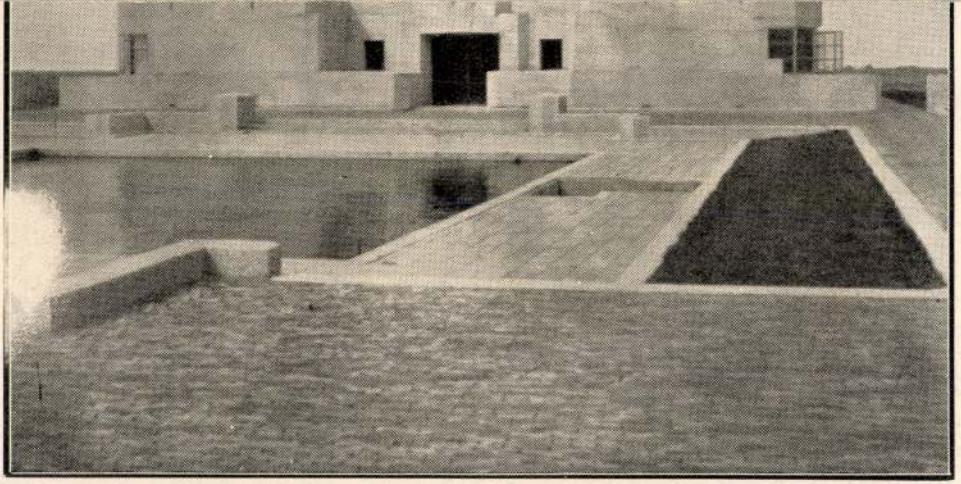

H O L L A N D R Á D I Ó Á L L O M Á S

LUTHMANN ÉPÍTÉSZ TERVE KOOTWYKBAN

Mednyánszky László

irod

Magyarság. 1936. febr. 2.
(Feszty Árpádné visszaemlékezési.)

Mednyánszky László

Menekülők és Tátrai Táj

repr.

Árverési Csarnok aukció kat.

39. a 1927. okt.

Ezüstpeúz, római IV. 122

Medunyánszky László

Erod
z
Lázár Béla

Tizenhárom magyar festő, Bpest, 1912
93 l. - 95 l.

Medvyánszky László

Schattenstein N-től
fenti archeje, repr.

Vas. Ujs. 1918. 375. l.
(A sajtóhadiszállás
műkiállítása.)

Szirma Bessenyő:

Az urasági ⊥ kastélynak
van, melyhez síeles út
zák képeznek díszt s
nyek (narancs és czitron
bozatú fák díszlenek.

Olajfestés, vászon.
A Nemz. Muzbó
Sz. Napló 2/99.

⊥ földszintes

Medwyanszky László

Środ

Petujrági

14.39.53 l.

<Medugaúszky László>

< > festőművész mű-
terme. Fénykép után

Művészet (Szabó-féle)
1900. 821-2. h.

Szikra: Nagy asszonyok élete és mu
Seress László: Napoleon élete, 24
Sztrokay Kálmán: Hires feltalálók
oldal kötve

MÜVELTSEG

Entz-Mágótsy Dietz: Az élők világa
képpel 35 mümellék
Cholnoky Jenő: A világegyetem A f
tüneményeinek ismer
léklettel 630 oldal
Ferenczi Zoltán: A magyar irodalom
58 színes és fekete
Marczali Henrik: Magyarország tört
fekete mümellék ett
Cholnoky: A föld multja, jelene é
képpel és 5 mümell
Lyka Kacsóh: A müvészet könyve A
technikai fejlődése
551 képpel és 11 sz
Márki: Világtörténelem 2 kötetbe
legujabb kor) 750 k
oldal
Stein: A társadalom Az emberiség
életének fejlődése,
lettel 710 oldal

Medwyńszky Karolo

wód

Petrovics M.M.

IX. l.

Medvyánszky László

Bölcsi Aladár:
Medvyánszky László.
Nyugat. 1910. máj. 1–16.

Medunyanszky László

Temetőben c. Szépe repr.

Művészet (Szabó féle)

1900. 1233-34. h.

Medvyánszky László

Téli hangulat
c. képe repr.

Nyugat
III. l.

1094. Ismeretlen művész.

1094. IV. István.

Mellig, jobbraf
va. Haja hosszu, bajusz
kör
kát palástot visel. Fel

STEFANVS. IV. HVNG

Emelkedett
tere és a hátlap sima.

Rezes ólom dombo
20 K.-- Havas Emil ajá

Medvyánszky László

cvód
2

A Kove Könyve
1913. VI. kötet.
(E-R.: Budapesti
lätkepek kiállítása
a Könyves Kalmánban.)

Üvegtárgyak, római VII. 141.

Mednyánszky László br.

irod

Dömötör István:

Mednyánszky-képek. A Kéve Könyve. 1913. VI. k.
(Képekkel.)

a maguk tehetsége volt, addig Kisfaludy Károlyai, Sándor öccsével megindul a fővárosi, központosított irodalmi élet a maga sokféle ösztönzésével. Kisfaludy Károly almanachot szerkeszt, a nagyrahivatott »Aurorát«. Színdarabokat ír, mint Bessenyei és Csokonai, de már a színészek számára s az igazi színpad követelményeit tekintetbe véve. Humorát vígjátékainak és elbeszéléseinek reális magyar életén hasznosítja. Idegen témák engedelmesen válnak az ő keze alatt a magyar szokások alkalmas tükreivé vagy a magyar problémák próbaköveivé.

A gazdagabban gyöngyöző, új életben gyorsabban érvényesülnek a XIX. század nagy tehetségei. Külföldön Petőfit, Jókait, Madáchot ismerik úgy, ahogy ; — a többi nem marad mögöttük s legalább Katona, Vörösmarty, Eötvös, Arany, Kemény életeművét meg kell ismernünk, ha nem akarunk lemondani egy sehogyan sem pótolható lelki gyönyörűségről s annak az aranykorbeli irodalomnak ismeretéről, amely egy híres külföldi irodalomtörténetíró szerint a XIX. század közepének vezető irodalma. Ha megírná valaki azt az egyetemes irodalomtörténetet, amelyben minden korszakot az az irodalom képviselné, ami akkor

Mednyánszky László

wod

Hegedüs Sándor ifj.

Lángelmék ár nyéká-
ban. Bpest, 1940.

Medvyánszky László

I.

Szépművészet

1941. 169. l.

Medvyánszky László

Środ

Festyné etkik

87 — 90 l.

Medgyánovszky László br

Magyar Művészet
1925. 24, 204, 288, 305, 318
320, 323
– 1926. 44, 175
– 1927 22. 166
– 1928. 317, 400, 616, 624

Kard (vasból) La Tène VI. 128.

Mednyánszky László

Műcsarnok
1914. tav. kiáll. 409–414
1915. tav. kiáll. 67, 150, 151
1915–16. téli kiáll. 21, 25, 68
1917. tav. kiáll. 50, 54, 58
1917–18. téli kiáll. 24, 26, 27
1918. tav. kiáll. 283, 288, 310
1927. magyar táj. 242, 244,
439–453, 457, 459, 460, 466

Szász Károly VI. 68.

Medvyánszky László

Kállai E. 35

603),
(972),
03),
5 (603),
3), 3419
144). —
(389).
— Teli
— Teli
at 65

Medveczky László

Művészeti lexikon

487 l.

Faragvány, középkori magyar III. 223

Mednyanszky László báró festő,

szül. 1852 IV. 23. ~~[illegible]~~

Beckó, megh. 1919 ~~[illegible]~~ IV. 17. Beisben. Münchenben és Párisban tanult, 1878-tól itthon a Felvidéken, majd Szolnokon dolgozott. Ezután három évig Olaszországban, évekig Beisben, ~~[illegible]~~ majd felváltva Párisban, ~~[illegible]~~ itthon Budapesten és a Szepességben festette hangulatos tájképeit, melyekkel sok sikert aratott. 1888. Mindszentek napján c. képéri (Budapesten) megkapta a 400 frtos társulati díjat. 1898. Hegyi táj ~~[illegible]~~ ara az állami aranyérmet, 1914. Óbudai részletére a társulati díjat stb. 1897. Párisban nagyszerű kollektív kiállítást rendezett. Utóbb előadásmódja szinesebb lett s szamos arc- és alakos képet is festett. A 1914-18-ika világháborban a sajtóhadi szállás tagja volt, ~~[illegible]~~ s rendkívül sok háborus vázlatot készített. Alkony, Őszi vilig, szürkület stb. olaj-

festungsjelés közel
200 vázlatkönyvet a bpesti
szépmüv. Müzeumban van.

Könyvismertetés: Honéczy Alaolás: Árpád
sirjának kutatása (Mihalik József)
VI. 305, 306.

196
140
343
365
196
169

Mednyánszky László

wod

(Malonyay Dezső:

Téli tárlat. 1915. nov.)

Gyöngyösy Nándor:

A mai magyar mű-
vészet. Bpest, 1916.

18. l.

ym).

kói kíváncsian nézik a tevével, lóval,
t bohóczokat, a kik közül egy clarine-
tt többi állatot is vezeti, a[illegible] med-
ig a tevén ülve játszanak a majmokkal,
onság köréből [illegible] a kosarat vivő leány
szony válik ki. Balról a lépcsőzetes tor-
barton árboczos csolnakok kötöttek ki. Jel-
65 2.

cm.
ajánlat (506/902), illetőleg az 1902:
Marko-Contitól 480 liran. (572/902)

-én. (791-902.)
03: III. 21-én az 1047 szvsz. leirat. (255-903

Medrzyánszky László

l.

Szépművészet

1941. 115. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Medwyánszky László

Tanulmány fej
Csirkefogó
Alvó

Ernst Muz. 138/a kiáll. Eat.
1933. febr.

1939 dupl

XC. CSOPORT KIÁLLÍTÁS

KATALOGUSA

Bánovszky Miklós
Bászel Ákos
Csont Ferenc
Gaál Ferenc
Halápy János
Hollós-Mattioni Eszter

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ báró:

78. Alkony, olajfestm., az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajd.
79. Tátrai tó, olajfestmény, özv. dr. Kakusz Béláné tulajdona.
80. Tó partján, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
81. Öreg hordár, olajfestmény, Wolfner Gyula tulajdona.
82. Tájkép, olajfestmény, dr. Lázár Béláné tulajdona.
83a—m Tizenhárom olajfesmtény a Wolfner-gyüjteményből.
84. Abszintivó, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
85. Önarckép, olajfestmény, a Fővárosi Képtár tulajdona.
86. Erdő részlet, tollrajz, az Orsz. Magyar Szépművészeti Múzeum tulajd.
87. Fenyves erdő, ceruzarajz, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

Nemzeti Szalon — 1937. márc
Szepesi művészek.

Mednyánszky László

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR dr. HORVAI JÁNOS

FARKAS ZOLTÁN dr.

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

PÉNZTÁROS:

LEHEL BÉLA

FŐTITKÁR:

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

TITKÁRNŐ:

V. CSERESNYÉS ERNA

Mednyánszky László

Erod

Balásung Malerei

16, 26. l. 54, 55. t.

Medveczky László

Sír a Kárpátokban.
olaj.

Tátra, olaj.
Mindkettő a Tamás
Galéria tulajd.

Nemzeti Szalon 1930
márc.-ápr.

Nemzetközi Alpin
Képkiállitás.

Meduyánszky László báró

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
35. sz. 1926 - dec
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40 sz. 1927 dec.

HÉT

RODALMI SZEMLE

TI ÉS KIADJA

ÓZSEF

KÖTET.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ / 1852 - 1919 / :

160. Csatakos ut. - Olajf.,v. 36.5 x 28.5 cm. Jelz.l.j."Mednyánszky"/elkenődve/.

161. Erdőrészlet. /Pásztortüz az erdőben/ Olajf. fa, 22.5 x 32.5 cm. Jelz. l.j. "Mednyánszky.." /és még valami olvashatatlan/.

162. Esti hangulat. - Olajf., d. 21 x 27 cm. Jelz. l. j.s."Mednyánszky".

163. Hegyi tó. - Olajf., 41.5 x 33 cm. Jelz. l.j."Mednyánszky".

164. Psockon átvonuló csapatok. - Olajf., v., 55 x 40 cm. Jelz.l.j."Mednyánszky".

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ br. / 1852 - 1919 / :

127. A beczkói kastély kertrészlete. Olajf., v.méret 38 x 29.7 cm.Jelz.l.j. "Mednyánszky".

128. Erdőrészlet tavasszal. - Olajf.,v.méret 29.2 x 32.5 cm.Jelz.l.j."Mednyánszky".

129. Öreg csavargó. - Olajf.,fa,méret 13 x 17.5 cm. Jelz.nélk.

130. Tájkép. - Olajf.,v.méret 100 x 60.5 cm. Jelz.l.j."Kiss Józsefnek őszinte tisztelettel Mednyánszky".

Mednyánszky László

Kopp 1939/40. szezon I.

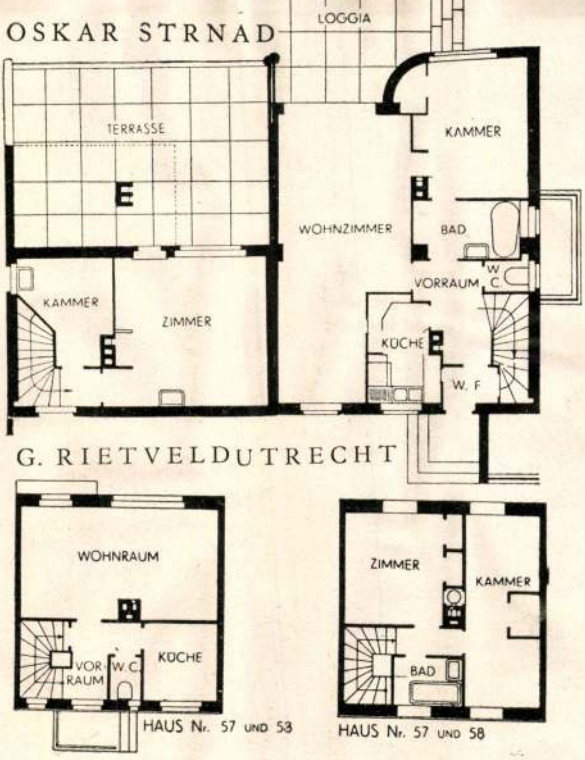

A Werkbundsiedlung alaprajzaiból

A klisék a Franklin-Társulat cinkografiájában készültek

KÉPEK

Mednyánszky László br

~~ULRICH WILHELM ZÜRICHER~~

Csak

Csánky Kolozsvár

Totensee

OTTO JOHNE

Bepillantás az Imsti-völgybe
Blick ins Imster Tal

Mednyánszky László

várlaskönyvei

Szépm. Muz. graf. o.

61. kiáll (1931)

Uj szerzem..

elhelyezést.

1*

3

Medveyánszky László

SzM. 1954. 371. P
(kép)

arckép, of.

Mednyánszky László

l.

Gerő Ö.: Modern m. festők. Műv. Krónika

1904. márc. 15

Medunánszky László

festő

Téli táj c. képe

Radocsay D.: Az esztergomi kiáll. m. anyaga. Sz. M. 1955. 1. sz. 13. l.

MDK

Mednyánszky László

A Postatakarékpénztár 38-ik aukciója. Nemzeti Ujság 1927. máj. 29. 12.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Aukció előtt. A Műgyüjtő 1929. 5.sz. 153.l.

Medvyánszky László, Jestő

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

—: A két végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. máj. 22.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

Egyik esszéinyelvére Mednyánszky
László volt Jánossy Ferencnek

Babó Miklós: Jánossy Ferenc
művészet, 1965. június – 19 lap

Mednyánszky László M.D.K

festő

Csavargók az éjszakában
Wéjs gyűlés
Vezeredés után
Lincselés

} repro

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. ápriles – 6 kep

Mednyánszky László M.D.K.

festő-

Két csavargó
Kocsmában
Éjszakában figyelő } repr
Rablótámadás

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap

Mednyánszky László M.D.K.

festő

Szepesi paraszt
Kurdi Bálint
Csavargó szivarral
Csavargó fej

} repro

Sobyrnár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. ép ilis – 6 lap

Mednyánszky László

festő

M.D.K

Mednyánszky Munkácsy nyomdokain indult el összekötő kapocsnak a is felfogható művészete a XIX is XX. századi magyar képző-művészetben.

Sobynár Sztoán: Mednyánszky László

Művészet, 1965. április – 6 lap

Mednyánszky László M.D.Y

festő

1900-ban festette az egyik legismertebb csavargó hipét a „Vendhedés után"-t. Ugyanebből a korból való az „Ágrólszakadt" c. műve.

Sobyrnár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap.

Mednyánszky László

festő

M.D.K

Bevonulás
Sorakozó } repro
Emjészet

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap.

Mednyánszky László
festő

14.D.

Az emberi alakok csupán járulékos elemként illeszkednek eleinte művészetébe. Csak végső hiterjedésekor fordul meg a hangsúly művészetében. Ez jelentkezik már a „Szerbiában" ~~[illegible]~~ című képén.

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

A „Tanya" című műve 1905-ben
készült. Tizenöt évvel előtte kés-
zült a „Tiszai halászat"-a.

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 kap.

Mednyánszky László
festő

M.D.K.

A „Mocsaras táj"-at 1880-ban festette. 1900-ban készült a „Fényködös vizi táj" — Mindég és mindenüt otthon volt a Természetben. Hóvihar, türhányó hilőrése, árvíz mind személyes tapasztalat alapján, lett megörökítve.

Solymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április — 6 kap

Medenyánszky László
festő

M.D.K

A Vág völgye, a Magas Tátra csúcsa, hegyi tavak, bérek, a „Hegyi tó" mind műtermben készült. 1910-ben alkotta a Szóolvadást. – A Nemzeti Galeriában rendezett kiállításona „Vikaros táj" is szerepel.

Solymár István: Medenyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap

Mednyánszky László
festő

M.D.Y

A „Töpzengő" c. festményében önarchéjat látja a művészettörténet. 1890-ben festette meg a Trencsén megyei bechói kastély egyik részletét, szülőhelyét.

Golyman István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 lap

Mednyánszky László
festő

M.D.K

A „Siesta" is a csavargó-képek
közé tartoznak. Az „Üteg",
a „Pihenő katonák", a „Katona
temetés", az „Elesett orosz katona"
c. képei a kaboszi borzalmait mutatja be.

Sobymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. május – 6 lap.

Mednyánszky László
festő

17.DK

„Lincselés" cimű képe, a „Csavargók
az éjszakában", a „Népgyűlés" szerepel
a Nemzeti Galériában rendezett tár-
laton, 1963. őszén

Polymár István: Mednyánszky László
Művészet, 1965. szeptember – 6 kép

Medvyánszky László M.D.K

festő

Archépeinek legnagyobb része csavargókról készült. – Az „Absint ivó", a „Kocsmában" az „Éjszakában figyelő", a „Rablótámadás" mind szerepel a kiállitáson.

Solymár István: Medvyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 kap.

M.D.K.

Mednyánszky László
festő

Archépeiben típust ragad meg. Ennek egyik példája az „Olasz férfi", és egy másik a „Szepesi parasztt". Baráttjáról is hészít archépet: „Kurdi Bálint". c. műve.

Solymár Istvánn: Mednyánszky László
Művészet, 1965. április – 6 kep.

Medunjanszky László

festő

- M.D.V.

Tátrai táj
Hóolvadás hegyvidéken
Viharos táj
Mocsaras táj

} repro

Solymár Istvánné: Medunjanszky László
Művészet, 1965. április - 6 lap

MDK

Mednyánszky László báró

Rózsa M.: A Nemzeti Szalon uj palotája. Budapesti Napló 1907. 59. sz.

MDK

Mednyánszky László

Csavargó

A Nemzeti Szalon uj épülete. Vas. Ujs. 1907. 211.1.

Mednyánszky Lánló, festő MDa

A Nemzeti Galériában tárlatvezetésen ismertetik.

—: A hét végi kulturális program ból 11.

NÉPSZABADSÁG Bu. 1465. márc. 13.

Medrzyánszky, Jeszt. [illegible]

Műve van a szállítmányban.

(b. a.): Itthon van a 135 kép

8

ESTI HIRLAP Bp. 1963. nov. 23.

Medvejánszky Lánek

A pénz kéz hátban mivel vannak

Jelenko, 1965, 4 n., 378 old.

MDK

Mednyánszky László báró

Töprengő

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.1.

MDK

Mednyánszky László báró

A Szent-György-Czéh magyar amatőrök és gyüjtők egyesülete XVIII. müvészeti aukciókiállitása. A Gyüjtő 1914. 3-4. sz. 111.l.

MDK

Mednyánszky László báró

A műcsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Tátra, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 40.l.

MDK

Mednyánszky László báró

Nyárutó, of.

KMT. 1912. tav. kiáll. kat. 40. 39.l.

Malonyay Dezső

Medvyánszky.

Budapest, 1905. Lampel R.

8-r, 128 l, 107 szövegképpel, 12 mellékletével és egy facsimilével.

Eredeti egész vk..

Művészeti Könyvtár.

I. 5. a. e.

2-50

Medgyaiszky László

Rajnai Miklós: Medgyaiszky emlékkiállítás.

Szabad Művészet

1952. 7. sz. 326–331. l. Rajzokkal.

VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR. MINISZTER

1794. szám.

A f.évi 874.sz.a.
a t.Bizottságot, hogy a m.k
január hó 7-én 7282.sz.a.ho
II.Rákóczi Ferencz és bujdo
a kassai székesegyházban ké
részt vett 8 festőművész ré
fejében összesen 12.000 kor
intézkedett, hogy ez összeg
sághoz közvetlenől kiutalta

<Mednyánszky László>

Radocsay D.: <>

Szabad Művészet

1952. 5 sz. 216-221.

l. (Képekkel.)

Fabriczy Kornél

Kisebb dolgozatai.

Fordította Rózsaffy Dezső, átnézte Éber László.

A Magyar Tud. Akadémia Könyvkiadó Vállalata. Új folyam. 1914 – 1916. cyclus.

Budapest, 1915. 8-r, 436, 2 l, 16 képmelléklettel. Fűzve.

I. 3. p. 4.

2.-P

Medvyánszky László

Schanzer Mária

Medvyánszky.

Doktori értekezés.

Budapest, 1935. Egyetemi ny.

8-r, 52, 11 képpel, fűvel.

H.3.p.e.

1.—

Mednyánszky László

irod

Bernáth Aurél:

A Mednyánszky-kiállításról. Az Ország Útja. 1942. 2. sz.

Mednyánszky László

AZ ERNST-MÚZEUM

AUKCIÓI

BUDAPEST, VI.,

NAGYMEZŐ-UTCA 8. SZ.

VAN SZERENCSÉNK TISZTELETTEL MEGHIVNI

AZ ERNST-MÚZEUM XLI. AUKCIÓJÁRA,

melyen

Gróf Szapáry László

fegyvergyüjteménye,

Langraf Lajos hagyatéka,

Két gyüjtemény

Bruck Lajos

és

báró Mednyánszky László

képeiből, valamint főuri és más magánbirtokból származó festmények, műtárgyak és butorok

KERÜLNEK ELADÁSRA.

KIÁLLITÁS:

1929. ÉVI ÁPRILIS 21-TŐL 28-IG
DÉLELŐTT 9-TŐL DÉLUTÁN 5-IG

AUKCIÓ:

1929. ÉVI ÁPRILIS 29-TŐL KEZDVE
NAPONKÉNT DÉLUTÁN ½4-TŐL

AZ
ERNST-MÚZEUM AUKCIÓ-VEZETŐSÉGE
TELEFONSZAM: 120-14 VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8

1929. 3509. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

NYOMTATVÁNY.

Kegyelmes
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úr
~~úrnő~~

BUDAPEST

Arena út 41.

Medrigánszky László

406. Aratás

Repr. –

Ernst Múzeum aukciói

XV.

410. Kaszálók

M. 04.

Velencei festő. XVI. sz.

Medvaiszky Károly

Verkolje.

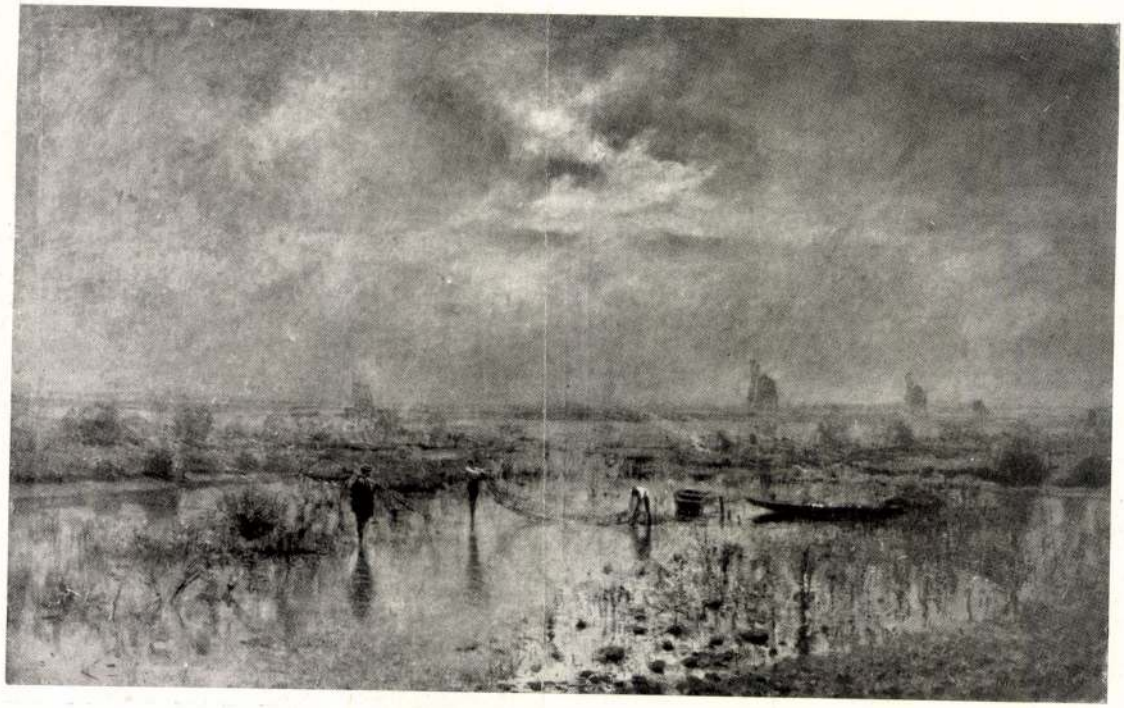

Mednyánszky.

Almássy - Teleki VII. 1941.

PERLMUTTER IZSÁK. Vásár Besztercebányán.

B. Mednyánszky László. Szerbiában.

Mednyánszky László

GLATZ OSZKÁR (szül. 1872)

117. Br. Mednyánszky László festőművész (1852—1919) képmása. Fekete krétarajz. Jelezve lent jobbra: Mednyánsky László. rajz. Glatz O. 1905.

Ernst Lajos tulajd

Magyar Művészet 32

694. LÁDA, diófa, berakott diszitéssel. 1700 k. 100.—

695. FIÓKOS SZEKRÉNY, diófa, dülényes berakással. Magyar, XVIII. sz. 180.—

696. NAGY KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, faragott és berakott Louis XVI. diszitéssel. Magyar, XVIII. sz. 1200.—

697. SZÉLES ÁGY, diófa, berakott barokkstilusu diszitéssel. 120.—

698. KEREK SZALON-DISZASZTAL, fekete fa, aranyozott bronz- és Sévres-porcellán. Közepén szinesen XVI. Lajos álló alakja, peremen női mellképek. 200.—

699. KONZOLASZTAL, tükörrel, topolyafa, elül négy oszloppal. tükörrel. Biedermeier. 80.—

700. NYITOTT KÖNYVSZEKRÉNY, diófa, három polccal, felül 3 kis nyitható szárnnyal, alul fiókkal. Olasz, XVII. sz. 400.—

701. LÁDA, diófa, felnyitható lappal, elül lapján diszes berakásokkal. Német, XVII. sz. 140.—

702. HÁLÓSZOBABERENDEZÉS, egy ágy, egy éjjeli szekrény és egy kétszárnyu ruhaszekrény, mahagonifa diszes berakásokkal. Holland, XIX. sz. 550.—

703. FIÓKOS SZEKRÉNY, mahagonifa, diszes berakásokkal, öt fiókkal. Holland, XIX. sz. 200.—

Medgyaszay László

irod.

Farkas Zoltán:

Képzőművészet. Magyar

Csillag. 1943. I. 116,

117. l.

Kállai Ernő Med-

gyaszay kompozíciók isme-

rtése.

112

Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l.

Mednyánszky László

Almásy-Teleki
vrod Éva unitáriusi ni-
z tézetében rendezett
emlékkiállítás.

Farkas Zoltán:

Mednyánszky kiállítás. Magyar Csillag
1943. I. 184–186. l.

talpassá átalakítva. Talpán Ipolyi címere. Előoldalon Krisztus-test és karélyos szárvégekben négy félalak, hátul négy evangelista jelkép, niellóban.
Olasz munka, XVI. század eleje.
Aranyozott réz, mag. 42 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Radisics Ipolyi 60. szám. (Képe 11. l.) (?) — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ., VII., 1887., 344. l. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT GOMBJA,
vésett dísszel.
Német munka, XVI. század.
Aranyozott réz, átm. 8·7 cm.
Ipolyi Biharvármegye 398/40. szám.

SZŰZ MÁRIA KRISZTUS ELŐTT TÉRDEL
festett zománcos lap, félkörös felső záródással.
Limogesi munka, XVI. század.
Réz, mag. 10·5 cm.

ILLATSZER-FLAKON,
gránátalma alakú, mely gerezdekre esik szét.
Vésett dísszel. Német munka, XVI. század.
Ezüst, mag. 4·5 cm.

HAJTŰK,
zománcos, gömbfejű, 14 drb.
Magyar munkák, XVI. század.
Ezüst.
Gerevich PA, 260. l.

TALPAS SERLEG

Medvyánszky László

cród
z

Bors Kéterer
78, 208, 387, 435. l.
Repr.
Tanulmányfej, 359. sz.
Park kastéllyal 951 sz.

Medinyánszky László

cród

Somogyi Vilmos

Fényes Adolf meg-
vált a szolnoki Mü-
vész Aleptől

Esti Kurir

1944. jan. 27

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Medvyánszky László

vred

Valló Győr 1943

Európa
könyv és lapterjesztő
vállalat

Budapest
VI Eötvös utca 43

felé heteket töltött a spoletói tölgy- és olajerdők árnyékában. Ebben a hangulatban írta Vasarinak: „Nincs békesség másutt, csak a fák tövén" (Pace non si trova sinon ne boschi) s hosszú költeményben magasztalta a mezei élet szépségeit. (Frey CLXIII; Th. 60.)

Azok számára, akik Michelangelo emberkerülő zárkózottságát gőgnek minősítették, maga a mester adta meg a minden félreértést eloszlató magyarázatot: „A nagy festők távolról sem gőgösségből hozzáférhetetlenek, hanem vagy azért, mert csak keveseket találnak, akikben a művészet iránt érzék és megértés lakozik, vagy azért, mert nem akarják, hogy a semmittevők üres fecsegése tevékeny szellemüket elvonja a lelküket betöltő magas gondolatoktól." Akinek érzékenysége és tehetsége az átlagemberek mértékét messze meghaladja s akinek „szíve már parányi teher alatt is összeroskad" (Frey CIX,17; Th. 161.), az, mint Schopenhauer is mondja, nehezen tud az emberek társául szegődni. Ha közéjük kerül, lelkén a közöny és meg nem értés ezer sebet ejt. Michelangelo is saját érzéseinek és gondolatainak élve, inkább vállalta a magány önkéntes száműzetését, mint a mindenünnen leskelődő közöny és együgyűség kigyómarásait. „Aki csak magának él, annak senki sem lehet társa", — írta egy alkalommal Tommaso Cavalierinek. (Chi è solo in ogni cosa, in cosa alcuna non puo aver compagni.) Élete végén teljesen elzárkózott és haragosan mordult fel, ha nyugalmát bárki is megzavarta. Ezekben az években nehéz volt hozzá az utat megtalálni s még kezelő orvosa is csak lopva az ablakon keresztül merészkedhetett be hozzá.

Az a búskomorság, mely Michelangelo lelkén mindjobban elhatalmasodott, mely ott kísért eruptív lelke minden megnyilatkozásában, hozzátartozik a lángelmék általános pszichológiájához. A kiválasztottak fölemelőn szomorú végzete, hogy a lét ezernyi ellenmondását és tökéletlenségét mélyebben érzik, hogy a lét minden keserve, mint villám a tóba, lelkükbe csap. Fölzaklatott valójukat szüntelen mardossa az önvád, delejes sejtelmek és ideges látások kísértik. Átfogó világszemléletre teremtve a mindennapi lét, sokszor életbevágó részletkérdéseivel szemben rendesen gyerekes tehetetlenséget tanusítanak, ami csak növeli szenvedéseiket. Mindez áll Michelangelóra is és pedig egészen kivételes mértékben.

Ha a kicsinyes gőgöt nem is ismerte, egész életén át a királyi sas nemes büszkeségével járta a világot, mely, minél magasabbra szállott, annál jobban erősödött lelkében. Fölényes művészi képességeinek a tudata és önmagába vetett hite egy pillanatra sem hagyta el. Nem volt oly emberfölötti feladat, mely lelkét készületlenül találta. Bátor, büszke önérzettel igéri, hogy II. Gyula pápa síremléke „oly szép alkotás lesz, hogy hozzáfogható nincs és nem is lesz széles e világon". (Lettere p. 378). A San Lorenzo homlokzata pedig, mint levelében jelzi, „a legszebb mű lesz, ami Itáliában valaha keletkezett; ha Isten megsegít, egész Itália számára az építészet és szobrászat tükre". (Lettere p. 520.) Egész szokatlan formában lángol fel ez az önérzet a Febo di Poggióhoz írt Capitolója néhány sorában: „Az én halálom csak Téged fog közönyösen hagyni, holott a föld sírni fog s még az ég is megindul". (La terra piange e il cielo si muove. Th. 32.) Felfogása szerint a művész isteni hivatása, hogy a szépséget alkotásaival átmentse az idők múlásán. (Ma se l'arte rimembra Aglianni la beltà, per durare ella ... Frey CIX, 53; Th. 111.) Csak később, a Vittoria Colonnával való érintkezés kapcsán eszmél rá, hogy „az örökkévalóság biztosítéka nem az alkotások, hanem a hit". Ekkor már bűnnek, tehernek érzi s könyörögve kéri az Urat „nyissa meg lelkét a kegyelem számára, hogy az benne szerteáradva kiűzzön onnan minden könyörtelen büszkeséget". (Frey CXL; Th. 241.)

A művész hivatásának megítélésében nyilatkozatai emelkedett erkölcsi felfogásról és nemes idealizmusról tanuskodnak. „Ha egy firenzei polgár velem oltárképet akar festetni, — írja 1542-ben unokaöccsének, Leonardónak — keressen magának más festőt, mert én sohasem voltam festő vagy szobrász olyan értelemben, mint azok, akik mesterségükből üzletet csinálnak." (Frey 120.) A becsület számára minden vagyonnál többet ér. Alkotásaival nem a maga hasznát kereste, hanem a haza hasznát és becsületét. (Lett. p. 520.) Élete végén pedig, mikor megtört, kifáradt, kegyelemért esengő lelke a vallásban keres vigaszt, Vasarinak,

BÖHM PÁL: VÁSÁROSOK. 1902.

Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: TÁJRAJZ.

Mednyánszky László

I. évf. Budapest, 1898. december 11. 19. sz.

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat lapja.

Megjelenik minden hó elsején. | Szerkeszti Ambrozovics Dezső titkár. | A társulat tagjai ezt a lapot ingyen kapják.

Wlassics levele

az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságához.

Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, a téli kiállítás megnyitása után az alábbi levelet intézte Társulatunk igazgatóságához:

Tisztelt Igazgatóság!

Az idei téli tárlat megnyitására nagy várakozásokkal indultam, mert biztam abban, hogy a többszörösen hangoztatott érdeklődésem és a társadalom közömbössége ellen küzdő felszólalások bizonyára ösztönzésül szolgáltak arra, hogy művészeink erőiknek legjavát és alkotó tehetségöknek legfrissebb virágait fogják elénk tárni, igazolásául annak, hogy a magyar művészet sem a társadalom közömbösségére rá nem szolgált, sem pedig az állami érdeklődéssel járó magasabb mérték alkalmazása elől ki nem tér.

Örömömre szolgál kijelentenem, hogy várakozásaimban nem csalódtam, sőt, hogy az Önök ez idei kiállítása rám nézve, várakozásaim mellett is, kellemes meglepetés.

Úgy a kiállításra elfogadott művek megválogatásában, mint elrendezésében szembeötlő *haladást* látok ama cél felé, hogy a közönség hozzá szokjék az Önök kiállításait *az igaz művészet szinterének s a magasabb izlés iskolájának tekinteni.*

A fiatalságnak üde erejét és nagyra törekvéseit feltüntető magyar művészetet üdvözlöm az Önök ez idei kiállításán.

Azzal, hogy e kiállítás legfőbb díszeit, s általában művészetünknek is legbecsesebb alkotásait, *Mednyánszky* László *Alkony* és *Holdvilág* című festményeit, a hivatalos eljárás formáitól eltérve, a helyszinén, szemlémnek első perceiben, közvetlen elhatározással lefoglaltam a *Szépművészeti Múzeum* számára, egyrészt e művek hatása alatt cselekedtem, másrészt pedig bizonyságát kivántam adni annak, hogy a valóban magas szinvonalon levő művészi alkotásoknak felismerésében és elismerésében az államkormányzat sem nem késlekedik, sem nem szűkkeblü.

Utólag tudomásomra jutván azonban, hogy egy derék műbarát e művek megszerzésére a *Társulatnál* már engem megelőzőleg jelentkezett, s e művek birásában örömét leli, értesitem a tisztelt igazgatóságot, hogy bármily gazdagodását képeznék is e művek Szépművészeti Múzeumunknak, megvételöktől visszalépek, mert *egy műbarátnak lelkesedése iránt mindenkor őszinte tisztelettel vagyok* és lelkem mélyéből óhajtom annak az időnek mielőbb való bekövetkezését, hogy az államnak és a társadalomnak művészetpártolásában *ehhez az esethez hasonló versengések ne a kivételek közé tartozzanak,* de a magyar kulturát nemesen jellemző állandó jelenségekké legyenek.

Budapest, 1898. december 3-án.

Dr. Wlassics Gyula.

Ingyenes délutánok a tárlaton.

A külföldi nagy nemzetek művészetének és művészi életének hatalmas föllendülése első sorban annak köszönhető, hogy ott már idejekorán fölismerték és ki is aknázták azt az erőt, mely a művészet népszerüsítésében rejlik, és minden rendelkezésükre álló eszközt felhasználtak arra, hogy a művészet szeretetét a társadalom minél szélesebb körében elterjesszék és a művészeti alkotásokat még a *legszegényebb néposztály számára is hozzáférhetővé tegyék.*

Nálunk — sajnos — csak a legújabb időben tették meg ebben az irányban az első lépéseket, még pedig *Wlassics* Gyula dr. vallás és közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére, aki hosszú idő óta az első, aki magasra emelte a művészet népszerűsítésének lobogóját, szóval és cselekedettel hirdetvén, hogy mindnyájunknak, akik a művészet felvirágoztatását igazán és őszintén szívünkön viseljük, első és legsürgősebb kötelességünk *a művészeti alkotások számára közönséget teremteni.*

Ezen a téren nemes versenyre hívta föl a miniszter a művészi élet összes tényezőit s buzdítva, lelkesítve maga járt elől a legszebb, a legnemesebb példával, amikor már több ízben említett és méltányolt rendeleteivel a középiskolák tanári karának és ifjuságának impozáns testületét is belevonta a művészet érdekében megindított akciójába.

Ebben a nemes versenyben társulatunk igazgatósága sem akart hátramaradni s a míg egyrészről a miniszter intencióinak közvetlen támogatására megengedte, hogy a középiskolák tanuló-ifjúsága a tanárok vezetése alatt a társulat kiállításait *ingyen* látogathassa, másrészről a legnemesebb intenciók által vezéreltetve a művészet népszerűsítése érdekében nemrég elhatározta, hogy hetenkint egyszer — minden vasárnap — déli 12 órától kezdve délután 4-ig *díjtalan belépést engedélyez a téli kiállításra.* Mondanunk sem kellene tán, hogy igazgatóságunk ezzel az intézkedésével — mely a kiállítás bevételein meglehetősen érzékeny csorbát ejt! — azt akarta elérni, hogy az *igazán szegény embereknek,* akiknek szerény viszonyai még az egykoronás belépődijat sem bírják el, módot nyujtson arra, hogy a művészetnek előttük ismeretlen világába erejüket meghaladó anyagi áldozatok nélkül belepillanthassanak és a művészetnek szivet és lelket nemesitő, fölemelő alkotásaiban gyönyörködhessenek. Azt is remélte igazgatóságunk, hogy ilyen módon, persze csak a messze jövőben, sikerülni fog az élet terheinek a sulya alatt leginkább roskadozó néposztályokat lassu fejlődés útján elvezetni oda, hogy a létért való küzdelem fáradozásai és keserűségei után ne a dorbézolásban és az ital mámorában keressenek *feledést*, hanem a művészet csarnokában keressenek és találjanak is *üdülést, felfrissülést* és *vigasztalást!*

A városligeti új Műcsarnok termeiben múlt vasárnap — december 4-ikén — volt az első ilyen *ingyenes délután*, amelynek külső képe azonban mindenkit meggyőzhetett arról, hogy igazgatóságunk nemes intencióit a közönség teljesen félreértette.

Végignézve a termekben föl és alá hullámzó, körülbelül *négyezer főnyi* tömegen, két-háromszáz, a munkás szegénység tiszta egyszerűségével öltözött alaktól eltekintve, akárcsak a vernissage-en képzelhettük volna magunkat, és olyan díszes névsort állithattunk volna össze a »jelenvoltak«-ról, mely bármilyen előkelő összejövetelnek is becsületére vált volna.

A műcsarnok előtt magánfogatok és bérkocsik hosszu sora állott. A ruhatár fogasain elegáns bársonygallérok és büszke prémesbundák suttogtak tulajdonosaik elegáns szalónjairól, illatos boudoir-jairól, pezsgős palackok vidám durrogásáról és szinte berzenkedve húzódtak félre egy-egy hátsó-udvarbéli lakás dohos levegőjével telített gúnya szomszédsága elől.

Mednyánszky László

l

Végvári Szolnok

5, 35, 44. l.

received the fellowig information:
First you must ~~a~~ get a pass-port, if
you (was) have a valid pas-port, you c
get the English visa. These days you
can travell to England only by the
Albergg-express. After tree days' tra
walling I arrived at harmator, wher
I want to the Hotel immidiactli, and
took a single room. London did not
change much during the war. Only a
few distrayed house shows the shings
at the war. The underground railwai

MDK.

Mednyánszky László

Müvei szerepelnek a Századforduló müvészete c. kiállitáson

Fejémmegyei Hirlap 1965 máj.23.lap -

Mednyánszky László

A külső lépcsőn.

1 **Róna József.** Savoyai Jenő herczeg zentai lovas szobra. Szobormű. Magántulajdon.

I. TEREM.

* 2 **Palmié J. Charles.** Naplemente után. Olajfestmény. 4000 frt.

* 3 **Hirémy-Hirschl Adolf.** A lelkek az Acheronnál. Olajfestmény. 8000 frt.

3/a **Boudry Alois.** Colette anyó. Olajf. 700 frt.

4 **Raynolt Antoinie-Marie.** Orpheus. Olajfestmény. 1000 frt.

5 **Bourgonnier Claude.** Krisztus. Olajfest. 2500 frt.

6 **Luyten Henry.** A tenger gyermekei. Olajfestm. Hármaskép. 6500 frt.

* 7 **Neven Du Mont, August.** Női arczkép. Olajfestmény. 2500 frt.

* 8 **Peske Géza.** Ott a hol a törpék laknak. Olajfestmény. 800 frt.

* 9 **Br. Mednyánszky László.** Virágzó fák. Olajfestmény. Eladó.

10 **Heyden Hubert** von. Nyugalom a sertésállásban. Olajfestmény. 3000 márka.

11 **Dierckx Pierre Jacques.** Hazatérés. Olajfestmény. 1100 frt.

* 12 **Tölgyessy Arthur.** Aranysugarak. Olajfestmény. 4000 forint.

* 13 **Katona Nándor.** Hangulat a Dunán. Olajfestm. 600 forint.

13/a **Katona Nándor.** Esti hangulat. Olajf. 350 frt

13/b **Bernier Geo.** Brabanti fogat. Olajf. 1500 frt.

* 14 **Bosznay István.** Őszi alkony. Olajfestm. 1000 frt.

15 **Bosznay István.** Erdei út. Olajfestm. 1200 frt.

16 **Koopman Augustus B.** Ulysses és a Szirének. Olajfestmény. 4000 frt.

* 17 **Olgyay Ferencz.** Csallóközi tájkép. Olajfestm. 2400 forint.

18 **Frenzel Oszkár.** Bika a patakban. Olajf. 3000 frt.

18/a **Heichert Otto.** Haldoklás. Olajf. 5000 frt.

19 **Leempoels Jef** «L'Initiation a l'idéale sagesse des hommes de tous temps. Symbole de la révélation d'un meilleur devenir.» Olajf. 40.000 frank.

* 20 **De Smeth, Henry.** Tanácskozás. Olajfestmény. 2500 forint.

II. TEREM.

21 **Fényes Adolf.** Anyátlan gyermek. (A szegény emberek élete című cziklusból.) Olajfestm. Eladó.

22 **Fényes Adolf.** Iskolás fiú. Olajfestmény. Eladó.

23 **Fényes Adolf.** Özvegy asszony. (A szegény emberek élete című cziklusból.) Olajfestm. Eladó.

24 **Fényes Adolf.** Profil I. Olajfestmény. Eladó.

* 25 **Fényes Adolf.** Család. (A szegény emberek élete című cziklusból.) Olajfestmény. Eladó.

Mednyánszky László

— **A »Magyarok Bejövetele« Londonban.** A »Magyarok Bejövetele« című körkép, mely annak idején az ezredéves országos kiállítás művészi látványosságai között a legelsők és a legérdekesebbek egyike volt, május elseje óta Londonban van s őszinte örömünkre szolgál annak a regisztrálása, hogy ezt a minden izében magyaros művészi alkotást az angolok is a legnagyobb elragadtatással bámulják. A legelőkelőbb angol ujságok, mint a *Times*, a *Standard*, a *Daily News*, a *Daily Telegraph*, az *Evening News*, a *Morning Post*, a *Daily Chronicle*, a *Morning Advertiser* stb. terjedelmes cikkekben méltatják a körképet, melynek kompozicióját *Feszty* Árpád alkotó képességét, figurális része *Feszty* Árpád, *Vágó* Pál és *Pap* Henrik, tájkép része pedig *Ujváry* Ignác, *Spányi* Béla és *Mednyánszky* László báró művészi ecsetjét dicsérik. Az idézett lapok mind a legnagyobb elismerés hangján írnak erről az érdekes művészi alkotásról, mely azon az úton van, hogy világszerte becsületet szerezzen a magyar művészetnek és nemzetünknek.

Már pedig ha csak egy futó pillantást vetünk is mai társadalmi életünkre, lehetetlen be nem látnunk, hogy az a szellem

. május 22. 4. sz.

arnok

művészeti Társulat lapja.

zti
s Dezső

A társulat tagjai ezt a lapot ingyen kapják.

nyozzuk, arra a meggyőződésre jutunk, hogy a művészet minden igazán nagy, kimagasló korszakában, a művészet és a műszeretet — vagy mint ma nevezik, *műpártolás!* — mindenkor karöltve jártak és a művészet komoly föllendülésének igazi talaja voltaképpen mindig a lelkes és áldozatkész mecenásokban s a műértő és a művészetet szerető közönségben volt.

A finomízlésü, műveltlelkü közönség és az anyagiakkal bőségesen megáldott mecenások áldozatkészsége az a jótékony, megtermékenyítő szellő, amelynek fuvalla-

Mednyánszky László

tovább ~~Csontváry Kosztka T.~~

~~Derkovics Gyula~~

~~Dési Gluber István~~

K

~~Ferenczy Károly~~

~~Farkas István~~

~~Feinyes Adolf~~

Mednyánszky László

Nagy István

Nagy Balogh János

Rippl Rónai József

lád 2 Vaszary János

Fővárosi Népművelési Központ I. kiáll. 1947 nagy.

Budapest népe a művészetben

F.-dobozban

Megküldöm Borbély József min. számv.főtanácsos urnak azzal, hogy a Magyar Könyvszemle 1943.évi előfizetési dija fejében 40 pengőt a könyvtári javadalom terhére kifizetni szivesked jék.

Budapest, 1943 junius 25.

elnök

M. E. Ny.

M.D.K.

Medveczky László, festő

művészetéről Lyka Károly
mutatta be a Művészeti Kró-
nika (1904-1905) hasábjain

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőművészeti kritika hőskorából

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

180. old.

Medmyánszky [László], festő MDh

Egyik legjelentősebb
Kiállító.

D. Sehér Zsuzsa: Magyar képzőművészek a
fasizmus ellen 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. dec. 19.

Mednyánszky László, festő MDK

Tárlatvezetés ismerteti.

—: A két végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 30

M.D.K.

Mednyánszky

A Balatont festő nagy művészek nevei mellett emliti a művész nevét Petrovics Elek: "Festő a Balatonon" c. beszámolójában.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 19. XXVIII.évf. 48. sz. 16-19. lap

Medny ánszky László festő M.D.K.

Művei dr. Tompa Kálmán képzőművészeti gyüjteményében / bemutatva a veszprémi Muzeumban /
Lövészárok

Perneczky Géza: A balatoni tárlatok

Magyar Nemzet 1965. julius 14. 4.l.

Mednyánszky László

PM.
1942. II. 11.

— **Hagyatéki aukció.** A Postatakarékpénztár árverési csarnokában vasárnap kerültek a közönség elé néhai Eörsi-Balogh Brunó földbirtokos simasági kastélyának eladásra kerülő berendezési tárgyai. A képek közt szép alkotásokat láttunk b. Mednyánszky Lászlótól, Herrer Cézártól, Juszkó Bélától, Kunffy Lajostól, Nyilassy Sándortól és Rudnay Gyulától. Néhány szép antik olajfestmény és nagyszámu régi grafika disziti még a falakat. Sok a figyelemreméltó butor és kerámia, amelyben Holics és Herend is képviselve van. Könyvkedvelők örömüket találhatják a könyvtári részben, ahol sok művészeti és szépirodalmi kerül — egyenkint vagy konvolutumban — kalapács alá.

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Medyánszky László

művei aukción

PH. 1942. II. 26

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mely

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Medyánszky László

művei aukción

NÚ. 1942. II. 28.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Medvyánszky László

Kiállít

P.H. 1934. X. 4.

MDK.

Mednyánszky László

Kiállítási hirdás

Magyar Nemzet 1966 jan.2o.

Mednyánszky László, festő MDK

Emlékkiállítását tervezik.

— : A Nemzeti Galéria kiállításai 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 21.

Mednyánszky László
szobrász

M.D.K.

Somogyi József készíti
Mednyánszky emlékmű-
tervét.

Kovács Gyula: Érzelem és állítás
Művészet, 1966. február – 22 lap

M.D.K.

Mednyánszky László
festő

~~Műve~~ Seres Béla tulajdonában
Mednyánszky műve is van.

Bodnár Éva: Seres Béla
Művészet, 1965. október – 41 kep

Medvyánszky László
festő

M.D.K.

Műveiből az 1945-52 es években
rendezték emlékkiállítást.

D. Fehér Ilszesa: Módszeres képzőművészeti nevelést
Művészet, 1965. november – 48 kap.

Mednyánszky László festő M.D.K.

A finnországi magyar hetek során rendezett kiállításon művei

Magyar festészet Helsinkiben

Hétfői Hírek 1965. márc. 15.

Medvyánszky László.

A Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Kiállításán, Bukarestben, szerepett két ordképe, a „Csavargó" és az „Öreg" &.
(Cemlítve.)

Romániai Magyar Szó, Bukarest, 1952. Máj. 6.

Medinyánszky.

Az Ernst-Múzeumban rendezett félszázados szolnoki művésztelep kiállításon tájképei szerepettek.

Kis Ujság Budapest, 1952. Jún. 15.

MDK

Mednyánszky

neve emlitve

Ernst Muz. koll. kiáll. Uj Kultura 1922.
2o4.1.

MDK

Mednyánszky László

Tornyai János halála előtt 3ooo kép eltünése miatt tett feljelentést... Magyarország, 1936. szept. 25. 3 l.

MDK

Mednyánszky

Lyka K: M. stilusa. Művészet II. 1903. 361-371.

Medvyánszky.

A vásárhelyi múzeumban megnyílt
„Az Alföld képben és versben" c. képző-
művészeti kiállításon az Alföldet tük-
röző festményét mutatjuk be.

Világosvár, 1951. Aug. 19.

Medrujánszky.

A Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteménye a művész vázlataival növekedett, a felszabadulás óta.

Irodalmi Ujság, 1957. június 21.

Mednyánszky László

Önarcképe szerepelt az Ernst-múzeum arckép kiállításán. (említve.)

~~A Tőrösi Képtár~~

Kis Újság, 1952. Júl. 13.

Medgyaszay László,

(születésének 100 éves évfordulója alkalmával emlékkiállítást rendezett a Fővárosi Képtár a művész)

München után Párizsban tanul. Tájképével 25 éves korában Párizsban feltűnt. Hazatérése után immár sokat van külföldön. Tájképei: „Balatoni táj", „Tájkép", „Tiszai halászat", „Mocsaras táj", „Vízparti kár", „Folyópart fákkal", „Fontainebleau-i erdőrészlet", „Tája Magas Tátrában", „Tátrai táj". (Emlitve.)

Kis Ujság, 1952. Jul. 13.

2.)

Mednyánszky László.

Az emlékkiállításról megemlítve: „Ajtóban álló", „Alvó munkás", „A Práterben", „Csavargó", „Parasztlegény", „Kaldusasszony", „Farágó az erdőben", „Szerbiában", „Halott orosz katona", „Hadifoglyak", „Pihenő katonák", „Szebesült".

(Említve.)

Kis Újság, 1952, Júl. 13.

Medgyánszky László.

A győri Múzeumban megnyílt XIX. és XX. századi magyar festőművészeink kiállításán művével szerepelt.

Győrmegyei Hírlap, 1951. május 1.

Mednyánszky László MDK

Erdőszéle

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

MDK.

Mednyánszky László

Müveinek szereplése Nyiregyházán, magángyüjtők kiállitásán

Keletmagyarország 1965 juni.27.lap -

MTA

MDK

Mednyánszky László báró

Szürkület

Thirring G.dr.:Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 100.l.

Ernst Múzeum aukciói 43.sz. (1929)

Marks, XVIII—XIX. század (Jahrhundert). A. Watteau után (Nach).

302. GÁLÁNS JELENET (Galante Szene).
Rézkarc (Radierung). 17×12·5 cm.

Marne, Jean Louis de, (1754—1829).

303. TÁJKÉP TEHENEKKEL (Landschaft mit Kühe). Jelezve (Bezeichnet): Jean de Marne pt. Belga kiállitás, Budapest, 1927. (Belgische Ausstellung, Bp. 1927.).
Fa (Holz). 24×32 cm. Illusztr. XII. tábl.

Mazzolini, Lodovico, (1480—1528).

304. MADONNA SZT. ERZSÉBETTEL (Madonna m. d. hl. Elisabeth). Restaurálva (Restaurirt).
Fa (Hölz). 36×27 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

305. HAVASOK (Schneegebirge). Jelezve (Bezeichnet) Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 61×75 cm.

Mednyánszky László (Ladislaus), (1852—1919).

306. HEGYI FOLYÓ (Gebirgsfluss). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 106×78 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

307. MOCSARAS UT (Sumpfiger Weg).
Vászon (Leinwand). 110×144 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

308. LEGÉNY (Ein Bursche). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 35×27 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

309. ERDŐ SZÉLÉN (Beim Walde). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 37×29 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

310. ERDŐBEN (Im Walde). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 40×50 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

311. TANULMÁNYFEJ (Studienkopf).
Karton. 35×29 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

312. HOLDSÜTÉS A TAVON (Mondschein am Teiche). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 66×116 cm.

Mednyánszky László br. (Ladislaus), (1852—1919).

313. NAPLEMENTE (Sonnenuntergang). Jelezve (Bezeichnet): Mednyánszky.
Vászon (Leinwand). 80×125 cm.

Mendlik Oszkár, szül. (geb.) 1871.

314. HULLÁMZÓ TENGER (Bewegte See). Jelezve (Bezeichnet): Mendlik O.
Fa (Holz). 16×29 cm.

Mendlik Oszkár, szül. (geb.) 1871.

315. HÁBORGÓ TENGER (Bewegte See). Jelezve (Bezeichnet): Mendlik O.
Vászon (Leinwand). 59×115 cm.

Mengs, Raffael iránya (Richtung des), XVIII. sz. (Jh.

316. MADONNA.
Vászon (Leinwand). 42×32 cm.

Mensaldy, XIX. sz. (Jh.), **Isabey** után (Nach).

317. MME DUGAZON ARCKÉPE (Bildnis von Mme Dugazon).
Rézmetszet (Kupferstich). 25×17 cm.

Mesterházy Kálmán (Coloman), (1857—1898).

318. NŐI ARCKÉP (Frauenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): Mesterházy Kal. 876.
Krétarajz (Kreidezeichnung). 53×39 cm.

Mészöly Géza, (1844—1887).

319. MOCSARAS TÁJ JEGENYÉKKEL (Sumpflandschaft mit Pappeln).
Fa (Holz). 28×60 cm. Illusztr. XIX. tábl.

Mészöly Géza, (1844—1887).

320. FACSOPORT (Baumgruppe).
Vászon (Leinwand). 30×24 cm.

Mignard, Pierre le Vieux, (1612—1695) iránya (Richtung des).

321. NŐI ARCKÉP (Bildnis einer Dame).
Vászon (Leinwand). 73×61 cm.

Mihalik Dániel, (1869—1910).

322. TAVASZI TÁJ (Frühlingslandschaft). Jelezve (Bezeichnet): Mihalik D.
Vászon (Leinwand). 56×66 cm.

Mihalovits M., XX. század (Jahrhundert).

323. SEBESÜLT KATONA (Verwundeter Soldat). Jelezve (Bezeichnet): Mihalovits M., 1915.
Vászon (Leinwand). 63×43 cm.

Molenaer, Jan Mienze, (1605—1668).

324. MULATÓ TÁRSASÁG (Lustige Gesellschaft). Prof. Gustav Glück bizonylatával (Mit Expertise von).
Fa (Holz). 25×21 cm. Illusztr. V. tábl.

Molnár József (Joseph), (1821—1899).

325. FÜRDŐ NŐK (Badende Frauen). Jelezve (Bezeichnet): Molnár J., 1864.
Vászon (Leinwand). 34×116 cm. Illusztr. XXI. tábl.

Molnár József (Joseph), (1821—1899).

326. FIATAL LÁNY GYÜRÜVEL (Junges Mädchen mit Ring). Jelezve (Bezeichnet): Molnár J.
Aquarell. 20×16 cm.

Moreau R., XIX. sz. (Jh.).

327. LEÁNYARCKÉP (Mädchenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): R. Moreau, Paris, 1888.
Vászon (Leinwand). 55×45 cm.

Moretto, Alessandro Bonvicino da Brescia, (1498—1554), követője (Nachfolger).

328. SZENT KATALIN KÉT DONATOR NŐVEL (Die hl. Katharina mit zwei Stifterinnen). A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Slg. Kilényi). Lent donatorokra vonatkozó latin felirás és az 1568. évszám (Unten auf die Stifter bezügliche lateinische Inschrift und die Jahreszahl 1568.).
Vászon (Leinwand). 206×152 cm.

Morghen, Raffaello, (1758—1833). **Domenichino** után (Nach).

329. DIANA VADÁSZATON (Die Jagd der Diana).
Rézmetszet (Kupferstich). 51×75 cm.

Mori, Ferdinando, XIX. sz. (Jahrhundert).

330. MITOLÓGIAI JELENET (Mythologische Scene).
Aquatinta. 21×20 cm.

Morland, Georges, (1763—1804) után (Nach).

331. A FOGOLYVADÁSZ (Der Rebhuhnjäger).
Rézkarc (Radierung). 33×37 cm.

Munkácsy Mihály, (1844—1900).

332. A KOVÁCSLEGÉNY. Tanulmány a „Zálogház" egy alakjához. (Der Schmiedegeselle. Studie für eine Figur aus „Im Leihhaus". Jelezve (Bezeichnet): Á mon ami M. de Schenck M. Munkácsy, 1874, Paris.
Fa (Holz). 86×43 cm. Illusztr. XIX. tábl.

Munkácsy Mihály, (1844—1900).

333. A KÉT CSALÁD (Die beiden Familien). Jelezve (Bezeichnet): M. de Munkácsy. Mr. Bloomfield, később Lady Henry, Carlton Gardens gyüjteményéből (Aus Slg. Bloomfield, später Lady Henry).
Fa (Holz). 73×180 cm. Illusztr. XX. tábl.

Munkácsy Mihály (Michael), (1844—1900).

334. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): M. de Munkácsy, 1894.
Fa (Holz). 56×45 cm. Illusztr. XX. tábl.

Mukácsy Mihály, (1844—1900).

335. LEÁNY KORSÓVAL (Mädchen mit Krug). Jelezve (Bezeichnet): Munkácsy M.
Aquarell. 22·5×15·5 cm.

Murillo után (nach).

337. MADONNA (Részlet a budapesti Szépművészeti Muzeum „Kenyérosztó Jézus"-ából. Teilstück aus dem „Brotverteilenden Jesus" im Museum von Budapest). Jelezve (Bezeichnet): Murillo után J. Zipernovszky, 1925.
Vászon (Leinwand). 141×105 cm., ovális.

Nagy Ernő (Ernst), XIX—XX. sz. (Jh.)

338. A PIACON (Auf dem Markt). Jelezve (Bezeichnet): Nagy Ernő.
Vászon (Leinwand). 68×55 cm.

Naudin, Charles, megh. (gest.) 1786.

339. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildnis). Jelezve (Bezeichnet): Naudin.
Miniatür. 8×6·5 cm.

Neer, Art van der, (1603—1677). (?)

340. A CSATORNA HOLDFÉNYNÉL (Der Kanal bei Mondlicht).
Fa (Holz). 23×32 cm.

Német mester, XVI. sz. (Deutsch, XVI. Jh.)

341. KÉT TÖRTÉNETI JELENET (Zwei Szenen aus der Geschichte).
Két rézmetszet (Zwei Kupferstiche). 27×51 cm.

Német festő, XVII. sz. (Deutsch, XVII. Jh.)

342. MÁRIA HALÁLA (Tod Mariae).
Vászon fára huzva (Leinwand auf Holz getragen). 26×37 cm.

Német grafikus, XVIII. század (Deutsch, XVIII. Jahrhundert).

343. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis).
Mezzotinto. 41·5×28 cm.

Német festő, XVIII. sz. vége. (Deutsch, Ende XVIII. Jh.)

344. POMPEJII FALFESTMÉNY MÁSOLATA (Kopie einer pompeianischen Freskenfigur).
Aquarell. 40×30 cm.

Német festő, XVIII. sz. vége. (Deutsch, Ende XVIII. Jh.)

345. FIATAL FÉRFI ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Mannes).
Miniatür. 6·6×5·2 cm.

Német festő, XVIII—XIX. sz. (Deutsch, XVIII—XIX. Jh.)

346. KÉT VADÁSZTÁJKÉP (Zwei Jägerlandschaften).
Fa (Holz). 37×47 cm.

Német festő, 1800 körül. (Deutsch, um 1800).

347. ÖREG FÉRFI ARCKÉPE (Bildnis eines alten Mannes).
Miniatür. 6 cm. átmérő (Durchmesser).

Német festő, XIX. sz. eleje. (Deutsch, Anf. XIX. Jh.)

348. KÉT FIATAL LEÁNY ARCKÉPE (Bildnis zweier jungen Mädchen).
Vászon (Leinwand). 142×117 cm.

Német festő, XIX. sz. I. fele. (Deutsch. I. Hälfte XIX. Jh.)

349. GYERMEKARCKÉP (Kinderbildnis).
Miniatür. 6·5 cm. átmérő (Durchm.).

Német festő, XIX. sz. közepe. (Deutsch, Mitte XIX. Jh.)

350. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildnis).
Miniatür. 5·5×4·5 cm.

Német festő, XIX. sz.? (Deutsch, XIX. Jh. ?)

351. HÖLGY XVI. SZ.-BELI KOSZTÜMBEN (Dame im Kostüm des XVI. Jh.).
Miniatür. 8×6·2 cm.

Német festő, (Deutsch), XIX. sz. (Jh.)

352. OLASZ TÁJ 1824-BŐL (Italienische Landschaft aus 1824).
Aquarell. 24×17 cm.

Neogrády Antal (Anton), szül. (geb.) 1861.

353. HALÁSZÓ LEÁNY (Fischerin). Jelezve (Bezeichnet): Neogrády.
Vászon (Leinwand). 33·5×45 cm.

Neogrády Antal (Anton), szül. (geb.) 1861.

354. A PARKBAN (Im Park). Jelezve (Bezeichnet): Neogrády A.
Vászon (Leinwand). 90×113 cm.

Netscher, Caspar, (1639—1648), iránya (Richtung des).

355. A ZENEÓRA (Die Musikstunde).
Vászon (Leinwand). 44×36 cm.

Nyulászi Lajos, XIX. sz. (Jh).

356. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): Nyulászy Lajos.
Vászon (Leinwand). 42×32 cm.

Olasz grafikus, XV. sz. (Italienischer Graphiker, XV. Jh.)

357. ALLEGÓRIA (Allegorie). Jelezve (Bezeichnet): AMF.
Rézmetszet (Kupferstich). 28×20 cm.

Olasz (?) grafikus, XVI. század. (Italienisch (?) XVI. Jahrhundert).

358. AUSZTRIAI MARGIT MAGYAR KIRÁLYNŐ ARCKÉPE (Bildnis der Marg. v. Oesterreich. Königin von Ungarn).
Rézmetszet (Kupferstich). 14×8 cm.

Olasz grafikus, XVI. század. (Italienisch, XVI. Jahrhundert).

359. TÁJKÉP ALAKOKKAL (Landschaft m. Staffage).
Rézmetszet (Kupferstich). 27×45 cm.

Olasz festő, 1600 k. (Italienisch um 1600).

360. SZENT LUCIA (Die hl. Lucia).
Vászon (Leinwand). 58×43 cm.

Olasz festő, XVII. sz. eleje. (Italienisch, Anf. XVII. Jh.)

361. TÁJKÉP HIDDAL (Landschaft mit Brücke).
Vászon (Leinwand). 58×73 cm.

Olasz grafikus, XVII. század. (Italienisch, XVII. Jh.)

362. OSMAN, MEGKERESZTELT SZULTÁNFI ARCKÉPE (Bildnis des getauften Sultansohnes, Osman).
Rézkarc (Radierung). 16×11 cm.

Olasz festő, XVII. sz. (Italienisch, XVII. Jh.)

363. ÖNARCKÉP (?) (Selbstbildnis (?).
Rézre (auf Kupfer). 6·7×5·4 cm.

Olasz festő, XVII. sz. (Italienisch, XVII. Jh.)

364. SZENT CSALÁD (Hl. Familie).
Vászon (Leinwand). 75×61 cm.

Olasz festő (?), 1700 k. (Italienisch? um 1700.)

365. BÜNBÁNÓ MAGDOLNA (Büssende Magdalena).
Vászon (Leinwand). 108×77 cm.

Olasz festő (?), XVII—XVIII. sz. (Italienisch? XVII—XVIII. Jh.)

366. MADONNA, restaurálva (Restauriert).
Vászon (Leinwand). 77×63 cm.

Olasz művész, XVIII. század. (Italienisch, XVIII. Jahrhundert).

367. KENTAUROK ÉS GÖRÖGÖK CSATÁJA (Kampf zwischen Griechen und Centauren).
Aquatinta. 27×33 cm.

Orosz rézmetsző, XVIII. sz. (Russischer Kupferstecher, XVIII. Jh.)

368. KATALIN CÁRNŐ ARCKÉPE (Bildnis der Czarin Katharina).
Rézmetszet (Kupferstich). 53×43 cm.

Orosz festő, XVIII. sz. (Russisch, XVIII. Jh.)

369. SALVATOR MUNDI.
Vászon (Leinwand). 61×45 cm.

Osler, Emil, XIX. sz. (Jahrhundert).

370. ERDŐBEN (Im Walde). Jelezve (Bezeichnet): Emil Osler, 1873.
Vászon (Leinwand). 101×80 cm.

Ostade, Adriaen van, (1610—1685).

371. VÁNDOR MUZSIKUSOK (Wandernde Musiker).
Rézkarc (Radierung). 13·5×11·5 cm.

Ostade, Adriaen van, (1610—1685).

372. A PARASZTHÁZBAN (Im Bauernhaus).
Rézkarc (Radierung). 12×14 cm.

Ostade, Adriaen van, (1610—1685).

373. HÁROM PARASZT AZ ASZTAL MELLETT (Drei Bauern am Tisch).
Rézkarc (Radierung). 9×7 cm.

Ostade, Adriaen van, (1610—1685) után (Nach).

374. MULATÓ PARASZTOK (Lustige Bauern).
Rézkarc (Radierung), átm. (Durchm.). 8 cm.

Ostade, Adriaen van, (1610—1685).

375. A KOCSMA ELŐTT (Vor der Schänke).
Rézkarc (Radierung). 12×22 cm.

Ostade, Adriaen, (1610—1685)

376. A KAPU ELŐTT (Vor der Hausthüre).
Rézkarc (Radierung). 15×11 cm.

Ostade, Adriaen, (1610—1685).

377. UTCAI ÁRUS (Der Strassenhändler).
Rézkarc (Radierung). 15×12 cm.

Ostade, Adriaen, (1610—1685).

378. ÉNEKLŐK AZ ABLAKBAN (Singende am Fenster).
Rézkarc (Radierung). 22×18·5 cm.

Ostade, Isaac van, (1621—1649).

379. ÉLÉSKAMRA (Speisekammer). A szerző megnevezése a kép hátán található régi képtári jelzés mellett a kép stiluskarakterének jegyein alapul (Die Mahlerbennung wird ausser der auf der Rückseite befindlichen alten Galeriebereichnung durch den Stilcharakter des Bildes begründet). A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Slg. Kilényi).
Fa (Holz). 30·5×22·5 cm.

Ostade, Isaac van, (1621—1649).

380. KÁRTYÁZÓ PARASZTOK (Kartenspielende Bauern). Jelzés a hordón (Bezeichnet auf dem Fass): IO (Egybeirva, Zusammengeschrieben).
Fa (Holz). 43×36 cm. Illusztr. XII. tábl.

Osztrák festő, XIX. sz. eleje. (Oesterreichisch, Anf. XIX. Jh.)

381. V. FERDINÁND ARCKÉPE (Bildnis von Ferdinand V.).
Vászon (Leinwand). 80×63 cm.

Othemar, Eduard d', XIX. sz. (Jh.).

382. CSENDÉLET (Stilleben). Jelezve (Bezeichnet): Ed. d'Othemar.
Vászon (Leinwand). 64×42 cm.

Paál László (Ladislaus), (1846—1879).

383. ST. CLEMENT-I TÁJ (Landschaft von St. Clement). Jelezve (Bezeichnet): St. Clement, L. de P. A művész hagyatékából (Aus dem Nachlass des Künstlers).
Vászon (Leinwand). 65×88 cm. Illusztr. XVI. tábl.

Paál László (Ladislaus), (1846—1879).

384. NAPSUGARAK AZ ERDŐBEN (Sonnenstrahlen im Walde). Jelezve (Bezeichnet): L. de Paál 71. Évszám bizonytalan (Jahreszahl undeutlich).
Vászon (Leinwand). 61×50 cm. Illusztr. XVII. tábl.

Palma, Jacopo ifj. (?), (d. J.) (Palma Giovane).

385. KRISZTUS SIRATÁSA (Beweinung Christi). Félalakok (Halbfigurig).
Vászon (Leinwand). 49×90 cm. Illusztr. I. tábl.

Palmezzano, Marco iskolája, (Schule des).

386. ANGYALI ÜDVÖZLET (Verkündigung Maria). Jelezve a magyar cimerrel és a Z. A. P. monogrammal (Bezeichnet mit dem ung. Wappen und d. Monogr. Z. A. P.).
Fa (Holz). 181×122 cm.

Pannini, Giovanni Paolo, (1694—1768) iskolája (Schule des).

387. TALÁLKOZÁS AZ ARANYKAPU ALATT (Begegnung unter der goldenen Pforte). Az alakok Andrea del Sarto firenzei Scalzi-freskóiból vannak meritve (Die Figuren sind Andrea del Sartos Florentiner Scalzi-Fresken entnommen). Benczur Gyula hagyatékából.
Vászon (Leinwand). 97×74 cm.

Pap Emil, szül. (geb.) 1884.

388. TÜKÖR ELŐTT (Vor dem Spiegel). Jelezve (Bezeichnet): Pap Emil.
Vászon (Leinwand). 90×80 cm.

Parmigianino, Francesco Mazzuola, (1503—1540). Után másolat XVIII—XIX. sz. (Kopie aus dem XVIII.—XIX. Jh.)

389. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildnis). Eredetije Nápolyban (Original in Neapel).
Vászon (Leinwand). 45×37 cm.

Passeri Giuseppe, (1654—1714) után (Nach).

390. A GYERMEK IMÁDÁSA (Anbetung des Jesuskindes).
Rézkarc (Radierung). 30×22 cm.

Pataky László, (1857—1912).

391. VÁSÁR (Markt). Jelezve (Bezeichnet): Pataky . . . 84.
Vászon (Leinwand). 55×73 cm.

Pedro, Francesco, del, szül. (geb.) 1736. **Brand** után (Nach).

392. A GÁZLÓ (Die Fuhrt).
Rézmetszet (Kupferstich). 30×40 cm.

Pedro, Francesco del, szül. (geb.) 1736.

393. A KYKLOPSOK MÜHELYE (Werkstatt der Kyklopen).
Rézmetszet (Kupferstich). 41×36 cm.

Pentelei Molnár János (Johann), (1878—1924).

394. TEÁSKANCSÓ CSÉSZÉVEL (Theekanne mit Tasse). Jelezve (Bezeichnet): Pentelei Molnár.
Vászon (Leinwand). 53×43 cm.

Peleskey M., XIX—XX. sz. (Jh.).

395. ŐSZI TÁJ (Herbstlandschaft). Jelezve (Bezeichnet): Peleskey M.
Vászon (Leinwand). 90×120 cm.

Peruzzi, Baldessare, (1481—1537) után XVI. századbeli rézmetsző. (Nach ihm von einen Kupferstecher des XVI. Jahrhunderts.)

396. TÁJKÉP LOVASOKKAL (Landschaft mit Reitern).
Rézmetszet (Kupferstich). 27×48 cm.

Pesne, Antoine, (1863—1757) iránya (Richtung des).

397. NŐI ARCKÉP (Bildnis einer jungen Dame).
Vászon (Leinwand). 88×65 cm. Ovális.

Peters, William, XVIII. század (Jahrhundert) után (Nach), **Ambr. Le Grand.**

398. ÉTERI DIADAL (Aetherischer Triumph).
Szines rézmetszet (Farbiger Kupferstich). 57×44 cm.

Pettenkofen, August von, (1821—1889).

399. HEGYI TÁJ (Gebirgslandschaft).
Fa (Holz). 26×40 cm.

Pettenkofen, August von, (1821—1889).

400. VÁSÁR ELŐTT (Vor dem Markte). Jelezve (Bezeichnet): Pettenkofen 880.
Fa (Holz). 20×31 cm. Illusztr. XXVI. tábl.

Piringer, Benedikt, (1780—1826), **Pelsenberg** után (Nach).

401. A ROWNYEI PARKBAN (Im Park von Rownye).
Aquatinta. 34×44 cm.

Pittoni, Giovanni Battista, (1687—1767).

402. SZENT JÓZSEF HALÁLA (Tod des hl. Joseph). Prof. Giuseppe Fiocco bizonylatával (mit Expertise von Prof. G. Fiocco).
Vászon (Leinwand). 54×69 cm. Illusztr. XI. tábl.

Mednyánszky

Vidék Budapesten

Kiállítás tanulságokkal

FENT A VÁRBAN, a Nemzeti Galéria földszintjére kedden vendégek költöztek be. Vidéki múzeumokból válogatott képek, szobrok kiállítása várja a közönséget június végéig. A XVII—XVIII. század európai — főként olasz és holland — művészetének néhány darabja és sok-sok hazai alkotás: kuriózumok, mint *Jókai* akvarelljei; remekmunkák, mint *Mednyánszky* Sorbanállók című festménye; *Ferenczy Károly, Egry József, Derkovits, Gadányi, Vajda Lajos, Kondor Béla* és mások főművei. A kiállító lehetőségek mostohasága miatt általában ritkán látható művek, együttes megtekintésükre pedig csak most van egyszeri alkalom. Jó ötlet e kiállítás megrendezése.

Sajnos, nem történt hibák nélkül.

A tárlat címe: *A művészet szolgálatában*. Semmitmondóbbat nehéz lett volna találni. Az alcíme: *A megyei képzőművészeti gyűjtemények 40 éve*. Eszerint a kiállítást a múzeumok új szerzeményeinek, négy évtized alatt elért örvendetes gyarapodásának (néhány esetben újonnan létesült gyűjtemények első eredményeinek) bemutatására szánták. De éppen a gyarapodásról nem kapunk kellő tájékoztatást: sem a katalógus, sem a művek címkéi nem tüntetik föl, hogy a szerzemények mikor, honnét, mi módon kerültek közgyűjteménybe.

A katalógussal egyébként is baj van. Tucatjával közli olyan műtárgyak adatait, melyek a kiállításon — nem láthatók. Ez, sajnos, gyakori eset: a nyomdák lassú munkája miatt a katalógus kéziratát hónapokkal a megnyitás előtt kell sajtó alá adni, s e nagy időköz alatt terv, szándék, lehetőség, sok minden megváltozik. Arra azonban nincs semmilyen mentség, hogy a katalógus fejezeteit — múzeumonként más-más szakember munkáját — nem hangolták össze. Jól tájékoztató adatsorok váltakoznak refrénszerűen ismétlődő, információszegény közhelyekkel, a „tudatos és módszeres" gyarapításról, melyet „vásárlások és ajándékozások" segítenek elő, továbbá hosszadalmas és fölösleges bölcselkedésekkel — például arról, hogy a múzeumoknak „valóságtükröző" (?) szerepük van; hogy „nem mindegy", mire irányul a gyűjtő- és kutatómunka; hogy „fennáll a statikus merevség és az egyoldalú patriotizmus veszélye", valamint „a gyökértelenséggel párosuló túlzó aktualizálás sem ismeretlen".

A KATALÓGUS megyék szerint csoportosítja a műtárgyakat; nem így a kiállítás. „A kiállított műveket kézenfekvő volt kronológiai rendben bemutatni." Nem volt kézenfekvő. A kronológiai elrendezés óhatatlanul azt sugallja, hogy történeti áttekintést kapunk, legalább az utóbbi két évszázad magyar művészetéről. De nem kapunk, mert egyetlen darabot sem állítottak ki olyan alkotóktól, mint *Szinyei-Merse, Koszta József, Nemes Lampérth* vagy *Szőnyi István* (holott műveik nem hiányoznak a vidéki múzeumokból), s e nevek nélkül nincs érvényes áttekintés. Különben is fölösleges volt erőltetni a történeti szemlét épp abban az épületben, ahol egy vagy két emelettel följebb teljesebben megtaláljuk azt a Nemzeti Galéria állandó kiállításán. A megyei múzeumok kiállításának címmel is vallott, szükséges és hasznos célja a megyei múzeumok arculatának és eredményeinek bemutatása, de éppen ez sikkad el, válik fölismerhetetlenné, különösen azok számára, akik nem veszik meg a drága katalógust.

Mindazonáltal jó, hogy megrendezték ezt a kiállítást, mert legalább alkalmat ad néhány általános érdekű megjegyzésre.

A MÚZEUMI KÖZKINCS IS Magyarországon — mint sok minden egyéb — nagyrészt a fővárosban összpontosul. Az európai művészetnek Budapesten kívül csupán egy jelentékeny gyűjteménye van, az esztergomi Keresztény Múzeumé. (Ez — mint egyházi intézmény — nem szerepel a mostani tárlaton.) A megyei képtárak közül *csak az egri* mondhat magáénak számottevő klasszikus festészeti kollekciót. Egyenlőtlen a hazai művészet alkotásainak területi megoszlása is. Bár pontos adatokat nem ismerek, gyanítom, hogy a Nemzeti Galériában több műtárgy található, mint az összes vidéki képzőművészeti gyűjteményben együttvéve. Ami a középkorból fennmaradt, azt mind Budapest (és Esztergom) őrzi, s még a két utóbbi század művészetéről is csak kevés város tud nagyjából teljes képet adni: mindenek előtt Pécs, azután Miskolc, s egy kis jóakarattal ide sorolható Kecskemét. A modern irányzatok termésének gyűjtésében Székesfehérvár és Szentendre vezet.

Nyilvánvaló, hogy minden megyei múzeumot nem lehet egy csapásra országos jellegűvé fejleszteni. A hivatalos irányítás azonban nem is törekszik erre. Ahol már van nagyobb átfogó gyűjtemény, ott megengedi a teljességre törekvő gyarapítást; a szerényebb múzeumok gyűjtőkörét a meglevő anyag kiegészítésére s a helyi hagyományokra korlátozza. Ez látszólag józan és ésszerű megfontolás, valójában képtelenség. Az, hogy egy múzeumban mi *van*, nem döntheti el, hogy mi *legyen* benne. *Az állományt gyakran véletlenek alakítják*, például egy nagyobb ajándék; mármost egy múzeum netán csak azt fogadja el, ami a profiljába tartozik, vagy amit egyszer elfogadott, szabja meg jövőbeli gyűjtésének irányát? A helyi hagyományra való hivatkozás is csak addig érvényes, amíg — például — arról van szó, hogy Szolnok gyűjtse művésztelepe helyben termett alkotásait, de arra kötelezni egy múzeumot, hogy a környék minden szülöttjének művészetét fölkarolja, ismét a véletlent juttatja nem kívánatos szerephez. Ki hol született, merő esetlegesség; Zala megyében például Kisfaludy Strobl Zsigmond és Vajda Lajos; összeházasítani őket egyazon múzeumban még rémálomnak is rossz.

A MAI GYAKORLATTÓL ELTÉRŐEN az volna helyes, hogy minden nagyobb város igenis törekedjék saját múzeumában bemutatni az újkori magyar művészet egész történetét. A jó miskolciak 1893-ban azzal okolták meg képtáralapító buzgalmukat, hogy a város polgárainak művészeti látnivalóért „ne kelljen Egerbe vagy Kassára menni". A jelenlegi múzeumi rendszer tartósítja a költséges utazgatást. A debreceni vagy a hódmezővásárhelyi diáknak, ha alföldi festőkön kívül mást is akar látni, mondjuk: szentendreieket, a kis rác városba vagy Pestre kell utaznia.

Az, hogy minden megyeszékhelyen országos jellegű képtár legyen, melyben a magyar művészet minden főbb irányát legalább néhány példán tanulmányozni lehet, kívánatos és nem elérhetetlen cél. A Nemzeti Galéria raktárai zsúfolva vannak értékes képekkel, szobrokkal, melyeket hely híján sohasem állítanak ki. Miért ne lehetne ezekből tartós letéteket elhelyezni vidéki múzeumokban? Igaz, sok városban nincs elegendő kiállítótér (s ami van, azt is a szaporodó egyszemélyes múzeumok foglalják el). De a műtárgyak kölcsönzésének reménye talán ösztönözné a városok gazdáit, hogy — nemes versengésben és okosabb múzeumi politikával — megteremtsék pátriájuk művészi rangjának feltételeit. Pénz kell hozzá, az biztos. De a jó szándékon is múlik.

Lukácsy Sándor

Választási nagygyűlések

(Folytatás az 1. oldalról)

front országos listáján szereplő országgyűlési képviselőjelölt.

— Múltunk ismerete — önmagunk ismerete. A történelem nem az enyészet őre. Ami elmúlt, nem hull semmibe, hanem alakítója annak, ami rá következik. Önismeretünk, önbecsülésünk is függ attól, miként ötvöződik bennünk a múlt a jelennel. Azzal a jelennel, amelyben — a szocializmus építése során — ez a föld az igazi otthonunk lett, mindannyiunk — magyarok és nem magyarok — közös otthona — mondotta többek között.

Felszólalt még a választási nagygyűlésen *Brutyó János*, az MSZMP KB tagja, a Központi Ellenőrző Bizottság nyugalmazott elnöke, Nógrád megye 2. számú országgyűlési választókerületének képviselője, *Borók Sándorné*, a salgótarjáni Ady Endre Művelődési Ház könyvtárosa, a salgótarjáni 32-es választókerület, valamint *Szabó István*, a Nógrád megyei Állami Építőipari Vállalat művezetője, a salgótarjáni 16-os választókerület tanácstagjelöltje és *Balogh Judit*, a salgótarjáni Pénzügyi és Számviteli Főiskola hallgatója, első választó.

Választási nagygyűlést rendeztek hétfőn Debrecenben is, az Arany Bika szálló Bartók termében. A mintegy hétszáz résztvevő között ott voltak Hajdú-Bihar megye és a város párt- és tanácsi vezetői, a társadalmi szervezetek, valamint az egyházak képviselői. Részt vettek a nagygyűlésen az országgyűlési képviselő- és tanácstagjelöltek is.

A választási nagygyűlést *dr. Alberth Béláné*, a Hazafias Népfront Hajdú-Bihar megyei bizottságának titkára nyitotta meg, majd *Szűrös Mátyás*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára mondott beszédet.

Tudósítónktól

Többször is elhangzott a tudomány és a műszaki fejlesztés fontossága a salgótarjáni választási nagygyűlésen, s ez nem kevés értelmet nyer Nógrád székhelyén, ebben a mintegy tíz nagy gyárral és több tucat kisebb üzemmel rendelkező iparvárosban, melynek történelme szorosan összefonódott a hatvanas évek iparszerkezet-változásával. Igen, ez a város már évtizedek óta nem bányásztelepülés, noha egykor számos bánya működött itt, jelenleg azonban egy sem található. Helyettük modern és igazán a szemnek is tetsző városközpont épült, amelyre joggal büszkék a tarjániak. Mondják is, itt végre szakemberekre bízták a tervezést, s a városkép olyan neveket dicsér, mint Finta József, Szrogk György, Magyar Géza vagy Jánossy György. Állítólag ötnél több ugyanabból a háztípusból nem található a központban, s ez a változatosság a városban először járónak is feltűnik. Talán szerencse, hogy a bázgyáraktól kissé messze vagyunk — fogalmaztak vendéglátóink.

A megye ötvenezer lakosú székhelye tovább épül. A terjeszkedő nyugati városrész mellett már emelkedik az új városi tanács; folynak az előkészületek a megyei könyvtár alapozásához. A hajdani kultúra nélküli városban van a Nógrádi Sándor nevével fémjelzett múzeum, hazánk egyetlen, a felszabadulás óta e célra emelt, ilyen létesítménye. S feltűnően sok, mintegy negyven a köztéri szobrok száma, amelyek közül csak az idén négyet avattak fel. Varga Imre megejtően szép Radnóti szobra éppen a nagygyűlésnek helyet adó József Attila Művelődési Központ épülete előtt fogadta a gyűlés 800 résztvevőjét.

Errefelé — s ez jó érzés — a művelődési házat is becézik, „Józsi" — mondják, s nem biztos, hogy a nagy költő haragudna ezért.

Szűrös Mátyás:

Hazánk aktívan részt vállal a szocialista külpolitika kialakításából

Előljáróban elemezte az előző választások óta eltelt öt esztendő társadalmi-gazdasági változásait, rámutatva azokra az összefüggésekre, amelyek a Hajdú-Bihar megyében elért eredményekre, gondokra is jellemzőek. Szólt arról, hogy a problémák nem tétlenséget, belenyugvást váltottak ki, hanem cselekvésre ösztönözték a Hajdú-Biharban élőket is.

— A szocialista demokrácia fejlesztése során érdemes volna nagyobb figyelmet fordítani az olyan sajátosan magyar demokratikus intézmények hagyományaira, mint a mezővárosok önállósága, vagy a hajdúkerületek önkormányzata, amelyek éppen ezen a vidéken teljesedtek ki. Külpolitikai kérdésekre áttérve így folytatta: — Népünket az elmúlt évek során aggodalommal töltötték el a nemzetközi helyzet fejleményei. A szélsőséges imperialista körök a két szövetségi rendszer közötti katonai erőegyensúly megbontására, a különböző társadalmi rendszerű államok közötti kapcsolatainak szűkítésére, olykor befagyasztására, a szembenállás kiélezésére, a fejlődő világ haladó erőinek visszagesnek a szerződés meghosszabbítását. De akárcsak a többi tagállam, mi is a katonai szövetségi rendszerek egyidejű megszüntetése mellett vagyunk.

— *Hazánk aktívan részt vállal a szocialista külpolitika közös kezdeményezéseinek kialakításában* és kétoldalú kapcsolatait is felhasználja ezek megértetésére, elfogadtatására — mondotta a továbbiakban. — Különösen nagy hangsúlyt helyezünk az olyan javaslatok érvényre juttatására, amelyek a katonai szembenállás szintjének csökkentésével, a kölcsönös bizalom erősítésével jelentősen javítanák a nemzetközi légkört. Ezért érvelünk az olyan megállapodások megkötése mellett, amelyek kizárnák a katonai erőszak alkalmazását, az atomfegyverek elsőként való bevetését; amelyek megszabadítanák földrészünket a vegyi és a nukleáris fegyverektől. Az egész emberiség számára sorsdöntő fontosságúnak tartjuk, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok között az egyenlő biztonság elvének megfelelő megállapodás jöjjön létre az űrfegyverkezés megelőzéséről. Ehhez elengedhetetlen az álláspontok tisztázása, az indítékok megismerése, az érdekek feltárása szolgáló folyamatos párbeszéd. Ennek megőrzésében is aktív szerepet vállalt az elmúlt években a magyar külpolitika, s ezzel egyidejűleg szolgálta népünk nemzeti érdekeit, a szocialista országok közös céljait és a nemzetközi enyhülés, a világbéke egyetemes ügyét.

— Pártunk XIII. kongresszusa megerősítette, hogy hazánk, a Magyar Népköztársaság erejéhez és lehetőségeihez mérten a jövőben is aktív részt vállal a nemzetközi politika kedvező irányú folyamatainak előmozdításában.

Felszólalt a nagygyűlésen *dr. Bartha Tibor*, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, a Hazafias Népfront országos listáján szereplő képviselőjelölt.

Az előtte szóló Szűrös Mátyás szavaihoz kapcsolódva annak a meggyőződésének adott hangot, hogy hazánk külpolitikájának elveivel és gyakorlatával minden magyar állampolgár, világnézeti különbözőségre való tekintet nélkül egyetérthet. Ezután kifejtette, hogy ez az egyetértés nemcsak a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Medvyánszky László

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1965 MÁJ 19.

1021

Kétszáz látogató a Csók képtárban

Dávid Katalin művészettörténész vasárnap délelőtt megnyitotta a Csók István Képtár új kiállítását. A századforduló művészetét bemutató tárlaton harminchét képet és tizenhét szobrot állítottak ki, húsz plaketten és számos iparművészeti tárgyban gyönyörködhet az érdeklődő. Medvyánszky, Ferenczi és Rippl-Rónai művein kívül nagy sikere van Csontváry: Baldeck című monumentális festményének is. Vasárnap mintegy százan tekintették meg a kiállítást, hétfőn már egy általános iskola kollektív látogatására is sor került. A június 31-ig nyitva tartó tárlat iránt minden bizonnyal egyre nő majd az érdeklődés.

ban csillannak meg a földet porhanyító, gyomirtó kapák, lendülnek munkába a közösség növénytermesztői.

„Sorsot" húznak

Az elnök és a főkönyvelő számol. A gyakorlati munka rendben megy, s most egy kissé maguk is csodálkozva mérik fel, miről is van szó. A névsorokon és a szerződéseken szereplő számok összegeződnek, s előttünk áll a vezetőségre és a brigádvezetőkre

1969 JUL 27

Mednyánszky

1021

Lovasfelvonulás korabeli jelmezekben, toronyzene, fővárosi kórusok fellépése, kiállítások, szoboravatás

a nyírbátori zenei napokon

Hagyományosan minden évben megrendezik a középkori műemlékekben gazdag Nyírbátorban a zenei napokat. Sorrendben a harmadik zenei programsorozatot augusztus 17-én délelőtt nyitják meg. A Magyar Nemzeti Múzeum aranykincseiből egynapos bemutatót tartanak a Báthori István múzeumban, majd délután 4 órakor korabeli jelmezekben megkezdődik a zenei napok ünnepélyes megnyitója a járási székhely főterén. Ekkor hangzik el hazánk legnagyobb faharangtornyából, — amely a református templom mellett áll, — a zenei napok szignálját betöltő toronyzene.

Az ezer hallgatót befogadó műemlék református templomban kerülnek sorra a zenei hangversenyek. Erre az alkalomra külön pódiumot készítenek, hogy az ország több városából érkező vendégművészek, kórusok zavartalanul mutathassák be produkcióikat. Az első nap műsorában a váci „Vox Humana" énekkar, az OKISZ Erkel Ferenc Művészegyüttes vegyeskara és a MÁV Szimfonikusok lépnek fel. A vendégművészek között van: Werner Mária, Szirmai Márta, Bartha Alfonz, Nagy Sándor, Lehotka Gábor. Augusztus 23-án is rangos előadóművészek, karnagyok műsorával folytatódik a zenei program. A Budapesti Kórus és a MÁV Szimfonikus Zenekar hangversenyén közreműködik Andor Éva, Barlay Zsuzsa, Bartha Alfonz, Dene József, Margittay Sándor, vezényel Forrai Miklós. Másnap, augusztus 24-én a Händel-oratóriumban László Margit is fellép.

A zenei programokat a nyírbátori műemlékeket ismertető séták és erre az alkalomra rendezett kiállítások egészítik ki. Az aranykincseken kívül a nyírbátori járás közönsége megismeri a Magyar Nemzeti Galéria anyagából készülő Mednyánszky emlékkiállítás képeit. Augusztus 24-én kerül sor Báthori István kőszobrának leleplezésére a gimnázium előtti téren.

Hazai és külföldi turistacsoportot is várnak a nyírbátori zenei napokra. A távlati elképzelések szerint a középkori zene nemzetközi kórusfesztiváljává kívánják fejleszteni a nyírbátori zenei rendezvényeket, melyre külföldi együtteseket is meghívnának. Részben ezt szolgálja a már készülő Szentvér legenda zenei és koreográfiai feldolgozása, fővárosi zeneszerző és koreográfus kapott megbízást az 1971-re elkészülő drámai táncjáték megalkotására.

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ

A

A Nyí
dióállom
keres eg
8 órás, é
minisztrá
órás
Jelentkez
máson.

Gyakorlattal rendelkező gyors-gépírónőt azonnali belépéssel felveszünk. Útiköltséget felvétel esetén térítünk. Jelentkezés: Mezőgazdasági Beruházási Vállalat, Nyíregyháza, Zrínyi Ilona u. 7. (2955)

Kádár tanulót felveszek. Hubert, Kossuth u. 13. (2666)

5. sz. AKÖV felvesz:

autóbuszra jegykezelőket

és autóbuszra érvényes jogosítvánnyal rendelkező **GÉPKOCSI-VEZETŐKET, továbbá TEHER-GÉPKOCSI-VEZETŐKET.** Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti és munkaügyi osztályán. Nyíregyháza, Korányi Frigyes u. 12.

Elköltözés miatt 2 kombinált szekrény, kétszemélyes rekamié és asztal eladó. Toldi u. 18. Sipkai. (3027)

Gáztűzhely palackkal együtt sürgősen eladó. Északi körút 44. I. e. 4. (3022)

Alig használt kombinált szekrény háromajtós szekrény, könyvszekrény eladó. Honvéd utca 40. sz. Técsi. (71020)

Fényezett hálószoba és egyéb bútordarabok eladók. Kótaji út 30. (2986)

A TÜZÉP VÁLLALAT fűrészüzemébe

asztalos szakmunkásokat

és

segédmunkásokat

azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés: Nyíregyháza, Debreceni úti TÜZÉP FŰRÉSZÜZEM.

Beton-
tonipari
Szentend
(Szenten
Gy. u.
belépésr
több év
tal rend
tosokat.
ként sza
bat. Üze
munkáss
tosítunk,
térítünk.
személye
zés eseté

Hizott
adók.
fürdő
kinthető

2 db
kályha
4000 Ft-é
deklődni
37.

Villany
nulót fel
Győző
lő mest
nya, Ma
ca 44.

Vásár
strandon
vikendhá
tő. Cím:
ban.

...lt
...ó
...a.
...2)

...valyog kapható. Nyíregyháza, Géza u. 41. sz. (3036)

Elvesztettem női karórámat az Őz köz és Ujszőlő utcán. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le: Ujszőlő u. 100. sz. alá. (3034)

Két darab csehszlovák kerti traktor Diesel és egy darab kerti traktor benzines eladó. pótkocsis permetezővel. Tornyospálca, Vasbolt. (71027)

Kifogástalan gyermek sportkocsi eladó. Északi körút 3. I. 6. (71046)

Felvételre

Az MSV. Hungár

(Bp. XIX. Vörösh

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285
Magyar Nemzet
Mednyánszky László
1952 APR. 23.

276

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
(1852—1919)

HALADÓ HAGYOMÁNYAINKAT

becsülő, élő művészetünk most, születésének századik évfordulója alkalmával szeretettel tekint *Mednyánszky* László munkásságára. Életének és művészetének fejlődése arra a korszakra esik, amelynek művészi szemlélete Benczúrék teátrális színpompájában elégült ki s amely egy nemlétező világ realitásának illuzionista tükrét tartotta a nemzet elé. Mednyánszky társadalmi osztályától és korának uralkodó életszemléletétől elszakadt különálló egyénisége, kora fiatalságától kezdve nyugtalan, kutató szellemmel iparkodott az élet, a valóság lényegét és önmagát kifejezni. Fiatal éveiben a természet látomásai ragadták meg, a természet monumentális s minden banalitástól idegen nagyszerűségei, a köztudatban színtelen sziklatömbök, a holdas éjszakák, ködös párák s az ismeretlen világ addig nem látott, rejtett szépségei. Érett férfikorában a lelkében visszhangot vert társadalmi problémák mindinkább az emberábrázolás útjára vezették. Magas kultúrájú, felvidéki arisztokrata család fia, ifjúságát körüllengi családjának történelmi levegője, a szabadságharcos ősök forradalmisága s érzékeny lélekkel már abban az időben menekül osztályának előírásos életformáitól, a nagyobb közösségi társadalom, a nép felé. Észreveszi a dolgozó parasztokat, a nincstelen csavargókat, a szegényeket és megfesti őket.

MŰVÉSZI FEJLŐDÉSÉNEK

a szociális érdeklődés és társadalombírálat igénye adja meg a döntő fordulatot. Nemcsak mint művész, de mint ember is szakított osztálya hagyományaival, levetette az arisztokrata ruhát és társadalmi formákat, az egyszerű munkásember külsejével és annak szemszögéből kereste a lélek monumentalitásait, úgy, amint a Tátra szikláinak monumentalitális vonalait, nagyszerű színharmóniáit meglátta. A csavargók, zsákhordók, szegények barázdákkal árkolt arcában épúgy meglátta a színek és szenvedélynek formáit, mint a hegyi ködök látomásai mögött az élet realitását. Művészi látása sohasem rögződött meg statikus, merev szemléletben, hanem az összefüggéseket nézve az emberábrázolás lélekrajzában mindinkább elérte a társadalmi ellentétek és feszültségek művészi eszközökkel és monumentális erővel érzékeltetett kritikáját. Nemcsak fest, hanem osztoroz és kiált, mégpedig az emberért, a szenvedőkért, az elnyomottakért, a kizsákmányoltakért, a társadalom kitaszítottjaiért. Büszkén vallja magát szolidárisnak mindazokkal, akiket a társadalom szegénységre, nyomorra ítélt. Ezért tartotta a Millénnium délibábos káprázatában elvakult kora különcnek. Ő maga pedig ezt jegyezte fel naplójában: »*A sors arra ítélt engem, hogy társadalmunk minden árnyoldalát megösmerjem, mert hozzáfűzött egy csoport szegény emberhez, akiket megszerettem s kikért mindenre kész volnék s akiket egyszer tán mégis megbosszulok.*«

ÖRÖKKÉ KERESŐ,

lázas, kutató szeneme viszi Párizsba, Barbizonba, onnan visszsza Münchenbe, Bécsbe, Itáliába, a magyar külváros és falu egyszerű népei közé s mindig többet és többet lát meg az emberi szenvedésből, a társadalmi igazságtalanságokból. Egyre jobban érzi, hogy mindazok a művészi eszközök, — amelyek elegendők voltak a lírai látomások olykor grandiózus kifejezéséhez, ami elég volt a Tátra és az imádott barbizoni tájak hangulatainak reális megközelítésére —, még mindig kevesek, a szenvedő és munkába fáradt emberi test ábrázolásának megjelenítéséhez. Egy helyen így fogalmazta meg, hogy mi a művészet értelme s életművének célja, ha maradandót akar alkotni. 1911-ben ezt írja naplójába. »*Most jöttem rá, hogy figurális tekintetben mi a teendő. A szociális probléma a jelen és a jövő. Minden igazi művészet aktuális, ezen keretbe beleváló, beleillik mindaz, amit érzek, amit keresek.*«

Amikor már elismert művészi sikereinek jelentős magaslatara érkezett s Párizs is meghajtotta előtte elismerése zászlaját, felelősségteljes önbírálattal fordul új eszközöket keresni, formákat találni, ismét rajzolni tanulni. Bár szíve szerint inkább Barbizonban Corot, Millet és Daubigny közelében telepedne le, de tudatosodott benne, hogy mindaz, amit eddig a szubjektiv színlátás bravúrjaival elért, még nem elegendő a benne sűrűsödött világnézeti meggyőződés reális kifejezésére. Ezért tanul tovább aprólékos, fáradhatatlan odaadással, minél több és kifejezőbb eszközt találni. Bár ezen a téren fiatalságától kezdve rendkívül találékony volt s mint Malonyay Dezső írja »festett célja elérésére üvegdarabokkal, körömmel, ecsetnyéllel, sőt olykor ecsettel is«. Újító volt a festészet technikájában, nem ismert megrögzött dogmákat és szabályokat. A magajárta úton csodálatos kifejezési lehetőségeket talált, hogy minél hívebben tükrözze, amit emberszemmel kortársai közül a környező világból csak ő látott meg.

AZ ESZMEI TARTALOM

kifejezéseinek lehetőségét keresteé mindig, az élményt akarta kifejezni s bár szubjektív természetlátásának élményét tökéletesen tudta rögzíteni, nem nyugodott addig, míg ezt az erőt át nem vitte a társadalmi bírálat és lélekábrázolás terére.

Sohasem zárkózott a művészet, életének második felében divatos elefántcsonttornyába. Nemcsak a művészetet, hanem az életet is akarta, az élet forgatagát, a váratlan tüneményeket, a természetben éppúgy, mint a szenvedélyektől felkavart emberi lélekben. Élményeket akart, közösségi élményeket. Ez vitte el a szegedi árvíz katasztrófájához, az Etna kitöréséhez s minden olyan eseményhez, ahol az emberi szolidaritás dokumentumait igyekezett vászonra vetni.

Így szakadt rá élete alkonyán mintegy betetőzésül a számára is roppant nagy élmény: az első világháború. Önként jelentkezett. Ő is benne akart lenni az emberiség nagy megpróbáltatásában, de nem mint statiszta, hanem mint a szenvedő és a vérző szívű ember osztályos társa. Mint tábori festő ment a frontra, Feltámadt benne az alkotó művész izgalma s ő, aki a háborút Tolsztoj »Szebasztopoli elbeszéléseiből« ismerte, egyszerre szembe találta magát a nagy feladattal: művészettel kifejezni mindazt a véres, borzalmas valóságot, amit a világháború roppant filmje elébe forgatott.

NÉZETT, FIGYELT ÉS LÁTOTT

mindent. A bokrétás süveggel felvonuló csapatok lelkes lendületét, a véres, üvöltő, összeomló rohamok borzalmát, a megsebesült, nyöszörgő és haldokló embert. Tágra nyitott, mindent látó szemmel nézett és lélekbe markoló művészettel rögzítette meg a »véres panorámát«. Végigjárta az összes frontokat, egyszer meg is sebesült és így sóhajt fel naplójában: »Bárcsak mihamarabb vége lenne ennek a véres álomnak.« Az egész magyar művésztársadalomban ő volt az egyetlen, aki az emberi közösség kötelességtudásával vállalta, hogy a háború minden megnyilatkozását vázlatokban, képekben örökíti meg s monumentális kifejező eszközökkel az imperialista háború elleni vádként hagyja az utókorra. Ekkor teljesedik ki szociális, emberi nagysága, az ember, aki elidegenedve osztályától, egyre testvéribb sorsközösségben olvad össze népével. Ezzel az egyült érző, társadalmi és művészi szemlélettel nézte végig a borzalmas vérontást s iparkodott tükrözni az imperialista háború minden színárnyalatát, a táborok pihenő, tisztálkodó katonáinak emberi jeleneteit, az étkező, a kifáradt honvédeket. Felvázolta az egymásra torlódó menekültek kétségbeesett karavánját, az égő városokat és falvakat, a megtépett, vérző természetet, a bombáktól szántott országutakat, az elesett orosz katonákat, a temetetlen halottakat s amilyen idillikus realizmussal látta a háború forgatagában sodródó embert, ép olyan tragikus monumentalitással sikoltott és sírt kezében az ecset, amikor az imperialista vérontás szörnyűségeit rögzítette az utókor számára.

EMBER ÉS MŰVÉSZ

volt, tiltakozó és egy új, jobb világért kiáltó békeharcos, akinek szubjektivizmusa, állásfoglalása révén nő át az objektivitásba. Önálló eredményeket, haladó irányt alakított ki. Mindent meg akart ragadni, ami a világon szép, igaz, aminek értelme van, ami az emberért, az emberi boldogulásért van. Egyedül járta meg útját és vállalta — mint írja — a »lemondással teljes életet, tekintettel a művészetre« és hozzátehetjük, tekintettel az elnyomott emberre. Harcos humanista életműve, festői monumentalitása most, születésének századik évfordulóján jut el a dolgozó néphez, mellyel közösséget vállalva mindig együtt érzett.

Dutka Mária

mek fiatal gárdát nevelt fel.

Az egyik sarokban szorgalmasan dolgozik Bauer mester, a kitűnő gyúró. Egy női céllövő olimpiai jelöltünk nagyon irigyli az áldozatot s addig mondja, hogy »a céllövés közben is kell néha egy órát is térdelni, úgyhogy elmerevedik a láb«, míg a jószívű gyúró nekiáll és végiggyúrja a céllövő nőt is. Valószínűleg ő az első céllövő, aki gyúrást kapott.

Az atléták közt a »szeniorok« *Várszegi* Jóska, a gerelyvetés olimpiai helyezettje bekötött ujjal jelenik meg. Edzés közben kitörte a kisujját: egyszerre két nyolckilós gyógylabdával dobálódzott, s mialatt az egyiket eldobta, az érkező labda kitörte az ujját. Az elpusztíthatatlan bajnok azonban már megkezdte edzését.

örömmel nézik a sürgő-forgó olimpiai tábort, de egyben állandóan gondoskodnak is az olimpiai jelöltek testi-lelki jólétéről. A londoni olimpiáról már jól ismert vendéglátóipari gárda pedig a sportorvosi kar által előírt kalóriában gazdag étkezést szolgálja fel reggel és délben.

Az olimpiai keretnél tett látogatásunk eredménye igen megnyugtató: jó a hangulata és kitűnő az erőállapota a magyar olimpiai keretnek, amelynek minden rendelkezésére áll, hogy sikeresen szerepeljen a helsinki nagy világversenyen.

Földessy János

Szerdai labdarúgó mérkőzések vidéken

Szerdán, április 23-án két vidéki városban lesz jelentős

tak előre szerdára. közlése szerint azon bathelyre kiírt Szh Dózsa-mérkőzés el Dorogon, fél 5 óra Vécsei vezetésével a Dorog—Csepel-mérkőzést játsszák. A Dorog otthon esélyesebb, de a Csepel legutóbb ismét jól játszott, úgyhogy elhozhatja az egyik pontot.

Sportolók a Népstadion gyorsabb felépítéséért

A Vasasok indították meg tavaly azt a mozgalmat, hogy sportolóink is vegyék ki részüket a Népstadion építkezésének meggyorsításából. 1951-ben 14.000 sportoló mintegy 30.000 munkaórát dolgozott az ötéves terv legnagyobb sportlétesítményén s jelentősen előbbre vitte az építkezés menetét.

A sportolók a Népstadion építkezésének társadalmi munkával való meggyorsítását ebben az évben is megkezdték. Hétfőn az OTSB dolgozói jelentek meg a Népstadionban és segítettek főként a Stadion környékének rendezési munkálataiban. Kedden a SZOT sportolói követték példájukat, majd szerdán a TF, csütörtökön a BTSB, pénteken a BTSB társadalmi szövetségei veszik ki részüket a Népstadion építkezéséből. Jövő hétfőn, 28-án

a Népstadion építkezésénél.

*

A végleges Totó-eredmény szerint a 4 darab 12 találatos 20.550, a 155 darab 11 találatos 530, az 1648 darab 10 találatos 66.25 forintot kap szelvényenként.

A BTSB teniszversenyén szerdán a vegyes párost kezdik meg a Bartók Béla-úton.

Zapotek nyerte Csehszlovákia mezei futó bajnokságát kb. 10 km távon 32:34 p. idővel.

Többfelé záporeső, zivatar

Budapesten kedden 21 órakor a hőmérséklet 19 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 759 mm, mérsékelten emelkedő.

Várható időjárás szerda estig: Felhőátvonulások. Többfelé záporeső, zivatar. Mérsékelt, majd élénk déli-délnyugati-nyugati szél. A hőmérséklet nyugat felől csökken.

A Kőbányai Sör- és Malátagyár felvételre keres férfi segédmunkásokat. Vidékieknek a vállalat szállást biztosít. Jelentkezés: Budapest, X. Jászberényi-út 7—11. Munkaerőgazdálkodásnál.

NŐI ÁLLÁS

„Meridor" kötőkészülék használatára megtanítjuk. Múzeum-körút 10.

Perfekt gép-gyorsírásban, bérelszámolót, SZTK, üzemkönyvelő tisztviselőt (nőt) keres szövetkezet. — Síp-utca 7.

Bejárnék dolgozóhoz megegyezés szerint, leinformálható. Lakásért is takarítok. „Május 1-től, 40" jeligére főkiadóba.

56 éves munkabíró egyedülálló asszony vagyok, mindenféle földmunkához értek, elhelyezkednék vidékre: Volentér Pálné, Szentimre, Vöröshadsereg-út 95.

15 hónapos kisfiamnak anyahelyettest keresek kis háztartásom vezetésével. XII. Böszörményi-út 9. — emelet.

Budai villába megbízható háztartásvezető anyahelyettest keresek. Apponyi-tér 1. I. 6. Vad.

Német nevelőnőt jó fizetéssel keresek. — Tömörkény-utca 22. Tel.: este 365—129.

Magános, idősebb, jólelkű asszonynak negyedik éves kisfiú felügyeletéért teljes ellátást, különszobát nyujtanék. „Kellemes otthon 20043" jelig. főkiadóba.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Mérnökcsalád keres azonnalra, vagy elsejére perfekt főzőmindenest, különszoba, magas fizetés. — XVI. Mátyásföld, Széchenyi-u. 54.

Bejárónőt, vagy mindenest felveszek. — Szinyei Merse-utca 16 II. 2.

Főzőnőt keresek május 1-i belépésre, takarítás nincs! Kernstock, Kmetty-u. 29. Százhuszonegy - négynyolcvanhét.

Bejárónő heti két napra állást keres. — Eötvös-utca 43. fsz. 6.

Intelligens, idősebb nő, rendes, 2 személyes háztartást önállóan vezetne. „Nyugdíjas 24008" főkiadóba

Középkorú, önálló főzőmindenes bejáró állást keres dolgozó embereknél. Légrády

Idősebb magános otthonravágyó asszonyt felveszek kétszemélyes háztartásba elsejére. Szántó, Tábornok-utca 11/b.

Középkorú képzett asszonyt gyermek mellé — háztartási munkák elvégzésével — keresek. Verpeléti-út 20. IV. 1. öttől.

Bejárónőt keresek minden napra. Benczur-u. 39/a. IV. — Weiss.

Önálló háztartási alkalmazottat keres dolgozó gyermektelen házaspár. Bemutatkozás: Bartók Béla út 32. II. 7.

Főzőmindenest felveszek két személyhez. Bartók Béla-út 75. II. 1.

Megbízható, bejáró főzőmindenest azonnal felveszek. — V. Régiposta-utca 7—9. Kárpitosüzlet.

Dolgozó házaspár mellé elmennék főzőmindenesnek, egy gyermek lehet. Valek Mária, XI. Fadrusz-u. 23. sz.

Jólfőző mindenes két személyhez május 1-re felvétetik. Pozsonyi-út 25. I. 3.

Mindenes főzőnőt hosszú bizonyítványokkal azonnal v. május elsején felveszek. Jelentkezés este 8 után, Zemplén, Fürst Sándor-utca 15. IV. em. 8.

Bentlakó mindenest keresek, főzés nélkül. Pelenka mosás van. Méhes, XIV. Ajtósi Dürer-sor 39.

Mindenes bejárónő felvétetik. Rákóczi-tér 6. III. 1.

Jólelkű mindenest, esetleg bejárónőt felveszek. Jelentkezés 5 órától: Ráday-u. 32. III. 2.

Magas fizetéssel keresek elsejére megbízható főzőmindenest. Telefon: 365—062.

Megbízható mindenes főzőnőt két személyhez elsejére keresek. Barabás, Fehérhajó-utca 12. IV. 3. Megbeszélés este félnyolc félkilenc között.

Keresek idősebb 50—60 év körüli egyedülálló nyugdíjas nőt nagymamahelyettesnek, aki a háztartásban segítene. Otthont, szobát adok. — XI. Móricz Zsigmond-körtér 4. Fodrászüzlet.

Gyermekszerető idősebb magános asszony kertes villában otthonra talál dolgozó házaspárnál, kis háztartásvezetésért és másféléves gyermek gondozásáért. Jelentkezés szombaton 5—8

Magános háztartását teljességgel ellátná, intelligens háziasszony. „Kintlakással 33902" főkiadóba.

Otthont talál jobb nő, főzőmindenesnek, idősebb özvegy embernél, lehet vidéki is. Dohány-u. 94. fszt. 3 sz.

Gyermekszerető mindenest keresek kis háztartásba. Csalogány-u. 7. III. 3. — Telefon: 150—575.

GYERMEKGONDOZÁS

Gyermek felügyeletét, sétáltatását 10—1-ig vállalná intelligens nő. „Rendes ebédért" főkiadóba.

Gyermekfoglalkoztató délelőtt házimunkájában is segédkeznék, varrásban is. Ipoly-u. 20. papírüzlet. Tel.: 203—435.

EGYÉB VÁLLALK

Kárpitos háza mindenkinél le csóbban ajánlkozik. Szabó, Lónyai-utca 34

Poloskairtás, patkányirtás jótállással. Horváth, Majakovszkij (Király)-utca 75. Tel.: 223—821.

Zománctűzhelyet rendelésre készítek. — Tűzhelylakatos, VIII. Karácsony Sándor-u. 31. Kálvária-térnél.

Parketta gyalulást, javítást vállalok. — Salga József parkettázómester, XIII. Fóti út 41.

Leírást, másolást saját írógépemmel bármely időszakban jutányosan végzek. T.: 201—592.

VEGYES HIRDETÉS

Akváriumok, díszhalak kezelésére, papagájok biztos beszédtanítására díjtalan tájékoztatást adunk. Állatkereskedés, Múzeum-körút 10.

Kötőgép 8/60-as, jó állapotban bérbeadó. Alföldi-u. 12. Szuterén. Tel.: 141—161.

Török törpetyúkok, belgaóriások és prémnyulak tenyésztése, mellékkereset, önellátás és szórakozás. — Beszerezhető, felvilágosítás válaszbélyegért: Szeged, postafiók 35

Szőlőoltványok! Termelőnél filléres árakon kerülnek eladásra: Kiss Bertalannál, Abasár.

Elveszett trombita 15-én Pestszentlőrinc-nél a vonatból esett ki. Megtaláló jutalomban részesül. Hodossy rendőrzászlós, Győr, Eszperantó-u. 20

MEDNYÁNSZKY László

Farkas Istvánt ábrázoló rajza

HAULISCH Lenke: Az 1980-85 közötti uj szerzemények kiállítása Kiscellben. = TBM XXIV. Bp., 1991 236.p.

Mednyánszky László

Vas. Ujs. 1898. 80

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben czimű nagy hon- és népismertető vállalatból legújabban megjelent 292. füzet «Magyarország» V. kötetének a 10. füzete, melyben a vágvölgyi megyék ismertetésének folytatását, nevezetesen Nyitramegye leirásának befejezését és Trencsénmegye bemutatásának első nagyobb felét találjuk *Lovcsányi* Gyula tollából. A természeti szépségeiről méltán hires Vágvölgy érdekességei változatos és vonzó képekben tárúlnak föl az olvasó előtt. Föllendülő községek, festői várromok, a gazdasági, ipari és kereskedelmi élet mozgalmai és intézményei mind sorra kerülnek az ismertetés fonalán. A füzetet tizennégy szép rajz élénkíti, melyeket *Dörre* Tivadar, *Háry* Gyula, *Jantyik* Mátyás, báró *Mednyánszky* László és *Paur* Géza művészeink készítettek. A vállalat a magyar kir. államnyomda kiadásában s Révai-testvérek bizományában két hetenként jelenik meg két-két ívnyi terjedelmű és színes boritékú füzetekben. Egy-egy füzet ára 30 kr.; megszerezhető minden hazai könyvkereskedés útján.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Mednyánszky László
A KÖNYVTÁROS
1965 FEB
1021

A művészettörténet forrásai

Sok olvasót talán elriaszt ez a sorozatcím, mivel nagyon tudományosan hangzik. Forrásokat tanulmányozni — gondolhatják — a kutatók mestersége, az ő dolguk elmerülni régi szövegekben, adatokat bányászni ki belőlük fáradságos munkával, azokat sok fejtörés árán megrostálni, ellenőrizni, összerakosgatni, míg végül egybeáll a történeti kép, melynek csupán kényelmes szemlélése tartozik a nagyközönségre, az is lehetőleg úgy, hogy az olvasó a regényes életrajzok könnyed, szórakoztató fonalán haladhasson.

Téved, aki így gondolkozik. A történeti források nem csupán nehezen kibetűzhető okiratok; egy nagy csoportjuk — emlékiratok, levelek, önvallomások — a szakemberekénél tágabb kört is érdekelhet, saját irodalmi értékkel bír, és nagy élvezettől fosztja meg magát, aki ezt nem ismeri föl.

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata *A művészettörténet forrásai* című sorozatban olyan szövegeket tesz közzé, amelyek a nagyközönséghez szólnak, amellett, hogy a tudományos kutatásnak nélkülözhetetlen eszközei. Művészettörténetről lévén szó, különösen is ajánljuk e forrásértékű művek elolvasását, mivel ebben a tárgykörben a szakirodalom többnyire nem nagyon kényeztet el bennünket, és ritka az olyan — akár népszerű, akár tudományos — feldolgozás, amely az adatok ismertetését vonzó stílussal tudja párosítani, s valóban behatol a műalkotások lelkébe. Ebben a sorozatban viszont maguk a művészek s írói rangú műkritikusok beszélnek, egyetlen lapjuk rendszerint többet mond a művészet titkáról, mint a száraz monográfiák vagy a felszínes életrajzi regények egész sora. *Mednyánszky László* és *Delacroix* naplói, *Van Gogh* levelei, *Baudelaire, Zola, Repin, Székely Bertalan* és *Dési Huber István* művészeti írásai jelentek meg eddig a sorozatban.

Mednyánszky, a szegényemberek, csavargók és rokkant katonák festője, magányos művész volt; naplója nem a nyilvánosság számára készült, legbensőbb gondolatait jegyezte föl benne, nem törekedve irodalmi megformálásra. De éppen ez, bizalmas jellege, teszi különösen becsessé: a napló a viviszekció élességével mutatja meg írója lelkét, érzelemvilágának clair-obscur mélyeit éppúgy, mint művészi erőfeszítéseinek tanulságos folyamatát vagy a különc modorú emberbarát filozófiai töprengéseit.

Másfajta alkat a francia romantika legnagyobb festője, *Delacroix*. Naplója nemcsak öntükrözés, hanem figyelmes megörökítése mindannak, amit kép, könyv, zene, spanyol táj, mór népszokás, társasági élet, szerelem e fogékony elménck s szívnek táplálékul, élményül nyújtott, s korrajz is egyszersmind, a kor pedig, amelyben élt, a romantikus lázadásnak, a vakmerő képzeletnek, az utópiáknak és a forradalmaknak évadja.

A romantikus művészet elismertetése végett senki sem tett annyit, mint Delacroix csodálója, *Baudelaire*. Ez meglep, ha verseinek klasszikus fegyelmére gondolunk; ámde a valóság az, hogy az ifjú Baudelaire is a romantika zendülői közé tartozott, tele társadalmi elégedetlenséggel és dühös indulatokkal, melyek 1848-ban a barikádok hőseinek oldalára állították, s ami később, az elsikkasztott forradalom után, költészetében a jégkristályok szigorú rendjének tökéletességével ragyog, az fiatal hevének kihűlt sajgása.

A romantika után a realizmus következett a művészetben, Baudelaire után *Zola*. A festőket, akikért Zola rajongott (Manet, Monet stb.), ma impresszionistáknak nevezzük, az eredetileg gúnyképpen rájukragasztott szóval; hogy a szabad levegőn eláradó napfény színrobbantó játékainak impresszionista ábrázolása voltaképpen természethűség vagyis rea-

lizmus, azt Zola fejtette ki. „Álmokat festeni gyermekek és nők játéka; férfiak dolga a reálisat festeni. Megragadják a természetet és saját egyéniségükön át szemlélve adják vissza... A kor eszmeáramlata kétségen kívül realista, helyesebben szólva pozitívista." Zola a *J'accuse* (Vádat emelek) c. röpirat későbbi írójára jellemző hevülettel vívott az új művészeti irányzatért, tudva, hogy „hosszú nevelés kell ahhoz, hogy elfogadhassuk a zsenit. Az irodalom és a művészet története egyfajta mártirológia: elbeszéli, hogy milyen gúnykacajjal fogadták az emberi szellem minden új megnyilatkozását." Szavainak tanulságát nem árt megszívlelni.

Másfajta értelmezést adott a realizmusnak *Repin*, mint francia impresszionista kortársai. Ezeknél a társadalmi valóság többnyire kívül reked az ábrázolás körén; a nagy orosz festő nemcsak gyönyörködtetni — hatni is akart, beleszólni a politikai harcokba. Gyakran fordult témáért kora forradalmi mozgalmaihoz, s önvallomásai közül a legérdekesebb híres képének, a *Volgai hajóvontatók*nak ihlető élményeiről számol be.

Forradalmár volt — a művészet forradalmára — *Van Gogh* is. Talán sohasem volt még festő, aki a látás puszta tényének élményét oly hevesen élte volna át, mint ő. Szeme mintegy állandó izgalmi állapotban volt: egy közönséges sárga szalmaszéket úgy tudott látni, mint mások egy sorsdöntő jelenetet, s úgy tudta lefesteni, hogy megrendültségének ereje a kép nézőjét is áthatja. Ennek a különös festő-léleknek világát tárja fel az a terjedelmes levelezés, melyet Van Gogh éveken át öccsével folytatott. Magyarra már többször is fordítottak belőle; az új válogatás
e levelek
dalmi mú
Székely
tőjének n ... írásai főként szakmai és pedagógiai tekintetben értékesek. Szerzőjük hasznos tanácsokat ad a rajztanuláshoz, megismertet a festőanyagokkal, a kompozíció problémáival, részletesen taglalja a festészeti bonctan, a drapériák, a lóalaktan kérdéseit, fontos mondanivalója van a művészeti etikáról, a közönség ízlésének neveléséről stb.

Dési Huber István írásai a XX. századi magyar művészet világába vezetnek el. Ez a kitűnő festő volt Derkovits egyik legelső méltányolója, de nagy tisztelője Ferenczy Károlynak is. Ecsetével és tollával egyaránt a forradalmi szellemű képzőművészet megteremtésén fáradozott. Ha kellett, szembefordult kortársai merev elméleteivel: a szocialista művészetet mint a proletár elkötelezettség és a korszerű, modern formai vívmányok együttesét határozta meg.

Nyolc kötet látott napvilágot *A művészettörténet forrásai* sorozatban s érdeklődéssel várjuk a folytatását, mert az eddig végzett munka minden elismerést megérdemel. Remélhetőleg nem fognak hiányozni *Diderot Szalon*jai, a műbírálat ez úttörő s egyszersmind klasszikus darabjai, továbbá a művészettörténeti irodalom megalapítóinak művei: *Vasari* olasz, *Karel van Mander* németalföldi, *Palamino* spanyol művészéletrajzai. Sok érdekeset kínál a hazai múlt is: festők, szobrászok levelezését, memoárjait, a reformkori művészetkritika mindmáig feldolgozatlan hagyományát stb.

Lukácsy Sándor

Az olvasó ember — Frans Masereel fametszete

MEDNYÁNSZKY László

Gábor Eszter

AZ 1884–85. ÉVI BUDAPESTI LÁTKÉPPÁLYÁZAT

1884. május 6-án Budapest főváros tanácsa pályázatot hirdetett a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[1]

E határozat előzményeihez tartozik, hogy a tanács mellett 1880-ban létrehozott fővárosi képzőművészeti bizottság 1883. október 27-i ülésén „báró Kaas Ivor bizottsági tag szóba hozta, hogy kívánatos volna a főváros szebb pontjait és pedig nemcsak a kültelkekét, hanem és főleg a belső utcák egyes kiválóbb részleteit is olajfestményekben megörökíteni".[2] A képzőművészeti bizottság támogatta a javaslatot azért, hogy a folyton változó fővárosról történeti becsű részletek maradjanak az utókorra, hogy lendületet adjon általa a „festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére" és támogassa az e műfajjal foglalkozó művészeket, végül, hogy az ily módon megszerzett képekkel érdekes kiállítási tárgyakhoz jusson.[3]

1883. november 15-én a képzőművészeti bizottság levélben fordult az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat (OMKT) igazgatóságához, és mint legilletékesebbnek véleményét kérte a kérdés helyes volta és a kivitel miként tje tárgyában. A levélben hangsúlyozták: a képzőművészeti bizottság „örömmel karolta fel az eszmét, hogy a rendelkezésére álló évi dotació egy része a főváros szebb pontjainak távlati képekben, olajfestményekben leendő lefestésére fordíttassék, egyebek között azon célból is, hogy a távlati tájkép festésnek, melynek tudomásunkkal eddig művész hazánkfiai közül alig van művelője, szintén némileg nagyobb mérvben való művelésére alkalom nyujtassék azoknak, kik a festészet ezen ágában is dolgozni hajlammal és tehetséggel bírnak." Kérték egyúttal, hogy amennyiben a pályázati eljárást célravezetőnek találják, küldjék meg a pályázati feltételek tervezetét is.[4]

Az OMKT igazgatósága 1884. január 31-én kelt válaszlevelében támogatta a képzőművészeti bizottság kezdeményezését, de szkeptikus volt, ezért szükségesnek tartotta már a bevezetésben megjegyezni, „hogy a feladattal jelenleg nem foglalkozik az olajfestészet", és a pályázat feltételeire vonatkozó tanácsok után visszatérve az eredeti kérdésre azt ajánlotta, hogy ha az olajvázlatokra hirdetett pályázatnak nem volna meg a kívánt eredménye, kísérletet lehetne tenni a kevésbé monumentális, de az építészeti felvételekre alkalmas vízfestéssel is. Az OMKT igazgatósága, ha nem bízott is a pályázat sikerében, természetesen minden tanácsot megadott a pályázat lebonyolításához. 500, 300 és 200 frt-os díjakat ajánlottak nemcsak a feltétlen megfelelő, hanem a viszonylag legjelesebb határozott művészi beccsel bíró művek jutalmazásául. Olyan, legalább 60 cm széles olaj színvázlatokat tartottak pályaművekként megkívánandónak, amelyek a majd megrendelendő 100x150 cm méretű végleges képek alapjául szolgálhatnak; a végleges képek méreteit a várható elhelyezés – valamely díszesebb hatósági terem – szabta meg. E kész képek tiszteletdíjául 1200-1500 frt-ot javasoltak. Megjegyezték még, hogy a vázlatok elkészítéséhez három olyan hónap szükséges, amikor a szabadban lehet festeni, ezért javasolták, hogy a beadás határidejét június végére tűzzék ki.[5]

A tanács az OMKT javaslatait figyelembe véve 1884. május 6-án úgy határozott, hogy pályázatot ír ki egyelőre 12 képből álló sorozat beszerzése céljából egy-egy 500, 300 és 200 frt-os díjjal a főváros jelesebb pontjainak olajfestésű képekben való megörökítésére.[6]

Ugyanaznapi dátummal (1884. május 6.) kiadásra került a pályázati felhívás, amelyet 150 példányban sokszorosítottak[7] és megküldtek az itthon vagy külföldön működő ismert magyar festőknek.[8]

A pályázat feltételei között első helyen szerepelt, hogy azon „csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak".[9] „A pályázatra legalább 60 cm széles olajszín vázlatok" küldendők be. (Ez a kikötés adta a támpontot a pályázatra egykor beküldött képek azonosításához, a tematikailag ideillő művek közül kiszűrve a túlságosan kicsi[10], illetve a feltűnően nagy méretű képeket.)[11]

A pályázók tudomására hozták, hogy a végleges képméret 100x150 cm lesz, ajánlott tehát, hogy a vázlatok ennek alapjául szolgálhassanak. Kívánatosnak mondták, hogy a képek a „főváros főleg beépített területének kiválóbb pontjait" örökítsék meg, de a „felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére" volt bízva, a kiírás konkrét ajánlásokat nem tett.

Kikötötték, hogy díjat a viszonylag legjelesebb művekre adnak, de csak az esetben, ha a művész legalább két színvázlatot beküldött.[12] A vázlatok a szerzők tulajdonában maradnak. A főváros fenntartotta magának azt a jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését. A beküldési határidő 1884. október 1. volt. (Ezt később 1884. december 31-re módosították.)[13]

A kor szokása szerint előre közölték, hogy a bíráló választmány 9 tagból fog állni, két tagot az OMKT, kettőt a Magyar Mérnök és Építész Egylet, öt tagot a képzőművészeti bizottság saját kebeléből választ meg. A tagok névsorát a későbbiekben (augusztus végéig) a hírlapok útján a pályázók tudomására hozzák. Egyúttal közzétették a bírálat lefolyásának feltételeit: a beadást követő egy hónapon belül viszonylagos szótöbbséggel döntenek és a díjakat a bírálatot követő 8 napon belül kifizetik. Végül felhívták az „akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő urak(at), miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása céljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése céljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével résztvenni szíveskedjenek."[14]

A tanács, illetve a képzőművészeti bizottság igyekezett az igényét pontosan megfogalmazni, de az mégsem lehetett eléggé egyértelmű, mivel szükségesnek találták, hogy csaknem hat héttel később, 1884. június 19-én „újabb intézkedést" tegyenek, „a főváros kiépített része szebb pontjainak lefestése tárgyában". Az újabb tanácsi határozat már részletesebben elmagyarázza, hogy a 24.189/84. sz. a. kiírt pályázattal „nem az úgynevezett tájfestészetet (Landschafts-Malerei) kívánta támogatni, nem madártávlati képet kívánt szerezni – hanem az úgynevezett építészeti festészetet kívánja érvényre emelni, mely nemét az olajfestésnek ez idő szerint – bizonyára a megrendelések hiányában – elhanyagolva látja, és nevezetesebb pontjait a folyton fejlődő és változó városnak kívánja olajfestésű képekben a későbbi kor számára megörökíteni".[15] Az újabb határozatot is megküldték a művészeknek.[16]

A pályázat módosított határideje 1884. december 31-én járt le, addig 18 művész 66 színvázlatot küldött be. A pályázók zömében pályakezdők, illetve igazi sikereket még el nem ért művészek és rajztanárok voltak. Az idősebb generációt Molnár József képviselte. A már tekintélyes művészek közül csak Ligeti Antal pályázott, de ő eltért a kiírástól és nem „építészeti festményt", hanem madártávlati képet küldött. Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza 1-1, Aggházy Gyula, Böhm János, Ligeti Antal, Löschinger Zsigmond, Molnár József, Schandi Gyula és Tölgyessy Arthur 2-2, Görök Leo György, Irinyi Sándor, Mednyánszky

László és Spányi Béla 3-3, Feszty Árpád 4, Balló Ede 5, Schickedanz Albert 7, Lechner Gyula 8 és Nadler Róbert 14 képpel szerepelt.[17]

A kiírás szerint 9 tagúnak tervezett bíráló választmány 8 tagja 1885. január 10-én összeült. A képzőművészeti bizottság részéről Havas Sándor, báró Kaas Ivor, báró Lipthay Béla és Vidéky János, az OMKT részéről Kelety Gusztáv és Vastagh György, a Magyar Mérnök és Építész Egylet képviseletében Ybl Miklós és Rauscher Lajos jelent meg.[18] Távol maradt a képzőművészeti bizottság részéről delegált ötödik küldött: Zichy Antal.[19]

A bíráló választmány először azt vizsgálta, hogy a pályamunkák megfelelnek-e az előírt feltételeknek. Megállapították, hogy Schickedanz Albert magyar művészként részt vehet a pályázaton,[20] Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vehetik figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy-egy művet küldtek, s Ligeti Antalét sem, mert ő két „madártávlati" képet mutatott be. A figyelembe vehető képek közül az első díjat a vele járó 500 frt-tal „tekintettel különösen a várkert rakpartot felülről nézve, és a bombatért ábrázoló vázlataira egyhangúlag Nadler Róbertnek", a második díjat a vele járó 300 frt-tal „különös tekintettel a nagymező utcát és a várbeli Szt. Háromságtért tárgyaló vázlataira szintén egyhangúlag Schickedanz Albertnek", a 200 frt-tal járó harmadik díjat „Molnár József, Aggházy Gyula és Feszty Árpád között 3 szavazás útján szavazattöbbséggel, s tekintettel a Calvin téri vázlatra Molnár Józsefnek ítélte".

A díjazásra vonatkozó döntés után felkérték a bíráló választmányt, hogy tegyen javaslatot a megrendelésekre. A választmány, megjegyezve, hogy „ámbár ez szorosan véve hatáskörén kívül esik, ajánlja első sorban Ligeti Antalnak az alsó Dunáról tekintett képét az újabb építményekkel kiegészítve, mint bevezetést a megrendelendő képsorozathoz". A bírálók, akik szigorúan ragaszkodva a kiírás feltételeihez, kénytelenek voltak Ligetit kizárni a pályázatból, kapva kaptak a lehetőségen, hogy egyrészt kárpótolhatták a tekintélyes mestert, másrészt a várost is hozzájuttathatták egy olyan képhez, amely „a folyton fejlődő és változó város"-t „a későbbi kor számára megörökíti", – még ha madártávlatból is. Egy jó képhez, amely teljesen megfelelt a kiírás céljának, ha betűinek nem is.

Megfestésre ajánlották még: „Nadler Róberttől 1. Várkert rakpart felülről (pályanyertes), 2. Albrecht út felülről, 3. Bombatér, 4. Lánchídfő Budáról. Schickedanztól: 1. Nagymező utca, 2. várbeli Szt. Háromságtér, 3. Torony és Duna utca sarok, 4. Ferenciek tere. Molnár Józseftől Calvin tér, Feszty Árpádtól: 1. Lánchíd este, 2. alsó dunai látkép. Aggházy Gyulától Albrecht út alulról, Ballótól: Petőfi tér, Tölgyessytől: Sugárút, Lechner Gyulától: Váci utca Kristóffal". Az ajánlat bőségesebb volt, mint a lehetőség, hiszen eredetileg is mindössze 12 képről volt szó. Az ajánlattevők még a látszatát is kerülték annak, mintha ők hozhatnák a döntést. Nehezen állapítható meg, hogy a javaslatnál mennyire vezette a bírálókat a minőség és mennyire a tematika, a megörökített helyszín. Az mindenesetre szembeötlő, hogy a javasolt munkák között nincs tematikai átfedés, sőt fellelhető némi szándék a kiegészítésre. A négy Calvin tér kép közül egy került javaslatba, a hat Lánchíd kép közül kettő: egy esti és egy, amely a budai hídfőt ábrázolja. A három Albrecht út közül ugyancsak kettő: az egyik alulról, a másik felülről ábrázolja az utat. Kvalitás szempontra utal viszont az, hogy az első két helyezettől 4-4 képet hoztak javaslatba.[21]

A fővárosi képzőművészeti bizottság 1885. február 2-i ülésén tárgyalta meg a pályázat eredményéből adódó teendőket. Megállapítva, hogy az idő szerint 6000 frt áll rendelkezésre, amely összegből a tervbe vett tizenkét kép költségeit fedezni nem lehet, úgy határoztak, hogy egyelőre annyi képet rendelnek meg, amennyit elkészültük esetén ki tudnak fizetni. A megrendelések megtételénél követendő szempontkén jelölték: „a főváros szebb és érde-

kesebb pontjai közül első sorban azokat örökítse meg, melyek a főváros természetes fejlődése folytán a közel jövőben változás alá fognak esni".[22] Ismét hangoztatták, hogy „a hatóság kötve nincs a bíráló választmány ítélete által, megrendeléseit teljesen függetlenül teheti" – mégis úgy döntöttek, saját fenti szándékait háttérbe szorítva, hogy a díjazott három művésznél rendelnek egy-egy képet, nevezetesen: „a) Nadler Róbertnél a Bombatért és környékét tartalmazó látképet, b) Schickedanz Albertnél a Torony- és Duna-utcák sarkát feltüntető képet, c) Molnár Józseftől a Calvin-tért."[23]

Az 1885. február 5-i tanácsülésen jóváhagyták a képzőművészeti bizottság javaslatát, intézkedtek a pályadíjak kifizetéséről[24] és a három nagyméretű kép megrendeléséről.[25]

Az egyenként 1200 frt tiszteletdíjú három kép megrendelése után még szabad rendelkezésre maradt 2400 frt. A kézőművészeti bizottságban felmerült, mint követendő szempont, hogy „a hazai képzőművészetek támogatására felvett évi 4000 frt-os dotatio természeténél fogva tehetségesebb kezdő, vagy megrendelésekkel kevésbé ellátott művészeknek lehetőleg direct támogatására fordítandó", másrészről a pályázatra „sok jó vázlat adatott be, amelyek már így is annyira jóknak mondhatók, hogy mint hivatalszobát díszítő képek, bárhol elhelyezhetők, és ha kellő alapunk volna a fedezetre, mind megszerzendők volnának: s hogy azok is, a kik pályadíjat nem nyertek, fáradozásaik némi jutalmazását élvezhessék: javaslatba hoztuk, hogy 1200 frt, vagyis egy kép végleges kidolgozásának ára erejéig vételi ajánlatok tétessenek az illető művészeknek."[26]

A képzőművészeti bizottság javaslata alapján a tanács 1885. július 9-én megvásárolta Balló Ede: Rakpart a Petőfi térnél c. vázlatát 200 frt, Feszty Árpád: A Lánchíd éjjel c. képét 200 frt, Tölgyessy Arthur: Sugárút a Körtértől befelé c. képét 200 frt, Györök Leo György: Helyőrségi templom és Albrecht út fent c. vázlatait összesen 300 frt, Lechner Gyula: Rózsa tér és Sebestyén tér c. vázlatait összesen 300 frt kifizetése ellenében.[27] A megvásárolt vázlatok listája részben, de csak részben fedi a zsűri által megrendelésre ajánlott művek sorát. Hiányoznak róla természetesen a megbízást nyert művészek. Hiányzik Aggházy – ismeretlen okból. (Talán a többieknél jobban el volt látva munkával, kapott más támogatást, pl. 1883-ban műtermes ház építésére alkalmas epreskerti telket nagyon kedvezményes áron.[28]) 300 forintért megvett két képpel bekerült Györök Leo György, Lechner Gyulától viszont nem a Váci utca a Kristóffal címűt vették meg, hanem egy összefüggő képpárt, a Rózsa és a Sebestyén tereket ábrázolókat.

Feltételezhetően ugyanekkor, vagy kevéssel később határozták el, hogy a fennmaradó 1200 frt-ból 1100 frt-ért megveszik az akkor még külföldön – Párizsban élő Bruck Lajos: A Ferenc József-rakpart a Petőfi térnél és A várhegy c. nagyméretű festményét is.[29] Az eljárás meglepő, de nem volt jogtalan, hiszen a hatóságnak jogában állt pályázattól függetlenül is beszerezni képet. Talán a külföldön dolgozó „jeles hazánkfiát" kívánták e gesztussal hazatelepülésre biztatni.[30]

Molnár József és Schickedanz Albert egy év alatt elkészültek a képekkel. 1886. február 10-én tanácsi határozat intézkedett a beszállított, a bizottság által elfoadott festmények tiszteletdíjának kifizetéséről.[31] Nadler, aki közben az Országos kiállításról festendő képekre is kapott megbízást a fővárostól,[32] csak 1887. októberre készült el a Bomba teret ábrázoló nagyméretű képével.[33] Ezzel egy időben, 1887. október 20-án Havas Sándor bizottsági tag javaslatára a képzőművészeti bizottság előterjesztését támogatva a tanács 1200 frt-ért megvette Ligeti Antal: Budapest távlata 1864-ben c. olajfestményét.[34]

Két évvel később, 1889. december 15-én a fővárosi képzőművészeti bizottságban Gerlóczy Károly alpolgármester, a bizottság elnöke javasolta, hogy a főváros egyes pontjainak

65. Molnár József, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 1312. Ltsz. (II/2.)

66. Balló Ede, Calvin tér. BTM Fővárosi Képtára, 20.335 Ltsz. (I/6.)

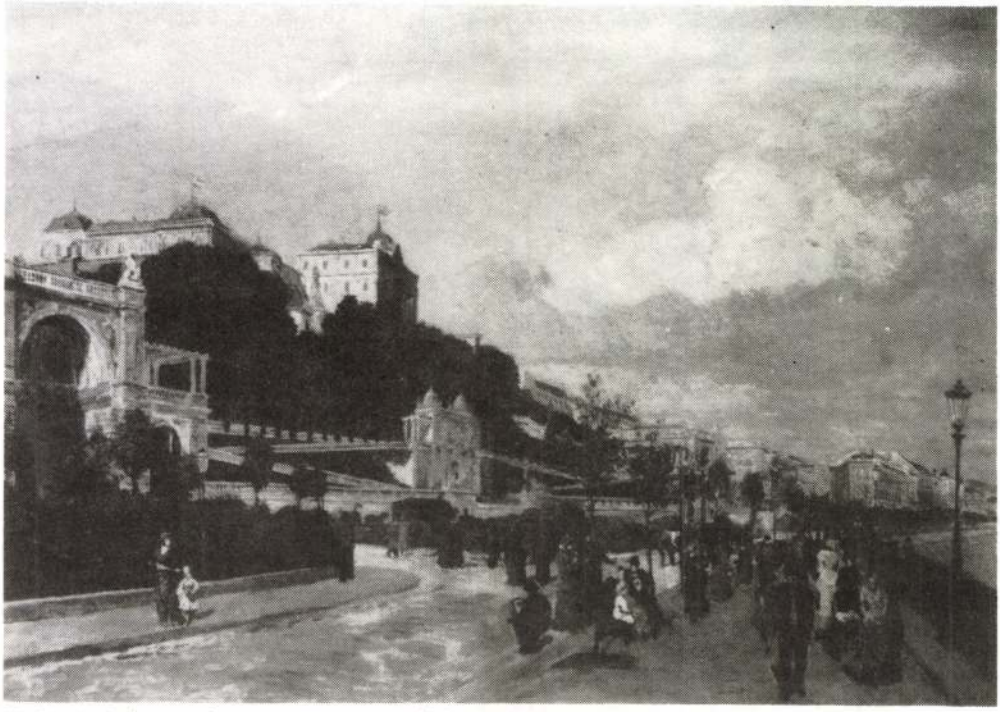

67. Nadler Róbert, Várkert rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 19.194 Ltsz. (I/42.)

68. Balló Ede, Várkert bazár. BTM Fővárosi Képtára, 20.334 Ltsz. (I/7.)

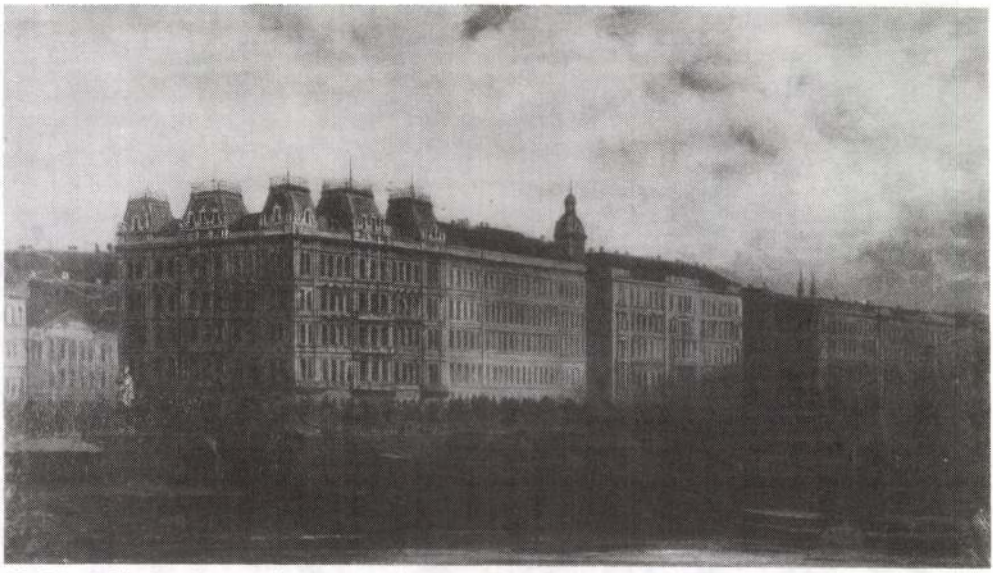

69. Irinyi Sándor, Eötvös tér. Ferenc József (Belgrád) rakpart. BTM Fővárosi Képtára, 16.505 Ltsz. (I/20.)

70. Tölgyessy Arthur, Sugárút a rond térről. BTM Fővárosi Képtára, 831 Ltsz. (I/66.)

71. Schickedanz Albert, A Ferenciek terén állott Atheneum. BTM Fővárosi Képtára, 643 Ltsz. (II/18.)

72. Györök Leó György, Albrecht út. BTM Fővárosi Képtára, 13.467 Ltsz. (I/18.)

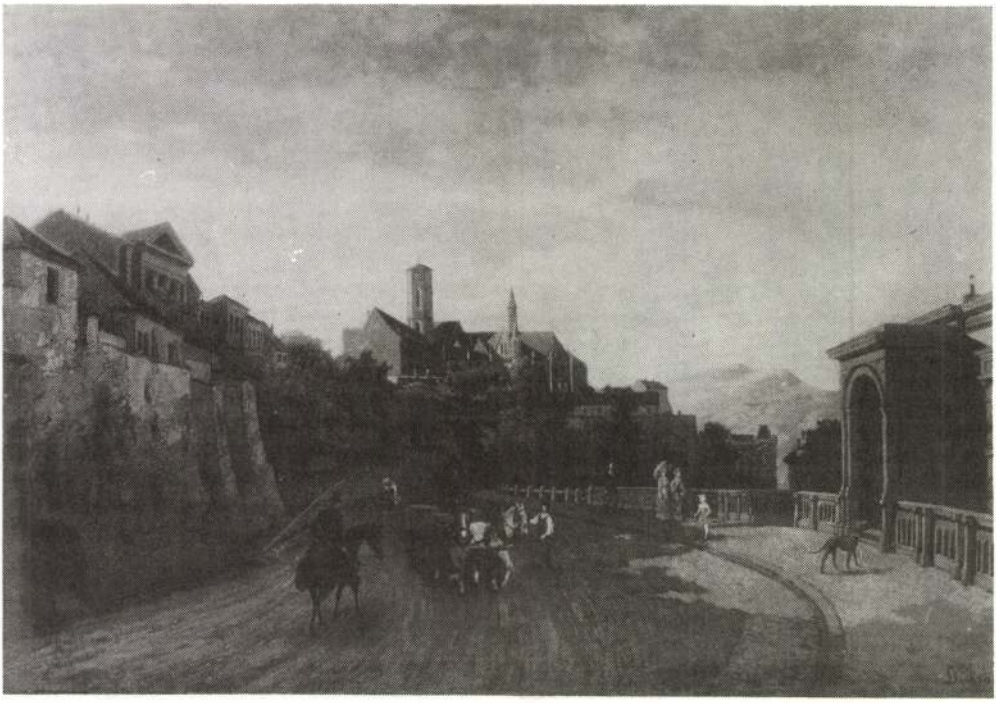

lefestésére vonatkozó, 12 képre tervezett sorozatot – amelyből eddig pénz hiányában csak három képet készíttettek el – folytatni kellene. A bizottság támogatta a javaslatot, és következőkként Schickedanz Alberttől a Mátyás templom, Nadler Róberttől a királyi vár krisztinavárosi részének megfestését kívánta megrendelni. Egyúttal megbízták báró Lipthay Béla bizottsági tagot, hogy a művészekkel érintkezésbe, illetve alkudozásba lépjen.[35] A Nadlerrel folytatott megbeszélések simán mehettek, így 1890. május 7-én a képzőművészeti bizottság megbízta őt az említett kép megfestésével, és „skizz" előzetes bemutatására szólította fel.[36] 1891. január 3-án a képzőművészeti bizottság a bemutatott három vázlat közül kiválasztotta a nagyméretű kép alapjául szolgálót.[37] A kész képet 1893. februárjában Nadler határozott sürgetésére kifizették.[38]

Schickedanz szóban forgó képe 1890 elején már készen lehetett nagy méretben is (az aktákban kész képként említik), de nem nyerte meg a tárgyalásokkal megbízott Lipthay báró tetszését, aki vételárként legfeljebb 600 frt-ot javasolt, és ezért a tárgyalások megszakadtak.[39] 1892. május 10-én Schickedanz levél kíséretében bemutatta a képzőművészeti bizottságnak a budavári főegyházat ábrázoló képét, amelyet évek előtt kezdett festeni, de a kijelölt időre befejezni nem tudott. (Egy szóval sem említette a megszakadt tárgyalást.) A király-koronázás 25. évfordulóját a legmegfelelőbb alkalomnak ítélte, hogy tőle a képet megvegyék. A vételárat óvatosan nem konkrét összegben jelölte meg, hanem imígyen írta körül: a „Nadler Róbert által festett képért a Tekintetes Bizottság által javaslatba hozott és megszavazott honorárium igényeimnek teljesen megfelel".[40] A képzőművészeti bizottság csak 1893. február 1-én foglalkozott érdemben a kép megvásárlásának ügyével.[41] Azt az ábrázolás hitelessége révén történeti, valamint művészi szempontból is megfelelőnek találta,[42] honoráriumként 1000 frt-ot ajánlott fel.[43] Schickedanz a felajánlott összeget elfogadta,[44] amelyet végül 1893. július 12-én fizették ki neki.[45]

A budapesti látképekre kiírt pályázat és az annak kapcsán rendelt képek története ezzel be is fejeződne, ha Schickedanz – aki a megrendelések reményében az 1885. január 10-i zsűrin nagy méretben történő megfestésre ajánlott mind a négy képét valóban megfestette 100x150 cm-es méretben – 1900. február 3-án kelt levelében a Ferenciek terén állott Atheneum-házat ábrázoló festményét fel nem ajánlja Rózsavölgyi Gyula alpolgármesternek, a képzőművészeti bizottság elnökének.[46] Az időzítés és a képválasztás nem volt véletlen, hiszen az Erzsébet híd építésével együtt járó belvárosi rendezések kapcsán éppen ekkor bontották le a képen szereplő épületet. Schickedanz a képet „az annak idején előirányzott 1200 frt-nyi tiszteletdíjért" kívánta eladni. A képzőművészeti bizottság 1900. október 15-én foglalkozott az ajánlattal, és azt javasolta a tanácsnak, hogy vásárolják meg a képet, ha azt a művész legföljebb 1600 K-ért (=800 frt) átengedni hajlandó.[47] Schickedanz 1900. december 17-én beleegyezett az 1600 K árba,[48] minekutána a tanács 1900. december 20-i ülésén – a képzőművészeti bizottság javaslatára (!) – már csak 1200 K-t (=600 frt) ajánlott.[49] Schickedanz beleegyezett ebbe a végül is felére redukált összegbe,[50] és így a tanács 1901. január 9-én már a Fővárosi Múzeum számára megvette Schickedanz Albert Ferenciek terét ábrázoló 100x150 cm méretű olajfestményét.[51] (Talán ez az egyik első kép, amelyet *közvetlenül a múzeum számára vásároltak.*)

„A pályázat lejártával a bíráló bizottmány konstatálta, hogy a pályázat nemcsak qualitatív, hanem quantitatív is sikerült";[52] azt az előre kitűzött célját azonban, hogy lendületet adjon „a festészet ezen kiváló és reális természetű fajának művelésére",[53] aligha érte el. A 18 résztvevő és 66 pályamű számszerűleg jó eredmény volt, igaz, hogy mindössze egy tekintélyes mester volt a pályázók között, s őt is ki kellett zárni előzetesen a pályázatból. Vol-

tak a pályázók között jócskán jelentéktelen nevek, szép számmal a műkedvelés határán mozgó rajztanárok,[54] de vitathatatlanul megjelentek a később jelentőssé váló ekkor még kezdő festők is.[55] A pályázat abszolút győztesei azonban az építész alapképzettségű, festő ambiciójú, korábbi éveiket az Ybl-irodában, főleg távlatok és dekorációk festésével töltő ismert, de még nem befutott művészek, Nadler Róbert és Schickedanz Albert voltak. (A figyelemmel kísért 17 év alatt városkép-pályázat kapcsán elköltött 10.100 frt-ból 6300 frt-ot ők ketten kaptak meg, csaknem egyenlő arányban.[56]) Nadler minden bizonnyal a pályázaton elért sikere kapcsán jutott az 1885. évi Országos kiállítás megfestésének – szintén jól jövedelmező – feladatához, és ezen a sikeren alapult későbbi szakmai elismertsége. Schickedanz, akinek nem volt módjában akadémiai festői tanulmányokat folytatni, ekkor lett festőként is elfogadott, és a mai napig is e képek révén tartja nyilván nemcsak építészként, hanem festőként is – annyira-amennyire – a szakmai köztudat.

Az „építészeti festészet" részletező száraz előadásmódot kívánt, amely leginkább az építészeti rajzolói vagy távlatfestői gyakorlattal rendelkezőknek kedvezett, és a „festői látásmódú" alkotóktól állt a legtávolabb. Nem lehet véletlennek tekinteni, hogy a három képet bemutató Mednyánszky László sem a díjazásnál, sem a megrendelésnél, sem a vásárlásnál szóba sem került.

Annyi eredménye feltétlenül lett a pályázatnak, hogy a „folyton épülő és fejlődésében változó főváros" akkori „képéről érdekes történeti becsű részletek" maradtak „az utókornak", amelyek több mint 30 kép esetében „mint érdekes kiállítási tárgyak is jó sikerrel (...) érvényesíthetők".[57] Kortörténeti dokumentumként azonban a nem sokkal korábban föltűnt Klösz György fotói nemcsak felveszik a versenyt a festményekkel, hanem sokszorosan felül is múlták azokat. A fővárosi tanács és kebelében a képzőművészeti bizottság is tisztában lehetett ezzel, vagy legalább is érzékelte ezt, mivel a 12 képből álló festménysorozat teljesebbé tételének ügyét lassan hagyta elaludni, míg Klösz Györgynek 325 felvétel elkészítésére adott megbízást.[58]

A festészet egy-egy ágának fellendítését célzó történeti- és egyházi-festészeti pályázatok 1870-től, illetve 1880-tól kezdve évenként ismétlődtek; a városképpályázat egyszeri volt, és próbálkozás sem történt a megismétlésére.

FÜGGELÉK

Felhívás pályázatra.

Budapest főváros tanácsa a főváros főleg beépített területének kiválóbb szebb pontjait olajfestményű távlati képekben s a sorozatot egyelőre 12 képben tervezve – megörökíteni szándékozván, pályadíjakat tűz ki és pedig egyet 500, egyet 300, és egyet 200 frttal oly színvázlatok bemutatására, melyek alapján a teljes nagy képek elkészíttetése iránt a megbízások kiadhatók lesznek. –

A feltételek a következők:

1.) A kitűzött díjakra csak Magyarországon született vagyis magyar művészek pályázhatnak legalább 60 centiméter széles olajszín vázlatokkal olykép felfogva, hogy azok a másfél méter széles és egy méter magas méretben tervezett és egyenkint 1200 frt, azaz egyezerkettőszáz forinttal díjazandó festmények (: végleges kidolgozás :) alapjául szolgálhassanak. –

2.) A felveendő pontok megválasztása a pályázó művészek szabad tetszésére bízatik.

3.) A díjak a viszonylagosan legjelesebb, de e mellett határozott műbeccsel bíró pályaműveknek, s csak is az esetre fognak kiadatni, ha az illető művész legalább két színvázlatot küldött be. –

4.) A vázlatok a szerző tulajdonában maradnak. –

5.) A főváros fenntartja magának azon jogot, hogy a díjazástól függetlenül tehesse megrendelését, valamint a pályázó művész által választott pontok szabad felhasználását is. –

6.) A pályázat nyílt: ugyanazért névtelenül s a czím megadása nélkül beküldött pályaművek nem fognak figyelembe vétetni. –

7.) A pályaművek folyó 1884. évi október hó 1-ső napjáig Gerlóczy Károly alpolgármester úrhoz, mint a képzőművészeti állandó bizottmány elnökéhez (: Budapest, lipót-utczai városház, II. emelet 21. sz. a. :) küldendők be. –

8.) A pályaművek felett bíráló választmány 9. tagból álland, melynek két tagját az orsz. magyar képzőművészeti társulat, két tagját a magyar mérnök és építész egylet, öt tagját pedig a fővárosi képzőművészeti állandó bizottmány a saját kebeléből választandja meg.

Ezen bíráló választmány még a nyár folyamán fog megalakíttatni és tagjainak névsora legkésőbb augusztus végéig a hírlapokban leendő közzététel útján a pályázók tudomására fog hozatni.

Ezen választmány a pályaművek fölött folyó év október hó végéig – titkos szavazás útján tekintet nélkül a jelenlévők számára, viszonylagos többséggel dönt – s az általa oda ítélendő díjak 8. nap alatt a pályadíjnyertes művészek számára kiutalványoztatni fognak. –

Ezek közlésével – általában, s lehetőleg a felhívás egy egy példányainak boríték alatt, saját czímükre szóló megküldésével – egyenkint és különösen is – felhívatnak az összes – akár itt benn lakó, akár külföldön tartózkodó festő művész urak miszerint a magyar hazai festő művészetnek támogatása czéljából általában s a távlati képfestés műfajának művelése iránti érdekeltség felébresztése czéljából különösen nagyérdekű és jelentőségű eme pályázaton minél több vázlat beküldésével részt venni szíveskedjenek. –

Budapest főváros tanácsának 1884. évi május hó 6-án tartott üléséből.

Kamermayer Károly s.k.
polgármester

24189
1884.-III. számhoz.

A pályaművek azonosító jegyzékének alapjául szolgáló források

1. „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában." A pályázatra beküldött művek jegyzéke. „Összeállítá: Rózsa Péter" tanácsnok. A művészek 1-19. sorszámmal, a művek 1-67. sorszámmal jelölve. Egyidejűleg törölve 3. Böhm Pál, 5. sz. (a mű címe már nincs is feljegyezve). Hiányzik a címek közül a 47-53. sz. (Nadler R. művei közül 7 db.) BFL. IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

2. „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. dec. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak, s azok tárgyának rövid leírása." Egyoldalas, félbemaradt jegyzék. A művészek I-II., a művek 1-4. sorszámmal jelölve. (A 4. sz. már nincs kitöltve.) Az előző jegyzék melléklete. BFL IV. 1403. m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

3. „Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak." Eredetileg 4 oldalas lista 67 tétellel. Hitelesítette 1888. aug. 21-én Lukács Ignác. Utólagos kiegészítésekkel, amelyek jól elkülöníthetően elütnek az eredeti lista írásmódjától. A kiegészítések nem datáltak. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-15. sz., II. Kiállítási képek, 16-24. sz., III. Történelmi és genre képek, 25-27. sz., IV. Arcképek, 28-67. sz. A képekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételi ár frt. (Az adatok helyenként hiányosak.) BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ad 6687/mh. sz.

4. A kimutatás későbbi, kiegészített változata. Datálatlan. Csoportok: I. Budapest látképei, 1-23. sz., II. Kiállítási képek, 24-32. sz., III. Történelmi és genre képek, 33-35. sz., IV. Arcképek, 36-76. sz., V. Szobrok, 77-88. sz. A művekre vonatkozó adatok: cím, találhatás helye, szerző, vétel éve, vételár frt. (Sok adat hiányzik. A vételi évek között 1888 utáni évszám nem szerepel: pl. a budapesti látképek között 16-23. sorszámon szereplő műveknél ez a rubrika kitöltetlen, akárcsak a találhatás helye.) A listán I. 20. sz. a. szerepel Schickedanz Albert: Mátyás templom c. képe 1000 frt vételárral, tehát *a lista 1893. júl. 12. után készült.* BFL. IV. 1403. m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.

5. Képzőművészeti tárgyak leltára. 8 oldalas összeállítás. Datálatlan. Csoportok: I. Olajfestmények (I. rangú) 1-59/b. sz., II. Olajfestmények (II. rangú) 1-32. sz., III. Olajfestményvázlatok 1-21. sz., IV., Aquarellek (I. rangú) 1-10. sz., V. Aquarellek (II. rangú) 1-29. sz., VI. Réz-, acél-, fametszetek 1-17.

sz., VIII. Szobormüvek 1-15. sz. A képekre vonatkozó adatok: cím, szerző, találhatás helye, magasság cent., szélesség cent., jegyzet. (A szobroknál méretet nem tüntettek fel.) A képek méretét kerettel együtt adták meg. A jegyzetek nagyrészt a keretek állapotára vonatkoznak. A datálásra vonatkozóan l. a 4. sz. a kimutatás kiegészített változatánál írottakat. (1893. júl. 12. után) BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.

6. Jelentés 25-26 és 114-115.

7. „Budapest főváros tanácsa által 1884. évi május 6-án 24.189 és június 19-én 31.577 sz. a. hirdetett pályázat folytán beküldött olajszínvázlatok ügyében egybehívott bíráló választmány 1885. január 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve." BFL. IV. 1403 m. 11/1884. cs. ügyiratszám nélkül.

8. A 32.739/1885-III. sz. 1885. jún. 9-én kelt tanácsi határozat. BFL. IV. 1403. m. 12/1884. cs.

9. Vonatkozó múzeumi leíró kartonok.

I. Az 1884-85. évi budapesti látképpályázaton szereplő művek (olaj színvázlatok)

I. **Aggházy** Gyula

1. *Mátyás templom.* Budavári Nagyboldogasszony-templom címen BTM 55.128.1 Ltsz. o.v. 99.3x60 cm. Vétel a Bizományi Áruházból (1955) 708.– Ft

2. *Albrecht út.* Lappang. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin a harmadik díjra jelölt egyik kép volt. Ugyanekkor szóba jött a nagy méretben való megfestésre ajánlott képek között is. (13. helyen)

II. **Böhm** János

3. *Kerepesi út.* Lappang

4. *Budai látkép (alsó).* Lappang

III. **Böhm** Pál (5. sorszám már az eredeti kéziraton törölve)

IV. **Balló** Ede

6. *Calvin tér.* Azonos címen BTM 20.335 Ltsz. o.v. 38,5x62 cm. özv. Balló Edéné ajándéka 1941.

7. *Várkert bazár.* Várkert-rakpart címen BTM 20.334 Ltsz. o.v. 38,5x62 cm. özv. Balló Edéné ajándéka 1941.

8. *Vár.* Lappang

9. *Ferenc József tér.* Lappang

10. *Petőfi tér.* Petőfi téri piac címen BTM 1135 Ltsz. o.v. 50x70 cm. A pályázatra beküldött vázlatot (ekkor Rakpart a Petőfi térnél címmel jelezve) 200.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A VIII. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. 1904-ben átengedés útján került a Fővárosi Múzeumba.

V. **Feszty** Árpád

11. *Kerepesi út.* Lappang

12. *Budai (alsó) látkép.* Lappang. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin szóba került a nagy méretben való megfestésre ajánlott képek között (12. hely)

13. *Lánchíd.* Azonos címen BTM 1334. Ltsz. o.v. 59,5x92 cm. Az 1885. jan. 10-i pályázati zsűrin a harmadik díjra jelölt egyik kép volt, ugyanekkor szóbakerült a ngy méretben való megfestésre javasolt képek között is. (11. helyen) A pályázaton szereplő vázlatot (ekkor a Lánchíd éjjel címmel jelölve) 200.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. Az I. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. 1906-ban átengedés útján került a Fővárosi Múzeumba.

14. *Hídfő Pesten.* Lappang

VI. **Gyöngyvirági** Zseni

15. *Krisztinaváros.* Lappang. – A képet a pályázatnál nem vették figyelembe, mert a művész a kiírástól eltérően csak egy képet küldött.

VII. **Györök** Leo György

16. *A Lánchíd Budáról.* Lappang

17. *Garnison templom.* Helyőrségi templom címmel BTM 832 Ltsz. 45x61 cm. o.v. A pályázatra beküldött vázlatot az Albrecht utat ábrázoló párjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A kép az 1888-as kimutatásban 100 frt értékkel szerepel. A III. tanácsi üo. egyik hivatali helyiségében volt. 1902-ben átengedték a Fővárosi Múzeumnak.

18. *Albrecht út.* A pályázatra beküldött vázlatot (ekkor „Albrecht út fent" címmel jelölve) 1885.

július 9-én megvette a fővárosi tanács a Garnison templom című párjával együtt összesen 300 frt-ért. A *kimutatásban* 200 frt értékkel szerepel. A kép a III. tanácsi üo. egyik helyiségében volt. A *leltárban* nem szerepel. A BTM 13.467 Ltsz. van egy Györök Leó által festett azonos című kép, o.v. 65x95,5 cm. Ez a leírókarton tanúsága szerint 1922-ben csereajándék útján került a múzeumba.

VIII. **Irinyi** Sándor

19. *Vigadó tér.* Lappang

20. *Eötvös tér.* Ferenc József (Belgrád) rakpart címmel a BTM 16.505 Ltsz. o.v. 36x60 cm. 1933-ban vétel útján (Spitzer Jenőtől) került a múzeumba. (Iványi a beadott képekhez mellékelt jegyzékén „Részlet a pesti Dunapartról" címmel jelölte a képet.

21. *Calvin tér.* Lappang

IX. **Lechner** Gyula

22. *Ferenciek tere.* Lappang

23. *Ujvilág-utca (Sas).* BTM 2.491 Ltsz. o.v. 40x56,2 cm. Vétel 1909-ben Lechner Gyulától.

24. *Rózsa tér (jobbra).* BTM 591 Ltsz. Azonos címen o.v. 40x60 cm. A pályázatra beküldött vázlatot a Sebestyén tér című párdarabjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a fővárosi tanács 1885. július 9-én. A *kimutatásban* 150.– frt érték megjelöléssel szerepel (13. sz. a.) szerző nélkül, a találhatás helyeként „Lechner Gyula rajziskolai tanár". A *leltár* jelöli Lechner szerzőségét, de nem jelöli a találhatás helyét. A tanácsi VII. üö. 1900-ban adta áta a képet a Fővárosi Múzeumnak. (A Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke 32. o. No 459. azonos című, méretű és technikájú, 349 Ltsz. képet jelez. A meglévő képen lévő szakleltári szám: 349. A kép azonos.)

25. *Rózsa tér (balra).* Sebestyén tér címen a BTM 592 Ltsz. o.v. 40x60 cm. A pályázatra beküldött vázlatot a Rózsa tér című párdarabjával együtt összesen 300.– frt-ért vette meg a főv. tanács 1885. július 9-én. A *kimutatásban* 150.– frt értékmegjelöléssel szerepel Rózsa tér címen (14. sz.) szerző nélkül, a találhatás helyeként „Lechner Gyula rajziskolai tanár" szerepel. A *leltárban* Rózsa tér a Sebestyén tér felé címen szerepel, itt jelölik Lechner szerzőségét, de a találhatás helyét nem. A képet 1900-ban a tanácsi VII. üo. adta át a Fővárosi Múzeumnak.

26. *Petőfi tér.* BTM 3.678 Ltsz. o.v. 40x59,5 cm. Vétel özv. Weiszberger Miklósnétól 1908.

27. *Nemzeti Színház bérháza.* Lappang

28. *Nagy-Kristóf.* BTM 2.492 Ltsz. o.v. 40,5x60 cm. Az 1885. január 10-i pályázati zsűrin szóba került a nagy méretben való megfestésre javasolt képek között (Váci utca a Kristóffal) 16. helyen. A Fővárosi Múzeum 1909-ben vásárolta meg Lechner Gyulától.

29. *Gizella tér.* Lappang

X. **Ligeti** Antal

30. *Budapest látképe (Budáról, felső).* BTM 1303 Ltsz. o.v. 60x90 cm. Az 1885. jan. 10-i zsűrin Ligeti képeit nem vették figyelembe, mert a kiírással ellentétben madártávlati képeket küldött. Ligeti a beadott képekhez mellékelt levelében képét így jelöli: „látkép, amelynek felvételi pontja a Mátyás hegy Ó-buda felett". A kép megvételének időpontját akta nem igazolja. Jelentés nem említi (1890), míg a 1888-as *kimutatásban* szerepel Ligeti: Budapest látképe, amely az alpolgármesteri helyiségben található, és 1886-ban vették 250.– frt-ért. A leltárban az olajfestmény vázlatok között szerepel 13. sz. a. Ligeti: Budapest látképe 1884-ben c. képe 74x116 cm mérettel (A méret itt kerettel értendő). Találhatási helyéül ceruzával „Matuska" (alpolgármester?) van jelölve. A képet 1906-ban az alpolgármesteri hivatalból adták át a Fővárosi Múzeumnak.

31. *Budapest látképe (Soroks. ágról, alsó).* Lappang. A pályázatra beküldött vázlat Ligeti levele szerint: „az akkoron úgynevezett Lager ispotálytól 1864ik évben eszközölt felvételi tanulmányaim alapján készült"; elfogadás esetére egyben felajánlja, hogy elkészíti az aktuális állapotot megörökítő párdarabot, amelyben akkor a vasútépítés akadályozta. Az 1885. január 10-i zsűri, amely a képet mint pályaművet nem vette figyelembe, egyben javasolta, hogy festessék azt meg nagy méretben, mint bevezetést a megrendelendő képsorozathoz. (Erről l. később II. 1.)

XI. **Löschinger** Zsigmond

32. *A Lánchíd Budáról.* Lappang

33. *Alagút homlokzata.* Lappang

XII. **Mednyánszky** László

34. *Váci út.* BTM 16.244 Ltsz. o.v. 47,5x67,5 cm. Vétel Szilárd Vilmos régiség kereskedőtől, 1932.

35. *Lánchíd.* A BTM 22.678 Ltsz. o.v. 49,5x66,5 cm.

36. *Vár.* Budai Dunapart címen leírt kép a két pályázati kép közül bármelyikkel azonos lehet, mert többek között a Lánchíd és a Vár is szerepel rajta. A méret valószínűsítheti, hogy pályázati képről van szó, de *nem tekinthető bizonyosnak* bármelyikkel való azonossága sem. A képet 1942-ben az Almássy-Teleki aukción vásárolták a Fővárosi Múzeum részére.

XIII. **Molnár** Géza

37. *Ferenciek tere.* Lappang. (Az 1885. jan. 10-i pályázati bírálaton nem vették figyelembe, mert a kiírástól eltérően csak egy képet küldött be festője.)

XIV. **Molnár** József

38. *Várkert.* Lappang

39. *Calvin tér.* Lappang. A pályázaton a kép harmadik díjat nyert, majd festője megbízást kapott a kép nagybani megfestésére. (Erről l. később II. 2.)

XV. **Nadler** Róbert

40. *Bomba tér.* BTM 18.418 Ltsz. o. fa 39,5x60 cm. A képet 1938-ban vette a Fővárosi Múzeum Donáth Sándortól. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler. Elsőként ennek a képnek a nagy méretben való megfestését rendelték meg nála. (Erről l. később II. 3.)

41. *Vár (Albrecht út).* BTM 820 Ltsz. o. fa 40x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A Fővárosi Múzeum részére 1902-ben vették meg a képet Réti Zsigmondtól.

42. *Várkert rakpart (felülről).* BTM 19.194 Ltsz. o.fa 39x60 cm. A képet 1940-ben vették a Teleki-Kállay aukción. A pályázat első díját részben ezért a képért kapta Nadler, a zsűri ezt a képet is javasolta nagy méretben való megfestésre.

43. *Lánchídfő Budáról.* A Lánchíd budai hídfője címen a MNG 52.3 Ltsz. o.fa 39,3x60 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta. A kép a Ráth György Múzeumból 1951-ben került a Szépművészeti Múzeumba (gyűjtőköri átrendezés során) és onnan a teljes magyar anyaggal 1957-ben a MNG-ba.

44. *Várkert rakpart (alulról).* Lappang.

45. *Calvin tér.* Bp. Magántulajdon. o.fa 37x58 cm. A kép szerepelt 1916-ban a Szent György céh aukcióján.

46. *Lánchíd a budai bombatérről.* Lappang.

47-53. sz. alatt nem szerepelnek a jelzett Nadler képek címei. Volt tehát hét darab olyan pályázati kép, amelyeket cím szerint sem ismerünk.

„'Gellérthegy utca...' Budapest DNy-ról" címmel jelzett kép (BTM 17.166 Ltsz. o.fa 39,5x60 cm.) a téma a technika és a méret alapján e pályázati képek közé sorolható. A képet Steiner Lajostól 1935-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

Valószínűleg kellett lennie egy képnek, amely a várat a Tabán felől ábrázolta, amely kép alapján nagy méretű képet rendeltek 1890-ben Nadlertől. (Erről l. később II. 4.) A pályázati kép lappang.

XVI. **Schandi** Gyula

54. *Budai realiskola.* Lappang

55. *Mátyás templom az Albrecht útról.* Lappang.

XVII. **Schickedanz** Albert

56. *Szt. Háromságtér.* (Mátyás templom) Lappang. A pályázat második díját részben e képért kapta Schickedanz. A kép nagy méretben való megfestését 1890-ben rendelte meg a tanács. (Erről l. később II. 6.)

57. *Opera.* BTM 24.166 Ltsz. o.v. 63x87 cm. A képet Kováts Józsefné sz. Schickedanz Vilmától vette meg 1944-ben a Fővárosi Múzeum.

58. *Küttel ház (Torony és Duna u.)* BTM 24.164 Ltsz. „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen o.v. 64,8x85,5 cm. A képet a zsűri nagy méretben való megfestésre ajánlotta, a megbízást 1885. februárban kiadták. (Erről l. később II. 5.)

59. *Kötő és Galamb u. (sarok).* BTM 24.165 Ltsz. „Péterffy-palota (Kriszt-ház)" címmel. o.v. 76,5x64 cm. A pályázati képet Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától 1944-ben vette meg a Fővárosi Múzeum.

60. *Nagymező u. (iskola).* BTM 14.848 Ltsz. o.v. 60x80 cm. A pályázat második díját részben ezért a képért kapta Schickedanz, a zsűri a képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta, de a megbízást nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 8.) A pályázati képet 1927-ben vette a Fővárosi Múzeum.

61. *Ferenciek tere.* Lappang. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri, a megren-

delést nem adták ki. Schickedanz megfestette a képet nagy méretben is. (Erről l. később II. 7.)
62. *Margitszigeti fürdő.* Lappang

XVIII. Spányi Béla
63. *Várkert rakpart.* Lappang
64. *Margithíd.* Lappang
65. *Budai látkép a Nákó házra.* Lappang

XIX. Tölgyessy Arthur
66. *Sugárút a rond térről.* BTM 831. Ltsz. o.v. 56x80 cm. „Andrássy úti Körönd" címen. A képet nagy méretben való megfestésre ajánlotta a zsűri. A pályázati képet 1885. június 9-én 200.– frt-ért megvette a tanács. A tanácsi III. üo.-on nyert elhelyezést, onnan 1902-ben adták át a Fővárosi Múzeumnak.
67. *Akadémia.* Lappang

II. A fővárosi látképekre hirdetett pályázattal kapcsolatosan későbbiekben megrendelt, illetve megvett képek.

Ligeti Antal (1) *Budapest távlata 1864-ben.* BTM „Buda és Pest címmel 1300 Ltsz. o.v. 100x150 cm. Havas Sándor előterjesztésére, a képzőművészeti bizottmány javaslatára a tanács 1887. okt. 20-án 1200 frt-ért vette meg a képet, a polgármesteri fogadóteremben nyert elhelyezést, a polgármesteri hivatal 1906-ban adta át a Fővárosi Múzeumnak.

Molnár József (2) *Calvin tér.* BTM 1312 Ltsz. o. v. 100x150 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A leszállított és elfogadott képért az 1200 frt tiszteletdíjat 1886. február 10-én engedélyezték. A képet a III. tan. üo.-on őrizték. 1906-ban a mérnöki hivatalból került a Fővárosi Múzeumba.

Nadler Róbert (3) *Bomba tér* BTM 1304 Ltsz. o.v. 104x154 cm. A képet 1885. február 5-én rendelte meg a tanács. A beszállított képért járó 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1887. október 19-én engedélyezte a tanács. A képet a polgármesteri helyiségben őrizték, 1906-ban az I. alpolgármester hivatalos helyiségéből adták át a Fővárosi Múzeumnak.

(4) *Királyi várlak a Krisztinaváros felé.* BTM „Tabán és várhegy" címen 1309 Ltsz. o.v. 106x155 cm. A képet 1890. május 7-én rendelték meg Nadlernél. Az 1200.– frt vételárat 1893 februárban fizették ki. A leltárban Budavár a Krisztinavárosból címen szerepel. Akkor a II. alpolgármester helyiségében őrizték. A tanácsi I. üo. 1906-ban engedte át a képet a Fővárosi Múzeumnak.

Schickedanz Albert (5) *Torony és Duna utca sarok.* BTM „Haltér, a legrégibb pesti ház" címen 1311 Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet a tanács 1885. február 5-én rendelte meg, a beszállított, elfogadott kész képért az 1200 frt tiszteletdíj kifizetését 1886. február 10-én engedélyezte. A képet a tanácsi III. üo. helyiségeinek egyikében őrizték, 1906-ban a tanácsi X. üo. engedte át a Fővárosi Múzeumnak.

(6) *Mátyás templom.* BTM „Szentháromság tér" címen 1305 Ltsz. o. v. 101x151 cm. A képet 1890. január 6-át követően rendelték meg Schickedanznál, aki 1892. május 10-én jelentette, hogy elkészült a képpel és megvételre ajánlja. Az 1000.– frt tiszteletdíj kifizetését 1893. július 12-én engedélyezték. Elhelyezéséül Lechner Lajos főmérnök középítési igazgató hivatali helyiségét jelölték ki. Leltár szerint a mérnöki hivatalban volt, 1906-ban az I. alpolgármesteri hivatalból engedték át a Fővárosi Múzeumnak.

(7) *Ferenciek terén állott Atheneum.* BTM „Ferenciek-tere" címen 643. Ltsz. o.v. 101x151 cm. A képet 1900 február 3-án ajánlotta fel Schickedanz megvételre a képzőművészeti bizottságnak. A képet 1901. január 9-én vették meg 1200 K (=600 frt!) a fővárosi múzeum számára. A képen 1887-es évszám szerepel.

(8) *Nagymező utca.* A Terézváros címen, BTM 24.167 Ltsz. o.v. 95x146 cm. A kép feltehetően 1900 előtt készült, Kováts Józsefné Schickedanz Vilmától vette meg a Fővárosi Múzeum (1944).

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések

BFL. IV. 1403 m. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Törvényhatóságának iratai. A Képzőművészeti Bizottság iratai.

BFL. IV. 1407 b. = Budapest Főváros Levéltára. Budapest Székesfőváros Tanácsának iratai. Tanácsi ügyosztályok központi irattára.

BTM = Budapest Történeti Múzeum Fővárosi Képtára.

cs. = csomó
Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke = Háborús műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. Bp. 1952.
Fővárosi Múzeum = A BTM jogelődje. Alakult 1887-ben. 1951. óta BTM.
Jegyzőkönyv = Budapest főváros tanácsa által 1884 évi május 6-án 24.189 és június 19-én 31.577 sz. a. hirdetett pályázat folytán beküldött olajszínvázlatok ügyében egybehívott bíráló választmány 1885. január 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve. (BFL. IV. 1403 m. 11/1884 cs.)
Jelentés = A fővárosi képzőművészeti bizottság jelentése tízéves működéséről. (1880-1890) Bp. 1891.
Képzőművészeti Bizottság, vagy Bizottmány = A fővárosi képzőművészeti bizottság. A fővárosi közgyűlés által a tanács mellé kiküldött állandó bizottság. 1880-tól működött. Elnöke az I. alpolgármester.
Kimutatás = Kimutatása a fővárosi hivatalokban előzetesen feljegyzett olajfestményeknek és olajnyomatoknak. 1888. (BFL. IV. 1403 m. 55/1888-94 cs. ad 6687/mh. sz.)
Leltár = Képzőművészeti tárgyak leltára. 1894 (?) (BFL IV. 1403 m. 55/1888-94. cs. ügyiratszám nélkül.)
OMKT = Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
Sz. n. = Szám nélkül.
Tanács = Budapest főváros tanácsa. A fővárosi önkormányzat végrehajtó hatalmat gyakorló testülete. (=A főváros kormánya.) Tagjai a tanácsnokok.
Zsűri = A pályázat elbírálására 1885. január 10-én összeült bíráló választmány.

1. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.184/1883-III. sz.

2. Jelentés 21.

3. Uo. 21-22.

4. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. sz. n. levélfogalmazvány. A képzőművészeti dotációt az 1881. március 3-án tartott közgyűlés legkevesebb évi 4000.– frt-ban határozta meg. Jelentés 5.

5. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. az OMKT 1656/1883 sz. 1884. január 31-én kelt levele és az ahhoz mellékelt pályázati hirdetmény tervezet.

6. Uo. 24.184/1884-III. sz. 1884. május 6-án kelt tanácsi határozat.

7. Uo. a 24.184/1884. sz. pályázati felhívás fogalmazványának hátoldalán található ceruzás feljegyzés.

8. A Jegyzőkönyv szerint a 24.188/84. sz. és 31.577/84. sz. alatt kibocsátott felhívások „a képzőművészeti társulat által összeállított név- és lakjegyzék alapján minden hazai festőművésznek saját címére boríték alatt megküldettek".

9. A bírálatnál ez csak Schickedanz Albert (szül. Biala bei Bielitz, ma Bialsko Biala) esetében okozott problémát. „Szóba került az is, valjon Schickedanz Albert a pályázatnál részt vehet-e a felhívás 1. pontja alapján s a választmány igenlő értelemben állapodott meg, minthogy Schickedanz, bár lengyel városban született, magyar művésznek tekintendő, miután szülei már előbb telepedtek meg hazánkban és ő m. kir. állami hivatalt visel." (Jegyzőkönyv.) Megjegyzendő, hogy Schickedanz Albert apja, Sch. Ferdinand magyar honossága 1849-ben kelt, és azt a Kézsmárk város tanácsa által aláírt bizonyítvány igazolja. (Falvay Lászlóné tul.)

10. Pl. Balló Ede: Calvin tér, o. papírlemez, 26,3x31,2 cm. BTM 20.337 Ltsz.

11. Pl. Ligeti Antal: Buda és Pest, o.v. 100x151 BTM 1300 Ltsz.

12. Ezért Gyöngyvirági Zseni és Molnár Géza műveit nem vette figyelembe a zsűri.

13. BFL. IV. 1403. m. 12/884. cs. 31.577/84 sz. 1884. június 19-én kelt tanácsi határozat; BFL. IV. 1407/b. $\frac{31.577}{3271\text{-III}}$/84. sz. az 1884. június 19-i tanácsülés előadói íve.

14. BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs. 24.189/1884. sz. Pályázati felhívás. 1884. május 6. (L. Függelék 1.)

15. Mint a 13. jegyzet.

16. L. Jegyzőkönyv

17. A BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. iktatószám nélkül szerepel a Rózsa Péter tanácsnok által összeállított jegyzék „Pályaművek (vázlatok) a budapesti látképek tárgyában" címmel. Ebben a festők alfabetikus rendjében cím szerint felsorolja a képeket. Csak Nadlerrel tesz kivételt, akinek csak 7 képét sorolja fel, a második hetet csak sorszámmal (47-53) jelzi. Ezért nincs pontos információ Nadler összes beküldött képéről. E lista mellett van egy – minden jelzet nélküli – másik felsorolás: „Jegyzéke a budapesti látképek iránt kiírt pályázat folytán 1884. decz. 31-ig beérkezett pályamű vázlatoknak s azok tárgyának rövid leírása" címmel. A listát a kézírás alapján feltételezhetően szintén Rózsa Péter készítette, de csak a 3. pontig jutott; a negyedik tételnél már csak a sorszámot írta le – és itt a lista megszakad. Ez igen sajnálatos, mert a rövid leírások igen jó támpontot nyújtanának az azonosításhoz.

18. Jegyzőkönyv.

19. BFL. IV. 1403 m. 11/884. cs. 1884. december 3-án kelt felkérő levél fogalmazvány. Sz.n.

20. Mint a 9. jegyzet.

21. Jegyzőkönyv.

22. A bizottság 1885. február 2-i ülésén javasoltakat l. Jelentés 24-26.

23. A Molnár József által megfestett Calvin tér esetében a várható átalakítás nem lehetett szempont, hiszen a képen a Nemzeti Múzeum mellett a kevéssel korábban épült Ybl féle két épület, a Geist-ház (1863-64) és a Pesti Hazai Takarékpénztár palotája (1872-74) is szerepel. De Molnártól – amennyiben megbízást akartak adni neki – ezt rendelhették. Schickedanz esetében tisztázatlanabb az indok, hiszen a Szentháromság téren ekkor már megkezdődtek az átépítések, természetes volt, hogy a képen a rögzített állapot rövidesen megváltozik; a festőnek egy év múlva már arra sem lesz lehetősége, hogy a helyszínen pontosítson vagy korrigáljon valamit. Mégis a belvárosi utcaképet rendelték meg tőle, holott a Torony és a Duna utcák lebontása nem szerepelt a legközelebbi tervek között, és csak több mint tíz évvel később került sorra.

24. BFL. IV. 1407 b. $\frac{8141}{517\text{-III}}$/1885. sz.

25. Uo. $\frac{8326}{518\text{-III}}$/1885. sz.

26. Jelentés 24 és 25.

27. Uo. és BFL. IV. 1403 m. 12/884. cs.

32.739/1885-III. sz. 1885. június 9-én kelt tanácsi határozat. A Jelentés 25. oldalán a megvásárlásra javasoltak sorából hiányzik Tölgyessy neve és a mű címe. Ez valószínűleg tévedés lehet, mert következetesen 1200 frt-ról írnak, és a felsorolt összegek mindössze 1000 frt-ot tesznek ki. A 26. oldalon a megvásárolt művek felsorolásában s a vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton már egyaránt szerepel Tölgyessy műve. Györök Leo György művei közül a megvásárlásra javasoltak között (Jelentés 25.) szerepel a „Garnison templom" és az „Albrecht út" összesen 300 frt értékben. A megvásárolt képek felsorolásában (Jelentés 26.) csak a „Helyőrségi templom" (=Garnison templom) 300 frt árral. A vásárlást és a kifizetést engedélyező ügyiraton (32.739/1885) „Helyőrségi templom" és az „Albrecht út fent" összesen 300 frt áron. A fővárosi képzőművészeti bizottsága tízéves fennállása alatt szerzett műtárgyak jegyzékében (Jelentés 115.) 12. sz. Albrecht út 200 frt, 17. sz. „Garnison templom a várban" 100 frt. A kimutatásban, amely a fenti jegyzék alapjául szolgálható ügyirat, azonos módon szerepel. A Leltárban Györök L. Gy. művei közül csak a Garnison templom szerepel és csak ez a Györök mű került a tanácstól a Fővárosi Múzeumba. Az ott őrzött Albrecht út c. Györök-kép csereajándékként került 1922-ben a gyűjteménybe.

28. GÁBOR E.: Az epreskerti művésztelep. Művészettörténeti Értesítő 1990/1-2.

29. A vásárlásra vonatkozó ügyiratok nem találhatók a képzőművészeti bizottság nagyon hiányosan fennmaradt iratanyagában. A Jelentés 26. a vázlatok megvásárlását ismertető bekezdésben folytatólag minden kommentár nélkül közli: „Továbbá megvásároltatott Bruck Lajosnak a „Ferenc József rakpart a Petőfi térnél és a várhegy" című festménye is 1.100 frtért". A Kimutatás a vásárlás éveként 1885-öt jelöli meg.

30. A nyolcvanas évek során különböző kezdeményezések történtek az irányban, hogy hazatérésre bírják a külföldön dolgozó művészeket. (Erről: mint a 28. jegyzet.) Nem zárható ki, hogy itt is hasonló gesztust láthatunk.

31. BFL. IV. 1407 b. $\frac{4565}{360\text{-VII}}$/1886.

32. A pályadíjakról ítélve a megrendelésekről is tárgyaltak a képzőművészeti bizottmány 1885. február 2-i ülésén, ahol felvetődött a gondolat, hogy az országos kiállítás látképét is meg kellene festeni. Először egy nagy kép megfestéséről volt szó 1200 frt tiszteletdíj ellenében. 1885. szeptember 27-én a bizottság úgy ítélte, hogy egy képen nem lehet megfelelően megörökíteni a kiállítási épületeket, ezért azt javasolta, hogy a nagy kép helyett, annak áráért 8 kis kép készüljön à 150 frt. Végül mind a két változatra adtak megbízást, és Nadler 1886. november 17-én a 8 kis képért, majd 1887. október 19-én a kiállítási nagy képért megkapta a kétszer 1200 frt-ot. (BFL. IV. 1407/b $\frac{8327}{519\text{-III}}$ /1885. február 5.; 42.585/1885-III. okt. 22.; $\frac{38053}{3805\text{-VII}}$/1886. nov. 17.; $\frac{36.421}{4660\text{-VII}}$ /1887. okt. 19.; továbbá: Jelentés 27-28, 115.) A BTM-ben található jelenleg az Iparcsarnokot és környékét ábrázoló nagy kép (1306 Ltsz.), a kis képek közül: az erdészeti csarnok (1307 Ltsz.), a mezőgazdasági pavilon (51.451.1 Ltsz.), a keleti pavilon (51.452.1 Ltsz.) a képzőművészeti csarnok (=a kiállítási Műcsarnok, később Fővárosi Múzeum, 51.603.1 Ltsz.), a fővárosi pavilon (51.604.1 Ltsz.).

33. BFL. IV, 1403 m. 20/887. cs., továbbá BFL. IV. 1407 b. $\frac{36.422}{4662\text{-VII}}$ /1887. okt. 19.

34. BFL. IV. 1407/b $\frac{36.423}{4661\text{-VII}}$ /1887. okt.20.

35. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. $\frac{3}{\text{I. alp.}}$ /1890. jan. 6.

36. Uo. 42/893 cs. 19-1890 kmb. sz.

37. Uo. 35-1890 kmb. sz.

38. Uo. 1-1893 kmb. sz. a. Nadler 1893. január 4-i levele, amelyben írja, hogy a kép egy teljes éve kész és a Városházán el is van helyezve, pénzt azonban nem kapott. Kéri azt a kamatokkal együtt! Ue. sz. alatt a képzőművészeti bizottság átirata a tanácshoz 1893. február 15-én, amelyben közlik, hogy a Nadler féle kép elkészült, kifogástalan, az 1200 frt tiszteletdíj kifizethető.

39. BFL. IV. 1403 m. 41/1893 cs. a 46-1892 kmb. sz. akta (Schickedanz A. levele a képzőművészeti bizottsághoz) külsején ceruzával írott hivatalos feljegyzések és uo. 20-1890 kmb. sz. 1890. május 7.; L. még Jelentés 29., ahol meghiúsult kezdeményezésként említik.

40. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 46-1892 kmb. sz.

41. Ua. számon a Bizottság értesítése Schickedanz Alberthez 1893. február 13.

42. Uo. 16-1893 kmb. sz. A Bizottság átirata a tanácshoz, 1893. junius 16.

43. Mint a 41. jegyzet.

44. BFL. IV. 1403 m. 41/893 cs. 16-1893 kmb. sz. Schickedanz válaszlevele Gerlóczy alpolgármesterhez 1893. február 26.

45. BFL. IV. 1407 b. $\frac{26.581}{3266\text{-VII}}$ /1893. július 12

46. Uo. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$/1900. december 23.

47. Uo. az ügyirat külső oldalán 9/900 kmb. sz. okt. 15. kelt feljegyzés.

48. Uo. az ügyirat hátoldalán Schickedanz nyilatkozata.

49. BFL. IV. 1407 b. $\frac{93.261}{10.842\text{-VII}}$ /1900. december 20.

50. Uo. $\frac{1722}{195\text{-VII}}$ /1901. január 9.

51. Uo.

52. Jelentés 23.

53. Uo. 21.

54. Böhm János „festőművész, szabadkézi és mért. rajz tanár" (BFL. IV. 1403 m. 11/1884. cs. $\frac{169}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Irinyi Sándor „festész, főreáliskolai tanár Pécsett" (uo. $\frac{166}{\text{I. alp.}}$ /1884.); Lechner Gyula rajziskolai tanár, Löschinger Zsigmond a bécsi Akadémián tanult, 1870-ben a temesvári főreáltanoda tanára (Vasárnapi Újság. 1870. 485.) 1870-ben részt vett a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által hirdetett történeti festészeti pályázaton (LYKA K.: Közönség és művészet a századvégen, Bp. 1982. 55.) Gyöngyvirági Zseni (Eugénia) 1872-75-ig a Mintarajztanoda növendéke volt. 1885-89-ig a női festészeti tanfolyamot látogatta u.o. Később kiállító művész volt.

55. Feszty Árpád, Mednyánszky László és Nadler Róbert.

56. A Kimutatás szerint Nadler 2.700.– (+500 pályadíj) Schickedanz 2.200.– (+300 pályadíj, +600.– 1901-ben) Molnár József 1200.– (+200.– pályadíj), Ligeti 1200.–, a többiek összesen 1200.– frt-ot kaptak.

57. Jelentés 21-22.

58. BFL. IV. 1403 m. 54/1892-96. További vizsgálat tárgya, hogy a városképfestők milyen mértékben támaszkodtak Klösz György felvételeire. Schickedanz Albert bizonyíthatóan használta azokat. Képkivágásaihoz analógiát lehet találni a Klösz fotóalbumokban (BFL. XI. 916/5: No 536 – Torony és Duna utca sarok; No 74a – Szent Háromság tér; No 136 – Nagymező utca a terézvárosi templommal.) Utóbb a Schickedanz család által megőrzött hagyatékban megtaláltam a Torony és Duna utca sarkát, a Nagymező utcát és a Ferenciek terét ábrázoló Klösz fotók 1-1 példányát, rajtuk a perspektíva megszerkesztéséhez használt, berajzolt segédvonalakkal.

Eszter Gábor: **Ausschreibung für Veduten in Budapest von 1884-1885**

Der Hauptstädtische Rat von Budapest schrieb am 6. Mai 1884 einen Preis aus, die namhafteren Punkte der Stadt in Ölbildern darzustellen. Das erklärte Ziel war dabei, diesen – in Ungarn zu jener Zeit kaum praktizierten – Zweig der Malerei zum Aufschwung zu bringen, die auf diesem Gebiet tätigen Maler zu fördern, der Nachwelt ein authentisches Bild von der sich stets ändernden Hauptstadt zu vermitteln und gleichzeitig auch zu interessanten Exponaten zu gelangen. (Gegenstand der Preisausschreibung war betont die sog. Architekturmalerei und nicht die Landschaftsmalerei.) Bei der Ausschreibung waren in Öl gemalte, mindestens 60 cm breite Skizzen einzureichen. Es wurden je ein Preis von 500,–, 300,– und 200,– Gulden ausgesetzt, sowie Aufträge auf 12 Stück Gemälde großen Formats (100x150 cm) zu je 1200,– Gulden in Aussicht gestellt.

Auf die Ausschreibung hin gingen 66 Bilder von 18 Künstlern ein. Die Bewerber waren hauptsächlich junge, angehende Künstler und Zeichenlehrer, einige von ihnen wurden später namhafte Maler.

In der Jury, die am 10. Januar 1885 zusammentrat, waren der zum Hauptstädtischen Rat gehörende Kunstausschuß durch vier Mitglieder, der Ungarische Verein von Ingenieuren und Architekten sowie die Ungarische Gesellschaft für bildende Künste durch je zwei Mitglieder vertreten.

Der erste Preis wurde an Róbert Nadler, der zweite an Albert Schickedanz und der dritte an József Molnár vergeben. Sie haben auch den Auftrag bekommen, je ein großes Gemälde zu malen. (Anstatt der ursprünglichen zwölf Gemälde bestellte der Hauptstädtische Rat zunächst nur drei, im Jahre 1890 bekamen Nadler und Schickedanz den Auftrag über je ein weiteres Bild.) Die Träger des ersten und zweiten Preises waren von ihrer Grundausbildung her Architekten, beide arbeiteten eine längere Zeit hindurch als Bauzeichner, Perspektivenmaler und Dekorationsentwerfer im Atelier von Miklós Ybl, dem bedeutendsten ungarischen Architekten der Epoche. Der dritte von den Preisgekrönten war ein bekannter, älterer Maler.

Der Rat kaufte anläßlich der Ausschreibung von fünf Malern sieben Skizzen, die für zur Schmückung amtlicher Räumlichkeiten geeignet befunden wurden, im Werte von insgesamt 1200 Gulden.

Die bestellten bzw. gekauften Bilder befanden sich zunächst im Besitz des Hauptstädtischen Rates, in den ersten Jahren des 20. Jahrhunderts wurden sie dann allmählich dem im Jahre 1887 gegründeten Museum der Haupt- und Residenzstadt (dem Rechtsvorgänger des heutigen Budapester Historischen Museums) überlassen. Die anderen Bilder blieben Eigentum der Künstler und kamen teilweise in den Kunsthandel. Entweder von dort oder unmittelbar vom Maler bzw. von seinen Erben kamen später noch 18 Bilder ins Museum.

Der Anhang der Studie gibt die heutige Identifizierung der für die Ausschreibung angefertigten Werke.

Zu der Studie und der Identifizierungsliste wurden die zeitgenössischen Akten des Hauptstädtischen Archivs bzw. die beschreibenden Karteikarten des Historischen Museum und der Ungarischen Nationalgalerie benutzt.

Fókusz

200 éves a Magyar Nemzeti Múzeum

1802. november 25-én I. Ferenc császár és király hozzájárult, hogy gróf Széchényi Ferenc, hosszú éveken keresztül gyarapított gyűjteményét (nyomtatványokat, kéziratokat, nemesi címereket, térképeket és rézmetszeteket, valamint éremkollekcióját) a magyar nemzetnek adományozza. Ezt a napot tekintjük – még ha többen és többször vitatták is – a Magyar Nemzeti Múzeum és az Országos Széchényi Könyvtár alapítási dátumának.

Két évszázad alatt hatalmas mennyiségű, zömében páratlan és pótolhatatlan tárgyi és dokumentációs anyag gyűlt össze az intézményben. Igaz ez akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy a 19. század utolsó harmadától egyes gyűjteményei mint önálló múzeumok (Iparművészeti Múzeum, Néprajzi Múzeum, Természettudományi Múzeum, Szépművészeti Múzeum) működtek tovább. Kiválásuk során a gyűjtőkörükbe ítélt műtárgyakat is magukkal vitték, bár ennek a döntésnek átgondoltságát és szakszerűségét egyes esetekben még ma is vitatják. Arról sem szabad megfeledkeznünk a régészeti leletek és a műtárgyállomány számbavétele során, hogy a II. világháború alatt, Budapest ostroma idején a bombázások, belövések és fosztogatások következtében szinte minden gyűjteményt jelentős kár ért. Mindezek ellenére bízvást állíthatjuk, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött nemzeti kulturális örökség nélkül csak hiányos ismereteink lennének a Kárpát-medencében a honfoglalás előtt élt népek múltjáról és a magyarság napjainkig tartó történetéről.

A kétszáz éves múlt azonban önmagában nem érdem. Érdeklődésre inkább az az út, az a folyamat számíthat, amelynek során a Magyar Nemzeti Múzeum eljutott oda, hogy több mint 700 ezer darab régészeti emlékanyagot, 320 ezret meghaladó numizmatikai anyagot, 110 ezer darab feletti emléktárgyat, félszázezernyi képzőművészeti alkotást, közel 700 ezernyi dokumentációt és fényképgyűjteményt őriz, gondoz. E hosszú idő alatt kiállítások és kiadványok ezrével mutatta be gyűjteményeinek válogatott darabjait. Tevékenysége az utóbbi évtizedek során kiszélesedett, hiszen ma már intézményünk a bázisa a különböző szintű múzeumi tárgyrestaurátor képzésnek. Gyűjtőköre pedig – a Legújabbkori Történeti Múzeum, illetve annak gyűjteményei beépülésével – napjaink történetéig terjed.

Az utóbbi évtizedek során alakult ki a Magyar Nemzeti Múzeum történelmi emlékhelyek alkotta hálózata, s lett az esztergomi Vármúzeum, a monoki Kossuth Emlékmúzeum, a sárospataki Rákóczi Múzeum és a visegrádi Mátyás király Múzeum az intézmény filiáléja.

Hagyományainak megfelelően a Magyar Nemzeti Múzeum ma is számottevő, egyes területen meghatározó szereplőként van jelen a felsőoktatásban és a tudományos közéletben. A *Pollack Mihály* tervezte szecessziós épület a lassan egy évtizede folyó, és lassan befejeződő felújítás eredményeként kívül-belül megújul és korszerűsödik. Nemcsak új állandó kiállítások nyíltak és nyílnak, hanem arra is törekszünk, hogy eleget tegyünk napjaink műtárgyvédelmi követelményeinek és a látogatók igényeinek is. A légkondicionált gyűjteménytárak, műtárgybarát tárolóberendezések, a jól felszerelt restaurátorbázis, vagy az informatika széleskörű alkalmazása, a múzeumi üzlet és kávézó, csak egy-egy jelzés az említett törekvésekre.

A Magyar Nemzeti Múzeum változtatni kíván gyűjteményfejlesztési gyakorlatán is, a tudatos, megtervezett gyarapítást tartva szem előtt. Ez szervesen csatlakozik ahhoz az utóbbi évtizedekben kialakult célkitűzéshez, miszerint az intézmény elsősorban Magyarország történelmének kiemelkedő gazdasági, társadalmi és politikai eredményeihez és személyiségeihez kapcsolódó műtárgyak, dokumentumok, emlékek tudományos megalapozottságú feldolgozásával és bemutatásával kell, hogy foglalkozzon.

Az utóbbi évtizedekben számottevően megváltozott a múzeumok és a társadalom viszonya. Ma már Magyarországon is elfogadott álláspont, hogy

a múzeumoknak az emberek ismeretgyarapítási igényeit kell kielégíteniük magas színvonalon, kellemes, kultúrált körülmények között. De a társadalom nem csak a látnivalókra, a „kirakatra" kíváncsi, hanem a színfalak mögötti világra is. Ezért beszélünk, mint a közeli jövőben megvalósítandó feladatról a tanulmányi raktárak kialakításáról, ezért biztosítunk esetenként lehetőséget a nyilvánosság elől elzárt gyűjteménytárak, raktárak, restaurátor műhelyek, stb. megtekintésére. Ha támogatókat (anyagikat és erkölcsieket) akarunk szerezni a múzeumoknak és azok szerteágazó tevékenységének, akkor többet kell mutatnunk magunkból. A társadalom részéről jogos az igény arra, hogy megtudja, a múzeumok vajon jól sáfárkodnak-e a fenntartásukra, működésükre fordított összegekkel, és hogyan tesznek eleget annak a kötelezettségüknek, mely szerint gyűjteni, őrizni, feldolgozni és bemutatni kell a profiljukba tartozó műkincseket. A Magyar Nemzeti Múzeum az elkövetkezőkben arra törekszik, hogy amit eddig létrehoztak, tovább gazdagítva adja közre mindnyájunknak.

Pintér János

Új időszaki kiállítások

Olasz-magyar kulturális év

Színek és fények nyomában – magyar festők 1832–1914

Firenze, Galleria d'Arte Moderna di Palazzo Pitti
2002. október 4. – 2003. január 5.

Az olaszországi magyar kulturális évad keretében rangos helyszínen a Medici nagyhercegek firenzei palotája felső emeletének két termében vendégeskedik három hónapig a Magyar Nemzeti Galéria Festészeti Gyűjteményéből válogatott hetven műalkotás.

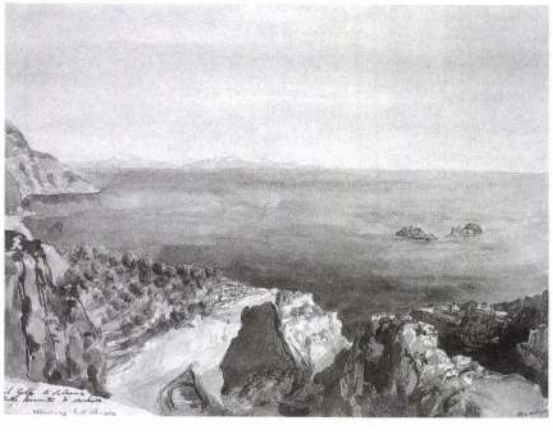

A kiállítás jelentősen eltér a több mint egy évtizede számos országban sikerrel szerpelt bemutaóinktól, még ha anyagukból kb. két tucatnyi főmű Firenzében is látható. Rendezésünk koncepciója egybevágott a helyi igényekkel, miszerint az Itáliában alkotótó magyarok némelyikének tevékenységét is szerettük volna jobban megismertetni. A Pitti Palota állandó kiállításainak megbecsült részét képező Markó családra – és persze a magyar reformkorra – való tekintettel *id. Markó Károly* Itáliába költözésének évét, 1832-t jelöltük korszaknyitónak, ekkor készült az első bemutatott festmény is, Kozina Sándor firenzei önarcképe. A különböző karakterű, 25 művész mintegy nyolc évtizedet képviselő művét a fokozott színérzékenység és az akkoriban kibontakozó új természetszemlélet változatos megnyilvánulási formáinak vezérlő elve köti össze. Így Markótól és Barabástól nem olajfestményeket, hanem közismert műveikhez képest meglepően korszerű akvarelleket mutatunk be. *Barabás* 1832–34-től alkalmazta az angol vízfestők brilliáns technikáját, mellyel skót festőbarátja ismertette meg Velencében.

Az impresszionisták másik őse *Corot*, a barbizoni iskola legnagyobb alakja, Barabással majd *Ligeti Antal*lal is nagyjából egyidőben tartózkodott olasz földön, akár találkozhattak is. Mind Corot,

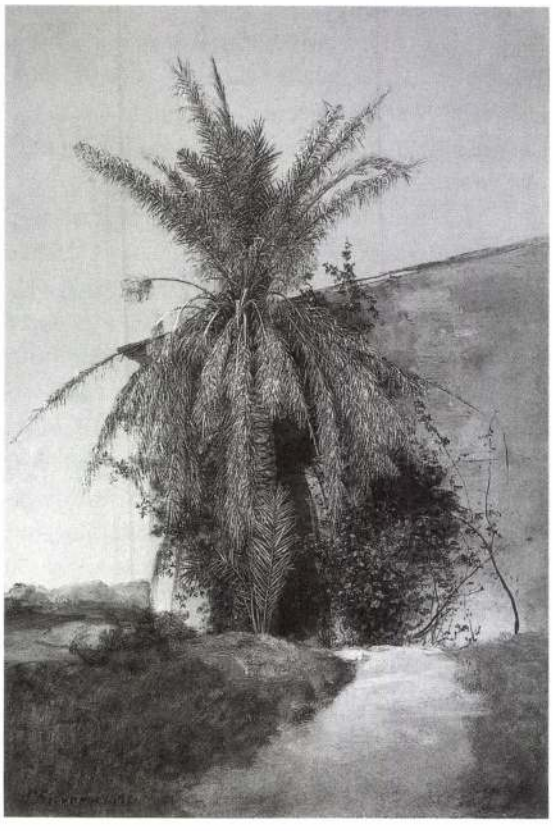

mind *Turner,* aki szintén többször járt Itáliában, erősen befolyásolták a Nápoly környéki ún. Posillipói iskola festőit, akik aztán a híres toszkán foltfestők /pacchiaioli/ előfutárai lettek, de a délre látogató magyarjainkar is hatottak. Így válhatott néhány Markó tanítvány stílusa is átmenetileg sokkal oldottabbá. Ligeti és *Telepy* képei vezetik át a látogatót az intim tájfestés magyar képviselőihez, *Mészöly*höz, majd a nagy realistákhoz, *Paál*hoz és *Munkácsy*hoz, nem megfeledkezve *Székely Bertalan* raffinált, fojtott színvilágú kolorizmusáról. *Szinyei Merse* színpompás plain-airje vagy *Mednyánszky* összetettebb habitusú misztikusabb megközelítése, pazar nyitányt képez a nagybányai és a szolnoki művészetelepek szisztematikus munkájához, mely egyrészt az alföldi festők szófukar tömörségéhez, másrészt a Párizst járt fiatalok merészebb stilizálásához nyitott utat. *Márffy Ödön*nek az olasz Novocentót megelőlegező váci kompozíciója, illetve *Berény Róbert* 1913-as Capri-képe fauvosan telített színeivel zárja a tárlatot, mintegy visszautalva a kezdetek itáliai kapcsolataira.

A római kulturális minisztérium költségére kint készült nagy formátumú 184 oldalas katalógus 125 jól sikerült reprodukció segítségével, először ad számot olasz nyelven a magyar művészet e meghatározó jelentőségű korszakáról.

A Pitti Palota Baráti Körének két rendezvénye vette közre a megnyitó ünnepséget. Előző délután a színházteremben tartott diavetítésen a kiállítás rendezője vázolt szélesebb hátteret a kiállított művek köré, a XIX. századi magyar festészet egyéb vonulatainak bemutatásával. A megnyitót követő hangversenyen pedig a firenzei Maggio Musicale híres zenekarának magyar származású első hegedűséből és családtagjaiból alakult Horváth-vonósnégyes játszott virtuóz magyar darabokat. Az egy héttel korábbi, a Palazzo Vecchio nagytermében rendezett fantasztikus hangulatú magyar koncert után újra érezhettük az olasz közönség és a szűkebb szakma baráti rokonszenvét.

Dr. Szinyei Merse Anna

BUDAPEST

Daniel Spoerri Művek 1960–2001

Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum
2002. október 23. – november 24.

A huszadik század használati és kultikus tárgyait átrendező, vizuális ismeretanyagát játékosan átértékelő, újra értelmező, nagyszerű művész *Daniel Spoerri.* Kulturálisan nem összetartozó tárgyakat kapcsol egymáshoz . A tárgyak funkcionális elidegenítésével új kontextusba helyez ismert szimbólumokat. A hatvanas évek elején *Addi Köpke* koppenhágai galériájában bolti lisztet, cukrot forgalmazott normál áron, azzal a különbséggel, hogy az élelmiszerek címkéjén egy külön pecsétes felirat volt olvasható: „Vigyázat Műtárgy!"

Daniel Spoerri 1930-ban a romániai Galaţiban született, 1942 óta Svájcban lakik. Párizsban klasszikus balettet tanult, majd 1954-ben a berni Városi Színház első táncosa. 1957-ben *G. R. Sellner* asszisztense a darmstadti Landestheaterben, ahol a *„Material"* című, konkrét költészettel foglalkozó új-

ságot adja ki. Daniel Spoerri, aki eredetileg táncos és színházi tevékenysége után 1960 óta foglalkozik intenzíven képzőművészettel, vagy – ahogy a művész maga szívesebben mondja – „metteur en scène d'objets" – objektek rendezésével. 1960-ban jelennek meg az első *Csapdaképek* (Tableaux Piège). *Jean Tinguely*hez fűződő barátsága és egy koppenhágai élmény *Robert Filliou*val vezette rá Spoerrit a Csapdaképek műfajának kitalálására. Filliouval Koppenhágában eltöltött utolsó vacsorájuknak a maradékát állította ki egyfajta hommage-ként. A talált tárgyakat, az étkezés után elhagyott tálakat ételmaradékkal, evőeszközökkel, csikket, ott felejtett személyes dolgokat fixálta, majd 90°-kal megdöntve állította ki. Ez jelentette a Fluxus–happening vonalán a Csapdakép megvalósítását.

Ezzel egy időben csatlakozik a *„Nouveau Réalisme"*-hoz. 1968-ban saját nevén éttermet nyit a düsseldorfi óvárosban, majd röviddel ezután megalapítja az első EAT ART EDITION-t. Kulináris bankettjei rendkívül kedveltek voltak a hetvenes években. *„Hommage à Karl Marx"* címmel hirdette meg 1978-ban azt a bankettet. amivel egy fotógalériát avattak fel. Ebből az alkalomból meghívta Karl Marx összes rajnakörnyéki névrokonát, és Spoerri diákjai az asztalokat gyertyák és flitterek mellett kis homokbuckákkal dekorálták.

1978/79 körül Spoerri kidolgozta a *„Musée sentimental"* koncepcióját, melynek eredményeként a kölni Kunstvereinban *„Le Musée sentimental de Cologne"* (Kölni Szentimentális Múzeum), illetve Berlinben *„Le Musée sentimental Prusse"* (Porosz Szentimentális Múzeum) néven kiállításokat rendez. Heinrich Böll ceruzája, Frings bíboros úr kalapja és egy kölni eroszcenterben dolgozó hölgy munkaeszközei voltak itt láthatók. A kölni Werkschule professzoraként diákjaival 1981-ben *„Alice im Wunderland"* (Alice csodaországban) címen „environment"-et hozott létre.

A 90-es években Toszkánában telepedett le, ahol egy külön erre a célra létrehozott alapítvány segítségével egy, most már hetven művet bemutató szoborparkot alakított ki *„Il Giardino di Daniel Spoerri"* néven.

Jelen kiállítás anyagában nagy teret kapnak az *„Anatómiai kabinet"* asszamblázsai, *„Háttértájképek"* és az *„Állatok karneválja"*-sorozat, melyek Spoerrit a cross-over (kulturális határátlépés) első nagy alakjaként definiálják. Több mint félszáz etnoszinkretikus objektet és asszamblázst mutat be ez a retrospektív kiállítás. A kiállítás a hallei a Kunsthalle Villa Kobe, a Kunstverein Lingen és a regensburgi Ostdeutsche Galerie után látható most Budapesten. A kiállítás kurátora *Thomas Levy* (Hamburg) és *Dr. Baksa-Soós Vera*. A kiállítás a PROHELVETIA támogatásával jött létre.

„Munkavégzés folyamatban"

Kisterem

2002. október 24. – december 1.

Az 1995 óta Londonban élő *Kicsiny Balázs „Munkavégzés folyamatban"* című kiállítását a Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum a pécsi Janus Pannonius Múzeummal együttműködésben rendezi.

Az installáció létrejöttét a winchesteri katedrális nehézbúvárjának, *William Walker*nek a története inspirálta, aki 1905-ben több mint öt évig dolgozott

A Váci körút – Mednyánszky László ecsetjével

Az itt látható Váci körút című kép az 1880-as évek közepén készült; ilyen volt akkor a mai Bajcsy-Zsilinszky út. Balra jól látszik az épülő Szent István-bazilika egyik tornya, amely a sok nehézség ellenére tényleg felépült. Hild József, a bazilika tervezője talán nem mérte fel eléggé a talaj szilárdságát, és 1868 januárjában a kupolát tartó pillérek beomlottak. De ekkor már Ybl Miklósé volt a felelősség, Hild halála (1867) után ugyanis ő vette át az építkezés irányítását. Az 1905-ben felszentelt székesegyházat azonban már ő sem láthatta, a munkálatokat Kauser József fejezte be.

De most még csak 1884 körül járunk, amikor is a Sugárút (ma Andrássy út) és a Váci körút torkolatában felépül a Fonciere Biztosító Társaság Feszty Adolf tervezte új épülete (a kép jobb oldalán). A festmény külön érdekessége, hogy alkotója az a Mednyánszky László (1852–1919), akit a természet imádójaként és egyik leghitelesebb ábrázolójaként tartunk számon. Ilyen típusú képei azonban kevésbé ismertek.

Persze nem véletlenül tért el megszokott és kedvelt témájától: ez a kép konkrét pályázatra, mégpedig az 1884–1885. évi budapesti látképpályázatra készült. Három művel szerepelt Mednyánszky László, de díjat nem nyert, sőt még vázlatait sem vásárolta meg a képzőművészeti bizottság. A kiírás szerint ugyanis az építészeti rajzoló vagy távlatfestő gyakorlattal rendelkező művészek előnyben voltak – Gábor Eszter szavaival élve: – „a festői látásmódú" alkotókhoz, például Mednyánszkyhoz képest.

Báró Mednyánszky Lászlót nem nagyon törte le a kudarc, szerencsére folytatta munkáját. Ekkor már túl volt a müncheni és a párizsi festőakadémián (hamar otthagyta őket), majd úgy döntött, hogy egyedül folytatja tanulmányait. Barátságot kötött Paál Lászlóval, aki a fontainebleau-i erdő mellett lévő Barbizonban élt és alkotott. Mednyánszky is eltöltött egy kis időt a művésztelepen. Nyughatatlan természete miatt azonban állandóan vándorolt. Bejárta szinte egész Olaszországot, ahol többek között megfigyelhette az Etna kitörését is. A nyarakat eleinte felváltva töltötte a családi birtokon, Beckón, illetve Szolnokon, a későbbi művésztelepen. Ebben az időben már sok Párizsban dolgozó magyar festő tevékenykedett itt.

Az egész életét megkeserítő ízületi fájdalmai miatt egyre nehezebben utazgatott, ezért 1880-ban hosszabb időt töltött Szolnokon. Ekkor került barátságba Deák-Ébner Lajossal, a későbbi művésztelep egyik alapítójával. Az alföldi táj teljesen elvarázsolta festőnket. Valószínűleg ennek hatására született többek között a Tiszai tájkép vagy a Mocsaras alföldi táj című műve. Természetesnek tartotta, hogy ő is aláírja a kultuszminisztertől a művésztelep hivatalos létrehozását kérelmező memorandumot. De sohasem telepedett le a szolnoki telepen.

Járta a világot, figyelte a természetet, az erdőket, a patakokat, a sziklás tájakat. Betegsége ellenére is természetesnek tartotta, hogy segítsen az elesetteken, a rászorulókon. Betegeket ápolt, a szegedi árvíz idején a városban segédkezett. Az ebben az időben gyűjtött élményanyag későbbi művészetének egyik sarkalatos pontjává vált.

Az 1880-as évek elejétől főleg Bécsben és Budapesten tartózkodott, ahol műtermet bérelt. A Kiscelli Múzeum Fővárosi Képtárában található, Budapestet ábrázoló festményei szintén ebben az időben készülhettek.

Várnai Vera

FORRÁS: BTM KISCELLI MÚZEUM

Mednyánszky László

Vasárnap, 2002. sept. 9.

vezhetnek. Az előadások a színpadi játék kivételével legfeljebb öt perc hosszúak lehetnek. A nevezéseket szeptember 10-ig várja a művelődési ház, ennek díja szólistáknak 500, csoportoknak 300 forint produkciónként. A bemutatott műsorszámokat szakmai zsűri értékeli. A korábbi fesztiválok tapasztalatai alapján várhatóan több elődöntőre is sor kerül majd. A Ki mit tud? döntőjét október 19-20-án rendezik meg a KMO-ban.

V. G. Z.

Volt monori gimnazisták művészi sikerei

A monori Vigadó Galéria eddigi legsikeresebb kiállítása zárt a napokban – de éppen a nagy sikerre való tekintettel a közeljövőben folytatását tervezi *Juhosné Ölvedi Krisztina,* a galéria vezetője.

A József Attila Gimnázium és Szakközépiskola sosem volt ugyan művészeti intézmény, mégis jó néhány diákja választotta hivatásul a művészetet. Ezúttal az ifjabb generáció ígéretesen induló festői közül mutatkoztak be hárman a galériában: a monori *Kiss Adél, Varga Virág* és a vecsési *Istvánffy Ilona.*

Ugyancsak volt monori gimnazista, *Nagypál Emma* utolsó éves művészettörténész hallgató mutatta be az ifjú alkotók munkáit – amelyek egyébként akkora sikert arattak, hogy már a hivatalos megnyitó előtt vevőre talált számos kép, és a kiállítás ideje alatt is akadtak vásárlók.

A közönség is eddig nemigen tapasztalt létszámban volt kíváncsi a kiállításra, minekutána Juhosné Ölvedi Krisztinában megerősödhetett az elhatározás, amelyre egyébként *Szuhányiné Szappanos Éva* tanárnő ösztönzésére – akinek keze alól a növendékek kinőttek – egyébként is hajlott: sorban egymás után, félévenként bemutatja az intézmény művésszé lett volt diákjainak alkotásait.

K. Zs.

A New York-i terrortámadás napján, szeptember 11-én, koncerttel emlékezik a szörnyű eseményre a Petőfi Csarnokban *Török Ádám* és a Mini, az After Crying együttes és a zenekar korábbi zongoristája, *Vedres Csaba.* A koncert címe Szeptember 11., alcíme: Az önvizsgálat és a megbékélés napja – jelentette az *MTI.*

A rendezvény szervezője, *Böszörményi Gergely* szerint minden embernek szüksége van évente legalább egyszer arra, hogy megbékéljen saját magával, sorsával és embertársaival – erre utal a cím. A koncert alkalom lehet arra, hogy az azonos és eltérő gondolkodású emberek békében együtt legyenek.

Az emlékkoncerten Török Ádám és a Mini 2002-ben megjelent instrumentális progresszív albumát, a Nomad Of The Windst mutatja be.

Török Ádám és a Mini a progresszív rock elkötelezett híve. Török hosszú éveket játszott együtt a Minivel, közben RABB néven együttest szervezett a nyolcvanas években, amely a progreszszív rock mellett a dzsessz és a blues ötvözetét játszotta. Évek óta készült a mostani lemez elkészítésére, amely az általa kedvelt és művelt stílusok jegyeit viseli magán.

Vedres Csaba, az After Crying alapítója, billentyűse, zeneszerzője, énekese 1994-ig első számú komponistája volt a zenekarnak. Távozása után alakította Townscream elnevezésű formációját, amellyel megjelentette a Nagyvárosi ikonok című albumot. Mostanában főként szólókoncerteket ad, több szólóalbuma is megjelent. Vedres Csaba és az After Crying 1997-óta most először játszik majd együtt.

Az After Crying együttes kivételes tehetségű tagjai több mint tizenöt éve, szívós munkával kerültek a világ progresszív, kortárs szimfonikus rock zenei élmezőnyébe. A hazai rock fontos eseménye a Zene a periférián koncertsorozat, amelynek a zenekar a főszereplője.

kiállítás Közép- és Kelet-E… egyetlen interaktív tudományos játszóházában, a Csodák Palotájában (XIII., Váci út 19.). A pénteken megnyitott tárlat érdekességei közé tartozik, az Utazás a sötétben című kamarakiállítás, amely a kézzel tapintható világ élményét adja, valamint az Ezt add össze! című bemutató, amely matematikai játékokat kínál azoknak is, akik idegenkednek a számok világától.

Az 1996-ban megnyílt Csodák Palotájában mindent szabad a kéznek, a kiállítási tárgyakhoz nyúlni szinte kötelező. Nemcsak a kicsik szeme kerekedik el: az árnyék színes, a tollpihe kőként zuhan. Ezek a nem hétköznapi mágiák még érthetővé is válnak számunkra, ha a megkérdezzük a számos meglepetést rejtő teremben dolgozó demonstrátorok egyikét. Az utazás a sötétben elnevezésű tárlatszakasz újítás. Itt a legkisebbek is beleérezhetnek, mit is jelent nem látni. A matematika megszerettetése szintén a jelenlegi kezdeményezések közül való, az Ezt add össze! című bemutató, játékos formában dolgoztatja az agytekervényeket.

A furfangos játékok birodalmában alapelv a játszva tanítás – mondta *Egyed László,* az interaktív kiállítópalota igazgatója. Lehet itt mágikus képet nézegetni, egykerekű biciklivel kötélen egyensúlyozni; mindeközben pedig ismerkedni a természet törvényeivel. Megvalósult ugyanis Öveges professzor álma, a róla elnevezett teremben megdöbbentő kísérleteket mutatnak be a nebulóknak – képletek nélkül. Az itteni eszközök kevés iskolában állnak rendelkezésre, és az igazgató fontosnak tartja, hogy fogadják az osztályokat, az aktuális tananyaghoz igazított bemutatókkal.

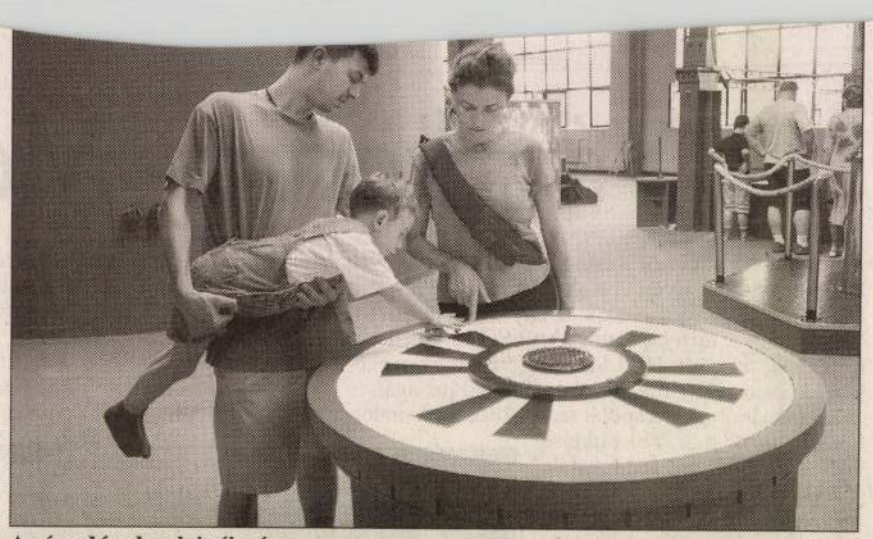

Az óvodásoknak is élmény

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Az igazgató beszámolt arról is, hogy a kulturális tárcát szeretnék meggyőzni: hadd költözzenek a Millenáris Parkba. Ott több eszközt helyezhetnének el, sőt a szabadtéren játszóteret is építenének. Szerinte a költségvetési támogatás nélkül működő, közhasznú tudományos intézményt fel kellene karolni, mert az oktatásban jelentős szerepet tölt be.

H. D.

*Szeptemberben vásárolt új autókhoz ajándék 3 éves garancia. Részletekről érdeklődjön márkakereskedésünkben, kedvezmények nem összevonhatóak.
Fogyasztás mértéke: Típustól függően (100 km/l): **3,8–8,6**

C3

3 év garancia* | **0%** kamat

CITROËN Őrmező
1112 Budapest, Vizsla utca 1-3. Tel.: 1/309-0920

www.citroenauto.hu

Békés megye ezer éve

Kovács Gábor

Békés megye három legnagyobb közgyűjteményének, a Békés Megyei Múzeumi Szervezetnek, a Békés Megyei Levéltárnak és a Békés Megyei Könyvtárnak együttműködése egy-egy kiállítás megvalósításában nem új keletű. Eddig azonban ezek rendre valamelyik nagyobb város múzeumi kiállítótermében voltak láthatók, így a peremvidéken élők, a múzeummal, kiállítóteremmel nem rendelkező települések lakói számára nehezen hozzáférhetőek. Az államalapítás ezredik évfordulója alkalmából az említett intézmények szakítottak ezzel a „hagyománnyal". Ezúttal ők keresték fel egy megyetörténeti kiállítással a múzeummal nem rendelkező vagy a múzeumoktól távol eső községeket és városokat.

A Békés Megyei Önkormányzat Millenniumi Emlékbizottsága és a Nemzeti Kulturális Alapprogram pályázatán nyert anyagi támogatás segítségével készült el a kb. 150-160 m²-en felállítható 30 tablót, 15 vitrint és 4 tárlót számláló látványos, könnyen felépíthető millenniumi tárlat. Első ünnepélyes megnyitójára 2001. március 15-én, kihelyezett megyegyűlés keretében, Mezőkovácsházán került sor. Az elmúlt év során tíz Békés megyei település fogadta a tárlatot.

A régészeti, történeti és néprajzi anyagot felvonultató kiállítás az államalapítástól a rendszerváltásig követte nyomon a megye történetét. A tárlat fő egységei, korszakhatárai elsősorban a tájegység sajátos történetéhez igazodtak, és csak részben estek egybe az ország történelmének fordulópontjaival. Az Árpád-házi, majd vegyes-házi királyok korát régészeti leletek reprezentálták, utána a gyulai vár elestétől (1566) a Rákóczi-szabadságharc bukásáig terjedő időszak elevenedett fel a korabeli fegyverek és metszetek segítségével. A Rákóczi-szabadságharcot követő újjátelepítéstől már a megye mai arculatának kialakulását követhettük nyomon. A következő majd másfélszáz év (1711-1849) dokumentumai főként a Békés Megyei Levéltár anyagából származtak, amit a Munkácsy Mihály Múzeum néprajzi tárgyai színesítettek. Ezután a paravánokon, vitrinekben és tárlókban elhelyezett dokumentumok, illetve tárgyak segítségével az önkényuralmi és a dualista rendszer polgárosodása, valamint az első világháború korszakai voltak láthatóak. A következő időszakok határait az idegen megszállások jelentették: a forradalmak rövid periódusa utáni román megszállástól a szovjet csapatok bevonulásáig (1919-1944), majd azt követően a rendszerváltásig (1944-1990).

A millenniumi emlékkiállítás Békés megye történetének főbb eseményeit mutatta be, ami nem hasonlítható egy állandó kiállításhoz. A szép vagy érdekes tárgyakra kíváncsi és a témával elmélyülten foglalkozni kívánó látogató is megtalálta itt a kedvére való

A kiállítási leporelló egyik változata
One version of the exhibition's leaflet

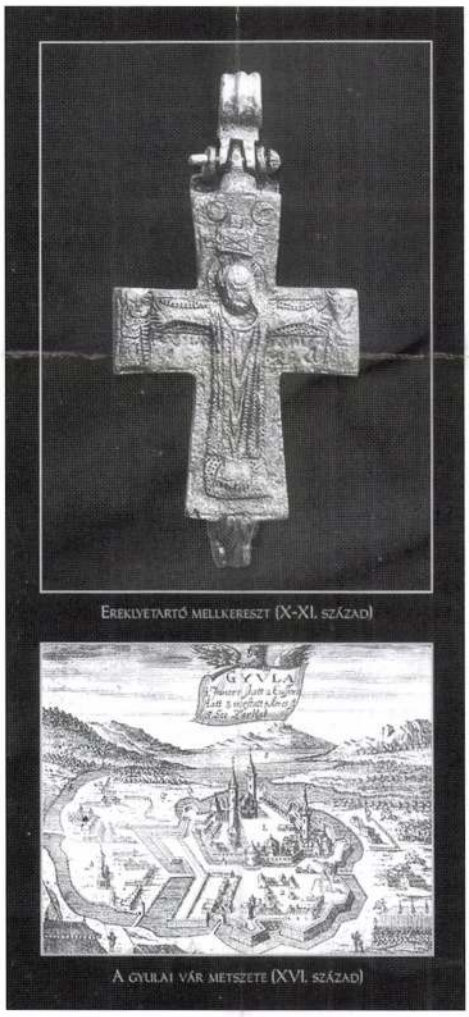

Ereklyetartó mellkereszt (X-XI. század)

A gyulai vár metszete (XVI. század)

érdekességeket. Jó szolgálatot tett ez a kiállítás az általános és középiskolák tanárainak is, hisz a diákokat az apák, nagyapák és még távolabbi ősök által átélt eseményekkel ismertette meg, s ez a bemutatott tárgyakkal együtt a tankönyvben tanultakat még inkább közelivé és személyesebbé tette. A kiállítás ösztönzőleg hatott minden Békés megyei település honismereti mozgalmára, és ráirányította a figyelmet a helytörténeti gyűjtemények fontosságára.

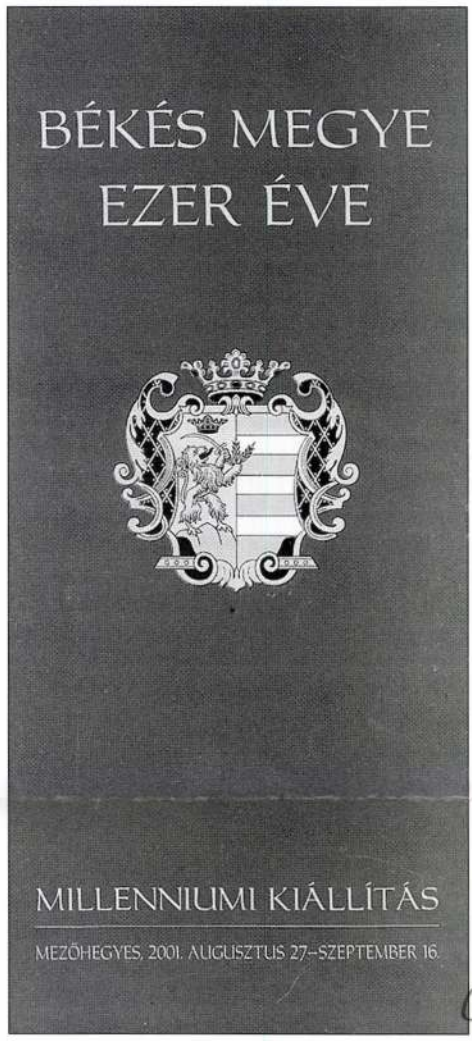

A kiállításhoz minden településnél különkülön 500 példányban egy három lapból álló színes leporelló készült, belső oldalain rövid ismertetővel és négy, a megye történetének egy-egy epizódját ábrázoló fotóval, míg a külső oldalakon az adott településre jellemző színes képek láthatók.

Thousand Years of Békés County

The co-operation of the Békés County Museum Organisation, the County Archive and the County Library goes back for quite a long time, but until the millennial celebrations, exhibitions realised by these organisations could be seen at the museums of one of the bigger towns. In 2001 the exhibition covering the history of the county was taken to villages and towns with no museums as well. The first settlement to host the exhibition was Mezőkovácsháza in March 2001, since then inhabitants of seven other villages could visit the travelling exhibition and buy a leaflet with a short summery and four photos of a scene from the county's history.

A Szolnoki Művésztelep centenáriuma

Zsolnai László

Az évfordulók mindig okot adnak arra, hogy visszatekintsünk az elmúlt évekre, évtizedekre, hogy elgondolkodjunk azon, mit is jelentettek a régmúlt törekvések. S persze okot adnak arra is, hogy eltűnődjünk mennyiben, felelünk meg a hajdani kiváló ősök szellemének, és eldöntsük, hogyan tovább. Különösen fontos ez a Szolnoki Művésztelep centenáriumának alkalmából. Mert mit is jelent ez a fogalom: Szolnoki Művésztelep? Valóban szolnoki volt-e ez a művészet? Találhatunk-e történetében olyan korszakot, amely kizárólag szolnokiként jellemzi az itt alkotókat? Beilleszkedett-e és hogyan korának magyar képzőművészetébe? Van-e létjogosultsága a harmadik évezred küszöbén egy képzőművészeti telepnek? Ezekre a kérdésekre sokan sokféle választ adtak eddig. S ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása talán soha sem volt annyira fontos, mint napjainkban.

A művésztelep baloldali épülete rekonstrukció alatt áll. Leendő hasznosításáról, működéséről országos vita robbant ki. Sokan hozzászóltak a kérdéshez, hozzáértők és laikusok egyaránt, s nem kevés indulatot kavartak a gyakran elfogult vélemények. Számos kérdés vetődött föl. Állandó tagjai legyenek-e szolnoki letelepedéssel a művészek a telepnek? Időszakos beutalásokkal forduljon-e meg minél több művész a kolónián, ezzel mintegy művészeti pezsgést hozva a városba? Kapjanak-e helyet a képzőművészet mellett társművészetek is, megszüntetve ezzel a művésztelep évszázados, kizárólagos képzőművészeti funkcióját? A kérdések azonnali megválaszolása szükségszerű, hiszen hamarosan átadják a felújított műteremszárnyat.

A XIX. század második felében kibontakozó és megerősödő magyar képzőművészet legnevesebb alkotói, a kor szellemének megfelelően, Európa nagy képzőművészeti központjait keresték fel, hogy ott megtanulják a modern művészet stílusait, beilleszkedhessenek és helyet kaphassanak az európai képzőművészetben. München, Bécs és Párizs volt sok magyar képzőművész úticélja. A nyugat képzőművészetét megismerni vágyó magyar művészek ott találkoztak először August von Pettenkofen és köre szolnoki témájú műveivel. Nem ez volt az első és természetesen az utolsó eset sem, hogy külföldiek fedezték fel Magyarország értékeit számunkra. Az osztrák és német festők hatására ekkor indult meg néhány, a sikert addig csak külföldön kereső művész Szolnokra.

Szolnok szerepe a magyar képzőművészetben a XIX. század közepe óta jelentős. Felfedezését *August von Pettenkofen* osztrák festőnek köszönhette, aki az 1848-49-es szabadságharc idején járt Magyarországon az osztrák csapatok hadifestőjeként. Számos rajzban és litográfiában örökítette meg a szabadságharc nem egy jelentős epizódját. Divatos volt az egzotikum iránti érdeklődés, és a külhoni művészek úgy gondolták, hogy a színes keletről elképzelt furcsaságoknak sok, megfestésre alkalmas részlete megtalálható nálunk. Nekik egy darab kelet volt a magyarországi piacok színes forgataga, a puszta végtelensége, a nomád élet varázsa. Pettenkofen szolnoki tartózkodásai általában rövidek, mindössze 1-2 hónaposak, de igen termékenyek voltak.

1851-től 1881-ig 30 éven át majdnem minden évben felkereste a várost. Évről-évre új témákat keresett és talált. A cigányok különösen érdekelték. A nagy hetivásárokat általában a piac valamelyik sarkából rajzolta, vagy rögtön le is festette. Képei élénken idézik fel nekünk az egykori zöldség-, gyümölcs- és edényárusokat, a szekereken jövő parasztokat, és ma is pontosan felismerhetjük rajtuk a város egy-egy pontját. Színes változatosságukért, keleties ízükért itthon és külföldön is nagyon szívesen vásárolták ezeket a festményeket és grafikákat. Alkotásai tehetségénél, alapos felkészültségénél fogva magasan kiemelkedtek kortársai közül. Párizsi élményei hatására művei a későbbi években festőibb kifejezést nyertek. Festészetében határozott elmozdulás látható az impresszionizmus felé. A magyar pusztát megjelenítő művei tették ismertté, és a külföldnek részben ő mutatta be a sokat emlegetett magyarországi „betyárvilágot".

Hírnevének, hatásának, vonzóerejének következtében sok osztrák és magyar festő keresi fel Szolnokot. Osztrák követői elsősorban baráti köréből kerültek ki: *Johann Gualbert Raffalt, Leopold Carl Müller, Otto von Thoren, Heinrich Lang, Tina Blau.*

Az 1870-es évek közepén Pettenkofen sikere és hírneve számos magyar művészt is Szolnokra vonzott. Így a Párizsban Munkácsy köréhez tartozó *Deák-Ébner Lajos, Aggházy Gyula* és *Bihari Sándor* mellett többek között itt találjuk *Böhm Pált, Mednyánszky Lászlót, Tölgyessy Artúr*t is.

A XIX. század végére a még mindig uralmon lévő akadémikus szemlélet nagyban gátolta a valóságfestésre irányuló művészek törekvéseit. A hivatalos stílussal való szembefordulást jelezte előbb a nagybányai, majd a Szolnoki Művésztelep. A Nagybányai Művésztelepet 1896-ban, a millennium évében barátaival *Hollósy Simon* alapította, aki Budapesten és Münchenben dolgozott. Művészi pályafutásának hazai művészeti életünk szempontjából is jelentős eredménye volt müncheni magániskolájának megalapítása. Az iskola rövidesen jó hírnévre tett szert. Növendékeivel nyaranta felkereste Nagybányát; szabadban játszódó témákat kerestek. Legfontosabb problémájuk a természet színváltozatainak, gazdagságának bemutatása volt. Hollósyékkal tört utat az a felfogás, mely a festői összbenyomás szépségét akarja visszaadni a hazai táj ábrázolásában. Ehhez a látási módhoz a szabad természetben folyó munka adta az alapot, és ezzel nagymértékben elősegítették a friss, természetes szemlélet meghonosodását. A fényeknek tárgyakra gyakorolt színfelbontó hatása náluk érzékelhető a legjobban. A nagybányaiak művészetének ellaposodása csak akkor következik be, amikor az előbb elmondottak művészi visszaadása öncélú technikai problémává válik.

Nagybánya csak harcok árán tudta elfogadtatni irányvonalát a Budapesten uralkodó müncheni stílussal szemben, ám igazabb művészetével nagy hatással volt a századforduló magyar képzőművészeti életének alakulására. Bár Hollósy és körének (*Réti István, Ferenczy Károly, Thorma János, Iványi-Grünwald Béla*, stb.) Nagybányára vonulása, és az ottani művésztelep létrehozása a francia festőknek Barbizonba vonulásához képest elkésett jelenség, a nagybányaiak magatartása és tevékenysége mégis forradalmi tett volt. A tény, hogy egy pár művész összefog, újat, jobbat akar alkotni az eddig megszokottnál, már önmagában jelentős cselekedet.

A XIX. század '80-as éveitől kezdve a magyar képzőművészet sok kiváló egyénisége kereste és találta meg a témát Szolnok és Szolnok környékének festőiségében. A század végére már a Szolnoki Művésztelep létesítésének gondolata a megvalósuláshoz közeledett. Ebben a táj adottságain, az itt dolgozó művészek kívánságán kívül más tényezők is szerepet játszottak. 1876-ban Szolnok visszanyerte megyeszékhely funkcióját, erőteljes fejlődésnek indult. A közlekedés rohamos fejlődése, a vasútvonalak kiépítése, az ipar megjelenése miatt a XIX. század festői kisvárosából az Alföld egyik leggyorsabban növekvő városa lett a századfordulóra. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Lapok 1899. október 14-én a következőket írta: „...több magyar művész memorandumot nyújtott be a vallás- és közoktatási miniszterhez, amelyben a miniszter támogatását kérték az általuk tervezett művészkolóniák létesítéséhez. A kérvényező művészek maguk részéről az első kolóniának Szolnokot jelölték meg. Wlassich Gyula erre fölszólította a művészeket, hogy tervüket részletesen fejtsék ki és nevezzék meg képviselőjüket, akivel Ő tárgyalásokba bocsátkozik." A művészek tervezetüket elkészítették és 1899. október 13-án a minisztériumhoz benyújtották. A szolnoki telep alapítását támogató művészek: Mednyánszky László, Bihari Sándor, Olgyay Ferenc, Mihalik Dániel, Szlányi Lajos, Hegedűs László, Boruth Andor, Katona Nándor, Pongrácz Károly, Vaszary János, Kernstok Károly, Fényes Adolf. A minisztériumhoz eljuttatott beadvány kedvező fogadtatása felgyor-

Pihenő a Tündérszigeten

TESTNEVELÉS A FŐVÁROSI ISKOLÁKBAN

— Hallgasson csak ide, plébános úr, visszaadom én jószívvel, de csak egy feltétellel . . .

— Feltételt nekem, kígyó! . . .

Magánkívül van. Megfenyegeti a lányt, de az rá se hederít.

— Igen, plébános úr . . . Minek mondta a papának, hogy nagyon fiatal vagyok, hogy hozzámenjek Yvon Guermeurhöz? . . . Tizennyolcéves vagyok, plébános úr, már eladósorba kerültem . . .

A pap végigborzong és libabőrös lesz a karja.

— Sokat mersz, haszontalan!... Azonnal hozd ide a ruhámat, parancsolom! . . .

— Mondtam már, plébános úr, rögtön visszaadom, ha megigéri, hogy azt mondja a papának: tartsuk meg az esküvőt Yvonnal . . .

— Rabló, a zsandárokkal foglak elvitetni!

A lány kacag.

— Jól van, helyes! Menjen el a zsandárokért! ... Ha-ha-ha! . . . Plébános úr, kérem, tegye meg, amire kértem.

A szegény pap már borzong a hidegtől . . . Végre elhatározza magát:

— Jó, jó, beszélek apáddal . . .

— Megigéri, igazán?

— Meg... De most siess, te betyár!

A lány lejön három méternyire, aztán megáll . . .

— Ó, elfeledtem, plébános úr. Meg kell adnia nekem az abszolúciót is . . .

— Az abszolúciót?

— Persze, azért a fogásért, amit önnel elkövettem . . . Igy aztán nem mondhatja el a papának.

Micsoda vakmerőség! . . . A pap dühösen dobbant a lábával . . . A jobb kezével bizonytalan mozdulatot ir le a levegőben . . .

— Jól van, jól van, nesze! . . . Ego te absolvo, te sátánfajzat! . . . És vigyázz az órámra! . . .

A fogai vacognak . . . Yvonne oldalt az áldozatára pislogva, vigyázva jön le a meredek szikláról, tiz méternyire a paptól leteszi a földre a ruhákat, és ugrálva, mint egy kecske, sietve eliramodik! . . .

— Viszontlátásra, plébános úr!

A plébános úr pedig újra egyedül maradva a tengerparton, gyorsan öltözni kezd, szinte kék már a hidegtől, és búsan gondol a huszadik század gyermekeinek a romlottságára . . .

De aztán jóságos mosoly fut át az arcán, arra a gondolatra, mennyire fog nevetni a püspök úr ő méltósága, ha ő majd a jövő vasárnap az évfordulói ebédnél elmeséli a balesetét . . .

Fordította *Csetényi Erzsi*

Mednyánszky

Ahogy a világháború kitört, az őszi borongások, a kötői hangulatok, az elmúlásnak szavakkal talán ki sem fejezhető szomorúságát vászonra varázsoló festőpoéta, a közel hetven esztendős öreg úr, Mednyánszky László báró, rögtön frontszolgálatra jelentkezett. Az ősi harcos Mednyánszky bárók vére föllobogott benne: fegyvert akart fogni ő is. De a hadvezetőség méltóbbnak találta kezében az ecsetet: elfogadta szolgálatait, de mint hadipiktorét. Az öreg úr duzzogott, kérvényezett, tiltakozott, de hiába volt minden: katonának nem fogadták el. Mit tehetett hát egyebet? Vázlatkönyvét hóna alá kapta és ment a frontra, hadipiktornak.

Pár nappal, mielőtt a frontra indult, még láttam. Szép, fehérszakállas arca fölényesen, de ugyanakkor gyerekesen kedvesen mosolygott. Elhanyagolt ruhája, félig begombolt kabátja, a rojtosszélű mellénye alól kikandikáló inge bizony nem keltette a legelőkelőbb benyomást. De a keze, az csodálatosan finom, szinte külön idegéletet élő kéz, egy arisztokrata és egy művész keze, finoman erezett, érzékeny izületű, nagy, holdaskörmű nagyúri kéz. Sehogysem illett ehhez a ruhához. Vagy tán még inkább: ez a ruha nem illett ehhez a kézhez.

Mindig így öltözködik. A ruha-kérdés nem okoz neki nagy gondot és kissé elhanyagolt kabátjában látva, mosolygó arca, nevető, okos szeme, a sárguló pergamentre emlékeztető keze úgy hatott rám mindig, mintha valami régi művészregény hőse került volna szemem elé. Egy világcsavargó és ugyanakkor egy arisztokrata, nem is a hierarkia szerint való, de lelki arisztokrata. És amellett a legnagyobb élő magyar festő. Egész lényéből mindig kisugározni érzem a ragyogó intelligenciát és ugyanakkor valami különös primitivséget. Az ősi természetességet és az életbölcs fölényét. A gyermeki naivságot és a nagy művésznek a világtól való eltávolodását.

A nagy világkavarodás szele Mednyánszky László bárót is elsodorta körünkből. Ment a frontra. A Kárpátok havasaiból és Szerbia sártengeréből küldte haza gyors kézzel odavetett vázlatait. Nem holmi aprólékos gonddal kidolgozott csataképeket, hanem a háború epizódjait, amelyeket sietve elkapott és amelyekbe belésürítette a mai, modern nagy élet-halálharc lelkét. Van egy képe, amelyen két sebesült ül egy árokszélen. A fájdalomban és fáradtságban megérlelődött tompa közönyösséget művész még így meg nem rajzolta. Aztán egy parasztszekér, amelyet katonák kisérnek a cuppogó, dágványos sárban: a ló erőfeszítése, az emberek fáradtsága ott él néhány vonásban. És a többi képe mind: a háború egy-egy mesteri mozaikja.

A képei után aztán egyszerre csak ő is megérkezett. Tüdőgyulladást kapott és mi csak akkor tudtuk meg ezt, amikor már fölgyógyult.

— Semmi, csak egy kis hülés volt az egész! — mondta szinte mentegetőzve. — Azért jöttem, hogy megnyugtassalak benneteket: semmi bajom. Már megyek is vissza.

És ment vissza. Valami csodálatosan fiatalos erő kergette vissza: dolgozni tovább, nélkülözni, fáradni, de dolgozni, rajzolni, festeni, éjjel, nappal. Festők és ujságirók, akik vele voltak, mesélik, hogy sohasem látták aludni: mindig csak dolgozni látták. És a művész elhatatlan szomjúsága az új, az érdekes, a szép után, odavitte öreg testét a legelső lövőárokba, a figyelő őrsökhöz is. És ott is dolgozott. A golyózáporban is csak dolgozott. Két teljes esztendőn át.

A harmadik esztendőben aztán egy olasz srapnellgolyó eltalálta. De szerencsére nem ejtett súlyos sebet rajta. Azóta már föl is gyógyult. És olasz frontunk

Uj Idők 1916/II

Balkánvonatok

Mühlbeck Károly rajza

parancsnoka most, hogy az ősz művész fölgyógyult, meleghangú levelet írt hozzá:

„Méltóságod tekintet nélkül magas korára, nem riadt vissza se nélkülözésektől, se fáradalmaktól, hogy hadseregem körzetében való tartózkodásának egész ideje alatt a haditörténelem számára legnagyobb eredménnyel értékes és művészi anyagot teremtsen. Különösen kiváló festményei az első tűzvonalról — melyek csak minden veszéllyel dacoló, fáradhatatlan buzgalmának köszönhetők és ezen szolgálat közben történt sebesülése, melynél a jóságos Gondviselés az ellenség golyóját veszélytelen irányba terelte — arra késztet, hogy kötelességérzetből és legnemesebb hazafiúi érzéstől vezérelt, odaadó buzgalmáért méltóságodnak a legmagasabb szolgálat nevében a hadseregparancsnokság köszönetét és elismerését fejezzem ki."

A magyar sajtó sokat írt mostanában Mednyánszkyról. De a külföldi is. Ünnepelték, méltatták, magasztalták. Többek között a „Berliner Tageblatt" is tárcát írt róla és ez — Arnold Höllriegel írása, — megérdemli, hogy lefordítsuk, mert kitünő portréja a nagy magyar festőnek:

„Mednyánszky László báró hadifestő legutóbb megsebesült, amikor Flitschnél a legelül levő előőrs fedezékében ült és vázlatokat készített. Csak másnap kérdezte tőle valaki a parancsnokságnál csodálkozva, hogy miért véres vállán ütött-kopott, ócska festő-zubbonya. A különös öreg ur szórakozottan felelte, hogy hát golyót kapott a vállába. És csak most kötözték be sebét, amely szerencsére nem volt súlyos.

A törékeny öreg úrnak, hatvannyolc esztendős már, színtelen, fehér szakálla van és kopasz koponyája; járása görnyedt és ő hordja a monarchia legkülönösebb, antikváriusi becsü nadrágjait, amelyek számára túlságosan kurták; a felső testén ócska katonazubbony lötyög, amelyet valahol fölszedett; lehetetlen sportsapkát visel; sokak előtt nevetséges is lehet a megjelenése, akik nem tudják, hogy ő nemcsak nagy, előkelő magyar családból származó báró, hanem még sokkal több: a mai idők egyik legnagyobb művésze és hazájának talán legnagyobb festője. Minden hadikiállításon ott vannak az ő melankólikus képei, amelyekbe az álmodozó aggastyán keze egyre világosabban festi a gyász színeit: a földúlt háborús szintér finom borongását festi és esetleg valami trént, szegény fáradt gebékkel a végtelennek tetsző hadtápvonalon. A háború első napjai óta hol ezen, hol azon a fronton bukkan föl görnyedt háta; és mindég ott, ahol legközelebb a halál. Haragos nevetéssel mondja el egyik barátom, hogy Mednyánszkyval együtt mint kellett áthaladnia egy réten, melyet az ellenség heves tűz alatt tartott. Az öreg báró a legveszedelmesebb helyen megállt, elővette vázlatkönyvét, s elkezdte vékony, finom vonalakkal rajzolni a tájat. Barátom nem hagyhatta magára az öreg urat, de hát kellemetlen érzés volt az, a fütyülő golyók közben. Végre Mednyánszky összecsapta vázlatkönyvét és mintha csak most értené meg a helyzetet, fölpillantott s finom, magas hangján igy szólt:

— Ah! Egy golyócska! Éppen a fülem mellett!

Valószinüleg még örült is, akárcsak egy gyerek, a szép, éles, fütyülő hangnak.

Egy másik alkalommal éppen jókor jelentek meg ismerősök, hogy megmentsék a művészt, akit egy elkeseredett altiszt az éppen akkor elfoglalt galiciai város vásárterén, mint spiónt elfogott; hát bizony gyanús is lehetett, hogy ez a mérsékelten előkelő megjelenésü öreg úr valamennyi elvonuló fáradt katonalovat lerajzolt és pedig minden katonalónak csak éppen a hátsó felét. Az öreg úr éppen azt magyarázta az altisztnek, hogy a ló hátsó felének izomzatán olyan pompásan látni lehet az egész állat teljes gyötrelmes erőfeszítését, hogy azt okvetlenül meg kell örökíteni. A durva horvát látta ezt, de nem akarta belátni.

Amikor legutoljára láttam Mednyánszkyt, éppen akkor jött vissza Litvániából. Kikérdeztem, hogy mi ujság a fronton, az állásokban, milyen a pergőtüz. Gyerekes boldogsággal nézett rám, fölemelte a mutatóujját és igy szólt:

— Csodálatos volt, hogy a mocsárerdőben mint sarjadt ki a tavasz első zöldje. És az a sok madárka . . .

Valószinüleg annak is örült egyébként, hogy már vége a télnek, a téli háborúnak, mert Mednyánszky László bárónak, a híres és nagy festőnek, sajnos, nem volt télikabátja. Soha sincs pénze másra, csak rongyos gyerekek és szegény emberek számára, akiket félénken és szemérmesen megszólít az országútakon, hogy bankókkal ajándékozza meg őket.

Mint valami alvajáró jár a front veszedelmeiben és mint egy gyerek, a világ aljasságaiban. Tolsztoj Leóra emlékeztet. Aki csak egyszer látta, megszerette ezt az öreg különcöt." *B.*

Régi irás

Az életem régi irás,
Fakóvá tette a sirás.

Összefolytak a betüi,
Nem is lehet kibetüzni.

Elején iniciálé,
A vége már a homályé.

Rongy zsinóron szívem tépve:
Régi irás tört pecsétje.

Falu Tamás.

MEDUYAŃSZKY Lanlo

Deák Dénes
Festő a világháborúban

Mednyánszky László festészete 1914–1918

GONDOLAT–IDEA TOURS KFT.
Budapest, 1991

Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutató Intézet
Könyvtár
* 23.031 *
Budapest

Meller Simon:
Báró Mednyánszky László (1852–1919)

[...] A szabad Természeten kívül egész életén át rajzolta és festette az Embert is. Olaszországban tanulmányfejeket és életnagyságú alakokat készített; Párizsban, láttuk, egyszerre húsz figurális képet állított ki, később Budapesten és Bécsben mesteri emberábrázolásokat rejtegetett műtermében. Tárgyát az útonállók és az úton hálók köréből veszi, fuvaroslegények, kültelki csibészek, lezüllött csavargók a modelljei. A fiatal erő, a bárdolatlan természetesség, a fékezetlen vadság vonzza és érdekli. Biztosan ülő, nagy foltfelületekben festi meg arcképeiket, merész és új egyalakos kompozícióban ülő vagy álló alakjaikat. Semmi érzelgősség, semmi szánalom, semmi szociális tendencia nincs pompásan konstruált ábrázolásaikban, úgy festi őket, mintha vadállatok volnának, örülve mozdulataiknak, nézésüknek, ragadozó mivoltuknak. Kívüle soha senki ezt meg nem festette. A nő nem szerepel képeiben, a női és férfi akt éppoly kevéssé.

Hatvankét éves volt Mednyánszky, mikor 1914-ben a világháború kitört. Frontkatonának a lelkes öreget nagy bánatára nem vették be: elment frontrajzolónak. A háború új, nagy látványok és élmények tömegét jelentette számára, végigjárta az összes harctereket, és a tanulmányok százait és százait hozta haza s fejlesztette műtermében a háború megragadó képeivé. A háborús élet nagyban olyan volt, mint az ő csavargóinak élete kicsinyben: az ember elszakadt talajától, és tömegekben vándorolt egyik ország határától a másikig, a földön hált és sajkájából evett; a gyújtogatás és öldöklés nem volt immár bűn, s a törvény meghajolt a bátorság előtt. A természet összeolvadt az emberrel, s az ember a természettel. [...]

A háború befejezése után súlyos betegen ment vissza Bécsbe, s ott halt meg 1919. április 17-én.

Magyar Nemzeti Galéria Adattár

A festő portréja az 1910-es évekből

Czóbel Istvánné báró Mednyánszky Margit emlékezései Mednyánszky Lászlóról

Midőn felkelt – hazajött pár hétre. – Ismét 1910-ben láttuk Pesten, elég jó színben, gyönyörű, félig kész képeket mutatott műtermében. Egy évre reá ismét Pesten találkoztunk, igen rosszul nézett ki, nagyon lehangolt, szomorú volt. A váci paraszt barátja meghalt. – Ezt igen sajnálta. – 1913-ban ismét Pesten, nagy munkában volt, egy leendő kollektív kiállításra éjjel-nappal dolgozott. 1914-ben tavasszal Bécsben találkoztunk, mondta, hogy a kollektívből nem lesz semmi – és velünk jön Beckóra. Elég jó színben volt. Egy hetet töltöttünk együtt. Évek óta először megszűnt zárkózottsága, és olyan nyíltan és közvetlenül beszélt mindenről, mint régen. – Beckóról László Pestre, mink ide jöttünk, meg volt beszélve, hogy férjemnek fog írni vagy sürgönyözni, akkor férjem hozzá megy, és elintézett dolgok után együtt jönnek fel ide. De sem levél, sem távirat nem jött. Ahogy később egy szemtanútól hallottam, valami nagy felindulás következtében szegényt egy első gutaütés érte, napokig mozdulatlan volt, ez azonban nyomtalanul felszívódott. Az egészet gondosan titkolta. Az utolsó években Versecen napkúrát használt az elmeszesedés ellen. – Kitört a háború. László mindenáron katona akart lenni, mint önkéntes menni! Végre meggyőződött, hogy hiába minden igyekezet, be nem veszik, túl idős; akkor a Vöröskereszthez akart menni mint ápoló, ki a harctérre! – Ez sem ment. Végre Gróf Tisza István óhajára mint hadifestő mehetett!! Októberben az első galíciai visszavonuláskor erre jött a Press Quartier, és László egy napra hazajöhetett. Meg volt ifjodva húsz évvel, csupa energia, csupa életerő, végtelen érdekes élményeit beszélte. A fronton, ahogy minden oldalról hallom, mindenki, tisztikar, legénység, őt a legnagyobb szeretettel vették körül, roppant népszerűségre tett szert; lénye által. – A hadvezetőségtől külön engedélyt kapott, hogy bármerre mehessen. A lövészárkokba, a legexponáltabb helyekre. Festett, dolgozott, nem törődve a veszéllyel. Közben önkéntes ápolói szolgálatokat téve a sebesültek összeszedésénél; a veszélyeztetett helyeken. Furcsa jelenségét, mikor veszélyes helyeken festett; a muszka is ismerte, és nem lőtt rá. Az összes frontokon úgy volt. – Művészete a korral egyre nőtt, nem hanyatlott, sőt fejlődött határozottan. Már technikai nehézségeket

Rokonlátogatáson az 1910-es években

nem ösmert. A Tárlatok telve voltak háborús képeivel, csupa remekmű. Az olasz fronton megsebesült. Egy Vöröskereszt ápolóné elbeszélése szerint, akinek fogoly olasz sebesültek elmondták, ez a következőképpen történt: László sokszor ki szokott mászni a lövészárkokból, háttal az ellenségnek, a mi fedezékeinket a sziklákkal mögöttük festve. Az olasz katonák látták nap nap után, egy furcsa öreg urat nagy, lobogó, fakó köpenyben, aki nem törődve veszéllyel, a süvítő golyók közt csendesen rajzol. Il Santónak nevezték, és soha nem lőttek reá.

Egy rokon szalonjában. Az asztalon egy róla készült portré látható

Egyszer azonban az egyik ráfogta fegyverét, lőtt, a vállán könnyen megsebesítette. A többi olasz katona ezt látva, hogy a Santót bántották, dühbe jött, és elverték bajtársukat. – De a rettentő nélkülözések, kivált az olasz fronton, az évekig tartó emberfeletti fáradságok megőrölték erejét. 1917-ben ősszel az olasz fronton súlyosan megbetegedett, visszahozták Bécsbe.

az egész nyaratt töltötte. Tavasszal még nagyokat járt, élvezte a természet ébredését a virító május fákat rajzolta festette – a Tátrát az isteni erdő széléről. Május végén nem állta az aránylag tétlen életet többé, minden kérelmünk dacára ide rendelte Pálmayt. titkárát, és vele Bécsbe majd Pestre ment, és lázasan festett, 2 hét alatt 32 képet!! Nagyon elfáradt és Junius közepén haza jött. ismét rosszabbul volt. Próbáltam vízzel kezelni, ez ugyan az egyik bajnak jót tett, de a fő baj az elmeszesedés ment a maga romboló utján. Ő tudta hogy vége van. A haláltól amit a Fronton annyiszor keresett, nem félt sőt!! – De félt egy szél ütött béna élettől.! Ez amit sajnált, amit szomoruan sokszor említett, hogy a leg szebb motívumait a leg szebb compozicióit sohsem festette meg, de el tette, arra az időre mikor a Technikát tökéletesen uralja. Ezt most elérte.! de fizikai ereje, egésige, élete cserben hagyták.

Czóbel Istvánné visszaemlékezése

Kissé magához jött, annyira, hogy megint festett lázasan; midőn a második gutaütés érte, és másképp is súlyosan megbetegedett. Egy katonai tisztikórházba vitték, ahol mi őt már lábadozva találtuk januárban. Pár héttel később, március elején érkezett ide, ahol egy rövidebb megszakítással az egész nyarat töltötte. Tavasszal még nagyokat járt, élvezte a természet ébredését, a virító májusfákat rajzolta, festette – a Tátrát az isteni erdő széléről. Május végén nem állta az aránylag tétlen életet többé, minden kérelmünk dacára ide rendelte Pálmayt, titkárát, és vele Bécsbe, majd Pestre ment, és lázasan festett, 2 hét alatt 32 képet! Nagyon elfáradt, és június közepén hazajött. Ismét rosszabbul volt. Próbáltam vízzel kezelni, ez ugyan az egyik bajnak jót tett, de a fő baj, az elmeszesedés ment a maga romboló útján. Ő tudta, hogy vége van. A haláltól, amit a fronton annyiszor keresett, nem félt, sőt!! – De félt egy szél-

ütött béna élettől! És amit sajnált, amit szomorúan sokszor említett, hogy a legszebb motívumait, a legszebb kompozícióit sosem festette meg, de eltette arra az időre, mikor a technikát tökéletesen uralja. Ezt most elérte! De fizikai ereje, egészsége, élete cserbenhagyták.

Ezek a meg nem született képek nem hagyták nyugodni. Nagyon örült, ha régi kedves ismerősei, barátai felkeresték, így Gróf Csáky Albinné és Gróf Csáky Zénóné eljöttek őt még meglátogatni. Meg Minka sógornőm, kivel régen oly jól volt. Velök felvidult, olyan volt ismét, mint régen. Különös hatást gyakorolt reá a változó világítás, reggel, délelőtt könnyen, vidáman érezte magát, de ha a délutáni nap rézsút sütni kezdett, szobájába vonult, sötét melankólia nehezedett rá. – Ezek voltak a nehéz órái. Csodás volt a holdfényes éjjeleknek a hatása! Fiatalnak érezte magát, olyankor órákig élvezte a víz partján, a kertben a holdfényt, járt, erős volt ismét. Egészben a nyár vége felé javulni látszott az állapota. Festegetett – midőn októberben az összeomlás előtti első riasztó hírek jöttek, nem lehetett visszatartani, roppant nyugtalan lett, magához rendelte Pálmayt – és minden kérelmünk dacára Bécsbe utazott vele, hogy a Presse Quartier-val ügyeit rendbe hozza. Mielőtt elindult, megígérte, hogy pár hét múlva ismét visszajön. De amit ő majdnem látnoki szemekkel még májusban előre mondott, hozzátéve, hogy boldog az, aki a jövendő elől távozhat más világra – gyorsabban bekövetkezett, mint amint gondolta. Kitört a forradalom; utazásról szó sem lehetett többé. El lettünk tökéletesen vágva egymástól. Február óta sem levél, sem távirat nem jöhetett át az új határokon. – Bécsben Pálmay egy jó lakást bérelt számára, egy ápolónőt fogadott hozzá. Ki ápolta, sétált vele; felolvasott, gondját viselte. Élelmezéséről is gondoskodott. Pálmay Magyarországról küldött, ami kellett. László egy híres tanárt konzultált, orvosok jöttek. Azonkívül egy ezredes, hadi barátja naponta látogatta feleségével. Az állapota lassan, észrevétlenül roszszabbodott; utolsó levelében említi, hogy a tanár most egyelőre eltiltotta a festést. Azután terveiről szól; tavasszal Kaltenleidgebenbe megy vízi kúrára, majd ha megnyílik a határ, hazajön. – Ekkor végleg bezárult a postai közlekedés is. – Több hír nem jöhetett. A nagyhéten, Húsvét előtt hétfőn, séta után ebédelt, majd pamlagra feküdve hallgatta az ápolónő felolvasását –, midőn a harmadik gutaütés érte; szólni nem bírt! – Az orvos érkezett – beszélőképessége egy időre visszatért, 2 napig morfium segítségével minden szenvedést távol tartottak tőle. – Zöld csütörtökön, 1919-ben, 67 éves korában aludt el csendesen örökre.

Magyar Nemzeti Galéria
Adattár

Czóbel Istvánné
Mednyánszky Margit levele báró Mednyánszky Ágota asszonynak

Nagyőr (1919), május 26.

Kedves drága néném,
szívből köszönöm jóságos leveled és meleg részvéted, tudom, hogy szegény kedves szeret-tünket valóban szeretted, és ezért külön is hálás vagyok neked. Imrének öt nappal ezelőtt írtam hosszú, kimerítő levelet, hogy történt és esett meg minden. De mert a levelek sajnos gyakran elvesznek *(én sem kaptam meg soha az általad említett levelet)*, röviden tájékoztatlak, hogyan történt minden stb. és milyenek voltak az ő szomorú utolsó napjai. Szegény kedves László az olasz fronton lett beteg. Bécsbe hozták, a baj, eleinte a belekben, javult; de aztán decemberben egy korábbi vesegörcse kiújult, vesegyulladást kapott 17 decemberében, ehhez járult egy kisebb *agyvérzés*, ez egy időre *megbénította a bal kezét*. Mi Bécsbe utaztunk hozzá. 18 januárjának elején már jobban volt, 18. március 8-án hazajött május végéig, a veséje csak-nem kifogástalan volt, de panaszkodott rá, hogy *szédül!* Május végén nem bírta itt tovább, titkára, Pálmay elvitte Bécsbe, majd Pestre, ott perbe keveredett Wolfnerral, aki csúnyán ki-rabolta. Pesten 14 nap alatt 30 képet festett, majd hazajött, igen rossz állapotban, bágyadtan, nagyon legyengülve, szédülve, *nyomást érezve a fejében* és újabb erős vesefájdalmakat is. – El-kezdtem a kúrálását, borogattam, fürdettem stb. Júliusban, augusztusban, szeptemberben lassan, igen lassan összeszedte magát, úgyhogy szeptemberben quasi egészséges volt! A ve-se rendesen működött, a szédülés nem erősödött – ereje, frissessége lassan visszatért, han-gulata is javult, mert korábban rettenetesen nyomott és lehangolt volt. Ekkor egy ostoba írás jött a sajtóközpontból, és ez annyira felizgatta őt, hogy nem lehetett bírni vele. A sajtóköz-pont azt írta, hogy ha október 15-ig nem jelentkezik Bécsben, kiléphet! Ostoba formalitás, egy buta beosztott okozta, jöttek is aztán onnan bocsánatkérő levelek magasabb beosztású tisztektől, kérték, hogy csak tegyen, amit akar stb., de a baj már megesett – nem akart tovább maradni, kérésünk ellenére Pálmayval október közepén Bécsbe ment. Bécsben lakása és mű-terme volt a Lassing Leitner tér 2.-ben, és ebben a házban volt egy barátja is, Klaber festő és a felesége, egy igen művelt orosz zsidónő. Ez szerette és csodálta a mi Lászlónkat, László ná-

luk volt *in pension*, egyszer ettünk is náluk, nagyon finoman és jól főztek, a nő igen gyakorlatias és jómódú. Megmondtam Pálmaynak, *követelem*, hogy vegyen fel egy ápolónőt-társalkodónőt László mellé, aki megbízható, *és egy másodpercre sem hagyja magára* Lászlót, megvoltak az okaim rá. Megszokta már, hogy mindig *kiszolgálják*, és *körülötte legyenek*. Szegény nagyon elesett lett, és első agyvérzése után kellemetlen volt számára az egyedüllét. Ez meg is történt, egy kitűnő személy, aki nagyon szerette, és mint hírül adták nekem, csodálatosan ápolta: és az utolsó pillanatig vele volt; Pálmay örökösen utazott, Pestre, Bécsbe, mindig friss és jó élelmiszert hozott neki, vajat, zöldséget stb. László decemberben haza akart jönni, és végleg itt maradni! Novemberben aztán jött az összeomlás minden borzalmával – nem volt mód az utazásra! Decemberben végre levelet kaptam tőle, azt írta, hogy elég jól megy a sora, mindene megvan stb. Februárig elfogadhatóan mentek a dolgok, akkor nagyon elgyengült, asztma stb. egy professzor – egy kaltenleutgebeni orvos – jött hozzá, megvizsgálta, pihenést írt elő – *ettől kezdve nem festett semmit!* Akkor barátai, Klaber, Schindler őrnagy, az ápolónő stb. megengedhetetlen dolgot csináltak, *nem értesítettek engem!* Az orvos ugyanis *gyorsan előrehaladt agyi érelmeszesedést állapított meg!* László nem tudott róla, és megtiltotta (a szegény önzetlen), hogy egyáltalán írjanak nekem, mondván, hogy a határok le vannak zárva, és ne utazzak, és nem is utazhatnék, és ő nem akarja, hogy engem nyugtalanítsanak! – És ők nem is tették ezt meg! Ha tudtam volna mindezt, valahogy, mint mindenkor, most is keresztüljuttottam volna. Ő gyakran írt, mindig azt, *hogy türhetően van*, nem ágyban fekvő beteg, csak gyenge, egy kis asztma, és sok szédülés, hála Istennek, nem fáj semmije, sétál kedves gondozónőjével, *és gyakran azt is írta, hogy sok terve van!* Április 13-án nagyon gyengének érezte magát, a professzor teljes nyugalmat rendelt el – lefeküdt a díványra, jó étvággyal evett még, a gondozónője felolvasott a Pompei utolsó napjaiból, egyszer csak nyugtalan lesz, beszélni akar, de egyetlen szót sem tud kimondani! Az orvosok összefutnak, agyvérzés, ágyba fektetik, megint tud beszélni, de aztán végképp elhagyja őt a beszéd örökre. Jött egy pap – ellátta, aztán egyik morfininjekciót kapta a másik után, így, szenvedve élt még 2 napig, nagycsütörtökön reggel 1/2 5-kor, anélkül, hogy felébredt volna, elköltözött! – Mintha mosolygott volna a halálos ágyon! – Én ezt csak 10 nap múlva tudtam meg egy itteni helyi lapból. A táviratokat, leveleket visszaküldték – aztán lassan-lassan megjöttek az értesítések – és egy kép róla a halálos ágyon. Drága fiamról – *nem tudok semmit! él-e még egyáltalán!! – Várok és reménykedem!* – Gonosz lett az élet és a világ!

Magyar Nemzeti Galéria
Adattár

A képek jegyzéke

Színes képek

1. Táborozás
   Olaj, vászon, 71 × 100 cm
   Jelzés nélkül
   Budapest, Kövesi Katalin tulajdona

2. Vonuló trén
   Olaj, vászon. 41,5 × 57,5 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Balatonfüred, dr. Roisz László tulajdona

3. Fiatal katona. 1915. k.
   Olaj, vászon. 42 × 34 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Székesfehérvár, Városi Képtár, Deák-gyűjtemény

4. Katonafej. 1915 k.
   Olaj, karton. 48,5 × 38 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Székesfehérvár, Városi Képtár, Deák-gyűjtemény

5. Szerbiában. 1914
   Olaj, vászon. 67,6 × 100 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky 1914"
   Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

6. Elesett orosz katona. 1914
   Olaj, vászon. 42,5 × 52,5 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Kecskeméti Képtár

7. Tetvészkedő katonák 1915 k.
   Olaj, vászon. 42 × 53 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

8. Őrszem
   Olaj, farostlemez. 31,3 × 23,2 cm
   Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
   Budapest, Pásztor Lajosné tulajdona

9. Sebesült katona. 1916
   Olaj, vászon. 100 × 80 cm

Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

10. Fekvő hadifogoly
Olaj, karton. 32,5 × 65 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Deák Dénes tulajdona

11. Sebesült
Olaj, fa. 35,5 × 23 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Kövesi Katalin tulajdona

12. Fekvő katona. 1916 k.
Olaj, vászon. 108 × 182 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Szolnok, Damjanich János Múzeum

13. Parancskihirdetés
Olaj, vászon. 42 × 34 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Hadtörténeti Múzeum

14. Gyarmati katona
Olaj, vászon. 50 × 30 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Balatonfüred, dr. Roisz László tulajdona

15. Sebesült katona
Olaj, fa. 29 × 19 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Balatonfüred, dr. Roisz László tulajdona

16. Várakozó katonák télen
Olaj, karton. 30 × 45 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Deák Dénes tulajdona

17. Halottak
Olaj, vászon. 28,2 × 4,5 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Barcsay Jenő hagyatéka

18. Enyészet
Olaj, vászon. 70 × 100 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Kecskeméti Képtár

19. Erdőszéle sírkeresztekkel
Olaj, vászon. 100 × 72 cm
Jelzés nélkül
Budapest, Pásztor Lajosné tulajdona

20. Nyugvó trén
Olaj, karton. 17,6 × 30,6 cm
Jelezve jobbra lent: „Mednyánszky"
Budapest, Deák Dénes tulajdona

A borítón Vonuló trén.
Olaj, vászon. 31 x 45 cm
(hátoldalán hagyatéki bélyegzővel: 1919) Jelzés nélkül
Budapest, Deák Dénes tulajdona

Fekete-fehér képek

A szöveg között szereplő rajzokat, akvarelleket a Magyar Nemzeti Galéria Grafi-

kai osztályának anyagából válogattuk, túlnyomórészt az itt őrzött háborús naplókból, vázlatkönyvekből.
A művészt ábrázoló fotók a múzeum adattárából valók, ugyanitt bukkantunk rá Czóbel Istvánné Mednyánszky Margit kéziratos levelére és visszaemlékezésére is.
A közlés lehetőségéért köszönetet mondunk a Magyar Nemzeti Galériának.

Színes fotók:
Gottl Egon (címlap, 2., 10., 13., 14., 15., 16., 20. kép)
Schiller Alfréd (1., 5., 6., 7., 8., 11., 12., 17., 18., 19. kép)
Sulyok Miklós (3., 4. kép)
Szepsi-Szűcs Levente (9. kép)

A fekete-fehér felvételeket Bokor Zsuzsa készítette.

MEDNYÁNSZKY László

M.D.K.

Mednyánszky László, festő

nevét abban az összefüggésben ejtiti Németh Lajos, hogy „a felvidéri milieből kinőtt és buddhismusszal elegedő panteizmusa" (a Schmitt Jenő-Komjáthy, stb. Lajos hezesztül) hatással lehetett Csontváry világhépére, melyből szimbolikája meritett és kialakult.

Művészettörténeti Értesítő, 1960. XVII.évf. 3-4.sz.
Németh Lajos: Csontváry művészete c. doktori értekezésének vitája 1967.nov.23-án a MTA-n.
Németh Lajos ~~opponens hozzáspólása~~ valasza

286.old

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Medvyánszky László
festő

Az alföldi festők közé sorolják

—: Magyar művészet

Kisalföld, 1969. okt. 5.

MDK

Mednyánszky László, festő

Tárlatvezetésen ismertetik műveit.
(Nemzeti Galéria)

– : A hét végi kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 4

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Mednyánszky László, festő

A Nemzeti Galériában:

↓

—: Vasárnapi tárlatvezetés 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 29.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Mednyánszky László, Jestő

Szerepel.

–: Megnyílt a Józsefvárosi képzőmű-
vészek című kiállítás 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 17.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Ч

Mednyánszky László
festő-

Az alföldi festők csoportjhár
tartozik.

—: Nicillitás az Ernst Museumban
Petőfi Vége Ugyg szept. 5

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MEDNYANSZKY LÁSZLÓ

Jozsef Antallal kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Autor Jozsef a vznik východoslovenskej ľudovej dramatickej tvorby. Bratislava, 1966. 68 s.

MEDNYÁNSZKY LADISLAV (LÁSZLÓ)

Nevét Csordák Sajossal, Halász-Hradil Elemérrel, Katona Ferdinánddal, Kóvári Konstantinnal, Bauer Konstantinnal és Jasusch Antallal kapcsolatban említi

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a ~~[illegible]~~ zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

Nedryánszky László

A szolnoki mukcsumban

Szálmitása nyílt

Szocialista művészetért 1969 VII. sz.

Medgyaszay László, festő

MDK

Tárlat vezetésen ismertetik műveinek.
(IV. Galéria.)

– :A hét végi kulturális programból 8.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 15.

Nedvyánszky László, festő

MDK

festményeiből, grafikáiból
kiállítás nyílt meg Varsóban.

–: Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 25.

Mednyánszky László

... 1897–1900 között Mednyánszky László-nak is számos képe készült itt.*

* Újpesten.

dr Berti Béla: Újpesti hírességek. Budapest VII. évf. 1. sz. 1969. jan., 12. l.

Medgyánszky László, festőm. MDK

nem volt letompitva , mint Telepynél ami fe
nyegető nagyság, remboló erő. Lási M.L. félelme-
tes mocsarait.

Lyka Károly:
Magyar Galéria-Telepy Károly.

Uj Idők. 1922.XXVIII.évf. 37.sz. 187.l.

MDK

Mednyánszky

Alsósztregovai kastély előtt c.műve.Repr.

Nemzeti Szalon III.aukc. 1924. VIII.tábla.

MDK

Báró Mednyánszky László

Művészet 1918. 13.1.

MDK

Mednyánszky László báró, festőművészt

Művészeink sorában szaporán szedi áldozatait a halál. [illegible] Elvesztettük Őt, majd Achulek Frigyest, most pedig Jendrássik Jenőt, Tölgyessy Arthurt.

Lyka Károly: Képirásunk halottai.
Magyar Muzsa. - Szemlék: Képzőművészet.
1920. 3. sz. 139-140.l.

MDK

Mednyánszky László br.,festöm.

Műve nivósa képviseli művészetét.

Rónay Kázmér:A Székesfv.Képt. 1937/38.évi uj szerzeményei.

Kéges Krónika. 1939. 24.sz.

Mednyánszky László

Téli csend, repr.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Mednyánszky László MDK

Távoli tüzek, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Mednyánszky László MDK

1915. március, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Fénykép

Magyar Foto: PP 2619/1,3 Hegedüsné

Medgyaszay-emlékkiállítás megnyitása a Fővárosi Képtárban

1952. VI. 19.

Neg. van

MDK

Báró Meinyánszky László, festöm.

Mindszentek napján. 1888. - 400 ft-os társulati második dij.

Hegyi táj. 1898. - Állami aranyérem.

Mücs. -OMKT Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 16.1.

Mednyánszky László

MDK

Tanulmányfej, olf.

Milcsarnok 1924 február-március

Mednyánszky László

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Mednyánszky László báró

Hajnalcsillag, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 33.1.

Mednyánszky László festőművész
Naptár

8 SZOMBAT
SATURDAY

15.00
FILMVETÍTÉS
Magyar festők
Mednyánszky, Tornyai János, Fényes Adolf, Vaszary, Bernáth Aurél

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. október.

Mednyánszky László, festőművész (1852-1919).

A mai napon ünnepélyesen megnyílt a Kecskeméti Galéria. Több mint félévszázados tisz vált szabad valóra. A Magyar Nemzeti Galériától és magángyűjtőktől is érkeztek adományok, vagy tartós letétbe helyezett képek. Közöttük van Munkácsy, Mednyánszky több alkotása.

TV-Híradó 2,

1983. okt. 8. Televízió 2, 21.40 (Sz. Lné).

Mednyánszky László, festőművész 2) folytatás

8 csütörtök

17:30
TIT Szabadegyetem
a magyar művészet a XX. században 3.
az alföldi iskola és az I. világháborús
időszak (Perlmutter Izsák, Fenyes Adolf
Rudnay Gyula, Koszta József, Vaszary
János, Mednyánszky László)
Előadó: Bodnár Éva.

---

11 vasárnap

15.00
TIT Tárlatvezetés
Mednyánszky László művészete.
Vezető: Ecsery Elemér.

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. december.

Mednyánszky László, festőművész 1) Folytatás

3 szombat

15.00
Filmvetítés
Művészportrék II.
Levelek Péterváról (Zichy Mihály)
Lapok egy csavargó naplójából
(Mednyánszky)

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. december.

Mednyánszky László festőművész

14 SZOMBAT
SATURDAY

15.00
FILMVETITÉS
Képek századunk elejéről
Lapok egy csavargó naplójából
(Mednyánszky)
Magyar szecesszió
Magyar avantgarde születése
Jelek a homályban

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. január.

Mednyánszky László festőművész (1852–1919).

A Békési Galéria kiállítása a XIX. sz. magyar képzőművészetének alkotásait reprezentálja. Mednyánszky László „Ita-lás" c. képén színeket ködösen fátyolozó stílusával egyszerre fogja meg egy napszak és egy időjárást jelenség atmoszféráját, s egy bizonytalan, megfoghatatlan élet-érzést. Mednyánszky nemcsak megérte a huszadik század festészetét, de meg is előlegezte azt.
(említhe),

Ungár Tamás: A Galéria kiállítása Békésen.
Békés Megyei Népújság, 1984. jan. 21. 8. old.

Mednyánszky László festőművész (1852–1919).

Deák Ébner Lajos festőművész 1875-ik minden évben nyáron Szolnokra kiránduit, összesképei ott készültek. — Utána Mednyánszky ránduit le és ugyanesak egy telet töltött Deák Ébnerrel Szolnokon.

Kaposvári Gyula: Emlékezés Deák Ébner Lajosra.
Szolnok Megyei Néplap. 1984. jan. 24.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919)

Festőműterem egy régi pesti házban. Bod László kedvéért kapaszkodott fel az író a rozzant lépcsőn. Itt alkotott valamikor Mednyánszky, Gulácsy, Márffy.

Bende Ibolya: Karcagi festő Pesten.
Szabad Föld, 1984. febr. 11.

Mednyánszky László, Festőművész /1852–1919/.

A Békési Galéria a nemrég helyreállított Békés legszebb középületében kapott helyet. A Galéria kiállítási anyagát a Magyar Nemzeti Galéria kölcsönözte. A több évig itt látható tárlaton a XIX. sz. remekeit láthatjuk, ~~kivál~~ kiváló művészeinket ismerhetjük meg, pld. Munkácsy Mihály, Mednyánszky László, id. Martin Károly – és még ~~több~~ alkotót.

Dél-Alföldi Krónika.

1984. IV. 5. TV 1. 17.20 /Nagy Judit/.

Mednyánszky László

Megyei gyűjtemények a Nemzeti Galériában

Élet és Tudomány

1985. III. 29.

Mednyánszky László

Portrévázlat Bozó Jánosról

Nepszava 1985. VIII. 13.

Hedvigánszky

A Galéria mecénásai

Magyar Nemzet
1986. 1. 14.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

Kisfaludi-Stróbl Zsigmond sokat utazott, külföldről a háború vihara szólította haza, mint önkéntes vonult be a tüzérekhez. Ettől kezdve legtöbbször „hadi parancsal" rendelik szobrászi feladatokra. A „harcterekben is tevékenykedő művészcsoport néhány tagjával, többek közt a hálált megvető bátorságot tanusító Mednyánszkyval, meg Zádorral az orosz harcterekre is kikerül.

dr. Toth Ervin: Elérte, amit szobrász elérhet.

Hajdu-Bihari Napló. 1984. júl. 1.

Mednyánszky László fm

Kállai Ernő könyvéről

→ Pési Huber J.

Művészet 1985/5/8

Medgyaszay László

művei

Szombathely

→ Derkovits Gyula

MŰVÉSZET 1985/10/23

Mednyánszky László

Kollár E. kiállítás 1982.

Ónuda Gy.

Anna Margit

MŰVÉSZET 1985/11/63
64

Medvigászky László

A debreceni Déri Múzeum kincsei

Alföld 1987/7

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

A plen air festés olyan gazdag témát adó szolnoki táj végül is a Párizsban alkotó magyar művészeket is hazacsábította: így Deák Ebner Lajost, Bihari Sándort, majd később csatlakozott hozzájuk Mednyánszky László és még többen. – A szolnoki lakosság megszokja, befogadja a festőket, akik közöttük élnek, dolgoznak.

Kőhidi Erika: A szolnoki művésztelep száz éve.
Pesti Műsor, 1981. febr. 11.

Mednyánszky László, festőművész /1852–1919/

1911 után kevéssel a Kecskeméti Képtárnak adományozott Glücks Ferenc majdnem ötven művet, Mednyánszky László, Nagy István és Farkas István számos értékes alkotása került a múzeum tulajdonába.

P. Szabó Ernő: „Naparcúnak kell lennie..."
Magyar Ifjúság, 1983. dec. 30. 31.-old.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

Nemrégiben avatták fel a Kecskeméti Galériát, az elmúlt időszak múzeológiai munkája vezetett eredményre Kecskeméten. Rendkívül gazdag anyagot láthatunk, hibátlan rendezésben. Szigorúan és jól válogattak – igazán pompás ciklust láthatunk Mednyánszky, Nagy István, Nemes Lampérth, Czigány Dezső, Tornyai János, Koszta József műveiből, és igazi alkotásokat, nem melléktermékeket Egry életműveből.

Losonczi Miklós: Országos intézmény vidéken.
Dunántúli Napló, 1984. jan. 4.

Medunyánszky (László) f.

Istiszeté'nek
jellegzetessége

→ Berényi Ferenc

MŰVÉSZET 1985/2/44

Mednyánszky László.

Műgyűjtők Galériája

M. Neuset

1987. IX. 25.

Medrzyánszky L.

Hollóssy Gal.

M. Hérhap
1986. II. 11.

Mednyánszky

Félpénzes Modigliani

Remekművek — kérdőjellel

— Modigliani-rajz csak kérdőjellel bocsátható árverésre — mondta harsányan a Bizományi Áruház Vállalat legutóbbi, decemberi képaukcióján az árverést irányító jogtanácsos.

A teremben felhördült a szép számú közönség, néhányan pedig nevetni kezdtek. Azután kezdetét vette a licit, bár korántsem olyan intenzitással, mint az egy ilyen neves alkotásnál elvárható lett volna. Modigliani ugyanis Budapesten nem mindennap kerül kalapács alá. Pláne kérdőjellel. Ennek ellenére a nyolcvanezer forintos kikiáltási árat 140 ezer forintra verték fel.

— Egy Modiglianiért félpénz, egy hamisítványért viszont kicsit sok — mondta röviddel később a MOM Művelődési Ház előcsarnokában, az aukciók immár hagyományos színhelyén egy aranykeretes szemüveget viselő szakállas úr.

Amikor a BÁV vezető jogtanácsosát, dr. *Gellért* Györgynét a „kérdőjeles Modiglianiról" kérdezem, kicsit kesernyésen elmosolyodik.

— Az elmúlt húsz, harminc év alatt Magyarországon sokan úgy ítélték meg, hogy érdemes a pénzüket márkás festményekbe fektetni. Nos, az utóbbi években néhányan arra gondoltak, hogy ismét eladják a képet, és annak rendje-módja szerint elhozták hozzánk, a BÁV valamelyik felvevőhelyére, hogy bocsássuk árverésre.

Hideg zuhany

Hazánkban a festmények bírálatában — amelyek az állami kereskedelembe, tehát hivatalos aukcióra kerülnek — két szakértő testület létezik. A magyar festők képeinek valódiságát a Magyar Nemzeti Galéria, a külföldi művészek alkotásait a Szépművészeti Múzeum munkatársai bírálják el.

K. F. budapesti lakos 1985 őszén aukcióra akart bocsátani egy 106 × 70 cm nagyságú Mednyánszky-képet, amely hegyvidéki tájat ábrázolt. Már eleve azt is gyanúsnak találhatta, hogy mielőtt a képet felvették volna, előzőleg felkérték az eladót, hogy a Magyar Nemzeti Galéria útján újra minősíttesse. Joggal vélhette K. F. bürokratikus herce-hurcának a dolgot, hiszen a festményt 1969 augusztusában vette a BÁV-tól hétezer forintért. Meg volt győződve róla, hogy kialakult gyakorlat szerint a képet a BÁV előzőleg minősíttette a Magyar Nemzeti Galériánál. Megerősíthette bizonyosságát, hogy a kép valódi, hogy a festményt röviddel később neves művészettörténész resturátor ugyancsak borsos áron restaurálta, és ő sem tett megjegyzést, hogy a kép netán hamisítvány.

Hideg zuhanyként érte tehát K. F.-et az új szakvélemény; a kép nem valódi. Az csak az ügy pikantériája, hogy a kép becsüse, és később a restaurálást végző személy egy és ugyanaz volt... K. F. tehát perel, követelése a kép 1969-es hétezer forintos vételára, a nyolcezer forintos restaurálási költség és a törvényes kamatok.

— Az a helyzet, hogy a galéria szakvéleményt ad, *felelősséget viszont nem vállal a szakvéleményért* — folytatta dr. Gellért Györgyné, a BÁV jogtanácsosa, aki a pórul járt képvásárlók újabb bírósági aktáját tolja elém.

B. Gy. kishíján hanyatt esett, amikor megtudta, hogy a birtokában levő Rippl-Rónai-olajfestmény, amely kalapos, fátyolas fiatal nőt ábrázol, hamisítvány és valójában egy gyengébb festő, Márk Lajos munkája.

Pedig a festmény hátoldalán, a vakrámán, pecsétek, hivatalos jelzések sorakoztak. Így a Magyar Nemzeti Galéria bírálati száma. A bírálati naplóban e szám alatt a következő bírálati vélemény olvasható: „Rippl-Rónai József jelzett képe 1896-ból. Jó kvalitás. Védésre javasolva. Azután szerepelt a Fővárosi Képtár Rippl-Rónai József-emlékkiállításán 1952 októberében, továbbá 1961-ben a Magyar Nemzeti Galéria Rippl-Rónai centenáris kiállításán Kaposváron és Budapesten. Mindkét alkalommal a katalógusba is bekerült.

Azután valaki előkotort egy 1933-as katalógust a Postatakarékpénztár LXVIII. aukciójáról, ahol ez a kép Márk Lajos munkájaként szerepel.

Újabb kutatások

Dr. V. P. a Bizományi Áruház Vállalat 37. sz. képaukciójának első napján, 1975. szeptember 9-én kikiáltási áron megvásárolta a katalógus 99. tétele alatt szereplő Iványi-Grünwald Béla jelzésű, „Síkság" című, 50 × 60 méretű olajfestményt. A festményt nyolcezer forint kikiáltási áron, plusz tíz százalék árverési járulék ellenében vásárolta meg. Tíz év után újabb bírálati véleményt szerzett be a Magyar Nemzeti Galériától, ahol közölték vele, hogy a kép hamisítvány. Dr. V. P. viszont már nem elégedett meg az „eredeti állapot" helyreállításával, tehát az eredeti vételárral és kamatokkal. Kártérítési igényében arra hivatkozott, hogy hasonló témájú és minőségű Iványi-Grünwald-képet ma körülbelül 35 000 forintért vásárolhatna. Ezért vagy ezt az összeget, vagy a fenti forgalmi értékben más neves festőtől származó képet kért a BÁV-tól. A BÁV a Magyar Nemzeti Galériához fordult, ahol a bírálati véleményt kiegészítették: *„Iványi-Grünwald saját kezű alkotásai és neve alatt forgalomba hozott művek újabb kutatásai alapján sajnos előfordul, hogy egy korábban eredeti műként elfogadott festményt ma hamisítványnak tartanak a kutatók..."*

A BÁV jogtanácsosai úgy vélték, hogy a Magyar Nemzeti Galériát az ügyben perbe hívják, ám a galéria képviselői ettől elzárkóztak.

A BÁV végül hajlandónak mutatkozott a vételár, valamint a tíz esztendőre visszamenő kamatok megfizetésére, arra viszont nem, hogy 35 000 forint értékben más festménnyel kárpótolja a vásárlót. Végül a bíróság a Ptk. megfelelő bekezdése alapján hozott döntést, miszerint a *kép eredetisége tekintetében mindkét fél tévedésben volt, ezért az eredeti állapotot kell visszaállítani.*

Az öreg hölgy grafikája

1986 tavaszán egy idős hölgy egy Modigliani (?)-rajzzal toppant be az egyik BÁV felvevőhelyre. Az elképzelések szerint már a tavaszi aukción árverésre került volna, ám a Szépművészeti Múzeumból, ahova a képet vizsgálatra beszállították, késett a szakvélemény.

— Négy hónapi néma csönd után nyár közepén reklamáltunk újra — emlékezik dr. Gellért Györgyné. — Azután összeült egy úgynevezett aukciós zsűri, neves művészettörténészekből, köztük a Szépművészeti Múzeum munkatársai is részt vettek és a rajzot valódinak találták.

A BÁV kinyomtatta a decemberi aukció katalógusát, ám röviddel az árverés előtt levelet kaptak a múzeumtól, hogy a Modigliani csak kérdőjellel árverezhető...

— Hogyan került az ominózus kérdőjel a téli képaukció „fődarabja" elé? — a kérdést már dr. *Szabó* Miklósnak, a Szépművészeti Múzeum főigazgató-helyettesének továbbítottuk.

— Paradox helyzet a BÁV képeinek bírálata, hiszen itt az *üzleti érdek ütközik az elmélyült tudományos munkával.* A leghíresebb művészettörténészek is vettek hamisítványokat. Ez egy nagyon nehéz szakma, *sok bizonytalansággal.* Még nehezebb a dolgunk a modern gyűjteményekkel. Hazánkban nincsenek összehasonlító gyűjtemények, de hiányoznak a modern művészekre vonatkozó ouvre katalógusok is, nincs továbbá irodalom. Modiglianit egyébként sokszor hamisították, jellegzetes vonalai szinte vonzották a hamisítókat. A história is jegyzi a leghíresebb hamisítványokat, némelyiket húsz évig nem ismerték fel.

A múzeum főigazgató-helyettese idézte egy antik vásárlás történetét. Közel egy évig töprengtek a Szépművészeti Múzeum szakértői néhány antik műtárgy megvásárlásán, míg egy francia művészettörténész, akitől levélben kértek szakvéleményt, sietett segítségükre. Megírta, hogy hamisítványról van szó, sőt azt is pontosan közölte, hogy Szíriában hol hamisítják ezeket az úgynevezett antik tárgyakat.

— A Modiglianiról egyébként az első fordulóban grafikai osztályunk vezetője, *Gerszi* Teréz határozottan kijelentette, hogy hamisítvány — folytatta dr. Szabó Miklós. E szakvéleményhez két milánói galériatulajdonos, Modigliani-szakértő véleményét is kikérték, akik a megvizsgált fényképek alapján hamisítványnak találták. Párizsban is úgy nyilatkoztak, hogy valószínűleg hamisítvány, de határozottan nem foglaltak állást. Azt, hogy a rajz nem eredeti, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának elmondása szerint szóban közölték a BÁV illetékeseivel.

Ezután mégis összeült az úgynevezett aukciós előzsűri, számos művészettörténésszel, ahol végül a Modigliani-rajzot valódinak kiáltották ki. Elkészült a katalógus — benne a rajz nyolcvanezer forintos kikiáltási árral. A csúfondáros kérdőjelet ilyen előzmények után és csak az aukción biggyesztették a rajz elé. A kérdőjeles műremekek pedig szaporodnak, évente átlagosan hat-nyolc, korábban a BÁV üzleteiben vagy árverésen gazdára talált festményről derült ki, hogy hamisítvány. És mit tehet a BÁV? Fizet, mint a katonatiszt.

Baróti András

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken az Országházban fogadta a Budapestre akkreditált diplomáciai képviseletek vezetőit. A diplomaták az új év alkalmából jókívánságaikat fejezték ki Losonczi Pálnak. A fogadáson részt vettek *Gáspár* Sándor és *Tratumann* Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnökei és *Katona* Imre, az Elnöki Tanács titkára is. A fogadás szívélyes légkörben zajlott le.

Sarlós István, az országgyűlés elnöke táviratban üdvözölte Jang Hjong *Szobot*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Legfelsőbb Népi Gyűlése Állandó Bizottságának elnökét, újraválasztása alkalmából.

Áttekintés az elmúlt esztendőről

Új elemekkel gazdagodó együttműködés Magyarország és a külvilág között

(MTI) Az elmúlt esztendőben tovább erősödtek hazánk nemzetközi kapcsolatai; gazdasági, társadalmi építőmunkánk eredményeire támaszkodva szélesedett a magyar külpolitika mozgástere, s fokozódott aktivitása. Kapcsolatépítésünk prioritásainak megfelelően erősödtek a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal fenntartott baráti, szövetségesi kontaktusaink, új elemekkel gazdagodott együttműködésünk. Ugyanakkor a kölcsönös előnyök elve alapján, a béke megőrzésének jegyében fejlődött a más társadalmi berendezkedésű országokhoz fűződő viszonyunk. A párt- és állami vezetők, a magas szintű küldöttségek kölcsönös látogatásai közül kiemelkedik az 1986-os esztendőben a *Szovjetunió Kommunista Pártjának XXVII. kongresszusa:* a világpolitikai jelentőségű eseményen februárban *Kádár* János vezetésével magyar pártdelegáció vett részt. A szovjet testvérpárt tanácskozásának tapasztalatait értékelve az MSZMP Központi Bizottsága méltatta az [illegible] politikai stratégiai irányvonalát, amely a társadalmi-gazdasági fejlődés meggyorsítását tűzte ki célul, s *támogatásáról biztosította a Szovjetuniónak a világhelyzet megjavítását, az emberiség békés, biztonságos jövőjének megteremtését szolgáló kezdeményezéseit.*

Az MSZMP főtitkárának márciusi munkalátogatása a Lengyel Népköztársaságban tovább erősítette a hagyományos magyar—lengyel barátságot és együttműködést, amely mindkét nép javát és az egész szocialista közösség egységét, összeforrottságát szolgálja.

A KGST-tagállamok társadalmi, gazdasági fejlődésének, műszaki-tudományos haladásának meggyorsítását, a nemzetközi munkamegosztásban elfoglalt pozícióinak megszilárdítását szolgálta a tagországok testvérpártjai vezetőinek novemberi moszkvai munkatalálkozója, amelyen — a magyar küldöttség élén — részt vett Kádár János. A résztvevők egységesen támogatták a Szovjetuniónak a reykjavíki csúcstalálkozón előterjesztett javaslatait. A KGST-csúcs lehetőséget adott Kádár János és Mihail *Gorbacsov* találkozójára is.

Mozgalmas évet zárt az Elnöki Tanács elnöke. *Losonczi* Pál vezetésével magyar küldöttség járt májusban *Finnországban*. A már

mányfői tárgyalásokon, illetve Lázár Györgynek és Willi *Stophnak*, az NDK Minisztertanácsa elnökének szeptemberi megbeszélésein. A belga kormányfő két évvel azelőtti látogatását viszonozta szeptemberben Lázár György. A brüsszeli tárgyalásokon hangsúlyozták, hogy sok lehetőség kínálkozik a két ország kapcsolatainak, mindenekelőtt a gazdasági együttműködésnek a fejlesztésére.

A hazánk iránt megnyilvánuló nemzetközi érdeklődést bizonyítja, hogy az elmúlt esztendőben is több, hivatalos látogatásra érkező pártvezetőt, államfőt, miniszterelnököt, illetve képviselőket, vezető beosztású diplomatákat és más politikusokat láthattunk vendégül, s Magyarország nemzetközi tanácskozásoknak is otthont adott.

Júniusban a pártjaink, népeink, országaink közötti kapcsolatok fejlesztésének kiemelkedő állomásaként hazánkban üdvözölhettük Mihail Gorbacsovot, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkárát. Kádár János és Mihail Gorbacsov tárgyalásai — miként az MSZMP Központi Bizottsága megállapította — ismételten *megerősítették a közös elveken nyugvó szilárd egységünket*, tanúsították pártjaink nézetazonosságát a társadalmi fejlődés és a nemzetközi viszonyok megítélésében, s újabb lendületet adnak politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok dinamikus továbbfejlesztésének, elősegítve az együttműködés fejlettebb formáinak kialakítását.

Ugyancsak júniusban fővárosunkban tartotta ülését a *Varsói Szerződés Tagállamai Politikai Tanácskozó Testülete*. Az ülés résztvevői az európai kontinens békéjének és biztonságának erősítése érdekében felhívással fordultak a NATO-tagországokhoz, illetve a földrész valamennyi államához. Ebben *javasolják az európai fegyveres erők és a hagyományos fegyverzet csökkentését*. A nagy jelentőségű kezdeményezés világszerte kedvező fogadtatásra talált.

Több más testvérpárt vezetője is felkereste hazánkat. Októberben rövid munkalátogatást tett Budapesten Gustáv *Husák*, Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtitkára, s a pártközi kapcsolatok elmélyítésének jelentős eseményeként hazánkban járt Alessandro *Natta*,

Lázár György és Mir Hoszein *Muszavi* iráni kormányfő októberi

Műszakkezdetkor munkás

a termelés javít intézke

(MTI) Az új esztendő első munkanapján, pénteken számos üzemben műszakkezdetkor munkásgyűléseken értékelték a múlt évi gazdálkodás eredményeit, és ismertették a legfontosabb idei feladatokat. A vállalatok vezetői és a munkáskollektívák képviselői szóltak azokról a gondokról is, amelyek nehezítették a munkát, és tervezett vállalati intézkedésekről, amelyekkel javíthatják a termelés szervezettségét, s a fegyelem megszilárdítására ösztönözhetnek.

Tungsram szerelőrobotok

A *Tungsram Rt.* budapesti és váci gyáraiban tartott munkásgyűléseken elmondták: a legnagyobb sikernek azt tartják, hogy fényforrásokból minden hazai igényt ki tudtak elégíteni. A konvertibilis piacokra összesen több mint százmillió dollár értékben exportáltak. 1987-ben *hatszázalékos termelésnövekedéssel számolnak*, s várhatóan elérik a tízmilliárd forintos árbevételt. Rövidesen megkezdik sorozatban gyártani a Tungsram szerelőrobotokat is. Több készül majd a magyar—japán együttműködéssel előállított halogén reflektorlámpákból, mert munkába állítanak egy új gépsort.

A *Magyar Gördülőcsapágy Művek* öt üzemében tartott munkásgyűléseken elhangzott, hogy az idei feladatok közül kiemelkedik a hazai kereslet még jobb kielégítése, ami a termelés további 5—6 százalékos növekedésével válik lehetségessé. A konvertibilis piacokon 16 millió dollárért exportálnak majd.

A salgótarjáni *Vasöntöde és Tűzhelygyár* munkásgyűlésén egyebek között arról volt szó, hogy a nemrég súlyos veszteségekkel küszködő vállalat *szigorú szervezési és munkafegyelmet erősítő intézkedései nyomán 1986-ban 105 millió forint nyereséget értek el.*

Selejt, hatékonyság, versenyképesség

A nagykanizsai *Dunántúli Kőolajipari Gépgyárban* az idén új típusú olajipari gépek, berendezések és olajkútfúró szerszámok sorozatgyártását kezdik meg, s a tavalyinál 45 százalékkal több olajipari berendezést exportálnak a tőkés piacokra, mintegy 250 millió forint értékben.

Az *Ikarus* székesfehérvári gyárában tartott munkásgyűlésen bejelentették, hogy 8500 buszt állítottak elő a múlt évben, ennek egy részét részegységekben szállították külföldre. *Húsz új típus-*

Mednyánszky László, festőművész, (1852–1919)

Mednyánszky László: Verekedés után, olaj, vászon, 82x66 cm, 1898–1800 k. (Corvina fotóarchívuma)

Művészet, 1983. aug, 35-old.

Teljességvágytól a transzc

Hegyi Loránd: Korniss Dezső, Képzőművészeti Kiadó, Budapest,

Korniss Dezső a mai magyar művészet egyik legjelentősebb egyénisége. E tény felismerését, legalábbis a képzőművészet iránt érdeklődők szélesebb tábora számára, ritka közszereplései és egyéb rajta kívül álló okok nehezítették meg. Az Európai Iskola időszaka után mintegy két évtizedig nem volt önálló kiállítása, csak 1965-ben jelentkezett újra akkori legfrissebb műveivel, a kalligráfiákkal és metamorfózisokkal a székesfehérvári István király Múzeumban. Majd ismét hosszabb szünet következett, s a kisebb hatvani bemutatkozásokat leszámítva, egészen 1980-ig kellett várni arra, hogy végre a művészi pálya egész termése a nyilvánosság elé kerüljön. Az életmű művészettörténeti feldolgozására is a hatvanas évek nyitottabbá váló szellemi légköre adott lehetőséget és impulzusokat. A sort Körner Évának az 1971-es Valóságban publikált cikke (Szentendre és a kelet-európai avantgarde) és az ugyancsak általa írt kismonográfia (Mai magyar művészet-sorozat, Budapest, 1971) nyitotta meg. Körner a kornissi pálya korai szakaszának kulcspontjait, a művész első és második szentendrei korszakát állította vizsgálódásai középpontjába, s igen magvasan, tartalmasan fogalmazta meg nemcsak a művek jellegzetességeit, hanem a történelmi-művészettörténeti összefüggéseket is. A hetvenes évek második felében a fiatal művészettörténész-nemzedék egyik legtehetségesebb és legtöbbet publikáló képviselője, Hegyi Loránd vette át tőle a stafétabotot. Hegyi a pályakezdetet és az 1956 utáni műveket feldolgozó résztanulmányok (a Művészet 1974-es Korniss-száma, Ars Hungarica, a Hatvani Lajos Múzeum Füzetei) mellett doktori disszertációt is szentelt a témának, s a Magyar Nemzeti Galéria-beli Korniss-kiállítás társrendezője volt.

Idén megjelent könyvében hét fejezetre tagolva dolgozza fel a művész alkotótevékenységét. Ez az aprólékosabb bontás sem mond azonban ellene annak az életmű logikájából adódó nagyobb léptékű periodizációs lehetőségnek, amely szerint voltaképpen három nagy időszakot – a felszabadulás előtti periódust, a felszabadulás utáni évtizedet és a legújabb, 1956 utáni műveket – érdemes igazán megkülönböztetni. Ami például a monográfiában első alkotói korszaknak (1923–1933) minősül, jószerivel csak előkészület, nekifutás, ami a maga rendkívül sokrétű útkereséseivel vezet a szentendrei szintéziskísérlet (1933–1937), a valódi művészi kibontakozás felé. Korniss, főiskolai társaival együtt, – világosan érzékelteti ezt a szerző – a különböző modern művészeti irányzatok tanulmányozásából a konstruktív és szürreális elemek egye-

Mednyánszky László
festőművész (1852-1919)

Mednyánszky László: Ágrólszakadt, olaj, vászon, 120x140 cm, 1905 k. (Corvina fotóarchivuma)

Művészet 1983. aug. 33. old.

niális mértéket adott a festői általánosításnak. Mégpedig azzal, hogy az egyetemes jelleget, a létszerűséget szervesen összekapcsolta a legérzékletesebb emberi, figurális megjelenítéssel. Tapasztalhattuk már: a legtöbb alakos festményén merevebb szembenézetet vagy profilbeállítást alkalmazott a művész, de most úgynevezett félprofilban láthatjuk a figurát. S éppen ez az a helyzet, amellyel a legintenzívebben megidézhető a személyesebb, közvetlenebb jelenlét (bárki meggyőződhet erről, elég csak összevetni a különféle nézetű fotófelvételeket).

Persze nemcsak a figura beállítása tanulságos és megkapó, hanem az egész kompozíciót átszövik a többsíkú formai, jelentésbeli kontrasztok. Látható például, hogy a csavargó alsó teste kapja a legerőteljesebb megvilágítást, közben a sejtelmesebb plasztikájú fejforma a kép drámai gyújtópontja. Hiszen a riadtságot, fájdalmat és kilátástalanságot tükröző arc körül sűrűsödnek leginkább a környezet zöldes, kékes színfoltjai, mintegy irreális teret képezve ezen a képfelületen. És maga a fejrész is szokatlanul koncentrált fénymegoszlást mutat: többnyire csak az arc durvább felét, az áll- és a szájformát emeli ki a művész. Másrészt az itt megjelenő, kifelé tekintő, riadt szorongás szöges ellentétben áll a nyugalmas, magába záródó testtartással, miként a környezet és nagyságot kölcsönöz a magányos alaknak. Némileg hasonló képi szituáció jellemzi egyébként a kortárs, Vrubelj *Démon* című művét is, s főként a monumentális, drámai emberlátás összecsengése szembeötlő.

Bizonyára már ennyiből is kiderült: a csavargóképek közt Mednyánszkynak voltaképpen itt sikerült a legjobban megközelíteni a „véges és a végtelen", a konkrétság és az egyetemesség, a realitás és expresszivitás összehangolását. S ezzel – szinte akarata ellenére is – túllépett saját szemléleti, módszertani támpontjain, mivel a puszta ösztönlénynél mindenképpen többnek, magasabbrendűnek mutatja az embert. Csakhogy ez félig-meddig ellentmond az előbbi állításoknak. De nézzük csak figyelmesebben a képi összefüggéseket! A korábbiakban már észrevettük: az arcformának főként a prózaibb, vegetatívabb részeit világította meg a művész, viszont a fejrészt körbefogó és kiemelő zöldes, kékes foltok képi elhelyezésével nemigen törődtünk. Pedig ez a színtömeg nem engedelmeskedik a képen érvényesülő zártabb körmozgásnak: a festmény középterénél „kilép" a mű felületéről. Így aztán az ember érzelmi, szellemi lényegét megtestesítő fejforma sem épül be mindenestől az anyagi és vegetatív létforma szorongató determinációjába, hanem egy tisztább, szellemibb, harmonikusabb ematikára hivatkozva sem lehet szorosabb kapcsolatba hozni Fényes Adolf és Mednyánszky figurális piktúráját. Kitűnik ez mindjárt, ha egymás mellé tesszük a szolnoki mester *Öregasszony* című képét és az Ágrólszakadtat. Kétségtelen, Fényes is nagyvonalú, széles foltokkal dolgozott, sőt tömör fogalmazásra törekedett, ám így sem tudta megkerülni a szociologizáló előadást, a szentimentálisabb érzelgősséget, egyszersmind a passzívabb hatású, munkácsyas festésmódot. Mednyánszky műve ezzel szemben általánosabb, jelképivé növesztett emberi tartalmak kifejezője, s a zaklatott, önelvűségre apelláló színkezelés is az expresszionizmus felé közelíti ezt a műalkotást. A kortárs magyar művészetben inkább Hollósy Simonnal rokonítható a csavargóciklus festője (lásd Németh Lajos *Modern magyar művészet* című kötetét), bár formanyelvük igencsak különböző. Ugyanekkor panteisztikus világszemléletük, szabadságeszményük és plebejus érdeklődésük alapján lényegibb hasonlóság van közöttük, nem beszélve a mindkettőjüknél érvényesülő elmélyültebb, átszellemültebb ember- és lélekábrázolásról (pl. *Önarckép, Rákóczi-induló*).

A hazai kapcsolatoknál azonban valamivel gazdagabbak, tanulságosabbak az egyetemesebb jellegű analógiák. Amenynyiben például az Ágrólszakadton meg-

1

2

3

4

5

6

MEDNYÁNSZKY László (festő)

"A nálam levőket Farkas István műtermében láttam utoljára együtt a többivel. Mikor megtudtam, hogy Wolfner-Farkas gyüjtemény feloszlóban van, éppen volt a Kossuth-dijamhoz 20.000 forintom. Ez nekem, akinek sohase volt egy garasa, akkor óriási összeg volt. Elkezdtem gondolkodni, hogy ezt én csak nagyszerü dologba költhetem. Mednyánszky egyedülálló nagy festő, aki az első világháborut ugy fejezte ki, ahogy a világon senki. Első gondolatom az volt, hogy - mivel magát mindig magyarnak tartotta - nehogy külföldre kerüljön, Mednyánszky képeket veszek a pénzemen. Nekem a figurálisok tetszettek igazán, ki is választottam vagy tizenkét darabot. Devics Sándor restaurálta a Szépmüvészetiben. Végrendeletem szerint az államnak hagyom..."
Sümegi György-Tóth Piroska : Egy délután Barcsay Jenővel. = Forrás, 1985/12. 74.p.

Mednyánszky László, festő

L: Horti Pál

Vadas József: A tétek diadala 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1986 ápr 11. XXX/15

Mednyánszky László

A modern magyar tájképfestéssel kapcsolatban Szokolay Béla -Csánky Dénesről szóló-kritikájában neves müvészek felsorolása mellett, müvészi felfogásuk egymásra való hatását, vagy különbözőségét ismerteti.
Elsőként:
Mednyánszky László,
Rippl-Rónai József és
Vaszary János müvészetét jellemzi egy-egy mondattal.
A Szokolay-kritikában közölt müvészneveket lásd: Csánky Dénes nevénél.
A részletes müvészelemzést alanti jelzetü kritika tárgyalja.

ÉLET, Bp. 1926. jan. 24. XVII. évf. 29-31. lap.

Mednyánszky László

"Az öregedő mester, -az állatfestő Zombory Lajos- a leglelkesebb fiatalokkal vetekszik munkabirásban. Ezerszámra készült vázlatai és rajzai a tudás és temperamentum nagyszerü egyensulyát jelentik"-irja Décsey Gézat "A Szolnoki Müvésztelepről" c. beszámolójában.
Külön elismeréssel méltatja a müvész állatképeit, melyeken a szinek és formák harmonikus egységbe olvadnak.
A müvésztelep ismertetése mellett Décsey felsorolja az ott dolgozó müvészeket és azokat is, akik már a telep megalakulása előtt is ott dolgoztak, mint a neves müvészek között Mednyánszky László. A felsoroltak nevét lásd: Koszta József nevénél.
ÉLET, Bp. 1925. juni.2. XVI.évf. 13.sz. 245-247 lap.

Mednyánszky László, festőművész /1852–1919/.

Elérkezett a várva várt idő, amikor most először a teljes, egységet és folyamatot, láthatjuk, művészetünk eredményét, fejlődését a középkortól máig a Magyar Nemzeti Galériában. – Mednyánszky kicsit háttérbe szorul, bár egyket újabban bemutatott alkotása a felfedezés erejével hat.

Új állandó kiállítás a Nemzeti Galériában.
Vas Népe, 1983. okt. 8.

Mednyánszky László, festőművész | 1852–1919 |.

Simon Magdolna művészettörténész a XIX–XX sz.-i magyar képzőművészetet bemutató állandó kiállítás rendezője. A múlt század elejétől az 1960-as évek végéig átfogja a magyar képzőművészet legjellegzetesebb irányzatait. Az első emeleten külön termekben lett elhelyezve Glücks Ferenc ajándékai: Mednyánszky László, Nagy István és Farkas István festményei, összesen csaknem félszáz alkotás.

Heltai Nándor–Koloh Elek: A rendezők véleménye.
V. M.: Képtár a Cifrapalotában.
Petőfi Népe, 1983. okt. 9.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

Megnyílt a Magyar Nemzeti Galériában a XX. sz.-i festészet és szobrászat új, állandó kiállítása. — Mednyánszky kicsit háttérbe szorul, bár egy-két újabban bemutatott alkotása a felfedezés erejével hat.

L.M.: XX. századi festészet és szobrászat.
Dolgozók Lapja, 1983. okt. 9.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

Új állandó kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galériában, művészetünk eredményeit, fejlődését a középkortól máig bemutató kiállítás. — Arra már nem jutott elég erő, hely, hogy a többi tendenciát is ugyanolyan hiánytalansággal jelezzék, mint piktúránk század elejének vezérszólamait. Mednyánszky is kicsit háttérbe szorul, bár egy-két újabban bemutatott alkotása a felfedezés erejével hat.

Losonczi Miklós: XX. századi festészet és szobrászat.

Nógrád, 1983. okt. 11.

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

Kisfaludi Stróbl Zsigmond is megjárta az I. világháború frontja-it. Ott azonban megkímélte a háború, pedig 1913-tól katona. Kiképzője, barátja Márffy Ödön, egy művészcsoportba irányítja, Mednyánszky Lászlóval, Ziádor Istvánnal, Edvi Illéssel, Rippl-Rónaival járja a frontot. Rajzol, mintáz mindvégig. A háború kitörésekor ugyanis elismert és jelentős művész.

Stúdió 84.

1984. VI. 26. TV 1-műsor, 21.35 (E.)

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

3

3 Mednyánszky László: Öreg és fiatal csavargó, olaj, vászon, 60,5x75 cm, 1900 k.

„Művészet, 1984, jún., 34. old.

5

Medgyánszky László festőművész (1852–1919).

A Kiskunsági Galéria gondozásában XIX. századi gyűjtemény és igényes modern állandó kiállítás látható. Különlegessége a múzeumnak a gondozásában Medgyánszky anyag.

Népszabadság, 1984. aug. 29.

Magyar Hírlap
Mednyánszky László

Szlovákok és magyarok

Párizs és Pozsony

Pozsony belvárosának szűk kis utcáján, a Leningradskán áll az üvegpalota, melyben a Szlovák Írók Szövetsége folyóiratának, a *Slovenské pohlady*nak a szerkesztősége is van. A földszinten kiállítóterem, ahol ottjártamkor épp az igen neves szlovák fotóművész, *Igor Grossmann* új kiállítását láthattuk. Egy szép ciklust az üveg átalakításáról, néprajzi felvételeket és egy párizsi képsorozatot...

Európának ebből a részéből a művészek, a gondolkodó fők „vigyázó szemüket" régóta fordítják Párizs felé. Ott ismerkedett meg a szlovák klasszikus *Emil Boleslav Lukác* Illyés Gyulával, már több mit fél évszázada. Amíg éltek, mindketten szívesen emlékeztek vissza az együtt töltött „aranjuezi szép napok" világára, Luxembourg kerti sétáikra.

Ma már a Nyugat is jobban figyel a mi térségünkre. A mai szlovák irodalmat viszonylag sokat fordítják az NSZK-ban. A nagyvilágban nemigen ismert szlovákiai magyar irodalom is fontos eseményéhez érkezett: az év végén fog megjelenni a párizsi *L'Harmattan* kiadónál *Grendel Lajos* pozsonyi magyar író *Éleslövészet* című regénye. Az Éleslövészet az 1948-ban született szerző harmadik kötete.

— A kiadó *Danubien* elnevezésű sorozatában fog napvilágot látni a kötet — mondja Grendel Lajos. — Cseh, magyar, lengyel irodalomra és társadalomtudományra figyel e sorozat, *Virág Ibolya* szerkeszti. A regényt Budapesten fordítja franciára *Francoise Gál-Jarcsek.*

Noha a százegyedik évfolyamában járó Slovenské pohlady a szlovák irodalom fóruma, a kapcsolatok ápolását e lap sem hanyagolja el. Jeles ünnepek alkalmával magyar szerzők műveit is közli. Legfrissebb számában pedig a magyar irodalom nagy tehetségű fordítójának, *Karol Wlachovsky*nak a munkásságáról olvashatjuk *Zsilka Tibor* elemző tanulmányát.

— Folyóiratunk a magyarországi szlovák irodalomra is figyel — magyaráz *Peter Andruska*, a Pohlady helyettes főszerkesztője. — Tavaly írtam egy tanulmányt a külföldi szlovák írókról. Jugoszláviában, Romániában a magyarországinál jóval jelentősebb a szlovák irodalom. Aminek persze az a legfontosabb oka, hogy a második világháború utáni lakosságcsere alkalmával a magyarországi szlovák értelmiség színejava Szlovákiába költözött.

— *Mik a mai szlovák irodalom legfontosabb jegyei?*

— A fiatal költők helyzete nálunk egyszerűbb a fiatal prózaírókénál. Abból az egyszerű tényből következően, hogy verset könnyebb folyóiratban elhelyezni, mint novellát, netán regényt. Fiatal prózaíróink legtöbbször könyvvel mutatkoznak be. Véleményem szerint a harminc-negyvenöt év közötti írók művei a legérdekesebbek. *Peter Jarost, Ladislav Balleket, Jozef Puskást* említeném. Az ifjabbak közül pedig *Andrej Ferkot, Gabriela Rottmayerovát.* Az ő prózájuk az előttük járókénál kritikusabban, érzékenyebben reagál a társadalom kérdéseire. Közös történelmi témát dolgoz fel *Ivan Habaj* kétkötetes regénye, magyarra *Telepesek*nek fordítanám a címét. A két világháború közti időkről szól, a *Jakubec* család sorsán keresztül mutatja be a húszas években a Csallóközbe települt szlovákok életét. A regény két másik fontos dátuma 1938, amikor ezeknek az embereknek el kellett menniük, s az 1945 májusa utáni idők, amikor visszaköltöztek.

— *Hány embert érintett ez 1938-ban és 1945-ben?*

— Ezt én nem nagyon tudnám megmondani. Tőlünk, Vágsellyéről például nem ment el senki, pedig lehetett volna. Öt kilométerre volt a szlovák határ.

— *A könyv nem említ számot?*

— Nem. Habaj könyve a Jakubec család történetén keresztül a sérelmeket tárgyalja. Úgy érzi, hogy a szlovákok itt bántva voltak. Nekem erről a vidékről mások a tapasztalataim. Habaj könyve nekem nem rokonszenves. Persze köztünk van a történelmi különbség: Habaj, mint idetelepült nyílvánvalóan sok mindent másképp lát. De nem tudom, hogy egy kétkötetes regény témájául ez elegendő-e? Sokkal érdekesebben ír Dél-Szlovákiáról Ladislav Ballek, akinek *A segéd* című regényét a magyarországi olvasók is megismerhették.

— *Milyenek a Slovenské pohlady magyarországi kapcsolatai?*

— Tartottunk kapcsolatot a Kortárssal. Hogy az idén melyik lappal fogunk, azt még nem tudom, ezt az írószövetségünk szabja meg, a két írószövetség közti egyezmény alapján.

Magyarországi kapcsolataival a Pohlady nincs egyedül. Számos szlovák kulturális intézménynek van hazánkban partnere. 1983 augusztusában írták alá a szlovák és a magyar nemzeti galériák közti együttműködési szerződést, szlovák részről *dr. Stefan Mruskovic*, magyar részről pedig *Bereczky Loránd*, vagyis a két igazgató. Tavaly rendeztek először cserekiállítást. *Dr. Karol Vaculik* művészettörténész igazgatóként is dolgozott a Szlovák Nemzeti Galériában, ma már csak munkájának él: *Mednyánszky László* (1852—1919) monográfiájának szenteli idejét.

— Mednyánszky minden korszakából jelentős az anyagunk — mondja Vaculik doktor. — A miénk ma már a legteljesebb, legnagyobb Mednyánszky-gyűjtemény. Először a hatvanas években rendeztünk életművéből kiállítást, azután hat évvel ezelőtt, 1979-ben, halálának hatvanadik évfordulóján. A hatvanas években Magyarországon még nem is figyeltek rá annyira. Mi voltunk a kezdeményezők. Legjelentősebb festőnk, *Milos Bazovsky*, akire én már a negyvenes években felfigyeltem, irányított el engem Mednyánszky László csodálatos világához.

— *Be lehetne-e mutatni a pozsonyi Mednyánszky-gyűjteményt Pesten?*

— Jó lenne, ehhez persze az kell, hogy előbb mi végezzünk a feldolgozással. A szlovákiai Mednyánszky-anyag lényegében teljesnek tekinthető, annyira bőséges. Négyéves korától tudom végigkövetni a festő életét a nálunk fellelhető dokumentumokból. Magántulajdonban is vannak még képei, s közülük sok kerül hozzánk. A hetvenes években halt meg *Czóbel Margit*, aki abban a Tátra alatti faluban, Nagyőrön élt, ahol Mednyánszky kamaszkodott. Czóbel Margit körülbelül száz Mednyánszky-képet ajándékozott a galériánknak. Hasznos lenne, ha a monográfiám a pesti Corvina Kiadónál is megjelenhetne majd. Folynak ilyen tárgyalások.

Zelei Miklós

e készen

intenzívebb munkájának lehetünk a tanúi. Ez a mozgalom hallatlanul nehéz körülmények között jött létre. Építői maximális normákat állítottak maguk elé. Megfosztották magukat — mint hangoztatják — *a morális és politikai tévedés jogától.* Jelszóként tűzték zászlajukra a „torzulások nélküli szocializmus" támogatását. Ez az egyik magyarázata ma már érzékelhető sikereiknek.

— Hogyan jellemezné a magyar szakszervezetek nemzetközi kapcsolatainak alakulását?

— Utaltam arra, hogy a nemzetközi feszültségek elmélyülése ellenére sikerült megóvni kétoldalú kapcsolatainkat, sőt, több relációban ezek elmélyültek, kiszélesedtek. Ez azt bizonyítja, hogy a kapcsolatépítés időszakában kölcsönösen ügyeltünk a stabil, megbízható alapok megteremtésére. Nyilvánvaló, hogy a kontaktusok megóvásához partnereink készséges, megfelelő magatartására is szükség volt. Ezért mondhatjuk el ma is, hogy a magyar szakszervezeteknek valamennyi kontinensre kiterjedő, eleven és hatékony kapcsolatai vannak a partnerszervezetekkel. *Mi változatlanul készek vagyunk az együttműködésre és új kapcsolatok létesítésére minden olyan szervezettel, amely a dolgozó emberek érdekeinek védelmét állítja tevékenysége középpontjába.* Minősítve kapcsolatainkat, első helyre a szocialista testvérországok szakszervezeteivel való együttműködést állítjuk. Az azonos célok, a hasonló körülmények, a hétköznapi szolidaritás erősíti ezt a törekvésünket. Rendszeres, két- és többoldalú találkozókon egyeztetjük álláspontunkat, s körvonalazzuk feladatainkat. Kedvezően alakul kapcsolatrendszerünk a fejlődő világ szakszervezeteivel. Lehetőségeinkhez mérten az *anyagi természetű* szolidaritás igényének kielégítését is vállaljuk. Gondolok elsősorban az éhínség, az analfabétizmus felszámolására, az oktatásban és a káderképzésben való részvételünkre. Természetesen az eddigiekben sem törekedhettem a teljességre, még felsorolni is nehéz lenne az együttműködés valamennyi konkrétumát. Érvényes ez a tőkés világban működő szak-

Nőnapon

1908. MÁRCIUS 8-án negyvenezer New York-i varrónő állította meg a gépét jobb béreket, jobb munkafeltételeket követelve. Ez az első tisztán női munkássztrájk két év múlva nagy elhatározás kiindulópontja lett. 1910-ben — 75 esztendeje — egy koppenhágai nőkongresszuson határoztak arról, hogy a sztrájk évfordulóját minden évben a nők jogaiért való harc napjává nyilvánítják.

Ma ez a nap már nem a jogokért való küzdelem napja, hanem a nők köszöntésé. Már tegnap jelezték a készülődést a tulipáncsokrokkal teli virágstandok: hirtelen felszöktek az árak, ma reggelre pedig hosszú sorokban gyülekeztek a virágboltokban a férfiak. Az utcai sürgés, a munkahelyi köszöntések, a rádiós- és televíziós megemlékezések valami olyasmit köszönnek meg ezen a napon, amelyért az év minden napján kijárna ez a köszönet. A köszöntők maguk tudják a legkevésbé pontosan megfogalmazni, miért is adnak ma virágot feleségüknek, édesanyjuknak, nagylányuknak, munkatársnőiknek? Hányszor hangzik el — néha tréfálkozva, néha komolyan —: miért nincsen férfiak napja is? Miért csak a nőket övezi ilyen teljeskörű figyelem az évnek ezen a napján?

A férfiak többnyire csak az eredményét érzékelik annak, amiért a körülöttük élő nők nap mint nap keményen megdolgoznak: kiegyensúlyozott otthoni légkört. Ami mögött nagyon szoros, szigorú menetrend húzódik; rendszeres, korai kelések, az odakészített reggeli, a tiszta ruha, a beosztott fizetés, a szülői értekezletek látogatása, várakozás a gyermekorvosi rendelőben, látogatás a katonafiúnál, virrasztás a betegágy mellett...

Valamikor sok országban azért nem tudták megünnepelni ezt a napot, nem tudtak gyűlést összehívni, mert nem volt elegendő női szónok. Ma a nők tömeges munkavállalása már inkább a kíméletüket, a megkülönböztetett törődést emeli kormányprogrammá. 1984 szeptemberében a Minisztertanács hosszú távú „csomagtervet" fogadott el, s alapelvként mondta ki: emelni kell az anyaság társadalmi rangját, egyúttal biztosítva, hogy megmaradjanak, sőt erősödjenek a női egyenjogúságban elért eredmények. S ahogy a program célja változott az elmúlt évtizedek során, ugyanúgy változik a nőnapi köszöntőket író újságíró személye is. Korábban nem volt elég női szónok — ma, szakítva az eddigi hagyományokkal, nem férfi, hanem női újságíró írja a nőnapi köszöntőt. Mindenütt ott vagyunk...

L. E.

Törvényszéki tudósítás

Majdnem tökéletes sikkasztás

Különösen nagy értékre folytatólagosan elkövetett sikkasztás és más bűncselekmények miatt ítélte el a Győr-Sopron megyei Bíróság Hidegné Kaisinger Ilonát és három társát. Az elsőrendű vádlottat négy év nyolchónapi, Tóth Károlynét négyévi, Kolozsvári Gyulánét három év kéthavi, Gábor Istvánnét három és fél évi szabadságvesztésre ítélte a bíróság, valamint elrendelte a vádlottak vagyonelkobzását is. A

ként *leplezhetik* a dolgot. A számlák, a bizonylatok, a könyvek mindig naprakészen „rendben voltak", s Hidegné úgy intézte, hogy a számszaki ellenőrzést ne lehessen ellenőrizni, valóságtartalmára a tényleges gazdasági folyamatok alapján ne deríthessenek fényt az ellenőrök.

Duplán könyveltek bizonyos tételeket, s a tészt *kétszeresen* fizetett. Egyszer a jogosultnak, egyszer pedig a sikkasztó asszonyoknak. A betegségi segélyt megkapta a jogosult, a másod-

Medvyánszky László

Magyar Nemzeti Galéria
„Mecénásaink" c. kiállítása

Népszabadság, 1985. XII. 23

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).

a Bizományi Áruház őszi aukciójának árverés előtti kiállítását a MOM Műv.-i Házában tekinthető meg. Korzta József, – Nyilasi Sándor, – Mednyánszky László, Egry József, – Tornyai, – Nagy István – műveket láthatunk itt.

TV-Híradó 1.

1984. IX. 1. TV 1-műsor 20.00 (ik.).

Mednyánszky László festőművész (1852–1919).

A Bizományi Váll Áruház művészeti képaukciaját a MOM szinháztermében dec. 9-ig lehet megtekinteni az anyagok kiállítását. – A kiállításon Mednyánszky László több alkotása szerepel.

Hétfői Hírek, 1954. dec. 3.

Mednyánszky László festőművész (1852–1919).
TIT tárlatvezetés.

9. vasárnap
9.30

9 VASÁRNAP
SUNDAY

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
Mednyánszky László művészete
Vezeti: Ecsery Elemér művészettörténész

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. szeptember.

Mednyánszky László, festőművész (1852-1919).

Kürti Katalin a Déry Múzeum művészettörténésze nagyarányú gyűjtő, munkába kezdett. Hat évvel ezelőtt Mednyánszky Lászlónak egy 1914 és világháborús téniat ábrázoló festményét, vagy Medgyessy Ferenc több korai remeket, pasztelljett, szobrait olcson tudta megszerezni.

Képek és szobrok között.

1984. VII. 5. 3-ik műsor, 21.10 (J.Á.).

Mednyánszky László festőművész (1852–1919).

A kecskeméti Gioffra-palota a Kecskeméti Galéria első emeletén látható külön-külön termekben Mednyánszky László-nak. Nagy Istvánnak és Farkas Istvánnak az alkotásai.

Kapustjuk a szolnoki stúdiót.

1984. márc. 22. Petőfi 13.00 (Gr. Sné.).

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

ld. Zichy Mihály

Székely András: Filmszerü festők nyomában. Szines magyar film: Portrék korhü keretben.

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 42. sz. 29. o.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

említve

Gyökös András: Van még pénz Magyarországon!

UJ TÜKÖR 1930./XVII/ 6.sz.26.o.

Medgyánszky László

festő

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ alkotásaiból nyílt meg kiállítás kedden a Győri Műcsarnokban. A tárlaton, amelynek anyagát a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből válogatták, a művész 16 jelentős festménye és 13 rajza került közönség elé. A bemutató február 14-ig látogatható.

Népszabadság, 1988. jan. 13.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

repr."Hegyek között"

Id.Székely Bertalan

Gyurkovics Tibor:Dr.Gyurkovich Tib

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.4.sz.10-11.o.

ŐDÉS
éb jogviszony létesitéséhez

ettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

orolás

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919). 3.) Folytat. ú.
Szászvári Lajos: a Hazdést. Homódiskon és hazafiság a magyarországi
művészetben, 1848–1918.

Mednyánszky László: Sebesült katona, papír, pasztell, 57 × 50 cm, 1914

Művészet, 1928. szept., 13-old.

Vas
Ján
Em

Mednyánszky László festőművész (1852–1919). 2. Folytatás. Szászváros a harcért. Komédiám és hazafisága magyarországi művészetben 1848–1918.

Mednyánszky László: Sebesült, papír, akvarell, 40 × 27 cm

Művészet, 1988. szept., 13-old.

Mednyánszky László, festőművész (1852 – 1919) Dolgtatás.
Szuszvári Lajos: A Hazárt. Honvédelem és hazafiság a magyarországi művészetben 1848 – 1918).

„Elesett katona", olaj, karton, 23 x 34 cm, 1914–18.
(repr.)

Művészet, 1988. szept. 10–

Mednyánszky László: Jan Horak, papír, tus, tempera, 41 × 31 cm, 1914

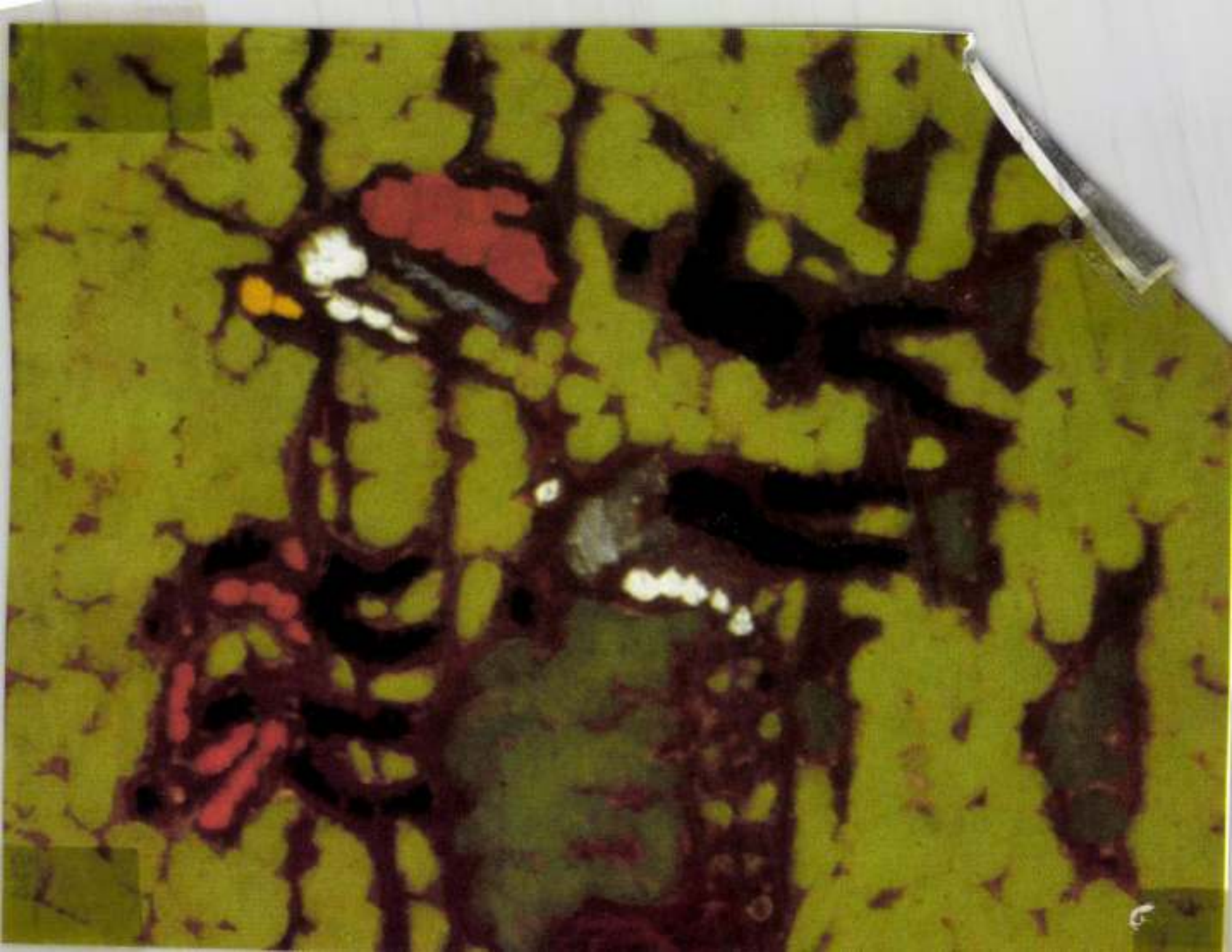

Mednyánszky László, festőművész (1852–1919).
Láska Lajos: A Deák-gyűjtemény.

Művészet, 1988. máj., 53-old.

Mednyánszky László

festőművén. (XX. századi állandó kiállítás).

TIT tárlatvezetések, júl. 14.

Magyar Nemzeti Galéria

1985. júl., aug.

~~(állandó kiállítás!)~~

TIT Tárlatvezetés

szept. 20.

Medunyánszky László művészete, [1852–1919]

festőművén

Szinyei Merse Pál művészete

Magyar Nemzeti Galéria

1987 szept. 24.

Medgyánszky László (1852 – 1919)

festőművész

Magyar Nemzeti Galéria

1981 I.

(Filmvetítés) Magyar festők

M.D.K.

Medgyaszay Viktor
festő

Méltatás

Szabó Julia: Egry József kiállítás Kecskeméten
Művészet, 1962. októbet – 40 lap

Mednyánszky Viktor
festő

M.D.K.

Méltatás

Lyka Károly: Szolnok hatása
Jászkunság, 1962. junius – 49 lap

Medgyaszay Viktor
festő

M.D.V

Életrajzi.

Artúr Tivadar · A magyar művészet, 1800-1945
Élet és Irodalom, 1962. szept. 8 – 7 lap.

Hegyaljay Viktor
festő

M.D.K.

Méltatás.

Arthur Tivadar: A csehszlovák művészetről
Élet és Irodalom, 1963. május 25. - 10 lap

Madugánszky Viktor
festő

M.D.K.

Tünődő" „Engészet" című
"képei szerepelnek a Mügyüjtők
kiállitásán, valamint az „Alpesi
falu" is.

Cs. M: Mügyüjtők képei a Nemzeti Galeriában
Élet és Irodalom, 1963. julius 27 – 8 lap

M.D.K

Mednyánszky Viktor
festő

Képeinek témáit vidékről
vette.

B. Supka Magdolna: Szolnok szerepe Aba Novák Vilmos.:
Jászkunság, 1962 junius – 53 l.

Medović M. Clemens, festő; szül. Kunában (Dalmácziá) 1859 november 17-én.

MEDNYÁNSZKY László

három két festménye a Perčić-gyűjteményben

ld. leírásukat Perčić 112. p.

elyreállítását, míg Kassa és Szatmár újra a király fennhatósága alá került.[22]

TEK

D'ordine della Regia Mtá Vra mi é stato significato dal V. Marchese don' Annibal Gonzaga etc. che la Sacra Ces.[ea] Mtá del'Imperatore, mio Clemen.[mo] Sig.[re], comanda ch'io debba transferirmi in Vngaria Superiore, et Transiluania, per essequire quel tanto mi sará imposto, et ordinato dal Prencipe di Transiluania; Má perche l'aria di quel paese non conferisce alla mia salute, massime nell'estate, essendo io l'anno 1640., che fui pur d'ordine della medema Mtá Ces.[ea], per leuare le misure, e disegni, che tengo ancora presso di me, di tutte le fortezze, e frontiere col Turco, stato amallato sei mesi continui, con non poco pericolo di perdere la uita, come puol testificare il V. Conte Paulo Palfi, et per non saper io la lingua Vngara, ne Transiluana, et anco per non esser io asuefatto al souerchio modo di beuere, che usono in quei Paesi, massime con forastieri; Spero perció che Sua Mta Ces.[ea] non uorra permettere ch'io debba andare in Transiluania: delle fortezze, et frontiere dell'Vngaria Superiore poi, senza ritornarui, io potrò far quá li disegni, sopra le misure, che già tengo, Pure quando la Mtá Sua fosse poi rissoluta ch'io ui ritornassi, et andassi ancora più oltre prontiss.[mo] saró sempre ad essequire

MEDNYÁNSZKY László

Parkrészlet é.n. (1896-1897)

Vizesés (1896/1897)

Válogatás Füst Milán műgyüjteményéből. Kiáll. kat. Bp.: PIM, 1992 leirás + szines ill.

György neve és az 1667-es
ra-balra két kis angyal ü
nak a fejét szelíden félr
tövében Ádám koponyája ny
test zománczozott,és a kere
zó véséssel díszítettek. A
felirat, amely a "Jesus Na
Jézus, a zsidók királya/ á

MEDNYÁNSZKY László

Mednyánszky László (1852-1919)
Művek (vál.)
Mednyánszky / [selected and introd. by Nóra Aradi] ; [transl. by Györgyi Jakobi] ; [choix des oeuvres et introd. par Nóra Aradi] ; [trad. par András Gál] ; [Bildauswahl und Einl. von Nóra Aradi] ; [Übertr. von Katalin Witta und Erna Schmidt]. – [Bp.] : Corvina, 1983. – 22 p., 80 t.fol. : ill., színes reprod. ; 33 cm
Eredeti cím: Mednyánszky László. – Művészi album. – Bibliogr.: p. 15-17.
ISBN 963 13 1502 9 v. : 320,- Ft
Mednyánszky László (1852-1919)
75(439)Mednyánszky L.

ISBN 963 13 1819 2 kötött : 130,- Ft
Balaton
779.047:908.439(285.2Balaton)

3590.
Balaton (német)
Balaton : Bildband mit 70 Farbfotos / [die Aufnahmen machten: Balla Demeter et al.] ; [Text: Pongrác Galsai] ; [aus dem Ungarischen von Anasztázia Koncz]. – [Bp.] : [Corvina], 1984. – [62] p. : ill., színes ; 26 cm
Eredeti cím: Balaton
ISBN 963 13 1806 0 kötött : 130,- Ft
Balaton
779.047:908.439(285.2Balaton)

3591.
Balaton (orosz)
Balaton : 70 cvetnyh fotografij / [fotografii vypolnili Demeter Balla i dr.] ; [Tekst Pongraca Galšai] ; [perevela s vengerskogo N. Mišonova]. – [Bp.] : [Corvina], 1984. – [62] p. : ill., színes ; 26 cm
Eredeti cím: Balaton
ISBN 963 13 1807 9 kötött : 130,- Ft
Balaton
779.047:908.439(285.2Balaton)

3592.
Balaton (spanyol)
El lago Balaton : Album de 70 fotografías en color / [fotografías de Balla Demeter et al.] ; [texto de Pongrác Galsai] ; [trad. española de Kálmán Faluba]. – [Bp.] : [Corvina], 1984. – [62] p. : ill., színes ; 26 cm

MEDNYÁSZKY László

121–124, 177, 188, 192

Oltványi 1991

Dezső síremlékének le-
08.

hajtására vonatkozó

ges szerkezetben. Összeáll.:
. Bp, 1934, Magyar Tör-

sta tulajdon polgári jogi
, 1955, Közgazdasági és Jogi K.

iches. Berlin, 1871, Hof-

MEDEK J. Vince epiten

969.
Közszállitási jogszabályok. Bp

[illegible].968.
Králik Lajos: A csődtörvény. B

464.
Krasznay Mihály: Az egységes u
deletek magyarázata. Bp, 1954,

720.
Kratzer Adolf-Franz, Walter: T
Leipzig, 1960, Akademische Ver

[illegible]77.
Krekó Béla-Bacskay Zoltán: Bev
zásba. Bp, 1957, Közgazdasági

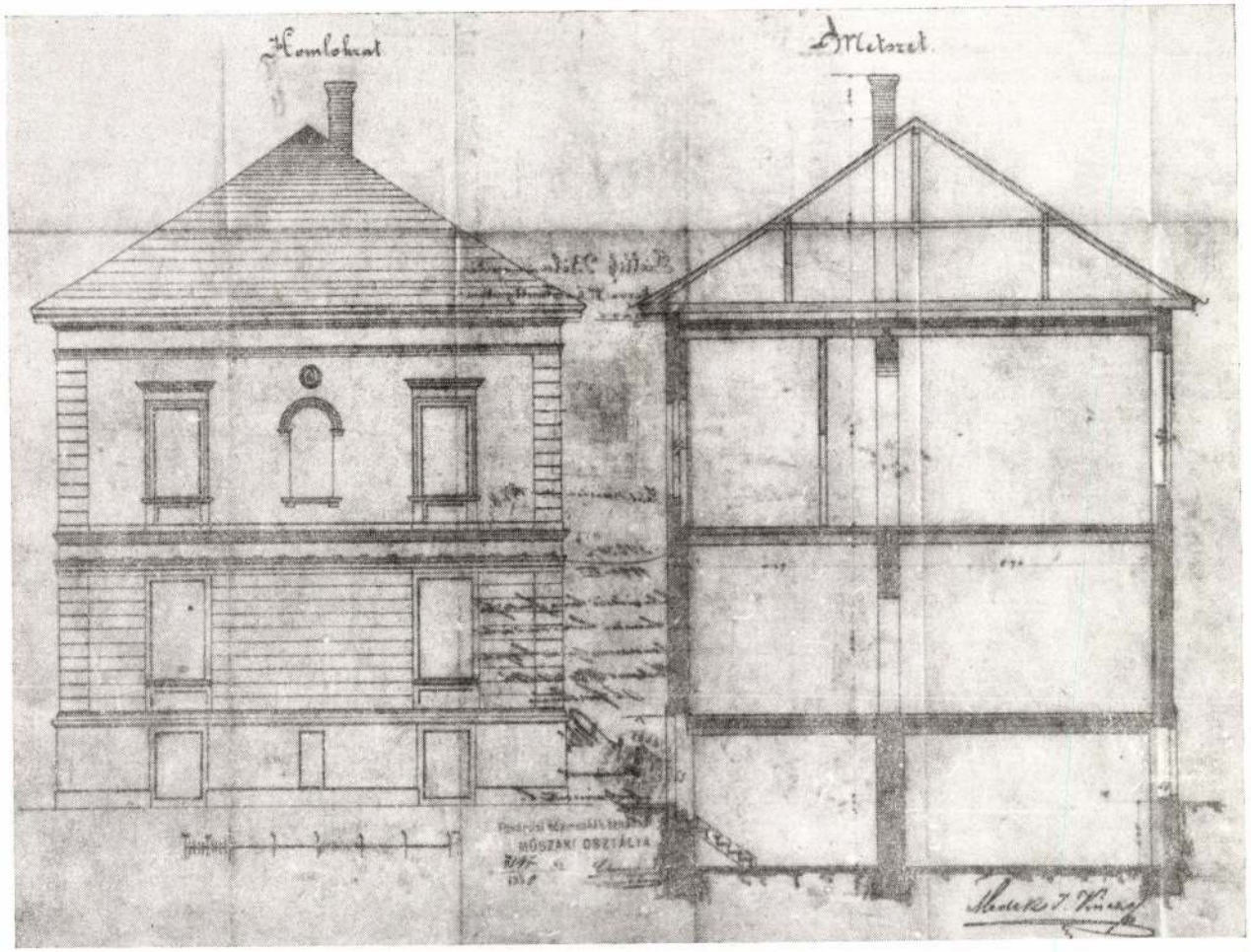

24. Kmetty u. 29. Pállik Béla műteremháza. Medek J. Vince, 1890. Utcai homlokzat és metszet. Eng. sz. 30.220/1890.

Biogold-botrány Tatabányán

(MTI) Rendőrkordon védte a feldühödött tömegtől pénteken délelőtt a tatabányai Biogold Kft. vezetőit. A botrány azért pattant ki, mert a Környei Takarékszövetkezet fizetési meghagyást kézbesített többszáz tatabányai és Tatabánya környéki lakosnak. Ezek az emberek gilisztatenyésztésre, humusztermelésre kötöttek szerződést a Biogold Kft.-vel oly módon, hogy fejenként 100 ezer vagy 200 ezer forintos kölcsönt vettek fel a takarékszövetkezettől.

A szerződésben a kft. vállalta, hogy a tagok helyett törleszti a hiteleket. Miután ennek a kötelezettségének egy idő múltán nem tett eleget, a részletfizetéseket most a kölcsönt felvevő magánszemélyekre hárította át a takarékszövetkezet. A kft. részéről történő szerződésszegés feldühítette az embereket, és szinte ostrom alá vették a társaság székházhát.

A panaszosok jogi védelmet kértek az egyik helyi ügyvédi irodától. Dr. *Izsó* Attila – tekintettel a póruljártak nehéz anyagi helyzetére – térítésmentesen vállalta el képviseletüket. Közreműködése eredményeként átmeneti megoldásként kompromisszum született. Ennek értelmében a Környei Takarékszövetkezet vállalta a hiteltörlesztések átütemezését egy évről két évre, így a törlesztő részletek a felére csökkentek. Úgy tűnik, a pénzügyi nehézségekkel küszködő Biogold nemigen tud részt vállalni a törlesztésekből, mert vagyona töredékét sem fedezi tartozásainak. A Biogold botrány még nem zárult le Tatabányán, mert a befektetőkkel kötött szerződés számos pontja homályos, és továbbá az is nyitott kérdés , hogy a történtek után folytathatják-e a gilisztatenyésztést, illetve a humusztermelést. Amennyiben nem, úgy a befektetők kártérítési igényét is ki kell elégíteni majd.

Betiltották a TAFLIR radarrendszert

(MTI) A svájci szövetségi védelmi minisztérium csütörtökön megtiltotta a TAFLIR típusú repülőgép-irányító radarrendszer használatát, mert egy általa irányított katonai gép csütörtök reggel kis híján összeütközött egy szabályosan közlekedő utasszállító repülőgéppel. Az eset Svájc légterében, Delemont fölött történt. A 800 illetve 900 kilométeres sebességgel repülő két gép hatezer méter magasban 50 méterre keresztezte egymás útját. A Northrop F-5E Tiger típusú katonai gép hadgyakorlaton vett részt, és az említett TAFLIR radarral irányították. A zürichi repülőtérről felszállt AIRBUS 101 utassal a fedélzetén London felé tartott a kijelölt légifolyosón. A „találkozás" egy szempillantás alatt zajlott le, oly gyorsan, hogy az AIRBUS legénysége észre sem vette – ál-

■ **A Magyar Írószövetség** Szobotka Tibor halálának 10. évfordulója alkalmából, egykori lakóházán a II. kerületi Júlia utca 3. számnál március 9-én, délután 3 órakor emléktáblát avat. Az íróra Kabdebó Lóránt irodalomtörténész emlékezik, közreműködik Jancsó Andrienn előadóművész és a II. kerületi Kodály Zoltán Általános Iskola énekkara.

A lottó nyerőszámai:

6, 14, 39, 50, 64.

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 10. héten öttalálatos szelvényt nem találtak. A következő hétre átvitt 5 találatos nyereményösszeg 83 599 485 forint.

A CSEL

– Ne bántson engem Lajos bácsi, hisz én volnék a húsvéti nyuszi!!!

Szmodis Imre rajza

■ **Ismét Juventus rádió.** Fél év után március 14-én egy hatórás adással, rákövetkező vasárnaptól pedig napi tizenkét órában – reggel hattól este hatig – ismét sugároz a Juventus rádió Siófokon. A balatoni híreket és információkat közvetítő rádió a múlt év nyarán anyagi nehézségek miatt

■ **Raoul Wallenberg születése** 80. évfordulója alkalmából nagyszabású kiállítás nyílik a budai Várban, a Legújabbkori Történeti Múzeumban augusztus 4-én. A tárlat szervezői kérik mindazokat, akikinek birtokában svéd Schutz Pass Wallenberg által

Halál avarégetés közben

Balesetek, bűncselekmények, tűzkárok

(MTI) Az Országos Rendőr-főkapitányságtól pénteken reggel kapott tájékoztatás szerint az elmúlt 24 órában a közutakon 48 személy ért baleset: négyen meghaltak, 21-en súlyos és 23-an könnyű sérülést szenvedtek.

A főváros XX. kerületében a Nagykőrösi úton csütörtökön délután *K.* János 54 éves budapesti targoncavezető tilos helyen ment át az úttesten és egy személygépkocsi halálra gázolta.

Nagykőrösön csütörtökön dél körül *P.* Ambrus 39 éves erdész az Erdészeti és Fafeldolgozó Kft. tehergépkocsijával – annak műszaki hibája miatt – áttért az úttest menetirány szerinti bal oldalára, ahol összeütközött *G.* Pál 33 éves kecskeméti zenész személygépkocsijával. A zenész a kórházba szállítás közben belehalt sérüléseibe, három utasa pedig könnyebben megsérült. A tehergépkocsi vezetője is könnyű sérülést szenvedett, de három utasa súlyosan megsérült.

Ajka külterületén csütörtökön este figyelmetlenül közlekedett személygépkocsijával egy nyugdíjas wieseli lakos, és elütötte a vele szemben kerékpárját toló *B.* Kálmán 50 éves halimbai juhászt, aki a helyszínen belehalt sérüléseibe.

Zalaegerszegen csütörtökön délután *K.* Károly 67 éves nyugdíjas szabálytalanul szállított egy árurakományt a kerékpárjával, amelyről az idős férfi olyan szerencsétlenül esett [illegible] helyszínen szörnyethalt.

N. Gézáné 45 éves adminisztrátort, és elvette táskáját, amelyben 6 ezer forintját, piperecikkeit és iratait tartotta. A Győr-Moson-Sopron megyei Pázmándfaluban szerdán este három ismeretlen férfi és egy nő betört *F.* Lajos 75 éves nyugdíjas családi házába. A támadók gázspray-vel szembefújták az idős férfit, majd a lakásból 150 forintot elvittek.

*

Csütörtökön az emberi figyelmetlenség és felelőtlenség miatt újra 27 hektár fenyőerdő égett le öt helyszínen: a Szabolcs megyei Kisömböly, Várpalota, Kiskunhalas, a Vas megyei Felsőjánosfa és a Vác melletti Cserőte puszta közelében. A fenyveserdőket általában 15-25 évvel ezelőtt telepítették, s így most életük „virágában" váltak a tűz martalékává.

A Bács-Kiskun megyei Uszód Egyetértés Termelőszövetkezet majorjában csütörtökön délután a szabadban történt tüzelés következtében leégett egy 80 négyzetméter területű csirkeólnak nádpallóval szigetelt tetőszerkezete.

Avarégetés közben lelte halálát *Hável* Lajosné Rácalmáson. Az idős nő ruhája ugyanis tüzet fogott és az asszony az égési sérüléseiben a helyszínen belehalt. Esztergom kertvárosában valamilyen ismeretlen gyújtogató a Kassai út végénél két, egymástól 300 méternyire lévő hétvégi házat égetett le. A nagy anyagi kárral járó tűzesetnél személyi sérülés

MEDUYANSZKY László

Graham Greene

A Kapitány és az ellenség

Graham Greene (1904–1991) 1988-as, utolsó regénye, mely az Európa Kiadó gondozásában fog megjelenni, méltó epilógusa a gazdag és változatos életműnek, amely Magyarországon is jól ismert, mint a Hatalom és dicsőség, A csendes amerikai, A kezdet és a vég című regényekből. A világhírű angol író olyan emberi kérdésekkel foglalkozott megszállottan, mint jellem és erkölcs, bűn és bűnhődés, szerelem és politika.

Már elmúltam huszonegy éves, de a tizenkettedik az egyetlen születésnapom, amelyet világosan meg tudok különböztetni az összes többitől, mert azon a nyirkos, ködös szeptemberi napon ismerkedtem meg a Kapitánnyal. Még most is emlékszem, milyen nedves volt a kavics a tornacipőm alatt az iskolaudvaron, és hogy a szél befújta barna levelektől milyen síkos lett a kápolna melletti kerengő, amint két osztályterem között meggondolatlanul rohanni kezdtem ellenségeim elől. Megcsúsztam, majd hirtelen megálltam, üldözőim pedig füttyögve elmentek, mert az udvar közepén ott állt félelmetes igazgatónk, s egy magas férfiúval beszélt, aki keménykalapot viselt – ez már akkor is ritka látvány volt, úgyhogy egy kicsit jelmezbe bújt színésznek tűnt az illető: a képzet nem is volt olyan helytelen, mert soha többé nem láttam keménykalapban. Sétabotját megdöntve tartotta a vállán, akár egy katona a puskáját. Fogalmam sem volt, ki lehet, és természetesen hihetetlenül hangzik. Victor Baxter – nem igazán összeillő nevek.

– Mi itt nemigen használunk keresztneveket. Victor Baxternek hívnak? – kérdezte éles hangon az igazgató.

– Igen, uram – feleltem némi habozás után, mivel nem szívesen vallottam be azt a nevet, amit hiába próbáltam titkolni társaim elől. Nagyon jól tudtam, hogy valami érthetetlen okból a Victor egyike az elfogadhatatlan neveknek, amilyen a Vincent is és a Marmaduke.

– Nos hát, akkor ezt a Baxtert keresi, uram. Mosd meg az arcodat, fiam.

Az iskola szigorú erkölcsei meggátoltak abban, hogy elmondjam az igazgatónak: az arcom egészen tiszta volt addig, amíg az ellenségeim be nem f[illegible]

Mednyászky László műve

tom okát, miért ne engedjelek el, de hatra haza kell érned. Ezt az úr is tudja.

– Igen, uram.

– Most mehetsz.

Megfordultam és elindultam az osztály felé, már jócskán késtem az óráról.

féltem tőle. Az idegenek nem voltak veszélyesek. Nem volt akkora hatalmuk, mint az igazgatónak vagy az iskolatársaimnak. Egy idegen csak átmeneti jelenség. Könnyen le lehet rázni. Anyám néhány évvel azelőtt halt meg – akkor meg sem tudtam volna mondani, hánnyal; gyerekkorban az idő egészen más léptekkel halad. Láttam a halálos ágyán, sápadt volt és nyugodt, mint valami sírszobor, és mikor nem reagált a szertartásos csókra, amit a homlokára adtam, nem jelentett nagy megrázkódtatást a felismerés, hogy elment és csatlakozott az angyalokhoz. Akkor – mielőtt elkezdtem az iskolát – csupán apámtól féltem, aki, mint anyám mondta, már régen az ellentáborhoz csatlakozott

Nagynéném kedves, ám rettentően unalmas asszony volt, így érthető, miért nem ment soha férjhez. Ama néhány alkalomkor, amikor szóba került, ő is úgy emlegette apámat, hogy „az Ördög", és én határozott tiszteletet kezdtem érezni apám iránt, noha féltem is tőle, mert ha a családban van egy ördög, az végül is egyfajta kitüntetés. Egy angyalt őrizgetni kell, de az ördög az imakönyvem szerint „dühöngő oroszlánként kóborol a világban". Ez elgondolkodtatott: talán ezért töltött apám jóval több időt Afrikában, mint Richmondban. Most, oly sok esztendő után, eltűnődöm, vajon nem volt-e a maga módján egészen jó ember, amit nem mernék elmondani a Kapitányról, aki – mint állította – ostáblán nyert el tőle.

– Most hová menjünk? – kérdezte a Kapitány. – Nem reméltem, hogy ilyen könnyen elengednek. Azt hittem, alá kell írnom egy csomó papírt – tapasztalatom szerint mindunatalan papírokat kell aláírni. Az ebédhez korán van még – tette hozzá.

– Már majdnem tizenkét óra – mondtam. A nyolckor megevett kenyértől, dzsemtől és teától mindig éhes maradtam.

– Nekem idebent csak egykor harangoznak, de legalább fél órával előbb már szomjas vagyok – a tizenkettő persze nekem is megfelel –, de te nagyon fiatal vagy ahhoz, hogy bárba vigyelek... – Tetőtől talpig végigmért. – Biztosan be sem engednének. Hiszen te még a korodhoz képest is kicsi vagy.

– Mehetnénk sétálni – javasol-

Sumonyi Zoltán

A HEGYI BESZÉD

Az ószövetségi törvények
(Máté 5., 17–20.)

Ne higgyétek, hogy a törvényt
megszüntetni jöttem én,
S hogy a régi prófétáknak
tekintélyét veszteném;
Nem a törvényt törni jöttem,
hanem inkább, hogy betöltsem.

Bizony mondom, míg az ég s föld
el nem múlik, nem lehet
a törvényből egy jótányit,
egy i-t sem elvennetek!
Nem a törvényt törni jöttem,
hanem inkább, hogy betöltsem.

Valaki csak egyet megront
a legkisebb szó közül
s úgy tanítja: az a mennyben
az utolsó helyre ül;
S ha valaki cselekszi és
úgy tanítja, az a menny
országában az Atyánál
ott ül majd a főhelyen.
Nem a törvényt törni jöttem,
hanem inkább, hogy betöltsem.

Mégis, mégis mondom néktek:
igazságtok *több* legyen
mint a régi írástudók
igazsága – mert hiszen
azért jöttem e világra:
általam juss mennyországba!

Szivárvány, 1992. február

95. **MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ**
(Beckó, 1852 – Wien, 1919)
Nagyőri parkrészlet
Olaj, vászon 26x38. Jelezve lent jobbra:
Mednyánszky 40.000,-
A kép hátoldalán: Ezen festményt Mednyánszky László festette és tőle személyesen kaptam. 1942. július 19. Czóbel Minka

85. Müvészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

80. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ
Született Beczkón 1852-ben, – meghalt Bécsben. – Holdas táj. – Tulajdonosa: Weinberger Zsigmond úr.
81. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ
Esti hangulat. – Tulajdonosa: özv. Dr. Preszler Árminné úrnő.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 708.

209

1535. M.C. Medovič:

Sz. Kimában (a Sabionciello i felszigeten) 1859 november 17-én.

Az öt szeremségi szent.

E képen azt a jelenetet szemléljük, midőn

Diocletián császár alatt, a senatus Kolos, Nikosztrat, Szinforian, Kasztor és Szimplicz szenteket halálra itéli, mert a bálványistennek áldozni nem akarnak. Az oszlopcsarnokos teremben talapzaton látjuk a S.P.Q.R. DIVO AESCULA PIO-nak emelt szobrot. Előtte, a lépcsőzetes emelvényen és balról a háttérben oszlopok között, a senatus tagjai képeznek csoportot. Középütt tripos áll. Jobbról az öt szentet, kik az áldozathozatalt megtagadták, az S.P.Q.R. jelzésü piros lobogó alatt megjelent vádlók veszik körül, kik különféle mozdulatokkal követelik az elitélést. Közülök a virágkoszorút viselő főpap válik ki. Az előtérben balról a lépcsőkön kis fiu ülő jobbról a szabadba nyerünk kilátást, hol a császári palotákkötikle figyelmünket, a melyek számára a vértanuk bálványszobrokat faragtak. Alól balra a mester jelzése ez: M.C. MEDOVIC.

Vászon, méretei 300:215 cm.

Vétetett az ezredéves kiállitáson 1896: X. 28-án a 60868 sz. leirattal 3200 frton.

Lásd még a 63491/96 sz. leiratot (342/96.).

904:IV.28.

SOLTÉSZ ÉVA FELVÉTELEI

n

éve — már működik is az intézet, amely kisebb módosításokkal és a Villányi úton képzett szakemberekkel a konduktív pedagógiát alkalmazza. Sőt a magyar elképzelés Japánon és Anglián kívül Olaszországban, Kanadában, Ausztráliában is követőkre talált. (Nemrégen, látva a Kútvölgyi úti épület állapotát, a japánok állítólag némi támogatást, az olaszok pedig műanyag padlót ajánlottak fel, hogy segítsék az intézet mielőbbi átadását.)

A hosszas türelmet igénylő kiviteli tervek végre 1974-ben — nyolc esztendővel a beruházási program után — elkészülnek. Meglódul az építkezés. Még abban az évben a kulturális és az építésügyi tárca miniszterei megállapodást írtak alá arról, hogy együttműködnek, és három esztendő múlva (1977) az intézet megkezdheti fontos munkáját. Az írás megmaradt. Informátoraim szerint:

— A munkák mégis indokolatlanul elhúzódtak. 1979-ben azért már álltak a falak... Olyan 35 százalékban lehetett készen az épület. Persze eközben nemcsak a határidők, de a tervek és a költségek is állandóan módosultak.

Vidéken is

A Villányi úti 80 férőhelyes intézetben minden délben kétszázan ebédelnek: asztalok a közlekedőkben, a folyosókon, mindenütt. A gondozóknak többnyire már itt sem jut hely, állva esznek. A terítésre alkalmatlan sarokba préselődve most is oktatás folyik.

— Jó-na-pot-kí-vá-nok. Te ki vagy, bácsi?

Zavartan guggolok a gyerek mellé, a táskámba kapaszkodik.

— Én Tök Jancsi vagyok — vigyorog a kisfiú. — Hát te?

— Ugyan, Krisztián — szól rá a nevelő —, mondd meg szépen az igazi nevedet.

— Látod, mit rajzolok? Álarcot.

Indulnék, de a gyerek nem engedi el a táskámat. Akaratán kívül görcsbe rándultak kapaszkodó ujjai. A nevelő segít.

A Kútvölgyi úton más lenne: hatalmas rehabilitáló egység a bentlakók szobáival, a konduktorok képzéséhez szükséges előadóterem, tágas ebédlő, ambulancia.

— A helyreállítás akkor a legeredményesebb, ha a sérült minél korábban intézetünkbe kerül, lehetőleg már a születést követően. Ezért amennyi bentlakó csak elfér ezen a csepp helyen, annyit veszünk fel az ország minden részéből — mondja az igazgatónő. — Végzett konduktoraink pedig nemcsak a fővárosban dolgoznak, hanem vidéken is. Sok szülő, mivel gyermekét nem tudjuk fogadni, maga utazik ide, ha kell, az ország másik végéből. Nálunk megismer néhány olyan nevelési elvet és gyakorlatot, melyek alapján otthon is tudja fejleszteni mozgássérült gyermekét. Természetesen ez a módszer nem hozhat látványos sikert, de késlelteti a rendszeres kezelésből kirekedt gyermek állapotának további romlását. A körülmények ismeretében jelenleg csak 1500 mozgássérültet tudunk közvetlen vagy közvetett módon ellátni.

Az új épület kivitelezőjének hosszú éveken át mindig más, fontosabb dolga akadt. Erről bizonyára nemcsak ő tehet.

— Még három évvel ezelőtt is naponta jó, ha 30—40 ember lézengett a hatalmas építkezésen — mondja informátorom. — A tervek közben ismét módosultak, legutóbb két éve. Véleményem szerint az épületnek olyan 65—70 százaléka már elkészült. De félő, hogy ilyen tempó mellett az 1984-es átadásból sem lesz semmi.

Következmények

A késlekedések egyik következménye, hogy a már felépített részek állaga időközben jócskán romlott. Például az évek óta felületkezelés nélkül helyükre állított ablakoké. Repedtek, rohadnak. Közben, vagy hét évvel ezelőtt, a belső berendezések gyártása is megkezdődött. Ami akkor elkészült, elsősorban bútorok, azt most kint tárolják az építkezésen. A födém néhány helyen megrepedt, és pillérsüllyedést is észleltünk. Szóval a beépített anyagok közül elég sok tönkrement. Ezért az intézet már az átadás napján sem lehet száz százalékban kész...

A liftek viszont kicsomagolás és beépítés nélkül is elavultak. Amikor gyártották és kiszállították őket, még használhatóak lettek volna. Az esztendők múlásával azonban nemcsak állagromlás, szabványváltozás is történt. Ma már csak költséges átalakítás után építhetők be.

A munkálatokról készült legfrissebb írásos jelentésből idézek: *„A beruházás műszaki készültsége továbbra sem kielégítő. Kivitelező figyelmen kívül hagy minden megállapodást. A munkák előrehaladása nem felel meg semmilyen ütemezésnek. A lemaradás oka a kivitelező helytelen magatartása. Nem biztosítják a megfelelő kapacitást. Az építkezésen foglalkoztatott létszám 85—90 fő. Megállapítható, hogy a kivitelező továbbra sem teljesít a megállapodásoknak megfelelően, és a késések a beruházás tervezett befejezését végképp nem teszik lehetővé."*

Érvényes, aláírt kivitelezési szerződés — elsősorban a költségek növekedése miatt — az 1974-esen kívül, a mai napig sincs. Vannak viszont ár- és határidőviták. A még nálunk is szokatlanul lassú építkezés anyagi következménye: az eredeti 55 millió forintos költségvetési összeg az idén elérte a 225 milliót.

Egy nyolc esztendeje készült felmérés becsült adatai szerint hazánkban 265 ezer a mozgássérültek száma. Akad szakember, aki 340 ezerről beszél, sőt egyesek szerint a félmillió sem elképzelhetetlen. A világon napjainkban — a Nemzetközi Rehabilitációs Társaság adatai szerint — több mint 500 millió a rokkant emer; Magyarországon nincs egyetlen olyan tanács, orvosi rendelő vagy kórház sem, ahol valamennyi mozgássérült állampolgárunk legfontosabb adatait nyilvántartanák. Az adminisztrációhoz hasonló az orvosi ellátás és képzés, a tárgyi és személyi feltételek, a munka- és mozgáslehetőség, valamint a társadalmi törődés színvonala.

— Illetve egyetlen aránylag pontos nyilvántartás mégis található az országban — mondja az igazgatónő. — Ezt 1968 óta mi vezetjük, éppen az 1963. évi kormányhatározat alapján. Gyűjtésünk azonban csak a mozgásukban a központi idegrendszer károsodása következtében gátolt személyek adatait tartalmazza. Közülük is az 1951 után születetteket. Számuk a mozgássérültek összlétszámához viszonyítva elenyésző, de önmagában mégis döbbenetes: 7765. Az egy funkcióra lokalizálható mozgásszervi fogyatékosokról, például a törpenövésűekről, a dongalábúakról, a végtagcsonkoltakról, vagyis a nagy többségről nekünk is csak becsléseink vannak.

Az egyetlen nyilvántartásból kiderül, hogy a benne szereplő csaknem 8000 sérült közül eddig a sikeres konduktív nevelést követően óvodába, iskolába, dolgozni járnak 2171-en. Kizárólag azért „csak" ennyien, mert sem a 385 férőhelyes központi intézet, sem a vidéki hálózat nem épült meg. Ennek egyik következményeként ma 2797 mozgássérült vár intézeti elhelyezésre — hiába. Közülük is 1600 állapota azonnali elhelyezést igényelne.

FRANKA TIBOR

KÖNYV, MŰVÉSZET, KÖNYVMŰVÉSZET

A Corvina, a Helikon és a Képzőművészeti Alap Kiadójának könyvheti skálája időben úgy másfél ezer évet fog át. Rácz István, a Finnországba került magyar fotoművész – meg Kalevala-fordító, könyvkiadó és még sok minden – A vikingek öröksége címmel saját tollával és kamerájával mutatja be a középkori Észak-Európa kalandvágyó – részben a kalandból élő – harcosainak kultúráját és művészetét. Véletlen, hogy mind a X. századi magyarok, mind a X. századi vikingek a végtelen indát, az elvont és burjánzó mintadíszt kedvelték, és az északi -„állatstílus" éppolyan jól illik a honfoglalók tarsolylemezei és szablyamarkolatai mellé, mint ahogy hasonlítanak egymásra az „ó-székely" rovásjegyek és a runák? Alighanem a hasonló életmód, termelési mód határozta meg ezt a stílust, amely azután átadta helyét mind a Kárpát-medencében, mind a skandináv területen az egyetemes európai román művészetnek. A magam részéről igen örülök, hogy egy kiváló fotós mutatja be az „északi emberek" faragott hajóit és fegyvereit, remekül kiegészítve a néhány év előtti szerényebb vendégkiállítást és Rudolf Pörtner ponyvaregényszerű vikingtörténetét, amely néhány hónapja jelent meg.

Amilyen nagy a viking album, olyan kicsiny az időben ezt követő témájú mű, de hát erről a nagy Misztótfalusi tehet, ő nyomta zsebbe illő Elzevir-méretűre A' Néhai Tekintetes, N'ágos vitéz úrnak Gyarmati Balassa Bálintnak . . . Istenes-énekit Rimai János verseivel együtt – a Magyar Helikon csak fakszimilét készített róla. Illetve . . . a „csak" itt nem a megfelelő módosító szó. 1983-ban sokkal nehezebb egy 1701-es könyvet „kigyártani", mint 1701-ben volt.

A Corvina Aradi Nóra Mednyánszky-albumával folytatta a magyar művészek reprezentatív bemutatását. Ez a festő szinte megírhatatlan pályájú és egyéniségű, s a maga rembrandtiságával kicselezi a nyomdatechnikát. Arról nem is beszélve, hogy messze van még az a „magyar–szlovák előkészítéssel" rendezett tárlat, amelyről Aradi Nóra álmodik. Mindenesetre nagyon pontosan láthatjuk e könyvből a művészettörténeti kutatás helyzetét – mondhatni: állását – Mednyánszky körül. Furcsa művész volt; megérdemelne egy pathográfust is.

Egy másik Corvina-könyvből egy másik furcsa embert ismerünk meg: a végtelenül rokonszenves Ferenczy Noémit, a tehetség és tisztesség utolérhetetlen példáját. Remélem, Jankovich Júlia igényes tanulmánya és a Lengyel János tervezte nagyon szép tipográfia – a Kossuth Nyomda érdemeiről se feledkezzünk meg – hozzásegít ahhoz, hogy tudatosuljon legalább Magyarországon, ki volt Ferenczy Károly leánya.

Csapó György, a rádióból ismert művészeti író és kritikus Közelképek című válogatásával jutunk el korunkhoz (Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata). Fotók, képreprók és főként beszélgetések hozzák közel az élő magyar művészet különböző stílusú-világképű képviselőit az olvasóhoz, Anna Margittól Vaszkó Erzsébetig, követve Kassák példaadó riportgyűjteményét, a Vallomás tizenöt művészről. E kötetben harmincöt művész van; ahogy nézem, közülük tizenöt az, akit Kassák ma is leültetne magával szemben, ha élne. De a többiek is mondanak érdekeset, meg a legjobbak szájában is akad közhely. Tudniillik minden művészinterjúban benne rejlik az a buktató, hogy a képzőművész épp azért képzőművész, mert nem a nyelvvel tudja leginkább kifejezni magát. S hogy lényegében mégis sikerült nekik, az nem utolsósorban Csapó György érdeme.

Az pedig Urai Erikának – meg újfent a Kossuth Nyomdának – köszönhető, hogy az ünnepi kiadvány igen ízlésesre és mutatósra sikerült . . .

SZÉKELY ANDRÁS

Mednyánszky László:
Falusi utca télen

Viking faragvány Norvégiából
a 800—1200 közötti időkből

Mednyánszky László:
Virágzó fák

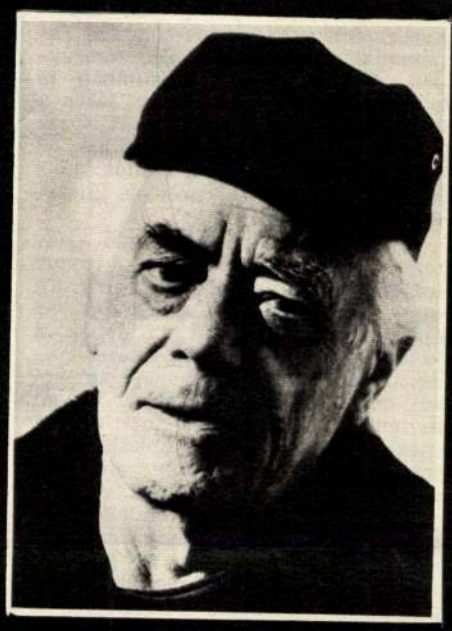

Ország Lili és Fekete Nagy Béla

KÉKESDY KÁROLY
ÉS KOFFÁN KÁROLY
FELVÉTELEI

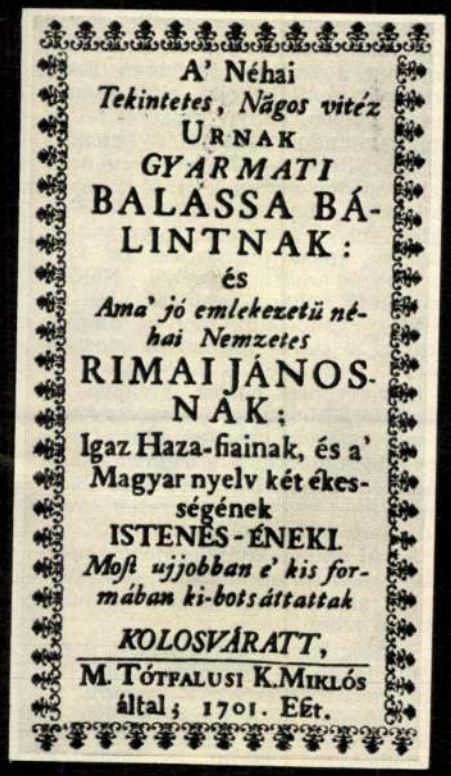
A' Néhai
Tekintetes, Nagos vitéz
URNAK
GYARMATI
BALASSA BÁ-
LINTNAK:
és
Ama' jó emlekezetü néhai Nemzetes
RIMAI JÁNOS-
NAK;
Igaz Haza-fiainak, és a'
Magyar nyelv két ékes-
ségének
ISTENES-ÉNEKI.
Most ujjobban e' kis for-
mában ki-botsáttattak
KOLOSVÁRATT,
M. TÓTFALUSI K. MIKLÓS
által; 1701. Eét.

Az Istenes-versek
címoldala

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Új művészet

2003 / OKT

2.0.

1239

nol népszabadság online
2004. február 7.

hirdetés

BBC Magyar Adás
Sajtószemle

Az átírt látvány nem hiányzik

NSZ • 2003. november 22. • Szerző: P. Szűcs Julianna

Közel negyedszázada rendeztek már műveiből emlékkiállítást a Nemzeti Galériában. Kis sikerrel. Csekély lelkesedéssel. Mogorva visszajelzésekkel. Slendrián volt akkor a szakmai háttér. Kibeszélhetetlenek a téma szlovák (csehszlovák) relációi. Az egészből valahogy hiányzott a gusztus, a költővel szólva az egészből hiányzott a hely, az idő és a megkívánás. Alapélményem, hogy most minden másképpen van, most szerencsecsillag ragyog a Vár fölött. Hazudnék, ha ismerném az összes okot, de hárommal azért megpróbálkozom.

Közönségsiker, avagy a „megkívánás" öröme

Olvasom a festő korábban nem ismert, mert korábban kiadatlan Feljegyzéseiben (Bardoly István kiválóan megszerkesztett kötetében): „A gondolatnak csak akkor van értéke, ha bizonyos képzetekkel és sejtelmekkel társul. Az absztrakt gondolat... csak szerkesztővonal, föltétlenül szükséges, de magában értéktelen. A gondolat csak akkor válik valamivé, ha egy képzetsor kapcsolódik hozzá." Hát igen. Beleélem magam a negyedszázaddal korábbi világba: nem nagyon tetszett volna akkor ez a világmagyarázat. Képzetekkel és sejtelmekkel volt teli akkor a látható képzőművészet padlása, unalomig volt tele. Igaz, nem Mednyánszky-színvonalúval, de nem is annak ellentettjével. A „természetelvű, figuratív" festmény még mindig bírta a legalitás jóindulatát, az „absztrakt gondolat" pedig még mindig maga volt a sóvárgott deviancia. Eltérés a normától, eltérés a kispolgáritól, eltérés a létezőtől. Maga volt a világjobbító ethosz vállalható jelvénye. Legalábbis a nem „úri" és a nem „vonalas", tehát a „haladó" közönség szemében.

Akkor még nem tudtunk Mednyánszkynak igazán örülni. Táj és zsáner? Fényfestés, foltfestés helyett? Hangulat, konstrukció helyett? Ráadásul a magyar millenniumi századfordulón? Akkor, amikor „odaát a centrumban" az árnyékok már zöldre váltottak Madame Matisse arcán, és a combok hasogatott tuskókká az avignoni kisasszonyok öle alatt? Le vagyunk maradva, le voltunk mindig is maradva – morogtunk kedvetlenül a hetvenes évek végén a holdfényes lápok, a sáros-véres verekedők és hómezőkbe tévedt katonai menetoszlopok sebtében kiakasztott vásznai előtt. De nem igazán lelkesedtünk Mednyánszky legendás dekadenciájáért, gyanúsan zavaros evolucionizmusáért, anekdotákkal agyonondolált különc magányáért sem. Jó kis életerő, revolúció, művészeti csoportszolidaritás – ez imponált nekünk akkoriban. A karcos avantgárd, az örök forradalom, a kreatív lendület. Hovatovább az számított Mednyánszky egyetlen „jó pontjának", hogy a negyvenes években monográfiára ihlette Kállai Ernőt. Azt a Kállait, aki igazán nem volt vádolható maradisággal, és zsigeri undort érzett minden iránt, ami nem volt modern, és amit az ős-Mucsa gyanúja lengett körül. Ő csak tudta, ki mellé állt, ha még ugyanabban az évtizedben megírt egy Cézanne- és egy Picasso-könyvet!

Most pedig ott állunk megilletődve a hatalmas Alkony-kép előtt (meg a Latyakos út, meg a Dunajeci táj, meg a Lapály, meg a Tavaszi virágzás stb. előtt), huszonöt évvel a felejthető régi kiállítás, hatvan évvel a Kállai-könyv, és több mint száz évvel a festmények születése után. A posztmodern utáni ínséges időkben, a forradalmak ellehetetlenülésének korában, a látványbóvlitól szinte elzsibbadt szemekkel. Az idén már nem hiányzik se az absztrakt gondolat, se az átírt látvány. Se a művészeti mozgalomba sorolás mókája, se az ideológiai tartalom kipréselése. Valami történt velünk, mezei nézőkkel – ezúttal most mindenki mezei –, mert úgy vettem észre, hogy nemre, fajra, felekezetre tekintet nélkül valamenynyiünket elfog a képnézés primitív gyönyörűsége.

Száz évvel ezelőtti jelzők tolulnak elő száz évvel ezelőtt íródott hangulatos hírlapi

• Akcióink
• Népszabadság Rt.
• Szolgáltatásaink
• NOL-impresszum
• Partnereink
• Online médiaajánlat
• Print médiaajánlat

beszámolókból. Olyanok, mint sejtelmes, ködös, igéző. Vagy olyanok, mint borongós, rémséges, méla. Vagy olyanok, mint bágyadt, tündéri, halovány. A Nemzeti Galéria életmű-kiállítása elérte, hogy minden szégyen nélkül lehessen leírni egy elfelejtett, bár tagadhatatlanul fölösleges szótár szavait. Pusztán azért, mert akkora nagy örömöt érzünk a festmények puszta láthatása miatt.

Szakmai siker, avagy „az idő" megtalálása

Ennél kiválóbb lélektani pillanat nem adatott. Jó, hogy nem kapkodták el a régi adósság törlesztését: Mednyánszky most hat, tehát mára kellett kipreparálni a teljesítmény művészettörténeti üzenetét. Korábban ez az üzenet nagyjából és egészében megfejtetlen maradt. Tudni lehetett egy életműről, amely tételszáma szerint körülbelül 3000-4000 műből áll, de ebből köz- és magángyűjteményekből mindössze 300-400 darabot ismertünk. Sejthető volt egy művészi életforma, amelynek lényege volt az örökös helyváltoztatás, de a röppálya pontos íve eddig kidolgozatlan maradt. Malonyay Dezsőtől Aradi Nóráig, tehát a korábbi magyar kutatók nyomán, valamint az egykori múzeumigazgató Karol Vaculiktól a téma jelenlegi pozsonyi felelőséig, Kiss-Szemán Zsófiáig, tehát a korábbi szlovákiai kutatóknak köszönhetően kibontakoztak szép lassan a témabokrok fajtái (zsánerek, tátrai tájak, alföldi festmények, noktürnök, portrészerű tanulmányfejek, tanulmányfejszerű portrék, s mindezek rengeteg alfaja), de az anyagot az istennek se sikerült sorba rakni.

S mindaddig nem is sikerülhetett, míg valaki nem kezdett el végre „alapkutatni". Azaz végre újra elolvasni és átértékelni a hibásan, ráadásul korábban agyoncenzúrázva megjelentetett Naplót, kibetűzni és megfejteni sok száz irattárban lappangó levelet, görög betűvel magyarul írt füzetek tömegét. Fölfedezni és bedolgozni a kínos dokumentumokat, egy financiális természetű óriás peranyagot (a Singer és Wolfner-ügyet), egy sértett, irigy volt tanítvány „terhelő bizonyítékait" (a Katona Nándor-féle visszaemlékezéseket), és a művész homoszexuális kapcsolataira vonatkozó, de persze tabusított számtalan forrásnyomot. Nem utolsósorban pedig átnyálazni azt a korabeli sajtót, amelyben csak-csak fölbukkant egy hiányzó évszám vagy egy lappangó festménycím.

Markója Csilla lassan egy évtized óta gyötri és facsarja a témát, neki köszönhető az „új növekedési pályára állított" Mednyánszky-életmű, a tudott dolgok megsokszorozása, e kiállítás alappilléreinek megszerkesztése. (S persze a csapatmunka többi idősebb, fiatalabb résztvevőjének, mindenekelőtt a „sajtófigyelő" Tímár Árpádnak, és a „holdudvart kutató" Gosztonyi Ferencnek.) Ha Markója érdeme csak annyi lenne, hogy meg tudta duplázni az ismert művek számát, s hogy többkevesebb bizonyossággal rekonstruálta az „öreg kutya" csavargásainak egyes állomásait (e regiszter mintegy hat és fél sűrűn nyomtatott oldal a katalógusban), az se lenne semmi.

De ennél többre jutott. Aprómunkája, fegyelme, „szemfüle" nyomán újrarajzolta magát az alakot. (Igaz, nem a legjobb nyelven sajnos, kicsit bonyolultan, kicsit lila kontúrokkal rajzolta meg, de azért mégiscsak megrajzolta.) Ez az alak nem mindenben hasonlít a korábban tudottakhoz.

A katalógus terjedelmes tanulmányának központi gondolata Mednyánszky személyiségének, s ebből levezetve Mednyánszky életművének úgynevezett bipoláris karakteréről szól. Magyarán: a kétértelmű, az ellentmondásos, a kontrasztokból fölépülő magatartásformákról, s persze ennek esztétikai következményeiről.

Testi elmaradás az indulásnál, kontra fizikai tűrőképesség a csavargás közepette. Késő szellemi érés a tananyag szempontjából, kontra magánúton szerzett magasműveltség a mindennapi gyakorlat során. Bensőséges kötődés a vérrokonokhoz, versus örök elszakadási kényszer az emberi kapcsolatoktól. A nyomorúság fájdalmának mély átélése, versus a fájdalom kandi, szinte kényszeres megfigyelése. Arisztokrata létmód az egyik oldalon, alászállás az osztálytársadalom fenekére a másik oldalon. Lokálpatrióta, egalitariánus, szabadelvű gondolatok az egyik oldalon, harcosan konzervatív, sejtelmes, olykor zavarosan rasszista nézetek a másik oldalon.

Így tessék nézni a „tűzvilágításos" korai katasztrófafestmények szép szörnyűségeit, a lelki önarcképeknek is tekinthető, ködülte nyirkos tájak alattomos tektonikáját, a shylocki és prófétai jellem között oszcilláló öreg zsidófejek kiszámíthatatlan vonásait, s még a legszilárdabbnak tűnő látványokat, a világháború katonaképeit is, a maga pátosztalan hófehérjeivel, hangyavonulásokra emlékeztető csapatmozgásaival, porrá bomló hulláival.

Politikai siker:

„a hely" kiküzdése

Történelmileg alakult úgy, hogy Mednyánszky életművéért – noha csak töredékeiben ismert – egészen a közelmúltig két nemzetállam versengett: a magyar és a szlovák, illetve Trianon és Málta között (mínusz Tiso) a csehszlovák. Szükséges megjegyezni ezúttal, hogy a versengés nemcsak az ideológiai szférát érintette. Mindkét ország ugyanis birtokon belül volt és van: a Magyar Nemzeti Galérián kívül a pozsonyi Szlovák Nemzeti Galéria rendelkezik a festő legtöbb művével, a családi vagyont képező nagyőri kastély gyűjteménye ugyanis zökkenőmentesen került annak idején a területiségért felelős állam birtokába.

Ismerve Mednyánszky életvezetését, százával lehetnek persze művek még Ausztriában, Svájcban, Olaszországban, Franciaországban, a vészkorszak kimenekített gyűjteményei miatt további százak Angliában, de ez aligha számított. Pozsony nem azon az alapon „szlovákosította" el a báró teljesítményét, mert sok festményt bírt tőle, hanem mert egy később keletkezett politikai helyzetet vetített vissza pusztán legitimációs okokból. Ezt az igényt a leltárba vett tételekkel inkább csak nyomatékosította, de nem ez volt az indok veleje. A szláv eredetű név (a család lengyel származású), a bizonyítható eleven regionális kapcsolatok, a tátrai táj kitüntetett szerepeltetése hosszú ideig látszottak alkalmas motívumoknak egy szellemi-politikai konstrukcióhoz. Ezen elmélet szerint Mednyánszky „egy öntudatra még nem ébredt", „elmagyarosított" szlovák óriás volt, aki a világban ide-oda mászkálva szülőföldjére azért mindig viszszatért, hazaszeretete sosem hagyta cserben. E festői patriotizmus persze a XIX. században fogant, már csak azért is, merthogy a pozsonyi Nemzeti Galériában őrzött művek nagy többségükben a pálya kezdetéről származtak, és a dekadencia modernizmusától érintetlen, félénken realista, óvatosan impresszionista eszközökkel élt.

A magyar kutatók ezzel szemben nem nagyon hederítettek az efféle kisajátításokra, megszokták, hogy M. S. mestertől Kassák Lajosig, Lőcsei Páltól Benczúr Gyuláig a „kultúrfölénnyel" szembesített „kisantant" asszókat lejátsszák, és az asszók „ítélethirdetését" ne tekintsék az objektív igazság győzelmének, legföljebb a mindenkori erőviszonyok játékának.

De most valami különös dolog történt. A katalógus egyik tanulmányírója mintha megelégelte volna ezt a háromnegyed százados bozótharcot. Ján Abelovsky, szlovák művészettörténész le merte írni, hogy „egyetlen nemzeti kultúra sem tarthat rá kizárólagos igényt. Mednyánszky ugyanúgy a magyar és szlovák művészet körébe tartozik is meg nem is, minden kínos vita erről a témáról nemcsak hogy visszamenőleg élne a Mednyánszky számára egyszerűen nem létező nacionalista kritériumokkal, hanem feleslegesen gátolják életműve értelmének keresését."

S nemcsak írva van, ami leíratott, de összenőtt az is, ami valaha összetartozott. A nemzetek fölötti Monarchiában született életmű bágyadt egyetemessége, a közép-európai melankólia utódállamokat kicsúfoló általánossága, a sok népet átfogó olyan közös életérzés, ami a kis-magyar, a kis-szlovák satöbbi interpretációkat egyszerűen elviselhetetlenekké, sőt nevetségesekké teszi. E felismerés hozta ide a pálya első évtizedeinek felvidéki emlékeit, e megértés egyesítette végre a hiányzó képeket a Pesten, Bécsben, Szolnokon festett többi ismert művel.

Nagy úr a trend. Ha Magyarország és Szlovákia Európához egyszerre csatlakozik, akkor Mednyánszky közös érték lesz, és hála a sorsnak, együtt fogunk vele fölvágni. Mint az Aggteleki-cseppkőbarlanggal, a világörökség e határokon átívelő csudálatos képződményével.

MEDNYÁNSZKY

Predbežná bibliografia

(Bez nároku na úplnosť maďarskej dennej tlače po roku 1945)
Zostavila: Zsófia Kiss-Szemán

Monografie

Aradi, Nóra: *Mednyánszky.* Budapest : Corvina Kiadó, 1983.

Brestyánszky P., Ilona: *Mednyánszky László.* Budapest 1963.

Deák, Dénes: *Festő a világháborúban. Mednyánszky László festészete 1914–1918.* Budapest : Gondolat Kiadó és Idea Tours kft., 1991.

Egri, Mária: *Mednyánszky.* Budapest : Corvina Kiadó, 1975. (2. vydanie. 1978)

Kállai, Ernő: *Mednyánszky László.* Budapest : Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt., 1943.

Malonyay, Dezső: *Mednyánszky.* Budapest : Lampel R (Wodianer és fiai Rt.) Könyvkereskedése, 1905.

Sarkantyú, Mihály: *Mednyánszky László.* Budapest : Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, 1981.

Schanzer, Mária: *Mednyánszky* (A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tuományos Egyetem keresztény-régészeti és művészettörténeti intézetében készült doktori értekezés). Budapest 1935.

Štúdie

Aradi, Nóra: A Mednyánszky-kutatás néhány kérdése. In: *Ars Hungarica,* 7, 1979, č. 1, s. 55-68.

Aradi, Nóra: Mednyánszky-kutatás: hogyan tovább?. In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 345-350.

Dési Huber, István: Mednyánszky élete és művészete. In: *Művészeti írások.* Ed. Árpád Tímár. Budapest 1975, s. 235-244.(Rukopis pochádza pravdepodobne z r. 1943.)

Egri, Mária: Barcsay Jenő Mednyánszky-gyűjteménye. In: *Tisicum, A Jász-Nagykun-Szolnok megyei múzeumok évkönyve,* 12, 2001, s. 521-546.

Farkas, Zoltán: Báró Mednyánszky László. In: *Magyar művészet,* 1936, s. 257-266.

Lázár, Béla: Br. Mednyánszky László. In: *Egy magyar gyűjtemény.* Wolfner Gyula gyűjteménye. Budapest 1922, s. 34-52. (Úryvky znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 277-286.)

Lyka, Károly: *Mednyánszky.* Kézirat, MNG Adattára, 21841/1983/5 (7 strán).

Kiss-Szemán, Zsófia: Mednyánszky korai naplói (1877–1881) és a Varjak az itatón című festmény története. In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 307-318.

Markója, Csilla: A Mednyánszky-kutatás új forrásai és a Lincselés c. kép. In: *Ars Hungarica,* 2000, č. 2, s. 283-300.

Markója, Csilla: Báró Mednyánszky László különös élete és még különösebb művészete (1852–1919). In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 15-54.

Markója, Csilla: Das eigenartige Leben und die noch eigenartigere Kunst des Barons László Mednyánszky (1852–1919). Zusammenfassung zum Mednyánszky – Lesebuch. In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 351-370.

Markója, Csilla: Egy másik Mednyánszky (A Mednyánszky-kutatás új forrásai). In: *Művészettörténeti Értesítő,* 49, 2000, 1-2, s. 95-115, ang. resumé: s. 115-117.

Markója, Csilla: Tájkép csata után. Mednyánszky László és a hadifestészet. In: *Enigma,* 7, 2001, č. 28, s. 7-40.

Markója, Csilla: Thomas Ender és Mednyánszky László. In: *Johann Nepomuk Ender (1793–1854) Thomas Ender (1793-1875).* Emlékkiállítás. MTA MKI 2001, s. 53-62.

Meller, Simon: *Báró Mednyánszky László 1852–1919.* Kézirat, MNG Adattára, 21841/1983/6 (4 strán).

Vámošiová, Soňa: Slovenská krajina v diele Ladislava Mednyánszkeho. In: *Z nových výtvarných dejín Slovenska.* Súbor štúdií a materiálov. Bratislava 1962, s. 39-136.

Samostatné katalógy

Báró Mednyánszky László válogatott festményeinek kiállítása. Gróf Almásy-Teleki Éva művészeti intézete (Ernst Múzeum). Budapest 1943. (úvod B. M.)

Bodnár, Éva: *Expozita László Mednyánszky (1852–1919).* Sala N. Cristea Bucuresti 1960.

Botar, Oliver: *The Art of Baron László Mednyánszky in Context.* Works from the Collection of the Salgo Trust for Education. Museum of the American Hungarian Foundation New Brunswick 2001.

Egri, Mária – Polgár, Árpád: *Báró Mednyánszky László 1852–1919.* Polgár Galéria és Aukciósház Belvedere Terem Budapest 2001.

Glatz, Anton C.: *Ladislav Mednyánszky a Strážky.* Expozície SNG – Kaštieľ Strážky, Bratislava 1990.

Kisdéginé Kirimi, Irén: *László Mednyánszky (1852–1919).* Wystawa Obrazowi Rysunkov, Warszawa 1969.

Kisdéginé Kirimi, Irén: *Mednyánszky László emlékkiállítás.* MNG Budapest 1979.

Pogány Ö., Gáborné: *Bevezetés Mednyánszky László emlékkiállításához.* Fővárosi Képtár Budapest 1952.

Vaculík, Karol: *Ladislav Medňanský (Súborné dielo).* SNG Bratislava 1979.

Vaculík, Karol: *Medňanský – maliar slovenskej zeme a ľudu.* SNG Bratislava 1962.

Zmeták ová, Danica: *Ladislav Medňanský (Mednyánszky) 1852–1919.* Kresby zo zbierok SNG a regionálnych galérií na Slovensku. SNG Bratislava – Zvolenský zámok, Zvolen 1995.

Dokumenty, pramene

Beňová, Katarína: Akvizície Slovenskej národnej galérie za rok 2000. Zbierka umenia 19. storočia. In: *Ročenka Slovenskej národnej galérie – Galéria* 2000, s. 191-198.

Beňová, Katarína: Zoznam diel Ladislava Mednyánszkeho. In: *Akvizície SNG 1989–2000.* Bratislava 2001, s. 30-40, 43-44.

Brestyánszky P., Ilona: Mednyánszky naplója. In: *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata.* Budapest 1960, s. 191.

Czóbel, Margit: (Czóbel Istvánné Mednyánszky Margit bárónő): Mednyánszky László gyermekkora. In: *Műbarát,* 1921, s. 331-334.

Czóbel, Istvánné: Mednyánszky Margit: László – Brouillon (Visszemlékezés). In: *Enigma,* 7, 2000, č. 24-25, s. 56-73. (Podľa

Mednyánszky László

MNG Adattára 9035/1956 na základe rukopisu uloženého v Archíve MNG 9035/1956/1-35).

Egri, Mária: Ismeretlen Mednyánszky-dokumentumok. In: *Jászkunság*, 15, 1969, č. 3, s. 121-125.

Kállai, Ernő: *Katalógus*. Rukopis. Művészettörténeti Kutató Csoport, MDK-C-I-II-419.

Kópia sa nachádza: MNG Adattára 9036/1956, 1-42. (Zoznam zostavený na základe okolo dve tisíc umeleckých diel Ladislava Mednyánszkeho).

Kiss-Szemán, Zsófia: Szemelvények Mednyánszky korai naplóiból (1877–1881). In: *Enigma*, 7, 2000, s. 319-344. (Na základe rukopisu: SNG Archív, 267/79 zo Strážok (MsNV Spišská Belá 730 i/V.)

A Mednyánszky-akta a bécsi hadilevéltárban. A Magyar Szent Korona országainak Vöröskereszt Egyesületétől a Nagytekintetű Cs.és Kir. Hadügyminisztérium számára. Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2001, č. 28, s. 143-153. (Na základe: ÖstA Kriegsarchiv, Wien, AOK-KPQn/36/48.)

Mednyánszky László kiadatlan háborús naplóiból. „Elkínlódunk még egy kicsit, azután jön a világ vége, valamelyes formában." Red. István Bardoly – Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2001, č. 28, s. 64-102. (Na základe: MNG Adattára, 1953/1977).

Mednyánszky-olvasókönyv – Kiadatlan naplók. „Az önmegsemmisítés vízszintes irányában" – Válogatás Mednyánszky László kiadatlan naplófeljegyzéseiből. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 75-115.

Mednyánszky-olvasókönyv – Levelek. „Igazi és valóságos csirkefogó: kezdem magamat szépnek találni" – Válogatás Mednyánszky László leveleiből. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 116-169.

Uffonauták az Öreg Kutya holdján – Válogatás a Mednyánszkyhoz írott vagy vele kapcsolatos levelekből. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 170-176.

Mednyánszky-olvasókönyv – Akiba, a Gólem. „Csak a bűnözőket szereti" – Válogatás Katona Nándor Mednyánszkyt „leleplező" emlékirataiból. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 177-192.

Mednyánszky-olvasókönyv – A per. „Szenilis jóhiszeműséggel" – Válogatás a Mednyánszky-Wolfner-per iratanyagából. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 212-249.

Mednyánszky-olvasókönyv – Recepció. „A baudlaire-i tájat megfesteni" – Válogatás a Mednyánszky-recepcióból a II. világháborúig. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 251-306.

Rózsaffy, Dezső: *Egy művészlélek vergődése. Báró Mednyánszky László naplószerű felkegyzései*. Rukopis, MTA MKI Adattára, MDK C-I-13/147.

Válogatás Mednyánszky László háborús levelezéséből. Red. István Bardoly – Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2001, č. 28, s. 105-141. (Na základe: MNG Adattára, 21849/1983).

„Vaspáncéllal körülzárt életében" – Katona Nándor a korabeli sajtó tükrében. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, s. 195-210.

Wolfner, József: *Emlékirat Mednyánszky László festőművész képeinek értékesítéséről*. Budapest 1921, vydaný ako rukopis, s. 26.

Texty v aukčných katalógoch

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: Balaton. In: *Soga*, 22, 26. 9. 2000, s. 30.

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: Zvonica v Strážkach. In: *Soga*, 22, 26. 9. 2000, s. 30.

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: V parku. In: *Soga*, 25, 20. 3. 2001, s. 30.

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: Fragment z vojny. Vojak. In: *Soga*, 25, 20. 3. 2001, s. 31.

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: V lese. SOGA, 26, 5. 6. 2001, s. 31-32.

Abelovský, Ján: Ladislav Mednyánszky: Starec. Opustený strom. Leto v Strážkach. In: *Soga*, 20, 21. 6. 2000, s. 37.

B. G. (Bellák, Gábor): Mednyánszky László. Táborozás (Trén). In: *Mű-Terem Galéria*, 5. 10. 1998, č. 66, s. 66.

Ladislav Mednyánszky. In: *Soga*, 20, 21. 6. 2000, č. 66-70/b, s. 36-37.

Ladislav Mednyánszky. In: *Soga*, 22, 26. 9. 2000, č. 76-77, s. 30.

Ladislav Mednyánszky. In: *Soga*, 25, 30. 3. 2001, č. 61-63, s. 30-31.

Ladislav Mednyánszky. In: *Soga*, 26, 5. 6. 2001, č. 45/a, s. 31-32.

M. Cs. (Markója, Csilla): Báró Mednyánszky László. Hegyvidéki táj. In: *Kieselbach Galéria*, 11. 12. 1999, č. 54, s. 56-58.

M. Cs. (Markója, Csilla): Báró Mednyánszky László. Hóolvadás. In: *Kieselbach Galéria*, 11. 12. 1999, č. 66, s. 70.

M. Cs. (Markója, Csilla): Mednyánszky László. Menekülők. In: *Mű-Terem Galéria*, 7. 4. 2000, č. 79, s. 84-87.

Sz. J. (Szabadi, Judit): Báró Mednyánszky László. A harctéren. In: *Kieselbach Galéria*, 11. 12.1999, č. 53, s. 54.

Sz. J. (Szabadi, Judit): Báró Mednyánszky László. Csavargófej. In: *Kieselbach Galéria*, 11. 12.1999, č. 52, s. 53.

Sz. J. (Szabadi, Judit): Báró Mednyánszky László. Zúgó patak. In: *Kieselbach Galéria*, 11. 12.1999, č. 73, s. 74.

T. K. (Tromm, Kata): Mednyánszky László. Nyírfák között. In: *Mű-Terem Galéria*, 23. 9. 1999, č. 26, s. 66.

Články

Albert, Gábor: Az Öreg Kutya vedleni készül. In: *Művészet*, 1980, č. 7, s. 34-38.

Ambrus, Zoltán (Bojtorján): Mednyánszky. In: *A hét* 1890–1899. *Válogatás*. Red. A. Fábri – Á. Steinert. Budapest 1978, s. 356-357.

Ambrus, Zoltán (Bojtorján): Magyar festők Párizsban. I. Mednyánszky. In: *A Hét*, 8, 6. 6. 1897, s. 366.

Andai, László: Hogyan halt meg szegényen, elhagyatva a bécsi matrac-sírban Mednyánszky László, a világhírű magyar festő. In: *Pesti Hírlap*, 24. 10. 1942. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, s. 301-303).

Az Est tudósítójától: A tájkép-kiállítás egyik Mednyánszky-képe hamis? In: *Az Est*, 16. 2. 1927, s. 11.

B.: Mednyánszky. In: *Új Idők*, 12, 1916, č. 38, s. 275-276. (Znovu v Markója, Csilla (red.): *Enigma*, 7, 2001, č. 28, s. 183-185).

(b.m.): Él az ál-Mednyánszky-kép ügyének koronatanuja és hajlandó vallomást tenni a festmény csodálatos átalakulásáról. In: *Esti Kurír*, 18. 2.1927.

(b.m.): A Műcsarnok egyik Mednyánszky-képét Kemény Nándor festőművész festette. In: *Esti Kurír*, 16. 2.1927.

Bálint, Aladár: Mednyánszky László (Nekrológ). Nyugat, 12, 1919, s. 704-705.

Bálint, Rezső: Mednyánszky László (A téli tárlaton kiállított művei alkalmából). In: *A Ház*, 2, 1909, č. 7, s. 177-178. (Úryvky znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 268).

Bernáth, Aurél: A Mednyánszky-kiállítás. In: Az Ország Utja, 1943, 2, s. 12-13. (Úryvok znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 303-306).

Bodnár, Éva: Mednyánszky László (1852–1919). In: *Arta plastica Bucuresti IV*, 7, 1960, s. 46.

Bodnár, Éva: Mednyánszky László (1852–1919). In: *Művészet*, 2, 1961, č. 6, s. 3-5.

Bordács, Andrea: A csavargó arisztokrata. In: *Új Művészet*, 12, 2001, č. 9, s. 55.

Cidlinská, Alžbeta: Ladislav Medňanský. In: *Kultúrny život*, 17, 1962, č. 41.

Csernátony, Zsuzsa: Mednyánszky László rajzai és vázlatai. In: *A Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve*, 1951, s. 181-184.

Dévényi, Iván: Három képzőművészeti évforduló. In: *Jelenkor*, 1969, č. 10, s. 910.

Divéki, Adorján: Mednyánszky Krakkóban. In: *Művészet*, 2, 1961, č. 6, s. 6.

Dömötör, István: Mednyánszky-képek. In: *Kéve Könyve*, 1913, zv. VI, nepag. (s. 1-10).

E. J.: Utánzók egész serege igyekszik hamisított Mednyánszky-képekkel elárasztani a művészi piacot. A magyar ecset apostoli lelkü sáfárja – Farkas István tanítványi tükrében. In: *Esti Kis Ujság*, 1. 2. 1943.

Ernst, Mihály: Schanzer Mária: Mednyánszky. In: *Magyar Művészet*, 1935, 11, s. 351-352. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 288-289.)

Dr. F. L.: Mednyánszky (1852–1919). In: *Református Élet*, 23. 1. 1943.

Farkas, Zoltán: Mednyánszky-kiállítás. In: *Magyar Csillag*, 3, 1943, č. 3, s. 184-186.

Farkas, Zoltán: A titokzatos természet festője. In: *Nemzeti Ujság*, 12. 2. 1939, s. 23. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 293-296.

F. H. G. (Hushegyi, Gábor): Újabb fejlemények Mednyánszky-ügyben. In: *Műértő*, 3, 2000, s. 18.

F. H. G. (Hushegyi, Gábor): Mednyánszky 218 művét dobják piacra Szlovákiában. In: *Műértő*, 3, 2000, č. 5, s. 1.

Fóthy, János: Mednyánszky. Emlékkiállítás gróf Almásy-Teleki Éva művészeti intézetében. In: *Pesti Hírlap*, 16. 1. 1943.

Gál, Gy.: Találkozás Mednyánszkyval. In: *Műterem*, 1, 1958, č. 8, s. 22-23.

Gerö, Ödön – pozri Londsez 1906.

Glatz, Anton C.: Maliarska tradícia strážskeho kaštieľa. In: *Výtvarný život*, 34, 1989, č. 7, s. 9-14. Ladislav Mednyánszky a Strážky (s. 12-14).

Haits, Géza: Mednyánszky-tárlat a várban. In: *Vigília*, 1979, 12.

Halász-Hradil, Elemír: O Medňanskom. In: *Výtvarný život*, 2, 1957, č. 7-8, s. 298-299.

Harsányi, Zsolt: A csavargó. In: *Vasárnap*, 14. 6. 1942. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 299-300).

Holeša, Peter: Ladislav Medňanský. In: *Vlastivedný časopis*, 34, 1985, č. 1, s. 45-46.

Hushegyi, Gábor: Ismét Medňanský! A Szlovák Nemzeti Galéria negyedik Mednyánszky László tárlatáról. In: *Kupola*, 1995, s. 9.

Chmelová, Elena: Červený barón (O maliarovi, ktorý sa podpisoval Starý pes). Poznámky k životu a dielu Ladislava Mednyánszkeho (1852–1919). In: *Nedeľná Pravda*, 12. 5. 1989, s. 6.

Ijjas, Antal: A Mednyánszky emlékkiállitás. In: *Nemzeti Ujság*, 19. 1. 1943.

-i-l.: Mednyánszky László képei és rajzai. In: *Magyarország*, 16. 1. 1943.

Jáky, Anna: Mednyánszky-kiállítás az Ernst-múzeumban. In: *Fiatalok*, 17, 1943, č. 4, s. 2.

Jančová, Katarína: Výstava z diel Ladislava Medňanského v Novom Meste nad Váhom. In: *Pamiatky a múzeá*, 9, 1960, č. 1, s. 46.

Justh, Zsigmond: Br. Mednyánszky Lászlóról. In: *A Hét*, 1890, s. 413. (Znovu v *A hét* 1890–1899. *Válogatás*. Red. A. Fábri – Á. Steinert. Budapest 1978, s. 55-59.)

Justh, Zsigmond: Intim vonások Mednyánszkyról. In: *Művészeti Krónika*, 2, 1905, č. 3, s. 3-4.

K. A.: A Mednyánszky-emlékkiállítás. In: *Pest*, 16. 1. 1943.

Dr. k. m.: Mednyánszky-kiállítás a gróf Almásy-Teleki Éva művészeti intézetben. In: *8 órai ujság*, 23. 1. 1943.

K. N. A.: Mednyánszky László válogatott képei. In: *Esti Kis Ujság*, 18. 1. 1943.

Kállai, Ernest: Der unbekannte Mednyánszky. In: *Pester Lloyd*, 16. 1. 1943.

Kállai, Ernest: Ein Träumer und Wanderer (Der Maler László Mednyánszky). In: *Pester Lloyd*, 3. 5. 1942. (Znovu v Kállai, Ernő: *Művészet veszélyes csillagzat alatt*. Budapest 1981, s. 305-308, pod názvom: Egy álmodozó vándor. A festő Mednyánszky László (1852–1919).)

Kállai, Ernő: *Jeltelen sír a bécsi temetőben*. Rukopis, MTA – Művészettérténeti Kutató Csoport, MDK-C-I-II/530.14.

Kállai, Ernest: László Mednyánszky. In: *The Hungarian Quarterly*, 1940, s. 306-313.

Kállai, Ernő: Mednyánszky László. In: *Művészetszemlélet*, 2, 1949, 10.

Kállai, Ernő: Mednyánszky László művészete. In: *Új idők*, 1942, 52, s. 764-765.

Kassák, Lajos: Mednyánszky élete és művészete. In: *Híd*, 15. 1. 1943. (Znovu v Kassák, Lajos: *Éljünk a mi időnkben*. Budapest 1978, s. 371.)

Kemény, István: Mednyánszky, a politikus. In: *Haladás*, 15. 9. 1949.

Keresztury, Dezső: Egy léleklátó magyar művész. In: *Jelenkor*, 5, 1943, 4.

Keresztury, Dezső: Ein visionärer Maler Ungarns. In: *Pester Lloyd*, 25. 12. 1942.

Kisdéginé Kirimi, Irén: Mednyánszky rajzai a Magyar Nemzeti Galériában. In: *Művészet*, 7, 1966, č. 5, s. 10-11.

Križanová, Eva: Kaštieľ v Strážkach. In: *Pamiatky a múzeá*, 1993, č. 1, s. 4-7.

Láncz, Sándor: Mednyánszky László (1852–1919). In: *Élet és Tudomány*, 18. 4. 1969.

Láncz, Sándor: Deák Dénes: Festő a világháborúban. In: *Új művészet*, 1991, 7, s. 67.

Londesz, Elek: Festők élete. Báró Mednyánszky László. In: *Modern magyar festőművészek*. (A Pesti Napló előfizetőinek készült kiadás.) Budapest 1906, s. 133-134.

Lyka, Károly: Mednyánszky. In: *Új idők*, 10. 5. 1919, s. 570-574.

Lyka, Károly: Mednyánszky. In: *Új idők*, 1, 1939, s. 501.

Lyka, Károly: Mednyánszky stílusa. In: *Művészet*, 2, 1903, s. 361-371 (Skoro celý článok cituje: Malonay 1905, s. 53-60. Úryvky znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 256-259.)

Lyka, Károly: Mednyánszkyról. In: *Művészeti Krónika*, 2, 1905, č. 3, s. 1-2.

Lyka, Károly: Tájak és emberek Mednyánszky művészetében. In: *Nagy magyar művészek*. Budapest 1947, s. 91-98. (Druhé vydanie In: *Élet és tudomány*, 12, 1957, č. 36, s. 1123-1126.)

Malonyay, Dezső: Egy művész hitvallása. In: *Művészet*, 3, 1904, s. 390-399. (Znovu v Malonay 1905, s. 83-102. Úryvky v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 259-263).

Malonyay, Dezső: Magyar művészek a csatatéren. I. Mednyánszky László Br. In: *Művészet*, 14, 1915, s. 1-25.

Malonyay, Dezső: Mednyánszky. In: *Budapesti Hírlap*, 29. 4. 1913.

Malonyay, Dezső: Mednyánszky a csatatéren. In: *A Hét*, 25, 22. 11. 1914.

Mednyánszky. In: *Budapesti Hírlap*, 17. 12. 1914.

Mednyánszky. In: *Vigília*, 1943, 4, s. 157.

Mednyánszky gyüjteményes retrospektív kiállítása. In: *Magyar Nemzet*, 22. 1. 1943.

Mednyánszky-kiállítás. In: *Függetlenség*, 21. 1. 1943.

Mednyánszky-kiállítás. In: *Magyar Csillag*, 1943, 3.

Mednyánszky László. In: *Forrás*, 1943, 2.

Megyery, Ella: Mednyánszky László báró különös életéről és haláláról beszél legbizalmasabb barátja egy bécsi műteremben. In: *Új Magyarság*, 15. 9. 1935. (Úryvky znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 286-288.

A művészet szélhámosa. In: *Műcsarnok*, 1900, 15, s. 189. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 254-25).

Nagy, Zoltán: Mednyánszky László festészete. In: *Kritika*, 1979, č. 9, s. 36.

A Nép tudósítója: Ma volt a tárgyalás a Mednyánszky-pörben. In: *A Nép*, 16. 10. 1921. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 275-276.)

n.n.: Összedőlt bécsi sírhantja alól hazaszállítják báró Mednyánszky László hamvait. In: *Pesti Napló*, 18. 12. 1936, s. 10. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 292-293).

Pekár, Gyula: A színek ossziánja. Mednyánszky. In: *Magyar Múzsa*, 1920, 1, s. 11-15. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 268-273).

Petrová, Anna: Dielo hlbokého humanizmu. K výstave Ladislava Mednyánszkeho v Slovenskej národnej galérii. In: *Výtvarný život*, 7, 1962, s. 370-377.

Petrová-Pleskotová, Anna: Ladislav Mednyánszky. In: *Výtvarný život*, 21, 1976, č. 8, s. 49.

Pogány Ö., Gábor: Mednyánszky László időszerűsége. In: *Délibáb*, 1943, č. 6, s. 38-39.

R. Szörédi, Ilona.: Mednyánszky László kiállítása. In: *Új Magyarság*, 27. 1. 1943.

Radocsay, Dénes: Mednyánszky László. In: *Szabad művészet*, 6, 1952, č. 5, s. 216-221. (Z prednášky prednesenej na slávnostnom posedení k pocte L. Mednyánszkeho vo Zväze výtvarných umelcov v Maďarsku.)

Saját tudósítónktól: A Műcsarnokban egy pompás Mednyánszky-kép szerepel, amelyet Kemény Nándor festett. In: *8 órai ujság*, 16. 2. 1927.

(S.V.): A fantasztikus életü báró Mednyánszky tragikus látomásai. In: *Esti Kurír*, 19. 3. 1943, s. 7.

Saučin, Ladislav: Nemohol žiť bez Slovenska. Na 120. výročie narodenia Ladislava Mednyánszkeho. In: *Výtvarný život*, 17, 1972, č. 6, s. 10-13.

Solymár, István: Mednyánszky László. Egy televízió előadás képei és szövege. In: *Művészet*, 6, 1965, č. 4, s. 6-11.

sz. s.: Mednyánszky. In: *Népszava*, 19. 1. 1943.

Szőnyei, Tamás: Az identitás vállalása – három példa. Markója Csilla: Mednyánszky-fordító volnék. In: *Műértő*, 3, 2000, č. 10, s. 12-13.

Szuromi, Pál: Egri Mária: Mednyánszky. In: *Jászkunság*, 22, 1976, č. 2, s. 93-94.

(T. D.): Báró Mednyánszky László festményei. In: *Esti Ujság*, 20. 1. 1943.

T. Sz. G. dr.: Mednyánszky-emlékkiállitás gróf Almássy-Teleki Éva művészeti intézetében. In: *Ujság*, 21. 1. 1943.

Turchányi, István: Az utolsó nagy bohém. In: *A Nép*, 14. 10. 1921, s. 5. (Úryvky znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 273-275.

Yartin (Nyitrai, József): Öt művész. Mednyánszky László. In: *A Hét*, 1903, 2. polrok, s. 766. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 255-256).

Verniszázs a Mednyánszky emlékkiállításon. Film, Szinház. In: *Irodalom*, 1943, 4.

zs: Mednyánszky László válogatott festményei. In: *Uj Nemzedék*, 18. 1. 1943.

Denná tlač po roku 1950

Alexyová, Mariana: Barónkam Czóbelovým hrozí sťahovanie. Bol štát v Strážkach záchrancom či zlodejom? In: *Národná obroda*, 19. 4. 1994.

Antal, Gábor: A drámai Mednyánszkyról. In: *Ország-Világ*, 24. 3. 1982.

Bodnár, Júlia: Retrospective Mednyánszky show at Budapest's National Gallery. In: *Daily News*, 8. 5. 1979.

Bonko, Ivan: Sviatky v bratislavských galériách. In: *Ľud*, 23. 12. 1979.

(bn): Fascinácia svetlom domova. In: *Práca*, 4. 5. 1991.

Dutka, Mária: Mednyánszky László (1852–1919). In: *Magyar Nemzet*, 23. 4. 1952, s. 5.

Egri, Mária: Mednyánszky-kiállítás a Budavári Palotában. In: *Ország-Világ*, 2. 5. 1979, s. 19-20.

FK.: Maliar a ilustrátor. In: *Hlas ľudu*, 20. 4. 1972.

FK.: Maliar Tatier. Spomienka k 50. výročiu úmrtia L. Medňanského. In: *Hlas ľudu*, 21. 4. 1969.

Fuchs, Juraj: K revolučnosti Ladislava Medňanského. In: *Práca*, 28. 4. 1972.

Fuchs, Juraj: Maliar permanentnej angažovanosti. In: *Večerník*, 28. 11. 1979.

Fuchs, Juraj: Umelecké svedectvo pravdy. In: *Večerník*, 30. 4. 1982.

Groško, Imrich: Maliar slovenskej zeme. K súbornej výstave Ladislava Medňanského. In: *Východoslovenské noviny*, 13. 1. 1963.

(hamar): Mednyánszky 1915-ös naplójából. In: *Napló* (Veszprém), 3. 4. 1983.

Harangozó, Márta: Mednyánszky magányossága. In: *Esti Hírlap*, 24. 4. 1979.

Havas, Lujza: „A csavargó báró". In: *Budapest*, 1978, 9.

Heitler, László: Emlékkiállítás a Nemzeti Galériában. In: *Napló* (Veszprém), 12. 5. 1979.

Horváth, György: Mednyánszky László emlékkiállítása a Nemzeti Galériában. In: *Magyar Nemzet*, 22. 4. 1979.

Horváthová, Mária: Výstava Ladislava Medňanského v SNG. In: *Pravda*, 23. 1. 1980.

Hrbeková, Dagmar: Pútnik z Beckova. Hlas ľudu, 4. 4. 1981.

Ík: L. Medňanský. In: *Ľud*, 20. 4. 1982.

J. K.: Návrat jednej kultúrnej hodnoty na Slovensko. In: *Slovák v Amerike*, december 1995.

J. P.: Maliar Ladislav Medňanský. In: *Smena*, 29. 12. 1979.

(K): Maliar slovenskej krajiny. Národná obroda, 3. 7. 1992.
(K-Sz.): Mednyánszky László. Sarkantyú Mihály könyve. In: *Magyar Nemzet*, 29. 6. 1982.
-káel. Mednyánszky. In: *Nap*, 26.4.1995.
Kičová, Katarína: Mednyánszkeho Strážky alebo Pútnik čaká na návrat. In: *Život*, 11. 10. 1990.
-kl-: Megkérdeztük Danica Zmetáková művészettörténészt... In: *Nap*, 26. 4. 1995.
Kollárová, Eva: Tu sa zastavil čas... In: *Ľud*, 21. 8. 1966.
Konečná, Anna: Ladislav Medňanský. Muž zo Strážok. In: *Slovenka*, 1995, č. 2, s. 52-53.
Kytková, Elena: Tu žil slávny maliar Medňanský. In: *Československý svět*, 4. 8. 1966.
Makara, Štefan: Tu žil „čudák" Medňanský. In: *Nové slovo*, 23. 12. 1970.
Mednyánszky László. In: *Új Szó*, 20. 4. 1969.
Mikolaj, Dušan: Barón tulák. In: *Pravda*, 10. 4. 1999, s. 14.
Mlynarčíková, Dagmar: Tichý výkrik. Národná kultúrna pamiatka Kaštieľ Strážky znovu v dramatickom súdnom spore. In: *Slovenská republika*, 17. 8. 1996, s. 8.
Az MTI jelenti: Hazahozták Budapestre Mednyánszky László hamvait. In: *Népszabadság*, 16. 2. 1966. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, s. 306).
Oelmacher, Anna: A szenvedélyes vádiratok festője. In: *Független Magyarország*, 21. 4. 1952.
P. Szabó, Ernő: Tájak, csavargók, lövészárkok. In: *Magyar Nemzet*, 64, 2001, 85 (11. 4.), s. 15.
P. Szűcs, Julianna: Festő a hídon. In: *Népszabadság*, 23. 4. 1977, s. 7.
P. Szűcs, Julianna: Mednyánszky ma. Emlékkiállítás a Nemzeti Galériában. In: *Népszabadság*, 25. 5. 1979.
Pivovarníková, Jana: Kresby Ladislava Medňanského v SNG. In: *Slovenská republika*, 1. 6. 1995.
Podušel, Ľubomír: Zosobnenie moderny v kresbe. K Medňanského expozícii v SNG. In: *Pravda*, 28. 4. 1995.
R. Gy.: Hazahozták Budapestre Mednyánszky László hamvait. In: *Népszabadság*, 16. 2. 1966.
Račeková, Jarmila: Paleta. In: *Smena*, 22. 1. 1980.
Ruffy, Péter: Hazahozták Bécsből Mednyánszky László hamvait. In: *Magyar Nemzet*, 8. 12. 1965, s. 5.
Salamon, Nándor: Aradi Nóra: Mednyánszky. In: *Népújság* (Tolna), 18. 6. 1983.
Tasnádi, Attila: Mednyánszky László emlékezete a Nemzeti Galériában. In: *Népszava*, 6. 5. 1979.
Végvári, Lajos: Mednyánszky László (1852–1919). In: *Szabad nép*, 23. 4. 1952, s. 6.
Wagner, István: Mednyánszky-emlékkiállítás. In: *Magyar Hírlap*, 13. 5. 1979, s. 8.
Wagner, István: Mednyánszky László. In: *Magyar Hírlap*, 24. 4. 1977, s. 8.
Zma[e]táková, Danica: Jedinečná výstava kresieb Ladislava Medňanského v SNG. In: *Národná obroda*, 6. 4. 1995.
Zmetáková, Danica: Obraz Ladislava Mednyánszkeho sa vrátil domov. In: *Národná obroda*, 12. 10. 1995.
Zsámbéky, Mónika: Ismerjük meg! Bokros Birman Dezső (1889–1965): Mednyánszky (1954) feketére festett terakotta 34 cm. In: *Vas Népe*, 19. 3. 1983.
Žoldák, František: Maliar podtatranského kraja. In: *Podtatranské noviny*, 20. 7. 1972.

Spomienky a krásna literatúra o Ladislavovi Mednyánszkom

Alexy, Janko: *Ovocie dozrieva – spomienky maliara*. Bratislava : SVKL, 1957, s. 28, 90.
Barcsay, Jenő: *Munkám, sorsom, emlékeim*. Budapest 2000, s. 158-161.
Csók, István: *Emlékezéseim*. Budapest, s. 82-83. (Znovu v slovenskom preklade v Vámošiová 1962, s. 136-137, pozn. 97.)
D. Szabó, Ede: *Erdei vázlatok* (Mednyánszky báróval egy festői háborúban). In: *Kalligram*, 1996, č. 7-8, s. 51-70.
Hanula, Jozef: *Spomienky slovenského maliara*. Martin 1940, s. 147-148.
Herzeg, Ferenc Emlékezései. In: *Magyar Kultúrszemle*, 1939, 5, s. 9-10. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 296-299).
Justh, Zsigmond: Fuimus. 1895. In: Justh, Zsigmond: *A pénz legendája. Gányó Julcsa. Fuimus*. Budapest, 1969. (Postava Lipóta Czobora v románe podľa L. Mednyánszkeho).
Justh, Zsigmond: Naplója és levelei. In: *Budapest*, 1977, 7. 5. 1885.
Katona, Nándor emlékiratai. MTA MKI Adattára, MDK-C-I-15/1-240.
Kisfaludy Stróbl, Zsigmond: *Emberek és szobrok*. Budapest 1969, s. 55, 59, 60, 63, 65.
Kuszka, Jenő önéletrajza. Kézirat 1908, MNG Adattára, M.M.A. 1018/1920.
Leon, Andor: Beszélgetés Ferenc József kedvenc festőjével... [Alexander Demetrius Goltz-cal]. In: *Ujság. Budapest*, 5. 1. 1936.
Marno, János: Unbewuste. In: *Enigma*, 7, 2001, č. 28, s. 5-6.
Marno, János: Verekedés után. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 5-11.
(-y-a) (Nyitrai, József): Feszty Árpádné visszaemlékezései elmúlt időkre, elmúlt emberekre. In: *Magyarság*, 2. 2. 1936, s. 13-14. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 291-192.)
Tamás, Henrik: *Emlékezéseim Mednyánszky Lászlóról, Rudnay Gyuláról és Koszta Józsefről*. Kézirat 1951, MTA MKI Adattára, MDK-C-II-24.
Vayk: Mednyánszky László édesanyja. In: *Új idők*, 1899, 48, s. 1062-1063. (Znovu v Mednyánszky-olvasókönyv. Red. Csilla Markója. In: *Enigma*, 7, 2000, č. 24-25, s. 252-254.
Wetzel, György: *A magyar műkritika*. Budapest 1906, s. 9-15.

Diplomové práce na Slovensku

Hegyesyová, Katarína: *Ladislav Mednyánszky*. Pedagogická fakulta Univerzity P. J. Šafárika, Prešov 1990.
Kiss-Szemán, Zsófia: *Slovensko-maďarské vzťahy v maliarstve na prelome 19. a 20. storočia*. K vývinu kompozičných princípov v diele Ladislava Mednyánszkeho. Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava 1987, s. 63-79.
Turoňová, Magdaléna: *Výtvarný odkaz Ladislava Mednyánszkeho*. Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava 1986.

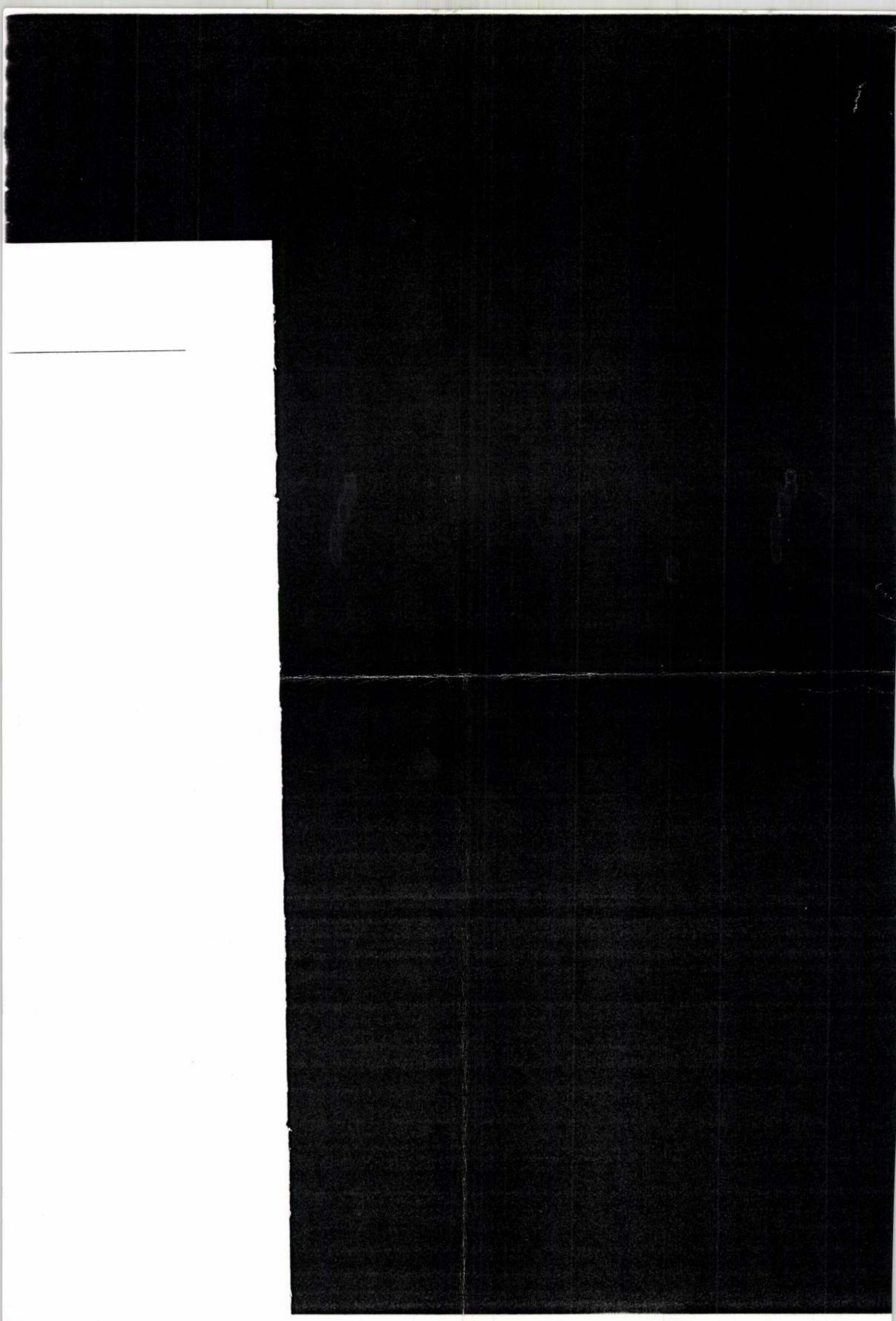

Csatár, r. k. templom, keleti homlokzat
(Galacanu Efstatia felvétele)

könyvek, folyóiratok maguk is iparművészeti alkotások, s ugyancsak sok szállal kapcsolódnak a másik két helyen rendezett kiállításhoz.

Közös és eltérő utakon
Magyar Nemzeti Galéria
2004. május 17-éig

A tavalyi bécsi kiállítás jelentős osztrák anyaggal kibővítve kerül Budapesten a közönség elé. A Magyar Nemzeti Galéria kiállítása, hangsúlyozva a két nemzet művészetének kapcsolódási pontjait és eltérő karakterét, elsősorban az osztrák művészet alkotásaira koncentrálva ad egy teljesebb képet. A tárlat a „közös" és az „eltérő" utak viszonylatában az 1870 és 1920 közötti időszak festészetét, szobor és grafikai anyagát vonultatja fel, kiegészítve az iparművészeti tárgyakkal. Jól nyomon követhetővé válik a bemutatón, hogy az átívelt mintegy ötven év alatt hogyan újult meg, változott és alakult át a korszak képzőművészete.

A kiállítás az első két évtizedet felvillantó képekkel indít, Ausztria és Magyarország művészetének e korszakbeli hasonlóságát, a szerves összekapcsolódásokat, a stiláris és hangulati rokonságokat érzékelteti. Az új természetszemlélet festői irányzatainak megjelenésével a historizmus egyeduralma az 1870-es évekkel megtörik. A realizmus, a plein-air, az impresszionizmus és a naturalizmus térhódítása révén kiszínesedik a képzőművészet osztrák és magyar palettája. *Szinyei Merse Pál* és *Hans Makart* barátságának képi dokumentumai között első ízben lesz látható a Szinyei hagyatékában megmaradt, ajándékba kapott két Makart tájkép. Az *Albert Zimmermann* bécsi akadémiai tájfestő osztályába járt osztrákok – *Jakob Schindler, Eugene Jettel, Rudolf Ribarz* – mellett ott találjuk *Paál László*t és *Mészöly Géza*t is, ugyanakkor az ú.n. osztrák hangulati impresszionizmus, a „stimmungs impressionismus" elsősorban *Mednyánszky László*hoz köthető. A rokoni szálakat a kiállításon olyan párosítások érzékeltetik, mint Paál László és Eugene Jettel, Mészöly Géza és *Theodor von Hörmann*, valamint Mednyánszky László és Jakob Schindler képeinek egymás melletti bemutatása.

A kiállítás által átfogott időszak alatt talán a legszorosabb kapcsolat a szolnoki művésztelepen alakult ki, *August von Pettenkofen* mellett olyan jeles osztrák festők is megfordultak és alkottak itt, mint *Tina Blau, Anton Romako* vagy *Johann Gualbert Raffalt.*

Az elváló utakat jelölik az 1890-es évektől a késői naturalizmus és plein-air stílusában dolgozó művészek; a nagybányaiak – *Ferenczy Károly, Hollósy Simon, Iványi Grünwald Béla, Csók István, Réti István* – és a XX. század eleji szolnoki művésztelep alkotói – *Fényes Adolf, Zemplényi Tivadar.*

A kiemelkedő magyar életművek – *Rippl-Rónai József, Vaszary János, Gulácsy Lajos, Csontvári Kosztka Tivadar* – mellett felvillan *Gustav Klimt, Egon Schiele* és *Oscar Kokoschka* egy-egy remekműve is.

A XX. század elején újabb szerves kötődések tanúi lehetünk a bécsi Hagenbund és a budapesti Kéve művésztársulat, valamint a magyar Művészház és az osztrák Neukunst kapcsolatai révén..

A hazai népies szecesszió és az osztrák geometrikus szecesszió izgalmas kontrasztjában reprezentatív válogatásban jelennek meg a két ország összművészeti műhelyeinek: a gödöllői művésztelepnek és a Wiener Werkstättének iparművészeti remekei.

Befejezésül a magyar avantgárd, a Nyolcak és az aktivisták műveit – *Czóbel Béla, Czigány Dezső, Márffy Ödön, Perlrott Csaba Vilmos, Nemes Lampérth József, Uitz Béla, Tihanyi Lajos* – a bécsi emigrációban alkotó Kassák kör képei, az osztrák modernek, a bécsi kinetizmus képviselői kísérik, köztük az Uitz hatása alatt is alkotó *Erika Giovanna Klien.*

A kiállítás a két ország közötti összefogásnak köszönhetően, egyedülálló lehetőséget teremt arra, hogy a jól ismert nagy osztrák mesterek – Makart, Klimt, Schiele, Kokoschka – művei mellett a magyar művészet vetületében, egy tágabb horizonton vegyük szemügyre az osztrák stílustörekvéseket és megismer-

Oskar Kokoschka avantgárd plakáttervével, amit a Ferenc József 60. uralkodása tiszteletére rendezett díszmenethez készített.

A következő nagy blokk Budapest és Bécs nagyvárossá válásával foglalkozik, egykori látképek, városképek, fényképek, térképek, és az új épületek tervei fogadják a látogatót. A historizmus az un. Gesamtkunstra, összművészetre törekedett mind Bécsben, mind Budapesten, amelynek szép példái elevenednek meg *Heinrich Ferstel, Friedrich von Schmiedt,* és tanítványaik – *Ybl Miklós, Steindl Imre, Schulek Frigyes* – bécsi és budapesti épületterveivel, *Hans Makart, Lotz Károly, Munkácsy Mihály* freskóterveivel együtt.

A korszak legnagyobb osztrák építésze, *Otto Wagner* korai, historikus remekműve a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga Budapesten. A bécsi Stadtbahn megállójának vázlatait és az épület makettjét viszont a kiállításon láthatjuk, a modern építészet „atyjának" *Adolf Loos*nak sok vihart kiváltó, ma is a Hofburggal szemben álló házával együtt.

Ez az iparművészet nagy korszaka. A XIX. század közepétől egyre erősödtek azok a törekvések, amelyek a mindennapok kézműves, és főleg gyáripari tárgyait művészi színvonalúvá kívánták emelni. 1864-ben alapították az osztrák Iparművészeti Múzeumot, 1867-ben a bécsi Iparművészeti Iskolát. Programmá vált az a törekvés, hogy a múlt művészete emelje fel a ma művészetét. Ez a törekvés hozta létre a magyar Iparművészeti Múzeumot és iskolát is.

Az 1903-ban alakult bécsi iparművészeti iskolán végzettek hozták létre a Bécsi Műhelyt – azaz a Wiener Werkstättét –, egy olyan művészi szövetkezetet, amely a mindennapok tárgyait tudatosan tervezte funkcionálisra, megteremtve egy sajátos osztrák stílust és a mai design alapjait. Az áttörés itt is megtörtént, a túldíszített, néha giccsbe hajló tárgyak helyett a funkció, a forma és az anyag szépségét hordozó, sokszorosítható darabok jelentek meg és váltak mára már féltett műkinccsé.

Buzsák-Fehértemplom, dél-keleti oldal
(Galacanu Efstatia felvétele)

A tegnap világa (Stefan Zweig)

Országos Széchényi Könyvtár

2004. június 13-áig

Stefan Zweig öngyilkossága előtt megírta visszaemlékezését „A tegnap világa" címen, megörökítve a biztonságon, kiszámíthatóságon alapuló, szabályokat követő eltűnt világot, a középosztály erkölcseit, ahol az ideál a kötelességteljesítő, felelősen és sokat dolgozó, családjáért élő ember, s az egyik legfontosabb fokmérő a kultúra ismerete és szeretete, valamint az irodalom, a színház, a képzőművészet figyelemmel kísérése.

A kiállítás felidézi a „tegnap világát", az Erzsébet császárné köré gyülekező, nem hivatalos „gödöllői udvart", a bécsi Ringstrasse korzóját, a függönyökkel és dísztárgyakkal zsúfolt pompás enteriőröket, kávéházakat, és igyekszik felvillantani valamit abból, ami valaha oly fontos volt: a két város operabemutatóit, a Burgtheater és a Nemzeti Színház előadásait, a Népszínház és az Osztrák-Magyar Monarchia sajátos műfaja, az operett megszületését és diadalmenetét.

Bécs már évszázadok óta zenei központ volt, Budapestnek is fel kellett építenie a maga zenei életét, amelyért *Liszt Ferenc* tett a legtöbbet, de ehhez járult hozzá *Bartók Béla* és *Kodály Zoltán* nemzetközi elismertsége. A modern zene Bécsben is áttörést idézett elő. Mi jellemezhetné ezt szemléletesebben, mint *Arnold Schönberg* festménye *Alban Berg*ről? A színházat és a zenét az irodalom kapcsolta össze, az itt bemutatott

A Magyar Nemzeti Galéria fő támogatója / Generalsponsor:

PANNON GSM
Az élvonal.

A kiállítás támogatói / Unterstützer der Ausstellung:

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Philips Magyarország Kft.

PHILIPS

UNIQA Biztosító Rt.

UNIQA

Die Ungarische Nationalgalerie
gibt sich die Ehre,
Sie zur Eröffnung der Gedenkausstellung

László Mednyánszky
(1852–1919)

am Dienstag, den 14. Oktober 2003 um 16.00 Uhr
einzuladen.

Die Ausstellung wird eröffnet von:

Dr. László Beke
Direktor des Forschungsinstituts für Kunstgeschichte
der Ungarischen Akademie der Wissenschaften

Die Ausstellung ist vom
15. Oktober 2003 bis 8. Februar 2004 geöffnet

Budaer Burgpalast, Gebäude C, Erdgeschoss und 3. Stock

A Magyar Nemzeti Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Mednyánszky László
(1852–1919)

emlékkiállításának megnyitójára
2003. október 14-én, kedden 16 órára

A kiállítást megnyitja:

Dr. Beke László
a Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutatóintézetének igazgatója

A kiállítás megtekinthető
2003. október 15 – 2004. február 8. között

Budavári Palota C épület földszint és III. emelet

SAX

Százhalombatta Archaelogical Expedition.
Annual Report 1 – Field Season 1998.
Szerk.: Poroszlai Ildikó és Vicze Magdolna.
Kiad.: „Matrica" Múzeum,
Százhalombatta, 2000. 133 p. ill.

A göteborgi egyetem „Európai őskori közösségek felemelkedése" nevet viselő nemzetközi projektjének a része a SAX (Százhalombatta Régészeti Kutató Projekt), ami a „Matrica" Múzeum és a Göteborgi Egyetem együttműködéséből jött létre. Ennek a célja, hogy megismerje és összehasonlítsa Európa három földrajzilag és társadalmilag eltérő bronzkori-vaskori közösségének az életét. Ez a három terület Dél-Európa, azaz Szicília, Észak-Európa, azaz Svédország és Közép-Európa, azaz Magyarország.

Mindhárom országban egy-egy bronzkori-vaskori lelőhelyet választottak ki, ahol az ásatások egyidőben indultak, azonos ásatási technikával és azonos dokumentálási rendszerrel. A százhalombattai ásatáshoz (1999 óta) már csatlakoztak a Cambridge-i és a Southhamptoni Egyetemek régészeti tanszékei is. A bronzkori földvár földrajzi környezetében elterülő kisebb telep egymáshoz, illetve a földvárhoz fűződő kapcsolat-rendszerét a „Matrica" Múzeum közösen kutatja az amerikai North-Western Egyetem és a svéd Nemzeti Régészeti Intézet munkatársaival. A kötet a (SAX) nemzetközi ásatási projekt keretében elért kutatási eredményeket foglalja össze. Céljuk ezzel a kiadvánnyal, hogy minden második évben megjelentessék a legfontosabb ásatási eredményeket, amelyeket Százhalombatta-bronzkori földvár feltárásakor végeztek. Az egyes tanulmányokban olvashatunk a nemzetközi projekt céljairól, az új ásatás tudományos hátteréről, a korábbi ásatásokból előkerült csont- és kőeszközökről. Szó kerül még a vatyai településrendszerről és a földvár környezetében végzett bronzkori terepbejárásokról.

Sárközy Gabriella

AZ MNM KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁNAK GYARAPODÁSA

Magyar múzeumi kiadványok

Összeállította Sárközy Gabriella

Mednyánszky László feljegyzései 1877–1918
Válogatás a festő kiadatlan naplófeljegyzéseiből.
Kiad.: Magyar Nemzeti Galéria, Bp., 2003. 440 p. ill.
(A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2003/5.)
Szerk.: Bardoly István és Markója Csilla

Mednyánszky László, a különc arisztokrata festő és az ő „drága tiszta lelke", *Kurdi Bálint* váci hajóslegény közötti különös kapcsolat dokumentuma is ez a könyv. Egy szerelem története, melynek minden más szerelem csak előképe volt, s mely a szeretett lény 1906-ban bekövetkezett halála után, másodjára is fellángolt. Ettől kezdve Mednyánszky Bálinthoz, „Nyulijához" intézte gondolatait, melyeket kis kockás vagy fekete kötésű füzetkék százaiba jegyzett le, görög betűkkel, saját titkosírásával. A napló nem csupán Mednyánszky elmélkedéseit tartalmazza a művészetről, nem csak a festő műhelytitkait, nem is egyszerűen vázlatok sokaságát őrző dokumentum, hanem egyben furcsa, nem irodalmi ambícióval írt regény, egy valódi történet, melyben minden „botrány" szelídebb, jámborabb természetűvé válik. A jelenlegi kiadás Mednyánszky magyar nyelvű naplóit tartalmazza – a túlnyomó részben görögbetűs eredetik alapján – teljesen új feloldásokban. Ezeknek egy része a korábbi olvasatok kijavításának és kiegészítésének is tekinthető. Ily módon tartalmazza az MTA Művészettörténeti Intézetében található Rózsaffy-féle kiolvasásokat, melyeket *Markója Csilla* és *Bardoly István* rendezett sajtó alá, Mednyánszky levelezése és számos egyéb forrás kíséretében. A szerkesztők publikálták a korabeli átírók hibáit és elírásait, újra kiolvasták a korai naplókat, kiegészíve mindazzal, amelyek egyáltalán nem kerültek be a naplókiadásba. Ahol a cenzúra beavatkozása túl nagymértékű volt, ott érdemesnek látták a naplóbejegyzést kiegészíteni, avagy eredetei formában újraközölni. Ezeken kívül a jelen könyv számtalan, eddig még soha nem publikált naplójegyzetet is tartalmaz, amelyek a Magyar Nemzeti Galéria Grafikai Osztályán, a szolnoki Damjanich János Múzeumban, a Kecskeméti Képtárban és a Szlovák Nemzeti Galériában fellelhető noteszek, vázlatkönyvek, magyar nyelvű, hol magyar, hol görög betűkkel írt szövegek. Jelen kiadás nem tartalmazza Mednyánszky összes feljegyzését, de a közreműködők néhány év múlva újabb kötetet szeretnének összeállítani, immár a német nyelvű feljegyzésekből, majd leveleiből. A közlésnél a jelenleg érvényben lévő helyesírás szabályait követték, de nem változtattak Mednyánszky – olykor szokatlan – stílusán.

ISIS

Erdélyi Magyar Restaurátor Füzetek 3.
Szerk.: Kovács Petronella. **Kiad.:** Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely, 2003. 124 p. ill.

Az ISIS folyóirat harmadik számában az Erdélyi Magyar Restaurátorok Továbbképző Konferenciá-

ján, 2002-ben elhangzott előadásokat olvashatjuk. *Morgós András* és *Domokos Levente* két tanulmányával is szerepel a kötetben. Az egyikben a restaurálás történetét kutatták Magyarország és Erdély területén, neves erdélyi restaurátorok életét és munkásságát tárták fel. A másik előadásukban a székelykeresztúri „Petőfi körtefa" restaurálási munkáiról számolnak be, mely fát 2002-ben vandál módon összetörtek. A magyarországi és az erdélyi előadók mellett részt vett a konferencián a romániai konzerválás jeles alakja, *Aurel Moldoveanu*. Írásában arra a kérdésre keresi a választ, vajon elkerülhetetlen-e művelődésünk tárgyi örökségének a romlása.

A múzeumok régészeti gyűjteményeiben csak elvétve találunk szerves alapanyagú leleteket, mint pl. bőrből készült tárgyakat. *Bakayné Perjés Judit* írásában – Régészeti bőrtárgyak restaurálása – történeti ismereteink bővítése céljából annak szükségességét hangsúlyozza, hogy a feltárások során talált bőrtárgyak legkisebb töredékét is mentsék meg. *Kissné Bendeffy Márta* „18. századi aranyozott bőr miseruha restaurálása" címmel röviden bemutatja azt a különleges díszítő technikát, mellyel az aranyozott bőrnek nevezett anyag készült. Leírja elterjedésének történetét, az aranyozott bőrtárgyak romlásának okait, majd egy ilyen technikával készült miseruha restaurálását. *Benedek Éva Mária* az első magyar katolikus Szent Biblia egy példányának restaurálási munkáját mutatja be. *Ormos József*, a fotográfiával, mint önálló műtárggyal foglalkozott. Írása első részében a különböző technikával készült, és ezért eltérő bánásmódot igénylő képekkel ismertet meg, majd a második részben felhívja a figyelmet a helyes tárolásra és bánásmódra. Szintén a fotó tárgykörébe tartozik *Szilágyi Sándor* írása is, aki a múzeumi fényképezésben a tárgyfotózás gyakorlati oldalát mutatja be. Ismerteti néhány jellegzetes műtárgy fényképezési lehetőségét, felsorolja a szükséges felszerelést és megpróbál hasznos ötletekkel szolgálni a restaurátorok számára. *T. Bruder Katalin* a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében található, kelta sírból előkerült bronz kantharosz újrarestaurálását mutatja be.

A Kárpát-medence üvegfestészetének története szervesen összefügg az európai fejlődéssel, a régió politikai, társadalmi, gazdasági változásaival és a helyi adottságokkal. *Mester Éva* az üvegfestészet jellegzetességeit, a szűkebb és tágabb környezet térbeli és idobeli hatását, az európai kapcsolódási pontokat vizsgálja. *Károlyi Zita* beszámol a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban, az erdélyi szakemberek számára szervezett Restaurátor Alkotótelep továbbképzéséről. A folyóirat végén összeállítást olvashatunk az erdélyi-romániai magyar vonatkozású múzeumi restaurátor publikációkból, a Haáz Rezső Alapítvány kiadványaiból, valamint megtalálhatjuk a konferencia részvevőinek listáját.

Struktúra és városkép
A polgári társadalom a Dunántúlon a dualizmus korában.

Szerk.: Tóth G. Péter. **Kiad.:** Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság, Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém, 2002. 599 p. ill.

Egy majdnem elfelejtett konferencia megkésett kötetét olvashatjuk, ötéves csúszással jelent meg e társadalomtörténeti tanulmányokat tartalmazó munka. A kötet olyan témákat érint, mint a társadalmi struktúrák, a mobilitás, a polgárosodás vagy a polgári átalakulás a dualizmus kori Magyarországon. Városaink a műemlékek és a (poszt) modernizáció együttélésének, vitájának színterei lettek. Eltűntek a dunántúli kisvárosok földszintes negyedei, lerombolták a régi foglalkozások emlékét őrző utcákat, és helyettük óriási lakótelepeket húztak fel. Átalakultak a történelmi belvárosok is. Ennek az átalakulásnak a folyamatát, a polgári átalakulás problémáit tárgyalják az egyes szerzők tanulmányaikban. Az első részben „Struktúra és mobilitás" címmel olvashatunk az eltérő polgári társadalmakról a Dunántúlon a dualizmus korában, a társadalmi átrétegződésről, a mobilitás irányáról Székesfehérváron a századfordulótól 1918-ig. A következő fejezetben a 19. század második felében körvonalazódó politikai és gazdasági elit kialakulását, tagjainak szociális helyzetét, foglalkozását vizsgálták az egyes szerzők. Itt olvashatunk a bécsújhelyi politikai elitről a 19. század második felében, a Vöslau fürdőhely polgári elitjéről, Kőszeg legtöbbet adózó polgárairól, a szekszárdi és a szombathelyi felső- és középréteg összetételéről a virilis jegyzékek alapján. „Foglalkozás, jövedelem, presztízs" a címe annak a fejezetnek, amelyben szó van a Dunántúl regionális bankpiacainak átalakulásáról a századfordulón, a munka, munkaidő, bérezés problémájáról a Dunagőzhajózási Társaság pécsi bányavidékén és Steiermarkban a 19. század végén. *Nagy Imre Gábor* áttekintette a korabeli levéltári iratok alapján a pécsi közigazgatási tisztviselők helyzetét a századfordulón, *Csurgai Horváth József* pedig, Székesfehérvár 1878-1908 közötti polgármesterének, *Havranek József*nek állít emléket.

Tisztelt Társulati Tagtárs!

Köszöntjük tagjainkat az újév alkalmából. Beköszönő programunk szerényebbre sikeredett, de tavasszal annál gazdagabb kínálatot nyújtunk: elképzeléseink szerint megnézzük a Szépművészeti Múzeum Monet majd Giacometti kiállítását, valamint a több közgyűjteményben bemutatkozó Bécs–Budapest tárlatot, előadásokat hallgathatunk a Társulat kitüntetettjeitől, megismerkedhetünk a középkori magyar királyok emlékei kutatási program, valamint tavaly Budapesten és az ország különböző területein folytatott régészeti feltárások eredményeivel.
A társulat 2004. évi vándorgyűlését Békés megyébe és a megyehatáron túli területekre tervezzük. A programjavaslatot február végén postázandó meghívónkkal együtt küldjük csakúgy, mint az idei tagdíj befizetésére szolgáló csekket.
Szeretnénk ez alkalommal is megköszönni eddigi támogatásukat. Ezúton hívjuk fel tagjaink, támogatóink, valamint a régészet, a művészettörténet és a műemlékkutatás iránt érdeklődők figyelmét, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával idén is támogathatják társulatunk céljait. A kialakult gyakorlat szerint a támogatásból a meghívók költségeit fedeztük.

A társulat adószáma: 19007737 – 1 – 42

Budapest, 2004. január 9.

Wollák Katalin
társulati titkár

Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat
tisztelettel meghívja Önt

a Magyar Nemzeti Galéria

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

című emlékkiállításának
megtekintésére

Szakvezetést tart:

Hessky Orsolya

A rendezvény időpontja:
2004. január 26-a, hétfő, 15.00 óra

Helyszíne:
Magyar Nemzeti Galéria
„C" épület

Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat
tisztelettel meghívja Önt

2003. évi közgyűlésére, amelynek időpontja:
2004. február 11-e, szerda, 13.30, szavazatképtelenség esetén pedig
2004. február 11-e, szerda, 14.00 óra

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:
Elnöki megnyitó
MIKÓ ÁRPÁD: ***A bártfai városháza – díszelőadás***
KOVÁCS Tibor: *Főtitkári beszámoló*
VAJNA Pálné: *Pénztárosi jelentés*
NÉMETH Lászlóné: *A számvizsgáló bizottság jelentése*
WOLLÁK Katalin: *A 2004. évi programok ismertetése*
A társulat kitüntető érmeinek, okleveleinek átadása.
A Társulat Választmánya által jelöltek:
Rómer-érem: **Bálint Csanád**
Laudatio: Szabó Miklós
Ipolyi-érem: **Tóth Sándor**
Laudatio: Dávid Ferenc
Kuzsinszky-érem: **Költő László**
Laudatio: T. Bíró Katalin
Kuzsinszky-érem: **Borhy László**
Laudatio: Fitz Jenő
Pasteiner-érem: **Tatai Erzsébet**
Laudatio: Néray Katalin

A Társulat tiszteleti tagja lesz:
Passuth Krisztina, Trogmayer Ottó
A Társulat levelező tagja lesz:
Prof Dr. Dieter Planck, Prof Dr. Siegmar von Schnurbein
Elnöki zárszó

A rendezvény helyszíne:
Ludwig Múzeum Budapest
Budavári Palota „A" épület

MEGHÍVÓ

a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

2004. évi
január–februári
rendezvényeire

Magyar Régészeti és Mûvészettörténeti Társulat

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat
tisztelettel meghívja Önt

2003. évi közgyűlésére, amelynek időpontja:
2004. február 11-e, szerda, 13.30, szavazatképtelenség esetén pedig
2004. február 11-e, szerda, 14.00 óra

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:
Elnöki megnyitó
MIKÓ ÁRPÁD: ***A bártfai városháza – díszelőadás***
KOVÁCS Tibor: *Főtitkári beszámoló*
VAJNA Pálné: *Pénztárosi jelentés*
NÉMETH Lászlóné: *A számvizsgáló bizottság jelentése*
WOLLÁK Katalin: *A 2004. évi programok ismertetése*
A társulat kitüntető érmeinek, okleveleinek átadása.
A Társulat Választmánya által jelöltek:
Rómer-érem: **Bálint Csanád**
Laudatio: Szabó Miklós
Ipolyi-érem: **Tóth Sándor**
Laudatio: Dávid Ferenc
Kuzsinszky-érem: **Költő László**
Laudatio: T. Bíró Katalin
Kuzsinszky-érem: **Borhy László**
Laudatio: Fitz Jenő
Pasteiner-érem: **Tatai Erzsébet**
Laudatio: Néray Katalin

A Társulat tiszteleti tagja lesz:
Passuth Krisztina, Trogmayer Ottó
A Társulat levelező tagja lesz:
Prof Dr. Dieter Planck, Prof Dr. Siegmar von Schnurbein
Elnöki zárszó

A rendezvény helyszíne:
Ludwig Múzeum Budapest
Budavári Palota „A" épület

TÓTH Sándor

Madyánszky László festő

MEGHÍVÓ

a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

2004. évi
január–februári
rendezvényeire

Tisztelt Társulati Tagtárs!

Köszöntjük tagjainkat az újév alkalmából. Beköszönő programunk szerényebbre sikeredett, de tavasszal annál gazdagabb kínálatot nyújtunk: elképzeléseink szerint megnézzük a Szépművészeti Múzeum Monet majd Giacometti kiállítását, valamint a több közgyűjteményben bemutatkozó Bécs–Budapest tárlatot, előadásokat hallgathatunk a Társulat kitüntetettjeitől, megismerkedhetünk a középkori magyar királyok emlékei kutatási program, valamint tavaly Budapesten és az ország különböző területein folytatott régészeti feltárások eredményeivel.
A társulat 2004. évi vándorgyűlését Békés megyébe és a megyehatáron túli területekre tervezzük. A programjavaslatot február végén postázandó meghívónkkal együtt küldjük csakúgy, mint az idei tagdíj befizetésére szolgáló csekket.
Szeretnénk ez alkalommal is megköszönni eddigi támogatásukat. Ezúton hívjuk fel tagjaink, támogatóink, valamint a régészet, a művészettörténet és a műemlékkutatás iránt érdeklődők figyelmét, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával idén is támogathatják társulatunk céljait. A kialakult gyakorlat szerint a támogatásból a meghívók költségeit fedeztük.

A társulat adószáma: 19007737 – 1 – 42

Budapest, 2004. január 9.

Wollák Katalin
társulati titkár

Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat
tisztelettel meghívja Önt

a Magyar Nemzeti Galéria

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
(1852–1919)

című emlékkiállításának
megtekintésére

Szakvezetést tart:

Hessky Orsolya

A rendezvény időpontja:
2004. január 26-a, hétfő, 15.00 óra

Helyszíne:
Magyar Nemzeti Galéria
„C" épület

Fény és forma

Modern építészet és fotó 1927-1950

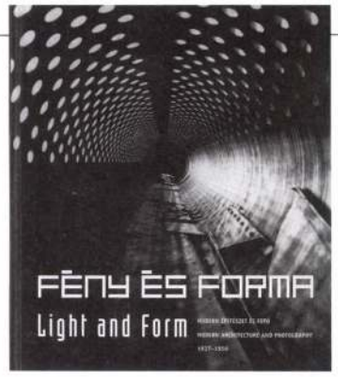

A MAGYAR MODERNIZMUST bemutató *Tér és Forma* c. folyóirat sokak által ismert legenda. De a folyóirat eredeti példányai antikvár ritkaságok. Most a legenda végre kézzelfogható valóság: reprezentatív kötetben láthatóak a legjobb épületek és legszebb egykorú fotóik. A képek a *Tér és Forma* számára 1928-1948 között készültek. A fekete-fehér fotókat többek között Molnár Farkas, Kozma Lajos, Bierbauer (Borbíró) Virgil és más építészek munkáiról elsősorban Seidner Zoltán (1896-1960) és Kozelka Tivadar (1895-1980) fényképészek készítették. Mellettük az építészettörténész Hajdú Virág és Ritoók Pál tanulmánya a modern építészeti mozgalom történetét tekinti át. A fotótörténész Cs. Plank Ibolya a Bauhaus és az Új-Tárgyiasság szellemében a modern magyar építészeti fotográfiát elemzi a nemzetközi háttér és kapcsolatok felvonultatásával. A szerkesztők több ezer fotó közül válogattak. Egy-egy épület mellé minilexikonszerű ismertető került a házról, az építészről, az építtetőről és a kivitelezőről. Végül néhány jelentős építész és fotográfus portréja, valamint az 1930-as évek Budapestjét dokumentáló városképek következnek. Műtárgy- és irodalomjegyzék zárja a művet. A könyv magyarul és angol nyelven jelent meg –, ez utóbbi külön elismerést érdemlő teljesítmény. A tanulmányok velősek, mégis olvasmányosak, a téma kiváló összefoglalói. A képválogatás nagyvonalú, arányos, a képméretek váltogatásának ritmikája dinamikus. A tipográfia egyszerre tradicionális és modern. A könyv fő része 63 épületet és belsőépítészeti alkotást mutat be, 217 fotóval. A választott negatívok nagy részben a Magyar Építészeti Múzeum és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Fényképtárában találhatók.

A válogatás talán túlzottan Budapest-centrikus, bár ezt a fotótörténeti tanulmány igyekszik magyarázni. A 63 objektumból mindössze öt vidéki: egy debreceni lakóépület, két nyaraló, egy balatoni strand, és a budaörsi repülőtér. Pedig a dolgozatok melletti illusztrációk mutatják, hogy más, nem fővárosi témák is feldolgozhatók lettek volna: pl. a Trebitsch-féle soproni selyemgyár munkáslakásai, a székesfehérvári vágóhíd stb. Az impresszumban ma már – sajnos – nem tüntetik föl a példányszámot és a lektorok személyét, ami a kiadók korábbi gyakorlatában hasznos információ volt, így csak remélni lehet, hogy eljut szerte a világba.

A kötet – recenzens számára – legemlékezetesebb képe Borbíró (Bierbauer) Virgil tervezte Kelenföldi Erőmű (1927-1933) vezénylőterme (93-95. old.), melyről az építész írja: „Lehet-e egy gépcsarnok légköre transzcendentálisan ünnepi?" Igen, lehet, s ezt a fotó jól dokumentálja. – Szép könyvet helyezek polcomra, de másoknak is jó szívvel ajánlom.

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal.
304 old.

(A kötet a Műcsarnokban 2003. novemberében, az Építészeti Világnapra megnyílt, azonos című kiállítás katalógusa. A kiállítás kamaraváltozata 2004. januárjában a budai HAP Galériában, a Margit körúton volt látható. A könyvet népes közönség előtt 2004. január 14-én Dr. Török András mutatta be.)

Timon Kálmán

A hontalanság festője

Mednyánszky, MNG, 2003. október–2004. február

ELŐSZÖR LÁTHATTA együtt a közönség a legendás báró képeit, mert az életmű egyik fele Szlovákiában van. Nem tudom eldönteni, hogy a sikeres tájképfestő fényei vagy az önkéntes hadifestőnek az emberlét árnyairól készített „riportjai" vonzották-varázsolták el inkább a közönséget, de az év kezdetén a nézőszám elérte a százezret. A Nemzeti Galériában ilyen látogatottságot csak Picasso és Csontváry tárlata tudhatott eddig a magáénak, 10 évvel ezelőtt. A tárlat tavasszal Pozsonyba, ősszel a bécsi Belvederébe utazik tovább.

Azt gondolná a műélvező, hogy a különc báró egyszerűen magyar dzsentri volt. A várostörténész Bevilaqua Béla, az első hazai kávéház-kutató szép mesét is szőtt Mednyánszky legendás boravalói köré (Ilona Kávéház, Krisztina körút). De Szlovákiában megpróbáltak saját festőt fabrikálni belőle, tárgyilagosabb műtörténészek az európéer identitását osztották rá. Vitatott, van-e önálló felvidéki (ott: felső-magyarországi) művészet, ha igen, oda sorolnák. Valójában soha, sehol nem volt otthon. Képeit együtt látva feltűnő, hogy házat, enteriőrt korai velencei korszaka néhány képén és a párhuzamos keltezésű felvidéki városképeken kívül nem festett. Hajléktalanokat sokat (1896-ban, álruhában, Párizsban). Visszatérő témája volt a nagyőri kastély, főleg a torony és Beckó várának romja, akad egy-egy kép a Brunóc-i kastélyról és Temetvény várá-

ról. Ötszáz képből ha tíz mutat emberi hajlékot. Hontalan művészet?

A műtörténet nem ismeri ezt a fogalmat. Mednyánszky magyar monográfusa, Markója Csilla egy szlovák kutatójáról írja, hogy néhány oldalas tanulmányában 65-ször említ hatásokat. A tárlat alapján Mednyánszky eredeti mesternek bizonyul. A művészet 19-20. századi megújulását elemző nyugati – és az azt követő honi – műtörténetírás „sikere", hogy a perifériák és provinciák újító szellemét elvitatva, a „centrum" forráshatását mutatják ki. Például a magyar festészetben München és Párizs, az építészet területén a Monarchia hat. Ezt vitatva, alább felsorolom a Mednyánszky életrajz helyeit. Van köztük világjáró művésznek kötelező, világlátottságot jelentő hely, de ott vannak a magyar középvárosok és az eldugott helyek, a perifériáról merítő, az „eredeti" Mednyánszky visszatérő búvóhelyei.

Életművének saját esztétikai locusa egy belső táj, a hontalanság földje. Ez a belső táj, gyakran néptelen város, párás vidék – jelenik meg a vándorút saját készítésű fotográfiáin is (az 50 kép bárhol önálló fotós szenzáció lenne), amit ugyancsak a francia hatásra utaló módon „plein air"-ként címkéznek. A pálya valós helyei: Beckó (1852), Pest, Nagyőr, Bécs, Késmárk, Düsseldorf, Montreaux, Solothurn, Baden, Miskolc, Genova, Bécs, München, Párizs, Versailles, Rouen, Fontainebleau, Barbizon, a Riviéra és a Zempléni hegyek, Szolnok, Szepesmindszent, San Remo, Róma, Nápoly, Messina, Taormina, Capri, Pozsony, Welbach, Krakkó, Anarcs, Sucy-en-Brie, Normandia, Marseilles, Ó-Tátrafüred, Cannes, Dalmácia, Montenegró, Galícia, Cattaro, Vác, Fiume, Csongrád, Székelyföld, Belgrád (1914), Zsolna, Nagybiccse, Gradistye, Osztrava, az Alpok (az olasz front) és végül újra Bécs, ahol nagybeteg – majd meg is hal (1919). Sok halottat festett, csecsemőt is, saját apját is. Tájképein, portréin, öreg zsidókat és meggyötört katonákat ábrázoló krokijain is a meleg, földszínű halál a főszereplő. 1966-ban Bécsből hazahozták a hamvait, de nem Vácra temették, nagy szerelme, Kurdi Bálint mellé – a sírhelyet megvette már 15 évvel előre –, hanem a Kerepesi temetőbe. A világot hontalanként élte meg, halálában sem talált otthonra.

Szegő György

Mednyánszky László

Keleti utazás

Egzotikum a késő 19. században
Bécs, Hermesvilla, 2003. október – 2004. április

AZ EGZOTIKUM egykor a fáradt civilizáció elvágyódását fejezte ki – mondja a kultúrtörténet. Vágyat az ősi gyökerek után, és fantáziálást indított, kínált egy egzotikus-erotizált világ felé. Ha a – kiállításon elsősorban Leopold Carl Müller által képviselt – bécsi keleti festészeten túl számba vesszük az orientalizmus hatását az építészetben, az enteriőrben, a divatban, az ékszerművességben és általában az iparművészetben, akkor a Közép-Európában 1850 táján indult művészeti mozgalom töretlenül ível a jelenkor etnobiznisze felé.

A tárlaton a kezdőpontot Huber Sattler 1846-os Abu Szimbel-fotója jelenti, melyen együtt vannak az egyiptománia, a sivatagi homok plasztikai csodái és a karaván-romantika. És benne a Habsburg-birodalom álma a gyarmatokról. Mindenesetre 1848-tól a Lloyd menetrendszerű gőzhajója vitte a mondén turistákat – köztük az elismert művészeket – Triesztből (ebben az évben adták át a világ első hegyivasút-vonalát a Semmeringen át, Bécs és Trieszt között) Alexandriába. És itt az 1873-as bécsi világkiállítás keleti negyedének képe is, az egyiptomi palotával, Rudolf trónörökösnek a Hofburgban berendezett keleti szobájával: a politikai vágyak építészeti mintává szelídülésének tanúi. Az egykori bécsi Iparművészeti Múzeum (ma MAK) „arab szobájában" a fiatal Le Corbusier is készített vázlatokat, hogy a korábbi, direkt „keleties" építészetet, Ferstelt és a Bécsben építészetet tanuló magyar mesterek munkáit ne említsük – hiszen ezúttal elsősorban festészeti és fotókiállításról van szó. De egy-egy jelentős magyar munka is feltűnik, elsősorban Tornai Gyula, Eisenhut Ferencz vagy Libay Károly vásznai, akvarelljei. A képeken kívül néhány iparművészeti és keleti romantikára építő reklám-objektet is láthatunk – a Zacherlin parfüm csomagolásától, a Samum, a Nil, a Sphynx vagy a Dames cigaretta arculatterveiig –, melyeken a „grand art" reklámkópiáit fedezhetjük fel.

A Hermesvilla kiállítását a március 7-ig nyitva tartó Wiener Werkstätte (MAK) centenáriumi mustrával összekötve érdemes megnézni, mert az orientalizmus és a japonizmus hatása a szecesszióra és a modernekre így érzékelhető a legátfogóbban.

Sz. Gy.

AZ EGYIPTOMI ALKIRÁLY PALOTÁJA AZ 1873-AS BÉCSI VILÁGKIÁLLÍTÁSON

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Mednyánszky Pozsonyban

MTI

Várhatóan Pozsonyban is látogatottsági rekordot dönt majd a Mednyánszky László-kiállítás; az életmű tegnaptól látható az egykori Vízikaszárnyában és az Esterházy-palotában berendezkedett Szlovák Nemzeti Galéria termeiben. A Magyarország és Szlovákiai köz- és magángyűjteményeiben található hatalmas Mednyánszky-életműből a két ország nemzeti képtárainak együttműködése nyomán lett egy tárlat. Pozsonyban a Budapesten kiállított műveknél néhány – magángyűjteményhez tartozó – alkotással kevesebb Mednyánszky-kép kerül a falakra, ugyanakkor több, a közelmúltbeli budapesti tárlaton nem látott mű is szerepel a kollekcióban.

MEDNYÁNSKY Lam.

MTA Művészeti Gyűjtemény
Bemutató

Időpont: 2004. február 23. 15.00
Helyszín: Az MTA Művészeti Gyűjteményének előadóterme

Bevezeti Vizi E. Szilveszter, az MTA Elnöke

A Művészeti Gyűjtemény minden évben bemutatja új szerzeményeit, kisebb kiállításait az érdeklődő közönségnek. Az elmúlt év egyik legnagyobb tudományos eseménye Mednyánszky László emlékkiállítása volt. Az ehhez kapcsolódó kiadványokból a „Mednyánszky László feljegyzései 1877-1918." címűt mutatjuk be.

Program:
Szentesi Edit: Greguss Mihályról
XIX. sz.i festő (Hüttner M. jelzéssel): Férfiarckép (Zawadowsky Alfréd akadémikus ajándéka)
Papp Gábor György: H. Heidel – J. W. Goethe: Iphigenia Taurisban, 1851 (illusztráció-sorozat)
Körmendy Kinga: Vörösmarty Mihály kéziratai (válogatás az MTAK Kézirattárának gyűjteményéből)
Majkó Katalin – Szabó Júlia: Ligeti Antal grafikái (válogatás Magyar Képzőművészeti Egyetem gyűjteményéből)
Szabó Júlia: Ismeretlen XIX. sz.i festő: A sorrentói Kék-barlang (Balogh Attila ajándéka)
Baranyi Anna – Barki Gergely: Berény Róbert: Bartók Béla portréjának (1913) az eredetivel azonos méretű reprodukciója (MTA Zenetudományi Intézet, Zenetörténeti Múzeum)
Nagy T. Katalin: Kondor Béla Albrecht Dürer-sorozatából (új -

Gábor Eszter: Bardoly István (szerk., sajtó alá -
feljegyzései 1877-1918. Válogatás a fes
Budapest, MNG, 2003. (könyvbe

ZÓLÓ

nháztartás egyensúlyi helyzetének
át szolgáló előirányzat zárolások

kiemelt előirányzat neve	összeg MFt
tató intézetek:	-50,0
ıködési költségvetés, dologi kiadások	
tatási feladatok, műszaki fejlesztés:	-300,0
ködési költségvetés, dologi kiadások	-300,0
ılmozási ktv., egyéb intézményi felhalmozási kiadások	-12,7
s Meteorológiai Szolgálat:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-4,2
zetgazdálkodási intézet:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-12,2
és célelőirányzatok: kutatási feladatok:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-34,6
és Szolgáltató Intézetek (Orsz. Közokt. Intézet):	-30,8
ködési költségvetés, dologi kiadások	
éb működési célú támogatás, kiadás	-40,0
tatási kutatási program:	-5,0
ködési költségvetés, dologi kiadások	-5,0
egyéb működési célú támogatások, kiadások	
ézményi beruházási kiadások	-2 295,9
támogatása:	
i és Technológiai Innovációs Alap	-11,3
önyvtára:	
ıködési költségvetés, dologi kiadások	-199,3
latematikai és természettudományi kutatóintézetek:	
ıködési költségvetés, dologi kiadások	-91,6
lettudományi kutatóintézetek:	
ıködési költségvetés, dologi kiadások	-67,3
ársadalomtudományi kutatóintézetek:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-26,4
ámogatott kutatóhelyek:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-30,0
kezelésű előirányzatok:	
uházás, alapkutatások beruházásai	-5,4
ılmozási költségvetés, kormányzati beruházás	-45,0
nyos könyv és folyóirat kiadás:	
ködési költségvetés, dologi kiadások	-206,6
éb működési célú támogatások, kiadások	-66,2
tatók támogatása:	
nélyi juttatások	-1 265,8
ıkaadókat terhelő járulékok	-136,7
Kutatási témapályázatok:	-18,4
ködési költségvetés, dologi kiadások	
ılmozási költségvetés, felhijtás	
ılmozási költségvetés, fejezeti tartalék	

viszont...

sághír: Május 1-re, az
ozás megünneplésére
rintot szán a kormány.

ópa 1996 és 2002 között
kal növelte kutatási kiadá-
százalékkal, Amerika pe-
az erre fordított összeget.
csony európai kiadások
entik, hogy Európa lema-
technológiai versenyben,
egjobb európai koponyák
nekre mennek dolgozni a
zetési körülmények miatt.
Magyarország.hu

SZÓSZÓLÓ

A Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezetének lapja

Felelős szerkesztő:
Dr. Dura László
Szerkesztő:
Kovács Melitta
Tervezőszerkesztő:
Czita Károly
Tel., fax: 338-4059
Kiadja: a TUDOSZ
1132 Budapest,
Victor Hugo u. 18-22.
Tel/fax: 279-6071
Felelős kiadó:
Dr. Révész Márta
Nyomás:
Szikra Lapnyomda Rt.
Budapest 1999.
Felelős vezető:
Lendvay Lászlóné
vezérigazgató
ISSN 0239-0035

Hatalmas sikerrel zárt a Mednyánszky-kiállítás

Egyik legsikeresebb bemutatóját zárta a Magyar Nemzeti Galéria: négy hónap alatt 180 ezren nézték meg a Mednyánszky-emlékkiállítást – tájékoztatta az intézmény PR-menedzsere az MTI-t.

A vasárnap zárult tárlatot az utolsó két napon több mint kilencezren látták. Sok volt a diák, hiszen ők szombatonként ingyenesen látogathatják a galériát – mondta Demeter Judit. A mintegy ötszáz Mednyánszky-művet, festményeket és grafikákat felvonultató emlékkiállítás iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a tárlat egy héttel tovább tartott nyitva, illetve az utolsó két hétben este nyolc óráig fogadták a látogatókat. Az eddigi legteljesebb Mednyánszky-emléktárlaton a budavári intézményben őrzött Mednyánszky-művek mellett a Szlovák Nemzeti Galériából származó alkotásokat is meg lehetett tekinteni. Több festményt első ízben láthattak az érdeklődők.

Demeter Judit ismertetése szerint áprilisban a pozsonyi Szlovák Nemzeti Galériában nyílik nagyszabású válogatás a Mednyánszky-életműből, majd ősztől Bécsben lesz látható összeállítás az 1852-ben született, 1919-ben elhunyt alkotó munkáiból. A PR-menedzser szólt arról is, hogy a Magyar Nemzeti Galéria soron következő bemutatója március 19-én nyílik. Az áttörés kora – Bécs és Budapest a historizmus és modernizmus között című bemutató mérete miatt az egymás szomszédságában lévő három kiállítóhelyen lesz látható.

Ismertetése szerint először fordul elő, hogy a Magyar Nemzeti Galériában, a Budapesti Történeti Múzeumban és az Országos Széchényi Könyvtárban ugyanazt a kiállítást tekinthetik meg az érdeklődők. A látogatók egy belépőjegy megváltásával nézhetik majd meg a három intézményben megrendezett tárlatot.

MTI

MagyarRádió online

Egy másik ember lelkébe nézünk...

Mednyánszky életmű–kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában
2003. december 23., kedd 15:15

Emelkedések és irdatlan zuhanások történnek ezeken a képeken és nem jelent semmit az, hogy egy száz évvel ezelőtt élt emberről beszélünk. Mednyánszky nemcsak modern festő, hanem mai. Erre furcsa dolog rájönni és furcsán érezzük magunkat ezzel a száz évvel is.

Hogy hány Mednyánszky kép van a világon azt pontosan senki sem tudja. Pedig a galériában megnyílt kiállítást így is két országból hordták össze Szlovákiából és Magyarországról.

Amiből az is sejthető, hogy korábban folyt némi primitív vita arról, hogy melyik nemzet fia is volt a báró. Én tudom, de most azért se mondom meg senkinek. Szóval a Mednyánszky László kiállítás sajnálom, hogy ilyen elcsépelt szavakat kell használnom felfedezés, meglepetés és némi borzongás, mint amikor egy másik ember lelkébe nézünk.

MR

MagyarRádió online

Egy másik ember lelkébe nézünk... - teljes szöveg

2003. december 23., kedd 16:33

- A művészettörténészek számára bizonyára izgalmas pillanat az, amikor egyszer csak újra felfedeznek valakit, akiről oly sok mindent mondtak, tudtak, leírtak, gondoltak még mostanáig és megtörtént valami, amitől kezdve már mást kell mondani, leírni, gondolni. Merthogy itt egy új Mednyánszky kép alakult, ennek a kiállításnak a megnyitásával.

Rényi András művészettörténész – Mednyánszky, aki a XIX-XX. századi magyar művészet egyik legismertebb és legsikeresebb alakja volt valóban egészen új képben tűnik föl ezen a kiállításon. Köszönhetően elsősorban azoknak a nagyon gondos és mindeddig elmaradt alapkutatásoknak, amik az elmúlt néhány évben fiatal művészettörténészek mindenekelőtt Markolya Csilla, az akadémia művészettörténeti kutatóintézetének munkatársa végzett el, illetve azoknak a forrás kiadványoknak, amelyek az elmúlt évben az ő nagyon alapos filológiai munkájának az eredményeként most már rendelkezésünkre állnak és ők adnak a kiállításnak most egy katalógust, egy majdani tudományos monográfiának az alapját megteremtette.

- És akkor még tegyük hozzá természetesen a hatalmas sikert aratott naplót, aminek egy korai változatában nagyon sok minden nem szerepelt, ami a mostaniban igen.

- Így van. A 60-as évek elején volt már egy kiadása, amely azonban egy cenzúrázott szöveg volt. Markolya Csilla publikálta Mednyánszky levelezésének jelentős részét és egy sor olyan fontos forrásszöveget, ami alapján ma már sokkal kerekebben látjuk azt, amit Mednyánszkyról látnunk kell.

- Milyen kép volt az, amely mostanáig hatott és mi az, ami ezzel ellentétben most hirtelen kirajzolódott?

- Sosem volt elfeledett. Ha most itt újra felfedezésről lehet beszélni, az nem arra vonatkozik, mintha őróla ne tudtunk volna, sőt közismert, hogy 1905-ben Malonyai Dezső már publikált még életében, ami nagyon kevés magyar művész mondhatott el magáról, hogy már a maga idejében megvolt neki a maga mítosza. A kortársak tisztában voltak azzal, hogy rendkívüli alakról van szó. Már életében körülvették legendák és szóbeszédek, és ugye ne felejtsük el, hogy a halála után sem felejtődött ő el. Nem kisebb figura, mint Kállai Ernő a magyar avantgard első számú kritikusa szentelt neki nem is akármilyen monográfiát a 40-es években. Cézanneről és Picassóról írott könyvei között. Mednyánszkiról azt nem lehet mondani, hogy őróla nem tudták volna, hogy ő egy fontos figura.

– Mondhatnánk, értékén kezelték csak talán bizonyos értékekről nem vettek tudomást, vagy nem akartak tudomást venni.

- Olyan festő volt, akinek a festészete maga olyan elképesztő gazdagságot produkált, amivel semmilyen kritika, semmilyen elmélet, semmilyen tudományos magyarázat nem tudott számot vetni. A művészettörténeti észjárást annyira megkavaró művészet ez, hogy azt kell, hogy mondjam a kiállítás ebből a szempontból inkább még nyíltabbá tette ezt a problémát.

- Impresszionista, hogy ő szociográfus, hogy ő szegények sorsát akarja feltárni, hogy ő haditudósító, vagy micsoda ő valójában?

- Mednyánszky művészetének az igazán zavarba ejtő eleme az, hogy azok a stílus kategóriák, amelyekkel a művészettörténet megpróbálja a művészet történetét megírni és ezen belül az egyes művészek életművét teljesítményét, eredményeit, vívmányait beépíteni valamilyen egyetemes folyamatba, a magyar művészet stílustörténetébe, vagy az egyetemes művészet stílustörténetébe, ez a kategória tan az amelyik alkalmatlan arra, hogy Mednyánszky egyéni teljesítményét megragadjuk. Magányos géniusz a magyar művészet történetének.

- Akkor most egy kicsit térjünk arra, hogy ki is volt ez a magányos géniusz.

- Mednyánszkyt a föloldhatatlan ellentmondások emberének lehetne nevezni. Olyan pólusok között cikázott és élete is és a művészete is a habitusa is olyan elképesztő ellentéteket ölelt fel, miknek az egységesítésére tudományosan nincs magyarázat.

- Kezdjük ott, hogy ő báró volt.

- Egy felvidéki arisztokrata családból származik. Egész életében tulajdonképpen jómódhoz volt szokva aztán persze később mindenféle konfliktusokba, problémákba került, de a képei eladásaival tulajdonképpen elő tudta teremteni a neki mindig szükséges anyagi hétteret, ugyanakkor a pénzzel nem tudott bánni, tehát folyton elszórta és részben csavargó barátainak ajándékozta, tékozolta el a vagyonát.

- Úgy szokták mondani ugye finomabban, hogy ő támogatta ezeket a csavargó barátait, de hát itt derült ki a másik nagy ellentmondás az ő életében, ami a szexust illeti.

- Mednyánszkynak egész életében problémát jelentett, hogy férfiakhoz vonzódott, illetve az egész életét egy nagy szerelem határozta meg és ez az egész az ő státusával, szerepével is nehezen összeegyeztethető, de a naplói és a feljegyzései, illetve a leveleiből bizonyos értelemben egyértelműen kikövetkeztethető, a vonzódás rendkívül fontos volt a számára, amivel az utókor és pláne hivatalos művészettörténet végképp nem tudott mit kezdeni. Ma sem nagyon tud vele mit kezdeni, el kell egyébként mondjam.

- Holott hát úgy tűnik az ember számára, hogy ez nagyon megkönnyítené a művészettörténet dolgát, hogyha ezzel most így végre szembe tud nézni, mert hiszen Mednyánszky képeinek egy nagyon jelentős része éppen erre a vonzalomra épül.

- A homoszexualitásnál fontosabbnak érzem például ma azt, ami ezzel együtt jár. Tehát az érzékenységet, a kiszolgáltatottság, a sebezhetőség, a nyomorúság, szenzibilitás, ami rendkívül jellemző volt Mednyánszkyra és részben a zsenialitásának a magyarázata és részben annak a furcsa stiláris pluralizmusnak a magyarázata is, amire azért szeretnék olyan értelemben visszatérni. Én úgy érzem, hogy, aki végignézi a kiállítást az leginkább azért kerül zavarba, mert egész egyszerűen döbbenetes az, hogy hogy lehetséges az, hogy valaki ugyanabban az évben, vagy lehet, hogy ugyanabban a hónapban az egyik pillanatban elképesztő pompázatos tüneményes, színes, gyönyörűséges impresszionista tájat varázsol és a következő mozdulatával egy szörnyű, sötét, nyomasztó rembrandti modorban, vagy ahhoz hasonlítható mondjuk rabbi képet, vagy csavargónak a pszichológiai portréját. Itt nem arról van szó, hogy ő az egyik stílusból átjött egy másikba és nagyon sokféle stílust járt meg, hát pont az ellenkezőről van szó. Hogy egyszerre állandóan folyamatosan a stílus lehetőségeknek egy nagyon, nagyon széles skáláját működtette elevenen és ez az, ami miatt nagyon zavarba hozza a művészettörténészt, ami nehezen besorolhatóvá teszi. Itt szinte bármihez nyúlt, bármilyen technikához nyúlt és bármilyen stílus nyelvezethez mindenben hihetetlenül erőset és meggyőzőt alkotott.

- Közben pedig ugye ez a kétpólusúság volt jellemző mindenre, ami a keze alól kikerült. Nemcsak a festészetére, hanem a naplóját elolvassuk akkor, abban is ugye ugyanarról a dologról kétféle elképzelése volt és egymásnak akár ellentmondó dolgokat is gondolt, de mind a kettőt megalapozottan és mind a kettőt elméletileg alátámasztva. Tehát itt valójában választ kapunk vagy segítséget kapunk ahhoz, hogy megértsük, hogy egy ember hogy lehet egyszerre ennyiféle.

- Lehet, hogy a válasz az Mednyánszky személyiségében magában található meg. Az érdekes inkább az, hogy a művészettörténet mit tud egy ilyen válasszal kezdeni?

- Kezd valamit?

- Mednyánszkynak az életműve őrült nagy. Nem lehet pontosan tudni, több ezer képről van szó, melynek most én nem tudom pontosan, hogy hány százaléka az, amit ismerünk, de hát szó nincs arról, hogy akár csak a felét ismernénk.

- Most egyébként lényegesen nagyobb százalékát a szlovák Nemzeti Múzeum segítségével.

- Hogyne. Ugye a kiállítás maga, egy nagy történelmi esemény abba az érelemben, és itt még egy dolgot azért ne felejtsünk el, hogy ugye Mednyánszkynak a hovatartozása, hogy magyar művész volt-e, vagy szlovák művész volt-e ez egy nagy dilemma.

- Akár osztrák művész, mert még az is felmerült.

- Ez egy nagy kultúrpolitikai vitának volt a tárgya, egy meglehetősem ostoba és üres vitáé, amely úgy tűnik, hogy éppen e kiállításon olyan értelemben nagyon pozitívan megoldódni látszik, hogy ennek a kiállításnak a létrehozásában a szlovák Nemzeti Galéria, a Mednyánszky képnek különösen a korai szakaszát, körülbelül a századfordulóig tartó szakaszát őrizték és ennek a kiállításnak és ennek a katalógusnak a létrejöttében is szlovák kollegák ugyanúgy részt vettek és ez ilyen szempontból egy nagyon üdvös és pozitív fejlemény. Valójában az életműnél sokkal, sokkal gazdagabb és nem nagyon van arra esély, hogy valaha egy olyan teljes katalógust össze lehessen állítani, amely tényleg minden művet fölkutat.

Váradi Júlia

Mednyánszky László

a temetési szertartásnak keretet adó térsorozat hangulata dominál.

Az építészeti kifejezőeszközök a templomépítészetben a legkifinomultabbak. A modern finn templomépítészet legsajátosabb jellemzője a fény és a tér finom kölcsönhatása, míg másik fontos témája a természetközeliség. Az ornamentika helyett ezek a jellegzetességek adják meg a modern finn templom hangulatát. A dísztelenség mélyen gyökerezik a finnek múltjában és nemzeti karakterében.

A tárlat a következő finn építészek templomait mutatja be: *Erik Bryggman, Kaija* és *Heikki Siren, Alvar Aalto, Viljo Revell, Aarno Ruusuvuori, Raili* és *Reima Pietilä, Timo* és *Tuomo Suomalainen, Pekka Pitkänen, Käpy* és *Simo Paavilainen, Kristian Gullichsen, Juha Leiviskä, Matti Sanaksenaho.*

Információ: Sulyok Miklós, Budapest Galéria (tel.: 388-6771, fax: 388-6784, e-mail: bp.kiall@axelero.hu) vagy *Kirsi Rantala* (magyarul is) a Finn Nagykövetség kulturális titkára (tel.: 279-2521, fax: 385-0843, gsm: 06 20 913 1942, e-mail: kirsi.rantala@formin.fi)

SZEGED

Mednyánszky és Szeged ismét egymásra talál

Móra Ferenc Múzeum

2006. január 27. – március 26.

Mednyánszky László (1852–1919), amikor 1879 márciusában értesült a szegedi nagyárvízről, azonnal a helyszínre sietett, és részt vett a védelmi munkálatokban. A nagyszerű festő gondolkodás nélkül segített a bajbajutott Szegednek. Az egyik legismertebb magyar művész és a város ismét egymásra talál: január 27-én Mednyánszky-tárlat nyílik a Móra Ferenc Múzeumban.

A kiállításon a Szlovák Nemzeti Galéria gyűjteményéből 28 műalkotás, húsz olajfestmény és nyolc grafika kerül bemutatásra. Egy olyan egyedülálló válogatást tekinthetnek majd meg az érdeklődők, amely ebben a formában még nem volt látható Magyarországon. A tárlat anyaga izgalmas keresztmetszete Mednyánszky századforduló előtti munkásságának. Tájképfestészetének erényeivel éppúgy szembesülhetnek a látogatók, mint emberábrázolásának és portréinak karakteres voltával. A kiállított alkotások többsége a festő szülőföldjén, nagyőri tartózkodása idején született.

A kisebb méretű vázlatok, rajzok mellett láthatóak lesznek nagyobb méretű festmények is, mint például az 1880-as évek első felében készült *Szerencsétlenség* című mű. Az egyik legérdekesebb darab az *Alkony*. A kép egy amerikai aukción, mint ismeretlen mester alkotása került kalapács alá, de vásárlója felismerte, hogy Mednyánszky festményéről van szó, a későbbiekben került a Szlovák Nemzeti Galéria gyűjteményébe. Ez a mű is jól példázza, hogy Mednyánszky számára a táj egyben eszköz a saját lelkiállapotának kifejezésére.

A visszaemlékezések szerint – a kicsi korától kezdve gyakran beteges – Mednyánszky László hamarabb tanult meg rajzolni, mint beszélni. Minden keze ügyébe kerülő papírlapra rajzolt. A nagyőri táj, a Tátra monumentális vidéke élete végéig művészetének fontos témáját jelentette.

A nemsokára a Móra Ferenc Múzeumban bemutatott képek értékét is növeli, hogy sokszor a szerencsének és a véletlennek köszönhető, hogy egy-egy Mednyánszky-mű megmaradt. A művész elkészült festményeihez ugyanis nem ragaszkodott, sokat már az alkotás helyszínén elajándékozott. Mindezidáig sem sikerült például kideríteni, hogy mi lett a Párizsban vagy Barbizonban készült munkáival.

Szeged legrégebbi köztéri szobrai

Kass Galéria

2006. január 20. – március 12.

Évtizedeken keresztül elveszettnek hitték a Szeged-alsóvárosi Mária-szoborcsoportot, a város legrégebbi kőalkotásait. A ferences rendház felújítása során 1991-ben találtak rá a páratlan értékű barokk műkincsekre. A restaurálás különböző ütemei sok időt vettek igénybe. A Móra Ferenc Múzeum képzőművészeti kiállítóhelyén, a Kass Galériában most végre megtekinthetőek a fő- és mellékalakok, illetve az őket körülvevő angyalok is.

Hogy mikor készültek a szobrok, nem egyértelmű, az azonban bizonyos, Szeged legrégebbi köztéri műalkotásairól van szó. Abban egyetértenek a kutatók, hogy a XVIII. század elején már állt az alsóvárosiak körében komoly tiszteletnek örvendő szoborcsoport, amelyhez a legkülönbözőbb történetek fűződnek. Az egyik ilyen szerint egy idegen katona azzal a felkiáltással, miszerint: lássuk, a katolikusok istenasszonya képes-e magát megvédeni, rálőtt a szoborra. El is találta Szűz Mária alakját, a jobb kar letört – ezért nevezték akkoriban Csonka Szűznek – de a golyó visszapattant és halálra sebezte az istenkáromló férfit.

1950-ben a ferences szerzetesek – félve, hogy a kommunista hatóságok megsemmisítik a vallásos

témájú kincseket – elásták a több száz éves szobrokat a rendház istállójában. Mivel e tényt sehol sem rögzítették, és az atyák elkerültek a városból, mindenki úgy gondolta, hogy a barokk kor e remekei megsemmisültek.

A rendszerváltozás után az egyháziak visszakapták régi rendházukat. Az épület rekonstruálásakor 50-60 centiméter mélyről kerültek elő az elveszettnek hitt darabok. A maradványokat egy kőtárban őrizték, majd megkezdődött a restaurálásuk. Először a főalakot, Máriát, továbbá a két mellékalakot, Szent Joachimot és Szent Annát sikerült újjávarázsolni, a második ütemben a négy angyal restaurálása történt meg. A szakértők szerint a szoborcsoport talán még újonnan sem volt olyan gyönyörű, mint most.

A kiállítást *Ráday Mihály* nyitotta meg.

BÉKÉSCSABA

„Új utakon Munkácsy nyomában – Képpel és szóval Munkácsy-díjas művészeinkről": Kass János

Munkácsy Mihály Emlékház

2006. január 20. – február 17.

Kass János (Szeged, 1927) két különlegesen igényes műfaj, a könyvillusztráció és a bélyegkészítés világhíres mestere, aki többek között a Brüsszeli Világkiállításon, Moszkvában, Brnóban, Torontóban, Pozsonyban és Sao Paulóban nyert díjakat, munkái Lipcsében kétszer is megkapták „A világ legszebb könyve" díjat, „Az orvostudományok Úttörői" bélyegsorozatával elnyerte a 38. Párizsi Őszi Szalon Európai Filatériai Művészeti Nagydíját. Itthon Kossuth-díjas, kétszeres Munkácsy-díjas, Érdemes és Kiváló Művész, Szeged díszpolgára,aki hat alkotásával szerepel a Munkácsy Emlékház Kistermében.

A Vörösszalonban az ugyancsak grafikus pályatárs faggatja a mestert életútjáról.

„Munkácsy inasai" – MUNKÁCSY MIHÁLY és RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Munkácsy Mihály Emlékház

2006. február 20. – május 20.

A nagy magyar festőművész születésnapján nyíló tárlaton látható lesz Munkácsy Mihály *Asító inas* képének összes változata, a tanulmányfej a Magyar Nemzeti Galériából, az egész alakos festmény *Pákh Imre* gyűjteményéből, egy korabeli reprodukció a képről a Munkácsy Mihály Múzeumból és Rippl-Rónai József, a tanítvány Munkácsyt ábrázoló grafikája és öt festménye.

A kiállítást megnyitják: *dr. Czeglédi Imre* nyugalmazott múzeumigazgató és *dr. Szinyei Merse Anna* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmuzeológusa.

A teljes tárlat március 4-ig, a szűkebb anyag május 20-ig látogatható.

Mészáros Zsuzsa

Múzeumpedagógia

„Régi ésszel – gyermekkézzel"

Kézműves foglalkoztató gyermekeknek 2006-ban a szekszárdi Wosinsky Mór Múzeumban

Minden hónap második szerdáján 10–16 óráig

2006. február 15-én az Örökségünk. Tolna megye évszázadai című új állandó kiállítás természettudományi egységéhez kapcsolódva madárkalitka készítése természetes alapanyagokból.

Március 8-án az Örökségünk... c. kiállítás újkortörténeti egységéhez kapcsolódva levél hajtogatása, pecsétviasz készítése

Április 12-én húsvéti tojásfestés

Május 10-én az Örökségünk... kiállítás kora középkori egységéhez kapcsolódva a templom román stílusú „oszlopfőinek" kifaragása zsírkőből

Szeptember 13-án az Örökségünk... kiállítás természettudományi részéhez kapcsolódva a Gemenci erdő állatait készíthetik el gyöngyökből

Október 11-én a régészeti kiállításhoz kapcsolódva őskori edények mintázása agyagból

November 8-án az állandó kiállítás néprajzi egységéhez kapcsolódva népi bútorok készítése bogáncsból, terményekből, textilből

December 13-án az állandó kiállítás középkori teréhez kapcsolódva üvegmozaik készítése

Jeles napi programok, játszóházak

2006. február 21-én a Japán babák c. időszaki kiállítás zárása előtt babakészítés színes papírból (origami)

Március 14-én történelmi játszóházi program: eredeti 1848-as tárgyak interaktív bemutatása (megfogása, dob kipróbálása), memóriajáték, dobkészítés

A Múzeumi Világnapon, május 18-án az Örökségünk... című kiállításhoz kapcsolódva középkori templom makettjét készítjük el. Az Örökségünk.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára **Félévre 10 korona** | **Szerkeszti Herczeg Ferenc** | Előfizetési ára **Negyedévre 5 korona**

XXI. évfolyam | 1915 december 5 | 50. szám

A VARJU A TORONYÓRÁN

Regény

Irta CSATHÓ KÁLMÁN 11. folytatás

— Hát akkor mit csináljunk? — kérdezte Sándor, akinek lassan égni kezdett az arca.

— Irjon poste restante.

— Poste restante? És hogy fogja elhozni? A posta nem esik útjába az iskola felé.

— Nagyon egyszerű. Varjú Máli ebéd után mindig bezárkózik a szobájába és alszik. Fél négyig nem kerül elő soha. Olyan pontos, mint az óra. Mikor a toronyban elüti a fél négyet, akkor jön ki mindennap, Mária se szokott itthon lenni abban az időben, mert órája van. Ilyenkor ráérek elszaladni a leveleiért.

Sándor el volt ragadtatva. A közös titok valami nem remélt kapcsolatot teremtett közte és a leány közt. Most már úgy érezte, csak azért megy el, hogy levelezhessen Lenkével; minden más ok háttérbe szorult a gondolataiban. Ezért érdemes volt még azt az áldozatot is meghozni, hogy egy hónapig ne lássa a leányt.

Másnap csakugyan elutazott, megrakodva egy halom könyvvel, egy kétségek közt hánykódó szerelmes szívvel és egy nagyon forró kézszorításnak és egy nagyon mély és biztató tekintetnek az emlékével.

A fátlan rónaság olyan volt, amilyennek utólszor látta és olyan volt a két öreg is, a nagybátyja meg a felesége, amilyennek az utolsó tíz évben ismerte őket. Mintha megállott volna az idő kereke ezen a helyen. A három nyárfa még mindig ott állt a határ mentén és a ház körül még mindig csak a törpe gyümölcsfák gyér árnyékában találhatott menedéket a kalászérlelő napsugarak elől.

Egész nap ott ült az almafa alatt, a könyvei mellett és csak néha-néha telepedett meg egy-egy kis időre a tornácon, ahol a bátyja reggeltől estig a pipafüstöt nézte.

— Ettől a sok betűtől vagy ilyen nyápic! — mondta az öreg. — Az én időmben is tanult, aki fiskális akart lenni, vagy doktor, de nem ilyen tömérdeket. Mégis okosabb emberek kerültek ki az universitásról, mint manapság. Ti még latinul se tudtok!

Ő tudott. Régi vágású, hatalmas tagbaszakadt magyar volt, piros képű, ősz, csizmás öreg, aki már vagy negyven éve nem volt kinn a tanyájáról, de hajdanában, mikor még lóháton járt az agár után és három napig hegedültetett a fülébe a cigánnyal egyvégtében, vármegyeszerte híres duhaj volt. Senki sem gondolta, hogy ilyen magábavonult, csendes ember lesz valaha belőle, de a néni erélyes keze alatt meghajlott a dereka.

Talán már nem is gondolt a régi dáridókra, amint a tornácról az udvaron kapargáló tyúkokat nézegette, meg a macskát, amely a könyöklőn ült, a vadszőlőn ugráló verebekre lesve. A gazdaságával sem törődött, azt is a néni látta el helyette, hangos szóval, sok sürgés-forgással, bekötött fejjel és tubákszínű ruhában. Az öreg úr életében már csak annyi volt a változatosság, hogy délelőtt üres volt előtte az asztal, ebéd után azonban kitették rá a szódavizes gépet, meg pintes üvegben az érmellékit. Ilyenkor aztán szeretett anekdotázni, ha volt, aki hallgatta. Sándor azelőtt hálás publikuma volt, most azonban úgy érezte, hogy már nem tud olyan szívből nevetni a megpofozott vándorlegényen és a megrendszabályozott cigányon, mint hajdanában.

Valami rokonságot vélt felfedezni az öreg úr világfelfogása és a Sivány Lászlóé közt és ez elkedvetlenítette. Kezdte magát idegennek érezni itt is, pedig ez a hely volt mind között, ahová még kötötte valami szál, a legrégibb ismerőse.

De talán akárhol lett volna most, elvágyott volna mindenünnen, oda, ahol Lenke volt. Lenke és csak Lenke! Mindjárt első este írt egy hosszú levelet. Háromszor is újra írta, amíg elküldhetőnek ítélte, de nem volt vele megelégedve akkor sem. Ilyen levelet igazán nem volt érdemes posterestante küldeni, mert nem volt benne semmi, csak üres szavak. A válasz azonban nem késett és Sándornak táncoltak a sorok a szeme előtt, mikor olvasta:

„Édes barátom! . . . szertartásos . . . mért nem ír saját magáról . . . engem minden érdekel, ami magát érdekli . . . mióta elment, nagyon árvának érzem magam . . . eddig örültem a délutánnak, mert tudtam, hogy jönni fog, most alig várom, hogy este legyen."

Sándor nem sejtette, hogy azon a hétfői napon, amikor Lenke ezt a levelet írta, Sivány megint jó darabon elkísérte a leányt az intézetből hazamenet. Egy pakli cukorral várta, amit azonban csak akkor adott oda neki, amikor elváltak. Lenke elzárta a cukrot otthon a fiókjába és csak olyankor mert enni belőle, mikor Varjú Máli aludt, Mária pedig a zeneakadémián volt. Adott volna belőle nekik szívesen, de akkor meg kellett volna mondani, kitől kapta.

Sivány különben a hét kijelölt három napján mindig pontosan várta Lenkét az iskola előtt. Hamar összebarátkoztak, Lenke értett hozzá, hogy járatosnak mutassa magát mindenben, ami Siványt érdekelte. A politikusokat úgy ismerte, mint egy országgyülési tudósító, és nem kegyelmezett senkinek sem, akiben valami gyöngeséget fedezett föl. Sivány egyszer azt mondta neki:

— Nem mernék miniszter lenni maga miatt, ha lehetnék se. Mindig attól félnék, kifiguráz engem is.

— Magát nem tudom! Szeretném, de nem tudom.

— Hogy-hogy?

— Magában nem lelek semmi gyöngeséget.

— Tréfál velem?

— Sőt! Nagyon is komolyan beszélek. Még azt is bevallom, hogy ez bosszant és sokkal jobb szeretném, ha nem látnám olyan hibátlannak. Bánt, hogy a maga egyéniségének olyan erős hatása van rám, de nem tehetek róla.

Talán ennek a beszélgetésnek a hatása alatt írta Sándor levelébe aznap ezt a pár sort:

„Ma azt a fölfedezést tettem, hogy kezdek egészen úgy gondolkozni, mint maga. Emberekről és dolgokról egyaránt. Észre sem vettem, hogy történt bennem ez az átalakulás, de ma is, Máriának, egészen önkéntelenül egy olyan mondással feleltem valamire, amit magától hallottam!"

Most már a Sándor levelei is kezdtek megszínesedni. A leány úgy játszott rajta, mint egy hangszeren, az a húr szólalt meg benne, amelyet Lenke megérintett. És a soraiból már ki lehetett érezni a szerelmes ember szívdobogását és vágyakozását. Most már csakugyan vallomás volt minden levele, burkolt ugyan, de a fölszín alatt már ott gomolyogtak a le nem írott ízzó szavak, kitörésre készen. Közben tanult egész nap és amit a nénje nagyon rossz néven vett, alig evett valamit, pedig állandóan a kedvenc ételei kerültek az asztalra.

— Tönkreteszi magát a tanulással! — vélte a két öreg a háta mögött és komolyan aggódtak az egészségéért. Pedig nem volt semmi baja, csak vágyott Lenke után. Különösen aznap, amikor olyan levelet kapott, hogy azonnal szeretett volna vonatra ülni és hozzárohanni.

Ez pedig úgy történt, hogy Sivány László egy reggel rosszkedvüen ébredt és megdöbbenve állapította meg a hidegfürdő után, hogy Lenke teljesen lefoglalja minden gondolatát. Lenkére gondolt, mikor a nyakkendőjét kötötte, a Lenke hangja csengett a fülébe, ha az országgyülési tudósítást olvasta és a Lenke tekintetét érezte magán akkor is, amikor széles árkokon repült vele keresztül vágtató paripája, a White Star.

Amint ennek tudatára ébredt, dühös elszántsággal dobta el a cipőgombolót és azt mondta magában:

— Csak nem fogok vén fejjel belebolondulni ebbe a bakfisba?

Ez szerda reggel történt, aznap délben találkozója lett volna Lenkével. Elhatározta, hogy nem fog elmenni és hogy ura maradhasson az elhatározásának, összepakolt és a tízórai vonattal leutazott Pagonyfalvára. A pagonyfalvi ispán évek múlva is úgy emlékezett vissza erre a látogatásra, mint egy rossz álomra. A méltóságosnak semmi se volt jó, amit a birtokon talált és a cselédség az ispánnal együtt azt sem tudta, melyik lábára álljon előtte. Mikor másnap délben a kocsija, amely visszavitte a vasúthoz, eltünt vele az akácerdő mellett bekanyarodó úton, mindenki föllélegzett, mint nyári zivatar után, mikor kisüt a nap az elvonuló fellegek alól.

Ezen a szerdán kelt Lenkének az a levele, amely Sándort csaknem egészen megbolondította.

„Édes egyetlen barátom — írta a leány — ha arra hallgatnék, amit az érzéseim diktálnak, azt írnám, hogy csapja földhöz a könyveit és jöjjön haza az első vonattal. De tudom, hogy ez bolondság, hát csak azt mondom, siessen azzal a tanulással, hogy minél előbb itthon lehessen. Most már tudom, hogy maga sokkal fontosabb valaki az én életemben, semhogy ennyi ideig nélkülözni tudjam. És elhatároztam, hogy ha hazajön, nagyon jól fogok magával bánni és leszoktatom arról, hogy kevéssel beérje . . ."

De mire Sándor ezeket a sorokat megkapta, Sivány már megint Pesten volt és szombaton féltizenkettőkor már ott ácsorgott az Andrássy-uton Lenkére várva. Unalmában tízszer is elolvasott egy adóösszeírási hirdetményt, amíg a leány megjelent. Lenke mentegetőzve nyújtotta a kezét.

— Akartam magát szerdán értesíteni, hogy ne várjon, — szólott — de nem volt kivel. Nem voltam órán, mert Máli néni nem jól érezte magát és otthon maradtam ápolni . . . Remélem, nem várt sokáig.

Sivány már kieszelt egy mesét útközben, arra az esetre, hogyha Lenke számonkéri tőle a szerdai elmaradást, de ez most benneszorult. Csak annyit mondott:

— Ó nem! én azt hittem, hogy már elment, hogy lekéstem, aztán búsan hazamentem.

— Miért búsan? Olyan nagyon búsul azon, ha nem kísér végig az Erzsébet-körúton és a Kerepesi-úton? Ugyan kérem!

— Annyira, — mondta Sivány, — hogy hetenként csak az a három napom ér valamit, amikor magával beszélek. Soha még apa nem szerette úgy a leányát, mint én.

Lenke jóizűen kacagott.

— Mi ez? Vallomás? Mert arra igazán nem vagyok berendezkedve. Maga elfelejti, hogy velem beszél és visszaesik a Kovalszkyné stilusába.

— Lenke!

— Nos?

— Én szeretnék magával okosan beszélni.

— És mért nem beszél?

— Mert maga egyre tréfál és mert itt az utcán nem lehet ezeket a dolgokat elmondani.

— Hát hol lehet? Azt mondanám, hogy jöjjön el hozzánk, de nem mondom, mert Máli néni miatt úgy sem tudnánk nyugodtan beszélni, meg aztán Lajos is sokszor megfordul nálunk és azt hiszem, maga nem vágyik családi összejövetelekre.

— Mondja, — kérdezte Sivány, — nem jöhetne velem Budára sétálni?

— Rendezvous? Azt talán mégsem!

— Nézze Lenke! Hallgasson rám! Maga sokkal okosabb leány, semhogy meg ne értse . . .

— Ha az okosságomra hivatkozik, akkor bizonyosan olyasmit akar velem elhitetni, ami ellen az okosságom tiltakozik . . . Kezdje máskép.

— Szóval nem akar meghallgatni?

— Nem akarom, hogy olyasmit mondjon, amiért meg kellene haragudnom. Mert nem akarnám magát elveszíteni. Azt végtelenül sajnálnám.

— Igazán sajnálná? — kérdezte Sivány.

— Maga nem tudja, hogy mi nekem ez a három félóra hetenként, — szólt Lenke megállva. — Minden!

Halkan mondta ezt, lesütött szemmel és csak azután nézett föl Siványra. De a szeme beszélt és megmagyarázta, hogy mi az a minden.

— Édes! édes kis leányom! — szólt Sivány meghatottan és megszorította a leány kezét. Aztán újra megindultak és pár percig némán mentek egymás mellett. Akkor Lenke elkezdett megváltozott hangon valami közönyös dologról beszélni.

Sivány azonban egész nap arra a meghatott tekintetre gondolt és este, mikor a szobájában megállott a tükör előtt, már alkuba ereszkedett a képmásával.

— Igaz, hogy majdnem huszonnyolc évvel vagyok idősebb, de még nem látszik rajtam az idő. — Talán azért maradtam ilyen fiatal, mert az élet kárpótlással tartozik még nekem.

Lenke pedig aznap délután nem ment el a Sándor leveléért a postára. A kanapéra feküdt és csendes álmodozással számlálgatta a mennyezet figuráit. Máli néni nem is hagyta szó nélkül, mikor meglátta.

— Nem való fiatal leánynak a kanapén feküdni! Nem is egészséges, nem is illik!

Lenke kiült az ablakba a himzéssel, de a tű csak néha mozdult meg a kezében, mikor Máli néni átment a szobán. Közben nézte a gesztenyefákat és hallgatta az ablak alatt elhaladó lépések kopogását. Sándornak csak másnap írt. Egy kissé tartózkodóbb volt a levele és arról panaszkodott benne, hogy céltalannak és üresnek látja az életét. Ez már a tegnapi jó hangulatnak a visszahatása volt. Ami még tegnap úgy tünt fel előtte, mint csupa jó reménység, az mára mind átváltozott kétségekké. Egész nap ideges volt és rosszkedvű, és háromszor is összeveszett Máriával, aki azonban szokott szelid modorával kitért a huga elől.

— Timár miatt ideges szegény, gondolta Mária, és megértő részvéttel tűrte a szeszélyeit, amihez különben nem igen volt hozzászokva, mert Lenke rendesen nagyon kedves tudott lenni a környezetéhez és nem igen látszott meg rajta, ha bántotta is valami.

Sándor hosszú szerelemfilozófiai levelet írt és neki sem volt sejtelme, hogy mi kormányozza a leány változó hangulatát.

— Egy fiatal leány csupa rejtelem, — mondta és megnyugodott ebben a bölcsességben.

Egyszer aztán azt mondta Lenke Siványnak, amint a Muzeum-körúton mentek:

— Maholnap vége a sétáinknak, mert szombatra bevégezzük a kurzust és már nem fogok iskolába járni.

— Hol fogom én akkor látni magát?

Most már nem mert kezdeményezni semmit, meg akarta várni, hogy a leány mit eszelt ki, hogy folytathassák a találkozásaikat. Lenke azonban nem úgy válaszolt, ahogy remélte. Azt felelte:

— Sehol. Most úgyis nyár van és maga el fog utazni.

Sivány meglepetve és egy kicsit ijedten nézett rá.

— Csak így egyszerüen beszünteti a dolgot? A múltkor azt mondta, hogy magának is kedvesek ezek a séták.

Nem merte úgy idézni a Lenke szavait, amint mondta, ő maga sem tudta miért, de letompította a jelentőségüket.

— Azóta gondolkoztam és beláttam, hogy jobb, ha minél kevesebbet látom magát. Nincs ennek semmi célja!

— Lenke! Édes kis leányom, ha tudná . . .

— Mit, ha tudnék?

— Hogy mennyire hiányozni fog nekem, és milyen nehéz lesz ez után a gyönyörű tavasz után megint arra várni, amíg újra láthatom.

Érezte, hogy a leány mást vár tőle, és azt is érezte, hogy ha szabadjára engedné az érzelmeit, mást is mondana. De fegyelmezett ember volt, és az a huszonkilenc éves korkülönbség meggondolttá tette.

A leány hallgatott. Amire várt, nem következett be, pedig azt hitte, hogy most meglett volna rá az alkalom. Most már ő maga is úgy érezte, hogy elérhetetlen dologra vágyik és sohasem lesz hatalma e fölött az ember fölött. Ezzel az ütőkártyával, azt hitte, megnyeri a játszmát, de úgy látszott elnézte, ami a talonban volt. Elkedvetlenedett és valami fásult szótlanság vett rajta erőt.

— Úgyis hiábavaló minden! — gondolta, céltalan erőlködésnek érezve minden beszédet. És a hallgatással aztán elkedvetlenítette Siványt is.

Úgy mentek egymás mellett, mint két közömbös ember, akik terhére vannak egymásnak, és mindenik a másiktól várta azt a szót, amely visszazökkentheti őket az előbbi síma kerékcsapásba. Sivány lopva nézett Lenkére, akit most, amint kedvetlenül, egy kicsit meghajlott fejjel ment mellette és csak profilban láthatott, először talált csúnyának. És egyszerre úgy érezte, hogy megszabadult valami veszedelemtől, amely már-már úrrá lett fölötte és valósággal megkönnyebbült, mikor a leány az Üllői-út sarkán a kezét nyújtotta búcsúzóra.

Amint elváltak, alig tett pár lépést, már megbánta a viselkedését és az az érzése volt, hogy valami hibát követett el. Most már vágyódott Lenke után és szeretett volna neki valamit mondani. Hogy mit, azt maga sem tudta, de beszélni akart vele okvetlenül. Visszafordult, de nem látta Lenkét semerre. Utána ment, két utcán is követte az irányt, amerre menni szokott, de csak akkor pillantotta meg, mikor már a gesztenyefasoros utcába ért. Lenke már ott járt a házuk előtt és mielőtt utólérhette volna, befordult a kapun. Sivány úgy érezte, mintha elvesztett volna valamit. És szerelmesebb volt Lenkébe, mint valaha.

Lenke aznap megint hosszú levelet írt Sándornak.

„. . . Már számítom a napokat, hogy mikor érkezik haza, de kérem, ne jöjjön hozzánk azonnal. Én úgy szeretném, ha este érkezne meg, másnap letenné a vizsgát, hogy mire hozzánk jön délután, már ne legyen egyéb gondja, mint kipótolni azt, amit egy hónapig mulasztottunk... Irhatna egy-egy képeslapot mindenikönknek, s az egyiken megírhatná azt is, hogy mikor jön. Hogy itthon ne kelljen titkolóznom, hogy tudom az érkezését."

Sándor válaszolt, hogy vasárnap este érkezik Pestre és hétfőn reggel fog vizsgázni. Aztán megírta a levelezőlapokat is. Varjú Málinak is küldött egyet.

Lenke megszégyenülten gondolt Siványra.

— Kudarc! Csúfos kudarc! — ismételte és ösztönszerüleg megérezte, hogy hol hibázta el a dolgát.

— Tulságosan elárultam magam. Ha nem volna velem annyira tisztában, nem lett volna olyan óvatos...

Elhatározta, hogy egyelőre nem fog vele többet találkozni. Szerdán úgy kerülte ki, hogy utolsónak maradt az osztályban, és mikor már mindenki elment, a kapu mögül leste Siványt. Mikor aztán az a várakozás unalmában elment egy kissé messzebb az Oktogon felé, kiszökött az ajtón s a másik irányban befordult a legközelebbi sarkon. Szombaton pedig beült az igazgatónőhöz diskurálni és ott maradt egy óráig. Otthon előre bejelentette, hogy később megy haza, mert búcsúzni fog a tanárnőitől.

Sivány most már keserű szemrehányásokat tett önmagának és kezdte belátni, hogy negyvenhétéves korában nagyon komoly dolog, ha az ember beleszeret valakibe. Mióta Lenkével nem találkozott, porosnak, fülledtnek és kiállhatatlannak találta az egész várost és pár nap múlva el is utazott a birtokára pihenni. De nem sokáig birta ki otthon, s egy hét múlva már az expressz röpítette Ostende felé. Kokottak után vágyódott, hogy kiverje a fejéből a szűzet és keresett egy nőmbert, akit megvethessen. Lenke megállta, hogy ne tudakozódjék felőle Lajostól . . .

Mielőtt Sándor hazaérkezett, még történt valami a sárga házban, aminek azonban senki sem tulajdonított semmi jelentőséget. Alapjában véve jelentéktelen dolog is volt, feledésbe is merült csakhamar, csak Lajos gondolt rá sokat, aki előtt úgy tünt föl az egész, mint egy különös álom.

Folytatjuk

Az Ernst-muzeum kiállításából Mednyánszky László báró: Temető

Anusa urileány lesz

Elbeszélés

Irta Nagy Endre

Olyan titokzatosan szép volt ez a darabka föld a csúf agyagos Galiciában, mintha valami tündér ejtette volna ide a retiküljéből. Messziről elvadult erdőnek látszott, amely sűrűn beborította a lapos dombokat és völgyteknőket, de amint közelebb ment az ember, egyszerre megszínesedett a lombok egyforma sötétsége. A poétikus nyirfák, előkelő fenyők, finom gyertyánfák és izmos tölgyek között szinte vadon nőtt hatalmas terebélyes fává a cseresnye, alma, körte. Eleinte tán még azt hitte volna az ember, hogy mindez csak úgy isten szent nevében terem a darazsak, erdei madarak és mókusok gyönyörűségére.

De aztán ha gondtalanul andalogva tovább bolygott, váratlanul egy-egy tágas tisztásra bukkant. Négyszögletü térség volt ez, mogyorócserjék sűrű sövénye övezte és a cserjék katonás rendje elárulta, hogy ezt már nem a természet szeszélye remekelte ide. A tisztáson haricska, zab, burgonya, rozs volt elvetve szép egyforma kockákba és az egyik szögletben a lombokhoz lapulva szalmafödeles kunyhó rejtezkedett.

Az utolsó hajszálig, azaz hogy szalmaszálig egyformák voltak ezek a kunyhók, mint ahogy egyik gubacs olyan, mint a másik. Mintha e kunyhók is a föld önkénytes termékei lettek volna. Agyaggal betapasztott sövényfalú épületek voltak, szép fehérre kimeszelve. Középütt nyílt az ajtó a keskeny pitvarba, amelyből jobbra-balra egy-egy szoba nyílott.

Aki itt lakik, annak ugyan nincs nagy szüksége a külső világ emberi társadalmára. A házát fölépíti a maga erejéből, kis földje ellátja élelemmel, a tehene tejjel, a tyúkja tojással. A len és a kender sűrű kévékben lapul a ház falához, jó melegen tartva a szellős szobákat. Ebből az asszony elnyűhetetlen fehér vásznat készít, ami az egész háznépet ellátja ruhával, télre-nyárra egyaránt. Mert nyáron úgyis meleg van és télen ki bolond künn járni, amikor a kemence padkáján kuporodhatik. Mikor fölépíti a házát, ellátja magát annyi olajnyomatú szentképpel, amennyivel körül rakhatja a két szobát. Egyéb ipari termékre aztán nincs is szüksége e rövid földi életben.

Aki itt lakik, annak dolga se sok van. Burgonyából, haricskából, rozsból csak annyit vet el, amennyire szüksége van, a szilva, mogyoró, alma magától terem, a tyúkok maguktól tojnak, a tehén magától is leadja a tejet. A ház asszonyának se sok a gondja a konyhával. Reggeltől estig sül és fől kifogyhatatlanul a parázson a krumpli és a haricska-pép. Azonkívül ősszel csak ki kell menni a gyümölcsfákhoz és kész a menű főzés nélkül.

Nincs istennek jámborabb teremtése e népnél; majdnem egy módban él a földjén a barmával, baromfiával. Sohsem jutna eszébe, hogy akár egy csirkének is elmetssze a nyakát és faeképével inkább simogatja, mint fölsebzi a földet, hogy kenyerét megkapja tőle.

Ez a sok szétszórt kunyhó a térképen közös falunak szerepel, de itt az egyik tisztáson talán nem is tudnak a másikról. A családfa az agyagkemence melegénél bőven termi a gyümölcsöt, akár a vackor; társaságért nem kell hát a szomszédba menni. Évente kétszer-háromszor csizmát húznak és elmennek az alacsony fatemplomba, amelyben gyertyák égnek és aranyozott papirdíszek lógnak a gerendákról. Itt kiéneklik hálájukat a jó istennek, aki az életet megteremtette. Ezért az életért elég szép tőlük ennyi is.

Néhány hónap óta erdős világuk néhány új hanggal élénkült meg. A seregélyek, szarkák, baglyok és vadméhek hangjába a szomszéd dombok felől ágyúk tompa puffogása és géppuskák kattogása keveredett. De hamar megszokták ezt is és olyan közönnyel vették

Az Ernst-muzeum kiállításából Mednyánszky László báró: Mocsaras táj

tudomásul, mintha a szomszéd erdőkben egy úri vadásztársaság rézkürtön fújta volna a halalit.

Egyszer kozák járőr tévedt ide. A kozákok kihabzsolták a köpükből a mézet, megrakták tarisznyájukat krumplival, tojással és elmondották, hogy most háború van a világon, az orosz katonák föl fogják szabadítani a népeket.

Egyéb viharával el nem jutott ide a világháború. A hadak útjától félre esett ez a kis terület; a lombok csipkézete fölött a világ mind a négy tája felől piroslott az ég a fölgyújtott falvak tüzétől, de itt békés nyugalommal folyt tovább a mindennapi élet, mint ahogy ezer és ezer év óta folyhatott változás és fejlődés nélkül.

Talán a Hadisten ha véletlenül ide bekukkantott, visszahúzódott e szent berkektől, amelyek között nyomtalanul járt az Idő és száműzve volt a Történelem.

*

Egyszer a tüzérezredes, akinek ütegei a szomszédos dombokon állottak, erre lovagolt a segédtisztjével. Már akkor hetek óta állottak itt az ellenséggel szemben és alapos kilátásuk volt rá, hogy még hetekig fognak itt állani.

Prager ezredes úr elragadtatva kiáltott föl, amikor az első kunyhót meglátta itt:

— Szavamra gyönyörű! Itt aztán boldogan élhet az ember!

Az ezredes, mint a legtöbb katonatiszt, jámbor családapa volt, aki a csatazajból visszasírt vásárhelyi kis kertjébe, amelyben konyhazöldséget ültetgetett volt. Az ő szelíd lelkét nyomban megkapta hát ennek a tájnak hangulata. Segédtisztje, Rüggy főhadnagy, kapott is az alkalmon, hogy megkockáztassa:

— Mindenesetre jobb, mint a fedezékben. És ha úgyis egyhelyben-maradás lesz, akkor talán egész bátran idehurcolkodhatnánk.

Még e délelőtt be is költözködött az ezredtörzs. A házbeliek kerekre nyitott szemmel, szótlanul nézték a jövevényeket és lázongás nélkül meghúzódtak az egyik szobában, míg a másikból fürge tisztiszolgák vitték ki a pajtába a bútort, fölösleges lim-lomot és kirakták helyette az aluminium tábori ágyakat.

Az ezredes úr ezalatt a háztáját vette szemügyre. Parancsára gyöpágyakat rögtönöztek az udvarra, néhány fát, amelynek elhelyezése nem tetszett neki, egyszerűen odébb ültettek és nyirfából, sátorlapból, lombokból csinos filagóriát építettek tiszti étkezőnek.

A vacsorát már itt is ették meg. A szakács az ünnepélyes alkalomra kitett magáért és pirosra sült malacot tett az asztalra. Lelke rajta, hogy hol szerezte. A szokásos palacsinta sem maradt el, sőt Rüggy főhadnagy egy üveg pezsgőt is csempészett az asztalra, pedig tudta, hogy ezért el nem marad az ezredes úr dorgatóriuma. Az ezredes úr gyakorlatilag megitta a pezsgőt, ha már éppen ott volt előtte, de elvben gyülölte és rosszaló hangon mondta:

— Ejnye már mire való az ilyesmi? A pezsgő a legbűnösebb ital, csupa bolondságra csábítja az ifjúságot.

Berci, a költői hajlamú szőke zászlós elpirosodva felelte:

— Itt?... Itt ugyan csábíthat!

Az alkonyi világosság még szebbé tette a vidéket. A sűrű, párás nyári levegő összemosta az éggel a fák merev körvonalait, amelyek fantasztikus nagyra nőttek e távolságot mimelő fátyol mögött. Az erdő sötétjéből a nyirfák fehérsége úgy villogott ki, mint a fogak egy szép asszony szájából. A legyek, darazsak, szúró napsugarak elültek; a nyárnak csak kellemes balzsama

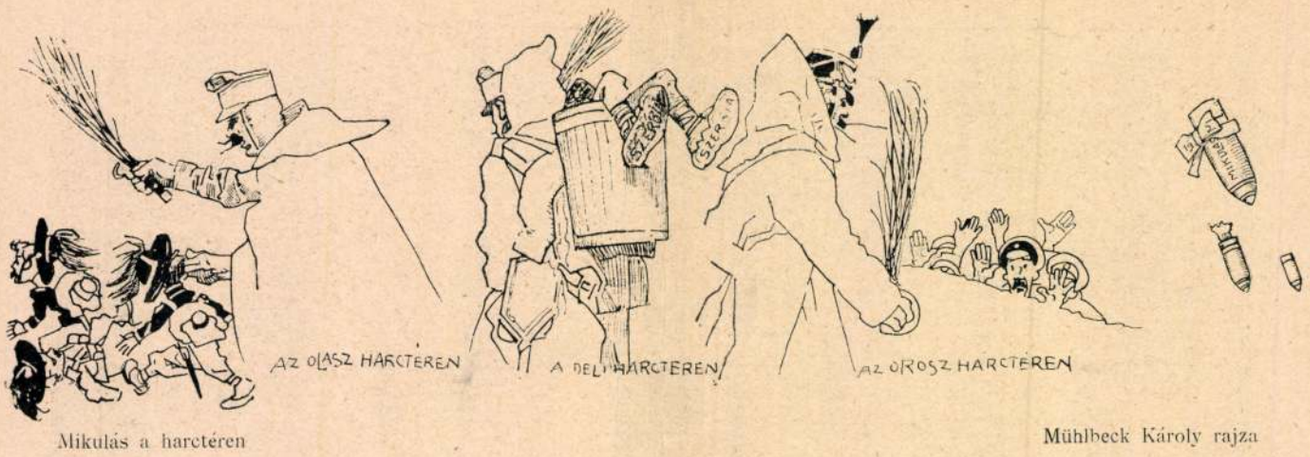

Mikulás a harctéren

Mühlbeck Károly rajza

maradt itt és kimondhatatlan jóléttel kenegette körül a vacsorázókat.

Nyiress őrnagy, az első osztály parancsnoka, aki békeidőben a maga giggjén szokott volt elhajtani a Gerbeaud-ba, szivarját foga közé szorította és székében hátradőlve mondta:

— Bizony isten, majdnem jól érzem magam!

Az ezredes úr szemrehányóan fordult feléje:

— Majdnem? Ej, ej, nem érdemled meg ezt a jó módot, ha még most is elégületlen vagy!

— Hiába, azért valami mégis hiányzik! Hiányzik a nő!... A nő!

Rüggy főhadnagy úr szeleburdian egy „úgy van"-nal járult hozzá, Berczi zászlósnak kigyulladt a szeme, de az ezredes úr tréfás szigorúsággal megfenyegette őket.

— Ejnye ebadta javíthatatlan gyerekei!

Nyiress őrnagy azonban rettenthetetlenül folytatta:

— Ezredes úr, alázatosan kérem, hiszen nem kell mindjárt erkölcstelenségre gondolni..?.

— Ebadta! Tán még én gondolok erkölcstelenségre!

— Óh, én jól tudom, hogy ezredes úr kérlelhetetlenül a családi morál híve és ettől nem igen szokott eltérni, de...

— Sohsem! Mordizomadta! Nem „nem igen", hanem sohsem! Értetted? Még csak az kéne, hogy ilyeneket halljon a feleségem, — a jó öreg!

— Kijelentem ünnepélyesen, ezredes úr, hogy én most nem *úgy* gondoltam a nőre. De magamon is tapasztaltam, hogy napról-napra jobban elvadulok, elzüllök. A nő kell, akinek a kedvéért megborotválkozzunk, kikeféltessük a blúzunkat és lakatot tegyünk néha a szánkra.

Az ezredes úr gyorsan helyeselt:

— No az már igaz! Már rám is átragadott rólatok ez a stílus. Én nem tudom, hogy is fogok otthon leszokni róla!

— Tetszik látni? A férfi a nő kedvéért finomodott meg. Enélkül ma is a fákon mászkálnának, vicsorgó fogakkal beléharapnának egymás lábikrájába... Még az étel is jobban izlenék, ha ülne itt egy nő, akinek villahegyen odakínálhatnék egy válogatott falatot. Néha borzasztó vágyat érzek, hogy egy nő előtt gavallérosan kihúzzam magam, vagy reggel leszakítsak egy szál virágot és átnyújtsam neki.

— Hát ha csak nőt parancsol az őrnagy úr, akkor mindjárt itt is van egy! — mondta Rüggy főhadnagy.

Mindnyájan nevettek. Az almafára éppen most kapaszkodott föl a házigazda leánya. Tizenöt-tizenhat éves lehetett, kenderkóc haja piros ronggyal volt lekötve, házi szőttes pendelye derékon zsinórövvel volt összeszorítva, egyéb ruhanemű aztán nem is volt rajta. Ámbár cipővel, harisnyával bátran fölért a sár-réteg, amely a lábát takarta. Ügyesen fölmászott a fára, az egyik kiugró ágra letelepedett és szorgalmasan kezdte eszegetni az apró zöld almákat, egyiket a másik után.

— Vacsorázott.

Ez hát a „Nő".

Nyiress őrnagy komolyan megharagudott, hogy az ő rovására nevetnek. Bosszusan dörmögte:

— Akkor az emse-malac is nő, ha ez az!

— Miért? — vetette ellene Rüggy főhadnagy. — Véletlenül egész csinos leány, tessék csak jobban megnézni! Azért hogy nincs divatosan kiöltöztetve!...

A zászlós bátortalanul szólalt meg:

— Olyan karcsú, mint a nádszál. És milyen szép szeme van!

A főhadnagy ráduplázott:

— Igen, igen! Csak jobban meg kell nézni, közelről!

Odaszaladt a leányhoz, leszedte egyszerűen a fáról és ceremónia nélkül odavitte a társasághoz, mint egy ölebet. A leány se meglepett, se ijedt nem volt, hanem kíváncsian mosolyogva állott a tiszt urak előtt. A főhadnagy dicsérni kezdte, mint valami vásári kikiáltó.

— Tessék jól megnézni, hát nem nő ez? Nem visel midert, de éppen ezért nem is ronthatta meg a termetét. Tessék megnézni a karját, direkte olyan finom, mint egy race-nőé. És tessék megnézni a lábszárát, a bokáját. Milyen karcsú! Nincs rajta semmi fölösleges háj.

— No hiszen a krumplitól lehetne is! — morogta megvetően az őrnagy úr.

A leány egykedvüen tűrte, hogy fölemeljék az ingét és sorra tapogassák a lábszárát. Inas, edzett, érzéketlen volt az, mint az őzé. Még azon sem ütközött meg, amikor a főhadnagy tovább ment a magyarázgatásban:

— És tessék megnézni ezeket a kebleket! Ha ez sem női, akkor igazán nem tudom, mi az!

Megvizsgálták, megtapogatták a két kis halmot, amely hegyesen szökkent ki melléből. A leány aggódni kezdett, hogy talán azért mustrálgatják, mert meg akarják enni.

Az őrnagy az arcát fintorgatta.

— Piszkos! Punktum! Nem tehetek róla, de nekem a nő csak selyemben és batisztban nő.

Ezért meg is rótta az ezredes úr:

— Nohát akkor nagyon rossz gusztusod van! A nőkben úgyis megvan a hajlam a selyemhez, bársonyhoz, még csak az kell, hogy te biztatgasd őket! Hisz így se győzi az ember őket pénzzel!... Nem mondom, ez a leány gyakrabban is mosakodhatnék, de ami a

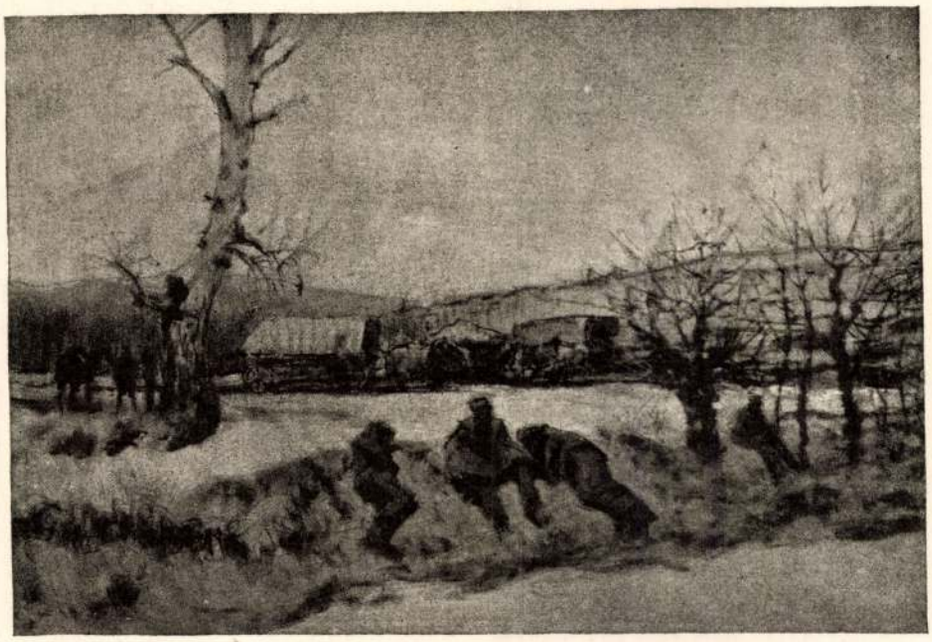

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BR. PIHENÉS

FERENCZY KÁROLY

Művészi munkálkodásának java idejében távozott örökre körünkből Ferenczy Károly. Még az év legelején két fiával és lányával együtt mutatta be legújabb képeit gyűjteményes kiállításban s a Ferenczy-család ez együttes bemutatkozása búcsú volt, a legszomorúbbak egyike, amelyben legújabb művészetünk istenhozzádot mond egyik vezetőmesterének. Ferenczy Károly művészete nemcsak belső értékénél fogva nevezetes, hanem ama hatás révén is, amelyet — a nagybányai mesterekkel együttesen — képírásunk fejlődésére és erkölcsére gyakorolt. Ha valaki, úgy Ferenczy Károly és köre mutatott férfias példát arra, hogy a festő önmagának és művészetének legelső sorban kérlelhetetlen őszinteséggel tartozik, azaz semmiféle melléktekintetet nem véve figyelembe, egyesegyedül a meggyőződésének adjon kifejezést. Ez oly természetesnek látszik, pedig akkor, amidőn Ferenczy s barátai a művészet küzdőporondjára léptek, naivnak, nevetségesnek, céltalannak minősítették. Ferenczy s a művészek ama csoportja, amelynek hitvallásáról éppen Ferenczy képei révén szerezhetett a közönség legszaporábban tudomást, évek során meg is sinylették ezt a férfias állásfoglalást. Nem kellettek sem a közönségnek, sem a kritikának, sem a művészeknek. Nagybányára visszavonulva, mint valamely kiközösített társaság dolgoztak serényen, in partibus infidelium, egyikük-másikuk a szentnek vallott művészi célra áldozta egész vagyonát és éveknek kellett múlniok, míg végre megérhették a napot, amelyen az ő művészetüket is művészetnek fogadta el a közvélemény.

Persze, az elismerés e napjától fogva koszorúval fonta körül Ferenczy nevét is a hír. Szinte máról holnapra ösmerték el modern művészetünk egyik legkitünőbb vezérének, jöttek az aranyérmek, muzeális vásárlások, az amatőrök rávetették magukat képeire, tanára lett a Képzőművészeti Főiskolának. E sok dísz sem ingatta meg Ferenczyt. Azt a művészetet, amelyet már a számkivetésben helyesnek ösmert fel, módszeresen fejlesztette tovább s annak folyamatos alakulására sem a kezdet balsikerei, sem utóbb a sok elösmerés nem volt a legcsekélyebb befolyással sem. Tehetségét tudatosan fejlesztette tovább, minden újabb képe szervesen illeszkedik a sorba, nincsenek kitérések, félrebillenések: az organikus élet fejlődésmenetének képe az.

Egy ily mester halála, aki valóban fordulatot idézett fel művészetünk történetében, két-

Művészet 1917.

UDVARY GÉZA FIRENZEIEK

szeres veszteség ránk nézve. Nagy értékkel lettünk szegényebbé, vigaszul csak az szolgál, hogy alapvető elveivel, amelyek tovább élnek, meggazdagodott a művészetünk. Értékes hagyaték, amelyet dúsan tetéz mesteri műveinek nagy sora.

Ferenczy Károly művészeti stílusát, annak fejlődését a «Művészet» 1905. évfolyamában elemezte s mutatta be Meller Simon. Akkor egy sor művét is reprodukáltuk, azonfelül épp e folyóiratnak módjában volt különböző évfolyamaiban a mester ritka szépségű rajzait is reprodukálni. Most már csak az a fájdalmas feladat vár ránk, hogy nekrológképpen életrajzi adatait jegyezzük ide.

Bécsben született, 1862 február 8-án. Atyja az erdélyi vasút főigazgatója volt, anyja Graenzenstein Ida. A Ferenczyek krassómegyei hivatalnok-család volt, tagjai közül többen dilettánskodtak. Ferenczy Károly Budapesten és Sopronban végezte a gimnáziumi tanulmányokat. Aztán Magyaróvárra került a gazdasági akadémiába s két évig gazdálkodott atyja krassómegyei birtokán. Egy római útja (1884) döntő jelentőségűvé lett; elhatározta, hogy festő lesz. Rajzolni kezdett, a következő évben folytatta ezt Münchenben, 1886. pedig Nápolyban. Nápolyból Párisba került s ott 1887—89. a Julian-iskolában Bouguereaunak és Tony Robert-Fleurynek volt tanítványa. Ekkor, 1888. jelent meg először budapesti kiállításon, de nem mint festő, hanem mint gyűjtő, kiállítván néhány birtokában levő régi képet. Már a következő évben a kiállítók sorában találjuk: Kallós Ede arcképét s virágokat gondozó lányokat állított ki, e művek a Bastien-Lepage-féle tiszta naturalizmus bélyegét viselik magukon. Ebben az évben Budapest mellett, Szentendrén telepedett le, ahol négy évet töltött. Itt festette meg a többi közt a Válást, a Tékozló fiút, a Vidéki hordárt, a Kavicsot hajigáló fiúkat, a Plakátok előtt, a Szarvaskertben c. műveit, az utóbbit a király vette meg.

Szentendrei szorgalmas munkálkodása közepette érezte, hogy még messze tart hő vágyától, a természet megismerésétől. Beható, rendszeres tanulmányokkal kívánt e fogyatkozáson segíteni. 1893. tehát Münchenbe költözött, ahol három éven át vasszorgalommal dolgozott. Itt került összeköttetésbe, itt kötött benső barátságot a fiatal magyar festők ama körével, amely akkor Hollósy Simon köré sereglett s később a bányai művészek néven vált ismertté. A müncheni munka, a lelkes festőifjúsággal való állandó kapcsolat egyszeribe frissé, élénkké változtatta művészetét, amelynek ez időszakát nagyon jellemző szép terméke a Madárdal (1893), amely utóbb a Szépművészeti Múzeumba került. Finom tónusaival, tiszta színeivel, egységével újszerű az ő műveinek sorában. 1894. ki is állította több arcképpel s a Kertben c. plein-air-képpel együtt a Műcsarnokban. De nem vették észre. A következő évben Münchenből a budapesti kiállításra küldötte Somssich József és Csók István arcképét, az Olvasó lányt, a Tyúketetést és Ádámot, az újabb akt-tanulmányozás ez érdekes példáját. Ezekkel sem hatott. Mikor 1896. Hollósy Simon Budapesten járt s mindenkit a millenniumra való felkészülődés foglalkoztatott, Hollósy müncheni körében Réti és Thorma kezdeményezésére felvetődött az a gondolat, hogy Hollósy iskolája a nyarat Nagybányán töltse s ha ez a kirándulás beválik, a müncheni iskola minden nyarát Keletmagyarország e szép vidékén töltse. A gondolat testet öltött s számos ne-

III. BÉLA KIRÁLY BEFOGADJA A CISZTERCITÁKAT. SZENTGOTTHÁRD. DORFMEISTER MŰVE.

föl, mint amilyen valóban. Dorfmeister ügyesen, finom érzékkel oldotta meg feladatát. Maga a főoltár Dorfmeister ilynemű jobb művei közé tartozik. A XVIII. század ama festőinél, akik főleg falfestészettel foglalkoztak, vászonra festett képeik többnyire mögötte maradnak freskóiknak. E tekintetben még a legkiválóbbak, kik Magyarországon dolgoztak, Troger és Maulpertsch sem kivételek. Terjedelmes freskóik az alkotás könnyedségével, a kompozicó kellemességével és építészethez simuló jellemével ragadják meg a szemlélőt, míg az oltárképek, melyeket az általuk kifestett templomokba helyeznek, többnyire híjával vannak annak a művészi elmélyedésnek, melyet e helyen keresünk és technikai tekintetben is sokszor fogyatékosak, mi annál szembetűnőbb, mert a freskófestésben technikai szempontból is kiváló mesterek. A császári templom főoltárképe, melyeket Dorfmeister nevével és 1776 évszámmal jelölt meg, a komolyabb, gondosabb kivitelüek egyike . . . A többi négy oltár képe jóval gyengébb. Nem annyira az oltárképekben, mint inkább a templom falait és boltozatát teljesen elborító festett díszben kell Dorfmeister művészetének jellemző és értékes vonásait keresnünk. Pompás rokokó dekoráció mindenütt. A világos zöld alapról hatásosan emelkednek ki a sárgás, rózsaszínű tagozatok és a plasztikusan festett diszítmények helyenkint aranyozott fehérsége. Frizek és cartoucheok, vázák és színes virágcsokrok, füzérek és koszorúk díszítik az épület egyes részeit. A rokokó ízlés pazar pompáját a szigorú rendszer és helyenkint antikizáló részletek alkalmazása enyhíti. A tartalmi szempontból jelentős ábrázolások a kupolákban vannak.»

Időrendben e művet egy arckép követi: Kamper Jakab soproni városi tanácsosé. Éber kritikája szerint e képen inkább a részletekre, mint a mélyebb pszichológiai jellemzésre esik a súly. Ugyanebben az évben 1777-ben, megint Kismarton számára dolgozik s az odavaló plébániatemplom ekkor kapja tőle egykori főoltárának nagy képét, melyet Éber Dorfmeisternek legsikerültebb olajfestményei közé sorol. (Szt. Márton, koldusokkal. A képet degradálták, egy új «stilszerű», «csúcsíves» oltár kedvéért, ma a templom falán lóg). Talán ugyanekkor festette ide a másik, most szintén falra akasztott oltárképet is, amely a Boldogasszonyt mutatja.

1779-ben Sopronban festette bencés (akkor ferencrendi) szerzetesek rendháza lépcsőházának

MENYEZETFESTMÉNY RÉSZLETE A SZOMBATHELYI PÜSPÖKI SZEMINÁRIUMBAN. DORFMEISTER MŰVE.

kupoláját: a feszületet, Szent Ferenccel és allegorikus csoportokkal. Ez utóbbiak értelme nem világos. A művet Éber művészeti szempontból Dorfmeister legkiválóbb alkotásai közé sorolja. «A kupola csekély magassága miatt a térben való lebegés ábrázolása nem vezetett volna célhoz, azért érthető, hogy a művész itt nem alkalmazta a kupolafestmények szokott távlati eszközeit. A festmény inkább képszerűen hat . . . Kerek kompozíciójával, a lenge angyalalakok finom rajzával és ragyogó színeivel valóban megkapó hatású». A mű bizonyára nagyon tetszett a soproniaknak, mert mindjárt utána két nagyobb monumentális munkát adtak neki ugyancsak Sopronban: a Szent-Lélek templom és a városház tanácstermének kifestését bízták rá. A két munkát Dorfmeister 1782-ben végezte el. Az előbbi munka falképeket és a főoltár képét foglalta magában, ez utóbbit Éber a mester jelentéktelenebb művei közé sorozza. A falfestményeket, sajnos, időközben átfestették. A városházba festett képei pedig elpusztultak. Csak fényképekből s a menyezet fönmaradt színvázlatából lehet fogalmunk e műről.

1784-ben Szentgotthárdon találjuk, ahol a ciszterciták új templomában dolgozik, ezúttal fia, István segítségével, aki az architektonikus tagozatokat és a «plasztikát» festette. A fő momentum itt a szentgotthárdi csata, ez foglalja el a kupola legnagyobb részét. «A csata mozgalmas képe eléggé érdekes; az egyes fő mozzanatok kellőképen kiemelkednek, anélkül, hogy a körbenfutó kompoziciót megzavarnák». Ezenkívül egy sor kisebb kompoziciót festett itt s talán éppen ez időben a celldömölki apátságban is. Ez utóbbi templomban tőle való a Nep. János allegóriáját mutató oltárkép. «A rokokókor jellemző vonásai — írja Éber a rózsás színezés, a mozdulatok és kifejezés kecsessége itt erősebben érvényesülnek, mint a művész bármely más művén. 1785-ből való a Celldömölk közelében levő Kemenes-Mihályfa község szerény temploma szentélyének kifestése. Távlatilag festett, oszlopos főoltáralkotmány az egész, a falakat egyszerű, nem szerencsés ornamentika borítja. Jelentéktelen a főoltár képe is, amely Szent István megkövezését ábrázolja . . . Dorfmeister a szentély félkupolájába különösen

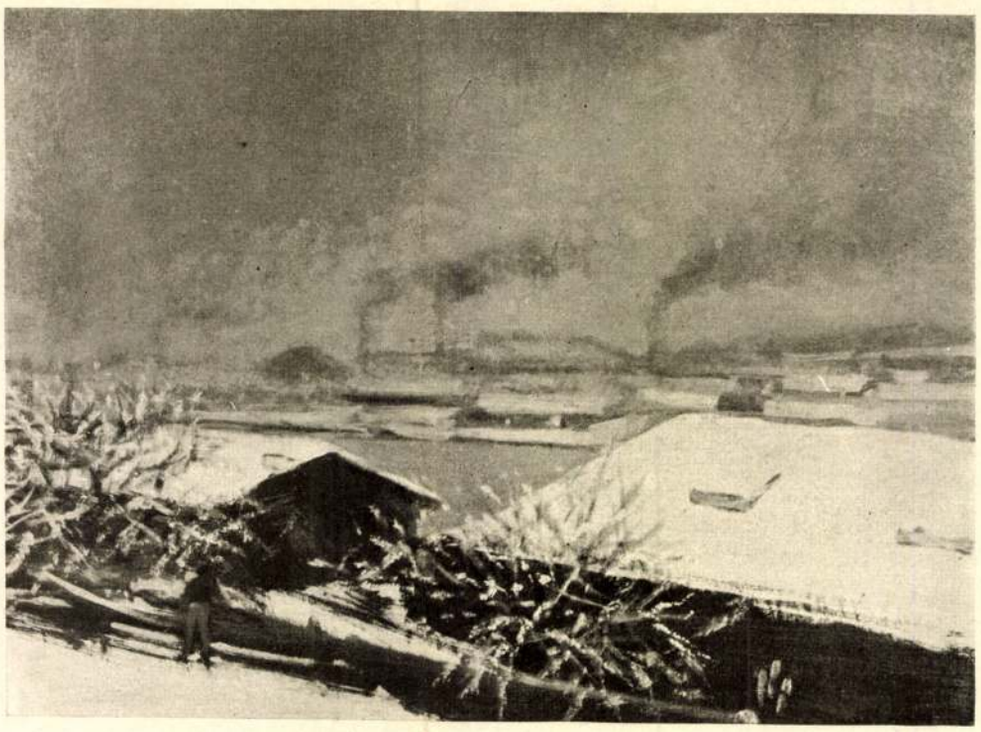

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL
A 4000 KORONÁS TÁRSULATI DÍJ NYERTESE

DUNAI RÉSZLET ÓBUDÁNÁL
MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ FESTMÉNYE

Művészet 1914.

aki igyekszik őt Firenzébe visszacsábítani, válaszul azt írja: nem mehetek, mert be kell fejeznem a San Pietro kupoláját, hogy holtom után az Isten ítélete alkalmával ez mint jó tett essék a mérlegbe.

Mint az igazán nagy természetek, Michelangelo sohasem érezte magát belsőleg befejezettnek. A lét ezernyi csapdája és kínzó ellenmondása közepett (Al vischio, a'lacci, di che'l mondo è pieno; Frey CIX, 94; Th. 102.) tevékeny lelke szüntelen kereste a kiegyenlítődést, a megnyugvást. A kegyetlen sorssal való dacos, titáni vívódásba belefáradva, bűntudattal görnyedő lélekkel kéri az Urat „küldje el az igért világosságot, hogy szívét lángra lobbantva megmentse a kétségektől". (Frey CXL; Th. 241.) Művészi alkotásait is csak a fejlődés átmeneti állomásainak tekintette. Hitvallása szerint „késő s rövidke lobbanás csak erőnk nem sejtett teljessége". (Frey CIX, 50; Th. 121.) „A tökéletes gyakorlatra nem tesz szert más, csak az, aki életének és művészetének a végére ért." (Non ha l'abito intero Prima alcun, c'ha l'estremo Dell'arte e della vita; Frey LXXX, 2; Th. 126.) Ha egyszer a vésőt vagy az ecsetet letette, alkotásai többé nem érdekelték, belsőleg továbbfejlődve elidegenedett tőlük.

Aki önmagával szemben belsőleg a legnagyobb igényeket támasztotta, annak a külső élettel szemben alig voltak igényei. Michelangelo késő aggkoráig szinte spártai egyszerűséggel élte le napjait. A legkevesebb táplálékkal is beérte s a pihenés óráit is lehető szűkre szabta. Házatáját a legnagyobb egyszerűséggel rendezte be. A belépőt a lépcsőház falára festett csontváz fogadta, mely hátán koporsót vitt, alatta e sorokkal: „Ti, kik a világnak átadjátok magatokat, halljátok mit mondok; egykor a testért és lélekért, amit feláldoztatok, ezt a fekete koporsót kapjátok majd cserébe". Aki ezt a küszöböt átlépte, kénytelen volt a mesterrel együtt a halálra gondolni, amely gondolat „az embert önismeretre vezérli s a legjobb oltalom minden emberi szenvedéllyel szemben". (Gianotti: Dialoghi p. 31. ft.) A halál gondolata Michelangelo aggkori költészetében is szüntelen kísért s élete végén „nincs már egyetlen gondolata sem, melybe a halál önmagát belevésve ne találná". (Levél Vasarihoz 1555 június 22-ről; Frey 134.)

Ennek az érzékeny és félelmesen robbanékony embernek a számára a szeretet volt a legnagyobb hatalom, melynek fényében az Istenség tekint le a földre. Szeretetével, jóságával és áldozatkészségével összes rokonait elárasztotta. Atyját önfeláldozóan szerette, leveleket, pénzadományokat küldött neki és sohasem szünt meg róla gondoskodni. 1534-ben bekövetkezett halálát megrázó költeményben siratta el: „Te meghaltál, nem vagy kitéve a vágyak változásainak, a félelemnek. Nem minden irigység nélkül írom ezt le. Sors és idő, melyek a kétes örömöket és biztos fájdalmakat közénk szórják, nem mernek küszöbödhöz közelíteni. Nincs folt, mely napodat elhomályosítaná, az órák változása nem nehezedik Rád, véletlen és kényszer nem sebezhet. Nem a legrosszabb a halál, mint hiszik, ha az örök szeretet az utolsó földi napot az Isten trónusa előtti első nappá teszi. Hiszem, hogy Isten kegyelme révén ott újra látni foglak, ha hideg szívemet a szellem a földi siralomvölgyből a magasba vonja." (Frey LVIII; Th. 5.) Testvéreivel szemben is mindig kész volt áldozatokra. Bátyjának, Fra Lionardónak a halála mélységes szomorúsággal töltötte el. Öccsei üzleti vállalkozásához a pénzt mindig ő szolgáltatta s csak akkor lobbant haragra, mikor élhetetlenségük nyilvánvaló lett. Buonarroto fiáról, Lionardoról is szeretettel gondoskodott. Házassága alkalmával tanácsokkal látta el s gyermeke születésekor ajándékokat küldött neki. Ez a vonzalom, ha a jó viszonyt a mester gyanakvása olykor meg is zavarta, a sírig elkísérte.

Michelangelo szüntelen tevékeny lelkében a részvétnek és a szánalomnak is volt helye. A gyengékkel és elhagyottakkal — a világnak ez a legnagyobb elhagyottja — csodálatos gyengédséget és önfeláldozást tudott tanusítani. Szeretett jót tenni, tán abban a hitben, hogy ez a megváltás útja szenvedéseitől, — mert így majd mások is jót cselekszenek vele.

Bár hiányos emberismerettel fölszerelve közvetlen környezete megválogatásában nem volt szerencséje és különösen nőcselédei nem egyszer haragra ingerelték, azokat, akik hűségesen szolgálták, elárasztotta jósága minden jelével s mélyen szívébe zárta. Derék szolgája, Francesco da Urbino halálát megrázó sorokban panaszolja el Lio-

Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: TANULMÁNYFEJ.

Wolfner Gyula gyűjt.

Magyar Művészet
1925.

Aki egy arra érdemes személyt szeret s annak mindenáron tetszeni kíván, annak szükségképpen cselekvéseiben is meg kell őriznie méltóságát s igyekeznie kell kitüntetni magát, hogy erényes cselekvéssel a legméltóbbhoz méltóvá váljék."

Michelangelo rajongó, fájdalmas sóvárgással tele szépséghódolata főként a nemes, előkelő Tommaso Cavalierinek szólt. Szonettekkel, alázatos, könyörgőhangú levelekkel ostromolja s a kettőjük közötti kapcsolatra utaló, mithológiai tárgyú rajzokkal (Ganymedes, Phaeton bukása, Tityos, kinek szívét keselyű marcangolja) kedveskedik neki. Mióta megismerte s képét szívében hordja, értékesebbnek érzi önmagát, amint hogy a követ is a belévésett rajz becsesebbé teszi. (Frey CIX, 95; Th. 94.) Érzi, hogy vele élete új tartalmat s fáradt ereje új lendületet kapott.

Szárnyaiddal szárny nélkül is a magasba szállok,
Nemes lelked vezérlete az égbe von,
Akaratod nyomán elhalványodom, vagy pir gyul ki arcomon,
Forróságban kihűlök s fagyos hidegben kigyulladok.
Vágyaimat a te akaratod vezérli,
Gondolataim a te szívedben szövődnek,
Szavaimat a te leheleted élteti.
Magamra hagyva, mint a hold, olyan vagyok,
Melyből az égen csak annyit látunk,
Amennyit a nap fénye megvilágít.
(Frey CIX, 19; Th. 87.)

Ezek a magányos vallomások, melyek csak ritkán jutottak el ahhoz, akinek szólottak, érthetővé teszik, hogy a mester törődött, fáradt lelkéhez a legbiztosabb út Tommaso Cavalierin át vezetett. Az ő ösztönzésének köszönhető, hogy a Szent Péter templom kupolájának a modellje végre is elkészült. Szemeinek édes fénye (Frey CIX, 19; Th. 87.) mindvégig ott maradt oldala mellett s halálra vált arca az utolsó órákban beléjük tükröződve búcsúzott az élettől...

A szépségimádatnak ez a szenvedélye, mely egész lelkét izzásba hozta s alkotó erejét csodákra képesítette, Michelangelo számára szinte létföltétel lett. S midőn megviselt és megtört szívében a tűz lassankint kihamvadt, fájdalmasan sírja vissza a multat: „Óh hozd vissza nekem az időt, mikor még féktelenül átadtam magam a hevületeknek!" (Frey CIX, 77; Th. 161.)

Ha a sóvárgó szépségimádatban hűséges tanítványa volt is a görögöknek, a görög ethika alapkövetelményét a fegyelmet, önuralmat és belső rendtartást szertelenségekre hajló, féktelen szenvedélyek között hányódó lelke sohasem ismerte. A görög szobrászattal szemben, melynek az akaratfegyelemben edzett férfitest volt a főproblémája, Michelangelo a maga lelkétől űzve a fegyelmezetlen akarat titánjait faragta márványba.

A szép ifjak iránt való odaadó rajongás nem jelenti azt, mintha Michelangelo lelkéből a női szépség iránt való minden fogékonyság hiányzott volna. Fiatalabb éveiben nem egyszer tüzet fogott. 1508-ban bolognai tartózkodása alatt egy aranyhajú lányka szépségét énekli meg. (Frey VII; Th. 26.) Életének legfölemelőbb óráit azonban Vittoria Colonnával, a korán elhúnyt Marchese di Pescara özvegyével való barátságának köszönte. Amikor 1538-ban első ízben találkoztak, Michelangelo már a 60. életévét is meghaladta, Vittoria Colonna pedig már közel járt az 50-hez. A közöttük kialakult baráti kapcsolatban nem a szívek, hanem a lelkek keresték egymást. Érintkezésük írásban és szóban a legnagyobb odaadó kölcsönös tisztelet és becsülés jegyében folyt le. A Marchesa költeményeket küld a mesternek, aki viszont rajzokkal kedveskedik neki. Ezeknek a rajzoknak a tárgya (Crucifixus, Pietà, Krisztus és a Szamaritanus asszony) szoros kapcsolatban áll azokkal a beszélgetésekkel, melyeket a San Silvestro kolostorának sekrestyéjében vagy kertjében vasárnap délutánonkint folytattak. Ezek a beszélgetések voltak azok, melyeknek során a Marchesa mély vallásossága győzelmet aratva, a mester kétségek és ellentétek között hányódó lelkét az isteni kegyelem révébe vezérelte.

Michelangelo lelki átalakulása hűen tükröződik költészetében:

Nem ember, hanem Isten szól e női ajkakon!
Szavára hallgatva
Kicseréltem egész lényemet,
Melyet többé semmi sem hoz vissza.
Bizton hiszem, hogy általad,
Önmagamtól megszabadulva
Fájdalmaim enyhülni fognak.
Tekinteted megszabadít
Az aljas gyönyöröktől,
Hogy minden más szépséget,
Mint a halált kerülöm.

LOTZ KÁROLY: MÉSZÖLY GÉZÁNÉ ARCKÉPE.

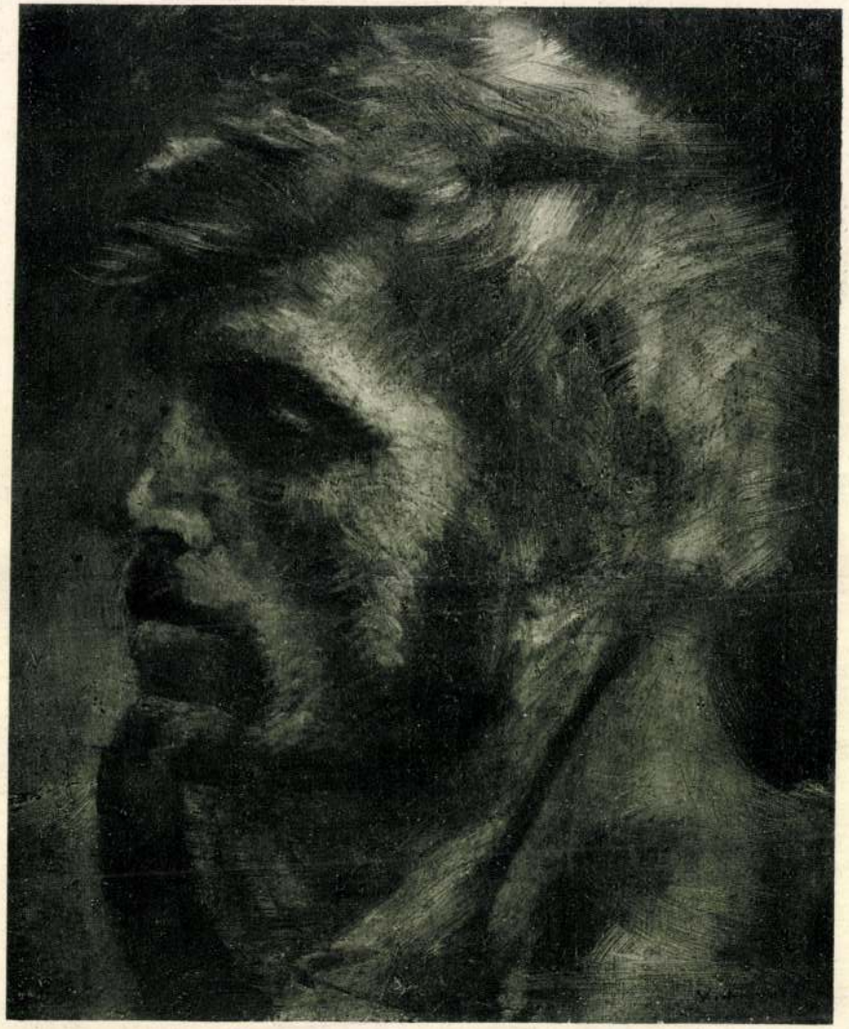

Br. MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ: TANULMÁNYFEJ.

Magyar Nemzeti Múzeum
1925.
323

Mednyánszky László báró — Hegyi táj

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

Gara Arnold

Női akt

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

2*

Kocsmában. Báró Mednyánszky László válogatott festményeinek kiállítása gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézetében

VIII.

Az asszony temetésére sem ment el, négy hónap multán: szobájából intézkedett, megrendelte a koporsót, tárgyalt a temetésrendezővel. Mint egyetlen, élő rokon, örökölte a vagyont.

A temetés órájában, — délután négykor, ragyogó novemberi időben, — felkelt a karosszékből, megkereste a sarokban ébenfa sétabotját, s bizonytalan léptekkel, mert elszokott a járástól, végigment a lakás szobáin. Lassan járt, a botra támaszkodott, minden lépés után megállott és gondosan körülnézett.

Az ebédlőben hosszasan elidőzött. Felnyitotta a pohárszék ajtaját, dunsztos gyümölcsöt talált egy tálkában. Megette a gyümölcsöt, s arra gondolt, hogy ezt az ételt mindig is szerette.

Aztán eltolta a tányért, ráncos, fehérbajszos felsőajkát nyalogatta nyelve hegyével, mint egy öreg macska, mely pákosztosan belakik, mikor a kamrába szabadul. A lakás teljesen üres volt, a cselédek is temetésre mentek. Leült az ablak mellé egy karosszékbe, pislogott, a mennyezetet nézte, majd a padlót. Kissé fáradt volt, mint aki nagy munka után van. De másképen, — először életében, — tökéletesen jóllakottnak, kielégültnek, igen, csaknem boldognak érezte magát.

Új Idők 1943. 4. 17.

Hegedüs Loránt

— Elnöki megemlékezés a Petőfi-Társaság január 10-én tartott ülésén —

Írta: **Kornis Gyula**

Könnyhullatva állottuk körül ravatalát. Hegedüs Lorántban nemcsak a jóbarátot, a szív páratlan emberét, hanem Magyarországnak egy félszázadon keresztül egyik legmozgalmasabb, eszmékben leggazdagabb és legtöbboldalú, tetterőben az önfeláldozásig egyik legodaadóbb férfiát vesztettük el.

Mi adja meg a történet tovarobogó hullámaiban az embernek maradandó, időtálló értékét? Nem szubjektív kapcsolatai: a kortársak érzelmei, mikor az életből eltűnnek, kihülnek, az egyéni emlékezet kimosódik, a szeretet a lelkekkel a sírba zárul. De megmarad az *objektív életmű:* azok az alkotások, amelyekben belső szellemi jelentéstartalmak testesülnek meg, az időtől és a kortársaktól függetlenné válnak, egy magasabb, az egyének felett álló értékrendbe illeszkednek. Ha egy alkotó ember meghal, ezt kérdezzük: kibontakoztatta-e a benne szunnyadó tehetségeket, szellemi erőit művekben teljesen objektiválta-e? Aristotelesszel szólva a metafizika ormán: a lelkében lakozó képességet, dynamist, kiteljesítette-e entelechiává? Volt-e életének belső külön értelme az emberek nyüzsgő társadalmában?

Hegedüs Loránt csodálatos dinamikus, szóba és írásba egyre kirobbanó egyénisége, amely a lángelme jegyét viselte homlokán, valóban kifejlesztette magából, cselekvésre és tárgyi alkotásba öntötte mindazt a tehetséget, amellyel a Gondviselés pazarul megajándékozta. Ingéniuma bámulatba ejtően sokoldalú volt: kiváló elméleti és termékeny gyakorlati tehetség, az elvont, rejtett viszonyokat hirtelen meglátó tudós és a fantázia szárnycsapásaival konkrét szemléletes képekben érző és gondolkodó, romantikus temperamentumú költő, telve a lélek fényes napjának gyorsan kilövellő és sistergő protuberanciáival. *Goethéről, a pénzügyminiszterről* remek tanulmányt írt: a költőfejedelemnek egyetemes szelleme Hegedüs Loránt ra szimbolikus jelentőségű. Több, egészen különböző tehetségirányú ember lakozott benne: s mégis egységes személyiséggé olvadt össze lelki alkatában. Ki hiszi azt, hogy ugyanabból az elméből, amely ifjú korában a magyar egyenes adók fejlődéséről és reformjáról, később a tőzsde megadóztatásáról, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank történetéről, a szociológia sarktételéről, a valuta válságáról és jövőjéről, Budapest adórendszerének kialakulásáról, a nemzeti beruházási politikáról, az újabb pénzelméleteknek a valutapolitikára való hatásáról, a pénz sorsáról és misztériumáról, a gazdasági korlátozásoknak a hitelszervezetre gyakorolt hatásáról alapvető és iránytszabó tudományos műveket ír, ugyanabból az elméből egyidőben sok színben játszó legkülönfélébb műfajú költői művek fakadnak fel: politikai regény, amelyben Jókai vére a háború és a társadalom félszázad mulva bekövetkező képet rajzolja meg *(Mikor a háború meghal),* hatalmas Kossuth-színdarab, amelybe beleönti a maga lelkének drámai feszültségét *(Kossuth),* meséskönyv, amelyben túláradó képzeletét ragyogtatja *(Túl az óperencián),* a tárcák hosszú sorozata, amelyben az életnek éles megfigyelőképességével kiragadott és szikrázó szellemességgel dramatizált jeleneteit tárja fel *(Violaváros),* a súlyos Görgey-dráma, amelyben történeti és költői beleélő és újra megjelenítő képességét a legnagyobb könnyedséggel csillogtatja? Mély vallásos érzése, Isten- és emberszeretete megkapó poézis zománcával vonja be vallásos elmélkedéseit *(Uram Jézus!)* és a hegyi-beszédet finoman s a modern ember lelkiségéhez mérten elemzi prédikációiban.

Vérbeli elméleti tudós, vérbeli költő, de egyben a legelevenebb politikus és publicista, (saját szavával: közíró), aki szive vérével éli meg a magyar sorsot. Leleményes és eredeti járású esze örökösen arra feszül, hol és miben javíthatja meg a magyar életet és gondolkodást. Kiapadhatatlan a reformtervekben, amelyekkel a közéletet ostromolja. Fiatalon képviselő, a pénzügyi bizottság főelőadója, a delegációban a közös hadügyi tárca előadója. Ötvennél több pénzügyi előadói jelentést ír. Nem fut nemzeti ábrándok utópiája után, mint gyermek a szivárvány után: politikai fantáziáját meg tudja fékezni, fejlett valóságérzéke Tisza István személyének és politikájának erélyes védelmébe állítja. Bátor a politikában: a forradalmi Nemzeti Tanácsnak megtagadja az eskü letételét. A proletárdiktatúra a gyüjtőfogházba küldi. A magyar békeküldöttség tagja Apponyi vezetése alatt, majd pénzügyminiszter. Nagy pénzügyi reformba fog, de a történet sorskereke egy időre összezúzza. A nagy magyarok tragikus sorsára jut.

Mihelyt felocsudik, izzó magyar érzése hatalmas publicisztikai és történeti munkásságba fog. Megírja *Kossuthról, a legendák hőséről, gróf Széchenyi regényéről és éjszakájáról* s a *két Andrássyról és a két Tiszáról* szóló remek magyar történeti trilógiáját. Ekkor azt hiszi, hogy miután e műveiben a legújabb magyar történet nagy démiurgoszainak alakját élővé varázsolta s a Történet ködéből kiemelte úgy, ahogy neki látni adatott, befejezte irodalmi munkásságát. De azért holta napjáig tovább forgatja fényes tollát. Amikor ezeknek a tőle még személyesen ismert nagyoknak alakját és életművét megrajzolja, sokszor feltámad éjszakáinak gyötrő lázában, mint maga vallja, az a kérdés, van-e ennek a történeti munkának a nehéz idők poklában igazán értelme? Nemzetnevelő értelmét érzi: a porbasujtott nemzet lelkét meggyötörtetése idején a nagy magyarok emlékezete erősíti, fölemeli, cselekvő utánzásra serkenti.

De Hegedüs Loránt nemcsak ezért gyujt fáklyát a hatalmas magyar tehetségek történeti szobra előtt: a jómaga lelki tusáit is akarja az írással enyhíteni. Ezért van írásainak meleg lírai, személyes hangja. „Ennyi évtized multán — írja — az ember úgy látja a világot, mint amikor a nap délutánra hajol s a hegyeket napsütéstől aranyszőke köd takarja: még szikla, völgy és fa külön látszik, de érdes felületeik, bántó éleik elmosódtak, s a nagy széles körvonalak azok, amelyek megmaradnak nehéz munkánknak tanusága gyanánt. Megismert igazságunkat fennen tartva, majd nyugodtan s bátran búcsúzunk." Ezért ajánlja ezeket a munkáit azoknak, akik sokat gyötrődnek a magyarság sorsán.

Ő maga örökösen, élte szakadtáig, gyötrődött. Gyötrelme termékeny fájdalom volt: a maradandó alkotások hosszú sora szakadt fel belőle. Nagyjaink emlékét sok műben örökítette meg: mi is megőrizzük az ő emlékét.

Partraszállás a baiquirii öbölben.

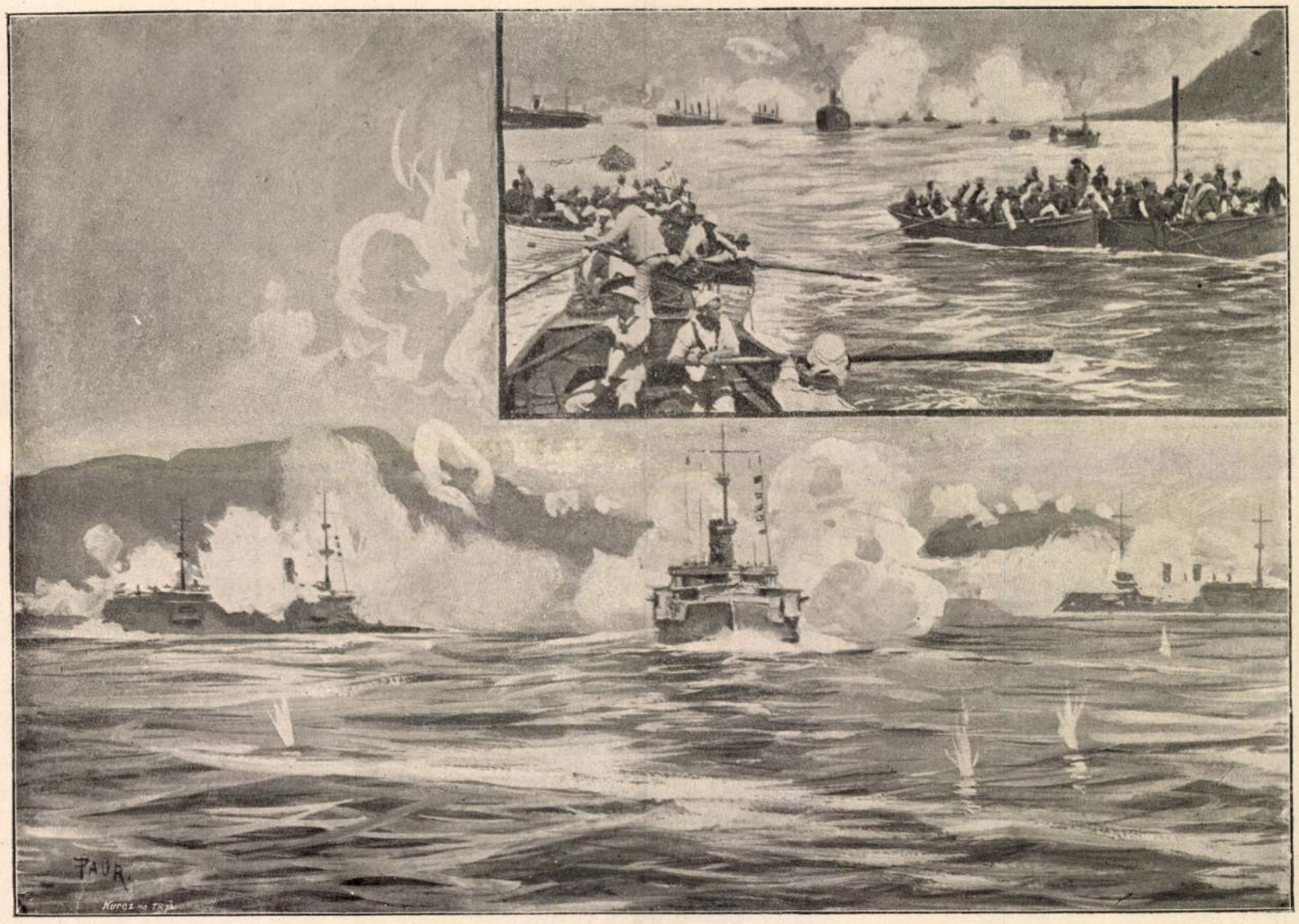

GUANTANAMO ERŐD OSTROMA. Eredeti pillanatfölvételek után rajzolta Paur Géza.

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚBÓL. — (AZ «OCZEÁNON» CZIMŰ KÖZLEMÉNYHEZ.)

Az Olcsó Könyvtár új olcsóbb sorozatának 561—580. sz. füzetei hagyták el a sajtót a Franklin-Társulat e népszerű vállalatából. Az új sorozat Norris egy nagyobb regényével «*Vidal Adrián*»-nal kezdődik (561—68.). A sajátos angol humor derűjében érdekes cselekvény játszik benne. Csengeri Antal kitünő essayje, «*Deák Ferencz emlékezete*» (569—70.) a nagy államférfiúnak jellemző vonásokkal megrajzolt képe. Eckstein Ernőnek, a kiváló német írónak regénye: «*Aphrodite*» tölti be a következő hármas füzetet (571—73.). Egy görög művész története ez, melynek háttere művésztörténeti becsccsel is ruházza föl. Székács József a délvidéki szerbek népköltészetéből gyűjtött össze 1836-ban egy kötetnyit, «*Szerb népdalok és hősregék*» czímen (574—79.), mely ma is ez új átdolgozásban igen értékes gyűjtemény. Dugonics «*Bátori Máriá*»-ja (577—80.) a régi magyar szinpadnak egykor népszerű darabja volt és irodalomtörténeti értéke ma is az iró legjobb alkotásai közé emeli. Heinrich Gusztáv méltató bevezetése kellően tájékoztat e felől. A sorozat egy-egy száma, mint az eddigieké is, 10 kr.

Az Athenaeum nagy képes naptára. A régi kötetekhez hasonlóan bő és változatos tartalommal, immár *40-ik* évfolyamban jelenik meg az Athenaeum nagy képes naptára. Gondosan szerkesztett czímtár, sok olvasni való, az év krónikája, képek teszik változatossá. A szépirodalmi részben Kóbor Tamástól, Pekár Gyulától, Bársony Istvántól, Abonyi Árpádtól, Bret Harte-tól és Szőllőssi Zsigmondtól találunk elbeszéléseket, Endrődi Sándortól pedig költeményt Erzsébet királynéról. A naptár ára 1 forint.

Az «Egyetértés» politikai napilap tulajdonjogát egy társaság szerezte meg, melynek élén *Eötvös* Károly és *Olay* Lajos képviselők állanak. *Kossuth* Ferencz, az eddigi főmunkatárs a lap deczember 6-iki számában kijelentette, hogy mint főmunkatárs megszünik szerepelni, de ezentúl is irni fog a lapba. Az eddigi felelős szerkesztő, *Csávolszky* Lajos továbbra szintén megmaradt, mint segédszerkesztő pedig *Dienes* Márton, a lapnak régi dolgozótársa osztja meg a szerkesztés teendőit.

Mesterségek szótára. *Frecskay* János az Akadémia megbizásából megírja a mesterségek szótárát. Az *ácsmesterség* szótárát már elkészítette, s hozzá azt a formát választotta, hogy elbeszéli, milyen munkát végez az ács, mi módon dolgozik, mire használja eszközeit. Ilyenformán a szavakat eleven voltukban mutatja be és mindenki megérti a jelentésüket. Az elbeszélésen kívül az ácsmesterségre vonatkozó magyar-német és német-magyar szótárt is találunk a füzetben. Frecskay terjedelmes művének ezt a kis részét — ötvennyolcz-féle mesterség szótárát fogja elkészíteni — gondosan és a tárgy szeretetével írta meg. Ebben a kis füzetben is tömérdek oly régi, vagy nem ismert mesterség-szót sorol föl, melyek helyett ácsaink többnyire német szavat használnak.

Lumen, irta *Flammarion* Camille, az ismert csillagász iró, ki a képzelet hevével, a költészet erejével és spiritiszta rejtélyességgel ir a mindenség világáról. «Lumen» a világosság, tőle kérdezősködik a kiváncsi ember, s Lumen válaszol is. Elbeszélése a másvilágról, a földöntúli életről. ez a könyv érdekfeszítő tartalma. Most már második kiadásban bocsátják közre magyarúl a Légrády-testvérek. A kötet ára 1 frt 20 kr.

Közgazdasági Lexikon (Közgazdasági Ismeretek Tára) czim alatt most jelent meg a Pallas kiadásában egy nagyobb mű első kötete, melynek szerkesztői *Halász* Sándor dr. miniszteri osztálytanácsos és *Mandelló* Gyula dr. egyetemi magántanár. A lexikon kiadásával a Pallas folytatja ama kiadványok sorozatát, a mely a «Pallas Nagy Lexikon»-ának közzétételével kezdődött. A tudományok egyetemességét felölelő Nagy Lexikon után, most már az egyes tudományszakok részletes földolgozását tervezi a kiadó vállalat s e vállalkozásának első részletes jelensége a *Közgazdasági Lexikon,* melynek első kötete most hagyta el a sajtót. Ára 12 frt.

Előfizetés zeneművekre. Miskolczról előfizetési fölhivást kaptunk az elhunyt *Papp* Dezső zongoraművész és zeneszerző három dalára. Papp Dezsőt a zenekedvelő közönség «Régi emlékeimből» czimű magyar dalgyűjteményéből ismerheti. Most három dalát adja ki családja. Az előfizetések 1 forint 20 krajczárjával «Verő I. és társa» miskolczi könyvkereskedésébe intézendők.

A műcsarnok téli tárlatát a közönség érdeklődéssel látogatja. Vasárnap délben délután 4 óráig ingyen lehet nézni a kiállítást, s ilyenkor természetesen özönlik a szegényebb közönség. Csütörtökön estenként is nagy tömeg szokott megjelenni, mert a kör-teremben katonai zenekar játszik.

A képvásárlások is megindultak. B. *Mednyánszky* László két kitűnő tájképe az «Alkony» és «Holdvilág» egész versengést idézett elő. A közoktatásügyi miniszter a szépművészeti muzeum számára kivánta megszerezni, de már előbb egy fővárosi vendéglős, *Vampetics,* az állatkerti vendéglő tulajdonosa, megegyezett a művészszel. A miniszter erről értesülvén, a képzőművészeti társulathoz intézett levelében lemondott a két képről, mert egy műbarát lelkesedése iránt tisztelettel akar viseltetni, és óhajtja annak az időnek beköszöntését, mikor az államnak és a társadalomnak művészet-pártolásában ehhez az esethez hasonló versengése ne a kivételek közé tartozzanak, de a magyar kulturát nemesen jellemző állandó jelenségekké legyenek.

A nagybányai festő-iskola kiállítása. A nagybányai festő-telep az idén szokatlanul sokáig maradt együtt. A Hollósy-iskola ugyan már őszszel visszatért Münchenbe, de *Csók, Ferenczy, Grünwald, Glatz, Faragó, Nyilassy, Horthy* és *Thorma* csak most tértek vissza a fővárosba, hogy hozzálássanak téli kiállításuk rendezéséhez. Ugy mint tavaly, az idén is a régi Műcsarnok helyiségeiben állítják ki műveiket. A kiállítás, mely mintegy 150 festményt fog tartalmazni, deczember 17-dikén nyilik meg.

Kiállítások az iparművészeti múzeumban. Az iparművészeti múzeumban a legutóbbi napokban két kiállítás ismertet meg a műipar modern ízlésével.

Az egyik *angol kiállítás,* a South-Kensington múzeumtól kapott rajzok, melyek az angol ipariskolákban az idén megjutalmazott rajzokat foglalják magokban. Diszítést, bútort, ötvösműveket, csipkéket, könyvkötést, a házi berendezést, építést, stb. tüntetnek föl ezek, mindenik a megszokott formáktól eltérőn. A birálók találó és tanulságos megjegyzéseit magyarra fordítva is közli a kiállítás programmja. Először történt, hogy az angol kormány ezeket külföldi kiállításra átengedte, azzal a szigorú kikötéssel, hogy a rajzokat lemásolni nem szabad. A kiállítás hű és teljes képét adja az angol műipari oktatásnak, s világosan mutatja, hogy az angol műipar mily fölénynyel uralkodik a többi nemzeteké fölött. A másik kiállítás a *karácsonyi tárlat,* magyar iparművészeti tárgyakból. Ezt az üveggel fedett nagy udvari teremben rendezték s október 7-ikén *Wlassics* közoktatásügy miniszter jelenlétében nyilt meg. Remekbe készült bútorok, üveg- és porczellánedények, bronz- és bőrtárgyak, szőnyeg- és tapétaminták vannak közszemlére kiállítva, bizonyságot téve arról, hogy — hála az utóbbi évek buzgó munkálkodásának — a műipar terén sokat haladtunk.

Magyar Szinház. A Magyar Szinháznak, a hol egymást követik az ujdonságok, ismét derült estéje volt. Egy franczia operettet adtak «*B. A. L. E. K.*» czimen, melyet H. Raymond és P. Burani franczia írók «Cabinet Piperlin» czimű darabjából dolgoztak át magyarra Rákosi Viktor és Makai Emil. A darab

egyszerű története Piperlin úr házasságközvetitő-irodája körül forog. Piperlin úr nevezetesen olyan föltételekkel adja férjhez kliensnőit, hogy hűségükért két évig jót áll. Ez a dolog neki nagyon nehezen sikerül, mert egy ravasz piktor (Bardinel) az összes asszonyait el akarja csábitani. A bonyodalmas helyzetben a piktor műtermében együtt találjuk az egész társaságot, Vetiver képkereskedőt, Merlingard épitési vállalkozó feleségét; Piperlin pedig mindent elkövet, hogy a két évi jótállási idő alatt rend maradjon. Ez Piperlinnek sikerül is s a ravasz Bardinel feleségül veszi végre igazi menyasszonyát, Célinet. A darabot, melynek lapos meséjét Rákosi Viktor szellemességei kellőleg kidomborították s Makai Emil versei pedig érdekesebbé tették, Hervé (a «Lili» hires zeneszerzője) bájos dalokkal gazdagította. — Piperlin szerepét Boross jól játszotta, méltó társnője volt Vlád Gizella (Piperlinné). Ráthonyi Ákos Bardinel festő szerepében, Szilágyi Vilmos pedig mint Merlingard jó alakítást csináltak szerepeikből. Ledofszky Gizella és Bilkei Irén ezuttal is mint fő vonzóerők szerepeltek az új operetteben. A kép, melyet itt közlünk, az első felvonás végső jelenetét mutatja be, a mint a házasuló felek Piperlin irodájában együtt fenyegetik hűtlenségükkel a megrémült házasságközvetítőt. Az új darabot naponta telt ház mellett adják. *P. G.*

A Vigszinházban deczember 4-én este *Nikó* Lina asszony, a szinház jeles komikája ünnepelte pályatársai szeretetében harmincz éves szinpadi pályáját. A «Kaland» és «Niobe» bohózatokban játszott taps és virágzápor közt. Előadás után Ditrói Mór igazgató meleg szavak kiséretében babérkoszorút, Faludy Gábor a részvénytársaság nevében 100 aranyat adott át a művésznőnek, a Nemzeti Szinház, Népszinház és Magyar Szinház művészi személyzetének küldöttségei is koszorúkat vittek.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia deczember 5-ikén *Pauler* Gyula elnöklete alatt ülésezett.

Jekelfalussy József, az országos statisztikai hivatal igazgatója nagyérdekű felolvasást tartott «Az egyházpolitikai törvények hatása» czimen, összeállitván a statisztikai adatokat az egyházpolitikai törvények, a polgári házasság behozatala óta mutatkozó jelenségekről. Az elválások száma az egyházi házasságok idejében évenként 1088—1413 közt ingadozott. A polgári házasság szigora mellett 1896-ban 387 és 1897-ben 673 válás fordult elő. A felekezetekből való kilépés 1896-ban 3990, és 1897-ben 4935, összesen 8925, holott tömeges kilépéstől féltek a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvény intézkedései miatt. A kilépések oka rendesen a lelkészekkel való surlódás, Békésben pedig a szocziálizmus. A két esztendő eredményét együttvéve a reformátusokra az összes kilépetteknek 38%-a, a görög keletiekre 33, a római katholikusokra 22 és az ágostaiakra 16% esik. A zsidók a felekezeteken kivülieket alig említésre méltó csekély számmal szaporítják. A zsidók áttérése keresztény vallásra szembetünőn emelkedett. A polgári házasságkötést csak ritkán nem követi egyházi kötés, átlag 97—98 százalék esik az egyházi kötésre, csak a görögkeleti eknél 90. Nem örvendetes adat, hogy a református és unitárius vallást leszámítva, a többi felekezeteknél a magyar nyelv még mindig nem foglalja el megillető helyét. — A nagy figyelemmel hallgatott előadás után *Ballagi* Aladár folytatta a «Nyelvtörténeti szótárról» a multkor megkezdett kritikáját, a mű hiányait sorolván föl.

A történelmi társulatnak deczember 3-dikán gróf *Teleki* Géza elnöklete alatt tartott ülésén *Thaly* Kálmán jelentést tett az *Árpád-sirok* nyomozására kiküldött bizottság nevében.

A társulat dr. *Nizsnyánszky* István kérésére határozta el, hogy megvizsgáltatja az *ó-budai* határban levő régi romokat, a hol Nizsnyánszky szerint az Árpád-sirok nyomai találhatók. A bizottság *Thaly* vezetése alatt megszemlélte a békás-megyeri és kalázi határt elválasztó patak mellett levő romokat. A Duna közelében több ölnyi magas épületmaradványok és alapok azt mutatják, hogy azon a helyen valamikor templom volt. A romok mellett levő dombon ismét számos épületmaradvány és törmelék bizonyitja, hogy ott nagyobb épületek álltak. A további kutatások és ásatások deríthetik ki, vajjon az okiratokban említett Fehéregyháza, melynél Árpád sirja volt, valóban itt emelkedett e. A békás-megyeri sváb lakosság Weisskirchennek nevezi a romhalmazt. *Thaly* szerint elég ok szól a mellett, hogy a társulat tavaszszal ezen a helyen ásatásokat rendezzen. *Thaly* ezután bemutatta dr. Nizsnyánszkynak ezekről a romokról irott terjedelmes értekezését, melyet Pauler Gyula, Nagy Géza és Thaly Kálmán birálnak majd meg.

A Szent László-Társulat deczember 6-dikán tartotta közgyülését. *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök elnökölt, a ki megnyitó-beszédében a Szent László-Társulat czéljairól azt mondotta, hogy azok

DALNOKI BÉNI.

Dalnoki mint Venczel az „Eladott menyasszony"-ban.

Dalnoki az „István király"-ban.

a mai beteg társadalom gyógyitására alkalmasak. Az előterjesztésekből kitünik, hogy a társulat vagyona 64,000 forint. A közgyülés elhatározta, hogy a pápa részére Péter-fillérek fejében 3000 frankot szavaz meg. Gróf *Zichy* Nándor ezután még arra kérte a közgyülést, hogy az Erzsébet-Örök-imádás-templom létesítése érdekében a társulatis fejtsen ki buzgalmat.

MI UJSÁG?

A politikai helyzet zürzavaraiban nevezetes fordulat állott be a héten, mely egyaránt érinti a kormányt, pártokat s változást okozott a képviselőház elnöki székében is. A közönség érdeklődése a legnagyobb mértékben felélénkült. A képviselőház már hónapok óta meddő vitát folytat és az ellenzék megakadályozza, hogy az újesztendőre elkerülhetetlen intézkedéseket a parlament megszavazhassa. Így törvényen kívüli állapot következnék be. *Josipovich* horvát miniszter azt bevárni nem akarta, s lemondott. *Szilágyi* Dezső, a képviselőház nagy tekintélyű elnöke szintén lemondott, s *Láng* Lajos alelnök is bejelentette lemondását. A szabadelvüpárt deczember 6-iki tanácskozásán *Tisza* Kálmán a párt nevében törvényjavaslatot terjesztett elő, mely az obstrukczió ellen azt tartalmazza, hogy a kormány fölhatalmazást ád a kormánynak, ha kell, egész egy esztendőre, hogy a törvényen kivüli helyzetben kormányozhasson. Ezt elfogadták, a párt legnagyobb része aláírta, de többen az aláirást megtagadták és a pártból kiléptek. A képviselőház decz. 7-iki ülése *Szilágyi* Dezső elnöknek ünnepélyesen és egyhangulag kifejezte elismerését és elhatározta, hogy a lemondás visszavételére fölkéressék, de Szilágyi a decz. 6-iki határozatot szintén nem volt hajlandó elfogadni, s a decz. 9-iki képviselőházi ülésen bejelentette az elnöklő Láng Lajos, hogy Szilágyi lemondásához ragaszkodik. A Ház elnökének most gr. *Tisza* Istvánt emlegetik. A szabadelvüpártból kiváltak külön pártot készülnek alakítani; első tanácskozásukat gr. *Andrássy* Tivadarnál tartották gr. *Csáky* Albin, a volt közoktatásügyi miniszter elnöklete alatt. A szabadelvű párt tagjai közül decz. 9-ikéig 21-en jelentették be kilépésöket; a Tisza Kálmán által tett indítványt pedig 227-en irták alá.

A képviselőház deczember 9-iki ülésében *Láng* Lajos elnökölt, s jelentette, hogy *Szilágyi* Dezső levélben adott választ a Ház határozatára. «Mély hálával és tisztelettel fogadta a Ház határozatát, — írja Szilágyi, — s még egyszer fontolás alá véve ennek folytán lemondását, ujolag sem jöhetett más eredményre, minthogy reá nézve a sikeres működés feltételei ép úgy hiányoznak, mint lemondása idején, és meggyőződött arról is, hogy úgy magában véve az, hogy az elnöki székbe visszatérjen, egyetlen bajt sem orvosolna meg, mely a politikai helyzetből eredt és a parlamentben jelentkezik». Ezért megújítja azt a kérelmét, hogy a Ház lemondását elfogadja. A levél felolvasása után *Láng* elnök a következő javaslatokat teszi: «A Ház Szilágyi lemondását mély sajnálattal tudomásul veszi. (Általános helyeslés.) Egyéb ügyet a mai tárgyaláson ne tárgyaljon». (Általános helyeslés.) Gróf *Apponyi* Albert a nemzeti párt, *Kossuth* Ferencz a két függetlenségi párt, *Molnár* János a néppárt nevében jelenté ki az elnök indítványaihoz való hozzájárulást, melyet a *Ház* egyhangulag elfogadván, az ülés ezzel véget ért.

A királyné szobra. Az *Erzsébet* királyné emlékére emelendő szobor végrehajtó bizottsága elkészítette a szobor pályázati hirdetményének a tervezetét és ezt a tervezetet véleményadás végett megküldötte mindazoknak a hazai egyesületeknek, a melyek a művészeti kérdésekhez hozzászólni illetékesek. A pályázati föltételek az illető művésznek szabad kezet engednek, a fő lényeg, hogy a szobor méltó legyen a dicsőült királynéhoz. A költségek sem korlátozók, de a pályázók tartoznak a valószinű költségekről számadást tenni. Az emlék helye a budavári Szent-György-tér. A tervezetek névtelenül küldendők be az eredeti nagyság $^1/_{15}$ résznyi nagyságában. Ezeket a különböző szak-testületekből kiküldendő 11 tagu bizottság birálja meg; ezen kívül 3 külföldi művészt is fölkérnek, a pályázók is két biráló tagot választanak oly módon, hogy zárt levelet mellékelnek, melyben két birálót neveznek meg. Három pályadíj van kitűzve; az első 6000 korona, a második 4000 korona, a harmadik 3000 korona. A pályadijak a viszonylag legjobbnak talált

Mednyánszky László

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 4

NÉPSZABADSÁG

Budapest

Tárlatvezetések: a Szépművészeti Múzeumban reggel 9 órakor: A múzeum rejtett kincsei. Vezető Mrávik László — A Nemzeti Múzeumban de. fél 10 órakor: A zongora története című kiállítás. Vezető Gábry György zenetörténész (találkozás a Bródy Sándor utcai portánál) — A Nemzeti Galériában de. 10 órakor: Történeti festészetünk. Vezető dr. Telepy Katalin művészettörténész; Mednyánszky művészete. Vezető Bajkay Éva művészettörténész; Derkovits Gyula és Egry József. Vezető Szíj Béla művészettörténész.

1021

Mednyánszky László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 5

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

ház: Egy pohár víz (?).

1021

TIT-LÁTOGATÁSOK

Tárlatvezetések a Szépművészeti Múzeumban: A múzeum rejtett kincsei. Vezető: Mrávik László (de. 9). **A Magyar Nemzeti Galériában:** Történeti festészetünk. Vezető: dr. Telepy Katalin művészettörténész. Mednyánszky művészete. Vezető: Bajkay Éva művészettörténész. Derkovits Gyula és Egry József. Vezető: Szíj Béla művészettörténész (de. 10). **Művészeti séta:** a Magyar Nemzeti Múzeumban: A zongora története. Vezető: Gábry György zeneesztéta. Találkozás: a Bródy Sándor utcára néző portán (de. f10).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 AUG 16

MAGYAR NEMZET

Budapest

Augusztus 16

1021

Eleonóra császárnénak, I. Lipót feleségének rubin, achát, smaragd kövekkel díszített színpompás szelencéi, aranyozott boros kupák, poharak, kelyhek, ékszertartók, a XVI—XVII. század ötvösmestereinek munkái indulnak útnak ma a Nemzeti Múzeum történeti osztályának anyagából Nyírbátor felé, a Báthori István Múzeumba, a nyírbátori zenei napokon rendezendő Aranyvasárnapra. Az ötvösremekek bemutatásával egyidőben nyílik meg a múzeumban Mednyánszky László emlékkiállítása is. A zenei események színhelye a nyírbátori református templom.

hoz, mint a termelés [illegible]
hat-nyolc százalékos növelése.
Nemcsak a konjunktúra vonzotta azonban az iparvállalatokat a külföldi piacra, oda terelte őket az óvatos belkereskedelem is. Már a múlt év második felében kevesebbet rendelt. Kisebb volt a termelésnövekedés a tavalyinál azért is, mert kevesebb volt a ledolgozott munkanap.